SEMBOLLER

semboller
ideogramlar
piktogramlar
alfabeler
efsaneler
isimterimler
kahramanlar
sırlar
&
KAYIP SEMBOLLER

DHARMA®

GÜNLÜK HAYATIMIZI DÜNYAMIZI
değiştiren etkileyen belirleyen yön veren

SEMBOLLER

Semboller / DHARMA ANSİKLOPEDİ DİZİSİ CİLT 1

© Dharma Yayınları, 2009

Yayın hakları Dharma Yayınları'na aittir.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz.
Kaynak göstermek koşuluyla alıntı yapılabilir.

1. Basım: Haziran 2009

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni: Namık Kemal Atalay
Editör: Halil Gökhan
Kapak Tasarımı: Dharma Creatif
Sayfa Düzeni: Çiğdem Dilbaz

Şefik Matbaası'nda basılmıştır.
Turgut Özal Cad. No: 137
İkitelli - İstanbul
Tel: (0 212) 549 62 62

Kütüphane Bilgi Kartı (CIP):
Semboller / DHARMA ANSİKLOPEDİSİ CİLT 1
Ansiklopedi
İstanbul, Dharma Yayınları, 2009, 448 sayfa

ISBN: 978-9944-986-87-8

Dharma Yayınları
Nuruosmaniye Cad. Eser İş Hanı 21-23
Kat: 2 No: 205 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: (0 212) 512 81 21 - 528 62 12 • Faks: (0 212) 512 50 21
e-posta: dharma@dharma.com.tr
internet satış adresi: www.dharma.com.tr

GÜNLÜK HAYATIMIZI DÜNYAMIZI
değiştiren etkileyen belirleyen yön veren

SEMBOLLER

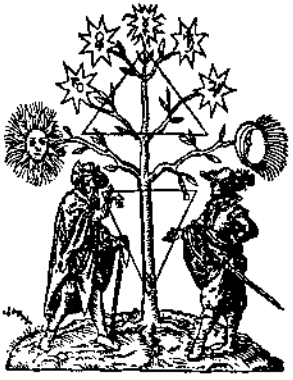

İSTANBUL 2009

DHARMA ANSİKLOPEDİ DİZİSİ
CİLT 1

Editör: Halil Gökhan

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7
Semboller 13
İdeogramlar 57
Piktogramlar 93
Diller/Alfabeler 135
Efsaneler 175
İsimterimler 231
Kahramanlar 279
Sırlar 325
Kayıp Semboller 399
Sonsöz 440
Bibliyografya 447

Önsöz
Sembollerin Yazısı

Sembollerin tarihi felsefe, siyaset ve dinlerden daha eskiye uzanıyor. İnsan önce inandı, sonra yaptı ve son olarak da düşündü. Bu soyut-somut eylem hizasından geçen semboller insanın genel davranışlarının kökenini oluşturan görme ve düşünme sırasının da belirginleşmesini sağladı.

Görmeden inanmayan insanoğlu, semboller sayesinde sanrı ve fantezilerini de görselleştirdi ve inancını pekiştirdi. Göremediğini, algılayamadığını benzetmeye yarayan resim, şekil, sayı, renk, kişi, olay filtrelerinden geçerek insanın cisimleştiremediği "görüntü"lerindeki bütünlükleri temsil etmeye yarıyor aslında semboller. Somuttan soyuta bir köprü kimi zaman bir yolculuk ve zaman zaman da unutmamaya yarayan uyarı işaretleri.

Kavramlar ve fikirler... Sembollerin içinde yaşadığı geniş su kitlesi. Bunlara korkular ve arayışları da rahatlıkla ekleyebiliriz. Semboller, arayışların noktalandığına veya devam ettiğine de delalet edebilir.

Sembol yani simge; bir şeyin anlam, değer ve gösterge bütünlüğünü temsil eden şey.

İki şey arasındaki mesafe dikey ve yatay olarak sosyal bilimlerden beşeri bilimlere kadar uzanıyor. Bu mesafe üzerindeki sembolik hareketler uygarlığımızın da aynı zamanda kayıtçıları.

Sembollerin günümüz iletişim ortamını yaratmış olduğu gerçeği inkâr edilemez ölçüde önemli. Sembol işaret ederken iyi-kötü güzel-çirkin doğru-yanlış kavramları arasında da gidip gelmemize yol açar. Bu yüzden semboller genellikle güzel, doğru ve iyi olduklarını simgelerler.

Dünya'nın, Evren'in ve insanın da birer sembol olduğu anlam düzleminde simgelenen gerçekte nedir? Dünya insani varoluşun mekânını, Evren üst-yeri, insan da objeyi temsil eder hiç kuşkusuz. Bu üçkavram arasındaki kozmik, simgesel ve nedensel ilişkiler de dünyevi ilişki düğümlerine yol açar. İnanç korkudan beslenirken düşünme de sorulardan kaynaklanır.

Sembol terimi 1380 yılına tarihlenir. Sonrasında da sosyal değiş-tokuş, lisan ve mimik dili gibi soyutlama biçimleri taahhüt, mukavele, antlaşma, vaat, kontrat, barış gibi bazıları mühürle yapılan temsil etme gibi işlevlerinde nesnelerin yerlerini aldılar. Bunlara bir örnek de el sıkışmanın anlaşma anlamına gelmesidir.

Geniş bir kullanım alanı olan semboller çeşitli şekillerde sınıflandırılır. Niteliklerine göre, biçimsel, sayısal, renklerle ilgili, doğadaki canlı sembolleri, cansız nesnelerden oluşan semboller, kişi ve kişiliklerle ilgili semboller ve olaylarla ilgili semboller olarak sınıflandırılır. Alanlarına göre sınıflandırılmaları halinde çok geniş bir yelpaze oluştururlar (dinî semboller, sanatsal semboller, siyasi semboller, bilimsel semboller, ezoterik semboller, askerî semboller, trafik işaretleri vb.).

Bilimlerde kullanılan semboller genellikle ölçüyü ifade etmeye yararlar. Bir değeri, bir varlığı ifade etmeye çalışırlar. Dolayısıyla tek anlamlı olan bilimsel sembollerin alamet kavramıyla karıştırılmaması gerekir. Bilimsel semboller tür ve sayı olarak

değişmezler ve asla kısaltılamazlar. Fizikteki semboller özel bir isimden türetilmedikleri takdirde küçük harfle yazılırlar.

Bir simgenin doğası ve onun simgeleşme süreci, sinir dizgemiz ile ileri derecede bağıntılıdır. Bu dizgenin bilinç, düşünce ve öznellik ile olan bağı henüz tam olarak anlaşılamamış olmakla birlikte, bölümsel açıklamalar sunan kuramlar geliştirilmiştir.

Örneğin bir hükümdar asası, krallık simgesidir. Elle tutulan somut bir nesnedir, ancak simgesel amacına ancak bir hükümdar tarafından kullanıldığında ulaşır.

Nesneler, doğabilimsel ve kimyasal özelliklere sahiptirler. Bu durumda, bir asanın özellikleri nedir? Uygulama açısından, süslemeli bir değnektir; fakat asa olarak kabul görmüş her hangi bir şey bu amaçla kullanılabilir.

Simgeleşme, asayı bir nesne olarak, önceden sahip olmadığı bir "güç" ile donatmaktadır. Alışılmış bir değneğin olağan insanlara her hangi bir etkisi yokken, bir asa için aynı şey söylenemez. Ancak bu "güç" sadece asada değil, onun konumunda, söz konusu hükümdarda, ve insanlarda olmak üzere bölünmüştür.

Özetle, insanoğlu simgeleri içerisinde yaşadığı dünyada yer alan güçleri tanımlamak ve kendi amacı doğrultusunda kullanmak için yaratmaktadır.

Ezoterizm, okültizm, mistisizm ve teozofideki sembol kavramı sembol sözcüğünün modern kullanımdaki anlamlarından yalnızca birini içerir: Bir şeklin göründüğünden daha farklı bir anlam taşıması, ezoterik bakımdan, bir sembol olarak nitelendirilmesi için yeterli değildir; ezoterik geleneğe göre, herhangi bir şeyi ifade etmek üzere kullanılan her simgeye, her temsile, her işarete, her tasvire sembol denilmez.

Sözcükler bir sembolün anlamını ya da anlamlarını ifade etmek için gerekli olmakla birlikte, sembolün anlamını gerçek değeriyle ifade edemezler ve yapılan sözlü açıklamalar ve yorumlar sembolün tümüyle çözüldüğü anlamına gelmeyebilir. Zaten

ezoterik ya da evrensel denilen "gerçek semboller" genellikle tek anlam içermezler. Bir sembolün çok anlamlılığı bir sözcüğün birbirine eş düzeydeki birçok anlama gelmesi gibi değildir; çok anlamlı bir sembolün içerdiği anlamlar aşağıdan yukarı doğru yükselen bir kademelenme, bir başka deyişle gitgide derinleşen bir derecelenme gösterirler.

Sembolleri çözmede bilgi ve akıl, göz ardı edilemeyecek etkenlerse de, asıl etken "sezme"dir. "Sezme"de sezginin rolü varsa da "sezme" sezgi değildir. Her sembol bir bütünün, büyük bir işaretin bir parçasını içerir. Her ne kadar bir sembolde görünenden yola çıkılıyorsa da, her sembol, görüneni değil, görünmeyen bir hakikati içerir. Okültizmdeki terimlerle, "görünür âlem"in ilkelerinin keşfi "görünmez âlem"in ilkelerinin keşfine yardımcı olur. Evrensel denilen semboller büyük ölçüde görünür âlem ile görünmez âlem arasındaki benzerlik, paralellik, daha doğrusu uygunluk üzerine kurulmuştur.

Sanattaki sembolizm 19. yüzyılda beliren, realizmi reddeden bir akımdır. Sembolizm akımlarına roman ve şiir alanlarında da rastlanır. Sanattaki sembolizm 1870 yılına doğru Fransa ve Belçika'da natüralizme ve parnasse akımına bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Akım daha sonra özellikle Valéry Brioussov vasıtasıyla Rusya'ya da sıçramıştır.

İnsanın imajinasyon yeteneği sembolleştirici bir role sahiptir. Ruhsal âlemde "anlamlar" halinde bulunan "tesirler" fiziksel âlemde belirirlerken ister istemez madde âleminin özelliği olan imajlara bürünmek zorunda kalırlar ki, bürünecekleri imajları da "tesir"i alan insanın şuuraltı dağarcığından edinirler. Metapsişikçiler şuuraltının bu değiştirici ya da dönüştürücü etkisine "renkli cam etkisi" adını verirler. Nasıl beyaz ışık renkli bir camdan geçerken hem camın rengini alıyor, hem de bir miktar kırılmaya uğruyorsa, insanın aldığı metapsişik enformasyon ya da tesir de şuuraltı katmanından geçerken benzer şekilde, özelle-

şir, bükülür, kabalaşır, dönüşür, o ortamdaki malzeme neyse ona bürünür ve özgün halini az çok yitirerek dışarı yansır.

İnsanlar hakikatlere ait bilgilerin taşıdıkları enerjileri kaldırabilme konusunda farklı kapasiteler sahiptirler. Her bilgiyi her insan kaldıramaz. Derin bilgiler bazı insanları ilerletmek yerine, tökezletebilir, kargaşa içerisine sokabilir, hatta onların yoldan çıkmalarına neden olabilir. İnsanların zihinsel düzeyleri, anlayış ve duyuşları birbirlerinden farklıdır. Oysa bir kutsal metnin pek çok insana hitap edebilmesi için pek çok anlayış ve zihin düzeyine, tüm insanlara hitap edebilmesi için de tüm anlayış ve zihin düzeylerine hitap edebilecek şekilde indirilmiş olması gerekmektedir.

HALİL GÖKHAN
İstanbul, Haziran 2009

SEMBOLLER

Bütün bildiğim şey, hiçbir şey bilmediğimdir.

Socrates

A

İnsanların genellikle bildiği ve alışık oldukları anarşi sembolü bir daire içine çizilmiş büyük bir A harfidir. Bu monogram, Latin alfabesinde "anarşi" ve "anarşizm" kelimelerinin "A" harfiyle başlamasını kaynak alır. Bazıları dairenin birlik ve beraberliğin sembolik temsili olduğunu düşünmüştür. Daire aynı zamanda organizasyon anlamında da semboliktir.

Altın Post

Yunan mitolojisinde zenginliği ve iktidarı sembolize eden postun adıdır. Argonotlar bu postu ele geçirmek için Kolhis ülkesine gitmişler ve uzun bir mücadele sonucunda postu almayı başarmışlardır. Bu postun bulunduğu Kolhis, Lazistan'ın kuzey kesiminde, Karadeniz kıyısındaki tarihsel bölgesi Kolhida veya Kolheti'dir. Yunan mitolojisinde, Güneş tanrısı Helious'un oğlu olan Kolhida (Kolhis) kralı Aiet'nin (Aietes) görkemli bir zenginliğe, bir koçun altın postuna ya da "Altın Post"a sahip olduğu anlatılır. Yunanistan'da Yason (İason)'un başkanlığında kahramanlar bir araya gelirler ve "Altın Post"u ele geçirmek için

Kolhida'ya gitmeye karar verirler. Argonotlar, "Argo" (bu geminin adından dolayı onlara Argonot denmiştir) adlı bir gemi yaparlar ve Kolhida'ya doğru yola çıkarlar. Uzun ve çok zor bir yolculuktan sonra Aiet'in güçlü ve zengin krallığına varırlar. Kral, Yunanlı kahramanları saygıyla karşılar ve gelmelerinin nedenini öğrenir. Aiet, İaosun'un şartlarını yerine getirmesi halinde "Altın Post"u Yunanlılara vermeye karar verir. İason önce ateş püskürten öküzlere boyun eğdirecek, başlarına boyunduruk geçirecek ve büyük bir tarlayı sürecektir. Sonra İason'un ejderhayı öldürmesi ve onun dişlerini toprağa ekmesi gerekir. Bu dişlerden savaşçılar çıkmaktadır. İason'un bu savaşçılarla savaşması ve onları yenmesi gerekir. Yunanlılar ancak bundan sonra "Altın Post"u alabileceklerdir. Bu şartları, Aiet'in dışında kimsenin yerine getirmesi mümkün değildir. Bundan dolayı kral İason'un öleceğinden emindir. Kralın kızı Medea'nın yardımı olmasa, Yunanlıların liderinin, Aiet'in şartlarını yerine getiremeyeceği açıktır. Kralın kızı, ilk görüşte İason'a âşık olmuş ve ona yardım etmeye karar vermiştir. Medea bir büyücüdür. Onun yardımıyla İason kralın şartlarını kolayca yerine getirir ve Aiet'den "Altın Post"u ister. Kral, Yunanlılara kimin yardım ettiğini hemen anlar ve "Altın Post"u vermeyeceğini açıklar. Bunun üzerine İason, postu ele geçirmeye karar verir. Ne var ki Medea'nın yardımı olmadan bunu gerçekleştirmesi olanaksızdır. Kralın kızı, postu bekleyen korkunç ejderhayı uyutur ve Yunanlılar "Altın Post"u ele geçirmeyi başarırlar. Hızla gemilerine binerler ve ülkeleri Yunanistan'a doğru yola çıkarlar. Medea da İason'la birlikte gider. Aiet, postun götürüldüğünü ve kızının kaçtığını öğrenir öğrenmez, hemen ordusunu toplar ve Yunanlıların peşine salar, ama askerler "Altın Post"u geri almayı başaramazlar. İason'un geldiği yer Ordu'daki Yason denilen yerdir. Orada Yason kilisesi de vardır

Beşinci Unsur (Quintia essentia)

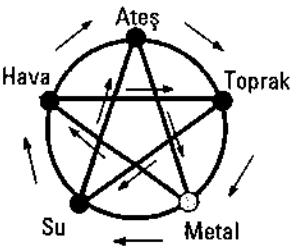

Beşinci unsur kavramı birçok gelenekte mevcut bir kavram olup, terim, maddenin dört unsur olarak kabul edilen ateş, hava, su ve toprak hallerinden daha farklı olan, algılanamayan halini ifade etmek üzere kullanılır. Terim, Batı'da bu anlamda ilk kez Aristoteles tarafından kullanılmıştır. Aristoteles, dört unsurun ötesindeki süptil maddeyi (esiri) ifade etmek üzere quinta essentia (beşinci unsur) terimini ortaya atmıştır. Maddenin esir hali Aristoteles'dan çok daha önce Orpheus öğretisinde *aether* terimiyle ifade edilmekteydi. Pythagoras da Orpheus gibi *aether*'i maddenin esir hali olarak görmüş, fakat onu Aristoteles gibi bir unsur olarak değerlendirmemiştir. Pythagoras'a göre beşinci unsur diğer dört unsura hükmeden ruhtu, yani beşinci unsur adı ancak evrene canlılık ve yaşam kazandıran ruha yakıştırılabilirdi. Günümüzde, Batı Okültizm'inde de, Teozofi'de de beşinci unsur esir (ether) anlamında ele alınmaktadır. Hinduizm'de esir anlamında ele alınan beşinci unsura *akaşa* denir.

Bayrak

Siyah-Yeşil Bayrak

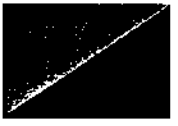

Ekolojik anarşizmin yeşil ve siyahlı bayrağı

Siyah - yeşil renkli bayrak da siyah kırmızılı anarşist bayrağın değişime uğramış bir halidir ve kırmızı renk yerine yeşil renk barındırır. Bu bayrak sosyal ekolojist, eko-anarşist, anti-uygarlık anarşist ve primitivistler tarafından kullanılmaktadır. Genel olarak sadece insanlara değil de her canlı türüne odaklandığını vurgulamak amacıyla yeşil renk kullanılmaktadır.

Siyah - Pembe Bayrak

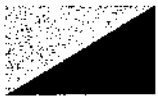

Anarko-Feminist/Homoseksüel Anarşist bayrağı. Siyah kırmızılı bayrağın bir diğer varyasyonu da siyah pembeli bayraktır ve eşcinsel anarşistler tarafından, bazen de Anarko-feministlerce kullanılmaktadır. Siyah yeşilli bayraktan farklı olarak farklı bir anarşizm türünü temsil etmekten ziyade heteroseksizm, seksizm ve patriarkideki hiyerarşik yapılara da (karşı durmaya) odaklanır.

Yıldızlar

Anarşist bayrakların varyasyonları olan yıldızlar, bu bayrakların 5 köşeli yıldız şeklindeki hallerinden ibarettir. Bu yıldızların farklı anarşist bayraklara adapte edilmiş şekilleri mevcuttur, örneğin: siyah kırmızı, yeşil, pembe, more ve diğer renklerde olanları vardır.

Kara Bayrak

1880'lerden beri kara yani siyah rengi anarşi ile özdeşleştirilmiştir. Birçok anarşist grup isimlerinde "kara" kelimesini kullanmıştır. Kara Bayrak isimli çeşitli anarşist periyodik yayınlar da çıkmıştır.

Bayrağın tek renkli karalığı, her türlü ezici ve baskıcı yapının inkârını temsil etmektedir. Tamamen siyah ve sadece siyah rengi barındıran bir bayrak, neredeyse bir anti-bayraktır. Ayrıca, dünya genelinde beyaz bayrak (tamamen beyaz renginde olan) daha büyük bir güce teslim olmak anlamına gelir ki bu açıdan da kara bayrak anlam olarak beyaz bayrağın tam tersi olarak görülebilir. Ayrıca bazıları kara bayrağın direniş sırasında ölen şehitler için ağıt niteliği taşıdığını, bunu sembolize ettiğini düşünmüştür.

Burçlar

ATEŞ BURÇLARI: Koç, Aslan, Yay burçlarıdır. Bu elementte bulunan burçlar sıcak kanlı, güçlü olur. Fark edilir, çevrelerine ışık saçar, aydınlatırlar. Aynı zamanda yıkıcı ve agresif olabilirler. Ateş ısıtır, aydınlatır ama yakıp kül de edebilir.

TOPRAK BURÇLARI: Boğa, Başak, Oğlak burçlarıdır. 4 Element içinde en dayanıklı olanıdır. Metodik bir zekâya sahip olup, gerçekçidirler. Değişime açık olmadıkları için monotonluğa girebilirler. Uzun vadeli hedefleri severler. Bir doğum haritasında Toprak elementi eksik olursa kişinin ayakları yere basmaz, gerçekleri görmekte zorlanır.

HAVA BURÇLARI: İkizler, Terazi, Kova burçlarıdır. Çabuk iletişim kurmak ve bulundukları çevreye uyum sağlamak bu element burçlarına ait özelliklerdir. Bir doğum haritasında fazla hava kişiliğin zayıflamasına şekilden şekile girmesine neden olur. Havanın bulunmaması ise kişiyi ağırlaştırır. Zekâları yüzeysellik boyutlarına ulaşabilir.

SU BURÇLARI: Yengeç, Akrep, Balık burçlarıdır.

Su bulunduğu kabın şeklini alır. Aynı zamanda görüntüleri yansıtır. Bu grup burçları, bulundukları ortama hassas olurlar. Duyguları ile hareket ederler. Fazla su, aşırı duyarlılık verirken azlığı katılık ve duygusuzluk verir.

POZİTİF (ERKEK) BURÇLAR: Koç, İkizler, Aslan, Terazi, Yay, Kova burçlarıdır. Bu gruba dahil olan burçlar dışa dönük ve dinamik olurlar. Aktif ve yönlendiricidirler. Bunun aşırı otoriteye dönüşmesini engellemek gerekir. Geleceklerini kendileri tayin etmeyi severler.

NEGATİF (DİŞİ) BURÇLAR: Boğa, Yengeç, Başak, Akrep, Oğlak, Balık burçlarıdır.

Pasif ve iç dünyalarına dönük olurlar. Dünyevi işlerden çok iç dünyalarında gezinirler. Duyarlılıkları ve derin düşünceleri temel konuları çözümleyebilirler.

ÖNCÜ BURÇLAR: Koç, Yengeç, Terazi, Oğlak burçlarıdır. Yöneticidirler. Geniş bir kitleyi yönlendirebilirler. İnatçı ve kararlı olurlar.

SABİT BURÇLAR: Boğa, Aslan, Akrep, Kova burçlarıdır. Kolay değişemezler. Akıllarına koyduklarını mutlaka yaparlar. Hedeflerine ulaşmak için her yolu denerler.

DEĞİŞKEN BURÇLAR: İkizler, Başak, Yay, Balık burçlarıdır. Çabuk sıkılırlar. Hedeflerini şaşırabilirler. Her konuda oldukça sabırsızdırlar. Değişimlere ve yeniliklere açık olurlar.

Cinsiyet

Antik Roma'dan günümüze kadar gelen ve cinsiyetleri sembolize eden astrolojik simgelerdir. Ucunda ok bulunan Mars simgesi erkeği, ucunda artı bulunan Venüs simgesi de kadını temsil eder.

İçiçe geçmiş bir kadın ve bir erkek figürü heteroseksüelliği sembolize eder.

Birbiri üzerine binmiş kadın ve erkek simgeleri, kadın ve erkek arasındaki farklarla çeşitliliğin göz ardı edilmediğinin altını çizen heteroseksüel bilinci simgeler.

İç içe geçmiş iki erkek simgesi 1970'lerden bu yana eşcinsel erkekler tarafından kullanılmaktadır.

İç içe geçmiş iki kadın simgesi, genelde lezbiyenlik için kullanılsa da, bazı feministlerin bu simgeyi kadın kardeşliği için, iç içe geçmiş üç Venüs simgesini ise kadın eşcinselliği için kullandığı görülmüştür. 1970'lerin bazı lezbiyen feministleri üç-dişi simgesini erkek egemen toplumun dayattığı tekeşlilik standardına isyanı simgelemek için kullanmışlardır. Günümüzde, üç-dişi sembolü de sadece lezbiyenliği simgelemektedir.

Cinsiyet değiştiren kişilerin ok ve artı işaretlerini aynı halkada buluşturarak yeni bir sembol yarattıkları görülmüştür.

Merkür

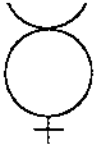

Merkür'ün astrolojik simgesi, geleneksel olarak cinsiyet değiştiren kişilerin sembolü olarak kabul edilir. Yunan mitolojisinde Hermes (Roma mitolojisindeki Merkür'ün karşılığı) ve Afrodit, Hermafroditus adını verdikleri bir çocuk sahibi olurlar. Bu çocuk, hem erkek hem kadın organlarına sahiptir. (Hermafrodit terimi de buradan gelir) Simgede, üstteki hilâl erkeği, alttaki artı işareti kadı-

nı, halka ise her iki yanında birbirini dengeleyen birer cinsiyetin bulunduğu bireyi temsil eder.

International Foundation of Gender Education (IFGE) logosu da cinsiyet değiştirenlerin sembollerinden biridir. Cinsiyet simgelerinden esinlenerek tasarlanmıştır. IFGE, cinsiyet değiştirme ve karşı cinsin giysilerini giyme konularına eğilen bir eğitim ve yardım kuruluşudur. Kuruluşun logolarından biri lavanta rengini pembe üçgeni bir halkada birleştirerek tüm cinsiyetlerin bir arada bulunuşunu simgeler. Bu simge, tescilli olmasına rağmen, cinsiyet değiştirenler veya cinsel farklılıkları destekleyen bireylerce ticari olmayan amaçlar için kullanılabilir.

Epsilon

εE Büyük harf biçimindeki Epsilon Latin Alfabesi'ndeki "E" ile benzerlik gösterdiği için Yunan Alfabesi dışında yaygın olarak kullanılan bir sembol değildir. Onun yerine küçük Epsilon (ε) birçok alanda sembol olarak kullanılmaktadır. "ε"nin sembol olarak kullanıldığı yerler şunlardır:

Matematikte (özellikle limitte) küçük pozitif bir niceliği sembolize etmek için;

Hesaplama yaparken sayısal veri tipinin kesinliğini ifade etmek için;

Matematikte Levi-Civita sembolü olarak;

Matematikte dual sayıları temsil etmek için ($a+b\varepsilon$, $\varepsilon^2=0$ ve $\varepsilon\neq0$)

Felsefe taşı

Simya ilimine göre dokunduğu her nesneyi altına dönüştüreceğine inanılan taş. Kimya bilimine göre herhangi bir maddeyi altına dönüştürmek mümkün değildir. Zira altın bir bileşik değil

bir elementtir. Bu taşı elde edebilmek için birçok formül ve deneme yapılmıştır. Bu çalışmalar altın elde etmekte başarısız olmuşlardır elbette ama modern kimyanın temellerinin atılmasına vesile olmuştur. "Felsefe taşı" ezoterik simyada dış simyadakinden farklı olarak yorumlandığından, farklı bir anlama gelir.

Haç

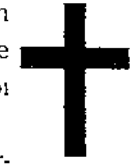

Birbirlerini 90° açı ile kesen iki çizgi veya çubuktan meydana gelen şekil. Şekillerden biri veya her ikisi de ortasından ikiye bölünür. Artı (+) şeklinde veya çarpı (x) şeklinde olabilir.

Yüzyıllar boyunca haç farklı din ve kültürlerde birbirlerinden çok farklı şeyleri sembolize etmek amacıyla kullanılmıştır. Değişik anlamlara gelen haçlar şekil olarak tamamen aynı değildirler

Hıristiyanlıkta Haç

Batıdaki en yaygın Hıristiyan haçı olan Latin Haçı. Hıristiyanlığın sembolü sayılan ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim, istavroz, put, salip. Hıristiyanlığa göre Mesih olan İsa'nın asıldığı çarmıhı sembolize eder.

Gamalı haç

Hindu Svastikası: Gamalı haç veya svastika, tarih öncesi dönemlerden kalma sembol. Gamalı haç ismi Yunanca gama (Γ) harfine atfen verilmiştir. Svastika kelimesi Sanskritçe'deki su (iyi) ve asti (olmak) kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur. "İyi olmak, mutlu ve sağlıklı olmak" anlamlarına gelir. Svastika Hinduizm, Budizm ve Jainizm'e göre kutsaldır. Kökeni pek çok antik uygarlığa, örneğin

Mayalar, Navarrolar ve Sümerler'e, M.Ö. 4000'li yıllara dayanır. Sonradan Nazi Almanya'sı tarafından amblem olarak kullanılmaya başlanmıştır. Vişnu'nun 108 sembolünden biridir ve kolları saat yönünde dönük olan şekliyle, başarı ve uğurun yanısıra hayatın kaynağı olan güneş ışığını simgeler. Kolları ters yöne dönük şekli ise geceyi ve uğursuzluğu ifade eder. Svastika'nın dört kolu, dört kozmik gücü (ateş, su, hava, toprak) simgelemektedir. Ayrıca bazı kaynaklarda, eski dönemlerde bu sembol sayesinde dört kozmik gücün etki altına alınıp büyü yapıldığı belirtilir.

Kızılhaç

Beyaz zeminde kırmızı renkli haç işareti, Kızılhaç tarafından amblem olarak kullanılır. Kızılhaç, Kızılay ile birlikte savaş ve felaket mağdurlarına insani yardım ulaştıran uluslararası bir harekettir. Jean Henry Dunant tarafından 1864'te İsviçre'de kurulmuştur. Bu amblem aynı zamanda sağlık ekipman ve araçları üzerinde kullanılır. Haç işareti Hıristiyanlıkla özdeşleşmiş olmasına rağmen Kızılhaç'ın günümüzde dini bir kimliği yoktur ve din, dil, ırk ayrımı gözetmeden yardım ulaştırmaya çalışır.

Gülhaç

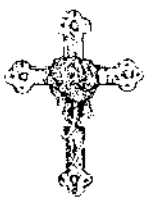

Gül-Haçlılar 16. yüzyılda Avrupa'da kurulan ezoterik bir örgüttür. Temel sembolleri güllü haç olduğundan bu adla anılırlar. Ezoterik bilgilerinin kaynakları Hermetizm, Platon ve Kabala'dır. Yani eski Mısır, eski Yunan ve İbrani ezoterizminin bir tür sentezi sözkonusudur. Örgüt 1630'da Malineler konseyi tarafından sihirbazlık ve dinsel sapkınlık suçlamasıyla kapatılmıştır. Gizlenme inisiyatik örgütlerin doğal bir prensibi olduğundan olabildiğince gizlenme gereği görmüşlerdir. Bu yüzden, diğer inisiyatik örgütler için olduğu gibi, bu örgüt hakkında

da fazla bilgi yoktur. Kapatılan örgüt üyelerinin nereye gittikleri hakkında farklı görüşler ileri sürülmektedir.

19. ve 20. yüzyılda, gerçek Gül-haç'lılarla doğrudan bir bağlantısı olmamakla birlikte bu adı taşıyan pek çok örgüt kurulmuştur. Gül-Haçlılar 16. yüzyılda Avrupa'da kurulan ezoterik bir örgüttür. Temel sembolleri güllü haç olduğundan bu adla anılırlar.

Güneş haçı

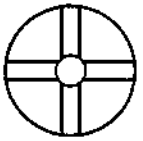

Güneş haçı, çember içine alınmış bir haç sembolüdür. Bilinen en eski dini sembollerden biridir ve neopaganizmde güneşi simgeler. Güneş çemberi, Güneş diski, Odin'in haçı ve Taranis'in çemberi olarak da bilinir. Güneş haçları birçok dine özgü tanrıyı sembolize eder; Ixion, Odin, Quetzalcoat, Shamash ve Taranis'in sembolleri güneş haçıdır. Tarih boyunca, svastika'lar gibi, birçok ırkçı örgütün simgesi olmuştur

Kelt haçı

Kelt haçı, Hıristiyan Haçı'nın kesişim yerine bir halka eklenmesi ile oluşur. Keltik Hıristiyanlığın karakteristik sembolüdür, ancak kökeni Hıristiyanlık öncesine dayanır. Halka ile birleştirilmiş haçların Hıristiyanlığın öncesinden gelen birçok türü bulunur. Sıklıkla Güneş haçı olarak adlandırılan bu tür haçlara pagan Kuzeybatı Avrupa'da (İskandinav Mitolojisi'nde tanrı Odin'in sembolüdür.) veya Pireneler ve İber Yarımadası'nda rastlanabilir. Ancak Hıristiyan haçı ile ortak bir köken ya da bağlantıya dair bir kanıt yoktur.

Petrus Haçı

Ters çevrilmiş bir Latin haçıdır. Bu sembolün kökeni Petrus'un ters biçimde çarmıha gerilmesidir; İsa ile

aynı şekilde çarmıha gerilmek için fazla değersiz olduğunu düşünmüştü ve bu nedenle ters biçimde çarmıha gerilmişti. Petrus'un isteği üzerine baş aşağı çarmıha gerildiğini ilk bildiren kişi İskenderiyeli bilgin Origen'dir. Bazı katolikler bu tür haçı, İsa ile karşılaştırıldığında değersizliğin bir sembolü olarak kullanmaktadırlar. Sıklıkla satanizm ile ilişkilendirilmiştir.

Heartagram

Fin rock grubu HIM'in markası haline gelmiş sembolüdür. Kalp ve pentagram sembollerinin birleşiminden meydana gelmektedir. HIM vokalist ve kurucusu Ville Valo'ya göre hertagram aşk ve ölümü simgeliyor. Nefret ve aşk'ın dengesi, hayatın içinden iki önemli bölüm, bu iki önemli bölüm aynı zamanda Valo'nun şarkıları arasında gerçekten önemli bir yere sahip. Bu sembol kimi HIM fanatikleri arasında dövme olarak da kullanılmaktadır. Heartagram bir yanlış anlama yoluyla satanizm ile bütünleştirilebiliyor. Ancak, Ville Valo bunun yalan olduğunu belirtiyor.

Heptagram veya septagram

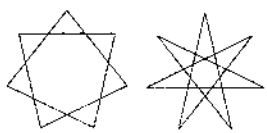

Yedi düz çizgiden oluşan yedi köşeli bir yıldızdır.

İki tür heptagram vardır: Dar heptagram, yıldız poligon. Geniş heptagram, yıldız poligon. Dar heptagram Elf Yıldızı veya Peri (Fairy) Yıldızı olarak da bilinmektedir ve Faery geleneğini takip eden Wicca'lar için kutsal bir semboldür. Benzer bir şekilde, Otherkin altkültürünün üyeleri tarafından da bir belirteç olarak kullanılmaktadır. Mavi Yıldız Wicca da sembolü kullanmaktadır. Ayrıca dar heptagram bazı başka Pagan dinlerinde de büyü gücünün sembolü

olarak kabul görmüştür. Geniş heptagramsa Kabbala'da kullanılan bir semboldür ve daha sonraları Aleister Crowley ve Ordo Templi Orientis tarafından da kullanılmış ve burada "Babil Yıldızı" olarak anılmıştır. İki dairenin iç içe girmesi ve fakat dairelerin merkezlerinde çakışmaması durumunda oluşan şekil. Astronomide dünya-ay doğrusuyla dünya-güneş doğrusunun aynı hizaya gelmesi durumunda Ay'ın Güneş ışığına yönelik kısmının C harfi şekline bürünür ve bu safhada Ay dünyadan hilal şeklinde görünür.

Hilal

İki dairenin iç içe girmesi ve fakat dairelerin merkezlerinde çakışmaması durumunda oluşan şekil. Astronomide dünya-ay doğrusuyla dünya-güneş doğrusunun aynı hizaya gelmesi durumunda Ay'ın Güneş ışığına yönelik kısmının C harfi şekline bürünür ve bu safhada Ay dünyadan hilal şeklinde görünür. Hilal'in günümüzdeki dini sembollük işlevi Muhammed döneminde bulunmamaktaydı. Hilal Arapların fethinden önce de Sasani İmparatorluğu'nun sembolüydü. Arapların imparatorluğu ele geçirmesinden sonra sembol Müslüman idareciler tarafından benimsendi ve güçlerinin sembolü olarak muhafaza edildi. Hilal aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nun da sembolüydü. Günümüzde pek çok müslüman ülkenin bayrağında veya armalarında (Kızılay'da olduğu gibi) Hilal sembolü kullanılmaktadır. Hilal edebiyatta sevgilinin kaşlarını sembolize etmek için kullanılır.

Maneki Neko

Japon kültüründe çok önemli yeri olan ve özellikle tüccarların dükkânlarına bolluk ve bereket çağırdı-

ğına inandığı bir japon halk sembolüdür. Anlamı çağıran kedi olan maneki neko'nun birçok farklı versyonunu halen Japonya'da birçok dükkânın kapısında ya da kasanın yanında görmek mümkündür. Mayıs Güneşi (İspanyolca: Sol de Mayo) Arjantin ve Uruguay ülkelerinin, bayraklarında da kullandıkları ulusal simgeleridir. İnka uygarlığındaki Güneş Tanrısı Inti'den esinlenerek yapılan bu simgenin üzerinde somurtkan bir güneş yer alır. Bu güneşten sekizi kıvrımlı, sekizi de düz olmak üzere toplam 16 kol uzanır.

Hitit sembolleri

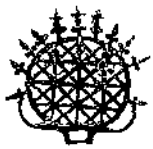

Güneş Sembolü

Hititler çok tanrılı dinlere inanmışlardır. Güneş Tanrıçası bu tanrılardandır. Güneş yeryüzüne bolluk ve bereket getirir. Cömertliğin, bereketin sembolüdür. Bu yüzden Hititlerde Güneş kutsaldır. Hititlerde bu simgenin üzerine çeşitli hayvan resimleri konulmuştur: Bazılarının üstüne barışı sembolize eden geyik figürü, üremeyi sembolize etmek üzere kuş, ağaç figürleri vardır. Güneş sembolünün ahşap asaların ucuna takılarak dini törenlerde ve kendi aralarındaki spor gösterilerinde de kullanılmışlar. Genellikle tunçtan yapılmıştır. Eski Türklerde de Güneş kutsaldır. Hunlar zamanında Güneş'e kurbanlar kesilmiştir. Anadolu'da Güneş sembolü bugün de kullanılmaktadır. Ankara Üniversitesi'nin sembolüdür.

Boğa

Hititlerde kadınlar için boğa sembolü kullanılmıştır. Boğa aynı zamanda türeyişin sembolüdür. Hitit kadınları türeyişi simgelerler. Türün devamını anlatmak için boğa sembolü seçilmiştir. Arslan sembolü gibi

boğa da da gücü simgeler aynı zamanda. Kadınların da erkekler kadar ön planda olduklarını gösterir. İlk meclisin kurulması da Hititlerin demokratik olduklarının göstergesidir.

Arslan

Hititlerde güç, cesaret, güven ve liderliğin sembolüdür. Kendi kişiliklerine örnek olabilecek bu hayvanın seçilmesi anlamlıdır. Zira arslan hayvanlar içinde en kuvvetli olanlarındandır. Kralların kapı girişlerinde bu taş heykeller kapı koruyucu olarak yapılmıştır. Bu da kralın güç sahibi olduğunu anlatmak içindir.

Çift Başlı Kartal

Hititlerde kadın ve erkek eşitliğinin, gücün, ayrıca mitolojide küller üstünde yeniden doğuşun sembolüdür. Bu sembolün Eski Mısırlılarda da olması, saraydaki Mısır yazıcıları vasıtasıyla Hititlere geçtiğini çıkartıyoruz. Bu sembolü daha sonra Yunanlılarla Avrupa ve Amerika'ya geçmiş, Anadolu'da ise devam ederek kurulan Bizans İmparatorluğu, Anadolu Selçuklu Devleti, Fener Rum Patriği, Arnavutluk Cumhuriyeti gibi devletler kullanmıştır. Bugün bu sembol Selçuk Üniversitesi'nin ve Konya Büyükşehir Belediyesi'nin de sembolüdür. Çift baş yerine tek başlı kartal sembolleri Anadolu'da bazı kurum ve kuruluşlarda hâlâ kullanılmaktadır.

Kanatlı disk sembolü

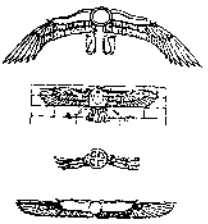

Bütün antik yakındoğu uygarlıklarında sıklıkla görülen bir ikondur. İkonun ortasında bir disk ve iki yanında kanat vardır. Bahsedilen kanat yırtıcı kuş kanadıdır ve hangi uygarlıkta resmedildiğine bağlı olarak çok az değişiklik gösterir.

Horos'un Gözü

Horus'un gözü eski Mısır tasvirlerinde tanrı Horus'un "Ay gözü" de denilen sol gözüne verilen addır. Horos'un gözünün eski Mısır tradisyonunda başlıca iki anlamda kullanıldığı belirtilir. Horus'un gözü, manevi anlamıyla, vicdanın gözünden hiçbir şeyin kaçmayacağını, insanın iç âlemindeki her niyetini ve yaşamdaki her davranışını gözden kaçırmayan bu merhametsiz yargıcın keskin bakışını sembolize eder. Bu vicdanın 24 saat kapanmadan açık kalan gözüdür. Bu yüzden Güneş ve Ay, Horus'un gözleri olarak ifade edilir. Çünkü Güneş ve Ay'ın her ikisi nöbetleşe, gece ve gündüz insanın üzerinden eksik olmaz, Horus'un 24 saat açık kalan gözleri gibi.(Bu nedenle Horus'un gözü güneşle temsil edilen Ra'nın gözü olarak da ifade edilir.) Bu, vicdanın karşıtı olan nefsaniyetin hiç işine gelmez; nefsaniyeti ve kötülüğü temsil eden Seth de bu yüzden bu gözü çıkarmaya çalışmıştır. Eski Mısır mitolojisine göre, Horus sonunda bu gözünü babası Osiris'e vermiş ya da Osiris'in kullanımına bırakmıştır. Horus'un gözü, biçimsel anlamıyla, Tanrı'nın "bir"liğini (tekliğini) matematiksel olarak gösteren bir semboldür. Bu anlam şöyle açıklanır: Bir bütün ikiye bölündüğünde 1/2 elde edilir. Bu da ikiye bölündüğü takdirde 1/4 elde edilir. İşleme bu şekilde hep ikiye bölme ile devam edilirse sırasıyla, 1/8, 1/16, 1/32 ve 1/64 elde edilir. Bunların tümü toplandığında ise 63/64 bulunur. Buradan şu sonuç çıkar: Bir bütün, sürekli olarak ikiye bölünmeye devam edilirse, toplam değerde, sonsuzluk hariç, hiçbir zaman bire, birliğe ulaşılamaz; yalnızca Mutlak (Allah) bir'dir. Horus'un gözü "glifler" denilen parçalardan oluşur ki, bu altı parça, sırasıyla, 1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32, 1/64'ü ifade eder.

Kara Kedi

Vahşi kedi olarak da anılan kara kedi sembolü, pençeleri, dişleri çıkmış parlayan, sırtı kabarmış bir kara kediden ibarettir. Bu sembol de anarşizm, özellikle de anarko-sendikalizm ile ilişkilendirilmiştir. Tarihsel planda, kara kedi cadılık, kötü kehanet veya ölüm gibi olgularla özdeşleştirilmiştir. Kara kedinin simgesel özelliği İbrani ve Babil kültürlerine kadar gider. Cadılık unsurları modern zamanlarda da çoğunlukla da neo-kültik hareketlerde yer almaktadır ve kara kediyi hâlen bir sembol olarak kullanmaktadır. Yine Wicca da kara kedi sembol olarak kullanılır. Yine de bu ikisi (modern cadılık ve Wicca) kara kedi sembolünü sırtı kabarmış bir tür saldırı pozisyonundaykenki hali ile kullanmazlar.

Karekök

Karakök matematiksel bir ifadedir. Bir sayının kök içine alınması demektir. Kare tabiri sayının alınan kökünün derecesini ifade eder. Örneğin 9'u kare köke alırsak 3 buluruz. ile 3"ün çarpımı 9 eder. Küpkök de örneğin 21'i alırsak 21'de 3*3*3 demektir yani kök dışına 3 diye çıkar. Kökün içindeki sayı kökün derecesi şeklinde ifade edilebiliyorsa kök dışına o sayı şeklinde çıkar. Örneğin 16'yı karaköke alınca 4 diye çıkar çünkü karakök ün derecesi 2'dir. 16'yı da 4'ün karesi diye ifade edebilir. Dereceler aynı olduğu için dışarıya çıkar...

Korsan

Kafatası ve kemiklerin resmedildiği siyah bir bayrak olarak Jolly Roger veya bir başka adıyla Korsan

Bayrağı son zamanlarda anarşistler arasında popülerleşmiş bir semboldür. Bazıları Jolly Roger'ın korsanların ki gibi özgür ve otoritesiz bir hayatın takdir edilişinin sembolü olarak kullanıldığını belirtmektedir. Korsan gemileri pek demokratik sayılmazdı ve tayfanın çoğunluğu içine doğdukları fazlasıyla baskıcı topluluklardan kaçmış kişilerdir.

Kuş dili

Kuş dili ilk kez Kur'an'da kullanılmış bir deyimdir. Bu deyim sufiler arasında hayli rağbet görmüş ve Bektaşi edebiyatında sıkça kullanılmıştır. Bu deyimi kullanan sufilerden biri Yunus Emre'dir. Kuş dilinin ne anlama geldiği hakkında, günümüze dek çeşitli yorumlar yapılmıştır. Bu yorumlardan birine göre kuş dili gönül gözünün açılması demektir.

MLO

Bunlar yakın zamanlarda artarda gelen müzisyen intiharlarıyla gündeme oturan tarikatın kullandığı sembollerdir. Siyah alev, siyah ejderha, kırılmış pentagram ve 218 rakamı bu sembollerin başlıcalarıdır.

MU Dini

Mu dini sembollerinin en önde geleni, "Mu Kozmik Diyagramı"dır. Bu diyagramda, tam merkezde bulunan daire Güneşin,"Ra" nın, yani tek Tanrının kolektif simgesidir. Üçgen içindeki daire, tanrının gözünün daima insanların üzerinde olduğunun, iç içe geçmiş iki üçgen, iyiliğin ve kötülüğün bir arada bulunduğunun simgesidir.

Bu üçgenlerden yukarı dönük olanı iyiye, yani Tanrıya ulaşmayı, aşağı bakanı ise yeniden doğuş yasası uyarınca geriye dönüşü simgeler. Her ikisinin bir arada oluşturduğu altı köşeli yıldız, adaletin sembolüdür. Ayrıca bu yıldızın her bir ucu bir fazileti sembolle anlatır ve insan ancak bu faziletlere sahip olunca Tanrıya ulaşabilecektir. Altı köşeli yıldızın dışındaki çember, dünyadan başka âlemlerin de bulunduğunu, bunun dışındaki 12 fisto ise, insanın uzak durması gereken 12 kötü eğilimi simgeler. İnsan ruhu, diğer âlemlere geçmeden önce, bu 12 dünyasal kötü eğilimden kurtulmak zorundadır.

Aşağı doğru inen sekiz şeritli yol ise, ruhun Tanrıya ulaşması için tırmanması gereken aşamaların ifadesidir. Ruh, en alt kademeden, cansız varlıktan mükemmele, yani Kamil İnsan'a, Kozmik İnsan'a, ulaşmak zorundadır.

Naacal mabetlerinde ay, bir sembol olarak güneşin hemen yanında yer alır. Hem baba, hem ana olan Tanrının eril sembolü güneş ise, dişil sembolü de ay'dır. Kozmik diyagram üzerinde de görüleceği gibi üçgenin ve üç sayısının Naacal öğretisindeki yeri büyüktür. Üç sayısına verilen önem Mu kıtasının kendisinden kaynaklanmaktadır. Mu kıtası üç parçadan oluşmuş, ve aralarında boğazların bulunduğu adalar topluluğudur. Bu nedenle üçgen, hem Mu kıtasını, hem de, Tanrının eril ve dişil yönleri ile onlardan südur eden İlahi Kelamı, yani evreni simgeler.

Üçgen içindeki göz, ana kaynağın, yani Tanrının, varlığını insan üzerinde daima hissettirdiğini, bir biçimde onu gözlediğini simgeler. Bu sembol, Osiris ile önce Atlantis'e buradan Hermes ile Mısır'a, Mısır'dan Yunanistan'a ve nihayet günümüzde Masonluğa kadar ulaşmıştır.

Birçok sembol gibi, Ezoterik Sırlar Öğretisinin üyelerini kabul ettiği inisiyasyon törenlerinin kökeni de, Mu Naacal okulundadır. Değişik örgütlenmeler vasıtasıyla günümüze kadar ulaşmış bu inisiyasyon töreninde aday, uzun bir hazırlık ve soruşturma döneminden sonra, layık görülmesi halinde kardeşliğe

kabul edilirdi. Naacal kardeşlik örgütüne üyelerin seçilerek alındıkları dışında, kabul töreni ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamakta. Ancak, Naacal kardeşliğinin son durağı olarak da kabul edilebilecek Mısır'ın Hermetik kardeşliğine kabul töreninin Naacal' lerin uyguladıkları törenden daha farklı olduğunu varsaymak için hiçbir neden yoktur. Bu törenin ayrıntıları Mısır uygarlığının incelenmesi ile netleşebilir.

Ok

Yay silahının mermisi...

Yay, ok atmak için kullanılan bir savaş aletidir. Kavs veya kabza da denir. Ateşli silahlar bulunmadan önce, savaşların önemli silahı olan ok, yayların sağlam, kullanışlı olmasına göre isabetli kabiliyeti kazanan bir araçtır. Yayın yapımı uzun bir emek mahsulü olduğu kadar ince bir sanatın da ifadesiydi. İyi bir yayın yapımı çok sabır ister ve yıllarca sürebilir. Türk yayları 110-140 cm uzunluğunda, 300-360 gr ağırlığında yapılmıştır. Ağaç, kemik, sinir ve tutkal yay yapımında kullanılan esas maddelerdir. Yapımda kullanılan ağaçların en kıymetlisi akça ağaç ve kızılcık ağacı sürgünleridir. Yayın önemli bir parçası kemik, öküz veya manda boynuzundan yapılırdı. Yaya gerilen ve atış hızı sağlayan sinir ise öküzün, bilek ve dizi arasından çıkartılırdı.

Türklerde yay yapımına çok önem verilirdi. Sanatkarane yapılanlar altın ve yaldızla tezyin edilirdi. Süslemelerin bir köşesine yapan ustanın adı ile yapım tarihi konurdu. Bilhassa askerî müzelerde eski tarihlerde kullanılan çeşitli yay örnekleri pek çoktur.

Yaylar yapılışına göre tımanlı veya sağınlı; kullanılma sahalarına göre de tirgeş, menzil, peşrev (pişrev), kepaze, hedef ve savaş yayları gibi çeşitleri vardır, yaylarla yapılan ok atış mesafelerine geze, atışı yapana da kemankeş denirdi.

Ok ve yay günümüzde sadece spor amaçlı olarak kullanılmakta olan eski bir savaş aracıdır. Eski çağlarda ve Orta Çağ savaşlarında büyük bir rol oynamıştır. Osmanlı'da yay ve ok:

Ok Türk'ler tarafından icâd edilmiştir. Daha önceki devirler hakkında bir bilgimiz olmadığı için ok ve okçuluğun en parlak zamânının Osmanlı imparatorluğu devrine rastladığını söyleyebiliriz.

Ok ile ilgili Muhammed'e atfedilen 40 hadîs, II. Mahmud zamânında Eyüp Câmi'i imâmı, Abdullah Efendi tarafından tefsîr ve tercüme edilerek pâdişâha sunulmuştur.

İslâmiyet'in ilk zamanlarında Arap oklarının mesâfesi bugünkü ölçülerle 500 metreyi geçmiyordu. Osmanlı İmparatorluğu'nda ise ok 845.5 metreye kadar fırlatılmıştır.

Omega

Ωω yirmidört harfli Yunan Alfabesi'nin en sonuncu harfidir. Harfin ismi omegadır. Türkçe'deki O sesi gibidir.

ωκεανος (okeanos) = Okyanus

ωμος (omos) = Omuz

Orak ve Çekiç

Komünizmin simgesidir. Bir orağın çekiç üzerine çapraz olarak yatırılması ile oluşur. Bu iki simge çiftçileri ve proleteryayı sembolize eder. Bu iki simge bir araya getirilerek çiftçilerin ve işçilerin birliğini sembolize edilir. En bilinen biçimi Sovyetler Birliği'nin bayrağındaki orak ve çekicin kızıl yıldızla birlikte kullanıldığı biçimidir. Bunun dışında birçok bayrak ve amblemde kullanılmıştır.

Osmanlı Arması

Topkapı Sarayı Harem girişinde köşeye yerleştirilmiş bir arma. Tuğra II. Abdülhamid Han'a ait. Bu da eserin 1876-1909 yılları arasında yapıldığını göstermektedir. Osmanlı Arması 18. asır sonlarında meydana gelmeye başlayıp, karakteristik özelliklerini II. Abdülhamit Han devrinde kazanmıştır. Bu devirde devletin unsurlarını armaya yerleştirme fikri ön plana çıkmıştı. Arma çok farklı fonlarda olabiliyor. Ama temel özellikleri hemen hemen aynıdır. Saltanat ve orduyu temsil eden motifler kullanılmıştır. Şimdi armayı inceleyelim:

1- Tuğranın etrafındaki bu güneş motifi, padişahın güneşe benzetilmesinden ileri gelir.

2- II. Abdülhamit'in tuğrası.

3- Sorguçlu serpuş: Osman gaziyi ve tahtı temsil eder.

4- Kalkan: Ortasında stilize edilmiş bir güneş motifi var. 12 yıldız: Rivayete göre bu 12 yıldız 12 burcu temsil eder. Güneş bu burçlar üzerinde hareket eder. Böylece Osmanlı kainatın merkezi addedilmiştir.

Başka bir rivayete göre Osmanlı'nın 12 eyaletini temsil eder.

5- Osmanlı sancağı.

6- Mızrak: Son dönem mızraklı süvari alaylarını remzeder.

7- Tek taraflı teber (balta): tören silahıdır.

8- Çift taraflı teber: Orduda üst düzey görevliler tarafından üstünlük sembolü olarak kullanılmıştır.

9- Mızrak.

10- El siperlikli tören kılıcı: bu kılıç klasik türk kılıcı olmayıp, o devirdeki subaylar tarafından kullanılırdı.

11- Top: topçu ocaklarını temsil eder.

12- Kılıç: geleneksel türk kılıcı.

13- Top gülleleri.

14- Borazan: modern mızıka takımının kullandığı çalgı aletidir.

15- Yay.

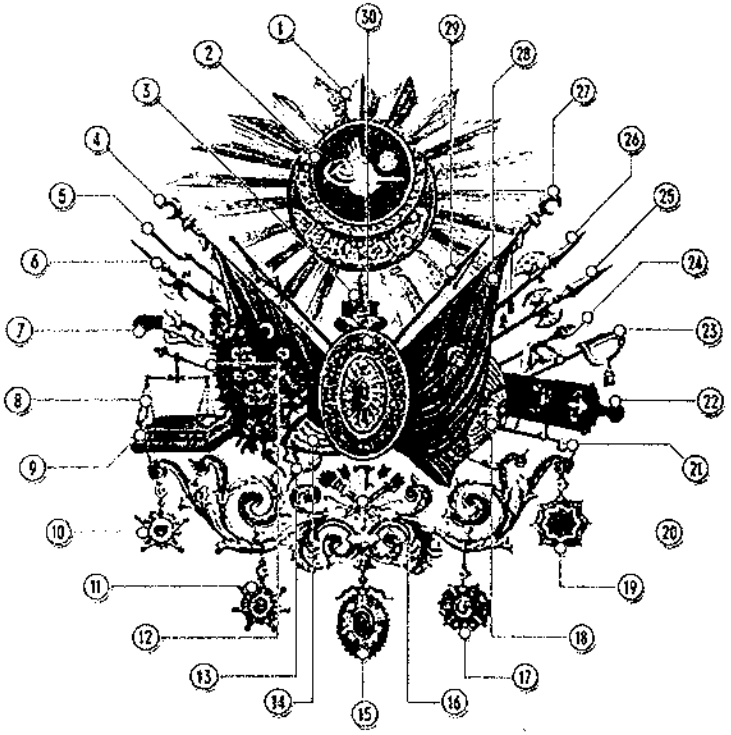

16- Çapa: Osmanlı denizciliğini temsil eder.

17- Bereket boynuzu: Bu boynuzun Osmanlı kültürüyle alakası yoktu.

Armayı tasarlayan kişi azınlıklardan biri veya bir Avrupalı olsa gerek. Osmanlı topraklarını temsil ettiği rivayet edilir.

18- Hilafet sancağı (yeşille remzedilmiş).

19- (Üstte) Kur'an-ı Kerim. (Altta) Kanunnameler (böylece devletin adaletinin osmanlı yazılı kanunları ve şeriat ile sağlandığı remzediliyor).

20- Terazi: şeşper ve asaya asılıdır. adaleti temsil eder.

21- Asa ve şeşper (altı dilimli topuz) şeşper: asalet ve üstünlüğü remzeder. asa: Hz. Musa'nın asasını remzeder.

22- Toplu tabanca: 1840'dan itibaren bütün subayların kullandığı silahtı. Osmanlı ordusunun modernize edildiğini remzeden bir motif.

23- Kılıç.

24- Çift taraflı teber.

25- Süngülü tüfek: Nizam-ı Ceditle birlikte Osmanlı ordusunun asıl silahı olmuştur.

26- Şefkat nişanı: 1878'de II. Abdülhamit Han tarafından ihdas edilmiş olup; savaş zamanında, büyük afetlerde devlete, millete hizmet eden kadınlara verilirdi.

27- Mecidi nişanı: Beş ayrı derecesi vardır ki kişinin başarıları arttıkça bir üst derecesi verilirdi. Üst derece verilince alt derece geri alınırdı. Savaşlarda üstün başarı gösteren askerlere verilirdi.

28- Nişan-ı iftahar: Sultan Abdülmecid döneminde ihdas edilmiştir. Üst düzey devlet hizmetlileri ve askerlere verilirdi.

29- Nişan-ı osmani: Sultan Abdülaziz Han tarafından 1862'de ihdas edilmiş olup, devlet hizmetinde üstün başarı sağlayanlara verilirdi.

30- Nişan-ı al-i imtiyaz: Devlet adına faydalı işlerde bulunmuş ilim adamları, idareci ve askerlere verilmek üzere 1876'da II. Abdülhamit Han tarafından ihdas edilmiştir.

Pembe Üçgen

Pembe Üçgen (Almanca Rosa Winkel), eşcinsel kültürün en sık rastlanan ve en popüler simgelerinden biridir. Kökeni 2. Dünya Savaşı'na uzanan Pembe Üçgen, Naziler tarafından cinsel tercihleri nedeniyle toplama kamplarına konulmuş erkek eşcinsellere (gay) verilmiştir. Yine cinsel tercihleri nedeniyle tutuklanmış eşcinsel kadınlar (lezbiyenler) ise Siyah Üçgen takmak zorunda bırakılmıştır. Eşcinseller, Nazi rejiminin baskı ve soykırımına maruz kalan gruplardan biridir.

Pembe Üçgen, Gökkuşağı Bayrağı ile birlikte eşcinsel yürüyüşlerinin ve eşcinsel haklarının başlıca sembollerinden biri olarak kullanılmaktadır.

Pembe üçgenin tarihi 2. Dünya Savaşı'ndan önce, Adolf Hitler'in iktidara gelişiyle başlar. Dönemin Alman yasalarında eşcinsel ilişkiyi yasaklayan 175. madde 1935 yılında elden geçirildi ve öpüşmek, sarılmak, eşcinsel fantaziler ve eşcinsel eylemleri kapsayacak şekilde genişletildi. (Bu madde 1969 yılına kadar Batı Almanya'da yürürlükte kalmıştır.)

Pentagram

Pentagram, Yunancada beş çizgili anlamına gelen pentagrammon kelimesinden türemiştir. Beş köşeli yıldız demektir. Genellikle Venüs Gezegeni'yle ve Venüs Tanrıçasıyla ilişkili görülmüştür. Aynı Zamanda Hz. Süleyman'ın yıldızı olarak da bilinir. Hz. Davut'un 6 Köşeli Yıldızıyla çokça karıştırılabilmektedir. Birçok toplumca şans getirdiğine inanılır. Cadılar tarafından oldukça kutsal olan bu sembol 5 elementin birleşimini ve uyumunu göstermektedir. Bu Beş Element; Ruh (Akasha-Ether), Ateş, Hava, Su ve Topraktır. Ateş İradeyi, Hava Zekâyı, Su Duyguları, Toprak'ta madde alemini sembolize eder

Pop Art

Pop art, 1950'lerde, özellikle ABD ve İngiltere'de soyut dışavurumculuğa tepki gösteren genç sanatçıların 1960'larda bir akım haline getirdikleri sanat türüdür. İngiltere ve ABD'de değişik koşullarda ve birbirinden bağımsız olarak ortaya çıkmıştır.

Marcel Duchamp'ın 20. yüzyıl başında hazıryapım nesneleri bağlamları nedeniyle sanat eseri olarak sunmuş olması, pop sanatçılarının popüler kültür imgelerini benzer bir motivasyonla sunmalarında etkili olmuştur.

Satanizm

Ters dönmüş pentagram

Şeytana tapanların kullandığı en bilinen semboldür. Keçili versiyonunu ilk olarak Anton Lavey kullanmıştır. Bu sembolü 'La Clef de la Magie Noire' (1897) kitabında ters dönmüş pentagrama Baphomethin keçisini yerleştirerek oluşturmuştur.

Ters dönmüş haç

Hıristiyanlığı inkâr ve onunla dalga geçmek amacıyla kullanılır.

666

İncildeki büyük zebaniyi ya da antikristi temsil eder. "...Bu konu bilgelik gerektirir. Anlayabilen, canavara ait sayıyı hesaplasın. Çünkü bu sayı bir insanı simgeler. Onun sayısı altı yüz altmış altıdır." (İncil Vahiy 13:18)

Mosh

Şeytanın kafasını temsil eder. Kökeni İtalyadan gelmektedir. Felaket ve uğursuzluğa karşı kendini korumak için kullanılır. Ama aynı zamanda italyada birisine bu işateri yaptığınız zaman, onun karısı tarafından aldatıldığını ima etmiş olursunuz. Boynuzlanmış olmak deyimi de buradan gelir. İtalyancada buna 'cornudo' denir ve boynuz-

lu manasına gelir. Bu işaret müzik dünyasında italyan asıllı vokalist James Dio sayesinde popüler olmuştur. Dio röportajlarında bu işareti babaannesinin sık sık yaptığını ve bunun metalciler arasında güzel bir selamlama şekli olacağını düşündüğü için konserlerinde kullanmaya başladığını söylemiştir.

Satanist kilise

San Franciscodaki Church of Satan'ın sembolü. Satanist İncilde geçer.

Pentagram

Büyücülükteki en ünlü semboldür. Dört elementi –Ateş, su, hava, toprak– ve ruhun onlara olan üstünlüğünü sembolize eder. Kötülükleri uzaklaştırmak ve iyi ruhları çağırmak için kullanılır.

Ankh

Eski mısır sembolü. Doğurganlığı temsil eder. Satanist çevrelerde cinsel-büyü sembolü olarak kullanılır.

Satürn sembolü

Astrolojik bir semboldür. Satanistler tarafından karanlık bilginin hükümdarı (kara büyü) olarak yorumlanmıştır.

Sayı Semboller

Eşyaların niceliklerini belirtmek için kullanılan sayılar çağlar içinde sembolik anlamlar kazanmışlar ve bunları günümüze ta-

şımışlardır. İlk on sayının sembolizmine bakarak konuyu daha iyi anlayabiliriz.

BİR: •

Bir sayısı sembolik olarak herkesin ilk defada söyleyebileceği gibi TEK olanı, MUTLAK olanı sembolize etmektedir. İslam'da bir olan, tek olan Allah'tır. Allah sözcüğünün ilk harfi olan elif 1 şeklindedir ve ebcet hesabındaki değeri 1'dir. Bir sayısının bir başka özelliği de kendinden önce başka sayı gelmemesidir. Kendinden önce gelen sıfır hiçliği sembolize eder. Bir ise hiçliği takip eder ve diğer sayılar ondan türer. Burada Bir'in yaratılıcılık işlevi de ortaya çıkar. Tarot destesindeki bir numaralı kart olan Büyücü de başlangıç ve yaratılış anlamındadır. Bu bağlamda Yunan alfabesindeki alfa (a) da başlangıcı temsil eder. İbrani alfabesindeki alef ise başlangıç olduğu gibi, bir inanışa göre diğer bütün harfler ondan türer. Bir sembolizmi üretkenlikte de ortaya çıkmaktadır. Ataerkil toplumlarda üreme sembolü olan fallus da 1 şeklinde sembolize edilir.

Bazı yazarlar göre 1 ayakta duran insanı da sembolize etmektedir. Bir için başka sembol açıklamaları da vardır. Güneş de bir tanedir ve bu yüzden Mutlak Bir'in sembolü olarak Güneş de kullanılmıştır.

İKİ: —

İki sayısının sembolizminde akla gelen kuşkusuz evrendeki düaliteyi sembolize ettiğidir. İlk toplumlarda etraftaki en ulu kavramlar tekti; Dünya, Güneş, Toprak Ana, gibi. Ancak erkeğin üremedeki rolünün ataerkil toplumlar tarafından ön plana çıkartılması evrendeki düalitenin de ön plana çıkmasına neden olmuştur. Dünya/öteki dünya, Güneş/Ay, Toprak Ana/Erkek Tanrı (Kybele/Attis gibi) düalite, hatta kadın/erkek, dişil/eril, sıcak/soğuk, gündüz/gece gibi ikilikler vurgulanmaya başlanmıştır.

ÜÇ:

"Allah'ın hakkı üçtür". Küçüklüğümüzden beri duyduğumuz bu söz üç sayısının kutsallığı hakkında gereken bilgiyi vermektedir. Hıristiyan toplumda yetişen biri ise kutsal üçlemeden bu sayının kutsallığına aşinadır. Üç sayısı eski toplumlarda gök-yer-yeraltı üçlemesi ile kutsaldı. Üçleme Mısır mitolojisinde İsis-Osiris-Horus şeklindedir. Yunan mitolojisinde ise bu Zeus-Poseidon-Hades (Gök ve yer-Deniz-Yeraltı) şeklinde varolmuştur. Hıristiyan inancında ise Baba-Oğul-Kutsal Ruh üçlemesine dönüşmüştür. (Bazı yerlerde Baba-Oğul-Meryem şeklinde). Bu üçleme İslam'da bazı mezheplerde Allah-Muhammet-Ali şeklinde görülmektedir. Üçlemenin bir sembolik yanı da kutsal birleşme ve doğan çocuktur, bir başka deyişle baba-anne ve çocuk da bir üçlemedir. Bir başka üçleme de Beden-can-ruh üçlemesi olarak gösterilebilir. Sayı olarak üç kendisinden önce gelen iki sayının toplamı olarak da (1+2=3) önemlidir.

Üç sayısı sembolik anlamlarının bir bölümünü üçgen şekline de devretmiştir. Üçgen sembolizmi ile üç sayısının sembolizmi arasında benzerlikler vardır.

DÖRT:

Dört sayısının sembolizmi çok ilginçtir. Dört birçok farklı şeyi ifade edebilir.

Bir masayı gözümüzün önüne getirebileceğimiz gibi en sağlam denge dört ayak üzerinde olur. Birçok hayvan da dört ayağı üzerinde durmaktadır. İnsan da emeklerken dört ayağı üzerinde emekler. Böylece dört sağlamlığı düşündürtmüştür. Dilimizde varolan "dört elle sarılmak", "gözünü dört açmak" gibi deyimler de yapılan işin sağlamlığını belirtmektedir.

Dört ayrıca dört temel yön ile de alakalıdır. Böylece etrafımızın dört parçaya ayrıldığını kabul edebiliriz. Aynen "dünyanın dört bucağı" deyiminde olduğu gibi.

Dört sayısı aynı zamanda dört elementi de (Ateş-Hava-Top-

rak-Su) sembolize eder. Böylece dört, dünyanın yapı taşı olarak da yer alır.

Hıristiyanlıktaki haç, dört İncil, İslam'daki dört büyük melek, dört halife bu sembolizmle alakalıdır.

BEŞ:

Beş genelde yaşadığımız dünyayı ve insanı sembolize eder. Teozoflara göre günümüzdeki insanlık beşinci kök ırktır.

Beş, elimizdeki beş parmaktan dolayı da önemlidir. Eski mağara yerleşimlerine bakarsak insanların yerleştikleri bölgelerde beş parmak izlerini de görürüz.

Beş sayısı dört elementle de ilgilidir. Eski çağlarda dört elementi bir arada tutan bir beşinci elementin varlığı düşünülmüştür.

Sembolizmde beş köşeli yıldız yaşamın sembolü olarak da kullanılmıştır.

Beş vakit namaz, İslam'ın beş şartı, beş ile ilgili sembolizme örnek olarak verilebilir.

ALTI:

Altı sayısının sembolizmi üzerinde düşününce kuşkusuz akla ilk gelen Süleyman'ın mührü olacaktır. İçiçe geçmiş iki eşkenar üçgenden oluşan bu şekil altı köşelidir. Çok eski çağlardan beri kullanıldığı düşünülmektedir.

Yukarı bakan üçgenin tekamül ederek tanrıya ulaşan ruhu, aşağıya bakan üçgenin ise toprağa dönüşü temsil ettiği düşünülmektedir. Bir başka açıklamaya göre ise yukarı çıkan ateşi ve aşağıya akan suyu sembolize etmektedir.

Altı sayısı 3+3'tür. Bir özelliği de 1x2x3 olmasıdır. 6 sayısının ayrıca bölenlerinin {1,2,3} toplamı da kendisine eşittir. Böylece altı mükemmel bir sayı olarak düşünülmüştür.

Tanrının dünyayı altı günde yaratması da altının mükemmel olma özelliği ile alakalı olabilir.

YEDİ:

Yedi ile ilgili sembolizm her ana karşımıza çıkmaktadır.

Yedi sayısı ile ilgili sembolizmin kökeninde eskiden yedi gezegen olduğuna inanılması vardır. Dünya sabit, bütün gezegenlerin onun etrafında döndüğüne inanıldığı için bu gezegenler Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter, Satürn, Ay ve Güneş'tir. Eskiden her gezegenin bir gök katında olduğu düşünülmekte olduğundan "Göğün yedi katı" deyimi o günlerden kalmadır. Aynı şekilde "yukarıda olan aşağıda olanla aynı olduğu" için yerin de "yedi katı" vardı. Bazı ezoterik öğretilerdeki yedi basamaklı inisiyasyon da sembolik olarak göğün yedi katına ulaşmayı ifade etmektedir.

Eskiden her gezegene bir kutsal gün olduğu için bir haftada yedi gün vardır. Haftanın günlerinden Pazartesi Ay, Salı Mars, Çarşamba Merkür, Perşembe Jüpiter, Cuma Venüs, Cumartesi Satürn, Pazar ise Güneş ile alakalıdır.

SEKİZ:

Sekiz, yedi kat gökyüzü inancının bir uzantısı olsa gerek tanrı katını temsil etmektedir. İslam'da sekizin Cennet'i temsil ettiği de düşünülmüştür. Ayrıca sekiz cennet ve yedi cehennem olduğu inancı da bu sembolizmle alakalıdır.

Hıristiyanlıkta ise gökyüzü tahtını sekiz melek taşır. Aynı inancın benzeri İslam'da da vardır.

Sekiz aynı zamanda tutulan yolda sonuna gelmeyi de, mükemmelleşmeyi de ifade eder. Budizm'deki sekiz yapraklı lotus çiçeği de sekiz aşamalı bir sistemin sembolüdür. Aynı şekilde Tapınakçılar arasında da sekiz aşamalı bir inisiyasyon sistemi de vardır.

DOKUZ: **9**

Dokuz eski sembolizm de bir bitişi göstermektedir. Zaten tek haneli sayıların sonuncusudur. Dokuz üçün karesi olduğundan

da bir erişilen noktayı, tamam olmayı göstermektedir.

Ancak dokuz sonun olduğu yerde başlangıcın da olması gibi başlangıcı da haber verir.

Eskiden göğün dokuz katı olduğu inancı da yaygındı. Buna göre dünya + 7 yıldız katı + sabit yıldızların olduğu kat, dokuz kat etmekteydi. İlginç olan bir başka husus da eski Türk inançlarında da göğün dokuz katı olduğuna inanılmasıdır. Aynı inanç Meksika'da da vardır. Aztekler yerin dokuz kat altı olduğuna da inanmaktaydı.

ON:

On en eski zamanlardan beri belki de ilk dört sayının toplamı olmasından ötürü mükemmelliği temsil ediyordu. (1+2+3+4=10)

İki elin parmaklarının sayısı olması da tamlığı ve mükemmelliği gösteriyordu.

Musa'ya gelen on emrin de bu sembolizmle alakası vardır. Ayrıca Zohar'da ifade olunduğu gibi evren on sözcükle yaratılmıştır.

Mayalarda on sayısı bir destenin sonu olduğu için sonu da sembolize etmekteydi. Ancak her kültürde olduğu gibi bu bitiş aynı zamanda bir başlangıcı da göstermekteydi.

Kusti'nin yapısının sembolleri ve anlamları

"Kuzu yününden hazırlanan ve her zaman masumiyet ve saflığın amblemi olan Kusti, bir Zerdüşti'ye yaşamın saflığını ve her zaman yerine getirmesi gereken hareketleri hatırlatan işaret olarak düşünülür. Kusti'yi oluşturan 72 ip, Zerdüştiler'in ayinle ilgili dualarının önemli bir bölümünü oluşturan Yasna'nın 72 bölümünü sembolize eder. Ayinin başlangıcındaki ipin bükülmesi, şimdiki maddi dünya ile gelecekteki ruhani dünyanın bileşimini sembolize eder. Kusti'nin kendi içinden döndürülüşü ise, ruhun maddi dünyadan ruhani dünyaya geçişini sembolize eder. Son olarak, tüm iplerin tek bir ip gibi birleştirildiği ya da örtülüşü de, evrensel birliği ya da kardeşliği sembolize eder."

Sigma

Yunan alfabesinin onsekizinci harfidir. Yunanca ismi sigmadır. Diğer harflerden farklı olarak kelimenin sonunda, başındaki ve ortasındaki hâlinden daha farklı yazılır. Kelime ortasında ve başında (küçük harfte) σ, sonunda ise ς olarak yazılır, büyük harf düzeninde her ikiside Σ olarak yazılır. Türkçe'deki S sesi gibidir. Fakat kendinden sonra Bβ, Yυ, Δδ, Λλ, Μμ, Νν, Ρρ harflerinden biri gelirse, ses Z'ye dönüşür, yani yazılışta s, okunuşta z olur.

Σσς

σακατεύω (sakatevo) = Sakatlamak
σόμπα (soba) = Soba
σεφτές (seftes) = Siftah
σαζάνι (sazani) = Sazan
σαράφης (sarafis) = Sarraf
σαπούνι (sapuni) = Sabun

Şrivatsa, Hindistan'daki antik uğurlu bir sembol.

Jainizm'de, Tirthankara putunun sandığını işaretler. O aştamangalalardandır.

Bir tür fleur-de-lis olarak gözükür; sonsuz bir düğüm, bir çiçek veya elmas şekilli bir sembol.

Tuğra

Tuğra, Padişahın ismi ve lakabı bulunan alâmet, imza.

Tuğra, hat sanatının bir kolu halinde yüzyıllar boyunca usta hattatlar eliyle yazılmıştır.

Türkçe'de kelime olarak padişahın ismini ihtiva eden özel bir işaret, padişahın imzası gibi anlamlar ifade eder. Aslı Oğuz lehçesinde tuğrağ olup, hükümdarın basılmış imzası demektir.

Bir tuğranın kısımları

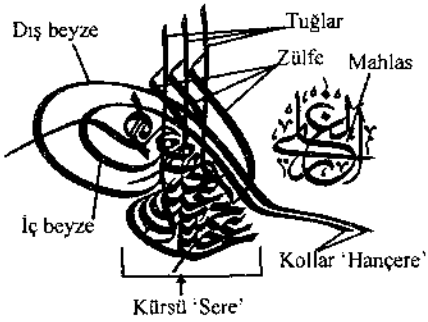

Orhan Gazi tarafından kullanılan ilk tuğra Orhan bin Osman ifâdesinden ibâret olup, tuğralardan ilki 1324 diğeri 1348 tarihlidir.

Birinci Sultan Osman Gazi'ye ait bir tuğraya günümüze dek hiçbir yerde rastlanmamıştır. Bu nedenle 36 Osmanlı padişahı ama 35 Osmanlı padişah tuğrası vardır.

Yapısı Padişahın kendisi ve babasının isminin yazıldığı kısma, taht, kürsü veya sere adı verilir. Buradan sola doğru uzanarak aşağıdan yukarıya doğru uzayan ve iç içe iki kavisten meydana gelen kısma ise, beyze veya sancak adı verilir.

1. Halk arasında sele de denilen, sözlük anlamı Açık duran baş parmağın ucundan işaret parmağının ucuna kadar olan uzaklık demek olan sere veya kürsü; tuğranın metin kısmıdır. Bunda pâdişâhın ve babasının adları ile Şah, Han, el-Muzaffer kelimeleri yazılıdır.

2. Beyze: Bin ile Han kelimelerinin 'n' harflerinin kıvrılmasıyla meydana gelen ve iç içe yazılan iki kavise denir. İç beyze ve dış beyze adı verilen bu iki kavis tuğranın sol tarafındadır. Dâimâ kelimesi bunun ortasındadır.

3. Tuğ veya elif: Tuğranın yukarıya uzanmış olan mızrak şeklindeki ||| çekmeye (üç elife) verilen addır. Bunların üzerine flama gibi çekilen kıvrıklara zülüf veya zülfe denmektedir.

4. Tuğranın Kolları (Hançere veya kol): Beyzelerin devâmı olan ve el-Muzaffer kelimesinin üzerinden geçerek tuğranın sağına doğru paralel iki çizgi hâlinde uzanan kısma denir.

Kullanımı: Önceleri; ahitname, menşur, name-i hümâyun, mülknâme, ferman, vakfiye, berat vb. üzerine ve ortaya yazılan tuğra, sonraları; para, defter ve kâğıtların başına bir hanedan arması halinde bayraklarda, pullarda ve resmi yapılarda da kullanıldı.

Tuğra, vesikalarda; tevki-i hümayun, nişan-ı hümâyun, nişan-ı şerif-i âlişan, misal-i meymun, alamet-i şerife, tuğra-i garra diye de isimlendirilmiştir.

Tuğra çekene; tuğrai, tevkii, nişancı, tuğrakeş ve tuğranüvis de denilirdi.

Venüs sembolü

Kadını simgeleyen cinsiyet simgesidir.

Merkür'ün astrolojik simgesi, geleneksel olarak cinsiyet değiştiren kişilerin sembolü olarak kabul edilir. Yunan mitolojisinde Hermes (Roma mitolojisindeki Merkür'ün karşılığı) ve Afrodit, Hermafroditus adını verdikleri bir çocuk sahibi olurlar. Bu çocuk, hem erkek hem kadın organlarına sahiptir. (Hermafrodit terimi de buradan gelir) Simgede, üstteki hilâl erkeği, alttaki artı işareti kadını, halka ise her iki yanında birbirini dengeleyen birer cinsiyetin bulunduğu bireyi temsil eder

Yin ile Yang

Uzakdoğu ve özellikle Çin düşüncesinde evrendeki diyalektik kutupluluğu gösteren karşıt çift. Bir daire ve içlerinde karşıt kutbunu taşıyan siyah-beyaz veya mavi-kırmızı ile imgelenir.

Yin ve Yang Kuramı Asya Kıtası'nın geniş bir kesimini içine alan coğrafyada binlerce yıldır hüküm süren; doğayı ve evren'i gözlemleyip, bunların temelini oluşturan yasaları açıklayan bir kuramdır. Temelinde, doğa ve evrendeki her şeyin karşıtlık ilişkileri içinde yürüdüğünü tespit eder. Üreme, gelişme ve dönüşüm; karşıtların sürekli çekişip itişen devingenliği ile gerçekle-

şir. Hiçbir şey durağan, kalıcı ve mutlak olamaz. Yin ve Yang, herhangi bir nesnenin adı olmaktan çok, karşıtlık ilişkilerini açıklayan bir kavramdır. Yin ve Yang'ın, Gizemcilik'le (mistisizm), dini inançlarla hiçbir ilişkisi yoktur. Temeli uzak doğudaki birçok kültürün ortak yaşam birikimine ve I ching (tr. hareketin kitabı) adı verilen ve bilinen yazılı en eski felsefi yazıya dayanır. Kitap, enerjilerin birbirine dönüşüm ilkelerinden, ayrıntılı biçimde söz eder. Akupunktur (iğneli uyarım), Feng Shui (rüzgâr ve su), Karete, Yoga, Refleksoloji ve benzer nice uygulama alanı Yin ve Yang'a dayanır. Ayrıca, eski strateji kitabı Savaş Sanatı'nın (Sun Tzu) temelini Yin ve Yang ilkeleri oluşturur. Her şey hiçlikle başlar ve önce birlik doğar. Birlik ikircilliği başka deyişle hareketi doğurur. Bu Yin ve Yang'dır. İkircillik her şeyi doğurur.

Yin ve Yang'ın Başlıca İlkeleri:

Yin-Yang
Dişil-Eril
Su-Ateş
Soğuk-Sıcak
Durgun-Devingen
Büzülme-Genleşme
Kronik-Akut
Eksiklik-Taşkınlık
Ay-Güneş
Gece-Gündüz

Her şey, iki kutupludur ve bir birine karşıttır. Her şeyin birbirinden ayrılamaz iki karşıt kutbu vardir. "Yin" kutbu ve "Yang" kutbu. Nerede ki yin ve yang kutuplaşması olur, orada hareket doğar. "Bir" durumundan "İkircillik" durumu doğmuştur. Böylece; doğurma süreci tetiklenir ve sürer gider.

Kutuplar, cüzi oranda da olsa karşıtını kendi içinde barındırır. Gecenin içinde aydınlık ve sıcağın; gündüzün içinde de soğuk ve gölge bölgelerin bulunması; dişi görünümün içinde erkek, erkek görünümün içinde dişi olması; her sorunun, çözümü;

sevginin, nefreti; eylemsizliğin, eylemi; savunmanın, saldırıyı barındırması gibi. Tai-chi veya yin-yang işaretinin içindeki küçük karşıt renkli daireler bu özelliği anlatır.

Bağımlılık ilişkisi Oluşumlar, karşıtı olmadan açıklanamazlar. Karşıtların biri, diğerinden bağımsız olamaz. Gündüz olmadan, gece; gece olmadan, gündüz açıklanamaz. Gece olmadığı sürece, gündüz de yoktur. Kutuplar birbirinden bağımsız ele alınamazlar. Bu durumda beden ve psikoloji ayrı ayrı incelenemez. Organların kendisi yin, işlevi ise yangdır. Böbrek, organ haliyle yindir. Böbrekten kaynaklanan bir rahatsızlık, korkularımızı harekete geçirir, soğuk ve değişken yapıdadır. Korkuların bedende dışa çıkan mizacı, yang özelliği taşır ve bu tür mizaçlar günümüzde psikoloji altında incelenir. Bütün ve parçanın bir aradalığı gereği, Doğu Tıbbı, bedeni ve mizacı ayrı ayrı ele almanın gereksizliğine varır.

Dönüşebilirlik Karşıtlar, birbirine dönüşebilen yapıdadır. Dönüşüm aşamalarla, kendi sürecine bağlı olarak gerçekleşir. Her sürecin bir haddi vardır. Dönüşüm, uyum içinde veya uyumsuz gerçekleşebilir. Uyum, yin ve yang'in göreceli olarak kararlı seviyelerde olmasıdır. Uyumsuzluk ise yin ve yang'in göreceli kararlılık durumundan uzaklaşmasıdır. Denge hiçbir zaman gerçekleşmez. Kararlılık arayışı hep vardır ve devinim süreklidir. Akupunkturda sağlıklı beden, yin ve yang'in uyum hali; hastalık ise uyumsuz olması halidir. Gündüzden (yang) geceye (yin), geceden gündüze geçiş, akşam ve sabah ara aşamalarıyla uyumlu geçişe; ani fırtınaların kopması, deprem, ani beliren hastalıklar, patlamalar vb. gibi durumlar, uyumsuzlukla oluşan dönüşüme örnek verilebilir. Başkaca, soluk ilişkisi; akciğerde basınç değişimiyle hava içeri çekilir, kullanılır ve atıkların bir kısmı soluk vermeyle geri dışarı atılır ve tekrar soluk alma zorunluğu doğar. Bizi buna zorlayan, canlının sürekli bir döngü içinde hep kendini yenileyen, geliştiren koca bir sistem olmasıdır.

Üreten-tüketen veya destekleyen-denetleyen ilişkisi. Yanan

bir muma bakalım. Yanmakta olan ip ve parafin, alevi besler. Alevin ısısı ise bu ikiliyi tüketir. Sonunda fitil veya mum bittiğinde, alev de tükenecektir. Mum, fitil ve alev ışık ve ısı olarak ortamın enerjisine geçiş yapar.

Karşıtlar kendi içlerinde alt karşıtları barındırır. Her Yin ve her Yang tekrar tekrar, kendi alt Yin ve Yang'larına bölünebilirler. Örneğin sıcaklığı ele alalım. Sıcaklık olgusu, sıcak (yang) ve soğuk (yin) olarak ayrılabilir. Aynı biçimde sıcak; tekrar, çok sıcak (yang) ve az sıcak (yin)olarak bölünür ve böyle devam eder. Son derece basit bir yapı, son derece karmaşık yapının ayrılmaz parçasıdır. Bütün ve onun parçaları, birbirinden bağımsız olarak ayrı ayrı açıklanamaz. Basit yapıyla, karmaşık yapı; Yin ve Yang'ın temel ilkelerine sürekli uyar.

Yılan Sembolü

– Yeryüzündeki hemen hemen tüm tradisyonlarda yer etmiş bir semboldür. Yılan sembolizminin işlendiği tüm inanışları ve mitleri tek tek saymak olanaklı değilse de, bu sembolün kullanıldığı tradisyonlara birkaç örnek verilebilir:

– Musevilik, Hıristiyanlık ve İslam tradisyonları. (Şeytanın ve kimi zaman aklın sembolü olarak kullanılır.)

– Sümer tradisyonları. (Yer ve gök ilahlarını yaratanlar biri erkek biri dişi olan iki yılandır.)

– Eleusis misterleri, İsis misterleri ve Mitraizm inisiyasyonları. (Eleusis inisiyasyonunda kozmozun oluşumu Kibele ile Orion adlı yılanın sevişme vibrasyonlarıyla açıklanır. Orfik inisiyasyon merkezi Delf Tapınağı'nda birbirine helisler çizerek dolanmış üç yılandan oluşan bir bronz sütun bulunuyordu ki, bu sonradan İstanbul'daki Sultanahmet Meydanı'na getirilmiştir.)

– Eski Yunan tradisyonları. (Hermes'in ünlü, -kadüse- deni-

len çift yılanlı asası ve Asklepios'un Bergama'da da görülen, başları aynı dairesel kapta, süt içen iki yılan sembolü.)

- Mu tradisyonları. [J. Churchward'a göre Mu kolonilerinde, yedi başlı yılan, yılanlı ağaç, yumurtalarının çevresinde spiral biçimde çöreklenmiş yılan, iki -S" biçiminde çift yılan, iki noktalı (yıldızlı) yılan, veya içinde noktalar (yıldız konumları) olan -S- biçimli yılan sembollerine rastlanmıştır.]

- Doğu ezoterizmi. (Reenkarnasyon ve kozmik gelişimin devri-hareketini ifade eden, kuyruğunu ısıran yılan sembolü.)

- Mezopotamya ve Hint ezoterizmi. (Kadüse benzeri çift yılanlı asa.)

- Budist ezoterizm ve tantrizm. (Dünya'nın ve insan bedeninin enerjetik ekseninin çevresinde dolanan iki akımı temsil eden iki yılan sembolü.

- Hinduizm. (Gelişimi ve devri-hareketi temsil eden -Ananta- yılanı ve süt denizinde çift rotasyon hareketleri yapan- Vasuki- yılanı)

- Eski Mısır tradisyonları. (Üç başlı yılan, kanatlı iki yılan, başında iki boynuz ve bir disk taşıyan yılan, yaratıcı yılan -Kneph- ve -Apofis- yılanı)

- Quiche (Kişe) ve Maya tradisyonları. (Dünya insanını meydana getiren mavi-yeşil tüylerle kaplı uçan yılan)

- Minos tradisyonları. (Yılan tanrıça)

- Hitit tradisyonları. (Göktanrı ile mücadele halinde tasvir edilen yılan)

- Selçuklu tradisyonları. (Kabartmalarda çift yılan)

- Çin, Japon ve Batı tradisyonları. (Ejder biçimine sokulmuş tüylü ve tüysüz yılan)

- Kimi Afrika kabileleri tradisyonları. (Yaratıcının imajını, yaşamın devri-hareketini ve reenkarnasyonu temsil eden çöreklenmiş piton yılanı)

Ezoterik bilgilere göre, yılan sembolü, her sembol gibi, farklı anlamlarda kullanılmakta olup, sembolün anlamı kullanıldığı ye-

re göre değişmektedir. Bununla birlikte, ezoterik bilgiler bir araya getirildiğinde bu sembolün başlıca yedi anlamda kullanıldığı görülmektedir:

1- Yeryüzündeki tradisyonların çoğunda, bilindiği gibi, şeytanı yani menfi tesiri ya da nefsaniyeti temsil eder.

2- Rüyalarda, kötülüğü, nefsaniyeti, ahlak bakımından geri fakat kurnaz varlıkları temsil eder.

3- Kimi tradisyonlarda spiral galaksiyi ve spiral bir galaksi olan Samanyolu Galaksisi'ne ait bir uygarlığı ve ırkı (genetik bakımdan) temsil eder.

Kimi araştırmacılara göre, Aztek, Maya ve İnka tradisyonlarındaki, insanlara uygarlığı öğrettikten sonra göklere geri dönen yeşiltüylü yılan ilah Quetzalkoatl inanışında, Attikalılar'ın ilk kralları yılan-ilah inanışında, Slav tradisyonlarındaki kahraman yılan-oğlu Vseslaviç inanışında, İskandinav tradisyonlarındaki yılan kılıklı ilah Votan inanışında ve benzeri birçok inanışta, Tevrat'ta Elohim adıyla belirtilen kozmik biyokimyacılar tarafından imal edilmiş bu galaktik insan tipi ya da galaktik ırk sözkonusu edilmektedir.

4- Yılan sembolü kimi biçimsel kullanımlarında çiftyıldız Sirius'un yörüngesini temsil eder. Örneğin, Mayalar, yeşil tüylü yılan ilah Kukulkan'ı, bir çiftyıldız olduğundan -S-ler çizecek şekilde dolanan Sirius'un yörüngesini gösterecek şekilde -S-ler çizen bir yılanla temsil eder ve yıldızın yörüngedeki konumlarını, yılan içine yerleştirilen yuvarlak yeşim taşları ile gösterirlerdi. Eski Mısır'da bu yörünge, her gün güneşi taşıyan Ra'nın -ki Ra, ezoterik bilgilerde fiziksel güneşle değil, spiritüel bir güneş olan Sirius ile ilişkilendirilir- peşinde dolaşan Apofis yılanıyla sembolize edilirdi. Aslında iki yıldız sözkonusu olduğundan iki yörünge, kimi sembolizmlerde birbirine dolanan iki yılanla temsil edilmektedir.

5- Yılan sembolü, kimi kullanımlarında, özellikle -uroboros- (ouroboros) adı verilen, kuyruğunu ısıran yılan biçiminde çizildiğinde, kozmik gelişimin devri-hareketini ve doğum-ölüm çem-

beri de denilen reenkarnasyonu ifade etmektedir. (Reenkarnasyon, yılanın deri değiştirmesi sembolizmiyle de ifade edilir.)

6- Yılan sembolü tantrizm ve yogada kundalini enerjisini temsil etmek üzere kullanılır.

7- Yılan, kimi zaman da, kozmik güçler, dualite, "akışkanlar", kozmik oluşumların, spiral galaksilerin meydana getirilmesi, Sirius-un yörüngesi, ruhsal tekamüller ve kozmik devri-hareketler, kozmik nesnelerin periyodik dolanımlarını belirtmek üzere zaman ile ilgili çeşitli anlamlara gelen spiral sembolünün somut olarak temsil edilmesinde kullanılmaktadır.

Yıldız

Asterisk, yıldız imi veya yıldız işareti, tipografik bir sembol veya gliftir. İsmini yıldız biçimine olan benzerliğinden alır. Asterisk ismi de geç Latince asteriscus yani "küçük yıldız"dan gelir. Bunun kökeni ise aynı anlama gelen Yunanca asteriskos sözcüğüdür. Bilgisayar bilimleriyle uğraşanlar genellikle işareti İngilizce yıldız anlamına gelen star sözcüğü ile anarlar. Zaman zaman yanlış biçimde asteriks (asterix) olarak anılır.

İlk kullanımı doğum tarihlerini belirtmek içindir. Orijinal şekilde altı kollu idi ve her kol bir damla şeklindeydi. Daktilolarda bu şekilde yer almıştır. Bununla beraber bazı daktiloların her kolu ayrı bir şekilde basmakta güçlük çekmiştir. Ayrıca Arap-İsrail ihtilafı nedeniyle birçok Arap altı-kollu sembolü barındıran daktiloları almayı tercih etmememiştir. Bunun sebebi altı-kollu sembolü İsrail bayrağında bulunan Davud Yıldızına benzetmeleriydi. Bu nedenle Arap yıldızı olarak anılan beş köşeli bir yıldız ayrı bir sembol olarak birçok sistemde kullanılmıştır. Bununla birlikte bazı fontlarda (yazı biçimi) Arap yıldızı sekiz köşelidir.

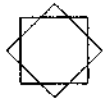

Lakşmi Yıldızı

Lakşmi Yıldızı, bir kompleks yıldız figürüdür. Hinduizm'deki sembollerden olan bu yıldız sembolü, tanrıça Lakşmi'nin Aşthalakşmi, sekiz formu veya "servet çeşitleri"ni temsil etmektedir.

Davud Yıldızı

Üst üste gelmiş iki üçgenle oluşturulmuş altı köşeli yıldız olarak bilinir Heksagram(hexagram). Dünyadaki birçok kültürde yer almış bir semboldür. Beş kollu yıldızdan daha çok tanınmıştır. Yahudi inancının ayrılmaz bir sembolü olan bu sembol, İsrail halkının dini ve tarihsel geçmişinde oynadığı rollerden ötürü Siyon yıldızı ya da Davut'un yıldızı olarak adlandırılmıştır.

İchthys

İchtys (Yunanca: ἰχθύς, transliterasyonları: ichtys, icthys veya ikhthus) Yunanca "balık" anlamına gelen kelimedir. Kesişen iki yay parçası içeren bir sembolü tanımlamakta kullanılır, bu sembolün ismidir. Bir balığı andıran sembol, ilk Hıristiyanlar tarafından kullanılan gizli bir semboldü.

İDEOGRAMLAR

Her şeyin bir güzelliği vardır herkes göremese de.

Konfüçyüs

İdeogram ya da ideograf yazıda kelimenin harfleri gösterilmeden doğrudan doğruya fikri ifade eden işaret olarak tanımlanmakta olup, kısaca, Çince, Japonca gibi bazı yaşayan dillerdeki veya eski Mısır dili gibi bazı ölü dillerdeki, harflerin (fonogramların, sesi temsil eden işaretlerin) bulunmadığı yazı sistemlerinde kullanılan, bir sözcüğü veya bir fikri temsil eden grafik semboldür. Terim Yunanca'da fikir anlamındaki idea (ἰδέα) sözcüğü ile yazmak anlamındaki grafo (γράφω) sözcüğünden türetilmiştir. Günümüzde aynı anlama gelmek üzere logogram terimi de kullanılmaktadır. Bu yüzden günümüzde ideogramların bulunduğu yazı sistemlerine logografik yazı sistemleri adı verilmektedir.

1

(bir) bir sayı ve bir rakamdır. Doğal sayı sisteminde 2'den önce yer alır ve 0'dan sonra gelir. İlk sayma sayısıdır

Alkol

(Arapçadan: evren eser = al-kuhl; rastık taşı tozu), karbon atomuna doğrudan doğruya -OH grubunun bağlı olduğu organik bileşiklere verilen genel addır.

Amalgam

Arapça al-malgam = merhem, çok kuvvetli çözme özelliğine sahip olan civanın, metaller ile yaptığı karışım (alaşım).

Sıvı civa, birçok metali, özellikle bakır, gümüş, altın ve alkalimetalleri (lityum, sodyum, potasyum, ...) çözer. Amalgam; katı, yumuşak veya sıvı olabilir. Civa, bazı metal olmayan maddeler ile de amalgam verir. Amalgamın sertliği ve yumuşaklığı ilave edilen metalin miktarına bağlıdır.

Amalgamın en belirgin özelliği; içlerinde çözünmüş olan metalin aktifliğinin azalmasıdır. Mesela, su ile çok şiddetli reaksiyon veren sodyum, amalgamda oldukça yavaş reaksiyon verir. Gümüş amalgamı diş hekimliğinde dolgu maddesi olarak kullanılır. Yine kalay amalgaması eskiden ayna yapımında kullanılırdı. Metalurjide, çeşitli metaller amalgam yapılarak ayrılır. Kimyasal reaksiyonlarda amalgam, katalizör olarak kullanılır.

Amalgamların çoğu ısıtılınca civanın buharlaşmasından dolayı bozunur. Fakat bakır amalgaması ısıtılınca yumuşar, soğuyunca tekrar sertleşir.

Anahtar 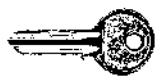

1. Kilidi açıp kapamak için kullanılan araç, açar, açkı.
2. Bir şeyin zembereğini kurmak için kullanılan araç, kurgu.
3. Şifre yazmak ve çözmek için kararlaştırılmış olan yol.
4. Somunları veya vidaları çevirerek sıkıştırıp gevşetmek için kullanılan çelik saplı araç.
5. Konserve kutularının kapağını keserek açmaya yarayan alet, açacak:

"Sardalya kutusunu açmaya yarayan anahtarı çarçabuk temin ederdi."

6. Mecaz Vesile, araç, vasıta:

"Biliyordu ki sabır, cennetin anahtarıdır."- P. Safa.

7. Fizik İstenilen yere veya aygıta, isteğe göre elektrik akımı-

nın geçmesini sağlamak için kullanılan düzen, çevirici, çevirgeç, şalter, komütatör.

8. Müzik Notaların müzik merdivenindeki yükseklik derecelerini göstermek ve buna göre okunmasını sağlamak için portenin başına konulan işaret:

"Sol, do ve fa olmak üzere üç anahtar vardır."

Anarşizm

Toplumsal otoritenin, tahakkümün, erkin ve hiyerarşinin tüm biçimlerini bertaraf etmeyi savunan çeşitli politik felsefeleri ve toplumsal hareketleri tanımlayan sosyal bir terimdir. Anarşi, her koşulda her türlü otoriteyi reddetmektir.

Bu hareketler, merkezi politik yapılar, üretim araçlarının özel mülkiyeti ve ekonomik kurumlar yerine toplumsal ilişkilere dayanan gönüllü etkileşim ve özyönetimi savunur, özgürlük ve otonomi ile karakterize edilen bir toplumu arzular. Bu felsefeler, anarşi terimiyle özgür bireylerin gönüllü etkileşimine dayanan bir toplumu, bireylerin ve toplulukların alınan kararlardan etkilendikleri ölçüde söz sahibi olması düşüncesini ifade eder.

Anarşi" ve "anarşizm" kelimeleri Yunanca an ("-sız", olumsuzluk eki) archos ("yönetici") kelimesinden türemiştir. Bu yüzden anarşizm en genel anlamı ile yönetimin gereksiz olduğu ve ortadan kaldırılması gerektiği yönündeki inanç ve düşüncedir. "Anarşi" kelimesi, pek çok anarşistin kullandığı biçimiyle kaos veya anomi anlamına gelmez, gönüllü toplumsal ilişkilere dayanan bir toplumu ifade eder.

Anti-nazi

Anti-faşizm, her türlü faşist ideoloji, politik hareket ve organizasyonlara karşı olan görüş. Aşırı sol hareketler, anarşizm, sosyalizm ve komünizm gibi görüşler başlıca anti-faşist görüşlerdir.

Anti-nükleer

Nükleer enerjinin çevre için yıkıcı etkileri olduğunu düşünmek ve bunu savunmak. Nükleer enerji, atomun çekirdeğinden elde edilen bir enerji türüdür. Kütlenin enerjiye dönüşümünü ifade eden, Albert Einstein' a ait olan $E=mc^2$ (E: Enerji, m: kütle, c: Işığın sabit hızı) formülü ile ilişkilidir. Bununla beraber, kütle - enerji denklemi, tepkimenin nasıl oluştuğunu açıklamaz, bunu daha doğru olarak nükleer kuvvetler yapar. Nükleer enerjiyi zorlanmış olarak ortaya çıkarmak ve diğer enerji tiplerine dönüştürmek için nükleer reaktörler kullanılır.

Apartheid

Aparthayd (Apartheid - nl. sıfat. Ayrımcılık) Güney Afrika Cumhuriyeti'nde 1994 yılına kadar yürürlükte kalan ve beyaz olmayan ırklar arasında yasal olarak bir ayrımı öngören politikaya denir. Uluslararası terminolojide, ırkçılık siyasetinin egemen olduğu hükümetlerce yönetilen rejimlere Aparthayd rejimi denir.

Artı

1) Aritmetikte + olarak gösterilen toplama işaretinin adı.
2) Matematik ve fizikte, sıfırdan büyük, önünde artı işareti bulunan sayı, pozitif.

Aşk

Tutku düzeyinde sevme olayı. Olağan sevmeden kişinin duygularını yönetememesi durumu ile ayırt edilebilir.

Gül

Gül antik astrolojide Venüs'ün ve aşkın simgesi olarak kabul ediliyordu.

Yılan

Yılan birçok kültürde görüntüsü ve hareketliliğinden ötürü cinsellikle karşılaştırılıyor.

Ateş

Ates "arınmanın sembolüdür, bu nedenle bütün toplumlarda kutsal sayılmıştır. 6. yüzyılda Batı Göktürk hakanına gelen Bizans elçileri ateşler arasından geçirildikten sonra kabul edilirlermiş. O sizi Ruhülkudüs ve ates ile vaftiz edecektir (Matta 3/11-12) Türk mitolojilerinden bir örnek olan eski bir Altay efsanesi;

Ak Han avlara gitmiş, çok geyik hayvan yıkmış,

Küçük bir çocuk, Ak Han'a karşı çıkmış.

Çocuk ağzını açmış, ağzından ateş saçmış,

Burada Ak Han insanın aç gözlülüğünün sembolüdür, çocuk saflığın sembolüdür ve ateş yani arınmanın sembolü ile, insanın aç gözlülük gibi olumsuz şeylerden kendini arınması anlatılmıştır, oysaki biz bunu birer masal gibi okuruz ve ne anlatılmak istendiğini görmezden geliriz. Bunun gibi örnekler bütün mitolojilerde ve kutsal kitaplarda bulunmaktadır.

Yine bütün dinlerde bahsedilen kıyamet kelimesinin de bir sembol olduğu unutulmuştur, kıyamet kelimesi kıyam etmek fiilinin isim halidir, uyanmak, bilinçlenmek ve ayağa kalmak demektir.

Atom

(Yunanca ατομος veya atomostan gelir, 'bölünemez' demektir), bir kimyasal elementin bütün özelliklerini taşıyan en küçük parçacığı. Gözle görülmesi imkânsız, çok küçük bir parçacıktır ve sadece taramalı tünel mikroskobu (atomik kuvvet mikrokobu) ile incelenebilir.

Avro

Avro 27 Avrupa Birliği üyesinden 15'inin kullandığı ortak para birimi. Türkçe'de kimi zaman Euro şeklinde de yazılır ve okuyan kişinin yatkın olduğu batı Avrupa diline göre yuro, öro veya oyro şeklinde okunabilir.

Ay

Gece tanrıçası Sirona'nın simgesi olan ay, aynı zamanda üretkenliğin de bir simgesidir.

Ayrıca, insanlık tarihi boyunca Ay'ın Güneş'ten daha sembolik bir anlamı oldu. Güneş merkezli bir Astroloji kuşağında yetiştiğiniz için Ay'a hak ettiği önemi vermek bize zor geldi. Fakat Hindistan'da doğum haritasını yorumlarken hâlâ en önemli kriter Ay'dır.

Taş Devrinde sadece Büyük Tanrıça ve Toprakla Ağacın Tanrısı bilinirken, zaman Ay tarafından belirlenirdi. Ay takvimleri her yerde Güneş takvimlerinden evvel görülmüştür. Tutulmaları ve Ekinoksları fark etmek için iyi bir matematik gözlemi gerekirken Ay takvimlerini Ay'ın hareketlerine göre hazırlayıp saklamak daha kolaydı. Buzul çağından kalan geyik boynuzlarında ve kemiklerde Ay takvimini gösteren 28'lik ve 30'luk çentik serilerine rastlandı.

2. Taş Devrinde Yaşamın ve Ölümün Tanrıçası olarak Ay'a tapınılırdı. Ay'ın büyümesi ve küçülmesi dünyevi hayatın dönemlerini sembolize ederdi. Dört yönü gösteren haç işareti bütünlüğü ifade ediyordu ve genellikle Ay'ı temsil etsin diye kullanılırdı. Bir başka Ay sembolü de Boğaydı. Boğanın boynuzları hilal şeklinde Ay'ı, seksüel canlılığı da hayatın gücünü temsil ederdi.

Aztek

Aztekler bugünkü orta Meksika bölgesinde 14. ve 16. yüzyıllar arasında yaşamış bir Orta Amerika halkıdır. Zengin bir mitoloji ve kültürel mirasa sahip Azteklerin başkenti, günümüzde Ciudad de Mexico'nun bulunduğu Texcoco Gölü'nün ortasında yeralan Tenochtitlan kentiydi. Çok büyük bir uygarlık kurmuşlardı. Hernan Cortes'in Meksika'yı toprağa katma sırasında yapılan ve Tenochtitlan kuşatması olarak bilinen savaş sonucunda Aztekler yenilmiş ve güçlerini kaybetmişlerdir. Ayrıca dünyanın en büyük piramidi Meksika'da Cholula de Rivadabia'da bulunur. Azteklere ait piramit 182.107 metrekare alan üzerine kurulmuştur ve yüksekliği 54 metredir.

Aztek yazısı da Maya yazısı gibi, ideogramların ve sesleri belirten fonetik sembollerin bir karışımından oluşmuştur. Yani bazı resim karakterleri nesneleri ve düşünceleri ifade ederken, bazıları da sesleri ifade ediyordu. Örneğin bir Meksika kenti olan Coatlan ("Yılanların yeri") kentinin adı coatl hecesini dile getiren yılan resminin yanısıra diş ("tlan") işaretinin belirtilmesiyle yazılıyordu. Aynı şekilde Coatepec ("Yılanlı tepenin yeri") adı yine yılan hecesini dile getiren yılan resminin yanısıra tepe ("tepec") işaretinin belirtilmesiyle yazılıyordu. Eldeki mevcut Aztek el yazmalarının sayısı 500 civarındadır.

Babil

Mezopotamya'da, adını aldığı Babil kenti etrafında kurulmuş, Sümer ve Akad topraklarını kapsayan eski bir imparatorluktur. Babil'in merkezi bugünkü Irak'ın El Hilla kasabası üzerinde yer almaktadır. Kuzey Babil Devleti ise, Şırnak ilinin İdil ilçesi güne-

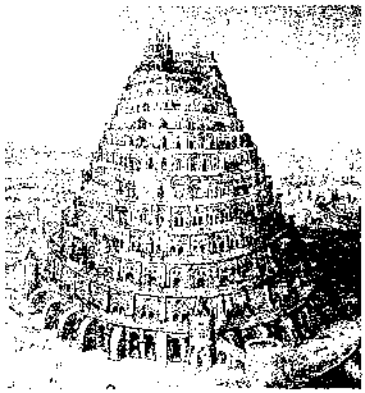

yinde Babil köyünde kurulmuştur. Babil halkının büyük bir kısmı Sami ırkındandırlar.

Babil sözcüğü Akadca Bāb-ilū kelimesinden gelir. Bāb-ilū sözcüğü, bab (kapı) ve ilu (tanrı) sözcüklerinin birleşiminden oluşur ve Tanrı'nın kapısı anlamına gelir. Sümerce'de aynı anlama gelen sözcük Kadingirra'dır.

Batıda bilinen adı Babylon, Akadcadaki Bāb-ilū kelimesinin Yunanca varyantıdır.

Eski Ahit'te Babil sözcüğü Babel şeklinde geçer. Bu kelime İbranice Bavel kelimesinden gelir ve Eski Ahit'te "kargaşa, karışıklık" şeklinde açıklanır.

Kur'an-ı Kerim'de şehrin ismi Babil olarak geçer. Türkçe'deki ismi Arapça'dan gelmektedir.

Balık

Kuzey Amerika Kızılderili kültüründe balık, bir başkasının büyü gücüne karşı çıkmayı simgelerdi.

Barış

Genel anlamda düşmanlığın olmaması anlamında kabul görülür. Başka bir anlatımla kötülükten, kavgalardan, savaşlardan kurtuluş, uyum, birlik, bütünlük, sükunet, sessizlik, huzur içinde yaşamak olarak da tanımlanabilir.

Barış halk arasında "hoş geldiniz" olarak da karşılanabilir. Barış kelimesi duygusal bir durum içinde kullanılabilir. Bir insanın kendisiyle barışık olması, kendi içinde bir denge, sakinlik, huzur içinde olması buna örnek gösterilebilir.

Bekâret

Genel anlayışa göre tecrübesizlikten kaynaklanan duygusal bir saflığı ifade etmek için kullanılır. Geleneksel olarak ise, vajinal ilişki yaşamayan kadınlar için bakire, hiçbir cinsel aktivitede bulunmamış erkekleri için bakir kelimeleri kullanılır. Bekâret, evlilikten önce seksi yasaklayan dini inanışlara sahip kapalı toplumlarda değer yargısı olarak benimsenir.

Budizm

Hayattaki acı, ızdırap ve tatminsizliğin kaynaklarını açıklayan ve bunların giderilmesinin yollarını gösteren bir öğretiler topluluğudur. Farklı bakış açılarına göre din veya felsefe olduğu kabul edilir. Budizm'de öğretilerin ana çatısını, meditasyon gibi içe bakış yöntemleri, reenkarnasyon denilen doğum ölüm döngüsünün tekrarı ve karma denilen neden-sonuç zinciri gibi kavramlar oluşturmaktadır.

Budizm, Sanskritçe ve Pali dillerinindeki eski Budist metinlerinde 'uyanmış kişi - farkında olan' anlamına gelen Buddha kelimesinden gelir. Çağımızın Budası da denilen Siddhartha Gautama Budizm'in kurucusu olarak kabul edilir.

Budizm Siddhartha Gautama'nın ölümünden sonra 500 sene boyunca Hindistan Yarımadasında, daha sonra Asya ve dünyanın geri kalanında yayılmaya başladı.

Çarpı

İki sayıyı birbiriyle çarpmaya yarayan sembol.

Daire

Çemberin içinde kalan alana daire adı verilir. Bir dairenin açık daire ya da kapalı daire olmasını dairenin sınırlarını oluşturan çemberin daireye dahil olup olmadığı belirler; çember daireye dahilse kapalı daire, değilse açık dairedir.

Dairenin alanı $A = \pi r2$ formülüyle bulunur.

Dairenin çevre uzunluğu $C = 2\pi r$ formülüyle bulunur.

Davud Yıldızı

Üst üste gelmiş iki üçgenle oluşturulmuş altı köşeli yıldız olarak bilinir Heksagram(hexagram). Dünyadaki birçok kültürde yer almış bir semboldür. Beş kollu yıldızdan daha çok tanınmıştır. Yahudi inancının ayrılmaz bir sembolü olan bu sembol, İsrail halkının dini ve tarihsel geçmişinde oynadığı rollerden ötürü Siyon yıldızı ya da Davut'un yıldızı olarak adlandırılmıştır.

Defne

Defne, Apollon'un simgesidir. Yunan mitolojisinde Apollon Dafni'ye aşık olur ama Dafni onu istemez ve ondan kaçar. Tam yakalanacağı sırada babası, nehir tanrısı Peneus onu bir defne ağacına dönüştürür. Ardından Apollon bu ağacı kendi ağacı ilan eder ve galibiyet, şarkı ve şiirlere adar.

Antik Yunanistan'da ve Roma'da galipler ve şairler defne yapraklarından yapılma çelenk verilirdi, bu bir taç şeklinde giyilirdi. Modern olimpiyatların öncülü sayılan Pitik yarışmalarda defne tacın ödül olarak verilmesinin nedeni bu yarışmaların Apollon şerefine yapılmasıydı.

Simgesellik Defne, yaz kış yeşil kalır. Bu özelliği nedeniyle ölümsüzlüğün simgesidir.

Antik Yunanistan'da bu ağaç Apollon'a adanmıştır ve galibiyetle elde edilmiş ölümsüzlüğü, ve bu galibiyeti sağlayan, kah-

ramanlıkla birleşmiş erdemi simgeler. Kahramanlara, alimlere ve bilgelere verilen defne yapraklı tacın kaynağı budur. Gene Apollon'la ilişkili olarak, Apollon'un kehanet özelliklerine elde edebilmek için Delfi'teki kahinler de kehanette bulunmadan önce defne yaprakları çiğnerlerdi veya yakarlardı. Kahinlerden olumlu bir cevap elde edenler geri giderken bir defne tacı ile dönerlerdi.

Orta çağlarda üniversitelerde alimler defneden taç giydirlirdi. Tıp okullarında genç doktorların başına konan taçlar defne yaprakları ve meyvelerinden oluşurdu; Fransa'da üniversite diplomasının adı olan "baccalauréat" (Latince bacca laurea: defne meyvesi) buradan kaynaklanmaktadır

Dharma

Sanskrit dilinde "dhar" veya "dhri" sözcüğünden türetilmiş olup, Doğu dinleri ve mistisizminde 10'dan fazla farklı anlamda kullanılmaktadır.

Anlamlarından bazıları şunlardır:

Evrenin düzenini ve ruhsal gelişimi sağlayan kozmik doğa yasaları. Bu yasalardan ikisi karma yasası ve samsara yasası olarak bilinir.

Ulu düzen, hakiki doğa.

Hakikat

Vazife

Doğruluk, erdem, ahlak, bilgelik.

Öğreti, yüksek hakikatlere götüren yol.

Dharma ile uyumlu bir hayat süren kişiler Mokşa veya kişisel özgürlüğe ulaşırlar.

Devanagari yazılışında veya Pali dilinde "dhamma" şeklinde ifade edilen Hint kökenli dharma terimi Hinduizm haricinde Budizm, Jaynizm ve Sihizmde de kullanılmaktadır.

Doğum

Bir canlının canlılık faaliyetlerini yerine getirmeye başlamasına verilen isimdir.

Doğum işareti spiritüalist terminolojiye ait bir terim olup, vücutta doğuştan bulunan, maddi bir nedenle açıklanamayan, varlığın geçmiş yaşamlarından kaynaklandığı ileri sürülen izlere verilen addır.

Dolar

100 sente denk para birimi. ABD, Kanada, Avusturalya ile Güney Amerika, Pasifik, Karayipler, güneydoğu Asya ve Afrika'daki bazı ülkelerin resmi para birimidir.$ sembolü ile gösterilir. ABD doları dünyadaki en yaygın para birimidir.

Dönüşüm

Geri dönüşüm terim olarak, kullanım dışı kalan geri dönüştürülebilir atık malzemelerin çeşitli geri dönüşüm yöntemleri ile hammadde olarak tekrar imalat süreçlerine kazandırılmasıdır.

Element

Element simgesi, her elemente ait bir ya da iki harften oluşan simgelerin, uluslararası geçerliliği vardır.

Çok az sayıda elementin bilindiği zamanlarda, elementler, Plato'nun Eski Yunanlıların kullandığı toprak-hava-su ve ateş sembollerinden yaptığı uyarlamalarla simgeleniyordu. Daha sonra yeni elementler keşfedildikçe, tüm elementlerin eninde sonunda "altın"a dönüşeceği düşüncesinden yola çıkan simyacılar tarafından, güneş (altın) merkezli sistemdeki her gezegenin adı, bir elemente verildi. O dönemde bilinen elementlerin bazılarının "simya" sembolleri kullanılıyordu.

Atom kuramıyla tanıdığı John Dalton, elementlerin simgelenmesi konusunda, çemberlerden oluşan sembollerin kullanılmasını önerdi. En sonunda, 1813 yılında, Jon Jakob Berzelius isimli araştırmacı, elementlerin adları temel alınarak simgelenmesi fikrini ortaya attı. Hâlâ kullanılmakta olan bu yönteme göre:

Her element, 1 ya da 2 harften oluşan bir simgeyle ifade ediliyor ve bu simgenin ilk harfi her zaman büyük yazılıyor.

No	Elementin Adı		Sembolü
1-	Hidrojen	→	H
2-	Helyum	→	He
3-	Lityum	→	Li
4-	Berilyum	→	Be
5-	Bor	→	B
6-	Karbon	→	C
7-	Azot	→	N
8-	Oksijen	→	O
9-	Flor	→	F
10-	Neon	→	Ne
11-	Sodyum	→	Na
12-	Magnezyum	→	Mg
13-	Alüminyum	→	Al
14-	Silisyum	→	Si
15-	Fosfor	→	P
16-	Kükürt	→	S
17-	Klor	→	Cl
18-	Argon	→	Ar
19-	Potasyum	→	K
20-	Kalsiyum	→	Ca

Simgelerde sıklıkla, elementin İngilizce adının ilk harfi kullanılıyor.

Örneğin: H (Hidrojen: Hydrogen), C (Karbon: Carbon), N (Azot: Nitrogen)

Eğer elementin baş harfiyle simgelenen başka bir element varsa, bu elementin simgesinde baş harfin yanına, İngilizce adının ikinci harfi de ekleniyor.

Örneğin: He (Helyum, Helium), Ca (Kalsiyum: Calcium), Ne (Neon: Neon)

Eğer elementin İngilizce adının ilk 2 harfi, bir diğer elementle aynıysa, simgesinde baş harfin yanına, bu kez baş harften sonraki ilk ortak olmayan sessiz harf getiriliyor.

Örneğin: Cl (Klor: Chlorine) ve Cr (Krom: Chromium)

Bazı elementlerin simgelerinde de, bu elementlerin Latince ya da eski dillerdeki adları temel alınmıştır

Elma

Elma, erkek çocuk sembolüdür, murattır. Elma, ayrıca güzellik sembolü olarak da kullanılır. Bucak/Bayır yöresinde düğün evindeki bayrak direğinin tepesi üç çatallı olup birine nar (ço-

ğalma'nın sembolü), birine elma (tatlı dil), birine de soğan (bereket) takılır.

Kızıl Elma, Türkler özellikle Oğuz Türkleri için Kızılelma, üzerinde düşünüldükçe uzaklaşan ancak uzaklaştığı oranda cazibesi artan ülküler veya düşlerdir. Kelimenin tam olarak ne zaman, nerede ve nasıl geçtiği bilinmemekle birlikte tarihi akış içerisinde hep batı yönünde ilerlemenin bir sembolü olmuştur. İstanbul'un Fethi'nden sonra, Kızılelma'nın, Roma'da bulunan Saint-Pierre Kilisesinin mihrabındaki altın top olduğu ileri sürülmüştür. Kızılelma, Türkler tarafından değişik şekillerde tasvir edilmiş olup bazen bir belde bazen bir taht ya da parıldayan ve dünya hâkimiyetini temsil eden som altından yapılma kızıl renkli bir küre olmuştur. Bu altın top bazen zaferin işareti, bazen hâkimiyetin sembolü, bazen de fethedilmek üzere hedef seçilen yerin sembolü olarak ifade edilmiştir. Çok eski bir Türk inanç ve töresi olan Kızılelma, Türkistan'dan Hazar Denizi'nin doğusundan gelen Oğuzların, Hazar kağanının ipek çadırının üzerinde hâkimiyetinin ifadesi olarak bulunan altın topu (Kızılelma'yı) ele geçirmeyi ülkü edinmişler. Türkler, inandıkları Gök Tanrı'nın dünya hâkimiyetini kendilerine ihsan ettiğine iman etmişlerdi.

Erkek

Mars sembolü, erkek simgesidir. Mars sembolü, Mars gezegeninin, Roma tanrısı Mars ve Yunan tanrısı Ares'in, ve biyolojide erkek cinsiyetinin simgesidir. Simyada ise demirin simgesi olup erkekliğin karşılığıdır. Sembol, tanrı Ares ve Mars'tan esinlenilerek ok ve kalkan şekillerinde yapılmıştır.

Ejderha

Ejderha özellikle çinde büyük bir önem taşıyor. Çünkü ejderha üretkenliğin bir simgesi ve bu yüzden de hiçbir kutlamada eksik olmuyor.

Efsanevi bir yaratık olan ejderha (Türkçesi Evren) çoğunlukla büyüsel veya ruhani güçlere, özelliklere sahip, kuvvetli ve büyük bir yılan veya başka bir sürüngen olarak tasvir edilmiş, tanımlanmıştır. Batı tasvirleri genellikle kanatlıyken, Doğu'daki tasvirlerde genellikle kanat bulunmaz. Ejderhalarınkine benzer özellikler içeren efsanevi yaratıklar neredeyse her kültürde mevcuttur. Hatta ejderha Çin ve diğer Uzak Doğu ülkelerinin simgesidir. Ve çoğu zaman iki yüzlü düşmanları belirtmek için 2 başlı ejderha deyimi kullanılır.

Gülen Yüz

Carnegie Mellon Üniversitesi'nden Profesör Scott E. Fahlman, 25 yıl önce ilk defa üç işareti kullanarak 'smiley face' ikonunu keşfetti.

İki nokta üst üste, tire ve bir parentez. Bu ikon, elektronik sözlük için önemli bir katkı sayılıyor.

Carnegie Mellon Üniversitesi Profesör Scott E. Fahlman, 1982 yılında bilgisayara üzerinden yaptığı bir yazışmasında, 'mizah'ın kısıtlı olmasını tartışırken, bu üç işareti kullanarak, "Yan okuyun, sanırım bu karakterler şaka kavramını ifade edebilir" şeklinde yazmıştı. Bu yazışmayı okuyanlardan yayılan efsanevi ikon, üniversiteler arasında hızla yayıldı, peşinden iş dünyası ve tüm dünya geldi.

Fahlman yarattığı fenomenle ilgili, "Küçücük bir ikonun bu kadar yaygınlaşmasını izlemek büyüleyici. 10 dakikada ürettiğim bu işaret bütün dünyaya ulaştı. Bazen merak ediyorum, acaba kaç milyon kişi bu ikonu şimdiye kadar kullandı ve kafalarını yana doğru eğdi" diyor.

Dilbilimciler, gülücük simgesinin ve diğer ruh halleri için kullanılan ikonların e-posta ve diğer elektronik mesajlaşmada, in-

sanların duygularını doğru ifade edebilmeleri için önemli bir gelişim olarak değerlendiriyorlar.

Uzmanlara göre, bugün internet dünyasında, renkli ikon grafiklerini eklemeden duygularımızı tercüme edebilmemiz düşünülemez bile. Çünkü bu ikonlar, ses olmadığı zaman duygu mekanizmasının karşı tarafa doğru bir şekilde aktarılmasını sağlıyor.

Mesela, farklı cümlelerde gülücük ikonu kullanılmadığı sürece yanlış ifadeler ortaya çıkabiliyor. "Ben patronumu çok seviyorum" sonunda eğer gülücük işareti bulunuyorsa, ciddi olmadığını anlayabiliyoruz.

Güneş

Gökyüzü'nde bulunan parlak bir disk olan Güneş, ufuğun üzerindeyken gün, ortada yokken de gece olur kavrayışı İnsanoğlu'nun Güneş hakkındaki en temel görüşüdür. Tarihöncesi ve antik çağ dönemi kültürlerde Güneş'in bir tanrı olduğuna ya da diğer doğaüstü olaylara neden olduğuna inanılırdı. Güney Amerika'daki İnka ve günümüz Meksika'sındaki Aztek uygarlıklarının merkezinde Güneş'e tapınma bulunmaktadır. Birçok antik anıt Güneş ile ilgili fenomenlere göre yapılmıştır. Örneğin taş megalitler oldukça doğru bir şekilde gündönümünü işaret eder. En tanınmış megalitler Nabta Playa, Mısır, İngiltere'de Stonehenge'dedir. Meksika'da Chichén Itzá'da bulunan El Castillo piramidi, ilkbahar ve sonbahar ekinokslarında merdivenlerden yukarı yılanların çıktığını gösteren gölgeler verecek şekilde tasarlanmıştır. Sabit yıldızlara göre Güneş tutulum boyunca zodyaktan geçerek bir yıl içinde tam tur atıyormuş gibi görünür, dolayısıyla da Yunan gökbilimciler tarafından yedi gezegenden biri olarak sayılırdı. Haftanın günlerine de bu yedi gezegenin adı verilmiştir.

Hava

Yaşam ve insan aktiviteleri üzerindeki etkisini de göz önüne almak koşuluyla belli bir zamanda atmosferin hali. Hava denilince insan aklına uzun dönem yani iklimsel değişimler değil atmosferdeki kısa dönemde olabilecek değişimler gelir. Günlük kullanımda hava kelimesi, gökyüzünün açık olması, bulutluluk, nem, yağış, sıcaklık, görüş ve rüzgâr yerine kullanılan bir kelimedir.

Hedef

1. Nişan alınacak yer, nişangâh.
2. mecaz Amaç, gaye, maksat:
3. mecaz Varılacak yer, ulaşılacak son nokta:

Heptagram

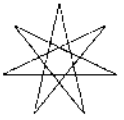

7 Köşeli Yıldız (heptegram) "peri yıldızı" olarak da bilinmekte ve ruh-beden kavramlarının birliğini sembolize etmektedir

Hiyeroglif

Hiyeroglif, Yunanca "Hieros (Kutsal) + Glypho Yazıt" kelimelerinden oluşur ve "Kutsal Yazıt" demektir. Hiyeroglif yazısı altında şematik şekillerden oluşan bir yazı anlaşılır. Şu tür hiyeroglifler vardır:

Mısır Hiyeroglifleri
Luv Hiyeroglifleri
Urartu Hiyeroglifleri

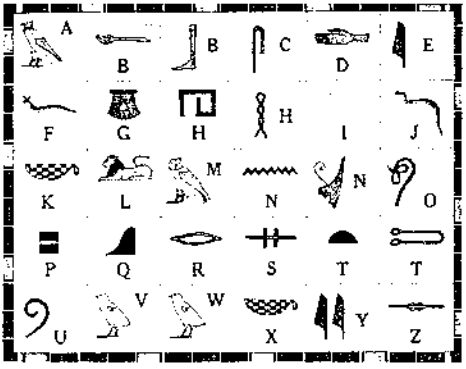

İksir

İksirler yenileyici ve şifa verici olduğu inanılan içkilerdir. Bu terim ilk önceden simyagerler tarafından (aynı zamanda felsefe taşı olarak bilinen) basit metalleri altına dönüştüren, hastalıkları tedavi eden ve yaşamı uzatan maddeyi tanımlamak için kullanılırdı. Simyagerler her ne kadar bu kelimeyi türetmişlerse de, böyle bir madde konusundaki inanç simyadan önce de vardı ve sürekli olarak mitoloji ve din tarihinde rastlanır.

Bu kelime, Latince elixir kelimesinden kaynaklanır ve eliksir de Arapça el-iksir kelimesinin Latinceleşmiş bir şeklidir. Grekçe'de tıp ve simya dönüşümü için kullanılan kuru bir toz olan xerion sözcüğüne akrabadır.

İş

Bir cisme uygulanan kuvvetin, o cismin konumunda yaptığı değişiklik etkisine denir. İş sadece kinetik enerji ile olur. Başka bir deyişle, bir güç tarafından dönüştürülen enerji toplamı, fizikte Mekanik İş olarak tanımlanır. İş yapmak için enerji dönüşümü gerekir. Kütleye uygulanan yatay net kuvvet ile kütlenin aldığı yolun çarpımına eşittir. Birimi, Newton-metre dir. (N-m)

Kaos

Khaos, Yunan mitolojisinde (bos uzam, boşluk, uçurum, kaos) bir çeşit ilkel tanrisal varlık olarak gösterilen Khaos, Düzen'den ya da öteki adiyla Evren'den (Kosmos) önce gelmiştir.

İlk önce Khaos'tan Toprak Ana –Gaia ve gökyüzü– Ouranos oluştu. Gaia ve Ouranos'un birleşmesinden Brontes, Steropes ve Arges ('gökgürültüsü', 'parıltı' ve 'şimşek') isimli üç Kyklop doğdu. Kykloplar alınlarının ortasında taşıdıkları tek gözleri ile yeraltı alevini gökyüzü ateşine dönüştürüyorlardı. İkinci olarak Gaia ve Uranos elli başlı yüz kollu Kottos, Briareus ve Gyes ('öfke', 'güç', 'dehşet') adlı Hekatonkheirleri yarattılar. Ve nihayet

Titanlar (6 tanrı ve 6 tanrıçadan oluşan) oluşturuldu. Titanlar:Kronos Iapetos Okeanos Hyperion Krios Koios Titanisler:Rhea Themis Tethys Theia Mnemosyne Phoebe

Kadın

Yetişkin dişi olan insan. Biyolojik faktörler tek başına kişilerin kendilerini kadın olarak görmesini veya kadın olarak görülmelerini sağlayan belirleyiciler değildirler. Bazı kadınlar anormal hormonal veya genetik farklılıklara sahip olabilirler (kongenital adrenal hiperplasia, kısmen veya tamamen androjen yoğunluğu sendromu veya diğer koşullar sebebiyle) ve hayatlarının ilk aşamalarında tipik dişi fizyolojisine sahip olmayan veya en azından kısmen sahip olan kadınlar da bulunmaktadır.

Terimin Kökeni:

Türkçe'ye kadın kelimesi, Eski Türkçe'deki katun sözcüğünden, ses değişimine uğrayarak kadın ve hatun olarak iki farklı şekilde girmiştir

Kalp

İlk insanlar kalbin, duyguların merkezi olduğuna ve ruhun burada oturduğuna inanıyorlardı. Heyecanlandıklarında, korktuklarında, karşı cinse ilgi duyduklarında kalbin gümbür gümbür atması, kalbe alınan bir yaranın hemen ölüme sebep olması bu inancı güçlendiriyordu. Eski Mısır'da kalbin dolaşım sistemi içindeki yeri biliniyordu ama kalbin aynı zamanda hafıza, akıl ve idrak yeteneklerinin de merkezi olduğu sanılıyordu. Kalp ve duygular arasındaki bu ilişkiye olan inanç tarih boyunca devam etti.

Kutsal kitaplar bile 'Tanrı'yı bütün kalbinizle ve ruhunuzla sevin' derken sevgiyi, ruh ve kalple özdeşleştiriyorlardı. Günümüzde tüm duyu merkezlerinin beyinde toplandığı bilinmesine rağmen insanlar sevgiden bahsederlerken ellerini başlarına değil kalplerine götürürler. Günümüzdeki şekliyle stilize edilmiş

kalp sembolünün ortaya çıktığı zamanlarda aşkı simgelediği şüphelidir. İskambil kâğıtlarında 'kupa'nın da sembolü olan bu şekil, 1400'lü yıllardan beri kullanılmaktadır. İskambil kâğıtlarında asil sınıfı ve kiliseyi temsil eden kupanın şekli kalbi ve aşkı değil kalkanı simgeler.

İnsan ilmiyle uğraşan antropolog Desmond Morris kalp sembolünün insan dişisinin kalçalarının şeklinden kaynaklandığını ve uzun bir süre seksüalite sembolü olarak bilindiğini iddia ediyor. Çok şaşırtıcı ve hiç de romantik olmayan bir teori ama bu konuda yapılan araştırmalardan elde edilen daha şaşırtıcı sonuçlar da var.

New Yorklu tasarımcı Laura Tolkow, Mısır hiyerogliflerini yani resimli yazılarını incelerken kuş ve piramit sembollerinin yanında baş aşağı duran kalp sembolleri de dikkatini çekiyor. Önceleri kalp sembolünün o zamanlarda bile aşkı temsil ettiğini sanıyor ama yazıların anlamlarını öğrenince tam anlamıyla şok oluyor, çünkü hiyerogliflerdeki bu ters kalbe benzeyen şekiller erkek testislerini sembolize ediyor.

Biyolog John Hertner'in açıklaması ise daha akla yatkın gibi. Ona göre eski çağlarda katolik kilisesi, insan vücudu üzerinde bilimsel çalışma yapanların, insan vücudunu kesip biçmelerini hoş karşılamıyordu. İnsan kadavrası üzerinde çalışma imkânı bulunamadığından anatomik çalışmalar kurbağalar ve fareler üzerinde yapılıyordu.

Kurbağanın dolaşım sisteminin şeması bugün bile okullarda öğretilir. Bu şemada kalbe giren ve çıkan ana damarlar, kalbin üzerinde iki geniş yay oluştururlar. Bu yaylarla birlikte kurbağanın dolaşım şeması kalp sembolünün aynıdır. Hertner, o çağlarda bu damarların da kalbin bir parçası olarak düşünüldüğünü ve insan kalbinin kurbağanınkinden pek farklı olamayacağı sanıldığından, kurbağanın dolaşım sisteminin, kalp sembolü olarak benimsendiğini ileri sürüyor.

Kan

Atardamar, toplardamar ve kılcal damarlardan oluşan damar ağının içinde dolaşan; akıcı plazma ve hücrelerden (alyuvar, akyuvar ve kan pulcukları) meydana gelmiş kırmızı renkli hayati bir sıvıdır. Kan ile ilgili tıbbi terimler genellikle hemo ve hemoto sözcükleri ile başlar. Bu sözcükler eski Yunanca'da kan sözcüğünü karşılayan haimadan türetilmiştir. Kolloit bir madde olup homojen görünse bile, heterojen bir karışımdır.

Kartal

Kartal simgesi yüzyıllar boyunca birçok millet ve uygarlık tarafından oldukça sık kullanılan bir simgedir. Bildiğiniz gibi büyük bir futbol takımımız olan Beşiktaş BJK spor kulübüde bu logoyu kullanmaktadır. Beşiktaş spor ve jimnastik kulübünün bu logoyu kullanması ile kartal simgesini kullanan ilk futbol külübü olma şansınıda elde etmiştir.

Kartal figürünün üst kısmı çogu zaman güç ve saygınlıgın ifadesi olarak kullanılır aşagı kısmı ise barış ve dostlugu simgeledigi için kullanılmaktadır. Ayrıca kartal bulunduğu çevrede büyük saygı duyulan bir varlıktır buda ona duyulan saygıdan dolayı sık sık sembol olarak kullanılmasına sebebtir. Kartal barış ve güvenligi sağlar ve insanların güvende hissetmeleri için kullanılır.

Kare

Bütün kenarları ve açıları (90'ar derece) birbirine eşit olan dörtgendir

Matematiğin en temel geometrik şekilleri arasındadır. Aynı zamanda dikdörtgendir ve eşkenar dikdörtgendir. Bu iki özel dikdörtgenin tüm özelliklerini taşır.

Labirent

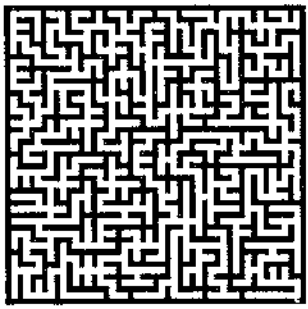

Yolların, ya da geçitlerin çokluğu, karışıklığı yüzünden içinden kolay kolay çıkılamayan yerlere labirent veya dolambaç denir.

Labirentin tarihi Yunan mitolojisinde, bu çeşit yerlerden ilkinin, mimar Dedalus tarafından Girit kıralı Minos için yapıldığını anlatan bir hikâye vardır. Girit kıralı Minos bu labirette korkunç bir ejderhayı hapsetmişti. Bir gün Minos'un kızı Ariadne'nin sevgilisi Theseus, ejderi öldürmek üzere Girit'e geldi. Ariadne ona, labirente girmeden önce, çıkarken yolunu kolay bulabilmesi için bir yumak verdi. Thesus bu labirente girerken bu yumağın ipliklerini yere salıverecek, çıkarken de iplikleri toplıyarak aynı yoldan geçip dışarı çıkabilcekti. Böylece Thesus ejderi öldürdükten sonra, yumak sayesinde yolunu bulup labirentten çıkmayı başardı.

Son yıllarda Girit'te yapılan kazılarda, Konosus yakınlarında bir dağda, bu hikâyede anlatılan labirette benzeyen bir yapı kalıntılarına rastlanmıştır. Gene son kazılarda Mısır'da da böyle bir labirenttin kalıntıları ortaya çıkarılmıştır.

Lezbiyen

Başka bir kadına fiziksel veya duygusal çekim hisseden kadına lezbiyen denir. Lezbiyen, kadın eşcinsel olarak da tanımlanabilir. Hem kadınlara hem erkeklere çekim hisseden kadınlar genellikle biseksüel olarak nitelendirilerler. Kişinin kendini tanımlaması veya kendine biçtiği cinsel kimlik, davranışlarıyla örtüşmüyor olabilir. Lezbiyenlik bir cinsel yönelimdir, inanılanın aksine iradi bir "tercih" değildir ve bu nedenle değiştirilemediği kabul edilir. "Lezbiyen" kelimesinin Sappho'nun yaşadığı adanın ismi olan "Lesbos" kelimesinden geldiği varsayılır.

Linear B Yazısı

Evans Atina'daki antikacılarda satılan bazı mühürleri incelemiş ve bunların üzerindeki işaretlerin bir çeşit yazı olduğu kanısına varmıştı. Mühürler hakkında yaptığı araştırmalar onu Knossos'a yöneltti. Sayıları 140 civarında olan bu mühürler, M.Ö. 2000-1600 arasına aitti ve Evans üzerlerinde yer alan işaretleri "ideografik yazı" olarak adlandırdı. Evans'ın Knossos'ta başlattığı kazılar sadece o ana dek bilinmeyen, Mikenlerden farklı ve kökleri daha eskiye giden görkemli bir uygarlığın ortaya çıkmasını sağlamadı, aynı zamanda çok sayıda tablet de bulundu; bunlar Linear B tabletleriydi. Evans'tan sonra birçok arkeolog Girit'te kazılar yaptı ve özellikle Haghia Triada'da, Evans'ın bulduğu Linear B tabletlerinden farklı metinler ortaya çıktı. Evans ilk başta aradaki farkın, saraya özgü başka bir yazıdan kaynaklandığını düşündü, fakat farkların kronolojik olduğu anlaşıldı. Haghia Triada'daki yazılar daha stilize şekillerden oluşuyordu ve tanımlanmaları daha zordu. Evans bu yazıyı, işaretlerin basit taslaklara benzemesinden dolayı "Linear A" olarak adlandırdı. Linear A, M.Ö. 1600-1450 yılları arasında mühürler ve tabletler üzerinde görülmekteydi. Bu yazıya ait birkaç örnek Knossos'ta bulundu, fakat saraydaki tabletlerin geri kalanı yazının daha geç örneği olan ve Evans tarafından "Linear B" adı verilen yazıyla yazılmıştı. Linear B M.Ö. 1450'de, Yunanlıların adayı ele geçirmelerinden sonra, M.Ö. 1200'e kadar Linear A ile birlikte Girit'te kullanılmıştı.

Melek

Dini bir terim. Melek, birçok dinde inanılan semavi yaratıklara verilen isimdir. Meleklerin görevleri Allah'a hizmet etmektir. Meleklere inancın var olduğu her din ve inançta melek kavramına bakış farklıdır.

Mercedes

Daimler Chrysler ile ortak calısıp bir araba yapan CARL BENZ" isim bulamayınca bir tek kızı olan MERCEDES-BENZ"in ismini bu arabaya verir.

Dünyada en çok tanınan markalar arasında yerini alan Mercedes'in üç ayaklı yıldız figürü markanın kara hava ve sudaki gücünü tanımlıyor. Mercedes ambleminin mucidi Daimler. Mercedes amblemi dünyada en çok tanınan marka olmanın yanı sıra en çok çalınan figür olarakta ilk sırayı alıyor

Mutlak

Felsefî bir kavram olarak, şeylerin, keşfedilmiş olsun olmasın, bütününü, tamamını tanımlar. Felsefenin farklı konularında ve farklı felsefî metinlerde, Mutlak nihai varlığı tanımlamak için de kullanılabilir; bu kullanımda fâni ve varlığı zorunlu olmayanın tersi olan yani mutlak olan varlık anlamındadır.

Nükleer Bölge

Tüm silahlı kuvvetlerin tahliye edilmesi gereken, yer sıfır noktası merkez olarak alınan ve yarıçapı asgari emniyetli mesafeye göre belirlenen dairesel bölge.

Oktagram

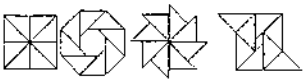

Octagram sebolize sistemin de ve (8 sayı) formun olduğu onun en büyüğünde bir duvar görevi görür yani bir kalkan bir kahraman bir koruycudur. esrarlar, doğal korunmalar 8 ci sayı olan octagram tarafından yönetilir. Hem de kapılara acılan yoluyla octagram, 8. boyuta acılan bir yıldız kapısı olarak düşünüle bilir.

Olimpiyat

Olimpiyat Oyunları, veya kısaca Olimpiyatlar, dört yılda bir yapılan geniş kapsamlı bir spor organizasyonudur.

Antik şekli Eski Yunan'da yapılan oyunlar Fransız soylusu Pierre Frèdy, Baron de Coubertin tarafından 19. yüzyıl'ın sonlarında modernize edilmiştir.

Olimpiyat Oyunları'nın yaz sporlarını içeren ve daha iyi bilineni olan Yaz Olimpiyatları, 1896'dan beri Dünya Savaşları istisnaları hariç her dört yılda bir yapılagelmiştir. Kış Oyunları ise 1924'te yapılmaya başlanmıştır ve 1994'ten beri Yaz Oyunlarının yapıldığı yıllardan iki sene sonra yapılmaktadır.

Antik (Klasik) Olimpiyatlar

Antik Olimpiyatların tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte hakkında pek çok söylenti vardır. Olimpiyatların tarihinin MÖ XIV. yüzyıla kadar uzandığı tahmin edilmektedir. Oyunların Yunanistan'ın Olympia yöresinde başladığı tahmin edilmektedir. MÖ 776 yılından itibaren ise oyunların tarihi kesin olarak tutulmaya başlanmıştır.

Oyunlar 12 yüzyıl boyunca hiç ara verilmeden, her dört yılda bir yapıldı. Bir süre Yunan yarımadasının, daha sonraları da Yunanistan'ı ele geçiren Romalılar yoluyla tüm Roma İmparatorluğu'nun katılması ile devam etti.

Tanrılar veya yöresel bir kahraman adına yapıldığı tahmin edilen bu büyük şölenin, ilkel de olsa, mutlaka dine dayalı bir

başlangıcı bulunuyor. MÖ 776 yılında yapılan ve I. Olimpiyatlar olarak adlandırılan bu oyunların programında yer alan ve 192 metrelik sahanın boyuna eşit "Stadion" olarak tanımlanan yarışmanın galibi Coroebus da ilk Olimpiyat Şampiyonu'dur. Geleneklere göre, her Olimpiyat Oyunu bu yarışı kazanan atletin adı ile anılıyor.

Zamanla, yarışma sayısı artırıldı, program bir günden beş güne uzatıldı.

XIV. Olimpiyatları'ndan sonra, sahanın geliş - gidişini kapsayan bir yarış eklendi. Sonraları mesafe koşuları, boks, güreş, boks ve güreş karışımı Pankration/Pentatlon denen 5'li yarışma, zırhları ile yarışan askerlerin koşuları ve atlı araba yarışları ile program genişletildi.

Olimpiyat Oyunları'nın ilk 600 yılı içinde, Yunan günlük hayatının vazgeçilmez unsuru olan kölelerin yarışmalara katılmasına izin verilmedi. Katılacak yarışmacıların tamamının Yunan kanından gelmesine özen gösterildi.

Yunan yarımadasının Romalılar eline geçmesi ile durum değişti ve İmparatorluk sınırları içinde yaşayan herkese Olimpiyatlar'a katılma hakkı tanındı. MÖ 146 yılından itibaren, o zamana kadar genellikle Peloponez yörelerinden gelen Olimpiyat şampiyonları, zamanla, "Küçük Asya" denen Anadolu'dan gelenlere boyun eğdiler.

Antik Olimpiyatlar'da kadın sporcular yer alamıyordu. Hatta kadınlar, seyirci olarak dahi sahaya giremiyorlardı. Zaman içinde Olimpiyatlar sırasında, ancak olimpiyat alanı dışında olmak üzere Tanrıça Hera adına bayanlar için yarışmalar düzenlendi.

Oyunlar kademeli olarak Romalılar Yunanistandaki gücünü arttırdıkça etkisini kaybetmeye başladı. Hristiyanlık Roma İmparatorluğu'nun resmi dini olunca oyunların din dışı ve Hristiyan etkisine karşı bir durum olduğu düşünülmeye başladı. 393 yılında İmparator Theodosius bin yılı aşkın tarihi olan oyunları kaldırdı.

On

Günlük hayatta kullanılan ana sayı sisteminin temeli olan sayı. Dokuzdan sonra, on birden önce gelir. Roma sayı sisteminde X ile temsil edilir.

On Emir, dini inanışa göre, Musa'ya Sina Dağı'nda Tanrı tarafından 2 taş tablet üzerinde verildiği söylenen bir dizi dini ve ahlaki yaptırımlardır. Emirler, Tevrat Çıkış (Exodus) / Bap 20'de yer almaktadırlar

Orak/Çekiç

Orak ve Çekiç komünizmin simgesidir. Bir orağın çekiç üzerine çapraz olarak yatırılması ile oluşur. Bu iki simge çiftçileri ve proleteryayı sembolize eder. Bu iki simge bir araya getirilerek çiftçilerin ve işçilerin birliğini sembolize edilir. En bilinen biçimi Sovyetler Birliği'nin bayrağındaki orak ve çekicin kızıl yıldızla birlikte kullanıldığı biçimidir. Bunun dışında birçok bayrak ve amblemde kullanılmıştır.

Otorite

Yetke, bir kişi ya da topluluğun, öteki kişi ya da topluluklar üzerindeki yasal gücüdür. Yasal bileşeni, otorite kavramı için yaşamsaldır ve yetkenin daha genel güç kavramından ayrılmasının temel aracıdır. Güç, zor ya da şiddet kullanma yoluyla uygulanabilir. Buna karşın yetke, doğal olanların kendilerinden üstte olanların buyruk ya da yönerge verme haklarını kabul etmelerini gerektirir.

Paragraf

¶ Herhangi bir yazının bir satır başından öteki satır başına kadar uzanan bölümlerine paragraf adı verilir. Her paragrafta, bir tek ana fikir çevresinde kümelenmiş birçok cümleler bulunabilir. Kaç satırda biterse bitsin, her paragraftan sonra satırbaşı yapılır; başka paragrafa geçilir. ¶

Paragraflar düşünce birimidir. Bir paragraftan diğerine geçerken dil, düşünüş, anlam birliği sağlanmalıdır. Her paragrafın bir ana fikri, birden çok yan fikirleri bulunabilir. Ana fikir, paragrafın başında, ortasında, sonunda bulunabilir. Ana fikri taşıyan cümle açıkça görüldüğü gibi, gizli de olabilir.

Paragraflar birer fikir birimi olduklarına göre, taşıdıkları fikirlerin gerekliliğine uygun olarak, uzayıp kısalabilir. Okuyucunun ilgisini canlı tutacak kadar kısa, taşıdığı fikri açıklayacak kadar uzun olmalıdır. Yazılı metinlerin bütününde olduğu gibi, her paragrafın da giriş, gelişme, sonuç cümlesi ya da cümleleri bulunmalıdır

Pencere/Windows

Windows (Pencereler). Bu pencereler bir bilgisayarın, yazılım ile kullanıcı tarafından kullanımını sağlayan arayüzlerdir. İlk kullanıcı arayüzü 1970 li yıllarda Xerox PARC'da geliştirilen WIMP-Paradigma (Window, Icon, Menu, Pointing-device) projesidir. Bu proje ilk olarak Microsoft Windows tarafından kullanılmıştır. Bu arayüz Windows Explorer programıdır.

Savaş

geniş kişi toplulukları arasında meydana gelen, genel anlamıyla ileri derecede şiddet içeren olay, çarpışma, çatışmadır. Soğuk savaş gibi politika temelli savaşlar olsa da savaş kelimesi silahlı kitlesel muharebe olarak kullanılır. Barış kelimesinin zıt anlamlısıdır ve her kullanımında görüş ya da çıkar çatışması içerir.

Sıfır

Aritmetikte 0 rakamını simgeler. Bugünkü sayı sisteminde sıkça kullanılan sıfır, bir niteliğin yokluğunu temsil eder. Toplamada toplandığı sayıyı değiştirmeyen etkisiz, çarpmada sonucu sıfır yapan yutan, bölmede ise bir sayıya bölündüğünde 0 sonucu çıkar. Ancak bir sayıyı böldüğünde cevap tanımsızdır. a + 0 = 0 + a = a, -a + 0 = -a, 0 - a = -a, a x 0 = 0 x a = 0, 0/a = 0, a/0 = tanımsız

Birçok skalada sıfır başlangıç ya da nötr bölgeyi temsil eder. Sayı doğrusunda sıfırın sağı artı, solu eksi değerleri barındırır. Sıcaklık derecelendirmelerinde sıfırın yeri derecelendirme sistemine göre değişir. Örneğin Kelvin derecinde sıfır noktası -273°C'ye (mutlak sıcaklık) denk gelmektedir. Celsius derecesinde ise 0 noktası erime/donma noktası olarak alınmıştır.

Sıfırın MÖ 250 yıllarında Orta Amerika'da yaşayan Maya kabilesinde kullanıldığına dair kanıtlar vardır. MS 800 civarında ise Hintliler sıfıra benzer bir sembol kullanmışlardır. Hindistan'dan yayılan sıfır, MS 1400 yıllarında Avrupa'da da benimsenmiş ve kullanılmıştır. Sıfır sözcüğü büyük olasılıkla Arapça sifr sözcüğünden türemiştir. Sifr ise Hintçe'de boş anlamına gelen sunya sözcüğünün tercümesidir.

İnsanlar sıfır gibi bir sayısal değere 2000 yıl öncesine kadar başvurmaya gerek duymuşlardır. Bunun temelinde yatan en önemli etken ise sıfır rakamının temsil ettiği anlam ve yokluk kavramının ince bir çizgide ayrılmasıdır

Simya

hem doğanın ilkel yollarla araştırılmasına hem de erken dönem bir ruhani felsefe disiplinine işaret eden bir terimdir. Simya; kimya, metalurji, fizik, tıp, astroloji, semiotik, mistisizm, spiritüalizm ve sanatı bünyesinde barındırırdı.

Simya ile en az 2500 yıldır uğraşıldığı bilinmektedir. Simya ile

ilk olarak Mezopotamya, Eski Mısır, İran, Hindistan ve Çin'de uğraşılmıştır. Klasik Yunan döneminde Yunanistan'da, Roma İmparatorluğu'nun hüküm sürdüğü coğrafyada, önemli İslam başkentlerinde ve daha sonra 19. yüzyıla kadar Avrupa'da simyaya ilgi duyulmuştur.

Sol Anahtarı

Müzikte notaların tanımlandığı çizgilerden oluşan ve porte adı verilen alt alta sıralanmış 5 çizginin, sol baş tarafına konulan ve konulduğu her çizgiye kendi adını veren özel şekillere "anahtar" adı verilmektedir. Genel olarak sınıflandırıldığında müzikte toplam üç tür anahtar bulunur; bunlardan birincisi Sol anahtarı, ikincisi Do anahtarı ve üçüncüsü de Fa anahtarıdır.

SS

Schutzstaffel, kısaca SS (Türkçe: koruma timi), önceleri Hitler'in kişisel muhafızlığını yapmak üzere kurulan birliklerdir. İlk kurulduğunda, polis görevi yapan silahlı parti militanlarından oluşuyordu. Toplama kampları kurulup, Himmler tarafından bunların yönetiminden SS sorumlu tutulunca iki ana gruba ayrıldı.

Bunların ilki, Waffen SS ya da "Silahlı SS Örgütüydü", bu örgüt artık askerî bir yapı almıştı. Ordudan geçmiş subaylar tarafından yönetiliyordu. 1942 yılından sonra askerlik yükümlüsü gençler de burada görev yapmaya başladığı için "parti muhafızı" vasfını kaybetti, normal birliklerden bir farkı kalmadı.

Diğer bölüm ise, Allgemeine SS yani "Genel SS Örgütüdür". Bu örgüt bir çeşit polis görevi yaptı. SS'lerin soykırım suçu işledikleri iddia edilen bölümü Allgemeine SS'dir. Bunların subayları genelde ordu kökenli değildi.

Her iki bölüme de (önce Waffen SS'e) yabancı personel alındı. Önce Alman asıllılardan veya Alman milletine akraba ulus-

lardan SS Tümenleri oluşturulurken sonraları çeşitli uluslardan toplan 35 SS tümeni oluşturuldu.

Allgemeine SS birlikleri de bir süre sonra tank, top ve zırhlı araç gibi ağır silahlarla silahlandırılıp yeni tümenler oluşturuldu. Bu birliklere yabancılar ve eski mahkûmlar da alındı. Bu şekilde oluşturulan Dirlewanger ve Kaminksi Tugayları savaş sırasında soykırım suçu işlediği iddia edilen birliklerdir.

Gönüllülerden ve Avrupa'nın her yanından zorla görevlendirilenlerden oluşan birlikleriyle, sayıları yaklaşık 500.000'i buldu.

Stereo

Stereofonik ses, yaygın adıyla stereo, insan işitme duyusunun doğasına uygun, hoş bir izlenim vermek amacıyla sesin, farklı yönlerde ve simetrik olarak yerleştirilerek iki veya daha fazla bağımsız ses kanalına bağlanmış monitörler yardımıyla tekrar üretilmesidir.

Stereo, genellikle monofonik (monaural) sesin karşıtı olarak anılır; monofonik seste, ses alanı içinde merkezlenmiş tek bir kanal bulunur. "Stereofonik" (İngilizce'de stereophonic) kelimesi, Yunanca'daki "Stereos" ve "Phōnē" kelimelerinin Western Electric şirketi tarafından bir araya getirilmesi ile ortaya çıkmıştır.

Popüler kullanımıyla stereo, sesin eş anlı olarak 2 kanallı kaydı veya bir çift monitör yardımıyla tekrar üretilmesi anlamına gelir.

Su

Su oda sıcaklığında renksiz, sıvı halde bulunan bileşik.

Ağır su, nükleer reaktörlerde kullanılan hidrojen yerine ağır hidrojen izotopuna sahip yoğunluğu yüksek sudur

Su buharı - suyun gaz halidir.

Yer Su - eski Türk İnancı Tengricilik'te bir ruhi kategorisidir

Bengi su - birçok söylencede adı geçen, içen kişiye ölümsüzlük kazandırdığına inanılan efsanevî su.

Şiddet

Şiddet veya yeğinlik, temel dürtü ve varoluş gereği savunma veya karşı savunma harici daha çok insanlarda ve topluluk halinde yaşayan hayvanlarda grup içi otorite sağlamak için diğerinin varlığını tehdit unsuru görmek ve onu bu konuda denemek daha doğrusu sindirmek için karşı tarafa uygulanılan zarar vermeye yönelik psikolojik davranış türüdür.

UFO

Tanımlanamayan Uçan Nesne (İngilizce Açılımı "Unidentified Flying Object" olan U.F.O.) Tanımlanamayan tüm uçan cisimler tanımlanana kadar U.F.O. olarak adlandırılır. Ayrıca uçan dairelerin henüz var olup olmadığı konusunda ciddi tartışmalar vardır. Büyük bir kesim, varlığı konusunda ısrar ederken, bir başka büyük kesim de böyle bir şey olmadığını; kandırmaca ve aldatmacadan ibaret olduğunu söylemektedir. -Dünya'ya 2. en yakın yıldız yaklaşık 4 ışıkyılı uzaklıktadır. Bu ise ışık hızıyla bile gitsek, ancak 4 yılda ulaşabileceğimizi gösterir. -"Belki de uzaylılar o teknolojiye ulaşmışlardır." Kimi kaçırılmış şahışlar, uzaylıların, insanlar arasında barış ve hoşgörü olmadan, Dünya'lılar ile yakın temasa geçmek istememelerini söylediklerini iddia etmiştir. Bunların yalan mı, doğru mu olduğu henüz bilinememektedir.

UFO gördüğünü iddia eden insanların, çok farklı bölgelerde yaşamalarına rağmen anlattıklarının (bazı istisnalar dışında) birbirlerine çok yakın, hatta birebir olması.

Üçgen

Bir üçgen, düzlemde birbirine doğrusal olmayan üç noktayı birleştiren üç doğru parçasının birleşimidir.

Düzlem geometrisinin temel şekillerinden biridir. Bir üçge-

nin üç köşesi ve bu köşeleri birleştiren, doğru parçalarından oluşan üç kenarı vardır. Bir Üçgenin iç açılarının toplamı 180° dış açılarının toplamı 360°'dir

Üçleme

Üç ilâhî varlığı içeren akideleri tanımlayan bir ifadedir. Farklı din ve mitolojilerde farklı kökenlere, özelliklere ve anlayışlara sahip farklı üçlemeler bulunmaktadır ve bu üçlemelerin çoğunun kendi bütünlüklerinde özel bir isimleri vardır. Örneğin Hint din ve mitolojisindeki Trimurti gibi. Bugün Türkçe'de üçleme dendiğinde sıklıkla Hristiyanlıktaki Teslis akla gelse de, üçleme daha genel bir anlama sahiptir.

Üçlemelere şu an varlığını sürdüren inanç sistemlerinde rastlandığı gibi (örneğin Hinduizm ve Hristiyanlık), bugün var olmayan antik dinî inanç ve mitolojilerde de rastlandığı olur. Üçlemelerin ortak bir geçmiş kültürü işaret ettiğine dair çeşitli hipotezler olsa da, bunların hiçbirisi kabul edilen bilimsel kuramlar değildir. Bununla birlikte arkeolojik ve tarihi bulgular komşu kültürlerde bulunan veya aynı topraklarda ardışık dönemlerde ikâmet etmiş topluluklardaki üçlemelerin arasında bir benzerlik, etkileşim ve belki nedensel bağlantı olabileceğini düşündürmüştür.

Vaftiz

kişinin alnını ıslatmak veya tüm vücudunu suya batırmak şeklinde icra edilen bir dini "arınma" ve "yeniden doğma" törenidir.

Kökenbilim Vaftiz sözcüğü "suya batırmak, yıkamak" anlamlarına gelen Yunanca βαπτίζω (vaptizo) sözcüğünden türemiştir. Farsça'dan Türkçe'ye geçen abdest sözcüğü ile Yunanca'dan diğer dillere geçen vaptismos sözcüğü arasında büyük benzerlik vardır.

Ve

Latin Alfabesi'ndeki V ye eşdeğer Kiril Alfabesi harfi. (B: Büyük harf. β: Küçük Harf)

Yayın Hakkı (Copyright)

© Telif hakkı, herhangi bir bilgi veya düşünce ürününün kullanılması ve yayılması ile ilgili hakların, yasalarla belirli kişilere verilmesidir. Kısaca, orijinal bir yaratının kopyalanmasına veya kullanılmasına izin verme hakkıdır.

Telif hakkı, genellikle belirli bir süre için geçerlidir. Sembolü çember içinde bir "C" harfidir, © harfi üzerinde bulunduğu yaratının telif haklarının korunduğunu belirtir ve İngilizce "copyright" kelimesini ifade eder

Zafer

V for Victory, Winston Churchill tarafından II. Dünya Savaşı'nda sıklıkla kullanılmış slogan ve işaret. Zafer işareti de V for Victory'den gelir. (victory: İng. zafer)

Zaman

Zaman (fizik), olayların içinde ardarda gerçekleştiği boyut, vakit, süre.

Zeytin dalı

Genel rivayet ve kaynaklara göre tufan biraz durulduktan sonra nuh peygamberin gönderdiği güvercin ağzında zeytin dalıyla döner. Böylece nuh peygamber tufanın bittiğini ve suların çekildiğini anlar. bu nedenle zeytin dalı asırlar boyu barışın sembolü olarak kabul görmüştür.

PİKTOGRAMLAR

Eğer elinizde bir çekiç varsa her şey gözünüze bir çivi gibi görünmeye başlar.

Abraham Muslow

İlk çağlarda iletişim aracı olarak kullanılan Piktogramlar obje çizimlerinden bir hikâye anlatımına kadar başvurulan bir yöntem olmuştur. Aslında konuşma veya dil ile bağlantısı olduğu söylenemez. Belki daha sonra evrim geçirip, ideogram formlar ve Phonogramlar halinde günümüz alfabesini oluşturmuşlardır.

Piktogram ya da piktograf bir eşyayı, bir objeyi, bir yeri, bir faaliyeti, bir kavramı resmetme yoluyla temsil eden semboldür. Bu sembollere dayalı yazı sistemine piktografi denir. Bir başka deyişle, anlamlı işaretleri esas alan yazı sistemlerindeki işaretler olarak açıklanabilir. Çivi yazısında ve hiyeroglifik yazılarda piktogramlar bulunur. Örneğin, Hitit ve Urartu yazı sistemleri piktoğrafiktir.

Piktogram zaman zaman ideogram ile karıştırılır, ideogramda da resmetme yolu kullanılıyorsa da ideogram denilen işaret yalnızca bir fikri ifade eden semboldür. Günümüzde coğrafya haritalarında, meteorolojide, trafik işaretlerinde ve diğer birçok alanda kullanılan semboller de piktogram kapsamında ele alınabilirler.

Amblem

Amblem, bir fikri veya bir kurumu temsil eden görsel simgedir. Simge ile neredeyse eşanlamlı olarak kullanılsa da, daha kesin kurallarla belirlenmiş ve neyi temsil ettiği kesin olarak bilinir.

20. yüzyılın sonlarından itibaren Türkçe'de görülen İngilizceleşme eğilimiyle, "logo" sözcüğü de amblem yerine sıklıkla kullanılır oldu.

Aşçı başlığı

Uluslararası bir sembol olan aşçı başlığı, tüm ahçıları ve gastronomları temsil ediyor. Çeşitli kataloglarda restoranların kalitelerini belirtmek için de kullanılan aşçı başlıkları, saçın yemeğe düşmesini engellerken, büyüklüklerine göre de aşçının emrinde çalışanlarına karşı otoritesini de sembolize ediyor.

At Nalı

İyi şansı sembolize eden at nalı, şeytanın ve kötülüklerin içeri girmesini engellemek için evlerin kapısına asılıyor. Hıristiyan efsanelerinde de yer alan at nalı sayesinde Aziz Dunstan'ın kötülükleri ve şeytanı kendisinden uzak tuttuğuna inanılıyor.

Balkabağı (Cadılar Bayramı)

Cadılar Bayramı 31 Ekim'de kutlanan, çoğunlukla çocukların kostüm giyerek kapı kapı dolaşıp şeker, meyve ve diğer hediyeler aldığı bayramdır. Bu klasik anlayışın yanı sıra; birçok değişik Cadılar Bayramı aktiviteleri de vardır. Kostüm partileri, korku filmleri izlemek, "perili" evlere gitmek ve diğer sonbahar aktiviteleri gibi.

Cadılar Bayramı, bir Pagan festivali olarak İngiltere'de İrlan-

dalılar, İskoçlar ve Galliler tarafından kutlanılmaya başlanmış; 19'uncu yüzyılda bu gelenek Kuzey Amerika'ya göçenler tarafından da devam etmiştir.

Batı Dünyası; 20'inci yüzyılda Cadılar Bayramı'nı bir Amerikan popüler kültürü olarak tanımıştır.

Cadılar Bayramı genelde birçok Batı Dünyası ülkesinde kutlanır. Ancak popüler listesi Avustralya, Yeni Zelanda ve Filipinler gibi ülkeleri de etkilemiştir.

Cadılar Bayramı'nın sembolü gülen bir balkabağıdır; bunun için de bir balkabağının içi boşaltılarak gülen bir surat şeklinde kesildikten sonra içinde bir mum yakılarak şeytani bir surat gösterilmeye çalışılır.

Yemek olarak resmi şekeri, elma şekeridir. Bunun yanı sıra tüm şekerlemeler de kullanılır.

muhafazakâr Hıristiyanlar genelde Cadılar Bayramı'nı desteklemezler ve yanlış bulurlar.

Babil Yazısı

İlk yazı karakterlerini resimler oluşturuyordu. Bu resimler yavaş yavaş, Babilliler'in ve Asurlular'ın kullandıkları çiviyazısına dönüştü. Bu yazı biçiminde, kavramları belirtmek için köşeli simgeler kullanılırdı. Bulunan tabletlerin üzerindeki yazılar din, matematik, yasalar, bilim ve başka konularla ilişkindir.

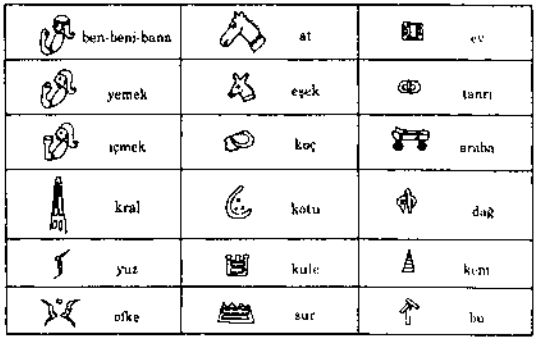

Balık

Balık tılsımları yüzlerce yıl Hıristiyan dininin sembolü olan balık, haçın kabul görmesinden sonra bu itibarını yitirerek yerini haça bırakmıştı. Asırlar sonra, 20. yüzyılda balık tekrar ortaya çıkarak, eski unvanına sahip olmaya başladı. Balık yüzyıllar boyunca cinsel bir sembol olarak ve Büyük Tanrıçanın üreme organlarını temsil eden bir simge olarak görüldü. Eski çağlarda böyle bilinen balık, Hıristiyan olmayan ülkelerde hâlâ kısırlığa ve cinselliğe yardımcı bir tılsım olarak kullanılmaktadır. Kimileri balık tılsımları için " şeytandan korumasa bile taşıyanı cinsel yönden zevk alarak yaşamasını sağlayacak bir tılsımdır." derler. Balık tılsımları, Kuzey Afrika ülkelerinin bir kısmında şans getirmeleri ve cinleri, kötü ruhları uzaklaştırsın diye dükkân önlerine asılırlardı.

Barış

İlk defa Gerald Holtom tarafından 1958'de, nükleer silahlara karşı tepkiyi sembolize etmek amacıyla dizayn edildi. Sembolün etrafındaki çember tüm ulusları ve dünyayı, içindeki çizgiler ise nükleer silahlara tepkiyi ve barışı ifade ediyor. Bu amblem 1960'lı yıllardan itibaren Hippiler tarafından ve savaş karşıtı gösterilerde, barışın sembolü olarak kullanılmaya başlandı.

Baykuş

Baykuşlu tılsımlar kem gözlere karşı en iyi koruyucunun yine bir başka göz olduğu varsayımıyla tasarlanan baykuş şeklindeki tılsımlar, en çok küçük bir Akdeniz adası olan Minorka'da kullanılmaktadır. En dikkat çekici özelliği gözlerin olduğu bu baykuş şeklindeki koruyucu tılsım, camdan veya metalden yapılır. Bugün bile hâlâ popülerliğini koruyan baykuş tılsımlarının, Minorka'da evleri de büyük felaketler-

den koruduğuna inanılır. Baykuşun uğursuz bir hayvan olarak bilinmesi, bu tılsımın pek fazla rağbet görmemesine yol açan en önemli etken olarak değer kazanır. Onun koruyucu rolü, pek çoklarına göre evrensel değildir. Çünkü o, gecenin şeytani yaratığı olarak bilinir.

Bıyık

Erkekler, çok eskiden beri iklim koşulları, gelenek, dinsel inanış ve kişisel istek gibi etkenlere bağlı olarak sakal ve bıyık uzatmışlardır. Başlangıçta sakal ve bıyık birlikte bırakılırken, sakal olmaksızın ilk bıyığa MÖ y. 2650'de Eski Mısır kaynaklarında rastlanmıştır.

Tarih boyunca sakal ve bıyık uzatma sert tartışmalara neden olageldi. Tıraş olma alışkanlığı yerleştikten sonra, bırakılması toplumsal kabullere aykırı bulunan sakal ve bıyık sık sık yasa gücüyle kestirildi. Galyalıların sakal ve bıyık bırakmasını Romalılar barbarlığın bir göstergesi sayarlardı.1447'de bir İngiliz yasası erkeklerin üst dudak kıllarını kesmelerini zorunlu kılmıştı. Ama yaklaşık 400 yıl sonra, bu kez İngiliz askerlerine bıyıklarını kesmeleri yasaklanmıştı. Fransız askerleri, Prusya muhafızları ve süvariler arasında bıyık bir gösteriş konusuydu.1838'de ise Bavyera kralı ordusunda bıyık uzatmayı yasakladı.

Türklerde bıyık bırakmak yaygın bir alışkanlıktır. 20. yüzyıl başlarına değin Türk erkekleri bıyıklarını kesmezler, toplumsal durumlarına ve yüz biçimlerine göre bıyık bırakırlardı. Bıyık kesme adeti Türklerde I. Dünya Savaşı'ndan sonra başladı.

Sünnet olarak kabul edildiği için, Müslüman erkekler genellikle uçları dudak kenarını geçmeyecek biçimde ve üst dudağı kapatmayacak uzunlukta bıyık bırakırlardı.

Bilgisayar ikonları

Bilgisayarların grafiksel arayüzle kullanılmasını sağlayan bilgisayar yazılımlarına verilen addır. Komut satırında kullanılan kodların ezberlenmesi ortalama bir bilgisayar kullanıcısı için zor olduğudan, masaüstü ortamları kullanıcıların rahatça (fare ve tuştakımı kullanarak) bilgisayarları kullanmasını sağlar. Masaüstü ortamları genelde şu görünüm bileşenlerini sunar; simgeler, araç çubukları, dizinler, pencereler, duvar kâğıtları ve sürükle bırak gibi kolaylaştırıcı yetenekler

Boynuz

Boynuzlar bugüne kadar birçok toplumda kah üzerinde taşımak, kah bir yere asmak suretiyle yaygın olarak kullanılan tılsımlardandır. Boğanın iriliği, vahşiliği gücü temsil ederken, çiftleşmesi doğurganlığı, çifte koşulması da bereketi temsil ettiği inancı onu bir tanrıya dönüştürür ve Antik çağ toplumları için bu durum ideal bir koruyuculuk timsali teşkil eder. Bir evin damına asılan ya da duvarına yerleştirilen bir boynuz o evin koruma altında olduğu inancını insanlara aşılar. Bugün altın ve gümüşten yapılan küçük ve tek bir boynuz bir zincirin ucunda boyuna asılır ve cinsel iktidar sembolü olarak kabul edilir.

Coğrafi İşaretler

Belli bir niteliği, ünü ve diğer özellikleriyle, bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü tanıtıp, gösteren işaretler"dir.

Bir bölgenin herhangi bir ürünü, halısı, kilimi, meyvesi, taşı, madeni, çeşitli malzemelerle oluşan işlemeleri diğer yörelerde üretilenlerden farklı olabilir. Bir yörede üretilen bir halı, kilim, kumaş, çini vb. bir ürün ün kazanmış olabilir. Bu ürünlerde o yörenin adının kullanılması, tüketiciler tarafından o ürünün bel-

li bir kaliteye sahip olduğu şeklinde algılanıp, güvenilir bulunabilir. Tüketiciler söz konusu yöre adıyla satılan ürünleri, yörenin adına belli bir güven duyarak aynı nitelikteki diğer ürünlere tercih edebilirler.

Coğrafi İşaretler menşe ve mahreç işaretleri olarak iki gruba ayrılır. Menşe işareti; coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, bölge; çok özel durumlarda ülkeden kaynaklanan belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleriyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş yöre, alan, bölgeye özgü doğa ve insan faktöründen kaynaklanan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümüyle bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde üretilen bir ürünü tanımlamaktadır. Menşe adı, menşe adına konu ürünün tamamı ile tanımlanan yerde üretilmiş olması gerekmektedir. Mahreç İşareti; coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan veya bölgeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleriyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş bir ürün olması yanında, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinde en az birinin belirlenmiş, yöre, alan veya bölge sınırları içinde üretilen belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde üretilen ürünün belirleyici işaretidir.

Çin Yazı Karakterleri

Çin yazı karakterleri, günümüzde Çince, Japonca ve Korecenin yazılmasında kullanılan simgesel grafikler ya da logogramlardır. Bunlara Mandarin Çincesinde hànzì, Japoncada kanji, Korecede hanja ya da hanmun, Vietnamcada ise hán Tu' ya da chu¯' nho adı verilir.

Damga

Türkler tarih boyunca aile, oba, oymak, boy, devlet gibi kavramları ifade etmek için belirli figürleri, damga=im kullanmışlardır. İm/damgalar o kişinin, o toplunun varoluşunun simgesidir. Bu

uygulama, hem soy ve aile adının sürdürülmesini, hem de aileye ait değerli eşyaların yitirilmemesini sağlamaktadır. Hatta üretilen her dokumanın, her araçgerecin hangi toplumun kültürü olduğunun gelecek nesiller tarafından bilinmesini sağlamıştır.

Bugün kullanılan piktogramlar, şirket logoları. hatta rumuzlar bu geleneğin bir uzantısıdır. İm motifi de hayat ağacı motifi gibi ölümsüzlük ve neslin sürdürülmesi ile ilgili motifler arasında yerini almaktadır

Deniz kabukları

Bilinen koruyucu tılsımların en eskisi olan deniz kabuklarının 20 bin yıl öncelerine dayanan bir tarihi vardır. Deniz kabukları dünyanın birçok yerinde tılsım olarak kullanıldıkları gibi, süs eşyası olarak da çok yaygındırlar. Deniz kabuklarını eskiden beri birçok şeyle ilişkilendiren insanoğlu, onu hem nazara karşı koruyucu olarak, hem de doğurganlığı temsil edici olarak kullanmışlardır. Onların yumurta biçimli şekilleri gözü hatırlattığından, cesetlerin göz yuvalarına yerleştirilirdi. Bunda amaç, ölünün öte dünyayı çürümeyen gözlerle görmesini sağlamaktı. Bu çok yaygın bir gelenek olarak bilinir. Deniz kabuğunun kadın cinsel organına benzetilen yarık kısmından dolayı, bazı eski metinler onu dişi yaşam kapısı olarak adlandırır. O güçlü bir doğurganlık sembolü olarak ve de bir tılsım olarak, doğum sancıları ve kısırlığa karşı kullanılırdı. Kimi Asya ve Afrika ülkelerinde deniz kabukları hayvanların koşum aksesuarlarına takılarak onları nazardan korumak için de kullanılmıştır. Deniz kabuklarının takı olarak kullanılmasından sonra, bunların altın ve gümüşten olan taklitleri de yapılarak çok güzel birer süs eşyası olarak günümüzde de kullanılmaktadır. Bunların mavi sırlı topraktan, akik ve kuvarstan da yapılanları mevcuttur.

Denizde Yardım ve Uyarı İşaretleri

Duman sensörleri gün ışığında ve iç sularda kullanılırlar. İç sular, kıyıdan 5 mil açığa kadar olan mesafe anlamına gelir. Fakat açıklarda helikopter veya uçak gibi taşıtlara görünmek içinde kullanılırlar. Genelde turuncu renkli olurlar ve 3 milden görünürler. Kurallara göre teknemizde en az 2 tane bulunması gereklidir (tekne boyutuyla orantılıdır).

Paraşütlü roketler gece kullanılırlar. Açık, berrak bir gecede 28 milden görünürler. Genelde kırmızı renkli olurlar.

Dikilitaş

Dikilitaşlar, eski Mısır'da güneş ışınlarının taş haline gelmiş hali olarak kabul ediliyordu. Boyutlarına bağlı olarak da yeryüzü ve gökyüzü arasında bir bağlantı sağladıklarına inanılıyordu. Eski Mısır'ın en ünlü sembollerinden biri olan piramitler ise ölümden sonra ikinci yaşama kavuşulabilecek yer anlamına geliyordu.

Köpekbalığı Dişi (Aziz Paulus'un Dili)

Kökeni Ortaçağlara dayanan ve günümüzde bile hem süs eşyası hem de koruyucu olarak kullanılabilen bir tılsım olan Köpekbalığı dişi ya da Aziz Paul'ün Dilinin, birçok korumayı gerçekleştirdiğine inanılırdı. Bu tılsımın bu adı almasındaki nedene gelince; Şiddetli bir fırtınada gemisi küçük bir adaya sürüklenen Aziz Paul, karaya çıkınca bir yılanın ısırmasına maruz kalır. O da buna tepki olarak o adayı kutsadı ve yılanlarına lanet okudu. O anda adadaki tüm yılanlar zehirlerini kaybettiler ve zararsız birer hayvan oldular. Bu yılanların zamanla ölmesi kayaların içinde fosilleşen üçgen şeklindeki dişleri ada halkı tarafından Aziz Paul'ün Dili olarak adlandırıl-

dı ve bulundukları yerden çıkartılarak, üzerlerine altın, gümüş gibi montürler yerleştirildi ve kolye, gerdanlık, küpe gibi eşyalar haline sokuldular. Ama bunların aslında yılan dilleri değil, zamanla kayalarda fosilleşen köpekbalıklarının dişleri olduğu, çok sonra ortaya çıkacaktı.

Diş ve Tırnaklardan yapılan Tılsımlar

Genelde ilkel toplumlardaki yerliler tarafından avlanan hayvanların diş ya da pençe ve tırnakları çok güçlü bir tılsım olarak görülürdü. Buna sebep olarak da hayvanlardaki o müthiş gücün, bu tılsımı kullananlara da geçeceğine inanılmasıydı. Ayı dişleri, bir kaplanın pençesi, bir kurt dişi, yaban domuzu ya da fil dişi çok rağbet gören, her birinin ayrı ayrı koruyucu bir güç yüklendiği tılsımlardı. Mesela bir ayı pençesi, doğum sırasında kadının en büyük yardımcısı olarak görülürdü. Ya da bir kurt dişi bebekleri korkulardan uzaklaştırır ve dişlerinin ağrılarını keser diye bilinirdi. İskandinav ırklarının bir çoğunda kutsal bir hayvan olarak bilinen Boz ayının pençesi, hayvanda bulunan o büyük gücün ve cesaretin tılsımı taşıyana yansıyacağı anlamı taşırdı. Bugün, bir kaplan dişi ya da pençesi, kumarbazların çok inandıkları bir uğur tılsımıdır.

Dongba Yazısı

Naxi milliyeti, Yunnan Eyaleti'nin Lijiang kenti gibi çeşitli bölgelerinde toplu halde yaşıyor. Naxilerin toplam 1300 karaktere sahip olan Dongba resim yazısı, bin yıllık bir tarihe dayanıyor. Dünyada bugüne kadar korunan tek resim yazısı olan Dongba resim yazısı, "canlı yazı fosili" olarak adlandırılıyor. Dongba resim yazısıyla yazılan eski kitaplar, dini tören, coğrafya, gelenek ve görenekler, tıp ve askerlik gibi çeşitli konular içeriyor. Bu değerli kaynaklar, Naxi milliyetinin eski toplumunun ansiklopedisi sayılıyor.

Naxi milliyetinin Dongba yazısıyla yazılmış 14 bin ciltlik tarihi kayıtlar bugüne kadar korunmuştur. Bu kayıtlar, Naxi milliyetinin ilkel toplumdan, köle toplumu ve feodal topluma kadar uzanan tarihsel süreçteki toplumsal yaşamını içermektedir

Dövme

İnsan derisi üzerine yapılan işaret ve desenlerin genel adıdır.

Hintliler, Japonlar, Amerika Yerlileri ve Afrika'daki bazı kabileler dövmeyi bir süs olarak yaparlarsa da pek çok toplumda dövmenin hastalıklara ve kötü ruhlara karşı koruyucu bir tılsım (nazarlık) olarak uygulandığı, bireyin toplumdaki konumunu (köle, efendi, ergen, işçi, asker) vurgulamak için kullanıldığı bilinmektedir.

Duvar resimleri

Duvar resmi bir duvar ya da tavan yüzeylerine yapılan resimdir. İnsanların yaşadıkları mekânları süsleme içgüdüsünden doğmuş, onların düşünce, duygu ve inançlarını yansıtabildikleri bir iletişim aracı olmuştur. Tarih öncesi çağlarda resim ve simgeler Bütün boş alanlara (duvar-tavan-döşeme) belli sınırlar olmadan çizilmiştir. Anadolu'da Neolitik ve Kalkolatik Çağlara tarihlenen Çatalhöyük'te Duvar resimleri büyük ölçüde mağara resimlerini anımsatmıştır. Ayrıca; Fransa'daki Font-de-Gaume Mağarası, Gargas Mağarası, Niaux Mağarası, Trois Freres Mağarası, Lascaux Mağarası İspanya'daki Altamira Mağarası bu dönemin en iyi korunmuş örnekleridir. Daha sonraları, özellikle yapının işlevi ve önemini belirtmek istenilince resimler sınırlı alanlar içine yapılmaya başlandı. Bu durumda yapının ölçeği, üslubu ve iç mekân etkisi kadar, ışık kaynağı, bakış yüksekliği gibi izleyici ile resim

arasındaki ilişkilerde önem kazandı. Özellikle mezarlar, tapınaklar, kutsal alanlar ve katakomblarda görülen ilk duvar resmi örnekleri sınırları belirli dikey ve yatay alanlar kullanıldı.

Güney Fransa'da mağaralarda bulunan Buzul Çağı sembolleri herhalde 20000 yaşındadır Lot'ta Peche-Merle'de bir mağarada Buzul Çağı'nda çizilmiş bir el ve kırmızı noktalar vardır

Bu ne demektir? "Ben hayvanlarımla buradaydım" mı? Yoksa burada daha derin bir sembolizm mi vardır? Başka resimlerde atlar, bir geyik kafası, bizon ve bazı simgeler vardır Kertilmiş kemikler herhalde ay takvimleri işlevini görüyordu

Dunhuang Duvar Resimleri, Çin'in Gansu eyaletinde yer alan Dunhuang Mağaraları'nda bulunan duvar resimleridir. Dunhuang Duvar Resimleri, Dunhuang bölgesindeki Mogao Mağaraları, Xuqian Budist Mağraları ve Anxi Yulin Mağaraları'na bağlı 552 mağarada bulunuyor. 50 binden fazla metrekarelik duvar resimlerine sahip olan Dunhuang Mağaraları, Çin'de hatta dünyada en çok duvarın bulunduğu mağaralar topluluğudur. Dunhuang Duvar Resimleri, büyük çapı ve güzel tekniğiyle Dunhuang sanatının en önemli parçalarından biridir. Rengarenk içeriklere sahip Dunhuang Duvar Resimleri, diğer dini sanatlar olduğu gibi, tanrı imajları, tanrıların faaliyetleri, tanrılar arasındaki ilişkiler ve tanrı ile insanlar arasındaki ilişkileri tarif ederek, insanların güzel hayallerini gösteren, insanların ruhlarını teselli eden bir sanattır.

Dunhuang Duvar Resimleri, içerik bakımından şöyle sınıflandırılır:

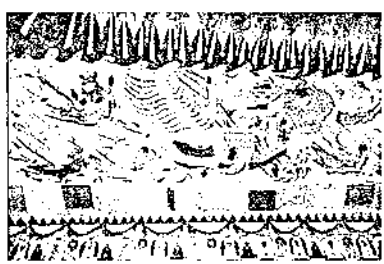

1. Budist resimleri

Bir dini sanat olarak, Dunhuang Duvar Resimleri'nin en önemli parçalarından Budist resimleridir. Bunlar arasında, çeşitli Budist resimleri vardır. Bu Budist imajlarının çoğu,

Budizm anlatma resimlerinde görülür. Yalnızca Mogao Mağaraları'nda Budizm anlatma konusunu alan resimlerin sayısı 933'e ve çeşitli görünüşteki Budist imajlarının sayısı 12208'e ulaştı.

2. Budizm'i sanat yönetimiyle anlatma resimleri

Resim ve edebiyat gibi sanat üsluplarıyla, derin olan Budizm düşüncelerini kolay bir şekilde anlatan çok sayıda resim de vardır.

3. Geleneksel efsane konulu resimler

Kuzey Wei Dönemi'nde(386-534 yılları arasında) Dunhuang Mağaraları'nda Taosizm düşüncelerini taşıyan efsane konusunu alan resimler ortaya çıktı.

4. Destekçi resimleri

Destekçiler, o zaman Budizm'e inanan ve mağaraların inşasına mali destek verenlerdir. Bu insanlar, Budizm'e sadık olduğunu göstermek ve isimlerini tarihte ebediyen bırakmak için, mağaraları inşa ederken mağaralar içinde kendisi, soyu, ailesi ve uşaklarının proterlerini yaptırdı. Bu proterler, "destekci resimeleri" olarak adlandırıldı.

5. Süs resimleri

Renk renk süs resimleri, esas olarak mağara yapılarını, bazen de masa, kıyafet veya başka eşyaları süslemeyi amaçlıyor. Süs resimleri, çağların değişmesiyle birlikte gelişiyor. Çok değişik olan süs reimleri, yüksek resim tekniği ve zengin hayal gücünü taşıyor.

6. Hikâye resimleri

Daha geniş oranda insanları çekmek, Budizm kitapları ve Budizm ruhlarını yaygınlaştırmak için, soyut ve derin olan Budizm ruhları, kolayca anlaşılan, basit ve somut yöntemlerle insanlara tanıtılmalıdır. Bu nedenle, mağaralar içinde çok sayıda hikâye resimi yapıldı. İnsanlar, bu resimleri seyrederken etkilenir. Hikâye resimleri, zengin ve duygulandırıcı içerik, yoğun yaşam havası ve büyük çekiciliğe sahiptir

Fişler

Pek tanınmış bir kurama göre yazı kilden "fişler"in sayılması sisteminden çıkmıştır. Basit disklerden amacı bilinmeyen karmaşık sivri biçimlere kadar değişik "fişler", Ortadoğu'nun arkeolojik alanlarında bulunmuştur Bu kurama göre bu üç boyutlu fişler yerine kil üstünde iki boyutlu sembolleri yazıya giden ilk adımdı.

Giysi

Giysi, kültürel bir öğe, insan tarafından doğaya eklenmiş bir uygulamadır. Biyolojik gereksinim olma özelliği, insan doğallığını yitirdikten sonra zorunlu olarak algılanmaya başlanmıştır. Fakat sosyalleşme süreci sonunda giderek biyolojik ihtiyaç olmaktan çok, toplumsal-kurumsal özelliği birinci plana geçmiş gibi görülmektedir.

Giysi biyolojik ihtiyacı karşılarken öncelikle, bireyin sosyal sınıfını, mesleğini, doğal çevresini, mevsimleri, yaşadığı önemi, duygularını, düşüncelerini de açıklar. Kuşkusuz giysiler yapılan işe, bulunulan konuma ve mekâna uygun olmakla fiziksel, toplumsal kolaylıklar sağlar, duygusal algılamayı kolaylaştırır. Şıklık, yaşamsal olmaktan çok sosyal bir kabul alanıdır.

Harita

Yeryüzünün veya bir parçasının matematiksel formüllerden yararlanılarak belirli oranlarda küçültülüp simge, renk ve bazı özel işaretlerle bir düzlem üzerine çizilmiş taslağıdır.

Hiyeroglif

Yunanca "Hieros (Kutsal) + Glypho Yazıt" kelimelerinden oluşur ve "Kutsal Yazıt" demektir. Hiyeroglif yazısı altında şematik şekillerden oluşan bir yazı anlaşılır. Şu tür hiyeroglifler vardır:

Mısır hiyeroglif yazısı, birbirinden kolaylıkla ayırt edilebilecek yüzlerce sembolden oluşur. Her işaret belli bir sesi veya

nesneyi temsil eder. Bu yazı soldan sağa veya sağdan sola ya da yukarıdan aşağı yazılabilir, okumak için ölçüt sembollerdeki insan ya da hayvan figürlerinin baktıkları yöndür. Mısır hiyerogliflerinde 700'den fazla işaret bulunmaktadır. Bu yüzden de okuma yazma oranı düşüktür. Çünkü hiyeroglif bir harf yazısı değildi. Bunlar için yazıcı adlı bir meslek vardı. Bu insanlar uzun bir eğitimden geçerlerdi. Ayrıca hiyeroglif öyle zor bir yazıydı ki sanat halini almıştı.

Kimi işaretler 1 harfe, kimileri 2, kimileri de 3 harfe bazılarıysa bir kelimeye karşılık gelir. Buna örnek olarak latin kökenli dillerde 'x' işaretinin Türkçe'deki 'ks' harflerine karşılık gelmesi verilebilir. Ayrıca yazılan kelimenin anlamını güçlendiren ve tamamlayan çizimler de vardır. Mesela bastonlu adam çiziminin yaşlı kelimesini tamamlaması gibi.

Bu yazım tarzı tapınak duvarlarında ve mezarlarda görülür. Bu tarzdan başka 3 yazım tarzı daha vardır. Bunlar daha çok papirüslerde görülür.

Hieratik: Hiyerogliflerin el yazısı hali olarak düşünülmelidir. Katipler ve rahipler tarafından kayıt tutmak için M.S. 300 e kadar kullanılmıştır.

Demotik: Çizimlerin daha basit olduğu demotik (yunanca demos - halk kelimesinden gelir) günlük yazışmalarda halk tarafından kullanılmıştır.

Koptik: Hristiyan mısırlıların (kıpti) yunan alfebesine yaptıkları 6 harflik ilaveyle oluşan yazı. Kıpti kilisesi tarafından hâlâ kullanılır.

Güvenlik ve sağlık işaretleri

a) Özel bir amaç, faaliyet veya durumu işaret eden levha, renk, sesli ve/veya ışıklı sinyal, sözlü iletişim ya da el–kol işareti yoluyla iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi veren, tehlikelere karşı uyaran ya da talimat veren işaretleri,

b) Yasak işareti: Tehlikeye neden olacak veya tehlikeye ma-

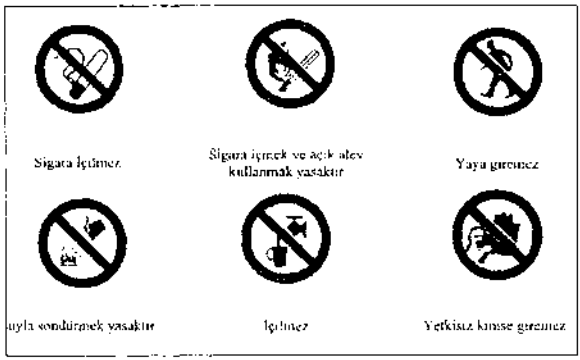

ruz bırakacak bir davranışı yasaklayan işareti,

c) Uyarı işareti: Bir tehlikeye neden olabilecek veya zarar verecek durum hakkında uyarıda bulunan işareti,

d) Emredici işaret: Uyulması zorunlu bir davranışı belirleyen işareti,

e) Acil çıkış ve ilkyardım işaretleri: Acil çıkış yolları, ilkyardım veya kurtarma ile ilgili bilgi veren işaretleri,

f) Bilgilendirme işareti: Yukarıda (b) den (e) ye kadar belirtilenler dışında bilgi veren diğer işaretleri,

g) İşaret levhası: Geometrik şekil, resim, sembol, piktogram ve renklerden oluşturulan ve gerektiğinde yeterli aydınlatma ile görülebilir hale getirilmiş özel bilgi ileten levhayı,

h) Ek bilgi levhası: Bir işaret levhası ile beraber kullanılan ve ek bilgi sağlayan levhayı,

i) Güvenlik rengi: Özel bir güvenlik anlamı verilen rengi,

j) Sembol veya piktogram: Bir işaret levhası veya ışıklandırılmış yüzey üzerinde kullanılan ve özel bir durumu veya özel bir davranışı tanımlayan şekli,

k) Işıklı işaret: Saydam veya yarı saydam malzemeden yapılmış, içeriden veya arkadan aydınlatılarak ışıklı bir yüzey görünümü verilmiş işaret düzeneğini,

l) Sesli sinyal: İnsan sesi yada yapay insan sesi kullanmaksızın, özel amaçla yapılmış bir düzeneğin çıkardığı ve yaydığı, belirli bir anlama gelen kodlanmış sesi,

m) Sözlü iletişim: İnsan sesi veya yapay insan sesi ile iletilen, önceden anlamı belirlenmiş sözlü mesajı,

n) El işareti: Çalışanlar için tehlikeli olabilecek manevra yapan operatörü yönlendirmek için, ellerin ve/veya kolların önceden anlamları belirlenmiş hareket ve pozisyonlarını,

o) Operatör: İşareti izleyerek araç ve gereci kullanan kişiyi,

p) İşaretçi: İşareti veren kişiyi, ifade eder.

Graffiti

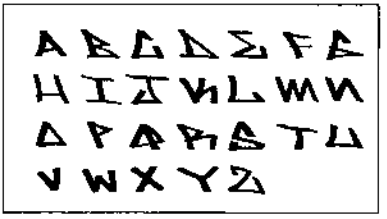

Temel anlamıyla mağara duvarlarına yazılan yazılara verilen addır. Graffiti graffito kelimesinin çoğuludur. Günümüzde mağara duvarlarında bulunan hayvan figürleri çeşitli semboller graffitiye örnektir.

İşaretlemeler

Kırmızı Yasak işareti; Tehlikeli hareket veya davranış Daire biçiminde beyaz zemin siyah piktogram, kırmızı çerçeve diyagonal çizgi (kırmızı kısımlar işaret alanının en az %35'ini kapsayacaktır.) Sigara İçilmez. Sigara içmek ve açık alev kullanmak yasaktır. Yaya giremez.

Tehlike işareti; Dur, kapat, düzelt, acil, durdur, tahliye et.

Yangınla mücadele ekipmanları; Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu. Dikdörtgen veya kare biçiminde, kırmızı zemin üzerine beyaz piktogram (kırmızı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır)

Yönler (Yardımcı bilgi işareti):

Sarı; Uyarı işareti. Dikkatli ol, önlem al, kontrol et. Üçgen şeklinde. Sarı zemin üzerine siyah piktogram, siyah çerçeve (sarı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır). Parlayıcı madde veya yüksek ısı Patlayıcı madde Toksik (Zehirli) madde

Mavi; Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.

Flouresan turuncu; Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir.

İllüstrasyon: Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurlardan çok görsel unsurların ağırlıkta olduğu; görsel anlatım öğelerinin etkin kullanıldığı grafik tasarım unsurlarının bütünü.

Kalp ve Ok

Uluslararası anlamı aşk olan kalp ve ok, eski Yunan mitolojisinde Aşk Tanrısı Eros tarafından atılan okun iki seven insanın kalplerini birleştirildiğine inanılırdı.

Kazan

Sembolik nitelikli eşyalar arasında hemen dikkat çeken kazanlar, bölgesel farklılaşmalara rağmen bütün Demir Çağı ve Büyük Göçler Devri Kültürleri için önemli bir kullanım objesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kazanın ritualistik açıdan dönüşüm ve reenkarnasyon ile olan ilişkisi ve ayrışan güçlerin bütünleşme odağı olarak su kültleri ve ateş ile ilişkisi aşikardır. Kazan bir noktada yaşam ve ölümsüzlüğü temsil eden ve kadere yön veren ve hâkimiyet ve sosyal bütünlüğü de temsil eden yaşamsal bir objedir. Kazan gibi buhurdanlıklar da önemli ritualistik objelerdir. Hava ile ilişkili olan bu eşyalar bu çağ için büyük önemi olan sezgisel algılama ve öğrenme olgusuyla ilintilidir. Kılıç veya bıçak veya benzeri objeler törensel işlevleriyle ilahi ışık ve direkt enerji taşıyıcısı olan ilahi objelerdir. Bunlar dışında çok sayıda bulunan içki ve tören kapları ilahi bütünleşme kadar, toplumsal kaynaşma ve ant sisteminin işleyişini törensel olarak geçerli kılan ve ast üst ilişkilerinin düzen ve işleyişini sağlayan objeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kına

Kına (Lawsonia inermis), kınagiller (Lythraceae) familyasından çalımsı bir bitki ve bu bitkinin yapraklarının kurutulup öğütülmesiyle hazırlanan toz.

Kuzeydoğu Afrika kökenli olan bitki Kuzey Afrika, Hindistan ve Sri Lanka da yaygın bir biçimde yetiştirilir. Dikenli ve beyaz çiçeklidir; yaklaşık 2-3 santim uzunluğunda, sivri uçlu ve esmer yeşil renkli yaprakları vardır. Çeşitli boyar maddeler ve tanen içeren yapraklar toz haline getirildikten sonra saç, tırnak ve parmakların boyanmasında kullanılır.

Boyadığı dokuya kızıl renk veren kına tozu ticarette başlıca esmer ve yeşil kına olmak üzere iki tipte bulunur. Yeşil kına, saf kına değildir.

İnsanlar binlerce yıldır bedenlerini boyuyorlar. İlk örtünme, giysi dönemi başladığında bile, insanoğlu bedenini kuru bitki yapraklarıyla boyamaya girişiyordu. Bu boyama kimi zaman süs, kimi zaman da bir ifade tarzıydı.

Kına, kolay bulunduğu ve ucuz olduğu için yoksul ülkelerde rahatça kullanılıyor. Orta Asyalı kadınlar için kendisini başkalarından ayırma ve egzotik bir biçimde süsleme yolu, kına. Özel kadın arkadaşların birbirlerini boyamaları bir tören şeklinde gelişiyor. Türkiye'de gördüğümüz gelinlere kına yakılması, Hindistan'da çok yaygın. Hintli gelinin elleri ve ayakları düğünden bir gün önce güzel, menhdi tasarımlarına uygun bir biçimde boyanıyor. Hintli gelin, evlendikten sonra, kına tamamen yok olana dek çalıştırılmıyor. Arabistan'da da kına yaygın bir gelenek. Irak gibi ülkelerde kınanın bol şans getirdiğine inanılıyor. Fas'ta durum biraz daha farklı. Kına ile bedende oluşturulan figürler farklı olgulara işaret ediyor. Hamile kadınların ayak bilekleri boyanıyor, bu boyanın onları doğuma kadar koruduğu

düşünülüyor. Ailelerin kendi özel süslemeleri var, bunlar geleneksel bir biçimde kuşaktan kuşağa aktarılıyor ve gizli simgeler olarak taşınıyor. Afrikalılar belli geometrik şekillerde kına yakıyorlar. Çiçeksi Hint figürlerinden çok daha farklı, onların boyama biçimleri.

Keltler ise kınayla bedenlerine çeşitli düğüm biçimleri çiziyorlar. Figürler çok karmaşık ve kolayca çizilmiyor. Her figür, Anglo Sakson kültüründe derin anlamları olan büyülü ya da tinsel simgelere işaret ediyor.

Kod

Haber ve bilgiler gönderilirken iletişimde kolaylık sağlamak amacıyla bazen, mesajda kullanılan harf, sözcük ya da sözcük grupları belirli bir kurala göre başka simgelerle değiştirilir. Bu amaçla kullanılan simgeler sistemine kod denir.

Kozmik İnsan

Astrolojide kozmik insanın bedeni ateşi, kanı suyu, nefesi havayı, kafası cenneti, midesi denizi ve bacakları da dünyayı temsil ediyor. Kozmik insanında çevresinde güneş ve gezegenler bulunuyor. Güneş mide üzerinde (merkezde), ay bacaklar arasında, gezegenler ise saat yönünde Mars, Jupiter, Saturn, Merkür ve Venüs şeklinde sıralanmakta. Geometrik şekiller ise beş duyuyu temsil ediyor.

Lejant

Haritada kullanılan özel işaretlerin ne anlama geldiğini gösteren bölümdür. Her haritanın kullanım amacına göre farklı işaretler kullanılır.

Makas

Bugün kullandığımız makasın patenti, 1893'te Louis Austin tarafından Washingtonda alındı. Tam olarak ne zaman ve kim tarafından icat edildiği bilinmese de İskender'in Mısır'ı fethiyle gelişen güzel sanatlarda üstünlük sembolü olarak kullanıldığı biliniyor

Mandala

Hindistan kökenli dinlerde metafizik veya sembolik bakımdan meta veya mikro kozmosu gösteren şekillere verilen ad.

Genellikle daire veya kare şeklinde olan ve her şeyin mistik merkezini sembolize eden mandalalar meditasyon nesnesi olarak kullanılabilmektedir.

Hinduizm'de Siva ve Sakti'nin kozmik dansını, Budizm'de Buda Diyarını veya Buda'nın vizyonunu simgeleyen mandalalar bulunmaktadır.

Budizm'de Mandalalar onu temaşa eden için evrendeki kutsallığın içkinliğini ve aynı kutsallığın kendisindeki potansiyel durumunu hatırlatan önemli işaretlerdir. Budist bağlamda mandalanın amacı insanın acısına onu aydınlanmaya ulaştırarak son vermek ve hakikate ilişkin doğru görüşe ulaştırmaktır.

Mandala, büyülü çember anlamına gelen çok eski bir dinsel figürdür. Gözü merkeze çeken dairesel desenlerle örülü bu çember, tüm karmaşalarına rağmen her şeyin merkezinde bir anlam yattığını simgeler.

Matematikte İşaretler

İlkçağ insanı (ilkel insan, mağara insanı), rakam ve sayıları kullanmak ihtiyacını duymuştur. Bu devir insanları, ihtiyaçlarını kaydedip saklamasını da biliyordu. Avladıkları hayvanların veya sü-

rüsündeki koyunların sayılarını belirtmek için, yaşadıkları mağara duvarlarına çizikler çizmişler, bir ağaç dalına çentikler yapmışlardır. Bazen de, ipe düğüm atmışlar, veya çakıl taşlarını kullanmışlardır.

Bu devrin, 13-15 yaşındaki insanı, koyun ve geyik gibi varlıkları, ok gibi eşyaları sayabilmek için, ufak yuvarlak çakıl taşlarına sahip olması, veya kesilmiş bir ağaç dalı (sopa) üzerine çentik yapması icap edecekti. Bir taş veya sopa üzerinde işaretlenmiş bir adet çentik, tek koyunu ifade ederdi. Belli bir zaman sonra, eğer her bir taş veya çentik için bir koyun yoksa, o insan bir veya birkaç koyunun kayıp olduğunu anlardı. Bu devrin insanları; sayıları bir yere kaydedip saklanmasını da biliyorlardı.

İlkçağ insanları, sayılar için kil tabletler üzerine çizikler kazmayı, veya kesilmiş ağaç dalına çentikler yapmaya başlamakla, ilk defa, sayıları yazılı olarak ifade etmiş oluyorlardı. İlkçağ insanının kullandığı bu işaretler, rakam ve sayıların ilk yazılı ifadeleridir.

Bunların yanında; ilkel insanlar, sayıları belirtmek için, değişik ses ve kelimeler de kullanmışlardır. Bugün sayıları belirten standart hale gelmiş sembol (şekil) ve sözcükler vardır. Günümüzde; sayılar, hem 1, 2, 3, ... gibi sembollerle ve hem de; bir, iki, üç, ... gibi kelimelerle ifade edilmektedir. Bugün dört adet kalemi, "dört kalem" kelimesi ile belirtip "4" sembolü ile gösterebiliyoruz.

Tarih bakımından biraz daha ilerlediğimizde, karşımıza Eski Mısırlılar ve Mezopotamyalılar çıkar.

Mezopotamya Babil Sayma Sistemi

M.Ö. 2000 yıllarında Mezopotamya'da yaşayan Babillilerin, bilimin çoğu dalında, oldukça ileri bir seviyeye ulaşmış oldukları bilinmektedir. Öyle ki; Babil şehrini zamanın bilim merkezi haline getirmişlerdir. Özellikle matematik ve astronomide çok ilerlemişlerdir.

Babilliler, 59'dan büyük sayıları da, basamak düşüncesinden yararlanarak yazdılar. 60 sayısını taban olarak kullandılar. Gruplamalarını 60'lık olarak, yani 60x2 = 120, ... şeklinde yaptılar. Böylece ilk kez sayılarda basamak fikrini gösterdiler. Babiller, sayıları yazarken iki tane sembol ve bulunmayan basamaklar yerini doldurmak için de, ((:)) işaretini kullanmışlardır.

Babil rakamları arasında da, sıfır rakamını gösteren bir sembol yoktur. Rakamları sağdan sola doğru yazarak ifade ettikleri anlaşılmaktadır.

Aşağıdaki tabloda, bazı on tabanlı sayıların Babil sayma düzeninde ne şekilde yazıldığı gösterilmiştir.

Onluk Sayma Düzeninde
4
12
36
59

Babil Sayma Düzeninde, Babilliler, kil tabletler üzerine "sitilüs" adı verilen tahta parçası ile yazarlardı. Bu tür yazıya çivi yazısı denir. Kâğıt yapmayı, henüz bilmediklerinden, kilden yapılmış levhalar kullanmışlardır.

Maya Yazısı

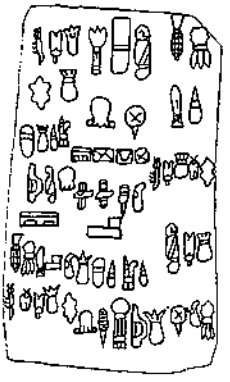

Alfabeleri olmayan Mayalar'ın kullandıkları fonetik sistem rébus (karışık olarak verilmiş harfleri veya işaretleri belli bir sıralamayla bir araya getirerek bir sözcük veya cümle oluşturma) türünde bir bulmaca çözme oyununa benzetilebilir. Her glif birbirini tamamlayan iki ayrı biçim içerir. Biri temsili biçimdir, ötekisi ideogram olan sembolik biçimdir ki, bu ikincisi genellikle stilize halde olur. Gliflerin çoğu birkaç öğenin

birleşimi olarak karşımıza çıkar ki, temel öğe sıfat, zarf, edat vb. gibi takılar, ekler alır.

Dolayısıyla Maya yazısının çözülmesi son derece zordur. Çözülen gliflerin ifade ettikleri cümleler de kimi zaman yoruma muhtaçtır. Bununla birlikte yaklaşık 800 glifin (bir işaretin grafik temsili, karakter, hiyeroglifik yazıyı oluşturan parçalar) ya da işaretin kullanıldığı Maya yazısının günümüzde yaklaşık % 80'i çözülebilmiştir. Glifler hece birleşimlerini (sözcük) ifade ederler.

Maya hiyeroglifleri ya anıtlar ve mimari eserlerde genellikle taş veya tahta üzerine işlenmiş ya da kâğıt, alçı duvarlar ve seramik objeler üzerine resmedilmişlerdir. Bitkilerden elde edilmiş kâğıt genellikle 20 cm. eninde, birkaç metre uzunluğunda olurdu ve yazıldıktan sonra akordeon gibi katlanırdı. Maya ülkesinin Aztek dilindeki adında ("al ve karanın ülkesi") bulunan renkler gibi kırmızı ve kara renkli mürekkepler kullanmışlardır. Bu yazı göründüğü kadarıyla çoğu zaman dini amaçlarla uygulanıyordu. Yazıcılar toplum içinde önemli bir konuma sahipti.

Meşale

Ateşin gücünü simgeleyen meşale eski Yunan mitolojisinde Eros ve Afrodit'i temsil ediyordu ve anlamı aşktı. Hıristiyan aleminde ise meşale, tüm dünyayı aydınlatan Tanrının ruhunu sembolize ediyor. Meşalenin ışığı tüm dünyaya iyiliği yayan bir sembol olarak kabul ediliyor.

Olimpiyat Piktogramları

Olimpiyatların genel ruhunu en iyi yansıtan şeylerden biri piktogramlardır. Tüm dünyadan sporcuların ve seyircilerin katıldığı oyunlarda herkesin aynı anda anlaşabilmesi, kolay iletişim kurabilmesi için tasarlanmışlardır. Beijing 2008 Olimpiyat

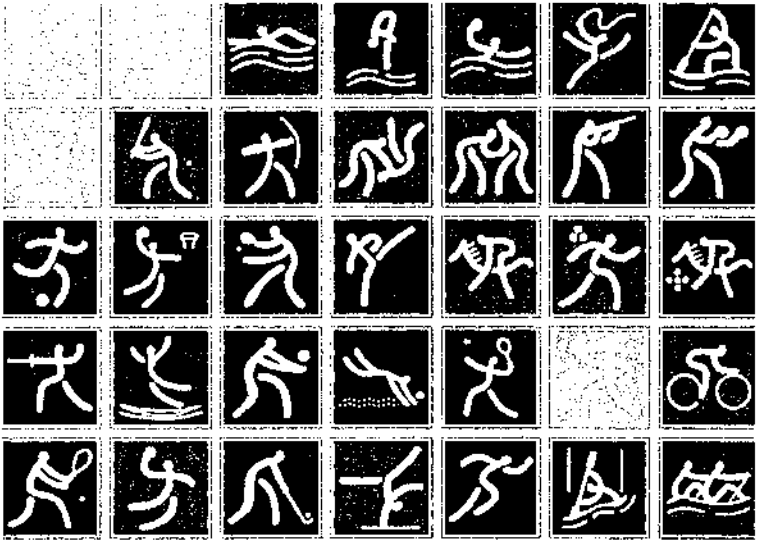

Oyunları için tasarlanan piktogramlar da bu geleneğin bir parçasıdır.

Pikt Sembol Taşları

Piktler günümüzde İskoçya'yı oluşturan toprakların doğu ve kuzey kesiminde Caithness ile Fife arasında yaşamış bir halktır. Adlarının bedenlerini boyamalarından ya dövme yaptırmalarından kaynaklandığı sanılır. Bu halkın yarattığı sembol taşları rünik yazıdan çok daha karışıktır. Bunlar kayıp oldukları bildirilenlerle birlikte 630 tanedirler ve yalnızca 4. ile 9. yüzyıllarda Piktler'in hâkim olduğu İskoçya'da bulunurlar.

425 okunabilir sembol 50 farklı işaret grubuna ayrılabilir ve bunlardan en yaygını hilal ve V-asası, çifte disk ve Z-asası, "yunus", balık, ayna ve taraktır. Latin alfabesiyle bir benzerliği yoktur ve Pikt sembolleri genelde çifttir ve nadiren dörtlü grubu

aşarlar - bu nedenle alfabetik olmaları pek düşük bir olasılıktır.

Belli başlı iki kitabe sınıfı vardır. I. Sınıf, cilalanmış kayalara ve Neolitik ve Bronz Çağı dikilitaşlarına kazılmış sembollerden oluşur. II. Sınıf, Hıristiyan sembolizmi taşır. Yerel bir taşın bir yüzüne oyulmuş bir haç ve çoğunlukla göz alıcı bir süsten ve I. Sınıfın sembollerinden oluşmaktadır. Taşın arkasında ya da yanında kimi zaman ikinci bir haça rastlanır.

Pikt dili 9. yüzyılda Pikt Krallığı'nın İskoçya'yla birleşmesinden sonra yerini Gaelce'ye bırakmıştır. Bu dil ortadan kaybolmuş olduğu için bu yazıların yorumu yalnızca sembollere dayanmaktadır. (Bazı taşlarda Ogham alfabesinden harfler vardır ama bunlar anlaşılamadığı için bu taşlar işe yarar "çift-dilli" taşlar değildir.)

Pikt sembolleri büyük bir olasılıkla daha sonraki armalarda olduğu gibi özel adları temsil edip önemli olayları anlatmaktadır. Bazılarının mezartaşları olduğu kesindir. Rünik yazısının aksine Pikt sembolleri tam bir yazı sistemi olmamıştır.

Proto-yazı

Bugün kelimeyi kullandığımız anlamda yazı değildir. Ünlü yazı araştırmacısı John DeFrancis "tam" yazıyı" herhangi bir düşünceyi iletmek için kullanılan grafik semboller sistemi" olarak tanımlamıştır.

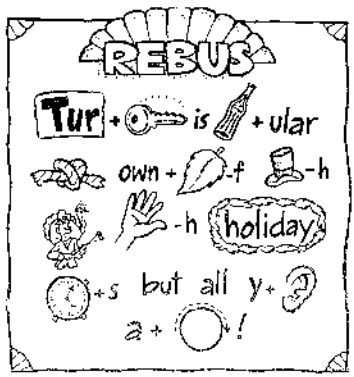

Rebus

'Rebus, kelimelerin alışılmış şekilleri dışında yazılarla, sembollerle ya da resimlerle belirtilmesi, ya da bu şekildeki bulmacalardır. İngilizce gibi belli bir sesin çeşitli harf kombinasyonlarıyla ifade edilebileceği dillerde (Örneğin; "ay" sesi "eye" veya

"i" ile, ya da sözcük içinde "my, try"(-y) ya da "high"(-igh) ya da "lie"(-ie) gibi...) kolaylıkla bir gösterim yerine bir başka gösterim uygulanabilir; "high" (yüksek) yerine "h-eye" yazılabilir ki buna 'Rebus İlkesi' denmektedir.

Rozet

Alm. Rosette (f), Fr. Rosette (f), İng. Rosette. Genelde okul, dernek vb. müesseselerin sembolü olarak yakaya takılan değişik şekillerde yapılmış metal veya plastik işaretler.

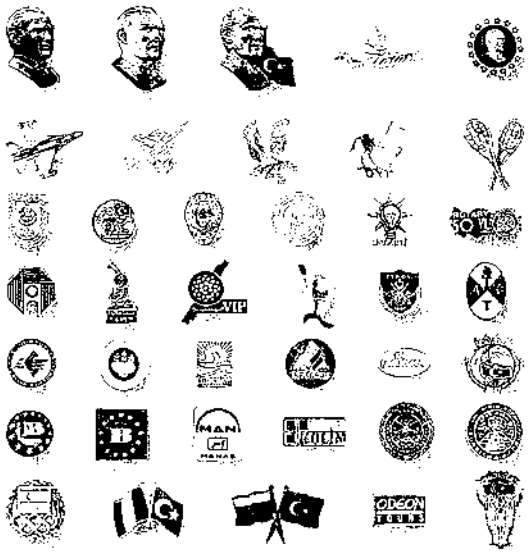

Saç

Saçın muhtelif şekilleri, Eski Türklerde mertebe ve yaşı simgeler ayrıca saçın bireylerin ahlakı, cinsel tercihi, politik görüşü ve dinsel fikirleri hakkında ipuçları veren bir olgu olduğu da kabul edilir.

Seccade

Üzerinde namaz kılınan, secdeye varılan yaygı. Kumaş, halı, hayvan postu, hasır vb. şeylerden yapılır.

SOS

S·O·S Uluslararası Mors Alfabesi acil durum sinyalidir (· · · — — — · · ·). Bu acil durum sinyali ilk kez Alman hükümetince 1 Nisan 1905'de yürürlüğe konmuş, Uluslararası Radyotelegraf Konvansiyonu tarafından 3 Kasım 1906'da kabul edilmiş, 1 Temmuz 1908'de yürürlüğe konmuştur.

SOS'in açılmış biçimi şu şekillerde görülmektedir: "Save Our Ship" (Gemimizi Kurtarın)

"Survivors On Ship" (Gemide Hayatta Kalan Var)

"Stop Other Signals" (Diğer Sinyalleri Durdurun)

"Save Our Souls" (Ruhlarımızı kurtarın)

İmdat çağrısının çok kolay akılda tutulabilmesi için 1908 de üç çizgi, üç nokta, üç çizgi olan S.O.S seçildi. Bununla birlikte bu cümleler daha sonradan, doğru harf sıralamasının unutulmaması amacıyla oluşturulmuştur.

Morsta, maniple ile verilen(yani alıcı istasyona gönderilen) harf/sayı ve işaretler birbirine karışmaması açısından belli bir bekleme yapılarak transmit edilirler. Mesela "Merhaba" kelimesinin gönderimini yapacak olan operatör, ilk olarak M(—)[iki uzun sinyal] harfini gönderir. Daha sonra biraz bekleyerek E(.)[bir kısa sinyal] harfini gönderir... M— (bekle) E. (bekle) R.-. (bekle) H.... (bekle) A.- (bekle) B-... (bekle) A.-

SOS sinyalinin diğer tüm karakterlerden ayrılan farkı; bekleme yapmadan, sanki tek bir karakter gibi peşpeşe gönderilmesidir ki morsta başka böyle bir yapıya rastlayamazsınız.

Sümer Çivi Yazısı

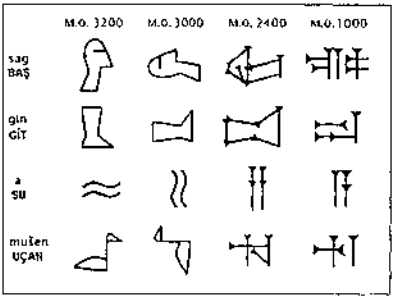

Çivi yazısı da denen Sümer yazısı en eski yazıdır. Bu yazı kil tabletler üzerine yazılıyor, sonra bu tabletler pişiriliyordu. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan bu tür tabletlerin bazıları 5.000 yıl öncesine aittir. Çivi yazısında, kavramları belirtmek için köşeli simgeler kullanılırdı. Bulunan tabletlerin üzerindeki yazılar din, matematik, yasalar, bilim ve başka konulara ilişkindir.

Triad

Mitolojik olarak üçlü oluşturan birbirinden bağımsız parçalara denir. Paganizmdeki bakire-anne-koca karı üçlüsü bir triad oluşturur.

Tespih

İslamî alışkanlıklardan biri. Allah'ın sıfatlarını tesbih ederken sayı saymak için kullanılan ve 33 veya katları kadar tanenin ipe dizilmesiyle meydana gelen halkaya denir. Pekçok dinde kullanılır. Din dışında stres atmak için çevirilir. Tesbihin 17, 33, 99, 108, 500 ve 1000 taneli çeşitleri vardır. Tesbihin ucunda ki parçaya imame denir.

Tahminlere göre Müslümanlar tespihi Budistlerden almışlar. Hıristiyanlarda Müslümanlardan Avrupa'ya. Papa V. Pius, 1596'da yazdığı yazısında, Dominikus'un 1221 yılında Avrupa'ya tespihi getirdiğini yazmıştı.

İslamiyetin ilk yıllarında Müslümanlar tespih yerine el içinde

parmaklarını sayarlarmış. Ancak Muhammed hiç kullanmamıştır. Ebu Bekir'in döneminde ilk defa kullanılmış. Bu sebepten dolayı Vehhabiler tespihi İslami olmadığı için kullanmıyorlar.

Tespih günümüzde takı olarak da, yani 'tespih çekmek' için can sıkıntısını gidermek için de kullanılıyor

Bengü-Taş

Eski Türklerde geyik tasvirli dikilitaş, alplere mahsus bir "ölümsüzlük kayasıydı" ve ruhlarının sonsuz bir dönüşüm döngüsü içinde göğe yükselişini vurgulamaktaydı."

Tavşan Ayağı

En popüler tılsımlardan biri. 20. yüzyılın başlarında bu şöhreti yakalayan tavşan ayağı tılsımı için birçok yerde bir dolu rivayetler üretilmiştir. Kimi "tavşanın ayağı uğurlu olsaydı, tavşana da uğur getirirdi, bakın şimdi o üç ayaklı bir tavşan" dedi, kimi hayvan haklarından bahsetti ve bunun bir katliam olduğunu savundu, kimi de onun uğuruna yürekten bağlandı ve onu en uğurlu uğuru saydı. Ama var olan bir gerçek, tavşan ayağının bir tılsım olarak kullanılıyor olmasıydı. Tılsım kaybetmek uğursuzluk sayılır ama, tavşan ayağı tılsımını kaybetmek kimilerine göre ölüm, zamansız bir felaket, kimilerine göre de çok büyük bir şanssızlık olarak algılanırdı.

Trafik Levhaları

Trafik işaret levhaları, trafik alanında kullanılan piktogramı olan trafik uyarı ve ikaz levhalarıdır. Trafik levhaları gece de görünebilmesi için kendinden reflektörlüdürler. Trafik levhaları yetkili makamlarca otoyol, cadde, sokak ve ayrıca yol inşaat alanlarının, binaların ve inşaat alanları ile inşaat giriş ve çıkışlarının, köprü, tünel ve viyadüklerin, raylı sistemlerin ve de açık, kapalı ve katlı otoparkların, depo ve hangarların, limanla-

rın ve hava meydanlarının ve trafikle ilgili bütün diğer yerlerin donatılmasında kullanılırlar ve trafiğin usulünce düzenlenmesine yararlar. Diğer yol, cadde ve sokak vb. donatıları arasında ışıklandırma, yönlendirme levhaları, refüjler, sinyalizasyon, yollarda yatay yer ve asfalt işaretleri vb. gibi donatılar yer almaktadır.

Trafik Levhaları çeşitleri

Günlük dilde trafik lambası da denen araç trafik ışıkları ve yaya trafik ışıkları ile otoyollarda elektronik bilgilendirme levhaları gibi elektronik düzenekler ve tüm ışıklı ve sesli işaretler, trafik bilgi işaretleri, trafik tanzim işaretleri, tehlike uyarı işaretleri, otoyol işaretleri, durma ve park etme işaretleri, trafik işaretçilerinin işaretlerinin yanı sıra devamlı ve kesik çizgi gibi yatay trafik yer işaretleri, trafik hız işaretleri, coğrafi bilgi levhaları, köprü yaklaşım levhaları ile demiryolu yaklaşım levhaları, yol numaraları, refüj başı ek levhaları, viraj tehlike işaret levhaları, yolda çalışma levhaları, ehli veya vahşi hayvan çıkabilir levhaları, mecburi yön ve hız kısıtlamalarına dair trafik levhaları, durak levhaları, hangi araçların girmesinin yasaklandığını belirten çeşitli trafik levhaları, sollama, U-dönüşü ve dönüş yasakları gibi yasakları belirten trafik levhaları, yaya, atlı ve bisiklet yolu olduğunu belirten trafik levhaları, motorlu taşıt ve motosiklet vb. gibi araçların girmesinin yasaklayan trafik levhaları, tek yönlü veya çift yönlü trafik akışı olduğunu bildiren trafik levhaları, kontrollü veya kontrolsüz demiryolu geçidi trafik levhaları, dönel kavşak yaklaşımını bildiren trafik levhaları, anayola giriş veya anayoldan çıkışı bildiren trafik levhaları, tehlikeli eğim levhaları, trafik yönünü ve geçiş hakkını bildiren trafik levhaları, yol çalışması levhalarıyla engel işaretleri, dönüş adası ek levhaları, bölünmüş yol öncesi yol levhaları, kasis, daralma ve dönüş yasağı levhaları, lokanta, kamp yeri, akaryakıt istasyonu, ilk yardım, polis, jandarma ve hastane bilgisi veren trafik levhaları, tamirhane, tünel ve yön bilgisi veren trafik levhaları, ana yol-tali yol bilgilendirme levhaları, kavşak öncesi yön levhaları, il sınırı levhaları, okul geçidi, yaya geçidi ve bisikletçi gibi yer işaretleri ve levhaları, yükseklik belirten levhalar, tonaj belirten levhalar, kavşak içi yön levhaları, şerit kullanma levhaları, köprü, tünel ve deniz uyarı bilgisi veren trafik levhaları, dikkat ve dur işaretleri, şev, kasis, taş, ve kayganlık gibi zemin hakkında bilgi veren trafik levhaları, okul levhaları, oto-

yol şerit değiştirme ile otoyol şerit düzenleme ve kapatma levhaları gibi otoyol trafik levhaları vb. gibi trafik levhaları ve trafik işaretleri grubuna girmektedir.

Açılan Köprü: Karayolu üzerindeki trafik zaman zaman durdurulduğunu, açılabilen köprü bulunduğunu gösterir. Yavaşlanıp durulur.

Anayol-Tali Yol Kavşağı: İleride, anayol ile kesişen tali yol kavşağının bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır, tali yollardaki araçlara dikkat edilerek geçilir.

Bisiklet Geçebilir: İleride, bisikletlilerin karayolunu kesip yol eksenine dik olarak karşıya geçebileceklerini bildirir. Bu durum gözetilerek seyredilir.

Deniz veya Nehir Kıyısında Biten Yol: Karayolunun bir nehir, göl ve başka bir deniz kıyısına gittiğini bildirir. Kıyıya paralel başka bir yola dönülmesi ve kıyıda son bulması mümkündür. Yavaşlanıp durulur, yol durumuna göre hareket edilir.

Dikkat!: Tehlike uyarı işaretleriyle bildirilen tehlikeler dışında kalan diğer tehlikeleri bildirir. Bu tehlikelerin ne olduğu ilave bir panel levha ile belirtilir. (Figüre malzeme, düşük banket, kanal vs.). Bildirilen tehlikeye dikkat edilerek seyredilir.

Dönel Kavşak Yaklaşımı: İleride, trafiğin bir ada etrafında döndürülmek suratiyle diğer yollara dağıtıldığı dönel kavşak bulunduğunu bildirir. Kavşağa yaklaşırken hız azaltılır, ilk geçiş hakkı dönel kavşak içindeki araçlara verilir.

Dönüş Adası Ek Levhası: Ana trafik akımından sağa dönüşle ayrılan trafiği korumak amacıyla düzenlenen dönüş aralarında ve benzerlerinde kullanılan, ileri ve sağa mecburi yön veya sağa ve sola mecburi yön levhalarının anlamını ve etkinliğini arttırır.

Ehli Hayvanlar Geçebilir: Hayvan sürülerinin yol eksenine dik olarak karşıya geçme ihtimalinin bulunduğunu bildirir. Bu duruma dikkat edilerek seyredilir.

Engel İşareti: Yapım, bakım ve onarım yapılan yol kesimlerinde, trafiğe kapalı şerit veya şeritleri bildirir. Bu kesimlerden

geçerken diğer işaretlerle bildirilen ve konulan yasaklama ve kısıtlamalara uyulur.

Gevşek Malzemeli Zemin: Yolun bu kesiminde gevşek satıh malzemesinin trafik altında fırlatılma ihtimalinin bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır ve diğer araçları takip mesafesi arttırılır.

Gevşek Şev: Yarma şevden yol üzerine akmış veya düşmüş malzeme bulunabileceğini bildirir. Bu duruma dikkat edilerek seyredilir.

Havaalanı (Alçak Uçuş): Havaalanı yakınındaki karayolu üzerinde uçakların iniş veya kalkış sırasında alçaktan uçtuklarını bildirir.

İki Taraftan Daralan Kaplama: İleride daimi(köprü, menfez gibi) veya arıza nedeniyle kaplamanın heriki taraftan daralmış olduğunu bildirir. Hız azaltılır, diğer işaretlerle bildirilen hususlara (geçme yasağı, hız kısıtlanması, karşıdan geçene yol ver gibi) uyulur.

İki Yönlü Trafik: Genel olarak bölünmüş bir yoldan, iki yönlü ve iki şeritli yol kesimine yaklaşıldığını bildirir. Normalde tek yönlü bir yolun geçici olarak iki yönlü trafiğe açılmış olduğunu da gösterir. Diğer işaretlerle konulmuş olan yasaklama ve kısıtlamalara uyulur.

Işıklı İşaret Cihazı: Işıklı trafik işaret cihazlarıyla kontrollü (sinyalize) bir kavşağa yaklaşıldığını bildirir. Kavşaktaki şartlara uyulacak şekilde dikkatle yaklaşılır.

Kasisli Köprü Yaklaşımı: İleride, kaplama seviyesiyle köprü seviyesi arasındaki kot farkı nedeniyle, bir kasisin bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır, diğer işaretlerle bildirilen hususlara uyulur, köprüye uygun bir hızla gidilir.

Kasisli Yol: İleride hendek, kasis, tümsek gibi yol yüzeyi arızalarının bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır, arızalı yol kesimi uygun bir hızla geçilir.

Kavşak ve Geçit Yaklaşım Levhaları: Levhaların üzerinde belirtilen mesafeler sonunda, bir kavşak veya demiryolu geçidi bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır, kavşakta veya demiryolu geçidinde ilgili diğer levhalarda açıklandığı şekilde hareket edilir.

Kaygan Yol: Yağmur, kar, buz ve benzeri sebeplerle yolun kaygan hale geldiğini bildirir. Hız azaltılır, bu kesimde etkili fren yapılmaz, direksiyon sert şekilde kırılmaz. (Kayganlık nedeni levhanın altında belirtilmiş olmalıdır.)

Kontrollü Demiryolu Geçidi: İleride, bariyer veya benzeri bir teçhizatla kontrollü demiryolu geçidi (hemzemin geçidi) bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır, diğer işaretlerle konulmuş olan yasaklama ve kısıtlamalara uyulur. Demiryoluna gelince ışıklı ve sesli talimatın vereceği DUR emrinde durulur.

Kontrolsüz Demiryolu Geçidi: İleride, bariyer veya benzeri bir teçhizatla kontrollü olmayan demiryolu geçidi (hemzemin geçidi) bulunduğunu bildirir. Hız azaltılır, diğer işaretlerle konulmuş olan yasaklama ve kısıtlamalara uyulur. Demiryoluna gelince durulur, demiryolu kontrol edildikten sonra geçilir.

Kontrolsüz Demiryolu Geçidi En Az İki Hat: İki veya daha fazla hatlı demiryolu geçidine gelindiğini ve ilk geçiş hakkının demiryolu taşıtlarına verilmesi gerektiğini bildirir.

Kontrolsüz Demiryolu Geçidi Tek Hat: Tek hatlı bir demiryolu geçidine gelindiğini ve ilk geçiş hakkının demiryolu taşıtlarına verilmesi gerektiğini bildirir.

Kontrolsüz Kavşak: İleride, polis veya ışıklı trafik işaret cihazıyla kontrollü olmayan kavşağın bulunduğunu bildirir. Kavşağa yaklaşırken hız azaltılır, ilk geçiş hakkına uyulur.

Köprü Yaklaşım Levhası (Sağ-Sol): Köprüye gelindiğini bildirir. Köprünün sağ ve sol korkuluğuna monte edildiği için genişliği hakkında bilgi verir. Köprü korkuluğunun görünmesini sağlar.

Okul Geçidi: Okul geçidine yaklaşıldığını bildirir. Hız azaltılır, geçme yasağına uyulur, geçitten geçen veya geçmek üzere olan öğrencilere ilk geçiş hakkı verilir.

Refüj (Ayırıcı) Başı Ek Levhası: Bölünmüş yollarda refüjde açılan aralıklarda, retüj başına koyulan "sağdan gidiniz" levhasının anlamını ve etkinliğini arttırır.

Unicode

UCS (universal character set): 31 bitlik karakter seti. Standartta belirlenmiş ve ilerde belirlenecek tüm karakterleri içeren karakter setinin adı. İçinde aklımıza gelebilecek her alfabeden harfler, bilimsel işaretler, tarihi alfabelerden harfler bulunuyor.

Urartu Çivi Yazısı

Urartuların kullandığı Yeni Asur Stilindeki Çivi Yazısıdır. Urartu Krallığı'nda çivi yazısı, yıllık sefer yapma, ölçü sistemi, krali unvanlar, stel dikme, savaş taktikleri, nüfus nakilleri, resim, süsleme ve kabartma sanatı gibi uygulamalar, Asur etkili olarak gelişmiştir. Mimari, sorguçlu miğferler, kazanlardaki siren eklentileri, hiyeroglif yazısı, yakarak gömme, fildişi sanatı gibi dallar ise Kuzey Suriye'den etkiler almıştır. Bronz levhalar üzerindeki bezemelerde Asur etkisi yanında Geç Hitit izleri de görülmektedir. Bütün bu etkiler Urartu insanı ve zorlu coğrafyasıyla bütünleşerek yeni biçimler almış ve Urartu sanatını oluşturmuştur.

Vinyet

Dizgi ve sayfa düzenleme işlerinde zemin ve aralarda, köşelerde kullanılan ve sistematik parçalar halinde imal edilen süsler, figürler, çiçekler vb. Günümüzde vinyetler bilgisayar ortamında clipart dosyalarında hazır olarak bulunmaktadır.

Yılan Figürlü Tılsımlar

Çelişkilerin hayvanı yılan, aynı zamanda da iyi bir koruyucu. Birçoğumuzun korktuğu, adının geçmesinin bile insanları ürperttiği yılan, çağlar boyunca önemli bir tılsım simgesi olarak kullanılmıştır. Yılan şeklinde dolanmış yüzükler, yılan figürlü bi-

lezikler ve kolyeler altınla birleşerek takı dünyasında önemli bir yer kaplamışlardır. Yılanlı tılsımların, hastalıklara karşı çok kuvvetli bir tesiri olduğu bilinirdi. Yılanı ölümsüzlük sembolü olarak da gören toplumlar vardır. Bugün Tıp dünyası bile bilinen bu ölümsüzlük yakıştırmasından dolayı yılanı amblem olarak seçmiştir.

Yonca (Dört yapraklı)

Ender bulunan dört yapraklı yonca iyi şansın sembolü olarak kullanılıyor.

Yüzük

Çoğu zaman süs eşyası olarak yararlanılan ya da nişan, evlilik gibi kurumların simgesi olarak parmağa takılan madenî halkadır. Varlıkları tarih öncesi çağlara dayanan yüzüğün ilk örnekleri Tunç Çağı'nde görülür. Bunlar çok kaba biçimde yapılmış çemberlerdir. Ancak Girit ve- Miken uygarlıklarında (MÖ. 1800) ince bir işçilikle süslenmiş yüzükler yapılmaya başlanmıştır. Böylece yüzük değerli bir süs eşyası olarak yavaş yavaş yer edinmeye başlamıştır.

Eski çağlarda yüzük genellikle altından, kimi zamanda o çağlarda çok değerli bir maden olarak kabul edilen demirden yapılırdı. Bu dönemlerde üzerlerinde mühürler bulunan yüzükler çok yaygındı. Bunlar papirüs ya da parşömen üzerine yazılmış belgeleri damgalamak için kullanılırdı. Ayrıca yüzüğün, takan kişiler için egemenlik ve gücü yansıtan simgesel bir önemi vardı.

Zar

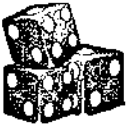

Şans oyunlarının en önemli unsuru olan zarlar ilk kez Roma devrinde sembol olarak kullanıldı. Gladyatörler kendilerine iyi şans getirmesi amacıyla

zarı temsil eden sembolleri zırhlarının üzerine işlediler. Şimdi şansa çok ihtiyacı olan otoban gladyatörleri, otomobillerinde zar şeklinde sibop kapaklarına rağbet ediyorlar.

Zafer

İngilizce'de zafer anlamına gelen Victory kelimesinin 'V'sinden esinlenerek doğan bu işaret, İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi hareketine karşı savaşan İngilizler tarafından kullanıldı. Zafer işareti, dönemin İngiltere Başbakanı Churcill'in verdiği pozlarla popüler hale geldi.

Zincir

Birbirine geçmiş metal halkalardan oluşan dizi

Zlango

2003 yılında İsrailli bir şirket tarafından piktogram bazında çağdaş iletişim araçlarında kullanılmak üzere geliştirilmiş resimsel simgelerden oluşan bir dildir. Bu dil doğası itibariyle en çok kullanılan anında mesajlaşma programlarında uygundur. Zlango ismi İngilizce "slang" ("argo") sözcüğünün farklı söylenişinden gelmektedir.

Kullanımı;

Zlango insanlığın bilgi aktarmak için ilk buluşu olan resim yazıya hiyeroglif geri dönüyor. Zlango projesi, mobil telefonlarda kullanılan kısa mesaj işlemini değiştirmeyi hedefliyor. Mesajınızı, uygulama içerisindeki çeşitli resimleri seçerek yazıyorsunuz. Mesajınızı alan kişi sizinle aynı dili konuşmuyorsa da bu resimlerden ne dediğinizi anlayabiliyor. Dolayısı ile karşınızdaki ile konuşamıyor olabilirsiniz ancak bu yazışmanıza ve haberleşmenize engel değildir.

Dilin Özellikleri

1. Zlango dilinin ses harfleri yerine küçük resim simgeleri vardır.

2. 200 simgeden istifade edilir.

3. Zlango dilinin cümle yapısı çok sade ve kolay anlaşılır.

4. Piktogram olarak iletişim platformlarında kullanım için geliştirilmiştir.

5. Zlango dilinde istenilen her ifadeyi yazmak mümkün.

6. Zlango diller ve kültürler üstü iletişime olanak sağlaması hedeflenmektedir.

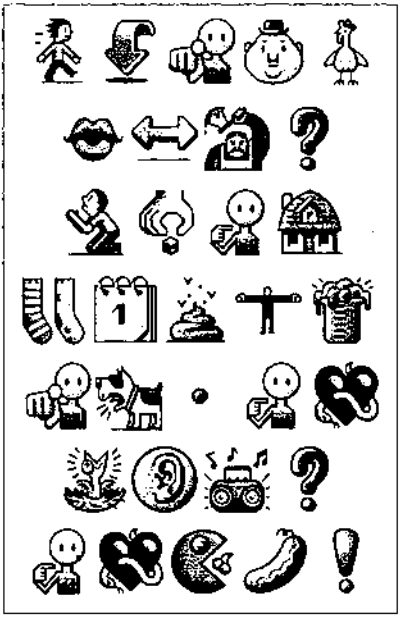

Kullanıldığı Ülkeler

Zlango şu an başta İsrail ve Polonya olmakla birlikte birkaç karaip adaları ülkesinde kullanılmaktadır. Almanya'da henüz yenidir.

DİLLER / ALFABELER

Sürekli yaptığımız şey neyse, biz o'yuz.
O halde, mükemmellik bir eylem değil, bir alışkalıktır.

Aristoteles

Abhazca

Kuzeybatı Kafkas dillerinden biridir. Esas olarak Abhazya ve Türkiye'de konuşulur. Abhazya Cumhuriyeti'nin Rusça ile birlikte resmi dilidir. Gürcistan anayasasında da, Abhazya Özerk Cumhuriyeti'nin Gürcüce ile birlikte resmi dili kabul edilir. Abhazca, Abhazya'da yaklaşık 100 bin kişi tarafından konuşulur. Türkiye'de konuşan kişi sayısının daha çok olduğu sanılır. Abhazca ayrıca Acara özer cumhuriyetinde, Suriye ve Ürdün'de de konuşulan bir dildi.

Afrikaans

Esas olarak Güney Afrika ve Namibya'da, daha çok Hollanda'dan göç etmiş Avrupa kökenli beyazlar Afrikanerler tarafından konuşulan Batı Cermen dil ailesinden, Hollandacanın bir lehçesi. Daha az sayıda kişi tarafından Botsvana, Lesoto ve Svaziland'da da konuşulmaktadır. Anadili Afrikaans olanların sayısı 6 milyon kişi kadar, ikinci dil olarak konuşanların sayısı 10 milyon kişi ya da daha fazladır. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin 11 resmi dilinden biridir.

Akatça

Sami dillerine ait eski Mezopotamyada, özellikle Asur ve Babil imparatorluklarında kullanılan dil. Mezopotamya'da İ.Ö. 3.000 - 1.000 yılları arasında konuşulan ölü bir Sami dilidir İ.Ö. 2.350'li yıllarda Akad'ların Sümer kentlerini ele geçirmelerinden sonra bölgede Sümer dilinin yerini aldı. Akad dili, Babil lehçesi ve Asur lehçesi olarak ikiye ayrılır. İ.Ö. 7. yüzyıldan itibaren Aramice, Akadçanın yerini almaya başlamıştır.

Aramice

Sami (Semitik) dil ailesinin Kuzey-Batı grubundan bir dil. Suriye ülkesinin eski adı olan Aram sözcüğüne izafeten adlandırılmıştır.

Aramice en eski kaynaklar MÖ 2. binyıl başlarında Suriye'de bulunmuştur. MÖ 1. binyıl başlarında Babil ve Asur ülkelerini içeren Mezopotamya'da Akkadca yerine egemen dil olarak benimsenmiş, MÖ 6. yüzyılda tüm Yakındoğu'da egemenlik kuran Pers (İran) İmparatorluğunun resmi yazışma dili olmuştur. Aynı dönemde Yahudiler tarafından İbranice yerine günlük konuşma ve yazı dili olarak kullanılmaya başlanmıştır. İsa'nın anadilidir. MS 7. yüzyılda İslamiyet'in yayılması ile de yerini Arapça'ya bırakmıştır. Günümüzde yaklaşık 1.600.000 kullanıcısı vardır.

Aramicenin Urfa lehçesinden türeyen ve MS 2. yüzyıldan itibaren Süryani Alfabesi (Estrangelo) ile yazılan lehçesine Süryanice adı verilir

Arap Alfabesi

Osmanlı Devleti dahil, İslam dininin yayıldığı coğrafyada büyük ölçüde benimsenmiş, Latin alfabesinden sonra dünyada yazı dili olarak en çok kullanılan yazı sistemidir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti 1928 yılında Latin alfabesiyle yazı sistemine geçmiştir. Arap alfabesi MS 2-4. yüzyıllar arasın-

da Nebati yazısından gelişmiş olmakla birlikte günümüze ulaşan en eski yazı örnekleri MS 6 yüzyıla (Zebed 512, Harran 568) aittir. Sağdan sola yazılan Arap alfabesinde bulunan 28 ünsüzün, 22 tanesi Sami alfabesinden geçerken şekil değişikliğine uğrayan sesler olup, geri kalan altı ses Arapça'ya özgüdür.

Modern Arnavut Alfabesi

Latin alfabesinden uyarlanmıştır. 36 harften oluşur.

Zengin bir yazılı geleneğe sahip olmayan Arnavutça, 15. yüzyıldan itibaren zaman zaman farklı alfabelerle yazıya dökülmüştü. Arnavutların bölünmüş olduğu üç dini topluluk, kendi dinine özgü sayılan alfabeyi kullanmayı tercih ediyordu. Böylece Müslüman Arnavutlar Osmanlı-Arap yazısını, güneydeki Ortodoks Tosklar Yunan alfabesini, kuzeydeki Katolik Ghegler ise Latin alfabesini kullandılar.

1878 Berlin Konferansı'ndan sonra gelişen Arnavut ulusal bilinci, tüm Arnavutların kullanabileceği bir yazının benimsenmesini gerektirdi. 1879'de İstanbul'da Abdül ve Şemseddin Sami Fraşeri kardeşler, Latin ve Yunan harflerinin karışımından oluşan İstanbul Alfabesi'ni oluşturdular. Bu alfabeyle bir gramer ve bir dizi okul kitabı yayınlandıysa da çok yaygınlık kazanamadı.

20. yüzyıl başlarında Kuzey Arnavutluk'taki İşkodra'da doğan Bashkimi (Başkim, "Birlik") edebiyat grubu, kentteki Fransisken rahiplerinin desteğiyle Latin harfleri esasına dayanan bugünkü Arnavut alfabesini geliştirdi. Meşrutiyet'in ilanından sonra Manastır'da toplanan Ulusal Kongre, tek Arnavut alfabesinin benimsenmesi kararını aldı. Ancak uzun tartışmalara rağmen Kongre, İstanbul alfabesi, Başkim alfabesi, ve yine Latin esaslı olan Agimi alfabesi arasında bir karar veremedi. 1909 ve 1910'da İttihat ve Terakki yönetimi Arap harflerine dayalı bir Arnavut alfabesini benimsetmeye çalıştı. 1911'de Ergiri (Gjirokastër) ve Görice'de (Korçë) Latin alfabesi lehine gösteriler yapılınca, Elbasan'da İslam uleması Latin alfabesi kullanmanın şer'an küfür

olduğuna dair fetva verdi. Ancak İttihat ve Terakki'ye yakın kalemlerden Hüseyin Cahit Bey'in (Yalçın) Latin alfabesi lehine ısrarlı yayınları üzerine aynı yıl İstanbul hükümeti Latin alfabesine yönelik itirazlarından vazgeçti. 28 Kasım 1912'de Arnavutluk'un bağımsızlığını ilan ederek başa geçen İsmail Kemal Bey, Başkim alfabesinin savunucularından idi. Buna karşılık 1914'te askeri bir ayaklanma ile başa geçen Esat Paşa Toptani, yeniden Türk-Arap alfabesini canlandırmaya çalıştı.

Arayanice

Hindistan'ın Bihar bölgesinde ve Nepal'de konuşulan bir Hint dilidir. Patna'da bir dil merkezi bulunmaktadır. Hintçe'nin şivesi'dir. Türkçe'den çok farklıdır. Devanagari ile yazılır.

Asturyasca

İspanya'da Asturias, Kastilya Leon ve Portekiz'in Miranda do Douro bölgesinde konuşulan bir Latin dili. Dil konuşulduğu yere göre çeşitli isimler almaktadır. Asturianu Asturias'da, lliónés Kastilya Leon'da mirandês ise Portekiz'de. Ayrıca bu dilin iki tane önemli lehçesi vardır. Bunlar Extramadura Bölgesindeki extremeñu ve Kantabria'daki Kantabriyaca ya da Montañés'dir. Bu dillerden sadece Mirandes dili resmi olarak tanınmıştır. Diğer diller ise İspanyol hükümeti tarafından ayrı bir dil yerine İspanyolca'nın bir lehçesi kabul edilir. Bu dilleri düzenleyen kurumlar ise; Asturyas Dili Akademisi (Asturyasca), Leon Dili Cemiyeti (Leonca), InMirandes Dil Enstitüsü (Mirandes).

Avesta alfabesi

M.S. 3. yüzyılda Zerdüşt'ün öğretilerini yazmak için geliştirilmiştir. Harflerin birçoğu Süryani kaynaklı İran pehlevi yazısı kökenlidir. Ayrıca ünlülerde Yunan etkisi görülmektedir. M.S. 7.

yüzyılda İran müslüman olunca avesta alfabesi yerini Arap alfabesine bırakmıştır. Eski Farsça ve Sanskritçe ile akrabadır.

Avarca

Çoğunluğu Dağıstan'da yaşayan Avarların konuştuğu dil. Avarcada dağlı dili anlamına gelir. Kafkas Dilleri'nin Nah-Dağıstan dilleri öbeğine bağlıdır. Kiril alfabesi ile yazılır. Avar dili ilk kez 15. yüzyılda yazıya geçirildi. İlk kullanılan alfabe eski Gürcü yazı sistemiydi. 17. yüzyıldan itibaren bugün hâlâ konuşanlar tarafından bilinen Avarcaya uyarlanmış Arap Alfabesi'ne geçilmişse de 1928 yılında Latin Alfabesi kabul edilmiştir. Sovyetler Birliği'nin getirdiği zorunluluk ile 1938 yılında Kiril alfabesine geçilmiş ve hâlâ kullanılmaktadır. Dilin yazın düzenini oluştururken mevcut Kiril alfabesine bir de fazladan harf eklenmiştir. Bu harfin yerine sık sık Latin Alfabesi'ndeki (I) harfi de kullanılır. Bu harfin büyük ya da küçük harf düzeninde bir farkı yoktur, daima aynı yazılır

Azeri Alfabesi

Azerbaycan Türkçesi'nin alfabesi, Azerbaycan Cumhuriyeti'nde 1991'den bu yana Azerbaycan Türkçesi'nin yazımında kullanılan Latin alfabesine dayanan alfabedir. Bu tarihten önce Kiril alfabesiden geliştirilmiş bir alfabe kullanılıyordu. İran'daki Azerbaycan Türkleri ise Arap alfabesini kullanmaktadırlar.

Baskça

Baskların konuştuğu dil. Baskça (Baskça'daki adı Euskara), dil bilimcileri tarafından Hint-Avrupa dilleri Avrupa'ya yayılmadan önce Avrupa'da konuşulan dillerden arta kalan biri olarak kabul edilir. Bu sebepten bu dilin dünyada konuşulan başka hiçbir dille yakından akraba olmayan çok eski bir dil olduğu düşünülür.

Baskça Avrupa'da bilinen en eski dillerden biridir ve Hint-Avrupalılar buraya gelmeden önce çok geniş bir bölgede, tüm İber yarımadasında (İspanya ve Fransa) ve Gaskonya/Akitanya bölgsinde (güneybatı Fransa), konuşulmakta idi.

Bengalce

Güney Asya'da konuşulan bir Hint-Aryan dilidir. Farsça ve Sanskritçe gibi daha eski Hint-İran dillerinden tekâmül etmiş. Peştuca ve Arapça'dan çok etkilenmiştir.

Bengalce'nin kökeni, Güney Asya'nın Bengal olarak bilinen bölgesidir; bu bölge Bangladeş ve Hindistan'ın Batı Bengal eyaletini kapsamaktadır. 230 milyon Bengalce konuşan kişi bulunulması sebebiyle, Bengalce dünyanın en çok konuşulan dillerinden biridir (beşinci veya altıncı olarak sıralanılmaktadır). Bengalce, Bangladeş'in resmî dilidir ve Hindistan'ın ikinci en çok konuşulan dilidir. Ayrıca, 150.000'den fazla sözcüğüyle dünyanın en zengin beşinci dilidir

Bengal yazısı, Latin yazısından farklı olarak, heceseldir. Asamca, Manipuri ve Munda gibi dillerin yazımında da kullanılır. Orijinalde 50 harflik Sanskritçeyi yazmak için tasarlanmıştır. Bengalce'ye has 10 harfin eklenmesiyle de alfabesinde 60 harfe sahip olmuştur. Ancak gramer incelemeleri genelde bu 50 harflik alfabe üzerinden yapılır. Bu harflerin on altısı sesli, otuz dördü sessizdir. Yazımda, büyük harf veya küçük harf kavramı yoktur. Soldan sağa yazılır.

Braille alfabesi

Braille alfabesi veya Körler alfabesi; 1821 yılında Louis Braille tarafından geliştirilmiş görme engelli insanların okuyup yazması için kullanılan bir alfabe yöntemidir. İki kolon taşıyan dikdörtgen düzen üzerine dizilmiş altı kabartılmış noktadan oluşur. Her iki kolonda üçer nokta bulunur. Noktalardan her biri altmışdört farklı kombinasyondan birini oluşturması için farklı şekillerde dizilir.

Braille sistemi aslında Charles Barbier'nin Napoléon'un talebi doğrultusunda, askerlerin gece karanlığında ışık olmaksızın anlaşmalarını sağlamak için geliştirdiği sisteme dayanır. Barbier'nin sistemi çok karışık ve öğrenilmesi zordu zira askeriye tarafından da reddedilmişti. 1821 yılında Charles Barbier, Paris Millî Enstitüsü'nün körler bölümünü ziyaret etti ve Louis Braille ile tanıştı. Braille, Barbier'nin en büyük eksiğinin, alfabesinin sahip olduğu temsilî harflerin insanın parmağını hareket ettirmedikçe anlaşılamaması olduğunu söyledi. Bu buluşta bir sembolden diğerine hızlıca geçilemiyordu. Kendisinin değişikliği, kör alfabesinde devrim yapan 6'lı nokta sistemiydi

Braille yazım sistemi, karakterleri dünyada ilk kez ikili şema ile gösteren yazı sistemidir. Ana dili Fransızca olan Braille'in Fransızca'daki aksan harflerini göstermekte kullandığı gibi, Braille yazı sisteminde, örneğin Türkçe için Ö, Ü, Ğ, Ç, Ş seslerini göstermek için de yeni semboller oluşturulur. Bunun haricinde kullananlarına sadece 64 mümkün seçenek sunan yazım sistemi, matematik ve müzik sembolleri içinde tasarlanan işaretleri kapsayabilir. Ayrıca öğrenenlere daha hızlı okuma teknikleri de öğretilir.

Bretonca

Hint-Avrupa dil ailesinin Kelt koluna ait dildir. Fransa'nin Breton (Bretonca: Brezhoneg) bölgesi'nin resmî dili. Fransa'daki Bretanya ve tarihi bakımdan Bretanya'nin bir parçası olan Loire-Atlantik bölgesinin bazı sakinleri tarafından konuşulmaktadır.

Dil Hakkında Bretonca, her ne kadar, medyada, okullarda, günlük yaşamda sıkça kendini belli etse de, Fransa'da resmi bir dil değildir. Temmuz 2008'de Fransız anayasasının 75. maddesinin, ilk fıkrasına göre, Bretonca, tüm diğer etnik Fransız dilleri gibi, Fransız mirasından sayılmaya başlanmıştır. Bu maddeye göre, Bretonca gibi dillerin statüsü değişse de, bu diller henüz res-

mi bir statüde güç sağlayamamıştır. Fransa genelinde tanınmasa da, Bretanya bölgesinde, Fransızca tabelaların altında, Bretonca açıklamalar yer almaktadır. Bretonca, kendi altında, iki ana farklı dil yapısına ayrılır. Doğuda Fransızca ile karışık olan Gallo dili, batıda ise sıradan Bretonca konuşulur

Boşnakça

Çoğunluğu Bosna-Hersek'te yaşayan Boşnakların konuştuğu dil. Bosna-Hersek'in nüfusunun yarıdan fazlasını Boşnaklar oluşturur ve Boşnakça bu ülkenin resmi dillerinden biridir. Özellikle son yıllarda Hırvatça ve Sırpça'dan hem biçim, hem sözcük dağarcığı bakımından iyice farklılaşmaya başlamıştır. Hırvatça gibi Latin alfabesiyşe yazılır.

Bulgarca

Hint-Avrupa dilleri ailesinden, Güney Slav dillerine bağlı dil. Bulgaristan'ın resmi dilidir. Yazı dili 9. yüzyılda oluşmaya başlayan Bulgarca, Selanikli Yunan Aziz Kiril ve kardeşi Metodiy tarafından 862 yılında oluşturulan Kiril alfabesi kullanılarak yazılır. Harflerin çoğu Yunan Alfabe'sinden alınmıştır. Bulgarca, yazıya dökülen ilk slavik dildir. Eski Bulgarca (9. yüzyıl-11. yüzyıl), Orta Bulgarca (11. yüzyıl-15. yüzyıl) ve Modern Bulgarca (16. yüzyıldan günümüze) olmak üzere üç temel aşamadan geçmiştir.

Orta Asyadan göç ederek, bugünkü Bulgaristan topraklarına yerleşen Proto Bulgarlar'dan bugün sadece 20-30 tane kelime kalmıştır. Mesela Bulgar adı Türkçe'de bulgamak (karışmak) kökünden türeyen bir sözdür

Burma alfabesi

Burma alfabesi, Myanmar'nın resmi dilinin kullandığı alfabedir. Unicode sorunu olan bir yazım biçimidir.

Çağatayca Çağatay Türkçesi olarak da bilinir, Türkçenin bir

lehçesidir. Orta Asya Türk yazı dilinin geliştirilmesindeki üçüncü evreyi oluşturur.

Çağatayca yalnızca Orta Asya Türk Devletlerinde yazı ve diploması dili olarak kullanılmakla kalmamış, Avrupa Rusya'sında Oğuzlar-Kayılar dışındaki Müslüman Türkler arasında da 19. yüzyıla kadar kullanılmıştır. Harezm türkçesinin devamı olarak Timurlular devrinde oluşmuştur. Kullanıldığı Alfabeler Çağatayca yazılmış eserlerin hemen tümü Arap harfleriyledir. Bununla birlikte Uygur harfleriyle yazılmış bazı Çağatayca metinlere de rastlanmıştır

Çeçence

Çoğunluğu Çeçenya'da ve başka ülkelerde yaşayan Çeçenlerin konuştuğu dil. Yaklaşık olarak 1.300.000 kişi tarafından konuşulduğu tahmin edilmektedir. Çeçence Kafkas dillerinden biridir. Dilbilimsel açıdan İnguşça ve Batsça ile birlikte Nah dilleri öbeğine girer. Bu dillerden Çeçence ve İnguşça yazılı dildir ve Kuzeydoğu Kafkas dilleri içinde yer alırlar.

Çin Alfabesi

Çin yazı karakterleri yazılmasında kullanılan simgesel grafikler ya da logogramlardır. Bunlara Mandarin Çincesinde hànzì, Japoncada kanji, Korecede hanja ya da hanmun, Vietnamcada ise hán tự ya da chữ nho adı verilir.

Çin yazısının ilk örnekleri Çin'in Shang Hanedanlığı dönemine, yaklaşık MÖ 1600 yıllarına ait Fal Yazıtlarıdır. Çin karakteri daha sonra Çin dışında Doğu ve Güney Asya'da Kore, Vietnam ve Japonya'da kullanılmaya başlanmıştır. 20. yüzyılda Kuzey Kore ve Vietnam, Çin karakterini kullanmayı tamamıyla bırakmışlardır. Bugün Güney Kore ve Japonya'da ise bu ülkeler kendi yazım sistemlerini geliştirmiş olmalarına karşın Çin karakteri hâlâ kısmen kullanılmaktadır.

Çin yazı karakterler alfabeden farklı olarak ses belirtmek için

kullanılmaz; bir tür resim yazısından türemiştir. Bu nedenle farklı dillerde değişik seslerle okunabilir; ancak anlam değişmez. Bu özelliği trafik işaretlerine benzetilebilir. Örneğin, DUR işareti farklı ülkelerde farklı şekillerde okunsa da (Stop, Halt, Arrete) anlamı hep aynıdır. Bu sayede, Çincenin yüzlerce farklı lehçesini konuşan Çinliler için tarih boyunca iletişimi kolaylaştıran bir araç olmuştur. Söz dizimi olarak Çinceden tamamen farklı dilleri konuşan Japonlar ve Koreliler ise temel dilbilgisi kurallarını öğrendikten sonra Çince Budist yazmalar gibi belgeleri okuyabilmişlerdir. Bu yönüyle Çin karakteri Uzakdoğu'da kültürel alışverişin temel taşıdır.

Çin'de 1956 yılından sonra Basitleştirilmiş Karakterler kullanılmaya başlanmıştır. Buna karşılık Tayvan, Hong Kong ve Macau'da hâlen Geleneksel Karakterler kullanılmaktadır.

Danca

Danimarka'da konuşulan, İskandinavca olarak da bilinen Kuzey Cermen dil ailesinden bir dildir.

Dünya çapında, 5.5 milyon kişi tarafından konuşulur. Bunların çoğu Danimarka ve Almanya'nın Danimarka sınırında yaşar. Ayrıca Danimarka'nın eski sömürgeleri olan İzlanda, Grönland ve Faroe Adalarındaki okullarda da zorunlu ikinci dil olarak öğretilir.

İskandinav dillerinin ortak atası kabul edilen Eski Norssup dilinden ayrılması 13. yüzyılda başlar ve diğer dillerden bağımsız olarak ortaya çıkması 16. yüzyılda İncilin tercüme edilmesi sırasında olur. Ancak günümüzde bile, bir İsveçli için Danca bir yazıyı okumak ve anlamak çok kolaydır. Yine de konuşulan diller daha farklıdır.

Danca dili modernleştikçe, yabancılar tarafından öğrenilmesi çok zor olan özel seslerin kullanımı azalmaktadır.

Ermenice

Ermenicede kullanılan 38 harfli alfabedir. Ermenistan'da, Diaspora'daki Ermeni okullarında, kiliselerde, gazetelerde kullanılır. Ermeni alfabesi, 405 yılında Aziz Mesrop Maştots tarafından icat edilmiştir. 19. yüzyıla kadar Klasik Ermenice edebiyat dili olarak kullanılırken, 19. yüzyıldan beri Ermeni alfabesi aynı zamanda gelişen iki çağdaş lehçede -Batı Ermenicesi (İstanbul) ve Doğu Ermenicesi (Erivan)- kullanılmaktadır.

Estonca (eesti keel) yani Estonya Dili, çoğunluğu bir Kuzey Avrupa ülkesi olan Estonya'da yaşayan yaklaşık 1,1 milyon kişi tarafından konuşulan bir dildir.

Estonca, Ural dil ailesinin, Fince kolundan gelir. Yani Estonya'nın komşusu Finlandiya ile aynı dil ailesinden gelen dilleri vardır. Bazı benzerlikler olmakla birlikte, kesinlikle en yakın komşusu olan Baltık ülkelerinin dilleri ile veya Rusça ile bir akrabalığı yoktur, zira onlar Hint-Avrupa Dil ailesinden gelirler.

Fenike Alfabesi

Fenike alfabesi tahminen M.Ö. 1050 yılında ortaya çıkmış, Fenike dilini yazmak için kullanılmıştır. Günümüzde birçok modern alfabenin Fenike alfabesinden doğduğuna inanılır. Arap alfabesi, Latin alfabesi, Yunan alfabesi ve (Yunan alfabesi üzerinden) Kiril alfabesi gibi. Bugün fenike alfabesi ile ilgili arkeolojik kalıntılar, Mısır ve Lübnan'ın tarihi bölgelerinde bulunabilir.

Genel özellikleri; Fenike alfabesi 20 sessiz ve 2 sesli harften oluşur. Günümüz Arap alfabesi gibi iki ünlü sesin cümlede bulunma durumuna göre farklı sesletilirler. Arap Alfabesi'nin elif ve ayını gibi, bu dildede aynı sese sahip iki ünlü harf bulunur.

Fince

Finlandiya nüfusunun %92'sinin konuştuğu dildir. Fince Finlandiya'nın iki resmî dilinden birisidir. İsveççe, Finlandi-

ya'nın bağımsızlığını ilan ettiği günden bu yana ülkenin ikinci resmî dilidir. Fincenin diğer bir ağzı olan Meänkieli dili ise İsveç'in ikinci resmî dilidir. Sırpça gibi, hem Kiril hem Latin alfabesiyle yazılır.

Fransız Alfabesi

Fransız alfabesi Latin alfabesinden türemiş, 26 harfli bir alfabedir.

Hangıl (Kore alfabesi)

Koreliler, 15. yüzyıla kadar Çin yazı sistemini kullanıyorlardı fakat bu sistemin öğrenilmesi zor olduğundan, insanların okuyup yazamamasından dolayı Sejong bilim adamlarından yeni bir alfabe yapmalarını istemiş, bu yolla bilimin daha hızlı ilerlemesini ve halkının sosyalleşip çağdaşlaşmasını hedeflemiştir. 1444 yılında tamamlanan alfabe, "Hunmin Congım adlı eserle halka tanıtılıyor. Hangıl'la yazılan ilk eser budur... Kore alfabesi temelde 14 ünsüz, 10 ünlüden oluşur. Ayrıca 11 tane yarı ünlü (diphtong) harf bulunur. 5 tane de çift ünsüz bulunur, ama bunlar alfabede yer almaz. Hangıl'ın ilham kaynağı üç temel noktadır. Birincisi insanı temsil eden dikey çizgiler, ikincisi dünyayı temsil eden yatay çizgiler, üçüncüsü ise cenneti temsil eden yuvarlak çizgiler, noktalardır. Ayrıca Hangıl, diğer Moğol, Phags Pa ve Çin yazı sistemlerinden faydalanılarak yaratılmıştır.

Hırvatça

Slav dillerinin güney grubundan, Hırvatların konuştuğu dildir. Sırpça ile birlikte "Sırp-Hırvat dili" olarak da bilinir. Alfabe ve telaffuz, Boşnakça gibi Latin alfabesiyle yazılır. 900 yıllık bir geçmişi vardır. Alfabede 30 harf vardır.

Hitit

Hititlerin veya tabletlerinde kendilerini adlandırdıkları gibi Nesililer'in dili, Hint-Avrupa Dillerinin Anadolu'nun alt grubuna dâhildir. Muhtemelen bir Hint-Avrupa öncesi eski Anadolu dili konuşan Hattilerden Hatti ifâdesini ülkeleri için kullanmışlardır. Buna karşın dillerine Kaniş (Neşa) kentinden alınma Nesililerin konuştuğu Nesice derlerdi.

Hititçe, bugüne kadar bilinen en eski Hint-Avrupa dilidir. Hitit İmparatorluğu'nda bunun dışında Luvi ve Pala dillerinde olduğu gibi Hititçe'yle az veyâ çok akrabâ olan başka diller de kullanılmaktaydı. Luvca'nın dinsel konularda önemi vardı. Bu dillerle berâber Hititçe, diğer Hint-Avrupa dillerinden kelime hazînesi açısından kısmen farklı olan Hint-Avrupa dillerinin Anadolu kolunu oluşturmaktaydı.

Bunun yanında farklı yazılar da kullanımdaydı. Resmî diplomatik yazışmaları ve saray arşivleri Âsur (Akad) çivi yazısıyla yazılırken kayalardaki kabartmalar ve yazıtlar için Hiyeroglif denilen yazı kullanılırdı. Bugün, bu harflerle yazılan dilin bir Luvca lehçesi olduğu bilinmektedir. Hurrice de önemli bir diplomatik yazışma diliydi ve bilhassa Mittani İmparatorluğu'yla yapılan yazışmalarda kullanılırdı. Hitit çivi yazısının dili Friedrich Hrozny tarafından 1915'te çözülmüş, Hitit hiyeroglif yazısının 1940'lı yıllarda başlayan çözülmesinde ise Helmuth Theodor Bossert'in büyük katkısı olmuştur.

Hollandaca

Felemenkçe'nin Hollanda'da konuşulan aksanı. Hollandaca, Belçika'nın Flaman (Vlaanderen, Vlaams Gewest) bölgesi ile Hollanda'nın güneyinde konuşulan Flamancaya çok benzer. Arasındaki fark İngiliz İngilizcesi ile ABD İngilizcesi arasındaki fark kadardır.

Çeşitli lehçeleri bulunmakta olup, Almancanın Plattdeutsch lehçesine ve ayrıca Friz diline benzemektedir.

Hollandaca Hollanda dışında sömürgelerinde de (St. Martin, Surinam, Aruba, Guyana, Hollanda Antilleri, Virgin Adaları) kullanılmaktadır. Tarihteki en büyük Hollanda sömürgesi olan Endonezya'da da yaygınlığını sürdürmekte olup yerel diller üzerinde büyük tesiri olmuştur. Son olarak, 17. yüzyıldan itibaren Güney Afrika'ya göçmüş olan Hollanda asıllı Güney Afrikalılar (Boerler), Hollandacanın ana dile mesafe, coğrafi ayrılık ve kopukluklar nedeniyle farklılaşmış bir lehçesi olan (Afrikaner) konuşmaktadır. Dünyada yaklaşık 24 milyon insanın ana dil olarak Hollandaca konuştuğu tahmin edilmektedir.

Galce

Hint-Avrupa dil ailesinin Kelt koluna ait dildir. Birleşik Krallık'a bağlı Galler'in resmî dili.

Goranice

Kürtçe, Zazaca, Gilanice gibi İrani Diller'in Kuzeybatı grubuna ait bir dildir. İran - İrak sınırındaki Hawraman Dağlarında konuşulan bu dil, oldukça zengin bir geçmişe sahiptir. Şu aralar yok olmakla karşı karşıya olan Goranice, Medlerin Dilliyle 33%lük benzerlik taşır.

Gürcü alfabesi

Güney Kafkas Dilleri (Gürcüce, Megrelce, Svanca ve Lazca) yazımında da kullanılan alfabedir. 1940'larda Osetçe'nin yazımında da kullanılmıştır.

Gürcü alfabesi, günümüzde dünyada kullanılan 14 yazı sisteminden biridir. Beşi sesli olmak üzere 33 harften oluşur. Büyük-küçük harf ayırımı olmayıp, hepsi aynı şekilde yazılır.

Gürcüce'deki sesleri karşılamak üzere Latin alfabesinden geliştirilen bir yazı sistemi de kullanılmaktadır.

İbrani Alfabesi

Sami (Semitik) dil grubuna bağlı dillerden olan İbranice'nin yazımında kullanılan bir alfabe.

Hemen birçok Sami (Semitik) dil gurubuna bağlı dilde olduğu gibi İbrani Alfabesi de sağdan sola doğru yazılan 22 temel sessiz harften oluşmaktadır. Harfler bitiştirilmez ve ayrı yazılır. Beş harfin sonda yazılışı farklıdır.

İngilizce

Batı Cermen dillerine ait, İngiltere kökenli bir dildir. Amerika Birleşik Devletleri, Anglofon Karayipler, Avustralya, Birleşik Krallık, İrlanda Cumhuriyeti, Kanada ve Yeni Zelanda'da yaşayanların çoğunun anadilidir. İkinci dil ve resmî dil olarak dünya genelinde, özellikle İngiliz Milletler Topluluğu ülkeleri ve çok sayıda uluslararası örgüt tarafından kullanılmaktadır

İngilizce, Cermen kökenli bir dil olup Kavimler Göçüyle yer değiştirmiş Cermen kavimlerinin Britanya Adalarında yaşayan Keltleri sürerek bu adalara getirdikleri dildir. Adını adaya yerleşen ve Saksonlarla karışan Angluslardan almıştır. Bu kavimler dillerine "Anglik" demişlerdir. Bu dilin kökeni, bugünkü kuzey Hollanda'da yer alan Frizye'de yaşayan insanların dili olan Frizce'dir. Roma İmparatorluğu döneminde Britanya adalarına gönderilen rahipler, buraya Kitabı Mukaddes'in başlıca cevirilerinden birinin dili olan Latince'yi getirmiş ve uzun yıllar Latince'nin etkisi baş göstermiştir. Daha sonra Kuzey'den gelen Norman istilaları ile "Normanca" denilen dil ile karışmıştır. Yönetici sınıf bu dili konuşurken köylü sınıfı olarak kabul edilen halk "Old English" yani Eski İngilizce'yi konuşmaktaydı. 1066'da Hastings Savaşı'yla William the Conqueror (Fatih William) adaları ele geçirirek uzun yıllar boyunca Normancanın yerleşmesine sebep olmuştur. Normanların İngiltere'yi fethi, aynı zamanda İngiltere'nin son fethidir.

Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri'nde, Birleşik Kral-

lık'ta, Avustralya'da, Kanada'da, Güney Asya'nın bir bölümünde, Mısır'da ve Afrika'nın belirli kesimlerinde anadil ya da ikinci dil olarak konuşulmaktadır.

İngilizce, Çince ve İspanyolca'dan sonra ilk resmi dil olarak dünyanın en çok konuşulan üçüncü dilidir.

İnguşça

Çoğunluğu İnguşetya'da yaşayan İnguşların konuştuğu dildir. Kafkas dillerinin Kuzeydoğu Kafkas dilleri öbeğine bağlıdır. İnguşça konuşan kişi sayısı yaklaşık 415.000'dir (2005). İnguşça, İnguşetya'nın dışında Çeçenya, Kazakistan ve Rusya'nın değir yerlerinde konuşulur

İrlandaca

İrce Hint-Avrupa dil ailesinin Kelt koluna ait dildir. İrlanda Cumhuriyeti'nin ve Birleşik Krallık'a bağlı Kuzey İrlanda'in resmî dilidir. İrlandacayı yalnızca İrlanda'da yaşayan İrlandalılar konuşur. Ülkede İngilizce daha yaygındır.

İskoç dili

Hint-Avrupa dil ailesinin Kelt koluna ait dil. Birleşik Krallık'a bağlı İskoçya'nın İngilizce yanında bir resmi dili. İskoç dili bugün İç ve Dış Hebridler'de, Highlands bölgesinde ve Glasgow şehrinde konusuluyor. Ancak bugün İskoç dilini bilen herkes İngilizce de biliyor. İskoç dili, İrlandaca ve Adam dilinin yakın bir akrabasıdır. Bunun sebebi, 4. yüzyıldan itibaren İrlanda'nın kuzeyinden Skotların İskoçya'ya göç etmesi ve orada bundan sonraki yüzyıllarda gittikçe yayılan bir krallığı kurmasıdır.

2001 nüfus sayımına göre 58.652 kişi İskoç dilini konusuyor. Bu, İskoçya'nın nüfusunun yaklaşık %1,5'idir.

İspanyolca

Hint-Avrupa dil ailesine bağlı Roman Dillerinden biridir. Dünyada en çok konuşulan üç dilden biridir. Kastilyaca Kastilyaca (castellano, kasteyyano diye okunur), İspanya'da İspanyolca'yı ifade etmek için kullanılır. İspanyolca'nın konuşulmadığı ülkelerde İspanyolca denen dil, İspanya'da başka dillerin de resmi dil statüsünde olmasından dolayı, karışıklığa meydan vermemek amacı ile castellano olarak adlandırılır. Bunun dışında dilin ismi Arjantin, Bolivya, Ekvador, Paraguay, Peru, Şili, Uruguay ve Venezuela'da da castellano diye anılır

İspanyolca Hint-Avrupa dil ailesi'nin Roman dilleri koluna mensup olduğu için bu kategorideki diğer diller olan Fransızca ve İtalyanca'yla benzerlik taşımaktadır. Ama en çok benzerlik Portekizce iledir. Bu dillerden birini bilen, diğer dili de ufak bir pratikle konuşabilir. Farkların daha çok telaffuzda olmasından dolayı yazılı metinlerde bir dili bilen diğerini anlarken, konuşmada anlaşamayabilirler. Güney Amerika'nın bazı bölgelerinde bu iki dilin karışımından oluşan karma dil ile konuşulur.

Diğer Roman dilleri gibi, kelimeler dişil (femenina) ve eril (masculino) olarak ayrılır. Dişil tanımlık la, eril tanımlık ise el dir. Genel olarak a ile biten kelimeler dişil, o ile bitenler erildir. Örneğin "el amigo" erkek arkadaş için kullanılırken, "la amiga" kız arkadaş için kullanılır. Sıfatlar birlikte kullanıldıkları adın eril ya da dişil oluşuna göre biçim değiştirirler.

İspanyolca öğrenmenin bu matematiksel yapısı, sıfat ve zarfların kısaltma amaçlı olarak yüklem sonuna eklenmesi, tüm zamanlar için ayrı çekim şekli ve dilek kiplerinin (subjuntivo) kullanılması gibi zorlukları vardır. Ayrıca günlük dilde sık kullanılan hemen hemen tüm fiiller, tüm zamanlar için düzensizdir ve bunları düzensiz halleriyle ezberlemek gerekir.

Vurgulama harfleri vardır (á, é, í, ó, ú) ve özellikle sıfatların kısaltma olarak yüklem arkasına eklendiği bir dil olarak bu vurgulama harflerini kullanmak cümlenin tüm anlamını değiştirebi-

lir ve çok önemlidir.

Diğer dillerde olmayan ve sadece bu dilde bulunan bir özellik ise ters soru işareti ve ters ünlemdir. İspanyolcada evet/hayır ile yanıt verilebilecek soru cümleleri ile ve soru olmayan cümlelerin yapısı aynı olduğu için bir metni okurken vurgulamayı kolaylaştırmak için bu işaretler kullanılmaktadır.

İsveççe

İsveç ve Finlandiya'nın güney ve batı sahillerinde 9 milyonu aşkın kişi tarafından konuşulan, bir İskandinav dilidir. İsveççe Hint-Avrupa dil grubunun, Cermen dil ailesinin Kuzey Cermen koluna aittir. Diğer İskandinav dillerinden Norveççe ile en çok, Danca ile biraz daha az derecede karşılıklı anlaşılabilecek şekilde yakınlık teşkil eder. İzlandaca ile ise daha az benzerdir.

İtalyan Alfabesi

İtalyanca'da 21 harf bulunur. K,j,w, x ve y harfleri yanlızca yabancı kelimelerde kullanılır. "C" sesi e ve i harflerinden önce "ç"; a, u ve o harflerinden önce ise "k" okunur ("Casa" (ev) kaza okunur, "cielo" (gökyüzü) çelo okunur). "G" sesi de e ve i'den önce "c"; a,u ve o'dan önce ise "g" okunur ("Gatto" (kedi) gatto, "gente" (insanlar) cente okunur). İ ve e'den önceki c'yi k, g'yi g okutmak için "h" harfi eklenir; "chiamare" (çağırmak) kiyamare, "lunghezza" (uzunluk) lungetza okunur. "Gl" ly olarak, "gn" ise ny olarak okunur: "Taglia" (beden) talya olarak, "ogni" (her) onyi olarak okunur. "Z" sesi dz olarak, "zz" ise ts olarak okunur: "Zucchero" (şeker) dzukkero, "pizza" ise pitsa olarak okunur. E ve i'den önceki "Sc" ş olarak okunur, "scegliere" (seçmek) şelyere okunur. Diğer harfler türkçedeki gibi okunurlar, yanlız "r" sesi italyancada türkede olduğundan daha kuvvetli yuvarlatılır.

İtalyanca Romans dilleri içerisinde Latinceye en sadık kalmış olanıdır, bu yüzden "Modern Latince" olarak da adlandırılır. Diğer romans dilleriyle (Fransızca, İspanyolca, Portekizce,

Romence, Katalanca gibi) büyük benzerlikler taşır. İtalyancayı iyi bilen birisi diğer Romans dillerini de kısa zamanda öğrenebilir.

İzlanda Alfabesi

İzlandacayı yazmakta kullanılan İzlanda alfabesi 32 harfi içermektedir. Temeli Latin alfabesidir, ama bazı diyakritik işaretler eklenmiş harfler de kullanılır. Ayrıca "thorn" ve "eth" adlı Runik harflerine sahip olmaktadır. Yazılırken, semboller çoğunlukla basitleştirilirler, örneğin, yatay bir çizgi ile bir d harfi olarak yazılabilir, ve æ da sadece "ae" olarak da yazılabilir.

Japon Alfabesi

Japonca'da Hiragana, Katakana ve Kanji olmak üzere üç farklı yazı sistemi kullanılır. Hiragana ve Katakana'yı alfabe (hece alfabesi) olarak nitelendirebilirsek de Kanji için alfabe tanımını kullanmak doğru olmaz. Hiragana, kökeni Japonca olan kelimelerin ve ek, bağlaç ve edatların yazımında kullanılmaktadır. Japonca'ya diğer dillerden geçen sözcüklerin ve Türkçe'deki ses veya durum taklit eden sözcüklerin (şırıl şırıl, çatır çutur, vb.) yazımında ise Katakana alfabesi kullanılır. Kanji ise kelime köklerini yazmakta kullanılır. Yani her bir Kanji, bir sözcüğü karşılar diyebiliriz. Kanji'yi yazım ve birleşim kurallarından ötürü bir alfabe olarak nitelendirmek yanlış olur. Nasıl ki Türkçe'de "bugün" sözcüğü "bu" ve "gün" sözcüklerinden türemişse; Japonca'da da "şimdi" anlamına gelen "ima" ve "gün, güneş" anlamına gelen "hi" sözcüklerinin birleşmesiyle oluşmuştur ve "kyou" olarak okunur.

Japon yazı sisteminin karmaşık gibi görünen özellikleri onu Avrupalılar tarafından öğrenilmesi zor bir dil haline getirmektedir ancak bu dili hiç bilmeyen herhangi bir insan bile Japonca yazılmış bir metine bakarak Kanjileri, Hiragana ve Katakana harflerinden kolayca ayırt edebilir.

Japon Alfabesi üç çeşit yazıdan oluşur; Hiragana, Katakana ve Kanji. Aşağıdaki tablo Hiragana ve Katakana'yı gösteriyor:

Hiragana, Kanji kullanmak istenmiyorsa normal Japonca kelimeleri yazmakta kullanılır. Her hecenin bir telaffuzu vardır. Yalnız bazı karakterlerin dakuten ("i vardır, veya sonrasında bir o vardır. Sadece Hiragana'da karakterlerden sonra bir o bulunur. Dakuten ise yumuşak bir sesi sert bir sese çevirmek istediğiniz zaman kullanılır... Dakuten ve o Katakana'da da aynı amaçla kullanılır. Katakana yabancı dilden gelme kelimelerin yazımında kullanılır.

Kalmıkça (Kalmukça, Oyratça olarak da bilinir), Rusya Federasyonu içindeki Kalmıkya, Batı Çin ve Batı Moğolistan'da yaşayan Kalmıkların konuştuğu dildir. Yaklaşık olarak 160.000 kişi tarafından konuşulur

Kanji adı verilen harflerin sayısı çok fazladır. Bunlar ideogramdır, yani her bir harf yani işaret aslında bir kavramı ifade eder.

Katalanca veya Valensiyaca

Hint-Avrupa Dillerinin Romans koluna bağlı bir dildir. İspanya'nın bazı bölgelerinde ve Andorra'da resmi dildir. Katalanca konuşanların çoğu İspanya'da yaşar, ve ülkede ikinci en çok konuşulan dili olduğundan ülkenin 4 resmi dilinden biridir. Fransa ve İtalya'da da Katalanca anlayabilen kişiler olduğu bilinir.

Katalanca, İspanya'nın Akdeniz kıyılarında, özellikle Barcelona kentinde konuşulan bir tür Avrupa dilidir. Dil, İspanyolca ile çok benzer özellikler taşımaktadır. Katalancayı anadili olarak konuşan 9 milyon kadar insan olduğu bilinmektedir. Bu sayı ikinci dili olarak kullananlar hesaplandığından daha da artmaktadır. Katalanca dilbilgisi kuralları diğer Avrupa dilleriyle hemen hemen aynıdır.

Kırgızca

Altay dilleri'nin Türk dilleri'ne bağlı Kıpçak grubuna ait bir

dildir. Kazak Türkçesi ile yakın özellikler gösteren dil yaklaşık 4 milyon kişi tarafından konuşulmakta olup, Kırgızistan'ın resmi dilidir.

Özellikleri: sözcük başı y'ler c'ye dönüşmüştür; yol>col yıldız>cıldız..., Eklerde de değişme olur, yuvarlak ünlüler kendinden sonraki ünlüleri etkiler: bölmö: bölme, köpölöklördön (kelebeklerden), bazı b ile başlayan kelimeler m olabilir: boyun>moyun, bun (sıkıntı)>muŋ (ŋ: nazal n, ng sesi verir.)

Kırgızca'nın eski şekilleri 24 harfli Orhun yazısı ile yazılmıştır. Günümüzde ise Kırgızca bazı ilave harfler kullanılarak Türkiye'deLatin alfabesi, Kırgızistan'da Kiril alfabesi ve Doğu Türkistan'da Arap alfabesi ile yazılabilmektedir.

Kırım Tatar Kiril Alfabesi

1938 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği tarafından onaylandı. 1992'de II. Kırım Tatar Millî Meclisi yeni Latin alfabesini onayladı, ama Kırım Tatar Kirili bugün de çok sık kullanılmaktadır. Alfabe otuz yedi harften ibarettir.

Kırım Tatar Latin alfabesi, 1992 yılında II. Kırım Tatar Millî Meclisi tarafından onaylandı. Alfabe, otuz bir harf ve bir işaretten ibarettir.

Â â işareti ayrı bir harf olarak değil, önünde duran kalın sesi yumuşatıcı işaret olarak kullanılır

Kırım Tatar Latin Alfabesi

Kırım Tatar Latin Alfabesi, 1992 yılında II. Kırım Tatar Millî Meclisi tarafından onaylandı. Alfabe, otuz bir harf ve bir işaretten ibarettir.

Kiril

1930'lu yıllarının son senelerinde Kiril alfabesi ile yazılan Tacikçe, Tacikistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde uygulanıldı, ve böylece Ekim Devrimi'nden itibaren kullanılan Latin alfabesinin kullanışı durduruldu. 1939'dan sonra Farsça'da ve Fars-Arap alfabesi ile yazılan maddeler Tacikistan'da yasaklanıldı.

Otuzbeş harfe, yabancı kökenli harfler eklendi. 1998'de yapılan bir ıslahatta, bu harflerin kullanışı durduruldu. Bu harflerin kullanılmaması ile birlikte, 1998 ıslahatı, alfabenin sıralamasını değiştirdi; bu değişiklikte diyakritikli harfler, diyakritiksiz eşdeğerlerinden sonra konulmaya başlandı.

Kongo Dili

Kongo Dili ya da Kikongo, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kongo Cumhuriyeti ve Angola'da yaklaşık 7 milyon insan tarafından konuşulan bir Afrika dili

Koptik veya Kıptice

Antik Mısır'da konuşulan ve bugünkü Kıptilerin konuştuğu dile verilen ad. Hami dillerinden olup, alfabesinde 32 harf vardır. Bunların 24 tanesini Yunan alfabesinden almıştır. Alfabe, ünlü Rosetta Taşı vasıtasıyla çözülmüştür.

Latin Alfabesi

Roman alfabesi de denir. Latin kültürünün temelini oluşturur. Latin Alfabesi'nde 23 harf bulunur. Alfabeyi oluşturan büyük ve küçük harfler, sırasıyla aşağıdaki biçimde yazılır. Latin alfabesi şu anda dünyada en yaygın kullanılan alfabedir M.Ö. 5. yüzyılda Latin Harfleri Batı Yunan alfabesinden 4 harfi çıkararak Etrüsk alfabesinden F ile S almıştı.

Lehçe

Polonyalıların konuştuğu dil. Polonya'nın resmi dilidir ve 38 milyonu Polonya'da olmak üzere dünyada toplam 50 milyon kişi tarafından konuşulduğu tahmin edilir. Hint-Avrupa dilleri ailesinin Slav dilleri öbeğine bağlı bir dildir.

Litvanyaca

Litvanca, Letonca ile birlikte yaşayan iki Baltık Dili'nden biridir. Eski Prusya dili 19. yüzyılda öldüğünde, Letonca ile birlikte yaşayan tek Baltık dili olarak kaldı. Hint-Avrupa Dil Ailesi'nin, Baltık Dil grubuna girer. Baltık dillerinin doğu ağzıdır. Litvanyacada 12 sesli harf vardır. Standart Latin harflerinin diyakritik işaretler almasıyla harf çeşidi genişletilmiştir.

Litvanyacada 20 sessiz harf vardır.

Luvi dili

Anadolu'nun yerli halklarından biri olarak kabul edilen Luviler'in dili olup, Anadolu'nun en eski dillerinden biridir. Bu aynı zamanda, Hititler'in hiyeroglif yazılarında kullandıkları dildir.(Mısır ve Girit hiyeroglif yazısından farklı olan bu hiyeroglif yazısı daha çok mühürlerde ve kaya anıtları gibi büyük yazıtlarda kullanılmıştır.)

Anadolu'nun Hitit-öncesi tarihi henüz tam olarak aydınlatılamamış olmakla birlikte, 20. yüzyıldaki arkeolojik bulgular, Anadolu'ya yapılan Yunan göçünden çok daha önce, bu topraklarda Anadolu'nun yerlileri sayılabilecek Luvi ulusunun yaşadığını ortaya koymuştur.

Lüksemburgca

Lüksemburg'un resmi dillerinden biridir. 1984 yılında Almanca ve Fransızca'nın yanında, Lüksemburg'un resmî dili olarak kabul edilmiştir. Dünya çapında 300,000 kişi Lüksemburgca konuşabilmektedir.

Dil Ailesi, Lüksemburgca, Hint-Avrupa dil ailesinin Yüksek Almanca dil grubunun Batı Merkezi Almanca kısmında yer alan bir dildir.

Alfabe Lüksemburgca 26 harfli bir Latin Alfabesi'yle yazılır. Diyakritik işaret almış 3 farklı harf vardır: "é", "ä" ve "ë".

Macarca

Ural Dilleri'nden, Macaristan ve çevre ülkelerde konuşulan bir dildir. Yaklaşık 14.5 milyon konuşanı vardır ve bunların 10 milyonu Macaristan'da yaşar. En büyük topluluk, 1.5 milyon konuşanı ile komşu Romanya'daki Transilvanya bölgesindedir.

Batı Sibirya ile Kuzey Norveç arasında yaşayan kavimlerin konuştukları dillere Fin-Ugor dilleri denir. Lapça, Fince, Estonca, Mordvince, Çeremisçe, Züryence, Votyakça, Vogulca, Ostyakça ve Macarca bu dil ailesi içinde yer alırlar. Fin-Ugor dillerinin en yakın akrabası ise Kuzey Sibirya'da konuşulan Samoyetçedir. Fin-Ugor ile Samoyet dilleri Ural dillerini oluştururlar. Macarca'nın dahil olduğu Ural dil Ailesi'nin Türk Dilleri, Moğolca ve Mançu-Tunguzca'nın içinde yer aldığı Altay dilleri ile de akrabalığı olduğu öne sürülse de dilbilimciler arasında bu konuda bir görüş birliği yoktur.

Makedonca

Güney Slav dillerinin doğu grubundan bir dildir. Makedonya Cumhuriyeti'nin resmî dilidir. Makedonca Bulgarcaya çok yakındır ve bu iki dil arasında karşılıklı anlaşabilirlik mümkündür.

Maltaca

Malta ve Avrupa Birliği'nin resmî dillerinden biri. Latin alfabesi kullanılarak yazılır. Arapça dilbilgisi üzerine bir takım Roman ve Anglo-sakson oluşumların eklenmesi oluşturulmuş kurallardan oluşur. Günlük hayatta kullanılan sözcük ve yüklem-

ler tamamen Maltaca ya da Arapça kökenli iken, modern sözcüklerin büyük bir kısmı Avrupa dillerinden alınmıştır.

Mançuca

Tunguz dillerinden Kuzey Çin'de konuşulan dil. Mançuların ana dili genelde Çince'dir. Dünya üzerinde sadece 60 kişinin ana dili Mançuca'dır. Mançuca'nın kendine özgü bir alfabesi vardır. Bugün Mançuca ölmek üzere olan dillerden biridir.

Man dili, Adam dili veya Manksça

Kelt dilidir. İskoçya Galcesi gibi Adam dili'de İrlanda Galcesinden doğmuştur.

Malay dili

Malezya, Brunei ve Singapur'un resmî dilidir. Tayland, Filipinler, Endonezya gibi ülkelerde yaşayan Malezyalılar tarafından da konuşulmaktadır. Doğu Timor'da geçerli bir dildir. 20-30 milyon kişi tarafından konuşulduğu tahmin edilmektedir. Tayland-Hindistan kökenli bir dildir.

Maya dili

Kolomb öncesi Amerika uygarlıklarından birini oluşturan Mayalar'ın vaktiyle kullanmış oldukları dildir.

Bulgular M.Ö. 3. ve 4. yüzyıllarda bile Mayalar'ın yazı sistemini kullandıklarını göstermektedir. Maya yazısından önce de Orta-Amerika'da çeşitli yazı sistemlerinin kullanıldıkları (Zapotek yazısı, Olmek yazısı vs.) bilinmektedir. Bunlardan biri Olmec ile Maya yazısı arasında bir "geçiş yazısı" denilebilecek Epi-Olmec yazısıdır. Bununla birlikte 5 Ocak 2006'da National Geographic tarafından yayımlanan Maya yazısı inceleme sonuçları Maya yazı sisteminin hemen hemen en eski Orta Amerika yazı sistemleri kadar eski olduğunu göstermektedir. Kısa kısa da ol-

sa, çoğu anıtlar, tabletler, steller (dikiltaşlar ve tahta levhalar) ve çömlekçilik ürünleri üzerine yazılmış olmak üzere günümüzde yaklaşık 10.000 Maya yazıtının ya da metninin varlığı bilinmektedir. Bunlardan başka Mayalar'ın, özellikle çeşitli incir ağacı türlerinin ağaç kabuklarından elde ettikleri kâğıtlara kaydettikleri boyalı metinler mevcuttur. Maya yazı sisteminin çözülmesi uzun ve zahmetli bir inceleme sürecinden sonra mümkün olmuştur. İlk kısmi çözümler 19. yüzyılın sonunda başlamışsa da, yazının çözülmesi konusunda esas önemli gelişmeler 1960'lı ve 1970'li yıllarda olmuştur ve günümüzde Maya metinleri tümüyle olmasa da, yeterince okunabilmektedir. Maya dilinin çözülmesi konusunda emek harcamış isimlerden bazıları Constantin Rafines, Yuri Knorozov, Ramón Arzápalo Marin'dir.

Ne yazık ki İspanyol papazlar işgalden kısa süre sonra ele geçirdikleri tüm Maya kitaplarını yakıp yok etmişlerdir. Arkeolojik sit alanlarındaki taş yazıtların, tabletlerin yanısıra, günümüze ancak üç Maya elyazması ve birkaç sayfadan ibaret bir metin kalmıştır.

Meroitik dil

Meroë ve Sudan'da Meroitik devirde (yaklaşık M.Ö. 300 - M.S. 400 yılları arasında) konuşulmuş ve şu anda kullanılmayan bir dildir. Meroitik alfabe ile yazılmıştır. İki dilli metinlerin eksikliği nedeniyle tam olarak anlaşılamamıştır; anlamları doğrulanmış az sayıdaki kelime diğer dillerle olan genetik ilişkisinin belirlenmesinde yetersiz kalmıştır, fakat bazı dil bilimciler geçici olarak Nil-Sahra dilleri ile ilişkili olduğunu öne sürmüştür, diğerleri ise izole diller arasında saymaktadırlar.

Mors alfabesi

Kısa ve uzun işaretler (nokta ve çizgiler) kullanarak bilgi aktarılmasını sağlayan yöntem. 1832'de telgraf ile ilgilenmeye başlayan Samuel Morse tarafından 1835 yılında oluşturuldu.

1837'de kullanılmaya başladı. 1840 yılında patent için başvuruldu.

İlk hat ABD'de Baltimore, Maryland ile başkent Washington arasında kuruldu. İlk mesaj İncilden bir cümleyi içeriyordu, gönderim tarihi 24 Mayıs 1844 idi.

Orjinal mors kodu kısa ve uzun sinyallerin kombinasyonunun bir sayıya karşılık gelmesinden oluşmuştu. Her sayı da bir harfe karşılık geliyordu.

Ancak Morse'un bulduğu sistemin kullanımı kolay değildi. Asistanı Veil ile bu konu üzerine ortaklaşa çalışmaya başlayan Morse, bir süre sonra Veil'in önerdiği sistemin daha basit olduğuna ikna oldu. Veil'in sisteminde kısa ve uzun sinyallerin yanı sıra duraklamalar da kullanılıyordu. Bu sistem daha sonra Amerikan Mors Kodu olarak isimlendirildi.

Mors kodu; sesli olarak, radyo sinyallerinin açılıp kapatılmasıyla, telegraf tellerinden geçen elektrik akımıyla, mekanik yolla ya da görsel (ışıkların yanıp sönmesi) gibi çeşitli yollarla iletilebilir.

Sistem genel olarak Mors alfabesi olarak adlandırılsa da uygulamada İngiliz alfabesi ve buna bağlı noktalama işaretlerini ifade etmek için iki farklı tür mors kodu kullanılmaktadır. Bunların birincisi olan Amerikan Mors Alfabesi, genellikle telgraf sistemlerinde kullanılırken, Uluslararası Mors Alfabesi ise araları görmezden gelerek sadece kısa ve uzun sinyallere göre çalışır.

Telgraf şirketleri mesajların uzunluğundan şikâyetçiydi. Bunun üzerine 5 koddan oluşan kısaltmalar geliştirildi.

Nepalce

Nepal'in resmî dilidir. Hint-Avrupa Dil Ailesi'nin Hint-Arayan dillerine aittir.

Devanagari ile yazılır. Sanskritçe ve Hintçe'yle çok benzerlik göstermektedir.

Norveççe

Norveç'te konuşulan ve İskandinavca da denen Kuzey Cermen dil ailesine bağlı bir dildir. Norveççe, İsveççe ve Danca ile çok yakındır ve birini bilen bir kişi diğerlerini de anlayabilir.

16. yüzyıldan, 19. yüzyıla kadar, Norveç'in resmi dili Danca idi. Yeni bir dil olarak Norveççenin oluşturulması, milliyetçilik ve edebiyat tarihi ile alakalıdır. Norveç hükümeti tarafından belirlenen iki çeşit yazılı Norveççe vardır; Bokmål (edebi kitap dili) ve Nynorsk (yeni dil). Dil reformları, birçok yazma ve konuşma kolaylığı ile birlikte yeni kelimeler üretmeyi de mümkün kılmıştır. Bu reformlar daha çok Nynorsk Norveççesinde etkili olmuştur. Bu yüzden günümüzde Bokmål, muhafazakâr Norveççe, Nynorsk ise radikal Norveççe olarak kabul edilebilir

Orhun Alfabesi

Göktürkler tarafından kullanılan alfabedir.

Göçebe bir yaşam süren Türkler'in yazıya olan gereksinimleri geç bir vakitte belirmiş gözükmektedir. Bilindiği kadarıyla Türklerin kullandığı ilk yazı sistemi olan ve Orhun Yazıtları'nda kullanılmasından ötürü Orhun Alfabesi olarak adlandırılan yazı sistemi ilk olarak (en azından var olan bulgulara göre) 6. yüzyılda kullanılmıştır. Burada önemli bir nokta bu alfabenin Orhun alfabesi olarak isimlendirilmesine karşın, Orhun Yazıtları'nın yazılıp, anıtsal nitelikte dikilmesinden iki yüzyıl önce Yenisey'deki anıtlarda kullanılmış olmasıdır. O halde akla, neden Yenisey Alfabesi adıyla literatüre girmediği sorusu gelir. Bu durum, adı geçen alfabenin son ve mükemmel biçimini Orhun'daki anıtlarda almış olmasından kaynaklanır. Gök Türkler, Uygurlar, Kırgızlar tarafından doğduğu coğrafyada kullanılan Orhun yazısı, bazı Türk boylarınca Avrupa'ya da taşınmıştır. Hatta 16. yüzyıla kadar Macaristan'da Sekeller arasında kullanıldığı bilinmektedir.

Osetçe

Kafkasya'da yaşayan Osetlerin konuştuğu dildir. Asıl olarak Rusya içindeki Kuzey Osetya-Alanya'da ve Gürcistan'da Güney Osetya'da konuşulur. Osetçe konuşan toplam kişi sayısı 700.000 kadardır. Bu nüfusun yaklaşık yüzde yirmisi, Gürcistan'ın değişik bölgelerinde yaşar.

Osetçe, Hint-Avrupa dilleri ailesinden İran dilleri öbeğine giren dillerden biridir. Kuzey Osetya'nın, eğitim dili ve aynı zaman da Rusça ile birlikte resmi dilidir. De facto Güney Osetya yönetiminin de resmi dili ve bu bölge halkının da eğitim dilidir.

Osetçe İron ve Digor olarak iki ana lehçeye ayrılır. İron, Kuzey ve Güney Osetya'da konuşulan iki şiveyi ve bu şivelere bağanan, değişik ağızları barındırır. Digor, Kuzey Osetya'nın batısında konuşulur. Osetçe'nin bir üçüncü lehçesi de, ortaçağdaki göçler sonucu, 17. yüzyıla kadar Macaristan'da konuşulan, bu gün ölü bir dil olan Yas dilidir.

Osmanlıca veya Osmanlı Türkçesi

Osmanlı Devleti döneminde kullanılan Türkçe yazı diline verilen addır. Arap alfabesi'nin Farsça ve Türkçe'ye uyarlanmış bir biçimi ile yazılır.

Osmanlıca sağdan sola doğru yazılır. Arap harflerinde temel ve küçük harf ayrımı yoktur. Noktalama işaretlerinde kesin kurallar bulunmamaktadır. Arap harfleri sözcüklerin başında, ortasında ve sonunda farklı biçimde yazılır. Bazı harfler (dal, zel, re, je, vav) bir sonraki harfle birleşmez.

Arap harflerinin Türkçedeki zengin ünlü sistemini karşılamada yetersiz olduğu düşünülür. Örneğin Arap alfabesindeki elif Türkçedeki a ve e ünlüsünün karşılığıdır ya da Türkçedeki u, ü, o, ö ünlülerinin yerine Arapçada yalnızca "vav" harfi vardır, bu aynı zamanda v ünsüzünün de karşılığıdır

Pehlevi Alfabesi

İran'da M.Ö. 2. yüzyıldan, M.S. 7. yüzyılda İslamiyetin kabulüne değin kullanılan yazı sistemidir.

Orta Farsça veya Pehlevi Dili, Sasaniler zamanında konuşulan İran dilidir. Eski Farsça'dan intikal ederek gelmiştir. Orta Farsça genellikle Pehlevi Alfabesi'yle yazılırdı. Farsça konuşan Maniheistler tarafından, Mani alfabesi kullanılarak da yazılırdı. Orta Farsça, dil aileleri arasında, Hint-Avrupa dil ailesinin Hint-İran dilleri koluna bağlı İran dilleri grubunda yer alır.

Portekizce

İki yüz milyon üzerinde insan tarafından anadil olarak konuşulmaktadır. Dünya üzerinde en yaygın altıncı dildir, Latin Amerika'da ise 186 milyon (nüfusun %51 i) konuşan kişi sayısı ile en yaygın dildir. Hint-Avrupa dil ailesinin İtalo-Keltik altgrubunun Roman Dilleri koluna bağlıdır. İspanyolcaya çok yakındır. Kelime hazneleri %70 ortak olsa da, İspanyolcada kullanılmayan burundan seslere Portekizcede çokça rastlanır. Bu sesler aksanlı olduklarında, ã (coração: kalp), õ (corações: kalpler) harfleriyle; aksansız olduğunda ise kelime sonuna konan m (bem: iyi) harfi ile gösterilir. İtalyanca, Fransızca ve Rumence ile de oldukça benzerlik taşır. Portekizceye en yakın dil ise İspanya'nın Galiçya (Galicia) bölgesinde konuşulan Gallego dilidir Galiçyaca. Dünya üzerinde yayılımı 15. ve 16. yüzyılda Portekiz'in sömürgeleştirme sürecinde hız kazanmıştır.

Brezilya ve Portekiz'de konuşulan şiveler telaffuz açısından pekçok farklılık taşısa da, iki ülkede yaşayanlar birbirlerini en ufak bir zorluk olmadan anlayabilirler. Az sayıda da olsa bazı kelimeler iki ülkede değişik biçimde söylenir. Portekiz'de "ananas", Brezilya'da "abacaxi"dir. Portekiz'de kız "rapariga", erkek "rapaz" iken; Brezilya'da bu kelimeler "moça", ve "moço" olarak söylenir

Raşi Yazısı ya da Raşi Karakterleri

İbranicede din kitaplarındaki kutsal olmayan metinlerin ya da kutsal metinlerin hahamlarca yapılan yorumlarını yazmakta kullanılan İbrani harfleridir.

Adını (22 Şubat 1040 – 17 Temmuz 1105) yılları arasında yaşamış olan Musevi Din adamı Raşi'den almıştır. Raşi kelimesi Rabi Şlomo Yitsaki olan bu hahamın ismini ilk harflerinden oluşmuş bir kısaltmadır.

Bu Alfabede İbranice'de bulunmayan ama İspanyolca'nın yazılmasında gerekli olan "Ç", "C", "J" harfleri "Gimel" ve "Zayin" harflerinin üzerlerine eklenen ufak işaretlerle belirgin hale getirilmiştir

Runik

Bu yazı sisteminin, Kuzey Avrupa ülkelerinde kullanılmış alfabesine runik alfabe ya da Futhark adı verilir. Bu alfabeye verilen Futhark adı, alfabedeki ilk 6 harfin kullanılmasıyla oluşturulmuş yapay bir addır ve İskandinav mitolojisindeki göksel yaşam kavramını ifade eder. Runik adı ise, maji ve kahinlikle ilgili görülen bu alfabeyi kullanmış eski Cermen dili halklarının (Angıl'lar, Vikingler vs.) Run'lar (runes) adıyla anılmış olmasıdır. Run (rune) sözcüğünün Hint-Avrupa dillerindeki anlamı sırdır (mister). (Bu sözcükten türetilmiş raunen sözcüğü « sırdan söz etmek, mırıldanmak » anlamına gelir.)

Orhun alfabesiyle yazılmış Tonyukuk dikilitaşı Futhark alfabesi olarak bilinen, Kuzey Avrupa'daki runik alfabe vaktiyle İskandinav ülkelerinde yaşayanların belirlediği 24 takımyıldıza denk düşecek şekilde 24 harflidir ki, bu halklardan Vikingler bu 24 takımyıldızın oluşturduğu hatta "run (rune) hattı" adını vermişlerdi. 24 harfli olan ilk Futhark alfabesinin İ.S.800 yılları civarında 16 harfe düştüğü sanılmaktadır

Rusça

Bilinen Rus dili tarihinin başlangıç yılı 858'dir. Rusça sistemi Slav dillerinden gelmiştir ve en çok sözcük Slav Dili'nden ve Eski Rus Dili'nden aktarılmadır. Rus dilinde Kiril Alfabesi kullanılır. 988 yılında Kiev Rusyası'nın prensi Vladimir, Konstantinopolis'ten Ortodoks dinini Kiev Rusyası'na taşıdı. Bulgar eğitimci Konstantin (en tanıdık adı Kiril'dir) ve Metodius kardeşler Slavlar için Glagol alfabesini yarattılar. Glagol Alfabesi Slav dili için kullanışsızdı. Onun için Kiril ve Metodius yeni Kiril Alfabesi'ni yaratınca, orijinal İncil'i Slavca'ya çevirdiler. O zamandan beri Rus dilinde Kiril Alfabesi kullanılır. Şimdiki Rus stilindeki Kiril Alfabesi'nde 33 harf var.

Sanskritçe

Hint-Avrupa dil ailesinin Hint-İran koluna bağlı en eski belgeli lisanıdır. Etimolojisi Sanskrit, sözcük olarak cilalanmış, düzenlenmiş, kusursuzlaştırılmış manalarını taşımaktadır.

Tarihçiler Sanskritçeyi ilk konuşanların Hindistan, Hazar Denizi ve Ortadoğu'ya kadar yayılan çok geniş bir topluluk olduğunu öne sürer; bazıları da bu lisanın hiçbir zaman dini ve ilmi çevre sınırlarını aşıp, halk tarafından kullanılmadığını iddia etmektedirler.

Sanskritçeyi konuşanların ilk vatanları Pencap (Yukarı İndus Vadisi)tır. Burada Sanskritçenin en eski şekli olan Veda lisanı ortaya çıkmıştır. M.Ö. 2. bin yılın ilk yarısına tekabül eden dönemde, Veda dili gelişmiş, esneklik kazanmıştır. M.Ö. 1. bin yılda, Ganj Vadisine kadar yayılan Hint- Ari topluluğu bu lisanı iyice benimsemiş ve daha sonra da Prakrit denilen dil ortaya çıkmıştır. Bu arada komşu kültürlerden birçok sözcük ve kullanılış şekli de Sanskritçeye karışmıştır.

İlk gramer çalışmalarını ise M.Ö. 5. yüzyılın edip ve bilginleri yapmıştır. Araştırmacılar, Sanskritçeyi hakiki zenginliğine kavuşturanların Panini adlı edebiyat bilgininin başını çektiği bir

grup olduğunda ittifak halindedirler. Ancak Panini'nin kurduğu gramer kuralları o devirde halkın hemen hemen tamamının konuştuğu Sanskritçenin Veda ve Prakit kollarından birçok yerde ayrılan bir Sanskritçeydi.

Sırpça

Slav dillerinin güney grubundan, Sırpların konuştuğu dil. Hırvatça ile birlikte "Sırp-Hırvat dili" olarak da bilinir. Sırpça, Sırbistan ve Karadağ'ın resmi dilidir. Ayrıca Bosna-Hersek'in resmi dillerinden biridir, ve çoğu Sırbistan, Karadağ, Bosna-Hersek ve Hırvatistan'da yaşayan 10 milyon Sırp tarafından konuşulur.

19. yüzyılda Kiril alfabesi Sırpçaya uygulanırken, her ses için bir harf oluşturulmuştur ve bu yüzden Sırpça yazıldığı gibi okunan ve okunduğu gibi yazılan bir dildir.

Sırpçanın ilginç bir özelliği, hem Latin alfabesi hem de Kiril alfabesi kullanılarak yazılmasıdır. Bunun sebebi tarihseldir. Yugoslavya yönetimi Kiril alfabesi tercih etmiş, ancak ondan önceki Sırp-Hırvat federasyonunda kullanılan Latin alfabesinin kullanımı devam etmiştir. Sırpça'da Türkçe'den gelme 8965 sözcük bulunmaktadır.

Slovakça

Çekçe ve Lehçe ile birlikte Slav Dilleri'nin batı kolunu oluşturan bir dildir. Çekçe ile çok benzerdir ve tarihi münasebetleri sebebiyle iki dilden birini bilen insanlar kolaylıkla anlaşabilir.

Slovakça hızlı konuşulan bir dildir. Çoğu Slovakya'da yaşayan 6 milyon kişi tarafından konuşulur. Ayrıca yarım milyon Slovak göçmenin bulunduğu ABD ve Çekoslovakya zamanından Çek Cumhuriyeti tarafında kalan Slovaklar da buna dahildir.

Sindhî

Pakistan'da Sindh vilâyetinde konuşan bir Hint-Avrupa dilidir. Bundan başka Sindhî Hindistan'da konuşulur.

Somalice

Somali ve çevre ülkelerde konuşulan bir Afrika dili. Genelde Afrika Boynuzu diye tanımlanan bölgede konuşulmakla birlikte bazı ülkelerdeki göçmen topluluklarda ve Arap Yarımadası'ndaki Yemen'de de konuşulur.

Sümerce

Sümerlerin ana dili, Güney Mezopotamyada M.Ö. 4000 yılında konuşuluyordu. Daha sonraları yavaş yavaş yerini konuşulan bir dil olarak M.Ö. 2000li yılların başına doğru Akatça'ya bıraktı, ancak Mezopotamyada M.S. 1. yüzyıla kadar, kutsal, şölensel, edebi ve bilimselbir dil olarak kullanılmaya devam etti. Daha sonra ise bu dil 19. yüzyıla kadar unutuldu. Mezopotamyada konuşulan diğer dillerin aksine, Sümerce, izole diller sınıfındaydı ve döneminin ve çevresinin diğer tarihi dillerinden olan ve her ikisi de Semitik dillerden olan Babilce ile Asurca'dan oluşan Akatça'dan bile farklıydı.

Süryani alfabesi sağdan sola doğru yazılır ve 22 harften oluşur. İbrani Alfabesi'nin tersine harfler bitiştirildiğinden, bu harflerin başta, sonda ve ortada yazılışları farklıdır.

Süryanice

Bir Sami dili. Kadim/Antik Aramca, Aramice diline dayanmakta olup eski dillerden Akadca, Asurca ve Babilce'yle, çağdaş dillerden de Arapça'yla akrabadır. Bugün Süryanice ciddi bir yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bu dil, Urfa merkezinde bulunan Süryaniler 2. yüzyılda Hristiyanlığı kabul etmeleriyle Yunan kültürüyle de harmanlanıp

güçlü ve zengin bir edebiyat meydana getirmişlerdir. En önemli eserler Kutsal Kitabın Peşitta adı verilen Süryanice çevirisidir.

Tacik alfabesi

Kiril alfabesi bugüne kadar Tacikistan'da en çok kullanılan yazı sistemidir. Mamafîh Tacikistan, bazı koşullar tamamlandıktan sonra, Kiril alfabesinden Fars-Arap sistemine döneceğini ilan ederek İran ve Afganistan (Farsça konuşan ülkeler) ile daha yakın kültürel bağlar kurmayı amaçlamaktadır

Türler Fars-Arap Fars-Arap yazı sisteminin bir sürümü, Tacikçe'yi yazmak için kullanılmaktadır. Tacik sürümünde (Arap alfabesinin diğer sürümleri gibi), <<I>> (alef) hariç, ünlü seslere ait harfler yoktur, ama ihtiyari olarak diyakritik işaretlerle verilmektedir (teknik bir bakımdan abcad bir yazı sistemidir).

Latin alfabesi, okuryazarlık sayısını artırmak ve dilin İslamî etkilerini çıkartmak için, Ekim Devrimi'nden sonra uygulanmaya konuldu. 1926 ve 1929 arasında, Latin türünün ilk sürümlerinde sadece küçük harfler kullanılmaktaydı (örnek olarak, bu maddenin üst-sağ kısmındaki resime bakınız). Orta Asya Yahudileri ise değişik bir sürüm kullandılar. Bu harfler diğer lehçelerde bulunmamaktadır.

Tay alfabesi

44 sessiz harf içeren bir hece yazısıdır. 18 ünlü, 6 çift sesli harf vardır. Harflerden 8 tanesi, yalnızca Pali ve Sanskritçe kaynaklı kelimeleri yazmak için kullanılır.

Bazı sessiz harfler için birden fazla seçenek vardır. Aslında bunlar farklı sesler içindir ama yıllar içerisinde bunlar arasındaki fark kaybolmuştur. Taycada farklı tonda telaffuz edilen kelimeler farklı anlamlar ifade eder ve 5 ton içerir. Kelimeler arasına boşluk konulmaz, onun yerine cümlenin sonuna konulur.

Ulahça veya Makedo-Rumence, Arumence, ve Aromanca'da limba armãneascâ, armãneshce veya armãneashti; Yunanca:

Vlahika (Türkçe'deki "Ulahça" adı Yunanca'dan türetilmiştir) Balkanlar'da konuşulan Doğu Roman Dilidir.

Balkanlar'daki Roma fetihsinden sonra düzenlenmiş ve çağdaş Rumence'nin grameri ve morfolojisi gibi birçok özellik paylaşıyor. Rumence ve Ulahça'nın arasında en büyük farkı söz varlığıdır - Rumence komşu Slav dilleriden çok etkilendi, ama Ulahça, tarihsel olarak Yunanca ile çok yakın ilişkilere sahip olduğu için Yunanca'dan çok etkilendi. Bu dillerin arasında bir tane daha önemli fark kökenleridir. Ulahça formunda üç farklı katmanlara sahiptir: eski katmanı (Epirus, Tesalya, İllirya ve Makedonya'da konuşulan diliden kaynaklanıyor), Latince katmanı (Roma İmparatorluğu'ndan getirildi), ve Yunan veya Hellenik katmanı (Roma ve Doğu Roma İmparatorluğun süresinde eklendi). Daha geliştirildiğinde, Osmanlı İmparatorluğun zamanında birkaç kelime Türkçe'den eklenildi.

Gramer Ulahça'nın grameri ve morfolojisi Rumence'ye çok benzerdir. Belirli tanımlığı kelimenin sonuna ekleyen klitik cüzüdür; hem belirli hem de belirsiz tanımlıkları çekilebilirler; ve isimler üç ayrı cinste sınıflandırılmış.

Türk Alfabesi

Türkiye Türkçesinin yazımında kullanılan alfabedir. Latin harfleri temel alınarak, 1 Kasım 1928 gün ve 1353 sayılı yasayla tespit ve kabul edilmiştir. Bu kanuna göre, Türk alfabesinde 29 harf bulunur. Alfabeyi oluşturan büyük ve küçük harfler, sırasıyla aşağıdaki biçimde yazılır.

Alfabede 29 harf bulunur. Ancak 1990'lı yıllarda toplanan bir uluslararası Türkçe kurultayında Türkiye alfabesine ñ(gırtlak n'si), é(ince e), q, w, x'in de katılması ile oluşacak ortak alfabeden diğer Türk devletlerinin kendi alfabelerini seçmesi karara bağlanmıştır. Bunun ardından Azerbaycan kendi alfabesini 34 harflik bu alfabeden seçip kullanmaya başlamıştır.

Ayrıca sesli a, u, ı harflerinin üzerinde yad kökenli sözlerde

inceltme imi (^) kullanılmaktadır. O harfinde inceltme imi kullanılmaz.

Urduca

Pakistan ve Hindistan'ın resmî dili. Hintçeye çok benzemektedir.

Urduca, Dünya'da 20 milyon kişi tarafından konuşulmaktadır. Pakistan'ın resmi dili olmasının yanında, Hindistan'ın 22 resmî dillerinden biridir. Hintçe ile aynı olmasına rağmen Arap alfabesi ile yazılır.

Uygurca

"Kutadgu Bilig" (15. yüzyıl), sağdan sola yazılmıştıBu yazı ile kütüphaneler dolusu edebiyat, sanat, din, hukuk konularında kitaplar yazılmıştır. Uygur Türkleri Çin, Hint ve İran kültürlerinin etkisinde kalmış ve çok renkli bir kültür geliştirmişlerdir. Uygurlar kağıdı ve matbaayı ilk kullanan Türk kavmidir. Bilinen en eski metinler 9. yüzyıla aittir. Uygur Alfabesi, Karahoca Uygur Krallığı'nın yıkılmasından sonra da kullanılmıştır. Türklerin Müslüman olmalarından sonra Arap alfabesini almalarına rağmen Türkistan ve Kırım'daki Türk devletlerinde Uygur alfabesi kullanılmaya devam etmiştir. Timur İmparatorluğu ve kollarında bu alfabe kullanılıyordu. Ebu Said Mirza'nın 1468'de Uzun Hasan'a gönderdiği mektup Uygur alfabesiyle yazılmıştı.

Osmanlı sarayında da Uygurca bilen katipler vardı. Örneğin Fatih Sultan Mehmet'in Otlukbeli Savaşı'ndan sonra Özbek Hanı'na gönderdiği zafername Uygur alfabesiyle yazılmıştı. Uygur alfabesi 18. yüzyıla kadar kullanılmış fakat sonra tamamen unutulmuştur

Yeni Orkun Alfabesi'nde 29 harf vardır. Bunların 8 tanesi sesli 21 tanesi ise sessiz harflerden oluşmaktadır. Köken olarak 6ncı yüzyılda kullanılan Orhun Alfabesidir.

Yeni Orkun harfleri kullanılarak yazılan metinde (günümüz-

de kullandığımız Latin harfleriyle yazımda olduğu gibi) harfler bitişmez, ayrı yazılır.

Cümleler, aralarına üst üste iki nokta koyulmak suretiyle birbirinden ayrı yazılır. Bunun dışında virgül yerine tek bir nokta işareti kullanılır. Yazı (Arap ve Fars alfabesindeki gibi) sağdan sola yazılır

Yidiş

Avrupa, Amerika ve Asya'da 3.5 milyon'dan fazla Aşkenaz Yahudisi tarafından konuşulan, Cermen kökenli dil. Diğer birçok Musevi dili gibi İbrani Alfabesi ile yazılır.

Hint Avrupa dilleri'nini Cermen dilleri kolunun, Batı Almanca-Batı Grubu, Yüksek Almanca bölümünde bulunan Yidiş, her ne kadar farklı bir alfabe ile yazılsa da bu dili bilmeyen insanlarca duyulduğunda Almanca olduğu zannedilebilir. Almanca bilen bir kişi bu dili %60 - %70 oranında anlayabilir. Ancak Yidiş diline İbranice, Aramice ve Slav kökenli dillerden giren ek ve kelimeler bulunduğundan tam anlama mümkün olmaz.

Yunan Alfabesi

Yedisi sesli, onbeşi sessiz, ikisi ise birleşik yirmi dört modern harften oluşur:

EFSANELER

Söylediklerinize dikkat edin; düşüncelere dönüşür...
Düşüncelerinize dikkat edin; duygularınıza dönüşür...
Duygularınıza dikkat edin; davranışlarınıza dönüşür...
Davranışlarınıza dikkat edin; alışkanlıklarınıza dönüşür...
Alışkanlıklarınıza dikkat edin; değerlerinize dönüşür...
Değerlerinize dikkat edin; karakterinize dönüşür...
Karakterinize dikkat edin; kaderinize dönüşür...

Mahatma Gandi

Aeneas

(Eski Yunanca Αινειας, Latince Aeneas), Kral Ankhises ile Aphrodite'nin oğlu ve Troia kahramanlarından biridir. Latin şairi Vergilius'un şaheserinin konusu oldu ve bu Anadolulu prens, Roma'nın milli kahramanı ve imparator Augustus'un atası sayıldı. Truva düştükten sonra şehirden kaçıp yeni bir yurt arayan Truvalıların önderidir. Önce sağ kurtulanlarla beraber Kaz Dağı'nın güneyindeki Antandros (Altınoluk) kentine gelip burdan gemi ile denize açılmışlardır. Rüzgâr onları Kartacaya sürüklemiştir. Kartaca Kraliçesinin bir süre misafiri olduktan sonra tekrar yola çıkarlar ve Orta İtalyada karaya çıkarlar. Burada yerli Sabinlerle de karışarak Roma kentini kurarlar. Truva'daki palladium adıyla bilinen heykeli beraberinde kaçırıp, kurulacak olan Roma kentinin bulunduğu yere diktiği belirtilir. Truva'da Hektor'dan sonra en büyük kahraman sayılırdı. Dardanya prensiydi. Torunları Romulus ve Remus Roma İmparatorluğu'nu kurmuştur.

Amulius

Roma mitolojisine göre Numitor'un kardeşi ve Procas'ın oğluydu. Kardeşi Numitor Alba Longa'nın kralıydı. Amulius karde-

şini tahttan indirip kendisi başa geçmişti. Amulius Numitor'un kızı Rea Silvia'yı Vesta rahibesi olmaya zorladı, böylece Rea bakire kalacak ve Amulius'u devirecek evlatlar doğuramayacaktı. Ancak Rea Mars'ın tecavüzüne uğramış ve Romulus ve Remus'u doğurmuştu.

Amulius Rea Silvia'yı yeminini bozduğu gerekçesiyle canlı canlı gömmüş ve oğullarını da Tiber nehrine atmıştı. Ancak nehir tanrısı Tiberinus ikizleri bulmuş ve onları emzirmesi için dişi bir kurta vermişti. Ardından da Rea Silvia'yı kurtarmış ve onunla evlenmişti.

Aita

Etrüsk mitolojisinde yeraltı tanrısıdır. Ona atfedilen özellikler ve insanların ona karşı tapınma biçimleri açısından Yunan mitolojisindeki Hades ve Roma mitolojisindeki Pluto ile büyük benzerlikler taşımaktadır, bir bakıma Yunan mitolojisindeki Hades'in Etrüsk mitolojisindeki hâlidir.

Alp Er Tunga (veya Alp er Tonğa)

Büyük Türk hükümdarı ve destan kahramanı (ö: M.Ö. 623'ten sonra). Yaşamıyla ilgili bilgiler efsanelere dayanan Alp Er Tunga'nın, Türklerin eski atalarının soyundan geldiği öne sürülür. Ayrıca, Divân-ı Lügati't-Türk'te ve Kutadgu Bilig'de, İran destanı Şehname'nin kahramanı Efrasiyab'la aynı kişi olduğu belirtilir. İran-Turan savaşları sırasında Zaloğlu Rüstem ile giriştiği mücadele sırasında pusuya düşürülüp öldürülmüştür. Öldürülmesiyle ilgili Alp Er Tunga Sagusu, Divân-ı Lügati't-Türk'ün çeşitli yerlerinde örnek metin olarak verilmiştir.

Alp Er ismi Altay Dağlarından bulunan antik Türk Yazıtlarında bahsedilmiştir. Orhun Yazıtları'nda (i, N. 7, ii, E. 31), Kül Tigin 714 yılında Oğuzlara karşı beşinci defa yaptığı seferi başarı ile kazanınca, kitabeye şöyle yazdırmıştır;

"tunga tigin yoghinda kiri ölürtimiz."

Moğol tarihçi Cüveyni (Ebü'l- Muzaffer Alâûdîn Atâ' Melik bin Bahâiddîn Muhammed el-Cüveynî) Uygur Devletinin hükümdarlarının Efrasyap soyundan olduğunu, Mesudî de M.S. 7. yüzyılın başındaki Köktürk hakanının "Efrasyab"(Afrasiyap ya da Franrasyan) soyundan olduğunu yazmaktadır. Aynı biçimde Karahanlılar ve Harzemşahlar devletide soylarını Alp Er Tunga'ya bağlamaktadırlar.

Amaethon

Amaethon veya Amathaon, Galler mitolojisinde ana tanrıça Dôn'un oğlu olan tarım tanrısıdır.

Arawn'ın liderliğindeki Öteki Dünya tanrı ve tanrıçaları ile Dôn'un Çocukları arasında çıkan savaşın doğrudan sorumlusu olmuştur.

Ağaçlar Savaşı'nda (Cath Godeau) kardeşi Gwydion ağaçları birer savaşçı haline dönüştürünce, Öteki Dünya tanrı ve tanrıçaları mağlup edilmiştir

Armazi

Gürcü pagan panteonundaki baş tanrıdır. Gürcü kayıtlarına göre altından, eli kılıçlı bir asker figürüydü. 30 metre yüksekliğinde, yeşil gözlere sahipti. Armazi Gürcülerin M.Ö. 4. yüzyıldan M.S. 4 yüzyıla kadar baş tanrısı olarak kalmıştır

Apollon ve Dafni

Destana göre, Yunan Deniz Tanrısı Peneus'un kızı Dafni'ye, Apollon aşık olmuştur. Dafni'ye umutsuzca aşık olmasının nedeni, aşk tanrısı Eros'un oklarından birine hedef olmasıdır.

Apollon aslında çok iyi bir okçudur ve kendiyle övünmeyi çok sever. Bir gün kendisi gibi iyi bir okçu olan Afrodit'in oğlu genç Eros ile karşılaşır ve onun okçuluk kabiliyeti ile ilgili alaycı sözler söyler. Buna karşılık, Eros öç almak ister ve iki ok hazırlar. Biri altın suyuna batırılmıştır ve saplandığı kişiye tutku ve sonsuz aşk verecektir. Diğer ok ise saplandığı kişiyi aşk ve tutkudan tamamen uzaklaştıracaktır. Altın ok Apollon'un kalbine saplanır ve Dafni'ye umutsuzca aşık olur. Fakat ne yazık ki diğer ok Dafni'nin kalbine saplanmıştır. Dafni, Apollon'dan sürekli kaçar ve aşkını reddeder.

Bir gün Dafni yine kaçarken Apollon'a yakalanır ve babası Yunan Deniz Tanrısı Peneus'dan yardım ister. Peneus, Dafni'yi Defne ağacına dönüştürür ve Dafni sonsuza dek Defne ağacı olarak kalır.

Apollon ise, Defne ağacından aldığı yapraklarla kendine bir taç yapar ve bu tacı başından hiç çıkartmaz. Tüm Apollon heykellerinin başında gördüğümüz Defne yapraklarından yapılmış tacın sebebi budur.

Yine bir efsaneye göre bu olay Antakya'nın Harbiye Beldesinde geçmiştir. Bu efsanenin kanıtlarından en önemlilerinden biri Antakya Arkeoloji Müzesini'nde bulunan Apollon ve Dafni mozaiğidir. Ayrıca burada yaşayan halk, Harbiye'nin meşhur şelalelerine "Apollon'un Gözyaşları" adını vermiştir. Ayrıca bu şelaleler defne ağaçları arasından akmaktadır. Bu da öykünün Harbiyede geçtiğini destekleyen önemli özelliktir.

Apollo ve Dafni isimli heykeli ünlü heykeltıraş Gian Lorenzo Bernini'nin en tanınmış eserlerindendir.

Ascanius

Yunan ve Roma mitolojisinde Ascanius, Aeneas ve Creusa'nın oğludur. Truva savaşının ardından Aeneas yanmakta olan şehirden babası Anchises, oğlu Ascanius ve bu yolculuk sırasında ölecek olan karısı Creusa ile birlikte kaçarak İtalya'daki Latium'a gelmişti. Ascanius sonradan İtalyan savaşlarında boy göstermiştir. Virgil'in Aeneid adlı eserinde Alba Longa'nın ilk kralı olarak Romanın kuruluş mitinde yer alır.

Ascanius aynı zamanda Iulus ya da Julus olarak da bilinir. Gens Julia ya da Julianlar olarak bilinen ve aynı zamanda Jül Sezar'ın da mensubu olduğu bu aile soylarının Ascanius/Iulus'a dolayısı ile de onun babası Aeneas, onun annesi Venüs'e dayandırırlar.

Ashab-ı Kehf

Yedi Uyurlar veya Yedi Uyuyanlar, Kur'an'da Ashab-ı Kehf. Hem İslam'dan hem de Hristiyanlık'ta var olan bir hikâyedir. Mağara Arkadaşları) İslam dininde kabul edilen bir olayın kahramanı bir grup insana verilen ad. İslam dinine göre bu insanlar Allah'ın birliğine inanıyorlardı. Fakat dini inançlarına karşı baskıyla karşılaşınca yurtlarından göçmüşler, Efsûs (Yeni Adıyla Afşin)'deki bir mağarada 309 sene uyumuşlardır. Yedi kişi olduklarına ve yanlarında Kıtmir adında bir köpekleri olduğuna inanılır. Aslında Kur'an'daki Kehf suresinde kaç kişi oldukları belirtilmez, Allah dışında çok az kişinin bildiği belirtilir. Yine de genel görüşe göre 7 kişiydiler. Hikâyeleri İslam dininin kutsal kitabı olan Kur'an'da Kehf suresinde anlatılmaktadır.

Atilla Destanı

Batı Hun Hükümdarı Attila'nın fetihleri etrafında oluşmuştur. M.S. V. asırda Avrupa'ya korkulu yıllar yaşatan Attila, Rusya'dan Fransa'ya kadar bütün Avrupa'yı almış, Roma'ya kadar uzanmıştır. Evlendiği gece çok içtiğinden burun kanamasıyla ölmüştür. Destanda onun ölümüyle ilgili söylenen ağıtta bir ölüm feryadı değil, kahramanlıklar anlatılmıştır.

Atlantis

(Yunanca Ἀτλαντις νησος, "Atlas'ın adası", Platon'un Timaeus ve Critias kitaplarında bahsettiği efsanevi batık bir kıta ve uygarlık. Platon'a göre Atlatis, "Herkül Sütunları'nın ötesinde" yer alanm, Batı Avrupa ve Afrika'nın birçok kısmını fetheden ve Solon'un zamanından 9000 yıl önce (yaklaşık M.Ö.9500) Atina'yı fethetmeye çalışan, ancak başarılı olamayıp bir gecede okyanusa batan bir uygarlıktır.

Aztek

Eski Meksikalılar dünyayı bir çeşit Malta Haçı gibi tasavvur ediyordu. Dört ana yönden her birine bir renk, (Türkler de ana yönlere renk adları vermişti) bir ya da birçok tanrı, biri 'yılın taşıyıcısı olan' beş kehanet takvimi simgesi denk düşüyordu. Kuzeyde, karanlıklar ülkesinde, Aztek Plutonu Mictlantechtli'nin hüküm sürdüğü yeraltı ölüler ülkesi vardı. Doğuda Tlaloc'un himayesinde tropikal bereket cenneti bulunuyordu. Güney 'dikenler' ve kuraklık ülkesiydi. Nihayet, iç bölgede, ocağın evin

temeli olması gibi ateş tanrısı. Yılar ilk günlerinin simgesine göre dört ana yöne dağılmıştı: Acatl (doğu), tecpatl (kuzey), cali (batı), tochtli' (güney).

Aztekler dünyamızın öncesinde dört başka dünya, dört Güneş olduğuna kesinlikle inanıyorlardı. Birinci Güneş, naui-ocelotl (dört jaguar) büyük bir katliamla son bolmuştu. İnsanlar jaguarlar tarafından parçalanmıştı. Günümüzde de bazı yerlilerin, Chiapas Lakandonlarının dünyanın sonunu bu şekilde tasarlamaları ilginçtir. Jaguar yer sarsıntılarını simgeler; Azteklere göre, kedi tüyleri gibi yıldızlı gece de, gökyüzündeki karanlıklar tanrısı Tezcatlipoca'yla ilişkiliydi.

İkinci evrenin adı 'naui-eecatl'dır (dört rüzgâr). Quetzalcoatl, Tüylü Yılan, Rüzgâr Tanrısı ve Tezcatlipoca'nın mitsel rakibi bu dünyaya büyülü bir fırtına üflemiştir. Ve insanlar maymunlara dönüşmüştür.

Yararlı yağmur tanrısı ama aynı zamanda korkunç yıldırım tanrısı Tlaloc üçüncü evren 'naui-quiauitl'i (dört yağmur) ateş yağmuruyla boğarak yok eder. M.Ö. dönemin son yıllarına doğru Mexico Vadisi'nin (Pedregal) bir bölümünü küller ve lavlar içinde bırakan büyük yanardağ püskürmelerinin anısının bu mitte yaşamış olması mümkündür.

Nihayet, dördüncü Güneş naui-atl, Su Tanrıçası Chalchiuhtlicue burcundaki 'dört su' elli iki yıl süren bir fırtınayla son bulmuştur. Bir erkek ve bir kadın bir servi ağacını siper alarak kurtulur. Ama Tezcatlipoca'nın emirlerine karşı gelince köpeğe dönüşürler.

Dolayısıyla, bugünkü insanlık dördüncü Felaketten kurtulmuş olanların soyundan gelmez: Yaşamını Quetzalcoatl'a borçludur. Gerçekten de ölülerin kuru kemiklerini cehennemde gizleyen ve onları canlandırmak için kendi kanını veren, köpek başlı tanrı biçimindeki Tüylü Yılan'dır.

Bizim dünyamıza gelince, o 'dört deprem' naui-ollin simgesiyle gösterilmiştir. Müthiş depremlerle çökmektir bu dünyanın

kaderi. Tzitzimimeler, batıda evrenin sınırlarında dolaşıp duran iskelet ucubeler karanlıklardan çıkacak ve insanlığı yok edecektir. Bu son felaketin her an olabileceği düşünülüyordu. Eski Meksikalılar için Güneşin geri dönüşünü ve mevsimlerin birbirlerini izlemesini garanti edebilecek hiçbir şey yoktu. Aztek ruhu dünya karşısında bunalıma girmişti. Elli iki yıllık her çevrimin sonunda 'yılların birbirlerine bağlanamayacağı'ndan korkuluyordu. Yeni Ateş yanmayacaktı, her şey kaos içinde çökecekti.

Avalon

Büyük olasılıkla Kelt dilinde "elma" anlamına gelen abal sözcüğünden türemiştir. Kral Arthur efsanesinde adı geçen, elmalarıyla meşhur efsanevi adadır.

Avalon ilkin Monmouthlu Geoffrey'nin 1136 yılında kaleme adlığı Historia Regum Britanniae (Britanya Krallarının Tarihi) adlı sözde tarihi eserinde, Kral Arthur'un Camlann'daki son savaşında aldığı yaralarını iyileştirmek için götürüldüğü yer olarak belirir. Geoffrey'e göre Arthur'un kılıcı Caliburn (Excalibur) da Avalon'da üretilmiştir.

Avalon gibi "kutsal" adalara, örneğin İrlanda mitolojisindeki Tír na nog ve Yunan mitolojisindeki (elmalarıyla ünlü) Hesperides gibi diğer Hint-Avrupa mitolojilerinde de rastlanır.

Bacchanalia

Roma'nın M.Ö. 496 yılında yaşadığı kıtlık sonucu Sibylla kitaplarına danışılarak Roma'ya getirdikleri kutsal üçlüden1 tanrı Bacchus (gr. Dionysos) adına yapılan dinsel ayin ve bayramlardır. Yunanca orgia da denir.

"Uzaklardan, yosunlardan Minos'un kızı hüzünlü gözlerle, Bacchus şenliğinde taş kesilmiş bir heykel gibi, ona bakar..."

Damascius(123 vd), Zeus'un öldürdüğü Titanların küllerinden insan ırkı doğar. Titanlar kötülüğün temsilidir. Ama tanrı soyludur. Titan'ların külünden yaratılan insan hem tanrısallık-

tan hem de kötülükten pay aldığı için ikili bir doğaya sahiptir. Ruhunda hem iyilik hem kötülük barındırır.

Orpheus'çu öğretinin de temeli sayılabilecek bu öğretide; günâhlarının kefareti için dünyaya gelen insan, kötü (Titan) yanından kurtulabilirse, özgürlüğüne kavuşacak, tanrı ile bir olma şansını elde edecektir. Bu şans Bacchus'çu ayinlere katılıp ruhu arındırarak mümkün olacaktır.

Bacchus adına düzenlenen her kutlamada; Bacchus'un etrafında ki doğanın ruhları kabul edilen dostları canlandırılır. Tanrıdan esinlenip mistik bir delilik halinde çığlıklar atarak kırlarda dolaşan bacchalar (mainaslar)3, törenlere katılan kadınlar tarafından canlandırılırdı. Kadınlar çıplak bedenlerini Nebris ile örtüp başlarına sarmaşıktan taçlar takarlardı. Bir ellerinde thyrsos öteki ellerinde kantharoslarla dolaşırlardı. Çift borulu flütlerin ezgileri ve teflerden yayılan seslerle dans ederlerdi.

Roma'da önceleri gizli kutlanan Bacchanalia törenlerinde genellikle et ve şaraptan oluşan ziyafetle başlanır, şarabın etkisiyle her çeşitten ilkel kötülükler ve aşırılıklar gün ışığına çıkardı 4. Genç kızlar ve genç erkekler alkolün de etkisiyle kendilerinden geçerek, davulların ve zillerin çıkardığı garip müzikle birlikte tüm ahlaki değerlerini bir yana bırakırdı.

Livius'a göre Roma'daki Bacchusçu ayinler ilk önceleri kadınlar için düzenlenirdi. Zamanla ritüeller erkekleri de cezbetti. Erkekler de taraftar toplamaya başladı. Kamu yerlerinde, Forumda, Capitolium'da, ataların töresine hiç uygun olmayan tarzda dualar eden ve kurbanlar kesen kadınlardan oluşan kalabalık gruplar görülmüştür. Rahipler ve kahinler, kadınların ve erkeklerin kafasını bulandırmıştı.

Başlangıçta bu törenlere sadece kadınlar katılabiliyordu. Campanialı bir kadın olan Pacula Anna bu geleneği bozarak erkeklerinde dine katılmasını ve törenlerin gündüzden geceye alınmasını sağladı. Böylece yaşanan ahlaksızlıklar iki katına çıktı(Liv. 39.13). Livius'a göre: Bu törenlere engel olmak isteyen kişiler hedef olarak seçildiler. Törenlere katılanların soysuz davranışları, taşkınlıkları arttı. Sahte tanıklıklar, kalpazanlıklar, sahte mühürler çığırdan çıktı. Artarak yayılan Bacchanalia ritüellerine; cinayetler, çocuk tecavüzleri vb. olayların da eklenmesi üzerine; M.Ö. 186 yılında alınan Senatus kararı (Senatus Consultum De Bacchanalibus) ile Bacchanalia yasaklandı.

Belenus

Kelt mitolojisindeki bir tanrıdır. Parlak veya parıldayan anlamındadır.

Beyaz Yılan Efsanesi

Beyaz Yılan Hanım herhangi bir yazılı formu ortaya çıkmadan önce, sözel gelenekte yer edinmiş bir Çin efsanesidir. Bugüne kadar Çin kültüründe defalarca, farklı şekiller ele alınmış, opera, film ve TV dizifilmlerinin konusu olmuştur.

Feng Menglong'un Ming Hanedanlığı dönemindeki Jing Shi Tong Yan isimli eserinde yer alan "Leifeng Pagodası'nda Sonsuza kadar Hapsolmuş Beyaz Yılan Hanım" hikâyenin kurgulanışının ilk örneği gibi gözükmektedir.

Temelde hikâyenin konusu, bir hanım ile genç bir alimin birbirlerine olan aşkıdır; fakat alim kadının aslında bir insan değil de insan formundaki beyaz bir yılan ruhu olduğunu bilmemektedir. Alimin ruhunu kurtarmak için araya giren bir Taoizm rahibi, yılanı Leifeng Pagodası'ndaki derin bir kuyuya atar. Hikâyeye farklı versiyonlarda başka kahramanlar da dahil olur, sevgililerin sonu farklı sürümlerde farklıdır.

Bişma

Mitolojik Hint kahramanı, Mahabharata Destanı'ndaki bir karakter olup, Krişna'dan sonra en çok saygı duyulan kahramandır.

Destana göre Bişma, savaştan sonra bedeni oklarla parçalanmış olarak bir yatakta 56 gün yatmıştır.

Bişma'nın adı, Rus T-90 tanklarının Hindistan'da yapılanlarına da verilmiştir.

Bozkurt Destanı

Hun Ülkesinin kuzeyinde So adı verilen bir ülke vardı. Burada, Hunlarla aynı soydan olan Gök Türkler otururdu. Bir gün Göktürkler So Ülkesinden ayrıldılar. Bu sırada başlarında Kağan Pu adlı bir yiğit vardı. Kağan Pu'nun on altı kardeşi bulunuyordu. On altı kardeşten birinin annesi bir kurttu. Annesi Göktürklerce en kutsal yaratıklardan biri olarak bilinen ve böyle kabul edilen bir kurt olduğu için delikanlı, rüzgârlara ve yağmura söz geçirir, bu iki kuvveti buyruğu altında tutardı. Bununla beraber, So Ülkesindeki yurtlarından ayrılan Göktürkler düşmanlarının baskınına uğradılar. Bu baskında düşmanlar bütün Gök Türkler'i yok ettikleri gibi on altı kardeşten sadece birisi kurtulabildi. Kurtulan delikanlı annesi kurt olan idi. Bu delikanlının da, birisi yaz diğeri de kış ilâhının kızı olan iki karısı vardı. Baskından sonra her ikisinden ikişer oğlu oldu. Zamanla kalabalıklaşıp çoğalan halk, çocuklardan en büyüğünü kendilerine Hakan seçtiler; o zamanki adı Göktürk dilinde değildi. Hakan seçilir seçilmez Göktürkçe olmayan bu adını bıraktı ve Türk adını aldı. Ondan sonra Türk on kadınla evlendi, birçok çocukları oldu. İçlerinden Asena adını taşıyan biri hakanlık tahtına geçince boyun adı da Aşina oldu.

Bozkurt Destanı'nda da belirttildiği gibi, Türkler Tengri'nin göndermiş olduğu bir dişi bozkurt ile ilk Türk'ün soyundan geldiklerine inanıyorlardı.

Bozkurt'un Türklerin ulusal sembolü olmasının bir nedeni de Bozkurt'un her zaman özgür olmasıdır. Türkler özgürlüğe çok önem verdikleri için, kendilerini Bozkurt ile özleştirmişlerdir.

Türklerin tarihte Bozkurt'u her zaman kutsal saydıklarını görebiliyoruz. Zira Kök Türklerin bayrağı mavi rengin (mavi, Kök Tengri'yi temsil etmektedir) üzerinde Bozkurt başıydı. Ayrıca, bugünkü Türk Dünyası'ndaki bazı özerk cumhuriyetler de bayraklarında Bozkurt'u kullanmaktadırlar.

Bozkurt, bugün Türk milliyetçiliğinin sembolüdür.

Capetus

Aeneas'ın soyundan gelir. Tiber nehri'nin adını aldığı Tiberinus'un babası olduğuna inanılır. Alba Longa krallarından birisidir.

Casanova

Giacomo Giralomo Casanova (2 Nisan 1725 Venedik - 4 Haziran 1798, Dux Bohemia, şimdiki Duchcov, Çek Cumhuriyeti) ünlü bir maceracı, yazar ve çapkın biriydi.

Ne kadar Don Juan'a birçok kadını ayarttığından benzetliyorsa da, Casanova karşı taraftaki kurmacadan çok daha farklıydı. Don Juan bir efsaneyken Casanova tarihsel bir karekterdir. Casanova ilişkileri olan kadınları gerçekten çok severdi ve çoğu zaman hadiselerinden sonra uzun süre arkadaş kalırdı. Sayısız aşk macerası Casanova'nın sadece bir yüzüdür.

Camelot

Kral Arthur efsanesiyle ilişkilendirilen ünlü kale ve saraydır. Arthur'un erken dönemdeki hikâyelerinde adı geçmeyen Camelot, ilk kez 12. yüzyıl Fransız şövalyelik efsanelerinde ortaya çık-

tı. Zaman içinde Arthur diyarının fantastik başkenti ve sembolü haline dönüştü. Hikâyeler, Camelot'un Britanya'da bir yer olduğunu anlatırken, bazen de gerçek şehirlerle ilişkilendiriyor; fakat tam konumunu açığa çıkarmıyor. Çağdaş araştırmacıların çoğu Camelot'un tamamıyla hayali bir yer olduğu ve coğrafyasının romantik yazarlar için çok uygun olduğu görüşünü paylaşıyorlar. Kral Arthur efsanesi araştırmacılarından Norris J. Lacy'ye göre "Camelot, bilhassa hiçbir yerde olmadığı için her yerde olabilir." Buna rağmen, 15. yüzyıldan beri "gerçek" Camelot'un tam olarak nerede olduğuna dair çeşitli savlar öne sürülmüştür. Günümüzde ise popüler kültür ve turizm amacıyla bu iddialara yenileri eklenmektedir.

Cengizname

Ortaasya'da yaşayan Türk boyları arasında XIII. yüzyılda doğup gelişmiştir. Cengizname Moğol hükümdarı Cengiz'in hayatı, kişiliği ve fetihleri ile ilgili olarak Cengiz'in oğulları tarafından idare edilen Türkler tarafından meydana getirilmiştir. Orta Asya'da yaşayan Türkler özellikle de Başkurd, Kazak ve Kırgız Türkleri, Cengiz destanını çok severek günümüze kadar yaşatmışlardır. Cengizname'de, Cengiz bir Türk kahramanı olarak kabul edilmekte ve hikâye Türk tarihi gibi anlatılmaktadır.

Cengiz, Uygur Türeyiş destanının kahramanları gibi gün ışığı ile Kurt-Tanrı'nın çocuğu olarak doğar. Cengizname, Moğol Hanlarının destanî tarihi olarak kabul edildiğinden tarih araştırıcılarının da dikkatini çekmiştir. XVII. yüzyılda Orta Asya Türkçesinin değerli yazarı Ebü'l Gâzi Bahadır Han, "şecere-i Türk" adlı eserinde "Cengizname"nin 17 varyantını tesbit ettiğini söylemektedir. Bu bilgi, bu destanın, Orta Asya'daki Türkler arasındaki yaygınlığını göstermektedir.

Orta Asya Türkleri, Cengiz'i islâm kahramanı olarak da görmüşler ve ona kutsallık atfetmişlerdir. Batıdaki Türkler tarafından ise Cengiz hiç sevilmemiştir. Arap tarihçilerinin, bu hüküm-

dan İslâm düşmanı olarak göstermeleri ve tarihi olaylar onun sevilmemesinde etkili olmuştur. Moğolların Anadolu'ya saldırgan biçimde gelip ortalığı yakıp yıkmaları, Bağdat'ın önce Hülâgu daha sonra Timurlenk tarafından yakılıp yıkılması, Timurlenk'in Yıldırım Beyazıd'la sebebsiz savaşı gibi tarihi gerçekler, Cengiz'in de diğer Moğollar gibi sevilmemesine sebeb olmuştur. Cengizname batıda yaşayan Türkler'in hafıza ve gönüllerinde yer almamıştır. "Cengizname"nin Orta Asya Türkleri arasında bir diğer adı da " Dâstân-ı Nesl-i Cengiz Han"dır. Edige Bu destanda XIII yüzyılda Hazar denizi kıyısında kurulan Altınordu Hanlığının XV. yüzyılda Timurlular tarafından yıkılışı anlatılmaktadır.

Destanın adı, Altınordu Hanı ve bu destanın kahramanı Edige Mirza Bahadır'a atfen verilmiştir. Edige Mirza Bahadır'ın devletini ayakta tutabilmek için yaptığı büyük mücadeleler, ölümünden sonra XV. yüzyılda destan haline getirilmiştir. 1820'yılından itibaren yazıya geçirilen Edige destanının Kazak-Kırgız, Kırım, Nogay, Türkmen, Kara Kalpak, Başkırt olmak üzere altı rivâyeti tesbit edilmiştir Çeşitli Türk guruplar arasında Alp Er Tunga ve Oğuz Kağan gibi ilk Türk destanlarının izlerini taşıyan Türk kahramanlık dünya görüşünü temsil eden burada bahsi geçenler kadar yaygınlaşmamış ortak edebiyat geleneği içinde yer almamış pek çok başka destan örneği bulunmaktadır.

Osmanlı sahasında destandan hikâyeye geçişte ara türler olarak da nitelendirilen çok tanınmış ve birçok Türk topluluklarınca da bilinen Köroğlu örneği yanında daha sınırlı alanlarda tesbit edilen Danişmendname, Battalname gibi ilgi çekici örnekler de bulunmaktadır.

Daphne

Destana göre Apollon, Yunan deniz tanrılarından biri olan Peneus'un kızı Su Perisi Daphne'ye aşık olmuştur. Daphne'ye umutsuzca aşık olmasının nedeni, aşk tanrısı Eros'un oklarından birine hedef olmasıdır.

Apollon aslında çok iyi bir okçudur ve kendiyle övünmeyi çok sever. Bir gün kendisi gibi iyi bir okçu olan Afrodit'in oğlu genç Eros ile karşılaşır ve onun okçuluk kabiliyeti ile ilgili alaycı sözler söyler. Buna karşılık, Eros öç almak ister ve iki ok hazırlar. Biri altın suyuna batırılmıştır ve saplandığı kişiye tutku ve sonsuz aşk verecektir. Diğer ok ise saplandığı kişiyi aşk ve tutkudan tamamen uzaklaştıracaktır. Altın ok Apollon'un kalbine saplanır ve Daphne'ye umutsuzca aşık olur. Fakat ne yazık ki diğer ok Daphne'nin kalbine saplanmıştır. Daphne, Apollon'dan sürekli kaçar ve aşkını reddeder.

Bir gün Daphne yine kaçarken Apollon'la karşılaşır ve kaçmaya başlar. Bu sefer yakalanacağını anlayan Daphne babası Peneus'dan yardım ister. Peneus, Daphneyi Defne ağacına dönüştürür ve Apollon ona ulaştığında kalp atışları halen duyulmaktadır. Daphne sonsuza dek defne ağacı olarak kalacaktır. Ama içinde aşk ateşi yanan Apollon onu unutmayacağına ve unutturmayacağına söz verir. Ve onu zaferlerin simgesi bir tac olarak hep başlarda bir simge olarak bunu gerçekleştirir.

Tüm Apollon heykellerinin başında gördüğümüz defne yapraklarından yapılmış tacın sebebi budur.

Danişmend Gazi Destanı

Anadolu'nun fethini ve bu mücadelenin kahramanlarını anlatan, 12. yüzyılda sözlü olarak şekillenen 13. yüzyılda yazıya geçirilen islamî Türk destanlarındandır. XI. yüzyılda yaşamış Türk devlet adamı Melik Dânişmend Gazi'nin hayatını, savaşlarını, Anadolu'daki bazı şehirleri fethini ve çeşitli kerametlerini anlatmaktadır. Danişmendnâme'de hikâye edilen olayların tarihi gerçeklere uygunluğu, kahramanlarının yaşamış Türk beyleri olmalarından, Anadolu coğrafyasının gerçek isimleriyle anılmasından dolayı uzun süre tarih kitabı olarak nitelendirilmiştir. Köroğlu metni destan adıyla anılmakla ve bazı destanî niteliklere de sahib olmakla birlikte XX. yüzyılda Anadolu'dan derlenen ör-

nekleri daha çok halk hikâyesi geleneğine yakındır. Anadolu'da hikâyeci âşıklar tarafından 24 kol halinde anlatılır.

Diana

Roma mitolojisinde avcılığın bakire tanrıçasıydı. Yunan mitolojisinde Artemis'e denktir. İkiz erkek kardeşi Apollo ile Delos adasında doğmuş olan Diana'nın, ebeveynleri Jüpiter ile Latona'dır.

Don Juan

Efsaneye göre Don Juan, soylu bir ailenin genç kızını baştan çıkararak iğfal etmiş ve babasını öldürmüştür. Daha sonra mezarlıkta babanın heykelini saygısızca kendisiyle yemek yemeye davet etmiş ve heykel daveti kabul etmiştir. Babanın heykeli yemeğe Don Juan'ın ölümü için gelmiştir. Heykel Don Juan'ın elini sıkmak istemiş ve Don Juan elini uzattığında heykel onu Cehenneme sürüklemiştir.

Çoğu otoritelerin kabulüne göre Don Juan'ın ilk kayıtlı hikâyesi Tirso de Molina'nın yazdığı El burlador de Sevilla y convidado de piedra'dır. İspanya'da 1615'de bulunmasına rağmen yayım tarihi kaynaktan kaynağa 1620'den 1625'e kadar farklılık göstermektedir. Bu hikâyede Don Juan kadınlara kendisini sevgili gibi gösterek veya evlilik vaadederek kandıran, pişmanlık duymayan bir zamparadır. Arkasında kırık kalpler, kızgın koca ve babalar bırakır ve sonunda Don Gonzalo'yu vahşice öldürür. Daha sonra katedralde Don Gonzalo'nun hayaleti tarafından yemeğe davet edildiğinde, korkak görünmemek için daveti kabul eder.

Efsanenin çeşitli anlatımlarına göre, Don Juan'ın karakteri 2 farklı perspektiften veya her ikisinden birden anlatılır. Bazılarına göre Don Juan basit, canı istediği zaman seks yapabilmek için kadınları kandıran, azgın bir zamparadır. Bazılarına göre ise Don Juan baştan çıkardığı kadınları gerçekten seven,

her kadının içindeki güzelliği ve gerçek değeri görebilen bir adamdır.

Druid

Druid, Kelt çoktanrıcılığında genellikle Alplerin kuzeyinde ve Britanya Adaları'nda var olan antik Kelt topluluklarındaki rahip sınıfı. Druid uygulamaları Yunanlıların "Keltoi" ve "Galatai" Romalıların "Gauls" dedikleri tüm yerli kabilelerin kültürünün bir parçasıydı. Druidler rahiplik, şifacılık, alimlik ve büyü gibi görevleri kendilerinde bir araya getirmişlerdi.

Druid kelimesinin kökeni muhtemelen Keltler tarafından uygulanan ağaç büyüsüne kadar geri gitmektedir. "Deru" kelimesi "sağlam, katı, sabit olmak" anlamına gelir. Kelime ağaçlar için kullanılır hale gelmiştir. Batı dillerindeki tree, truce, true/truth, troth/betroth, duress, endure, drupe gibi kelimelerin kökeni de "Deru" sözcüğüne kadar geri gitmektedir.

"Weid" ise "görmek" kelimesi ve onun uzantısı olan "bilgelik" ve "bilgi" anlamlarına gelir.

İngilizce'deki twit, guide, guise, wit, vision gibi kelimelerin kökeni Weid sözcüğüne uzanır.

Druidler güneş, ay, yıldızlar gibi tabiatın unsurlarını kutsal kabul eden ve meşe, dağların zirveleri, nehirler hatta bazı bitkilere saygı gösteren Politeistler idi. Ateş bazı uluhiyetlerin bir sembolü addedilirdi ve güneş ve temizlenme ile ilişkiliydi.

Druid takvimi ay, güneş ve bitkisel döngülerle işlerdi. Arkeolojik kalıntılar her yıl iki ekinoks ve gün dönümünün kutlandığını göstermektedir. Bu festivaller Güneşin konumu ile yapılmaktaydı.

Egeria

Roma mitolojisinde Numa Pompilius'un ölümsüz, tanrıça karısı. "Bir liderin ilahi danışmanı" olarak tanımlanır.

Ergenekon Destanı

Göktürkler'in türeyişini anlatan bir Türk destanıdır. Genel olarak, düşman tarafından hile ile yenilgiye uğratılan Türklerin, Ergenekon Ovası'nda yeniden türeyip tekrar eski yurtlarına dönerek düşmanlarıyla çarpışmalarını anlatır.

Excalibur

Efsanevi Britanya Kralı Arthur'un taşıdığı, Glaston Gölü ve Avalon Adası'nın Ladysi Vivien tarafından kendisine verilmiş olan kılıcın ismidir.

Excalibur hakkında iki efsane bulunur. İlkinde Robert de Boron'un Merlin adlı şiirinde "Sword in the Stone" (Taştaki Kılıç) olarak geçer. Kral Arthur, kılıcı saplandığı taştan çekip çıkarır ve bu sayede gücünü ve hâkimiyetini ispatlar. Sir Thomas Malory'nin kaleme aldığı Kral Arthur efsanesine göre ise Kral Arthur Kral Pellinore'la dövüşürken kılıcı kırılır. Gölün Hanımı tarafından Kral Arthur'a başka bir kılıç, yani Excalibur verilir. Kral Arthur'un ölümüyle Sir Bedivere kılıcı göle atmış, gölden yükselen bir el de kılıcı kaparak kaybolmuştur.

Kral Arthur'un büyülü güçlere sahip kılıcı Excalibur Büyük Britanya'nın haklı egemenliğiyle de ilişkilendirilir. Bu iki kılıç kimi yerde aynı kılıç olarak geçse de bazı kaynaklarda birbirlerinden farklı olduğu söylenir. Söylenenlere göre bu kılıç, yeryüzüne düşen bir meteorun madeninden yapılmıştır. Çekilir çekilmez otuz meşale yakılmış gibi düşmanların gözünü kamaştırması, güçlü kını sayesinde sahibinin ölümcül yaralar almasını önlemesi ve yaralanan yerin kanamaması gibi özellikleri vardır.

Ferhat ile Şirin

Konusunu Hüsrev - ü Şirin adlı İran öyküsünden alan eski bir Türk halk öyküsüdür. Gerek Hüsrev ü Şirin gerek Ferhad ile Şirin adıyla İran ve Türk Divan şairleri tarafından mesnevi biçiminde yazılmıştır.

Hüsrev-ü Şirin, ya da Ferhat ile Şirin adlarıyla İran'lı ve Türk divan şairlerince mesnevi biçiminde yazılmış olan bu halk öyküsü, Orta Asya, Azerbaycan, İran, Türkiye ve Balkanlar'da ülkelere ve yörelere göre bazı değişikliklere uğramış olarak yüzyıllardır anlatılmaktadır.

Öykünün Anadolu'da da anlatılan ve konusu Amasya kenti ile bağlantılı olan biçimi şöyledir: Azerbaycan'da Erzen kentinin kadın hükümdarı Mehmene Bânu kız kardeşi Şirin için bir köşk yaptırmıştır. Köşkü süsleme işini o yörenin en usta süslemecisi (nakkaş) Ferhad'a verirler. Ferhad, çalışırken Şirin'i görür ve ona âşık olur. Mehmene Bânu da Ferhad'ı sevmektedir. Bu nedenle Şirin'le evlenmesini istemez, karşı çıkar. Ferhad bir gezi sırasında Amasya kentinin hükümdarı Hürmüz Şah ile tanışır. Hürmüz Şah Ferhad'ın başına gelenleri dinleyince onu yanına alır. Birlikte Erzen'e giderler. Hürmüz Şah, Şirin'i Ferhad için Mehmene Bânu'dan ister. Mehmene Bânu karşı çıkınca iki hükümdar birbirlerine savaş açarlar. Savaş sırasında Hürmüz Şah'ın oğlu da Şirine âşık olur. Savaş sonunda yenilen Mehmene Bânu her şeyi bırakarak kaçar. Şirin Amasya'ya getirilir. Oğlunun da Şirin'e âşık olduğunu öğrenen Hürmüz Şah güç durumda kalır. En sonunda Ferhad'a başarılması güç bir iş verir ve bu işi başarması koşuluyla Şirin'e kavuşabilceğine söyler. Ferhad, Amasya yakınlarındaki bir dağı delecek ve kente oradan su getirecektir. Ancak bu işi başarırsa Şirin'le evlenebilecektir. Ferhad büyük bir çoşku ile işe koyulur ve bir süre sonra işin sonuna yaklaşır. Ferhad'ın bu işi başaracağını anlayan Hürmüz Şah, çalıştığı bir dağda Ferhad'a yaşlı bir kadınla Şirin'in öldüğü haberi haberini yollar. Bu yalan habere inanan Ferhad, Şirin'in

ölüm acısına dayanamaz ve dağları deldiği gürzünün canına kıymak amacıyla havaya fırlatır ve yere düşen gürzün altında kalark ölür. Ferhad'ın ölüm haberini alan Şirin de bir hançerle kendini öldürür. İki sevgiliyi yan yana gömerler.

Söylenceye göre; her bahar Ferhat'ın mezarı üstünde kırmızı, Şirin'in mezarı üstünde beyaz bir gül ve aralarında da bir diken çıkmaktadır.

Öykü; Ferhat'ın Şirin'e olan sevgisiyle, halkı suya kavuşturma çabalarını bir arada işlemekte olan destansı bir öyküdür.

Flora

Roma mitolojisinde çiçek ve bahar tanrıçasıdır.

Roma'ya Sabinler'den gelme bir tanrıçadır. Çiçek açan her bitkinin yönetimi onun elindedir. Söylenceye göre, Zeus'a (Jupiter) kızan luno, erkek araya girmeden çocuk doğurmak istemiş. Ona, dokunduğu kadını gebe bırakan bir çiçek veren Flora, Mars'ı (Ares) doğurmasını sağlamış. Romalılar takvimlerinin ilk ayına baharın başlangıcı olan Mars (Mart) adını vermişlerdir.

Fufluns veya Puphluns

Etrüsk mitolojisinde bitkilerin, şenliğin, sağlığın, büyümenin ve canlılığın tanrısı. Arz-tanrıça Semia'nın oğludur.

Fufluns özellikleri bakımından Yunan şarap tanrısı Dionysos ve Roma şarap tanrısı Bacchus'a çok benzemektedir.

Gordion Düğümü

Gordion düğümü, bir öküz arabasını bir sütuna bağlayan karmakarışık bir sarmaşıklar yığınıdır. Araba, Midas'ın ya babası ya da atası olan Gordios'a aittir. Yeni bir lider arayışında olan Friglere bir kahin tarafından, şehre öküz araba-

sı ile giren ilk adamı kral ilan etmeleri söylenir. Bu kişi Gordios'tur. Gordios, kral olur ve öküz arabası tapınakta gösterime konulur. Asırlar sonra Büyük İskender zamanında, Gordios'un öküz arabası, düğümü çözecek kişinin Asya'nın hâkimi olacağı söylentisi ile ünlenir.

Büyük İskender, Gordion'a geldiğinde (M.Ö. 334) düğümü çözmeye çalışır ama başarısız olur. Sabırsız bir öfkeyle, kılıcını çeker ve düğümü ortadan ikiye ayırır. İskender, gerçekten de Pers İmparatorluğu'nun fatihi ve Asya'nın hâkimi olma yolundadır. Ancak 33 yaşında ateşli bir hastalıktan zamansızca ölümü, bilgelerce İskender'in Gordion düğümünü çözmek yerine sabırsızca davranmasının akıbeti olarak görülmüştür.

Göç Destanı

Uygurların hükümdarının Çinlilerle savaşmamak için Çin prensesiyle evlenmek istemesi ve Çinlilerin bu prenses karşılığında Türklerce kutsal sayılan bir taşı almalarını anlatır. Taş gidince Uygur ülkesine felaket çöker. Uygur halkı Beş Balık denilen yere yerleşir. Destanın en önemli özelliği değersiz bir kaya parçasının bile hiçbir şey uğruna düşmana verilmeyeceği inancını anlatmasıdır.

Guinevere

Kral Arthur'un efsanevi eşidir.

İlk olarak Chrétien de Troyes'in Lancelot, le Chevalier de la Charrette adlı eserinde yer alan, Arthur'un baş şövalyesi Sir Lancelot ile yaşadığı aşk ilişkisiyle tanınır. Bu motif zamanla çevrimsel Arthur efsanesinin bir parçası olmuştur. 13. yüzyılda Lancelot-Kutsal Kâse çevrimiyle başlayarak Post-Vulgata çevri-

mi ve Thomas Malory'nin Arthur'un Ölümü adlı eserine kadar taşınmıştır. Guinevere ve Lancelot'un ihaneti, Arthur'un krallığının çöküşüne neden olmuştur.

Heimskringla

Snorri Sturluson (1179 - 1242) tarafından yazılan ve Norveç krallarının yaşam öykülerini anlatan saga türü destanın adıdır. Heimskringla 16 bölümden oluşmakta ve her bölüm ayrı bir kralın öyküsünü anlatmaktadır.

Hersilia

Roma mitolojisine göre Roma'nın kurucularından Romulus'un karısıdır.

İliada

Homeros'un Truva savaşını anlatan destanıdır. Yunancada Odise ile birlikte en eski edebiyat olduğu düşünülen epik bir şiirdir. Eldeki veriler ışığında Hesiod tarafından M.Ö. 7. yüzyıl ya da 8. yüzyılda yazıldığı düşünülmektedir. Homeros, "İlyada"sında Truva savaşını ayrıntılarıyla anlatmaktadır. Sözlü gelenekten yazıya nasıl geçtiğini bilemediğimiz gibi, metinde geç dönemde yapılan değişikliklerin kesin amacını kestirmek bizim için güçtür. Ama Homeros bir savaşın 'toprağı bereketli Truva'da geçtiğini söylüyor.

İkarus

Giritli mimar olan Daidalos ve oğlu İkaros, Kral Minos'un emriyle Labyrinthos'a kapatılır. Daidalos kendisi ve oğlu için bu labirentten kaçmaya yarayacak bir çift kanat yapar ve balmumuyla sırtlarına yapıştırır. Babasının ikarusa uçar-

ken zevkten kaçınması gerektiği ne uçmanın coşkusuyla güneşe yaklaşmasını ne de denize yakın uçupta kanatların nemlenmesi engellesini ister. İkaros uçabilme özgürlüğü ile babasını dinlemez ve güneşe fazla yaklaşınca balmumu erir ve Ege Denizi'ne düşerek hayatını kaybeder.

Janus

Bir yüzü o yana, bir yüzü bu yana bakan iki yüzlü Roma tanrısıdır. Bu tanrının resmine Roma paralarında raslanır. Janus'a ait olan bu resimde yüzlerden biri kentten içeri girenlere, öteki ise kentten çıkanlara bakar. Böylece kent güvenlik içinde yaşamasını sürdürür.

İngilizcede ocak ayını anlatan January sözcüğü Janus'tan gelir. Bunun nedeni ocak ayının bir yönüyle geçen yıla, bir başka yönüyle de gelecek yıla bakmasıdır. Bu benzerlik ocak ayının january biçiminde adlandırılmasına yol açmıştır.

Elbette Türkçedeki ocak sözcüğü bambaşka bir kökten gelmektedir. Bu sözcüğün odcak'tan, bunun da od'dan geldiği düşünülmektedir. Odun sözcüğüne de kaynaklık eden od ise ateş anlamına gelir. Çok odun yakıldığı için yılın bu ayına ocak denilmiş olsa da bu anlam sözcüğün evrimleşmesi nedeniyle unutulmuş gibi görünmektedir.

Katalan miti

Katalanca efsaneler, Katalanca konuşan dünyaya ait olup, o bölgenin popüler kültürünün bölümü olarak kuşaklar boyunca geldiler.

Katalan mitinin figürleri arasında şu karakterler bulunur:

- Aloja
- Dip
- Dona d'aigua (su kadın)
- Donyet
- Ejderler

- Drac (genelde erkek ejder)
- Vîbria (özellikle kadındır)
- Encantaria
- Follet
- Gambutzí

Koba

Gürcü halk kahramanı. Robin Hood gibi, fakirlerin yanında yer alıp otoriteye karşı savaşmasıyla tanınır.

Koba, "asi", "boyun eğmez" anlamına gelir. Stalin, gençliğinde Koba'yı bir idol saymıştır. Daha sonra Koba takma adını almıştır.

Ünlü Gürcü yazar Aleksandre Kazbegi, 1883'te yayımlanan Baba Katili (Mamiskvleli) adlı yapıtında, Koba adlı bu Gürcü halk kahramanını anlatır.

Köroğlu Destanı

Kahramanı Ruşen Ali'nin ve babası Koca (Seyis) Yusuf'un Bolu Beyi ile olan mücadelelerini ele alır. Kahramanı 16. yüzyılda yaşamış halk ozanı Köroğlu'dur (Ruşen Ali).

Kalevala

Elias Lönnrot'un 19. yüzyılda Fin halk hikâyelerinden derleyip kaleme aldığı epik destanıdır. Finlilerin ulusal epik destanı olan Kalevala, aynı zamanda Fin edebiyatının en önemli eserlerinden biridir. Destan 1917'de Finlandiya'nın Rusya'ya karşı bağımsızlığını ilan etmesi ardından ülkede yükselen milliyetçilik döneminde kaleme alınmıştır. Kalevala'nın kelime anlamı "Kaleva'nın Diyarı"'dır (Fince -la/lä soneki yer gösterir). Destan 50 bölüme (Fince: Runo) ayrılmış toplam 22795 mısradan oluşur.

Kral Arthur

Var olup zaman diliminde yaşadığı tarihçiler tarafından halen tartışılmakta olan destansı Britanya kralıdır. Britanya mitolojisinde çok önemli bir figür olan Arthur, savaşta ve barışta ideal kralın simgesidir.

Kral Arthur, tiyatrolarda, filmlerde ve oyunlarda çokça yer almıştır bu yüzden, aslında bir efsane kahramanı olmasına rağmen, gerçek bir şahsiyet gibi algılanır.

Bir görüşe göre, 5. yüzyıl sonları ya da 6. yüzyıl başlarında, bir başka görüşe göreyse M.Ö. 2300 yıllarında yaşamış olduğu rivayet edilir. Hatta bazı yazarlara göre İsa peygamberin ta kendisidir.

Arthur adına ilk kez, 6. yüzyıla tarihlenen, erken dönem Kelt halk şiirlerinde rastlanılmıştır. 9. yüzyıl civarına tarihlenen ve birkaç farklı derlemesi olan Galli rahip Nennius'un Bretonlar Tarihi'nde kral olarak değil, tek eli ile 960 kişiyi öldüren bir komutan olarak geçer.

Taştan sökerek aldığı kılıcı Excalibur, büyücüsü Merlin ve meşhur Yuvarlak Masa Şövalyeleri, aslında daha çok Arthur'u konu alan edebiyatçıların ürünleridir

Krişna

Yaygın Hint geleneğine göre Vişnu'nun sekizinci avatarıdır ve ona Vişnu'nun bir avatarı olarak tapılır. Çeşitli Vaişnava okullarında ise Yüce Tanrı yani en önemli ve yüksek tanrı olarak tapınılır. Gaudiya Vaişnavizm'de En üstün Kişilik yani Tanrı olarak görülmüş ve böylece onun diğer tüm enkarnasyonların, Vişnu dahil, temeli olduğuna inanılmıştır. Genellikle flüt çalan bir sığır çobanı (örneğin Bhagavata Purana'da) ya da felsefî nasihatler veren genç bir prens (örneğin Bhagavad Gita'da) olarak betimlenir. Geleneksel olarak Krişna'nın Devaki'nin oğlu olduğuna inanılır ki Devaki bir iblisin çocuğu, kötü bir kral olan Kamsa'nın yarı kardeşidir. Kamsa kardeşinin çocuklarından bi-

risinin kendisini öldüreceği haberine sahip olduğu için Devaki'nin birçok oğlunu öldürmüş, fakat sonunda Krişna tarafından öldürülmüştür.

Krişna sözcüğü Sanskritçede sözlüksel olarak "siyah" anlamına gelir. Betimlemelerde genellikle mavi veya koyu mavi renkli bir tenle tasvir edilen Krişna, murthiste ise daha çok koyu renkli veya siyahî olarak tasvir edilir. Krişna'nın yaşamına dair birçok hikâye vardır ve bunlar farklı Hindu öğretilerine göre çeşitlilik gösterir. Bununla birlikte genel olarak efsanelerde onun ilahî enkarnasyonuna, pastoral bir çocukluk ve gençlik dönemine, daha sonraları ise bir kahraman olarak yaşayışına değinilir, örneğin birçok canavarı yendiği öne sürülür.

Hinduizmin yanı sıra Jainizm, Budizm gibi dinlerde de Krişna'ya rastlanır. Bununla birlikte Krişna'nın rolü veya hikâyesi bu dinlerde değişiklik gösterir. Örneğin Budizmde Krişna'ya Jataka hikâyelerinde Sariputra'nın yaşamlarından biri, efsanevi bir fatih ve Hint kralı olarak yer alır. Ayrıca Krişna Bahai inancında Tanrı'nın bir tecellisi olarak anılır.

Kerberos

Yunan mitolojisinde, Hades'in yönettiği, ölülerin bulunduğu yeraltının kapısında bekçilik yapan üç başlı köpek (Hesiode'a göre 50, Horatius'a göre ise 100 başı vardı). Kuyruğu bir yılan olan ve sırtında sayısız yılanbaşı bulunan, ısırıkları zehirli bu köpek Herakles'ün 12 görevi arasında yer alır. Kerberos Yunanca 'çukur (çok derinlerdeki, şeytani çukur) iblisi' demektir. Yarı kadın yarı yılan Ekhidna ile dev Typhon'un oğlu olan Kerberos'un kardeşi Orthros'tur. Dev zincirlerle bağlı olan bu köpeğin görevi yeraltına giren ölülerin tekrar yeryüzüne çıkmalarını önlemektir. Sadece üç kere yenilmiştir:

- Son görevi Kerberos'u yakalamak olan Herakles tarafından yakalanarak.,
- Müzik yeteneğini kullanan Orpheus tarafından uyutularak,

• Lethe ırmağındaki su yardımıyla Hermes tarafından uyutularak,

• Roma mitolojisinde, ilaçlı keklerle Aineias tarafından uyutularak,

• Yine bir Roma masalında, ilaçlı keklerle Psykhe tarafından uyutularak.

Kerberos özellikle kapıların, eşiklerin ve sınırların bekçisi olmanın arketipi olmuştur. Orta Çağdan günümüze kurgu yapıtlarda sıkça bu özelliğiyle yer almıştır (Dante'nin İlahi Komedya'sında ve Fluffy olarak J. K. Rowling'in Harry Potter ve Felsefe Taşı adlı kitabında.) Ayrıca günümüzde güvenlik ve savaş alanında da kullanılmaktadır.

Lares

Roma mitolojisinde tanrı. Zeus'un Juturne adındaki peri kızına olan aşkını Hera'ya anlattığı için Zeus onun dilini kestiği ve Hermes'le birlikte cehenneme yolladığı Laraya Hermes aşık oldu ve bu periden Lares adında çocuğu oldu.

Lucina

Roma mitolojisinde doğum tanrıçasıdır. Daha sonraları, evlilik, aile ve doğum tanrıçası olan Juno'ya (Yunan mitolojisinde Hera) hitaben kullanılan bir isim olmuştur.

Latince "lux", ışık kelimesinden türemiştir. Kullanılırken anlamı genelde "bebekleri ışığa getiren"dir. Zaman zaman bereket ve ay ile ilgili tanrıçalar (Diana vs.) için bir hitabet tarzı olarak kullanılmıştır

Lancelot

(Fransızca: Lancelot du Lac), Kral Arthur'un Yuvarlak Masa Şovalyeleri'nden biri olduğuna inanılan Fransız askerdir. Hayali bir kişidir.

Breton kralı Ban'ın (veya Ban Bonewig) oğludur. Kral Claudus tarafından yenilgiye uğratılan Ban, eşi Elaine ile birlikte kaçmak zorunda kalmıştır. Küçük çocukları Lancelot bu kaçış sırasında annesi tarafından bir gölde terk edilir. Göl perisi Viviane (Göl Kraliçesi veya Gölün Damı) tarafından, kutsal ve mistik bir yer olan (Avalon)'a götürülür. Lancelot gizemli ve kutsal kılıç Excalibur'un yaratıldığı yer olan Avalon'da büyür.

Sonraları yazılan romanlarda efsanevi Kral Arthur'un en iyi arkadaşı ve savaşçısı olarak tanıtılır, kusursuz örnek savaşçı olarak gösterilir: Korkusuz, yürekli, saygılı, zeki, karizmatik ve yardımseverdir. Örnek olarak Chrétien de Troyes'in 1170 tarihli yazıları gösterilebilir.

Avrupa literatürü 13. yüzyıl Lancelot en prose, romanı ile derin etkilendi .

Leylâ ile Mecnun

Arap efsanesine dayanan klasik aşk hikâyesidir.

Bu efsanede Mecnun mahlasıyla şiirler söyleyen Kays ibni Mülevvah adlı bir Arap şairiyle Leyli (Leylâ) adlı bir Arap kızın arasında geçen ve ayrılıkla sona eren bir aşk hikâyesini anlatılmaktadır.

Nizamibaşta olmak üzere birçok kişi tarafından işlenmiş olan konuyu Fuzulî,1535 yılında mesnevî türünde kaleme almıştır. Eser hâlâ çok kıymetlidir. Mesnevî tarzına ve Türk diline yenilik getirişitir.

Lokman Hekim

Kur'an'da ve halk efsanelerinde bahsi geçen, hikmet sahibi olduğuna inanılan kişi.

Lokman Hekim'in İslam'a göre peygamber olduğuna dair iddialar bulunmakla beraber İslam alimlerinin genel görüşü peygamber olmadığı yönündedir. Kur'an'da Lokman Hekim'den Lokman Suresi'nde bahsedilir. Allah tarafından Lok-

man'a hikmet verildiği belirtilir. Oğluna verdiği öğütler anlatılır.

Lokman Hekim'in ölümsüzlük iksirini bulduğu ancak formülü kaybettiğine dair efsaneler mevcuttur. Formülü nasıl kaybettiği ise değişik kaynaklarda değişik şekillerde anlatılır. Bir efsaneye göre içinde ölümsüzlük iksiri bulunan şişeyi köprüden geçerken düşürüp kaybetmiş, bir başka efsaneye göre ise eline yazdığı ölümsüzlük formülü yağmurda silinmiştir. Bir rivayete göre de iksir, Allah'ın emriyle Cebrail tarafından yokedilmiştir.

Bir rivayete göre Davud peygamber Lokman'a bir koyun kesmesini ve kendisine en iyi yerinden iki parça et getirmesini söyler. Lokman koyunun yüreğini ve dilini getirir. Başka bir gün Davud peygamber kendisine koyunun en kötü yerinden iki parça et getirmesini söyler. Lokman yine yüreğini ve dilini getirir. Davud neden böyle yaptığını sorunca Lokman şöyle cevap verir: "İyilik için kullanıldığında yürekten ve dilden daha iyi bir şey yoktur. Kötülük için kullanıldığında da yürekten ve dilden daha kötü bir şey yoktur.

Mahabharata

Mahabharata Destanı'nda ilk önce görülenler, Vishnu inancının egemen olmadığı zamanların baş tanrıları Vedik tanrılar, İndra, Agni, Soma vs. dir. Destan, daha sonra, Vishnu mezhebine bağlı din adamlarının egemenliği altında yeniden biçimlendirilmiştir. Ancak destanda, erdem ve adalet tanrısı Dharma'nın ve "Dharma Anlayışı"nın da büyük bir önemi olduğu görülmektedir.

Hintliler atalarına "Bharata" derler. Mahabharata "Büyük Bharata" savaşını anlatır. Ne zaman olmuştur? Tarihi pek bilinmez; ancak savaşın gelişimi ve oluşumu çok güzel anlatılır. Kahramanlar önce söz, sonra da ok atışırlar bol bol... Yudhishthira bilgeliğin temsilcisidir. Tanrı Dharma'nın oğlu olarak ka-

bul edilir. Bhima'nın babası Vayu, Arcuna'nın İndra'dır. Nakula ve Sahadeva ise, ikiz oldukları için, ikiz tanrı Aşvin'den türemişlerdir. Tanrısal yanları böyle! Oysaki babaları Pandu adında soluk tenli bir insandır. Kardeşi Dhrtarashtra ise kördür. Her ikisi de Kuru soyundandır. Ama sadece Dhrtarashtra oğulları "Kurular" diye çağrılır. Diğerleri "Pandu Oğulları"dır. Kurular, kötü kalpli Duryodhana ile 99 kardeşinden oluşur. Anlaşmazlıklar ve bunu izleyen savaş, işte bu iki akraba kral çocukları arasında olur.

Mahabharata'nın konusundan esinlenerek eser yaratmış birçok sanatçı vardır. Örneğin Harsha, Magha ve Bhasa. Bunların içinde en dikkat çeken şair, Kalidasa'dır (MS 3-4. yüzyıl). Onun, destan içindeki bir öyküden (I, 68-75) yola çıkarak yarattığı Şakuntala adlı eseri çok ünlüdür.

Manala

Fin mitolojisi'nde ölüler ülkesine verilen isimdir. Toprak altındaki yer veya bölge anlamına gelen maan-ala kelimesinden türetilmiş olabileceği düşünülmektedir. Tuonela (Tuoni ülkesi) ya da Pohjola (pohja: Dip, Kuzey) olarak da bilinir.

Finlilerin yeraltındaki ülkeleri ve diğer Fin-Ugor toplumlarının alakalı kavramları (Laplardaki Yebme-aimo gibi) çeşitli etkilerin altında yüzlerce yıllık bir sürede oluşmuşlardır. İnanışa göre, Manala'ya genellikle alevler içindeki ölüm nehrinin üzerine kurulu dar ve keskin bir köprüden ya da ölmüş birinin getirdiği kayıkla geçilerek ulaşılabilir. Manala karanlık, iç karartıcı bir yerdir. Ama bir işkence diyarı değildir. Burayı oğulları, kızları ve hizmetkarları ile cadı biçimli tanrıça Louhi yönetir. Çeşitli biçimleriyle Pohjola'ya da yeraltı dünyasında rastlanır, ama o aynı zamanda evrenin kuzeyinde ve en dışında, insanlığın bilmediği bir dünyadadır. Yani, ölüler ülkesi ölülerin gömüldüğü yerdir; birçok betimlemesinde de tabut ve mezarlara yer verilir.

Matrix

Larry ve Andy Wachowski kardeşlerin yazıp-yönettiği bir bilim kurgu film. 1999 yılında vizyona girdi. Filmde Keanu Reeves, Laurence Fishburne, Carrie-Anne Moss ve Hugo Weaving gibi yıldızlar yer almaktadır.

Matrix ABD'de 171,479,930 $, uluslararası olarak 288,900,000 $ hasılat ile toplam kazancı 460,379,930 $'a ulaşmıştır. Film ABD'de gösterime girdiği hafta 27,788,331 $ gelir elde etmiştir. Bilgisayar programcısı Thomas Anderson (Keanu Reeves), "Neo" adını kullanan bir hackerdır. Neo, "Matrix"i araştırırken Trinity vasıtasıyla Morpheus (Laurence Fishburne) ile tanışır. Morpheus, bu dünyanın aslında sadece sanal bir dünya (The Matrix) olduğunu Neo'ya gösterir. Matrix, gerçek dünyada robotların insanları bir pil olarak kullanarak yaşamlarını devam ettirmesini sağlayan bir sanal gerçekliktir. Neo ve Morpheus'un takımı, Matrix'i bir arada tutan ana yapıyı kırıp insanları bu sanal ortamdan kurtarmaya çalışacaklardır. Ancak bu arada başta Ajan Smith olmak üzere Ajanlar Neo ve arkadaşlarını engellemeye çalışacaklardır. Neo ve Trinity'nin arasında bir yakınlaşma başlayacaktır.

Manas destanı

Türk boylarından biri olan Kırgızların milli destanı, dünya edebiyatının da sayılı şaheserlerinden ve en uzunu olan destan, adını, destandaki kahramandan alır.

Ünlü Türkolog Wilhelm Radloff (1837-1918) Manas Destanı'yla ilgili ilk derlemeyi, Kırgızistan'ın Tokmak şehri güneyinde-

ki Sarı Bağış boyuna mensup bir Manasçıdan 1869'da yaptı. Radloff'un derlediği yedi bölümlük Manas Destanı, toplam 11 bin 454 mısradan oluşuyor. Fakat, Manasçıların okuduğu dize sayısının, 16 bin mısra civarında olduğu belirtiliyor. Ayrıca manas destanı türklerin en eski destanlarındandır

Mars

Roma mitolojisindeki savaş tanrısıdır. Juno ile ya Jüpiter ya da sihirli bir çiçeğin oğludur. Mars sözcüğünün herhangi bir Hint-Avrupalı türevi olmadığına göre, büyük ihtimalle Etrüsk ziraat tanrısı Maris'in Latinize edilmiş bir biçimidir. Başlarda Romalı bereket ve bitki tanrısı, çiftlik hayvanlarının, ekin alanlarının koruyucusuyken daha sonraları savaşla özdeşleştirilmiştir; sonunda Yunan mitolojisindeki Ares'in Roma mitolojisindeki dengi olmuştur.

Mars Roma'nın kurucusu Romulus'un efsanevi babasıydı ve bu nedenle Romalılar atalarının Mars olduğuna inanırdı. Romada erkek tanrılar arasında en güçlü ikinci konumdadır. Asil görünüşlü ve asla yenilmeyen bir tanrıdır Romalılar yunanistanı feth edince aresle bir tutulmuştur.

Merlin

Kral Arthur efsanesinde yer alan büyücüdür. Karakterin bilinen tasviri ilk olarak Monmouthlu Geoffrey'nin tarihi ve efsanevi figürlerin karışımını esas alarak yazdığı Historia Regum Britanniae "Britanya Krallarının Tarihi" adlı eserinde ortaya çıkmıştır. Geoffrey, Kral Arthur ile hiçbir bağlantısı olmayan Myrddin Wyllt (Merlinus Caledonensis) adlı bir deli adam hakkında varolan hikâyelerle, Romano-Britanyalı savaş adamı Ambrosius Aurelianus'un hikâyelerini birleştirerek Merlin Ambrosius adını verdiği bir figür oluşturdu.

Geoffrey'nin betimlediği karakter kısa sürede popüler oldu. Sonradan gelen yazarlar karakteri geliştirerek büyücünün daha

bütünleşmiş bir görüntüsünü ürettiler. Merlin'in geleneksel yaşam öyküsü, onun ölümlü bir anneden doğduğunu ve doğaüstü güçlerinin kaynağı olan bir incubus tarafından peydahlandığını yansıtır. Merlin olgunlaştığında ermiş bir bilgin olur; büyü ve entrika sayesinde Arthur'un doğumunu tertipler. Arthur kral olunca yanında danışmanı olarak yerini alır, fakat sonra Gölün Hanımı tarafından büyüyle cezbedilip hapsedilir

Mordred veya Modred

(Galce: Medraut, Medrod vs.), Kral Arthur efsanesinde yer alan bir karakterdir.

Mordred, Camlann'da Kral Arthur'a karşı savaşan ve Arthur'u ölümcül şekilde yaraladıktan sonra ölen bir hain olarak tanınır. Arthur ile akrabalığının derecesi hakkında çeşitli savlar vardır ama günümüzde en çok Arthur'un kız kardeşi Morgause'dan olan gayrimeşru oğlu olarak bilinir. Daha erken dönemdeki literatürde Morgause ve Orkneyli Kral Lot'un meşru olarak dünyaya gelen çocuğu olduğu kaydedilir. Erkek kardeşleri Gawain, Agravain, Gaheris ve Gareth'tir.

Morgan le Fay

Kral Arthur'un kız kardeşi ve Avalon'un leydilerindendir. Hakkında yazılmış ve söylenmiş birçok rivayetler bulunmaktadır ve bunların en başında cadı olduğu ileri sürülmektedir. Bütün bunların temelinde, Britanyada yaşadığı dönemde Hristiyanlığın çok hızlı benimsenmesi, yaygınlaşması sırasında paganlığı savunması ve önde gelen temsilcisi olması yatmaktadır.

Narkissos

Yunan mitolojisinde Narkissos adıyla sözü edilen, adını narsizme, narkoza, bir çiçek familyasına (nergisgiller) ve bir çiçeğe vermiş olan Narsis (ya da Narkissos), Klasik Mitoloji'deki bir

kahraman olup, öyküsünün kaynağı eski Yunanistan'daki Eleusis misterleri inisiyasyonudur. Kendine aşık olanlara aldırmayıp, onları karşılıksız bırakan ve çok güzel bir peri kızı olan Ekho, bir gün avlanan bir avcı görür. Narkissos adındaki bu avcı çok yakışıklıdır. Ekho bu genç avcıya ilk görüşte aşık olur. Ancak Narkissos bu sevgiye karşılık vermeyerek, peri kızının yanından uzaklaşır. Ekho bu durum karşısında günden güne eriyerek, kara sevda ile içine kapanarak ölür. Bütün vücudundan arta kalan kemikleri kayalara, sesi ise bu kayalarda 'eko' dediğimiz yankılara dönüşür.

Olimpos dağında oturan tanrılar bu duruma çok kızarlar ve Narkissos'u cezalandırmaya karar verirler. Gene günlerden bir gün av izindeki Narkissos susamış ve bitkin bir şekilde bir nehir kenarına gelir. Buradan su içmek için eğildiğinde, sudan yansıyan kendi yüzü ve vücudunun güzelliğini görür. O da daha önce fark edemediği bu güzellik karşısında adeta büyülenir. Yerinden kalkamaz, kendine aşık olmuştur. O ana dek kimseyi sevmediği kadar, sevmiştir kendi görüntüsünü . O şekilde orada ne su içebilir, ne de yemek yiyebilir, aynı Ekho gibi Narkissos da günden güne erimeye başlar ve orada sadece kendini seyrederek ömrünü tüketir. Öldükten sonra da vücudu nergis çiçeklerine dönüşür.

Nethuns

Etrüsk mitolojisinde su tanrısı. Başlarda sadece kuyuların tanrısıyken daha sonrasında her türlü su ve nemin tanrısı olarak tapınılmaya başlamıştır. Yunan Poseidon ve Romalı Neptün ile denkti.

Nibelungen Destanı

Ren Nehri kıyısında, eski Worms şehri civarında geçer.

Destanda Pagan inançları ile beraber Hristiyan inançları ve törenleri de bulunmakta ve kral-senyör-vassal ilişkisi de destanın Orta Çağ'a ait izler taşıdığını göstermektedir

Destanın en önemli kahramanı Siegmund ve Siegelinde'nin oğulları Siegfried'dir. Siegfried genç yaşta, maceralara atılmak için babasının şatosunu terk ederek yollara düşer. Kılıcı olmadan, elinde bir sopa ile köyleri, kentleri dolaşır.

Siegfried bir gün bir demirciye rastlar ve kılıç sahibi olabilmek için onun yanında çalışmaya başlar. Mimir adlı demirci yeni çırağının bu işi yapıp yapamayacağını sınamak için onu ocağın başına götürür ve eline en ağır çekici verir. Siegfried bununla öyle bir vurur ki, örs toprağa gömülür, demir parçaları etrafa saçılır. Buna kızıp Siegfried'i kulağından tutan Mimir, onu tutup yere fırlatan çırağından kurtulmak için, yol üzerindeki ejderhanın Siegfried'i öldüreceğini umarak, ormanın öteki ucundaki kömürcüden kömür getirmesini ister.

Kendine yaptığı kılıcı alıp yola koyulan ve tam kayalığın önünden geçerken ejderhanın saldırısına uğrayan Siegfried, önüne gelen ilk ağacı sökerek canavarın kafasına fırlatır. Ağacın kökleri canavarı sarınca, bundan yararlanan Siegfried diğer ağaçları da üzerine fırlatır. Daha sonra bunları tutuşturarak ejderhayı yakar.

Ejderha yanarken bedeninden yağ akmaya başlar. Akan yağ dereciğine parmağını sokan Siegfried parmağının 'boynuz' gibi sertleştiğini görünce bütün vücudunu bu yağ ile yıkar. Yağlanır-

ken bir ıhlamur ağacı altında duran Siegfried'in iki omzunun arasına bir yaprak düşer ve o bölgenin yağlanmasını engeller.

Yaprağın dışında kalan hiçbir yere silah işlemeyecek, Siegfried'in vücudunun yara alabileceği tek yer burası olacaktır. Kömürcünün yanına varan Siegfried ona, Mimir ve arkadaşlarının daha önce sözünü ettikleri, ağızından ateşler saçan ve üzeri pullarla kaplı ejderhayı sorar. Kömürcü canavarın nerede olduğunu gösterir. Artık Siegfried'i başka bir macera beklemektedir. Zorlu bir yolculuktan sonra, Siegfried ejderhanın bulunduğu Nibelungen ülkesine varır

Numitor

Roma mitolojisine göre Alba Longa'nın kralı, Procas'ın oğlu ve Rea Silvia'nın babasıdır.

Kardeşi Amulius tarafından tahttan indirilmiştir. Amulius oğullarını da öldürmüştür. Ancak Numitor'un torunları Romulus ve Remus Amulius'u öldürüp Numitor'u tekrardan tahta çıkarmışlardır.

Nundina

Nundina veya Novensilus Roma mitolojisinde Etrüsk mitolojisinin dokuz büyük tanrısına verilen isimdir.

Odysseia

Homeros'un ünlü destanlarından biridir. Diğeri de İlyada'dır.

Odissea'nın M.Ö. 800 ila 600 yılları arasında yazıldığı düşünülmektedir. Manzum eser İlyada'nın devamı niteliğindedir ve Yunan kahraman Odysseus'un Truva'nın düşüşünden sonra vatanı İthaka'ya yaptığı maceralarla dolu uzun yolculuğu anlatır. 10 yıl süren savaştan sonra Odysseus'un İthaka'ya dönmesi 10 yılını alır, ve bu 20 yıllık uzaklığında oğlu Telemachus ve karısı Penelope ülkeyi yönetmek ve Penelope ile evlenerek (Odysse-

us'un öldüğü iddia edilmektedir) İthaka'nın hükümdarı olmak isteyen bir grup soylu ile mücadele etmek zorundadadırlar. Şiir batı edebiyatının ve kültürünün temel eserlerinden sayılır, ve antik Yunan kültürüne ışık tutan en önemli kaynaklardan biridir.

"Şu binbir düzeni olan adam, ey Müz, bana anlatılmalı; Troya'da, o kutsal şehir yağma ettikten sonra şu, nice zamandır dolanıp duran adam."Homeros, Odysseia, Ünlü Yunan tarihçi Homeros'un büyük iki lirik destanından biri. Odysseia'da zeki kahraman Odysseus'un Truva savaşı sonrası ülkesine dönüşü sırasında karşılaştığı olaylar anlatılır, bu olaylar insanlara özgü tanrılarda olmayan zayıf yönler çerçevesinde anlatıldığı için.. bir bakıma Yunan mitolojisinde insanlığın öyküsü olarakta yorumlanır.

Oçokoçi

Gürcü-Megrel mitolojisinde dağda yaşayan bir kişilik. Oçokoçi, konuşmasını bilmez, ama çıkardığı ses insanlar için dayanılmaz bir sestir. Oçokoçi'nin bütün vücudu simsiyah tüylerle kaplıdır. Uzun ve keskin pençeleri vardır. Yanında baltaya benzer bir alet taşır ve kendisine karşı gelen insanları bu aletle ikiye ayırır. İnsanlar tarafından öldürülen Oçokoçi, ikinci kez ateş edildiğinde canlanır.

Oğuz Kağan

Oğuz Kağan adlı bir hükümdarın savaşlarının anlatıldığı en önemli Türk destanlarındandır. M.Ö. II. asırda doğmuştur. Birçok değişikliğe uğramış, birçok katkılarla değişmiştir. Destanda Türklerin bazı boylarının isimlerinin nereden geldiği anlatılır. Oğuz Kağan'ın halkına değişik hedefler göstermesi de dikkate değer bir husustur.

Pooka

Kelt folklöründe yer alan ve adı geçen sayısız periden biridir.

Pooka sözcüğü Eski İrlanda dilinden gelmektedir ve sözcüğün kökü olan Poc teke anlamına gelmektedir. Özellikle İrlanda ve Galler bölgesinde halk folklöründe geniş bir yer bulan pooka'lar, hem saygı gösterilen hem de korkulan figürlerdendir. Bir pooka'nın korkunç formları da içerebilecek biçimde şekil değiştirebilen bir ruh olduğuna inanılır. Genellikle tavşan, at, keçi, goblin yahut köpek şeklini alırlar; hangi kılığa girerlerse girsinler tüyleri daima koyu renklidir. En çok da parlak sarı gözlü, zarif siyah bir at şekline bürünürler.

Púca, Phooka, Pwwka, Pooka, Puka, Phouka, Púka, Pwca, Bucca, Pouque gibi adlarla da anılır.

Procas

Roma mitolojisinde Alba Longa krallarından biri ve aynı zamanda Amulius ve Numitor'un babasıdır.

Prometeus

Yunan mitolojisine göre ilk uygarlığın öncüsüdür. Mitolojiye göre, Tanrılardan öc almak amacıyla balçıktan yarattığı ilk erkek insana uygarlığı vermek için gökyüzünden ateşi çalan titandır.

Bu tasarımda insan, bir öc alma öğesidir. Nitekim Prometheus da öc anlamına gelen Yunanca tisis sözcük kökünden türetilen bir titan, bir dev ismidir. Ama o, Yunan mitolojisinin öbür devleri gibi doğadışı, korkunç ve acaip bir

yaratık değildir. Tersine çok akıllı, duygulu ve iyicil bir yaratıktır. Bencilliklerinden ve despotluklarından ötürü tanrılara, özellikle de Zeus'a kızmaktadır. İnsanları da evrende kendine benzer varlıkları çoğaltmak için yaratır. Tanrıların tanrısal serüvenine karşı, Prometheus'un insansal serüveni böyle başlar.

Porus

Porus (veya Poros) "menfaat"in cisimleşmesidir. Tanrıların yaptıkları bir şölende Penia (fakirliği tecessümü) ile evlenmiştir. Birçok kaynağa göre Metis'in oğludur. Bazı kaynaklarda Eros'un, Penia ile Porus'un çocuğu olduğu söylenir.

Rhea Silvia

Efsaneye göre Aeneas'ın soyundan geliyordu ve Alba Longa'nın kralı Numitor'un kızıydı. Numitor'un kardeşi Amulius tahtı ele geçirdi ve Numitor'un oğlunu öldürdü. Amulius, Rhea Silvia (ve onun vasıtasıyla Numitor'un) varisi olmaması için Rhea Silvia'yı Vesta bakiresi olmaya zorladı. Vesta bakireleri otuz yıl boyunca bakire kalma yemini ederlerdi.

Ne var ki, Mars Rhea Silvia'dan hoşlanır ve ormanda kendisine tecavüz eder. Böylece Rhe Silvia ikizlere hamile kalır. Bunu öğrenen Amulius, Rhea Silvia'nın canlı olarak gömülmesini (bekâret yemini bozan Vesta bakirelerinin cezası) ve ikizlerin öldürülmesini emreder. Ancak ikizleri öldürmekle görevlendirilen uşak merhamet gösterir ve onları Tiber nehrinde akıntıya bırakır. Nehir tanrısı Tiberinus ikizleri bulur ve onları kendi yavrularını henüz kaybetmiş Lupa adında dişi bir kurta emzirmesi için verir. Ardından Tiberinus Rhea Silvia'yı kurtarır ve onunla evlenir.

Titus Livius hikâyeyi biraz daha farklı bir şekilde aktarır. Ab Urbe Condita'da Tiber nehri taşar ve çamurlu zeminin ikizleri boğmak için yeterli olacağı düşünülerek askerlere bebekleri Tiber'e bırakmaları emredilir. Ayrıca Titus Livius ikizlerin bir kurt

tarafından emzirildiği konusunda da şüphelidir. Livius sonunda ikizleri büyüten ve bir çobanın karısı olan kadının diğer çobanların Kurt olarak adlandırdığı bir fahişe olduğunu ileri sürer. Romulus ve Remus daha sonra Roma'yı kurmuş ve Amulius'u tahttan indirip Numitor'u tekrardan Alba Longa'nın kralı yapmışlardır.

Romulus ve Remus

Roma Mitolojisine göre M.Ö. 753'de Roma şehrin kurucularıdır. Efsaneye göre Mars tanrısı ile Rhea Silvia ikiz evlatları olmaktadırlar. Dedeleri ise Truva'dan kaçan Afrodit'in oğlu Prens Aneas'tır. Aneas, Hektor'un kuzenidir.

Psyche

Yunancada ruh, tin anlamına gelir. Yunan mitolojisinde erosun sevgilisinin adıdır.

Saltukname

13. yüzyıl alp-erenlerinden olan ve Rumeli'nin Türkleşmesinde büyük rolü bulunan Sarı Saltuk'un efsanevi hayatını anlatan Anadolu Türk destanlarından biridir. Eserde, Sarı Saltuk'un menkıbelerinin yanı sıra, dönemin önemli kişilerinin menkıbeleri ve bu kişilerin Sarı Saltuk ile olan münasebetleri de anlatılmaktadır.

Fatih Sultan Mehmet'in oğlu Cem'in (sonradan Cem Sultan ismiyle tarihe geçecektir) şehzadeliği esnasında verdiği talimat üzerine Ebülhayr Rumi tarafından kaleme alınan Saltukname yedi senelik bir çalışma sonucunda Türk sözlü geleneğinden toplanarak 1480 yılında tamamlanmış ve kitaplaştırılmıştır. Ayrıca yazıya geçirilmiş ilk Nasrettin Hoca hikâyesini içermektedir. Saltukname yeni Türk harfleriyle tam metin olarak yayıma Şükrü Halûk Akalın tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışma 1987-1990

yıllarında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından üç cilt olarak yayımlanmıştır.

Satuk Buğra Han Destanı

Hz. Muhammed kanatlı atı Burak'ın sırtında göklere yükseldiği "Mirâc Gecesinde" gök katlarında kendinden önceki peygamberleri görür. Bunlar arasında birini tanıyamaz ve Cebrail'e bunun kim olduğunu sorar. Cebrail: " Bu peygamber değildir. Bu sizin ölümünüzden üç asır sonra dünyaya inecek olan bir ruhtur. Türkistan'da sizin dininizi yayacak olan bu ruh "Abdülkerim Satuk Buğra Han" adını alacaktır." Hz. Muhammed yeryüzüne döndükten sonra hergün islâmiyeti Türk ülkesine yayacak olan bu insan için dua etti.

Hz. Muhammed'in arkadaşları da bu ruhu görmek istediler. Hz. Muhammed dua etti. Başlarında Türk başlıkları bulunan silâhlı, kırk atlı göründü. Satuk Buğra Han ve arkadaşları selâm verip uzaklaştılar. Bu olaydan üç asır sonra Satuk Buğra Han, Kaşgar Sultanının oğlu olarak dünyaya geldi. Satuk Buğra Hanın doğduğu gün yer sarsılmış, mevsim kış olduğu halde bahçeler, çayırlar çiçeklerle örtülmüştü. Falcılar bu çocuğun büyüyünce müslüman olacağını söyleyerek öldürülmesini isterler. Satuk Buğra Hanı, annesi: "Müslüman olduğu zaman öldürürsünüz." diyerek ölümden kurtarır.

Satuk Buğra Han 12 yaşında arkadaşlarıyla birlikte ava çıkmağa başlar. Avda oldukları günlerden birinde kaçan bir tavşanın arkasından hızla koşarken arkadaşlarından uzaklaşır. Kaçan tavşan durur ve bir ihtiyar insan görünümü kazanır. Satuk Buğra Han'ın sonradan Hızır olduğunu anladığı bu yaşlı kişi ona Müslüman olmasını öğütler ve islâmiyeti anlatır. Satuk Buğra, Kaşgar hükümdarı olan amcasından islâmiyeti kabul etmesini ister.

Kaşgar Hanı, müslüman olmayacağını söyler. Satuk Buğra Han'ın işaretiyle yer yarılır ve hükümdar toprağa gömülür. Sa-

tuk Buğra Han hükümdar olur ve bütün Türk ülkeleri onun idaresinde islâmiyeti kabul ederler. Satuk Buğra Han, ömrünü müslümanlığı yaymak için mücadele ile geçirmiştir. Menkabelere göre Satuk Buğra Han'ın düşmana uzatıldığında kırk adım uzayan bir kılıcı varmış ve savaşırken etrafına ateşler saçıyormuş. 96 yaşında Tanrıdan davet almış bu sebeble Kaşgar'a dönmüş ve hastalanarak burada ölmüştür.

Satre

Etrüsk mitolojisinde zaman tanrısı. Roma mitolojisindeki Satürn'ün dengidir. Çoğunlukla kum saati taşıyan yaşlı bir adam olarak tasvir edilmiştir.

Sebe Melikesi Belkıs

(Habeşçe Nigist Saba), günümüz Habeşistan (Etiyopya) veya Yemen'inin olduğu topraklarda hüküm sürdüğü farzedilen, tarih öncesi Saba Krallığı'nın (İbranice Sh'va veya Seba, Arapça Saba veya Sebe) hükümdarıdır. Modern arkeoloji bu krallığın mevcudiyeti konusunda şüphecidir. Kitabı Mukaddes'te kraliçenin isminden bahsedilmez. Habeş kültüründe "bu şekilde değil, böyle değil" gibi anlamlara gelen Makeda ismiyle anılır. İslam kültüründe Belkıs olarak bilinir. Ayrıca bazı kaynaklarda Lilith, Nikaule veya Nicaula (Nikola) olarak da geçer. Eski Ahit'e göre Sebe Kraliçesi (Melikesi), İsrail Kralı Solomon'un (Süleyman Peygamber) bilgeliğini duydu ve onu sorularıyla test etmek amacıyla beraberinde baharat, altın ve değerli taşlardan müteşekkil birçok hediye ile yola çıktı (1. Krallar 10:1-13 ve 2. Tarihler 9:1-12). Kraliçe, Süleyman'ın bilgeliği ve serveti karşısında hayrete düştü ve Süleyman'ın tanrısına dua etti. Süleyman kraliçeye hediyelerle karşılık verdi ve "ne isterse alabileceğini" söyledi. Kraliçe zaten çok zengindi ve Süleyman'a hediye olarak 4,5 ton altın getirmişti (1. Krallar 10:10).

Süleyman'ın Özdeyişleri'nde Sebe Kraliçesi ile Süleyman

arasındaki ilişkiye dair bazı göndermeler vardır ve bunlar zaman zaman ikilinin birbirlerine aşık oldukları şeklinde yorumlanır. 1:5'teki bayan aşık şöyle der: "Siyahım ama alımlıyım."

Yahudi tarihçi Josephus Antiquitiesde Sebe Kraliçesi'nin öğrenmeye olan tutkusundan bahseder. Onu "Nikaule" olarak adlandırır. Muhtemelen bu ismi Herodotus'un Nitocris'ine benzeterek oluşturmuştur.

Sonraki dönemlerdeki Yahudi efsaneleri daha öyküsel bir anlatımla ifade edilmişlerdir. Süleyman'ın kraliçeye "ne isterse alabileceğini" söylemesi aralarında cinsel bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanmış, Sebe Kraliçesi'nin testlerinden oluşan manilerin derlenmesi için büyük çaba sarfedilmiştir. Başka bir öyküye göre kraliçe geldiğinde Süleyman camdan bir köşkte oturuyordu. Suda olduğunu zanneden kraliçe eteklerini yukarı topladı. Kraliçenin tüylü bacakları Süleyman'ın hiç hoşuna gitmedi. Bu olay depilasyonun kökeni konusunda etimolojik bir öyküye dönüştü.

Sebe Kraliçesi bazı öykülerde Lilith olarak adlandırılmıştır.

Selvans

Selvan veya Selva, Etrüsk mitolojisindeki orman tanrısı. Daha çok ormanların koruyucusu bir tanrı sayılırdı. Yunan Silenus ve Romalı Silvanus'a denktir.

Seyid Battal Gazi Destanı

Battal Gazi veya Seyyid Battal Gazi, 8. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen ve hakkında çeşitli inanışlar bırakmış bir liderdir. Farklı kaynaklarda etnik kökeni Türk, Arap veya Anadolu yerli halkından olarak belirtilmiştir. Battal Gazi, Malatya'da doğmuştur. Doğduğu ve yaşadığı evin yeri halen mevcuttur. Yıkıntı halinde korunmaktadır. Uzun yıllar halka yemek dağıtılan hayrat yeri olarak kullanılmıştır. Evliya Çelebi seyehatnamesinde bahsedilmektedir.

Battal Gazi hakkında bugüne ulaşabilmiş kaynaklar sadece mesnevi tarzı yazılmış, birbirini hem destekleyen hem de çelişen olgular içeren destanlar ve halkın hafızasında kalmış olan bilgilerdir.

Battal Gazi Destanı'nda ve halk hikâyelerinde, Emeviler zamanında Arap ordusuyla birlikte İstanbul'u kuşattığı anlatılmaktadır. Kuşatma hem denizden hem karadan yapılmış, fakat başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Destanda Battal'ın düşmanı, Arap komutanına oyun oynayıp kuşatma başladığında İstanbul'a geçerek imparatorluğunu ilan eden İmparator Leon'dur. Arap tarihinde II. İstanbul kuşatmasının tarihi 717-718 olarak belirtilmektedir. Bizans tarihindeki veriler de bu tarihi doğrular niteliktedir. Ayrıca Bizans tarihinde İmparator III. Leon'un tahta çıkma tarihi 717 olarak belirtilmiştir, bundan dolayı destandaki Leon'un İmparator III. Leon olma olasılığı üzerinde durulmaktadır. Destanda Battal Gazi'nin kuşatma sırasında yirmili yaşlarında olduğu söylendiği için, Battal Gazi'nin doğum yılının 690-695 civarı olmasının olası olduğu düşünülmektedir. Battal Gazi'nin ölüm yılının 740 olduğunda tarihçiler mütabakata varmışlardır.

740 yılında Eskişehir'in Seyitgazi ilçesi yakınlarında savaşta aldığı yara sebebiyle şehit olmuştur. Anadolu'da İslamın yayılmasına büyük katkıları olmuştur.

• 'Battal' kelimesi Arapça kökenli bir sözcüktür. "Vazgeçti, caydı" anlamına gelir. Bir savaşta yendiği bir düşmanının Müslümanlığı kabul etmesi yüzünden onu öldürmekten vazgeçtiği için o düşmanı tarafından kendisine bu lakap verilmiştir. Asıl adı Cafer'dir. Ancak, Mezopotamya'da yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir.

• Eşi ve iki çocuğunun kabirleri Malatya'nın Battalgazi ilçesinde bulunmaktadır. Babası Hüseyin Gazi ise Ankara'da Hüseyin Gazi Tepesi'ndeki türbede yatmaktadır.

Sisifos

Yunan Mitolojisinde, Yeraltı Dünyasında sonsuza kadar büyük bir kayayı bir tepenin en yüksek noktasına dek yuvarlamaya mahkûm edilmiş bir kraldır. Sisifos ismi geleneksel olarak sophos (bilge) sözcüğüyle ilişkilendirilir; fakat bu ilişkilendirme bazı etimolojik problemler içermektedir.

Sisifos, Aeolus ile Enarete'in oğlu, Merope'nin kocası ve Ephyra (Korint) kentinin kurucu kralıdır, fakat sonraki kaynaklar Sisifos'un Antiklea ile birlikteliğinden Odiseus'un babası olduğunu ileri sürmektedir. Sisifos'un Melikertes onuruna ilk Isthmian oyunlarını düzenlediği rivayet edilir.

Sisifos denizcilik ve ticaretin gelişimine büyük katkıda bulunmuş, fakat konukseverlik kurallarını ihlâl ederek yolcuları ve konukları öldürecek kadar açgözlü ve hilekâr bir kraldır. Homerus'un aktardığına göre, Sisifos en hünerli insan olmasıyla ün salmıştı. Kuzenini baştan çıkarmış, erkek kardeşinin tahtını ele geçirmiş ve Zeus'un sırlarına -özellikle Zeus'un nehir tanrısı Asopus'un kızı Aegina'ya tecavüz ettiği sırrına ihanet etmiştir. Bunun üzerine Zeus, Hades'ten Sisifos'u cehennemde zincire vurmasını istemiştir. Sisifos Thanatos'tan kurnazca zincirin nasıl çalıştığını görmek için kendi üzerinde denemesini istemiş, Thanatos kendini zincirleyince Sisifos zinciri iyice sıkılaştırmış ve ardından Hades'i tehdit etmiştir. Bu durum kargaşaya ve bu süre zarfında hiçbir insanın ölememesine yol açmıştır. Bunun üzerine, rakipleri ölmediği için yaptığı savaşlardan keyif alamayan ve bu duruma bir hayli canı sıkılan Ares duruma müdahale etmiş, Thanatos'u serbest bırakıp Sisifos'u Tartarus'a göndermiştir.

Ancak Sisifos ölmeden önce, karısına kendisi öldüğü vakit adet olduğu üzere kurban sunmamasını söylemiştir. Böylece Si-

sifos, Yeraltı Dünyasında karısının onu ihmal ettiğinden yakınmış ve Yeraltı Kraliçesi Persefone'yi karısından görevlerini yerine getirmesini istemek için dünyaya dönmesine izin vermesi konusunda ikna etmiştir. Sisifos Korint'e varınca geri dönmeyi reddetmiş ve sonunda Hermes tarafından Yeraltı Dünyası'na geri götürülmüştür.

Hz. Süleyman'ın Tapınağı

Efsaneye göre süleyman mabedi yaptırmaya karar verdikten sonra rüyasında tanrı'nın meleklerinden biri görünür ve "tanrı'nın adını onurlandırmak için yapacağın bu tapınağa tüm halkın kendi olanakları dahilinde katılımını sağlayacaksın" der. Akabinde süleyman her sınıftan insanı sarayına davet eder, iş bölümü yaptırır, uzun lafın kısası fakir ve muhtaç kesime batı duvarının inşası düşer, halk gerekli inşaat malzemelerini, ustabaşlarını satın almış zengin kesimin aksine bin bir güçlükle koskoca taşları keser, yontar, tapınağın en son biten bölümü de bu olur. Görev bitince tanrı ortaya çıkan eseri inceler, bakışlarını batı duvarı üzerinde durdurur ve "fakir ve muhtaç halkın el emeği ve alın teri benim nazarımda en değerli olanıdır. bu duvarı ebediyen kutsuyorum, tanrı'nın kutsal varlığı, batı duvarını ebediyen terketmeyecektir." der. Hakikaten de onca yıl babil, yunan, roma saldırılarına rağmen orjinal mabedin yıkılmayan tek kısmı bu olur.

Bir başka hikâye de Yavuz Sultan Selim'le ilgilidir. Kudüs'ü fetheden Selim oğlu Süleyman (Kanuni) ile şehri gezerken kan ter içinde kalmış, başında bir sepet bulunan yaşlı bir hıristiyan kadınla karşılaşırlar. Sorduklarında sepetin içinde yahudilerin kutsal mabedinin üzerine dökmek üzere hayvan pisliği ve çöp olduğunu, bunun hıristiyan din adamlarınca emredildiğini, yüzyıllardır 30 günde bir buraya çöp dökerek buranın yok edilmesine ve izlerinin örtülmesine çalışıldığını anlatır. Selim olayı başka kaynaklardan da teyid edince emirler vererek içinde altın ve

gümüş sikkeler bulunan bir sürü kesecik hazırlatır, bunları pisliğin değişik yerlerine gömdürür. Sonra halka kürek ve kova dağıtıp "altını bulan alsın" diyerek çöp dağının temizlenmesini sağlar. (hatta kendisinin bile kazma kürekle giriştiğini, "padişahını seven ondan feyz alsın, yaptığını yapsın" dediğini bile söylerler) velhasıl on bini aşkın insan 33 gün boyunca çalışarak batı duvarını bugünkü haliyle ortaya çıkarır, yavuz sultan selim çok memnun olur, tapınağın eski yerinin güzelce temizlenmesini, duvarın da gül suyuyla yıkanmasını emreder.

Şehir Efsanesi

Modern çağın kulaktan kulağa yayılan doğruluğu şüphe götürür, uydurma folklorik hikâyelerine verilen addır.

Birçok folklorik hikâyede olduğu gibi şehir efsanelerinin her zaman uydurma ve gerçek dışı olduğu söylenemez ama genelde çarpıtılmış, abartılmış ve heyecan katılmış hikâyelerdir. Bunlara son yılların jargonunda "geyik" adı da verilmektedir.

Bu hikâyelerin isimlerinin "şehir efsanesi" olmasına rağmen konularını şehirden almaları gerekmez. Sadace onları geleneksel folklorik hikâyelerden ayırdedebilmek için bu isimle anılırlar. Bu ayrımı daha iyi vurgulayabilmek için sosyologlar ve folklor araştırmacıları daha çok "çağdaş efsaneler" terimini tercih ederler.

Şehir efsanelerinin bazıları aradan yıllar geçmesine ve ülkeden ülkeye yayılmasına rağmen hiç değişiklik geçirmezken bazılarının ülkelere veya yörelere göre modifikasyonları ortaya çıkmıştır. Gelişen teknoloji ve yeni trendlerle birlikte daha önce hiç duyulmamış yepyeni şehir efsaneleri de türetilmektedir. Son yıllarda bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşması ile şehir efsanelerinin sayısı ve çeşitliliğinde bir artma görülmektedir

Japonların Haliç'i hiçbir ücret almadan temizlemeyi ama dipten çıkacakların kendilerinine verilmesini teklif ettikleri, buna

karşılık Haliç'in dibinde bol miktarda altın olduğunu bilen yetkililerin de bu teklifi reddettiklerine dair hikâye en eski ve yaygın şehir efsanelerinden biridir.

ABD'de kulaktan kulağa yayılan klasik şehir efsanelerinin en bilineni ise New York kanalizasyon sisteminde büyük timsahların yaşadığı ve zaman zaman insanlara saldırdığına dair olanıdır. Hatta Ninja Kaplumbağalar çizgi karakterleri ve bundan uyarlanan filmler bu efsaneden esinlenilerek yaratılmışlardı.

Televizyon kanalı Discovery Channel'da 2003 yılından beri yayınlanmakta olan Efsane Avcıları (MythBusters) adlı bir programda şehir efsanelerinin doğruluğu veya yanlışlığı bilimsel metodlarla ama eğlenceli bir tarzda kanıtlanmaya çalışılmaktadır.

Şu Destanı

Şu adındaki bir hükümdarın Büyük İskender'in Türk illerine yürüyüşü sırasında onunla yaptığı savaşları anlatır. Sonunda Şu, İskender'le anlaşır ve Balasagun yöresine yerleşir. Bazı Türk boylarının adlarının nereden geldiğinin izahı yönüyle önemlidir. Eski Saka devletinde hükümdarlara Şu adı verilmesi dolayısıyla, bu destan Saka destanı olarak da bilinir.

Tekvin

Tanah ve Eski Ahit'in ilk beş kitabını oluşturan Tevrat'ın birinci kitabı. Toplam 50 baptan oluşur.

Batılı dillerdeki adı Yunancada "yaradılış, doğuş" anlamına gelen Genesis kelimesinden gelir. İbranice adı Bereşit, "Başlangıç" anlamına gelmektedir.

Dünyanın yaratılışını, Adem ile Havva'yı, cennetten kovuluşu, Habil ve Kabil'i, Nuh Tufanı'nı, Babil Kulesi'ni ve İbrahim, İshak, Yakup ve Yusuf peygamberleri anlatır.

Timur ve Edige Destanları

Edige

Bu destanda XIII. yüzyılda Hazar denizi kıyısında kurulan Altınordu Hanlığının XV. yüzyılda Timurlular tarafından yıkılışı anlatılmaktadır. Destanın adı, Altınordu Hanı ve bu destanın kahramanı Edige Mirza Bahadır'a atfen verilmiştir. Edige Mirza Bahadır'ın devletini ayakta tutabilmek için yaptığı büyük mücadeleler, ölümünden sonra XV. yüzyılda destan haline getirilmiştir. 1820'yılından itibaren yazıya geçirilen Edige destanının Kazak-Kırgız, Kırım, Nogay, Türkmen, Kara Kalpak, Başkırt olmak üzere altı rivâyeti tespit edilmiştir Çeşitli Türk guruplar arasında Alp Er Tunga ve Oğuz Kağan gibi ilk Türk destanlarının izlerini taşıyan Türk kahramanlık dünya görüşünü temsil eden burada bahsi geçenler kadar yaygınlaşmamış ortak edebiyat geleneği içinde yer almamış pek çok başka destan örneği bulunmaktadır. Osmanlı sahasında destandan hikâyeye geçişte ara türler olarak da nitelendirilen çok tanınmış ve birçok Türk topluluklarınca da bilinen Köroğlu örneği yanında daha sınırlı alanlarda tespit edilen Danişmendname, Battalname gibi ilgi çekici örnekler de bulunmaktadır.

Tinia

Etrüsk mitolojisinde Uni'nin kocası, cennetin ve göğün tanrısı, tanrıları tanrısı (baş tanrı). Ayrıca Uni ve Menerva ile güçlü bir üçlemede de bulunurdu.

Uni'den Hercle'nin (Yunan mitolojisindeki Herkül) babasıdır. Yunan Zeus ile Romalı Jüpiter'in dengidir.

İsminin geçtiği bazı yazıtlar.

• Oltos tarafından boyanmış bir kupada (kylix) (yaklaşık M.Ö. 500):

Itun turuce venel atelinas Tinas cliniiaras.

Venel Atelinas'e Tin'in oğulları için verilmiştir.

Tristan ve İsolde

İlk defa 1210 yılında Gottfried von Strasburg tarafından derlenen Kelt kökenli İngiliz destanı. Dünya edebiyatının en güzel destanlarından biridir. Daha sonra 1300 yıllarında 3344 dizeyle Sir Tristram adıyla da yazılmış fakat en önemli çalışmaları Sir Walter Scott yapmıştır.

Annesi Blanchefleur'le, babası Kral Rivalen'i kaybeden şovalye Tristan, İngiltere Kralı olan amcası Marke'a yollanır. Şovalye ruhu taşıyan cesur Tristan burada amcasının sempatisini ve güvenini kazanır.

Kral Marke (Marc Cornaouailles), İrlanda Kralının kızı Altın Saçlı İsolde ile evlenmek ister. Bu siyasi evliliğe aracılık etmesi amacıyla şovalye Tristan'ı yollar.

Siyasi evliliğinden haberdar edilen İsolde buna karşı çıkmaz fakat müstakbel kocasının kendisine aşık olmasını da ister. Bunun için büyücüler bir iksir hazırlarlar.

İsolde bu iksirin başkalarının ele geçmemesi için onu en yakın arkadaşı Brangane'e verir. Kadın bunu bir şarap şişesine boşaltır.

İngiltere'ye deniz ötesi yolculuk başlar. Gemide Brangane'nin yanlarından ayrıldığı bir vakitte, İsolde'yi korumak ve ona moral vermek amacıyla yanında bulunan Tristan, ona şarap ikram etmek ister. Şarap bulamayınca Brangane'nin çantasındaki şişeyi fark eder. Bunun bir Aşk İksiri olduğunu bilmeyen Tristan bundan bir kadeh İsolde'ye de verir. İşte ünlü aşkları bu şekilde başlamıştır. İçeri giren Brangane bunu fark eder fakat artık elinden bir şey gelmez. İsolde Tristan'a vurulmuştur.

Hayatlarının tehlikeye girmemesi için bu aşk gizli tutulur. Tristan ve İsolde gizli gizli buluşmaya başlarlar.

Onlar buluşurken bazı dedikodular İsolde'nin kocası Kral Marke'a ulaşır. Kral onların buluştuğu göl kıyısını öğrenir ve oraya gizlice saklanır. İsolde ve Tristan orada buluşurlar fakat ağaçların arasındaki gölgeyi farkedince doğaçlama bir tiyatro oynamaya başlarlar. İsolde Tristran'a bu şekilde Kral ile olan evliliklerinin tehlikeye girebileceğini, kem göz taşıyanların bunu yanlış anlayabileceğini söyler. Kral bunu duyunca vicdan azabından kahrolur ve onlara daha iyi davranmaya başlar.

Dedikodular gittikçe artmaktadır ve bunlar Kralın içindeki şüpheleri körüklemektedirler. Kral en sonunda ikisinden sarayı terketmelerini rica eder. İkisi sarayı terk edip bir ormana girerler. Ormanda geceyi geçirmek için bir mağara bulurlar ve orada uyurlar. Onları takip eden gözcüler mağarayı krala haber verirler ve kral mağaraya gizlice girer.

Gördüklerine inanamamıştır çünkü Tristan ve İsolde ayrı yerlerde yatıyorlar ve aralarında bir kılıç duruyordur. Yatan iki kişinin arasına konan kılıç orada namusu sembol etmektedir. Kral bunun üzerine onları saraya tekrar davet eder. Törenle saraya yerleşirler.

Bu gizli buluşmalar devam ediyor, birçok köylü de onları görüyordur. En sonunda kral kendisi de bunları fark eder ve öfkeyle cezalandırır.

Korkunç son gelmiştir. Tristan ve İsolde ayrı ülkelere sürgüne gönderilirler.

Troya

Hititçe: Vilusa ya da Truvisa, Yunanca: Troia veya İlion, Latince: Troia veya Ilium) Homeros tarafından yazıldığı sanılan iki manzum destandan biri olan İlyada'da bahsi geçen Troya savaşının geçtiği antik kent. Antik İda Dağı'nın (Kaz Dağı) eteklerinde, Çanakkale il sınırları içinde yer alır.

Türeyiş destanı

Bir Uygur destanıdır. Göktürklerin yıkılmasından sonra Türklerin nasıl yeniden vücut bulduğunu anlatmaktadır.

Bir Uygur destanıdır. Büyük Türk İmparatorluğu'nu Göktürkler'den devralan Uygur Türkleri, Türeyiş Destanı ile soylarının vücud buluşunu anlatırken aynı zamanda da, bütün Türk boylarında hâkim bir inanış olarak beliren, soyun ilahi bir kaynağa bağlanması fikrini bir kere daha belirtmiş olmaktadırlar.

Uygur Türeyiş Destanı'nın, Göktürk-Bozkurt Destanı ile çok yakın benzerlikleri, ilk okuyuşta anlaşılacak kadar açıktır. Hemen bütün Türk Destanlarının birinci derecedeki unsuru olan kurt motifi, gerek Türeyiş ve gerekse Bozkurt Destanlarında bilhassa ilahileştirilmekte ve neslin başlangıcı ve devamı bu ilahi motife bağlanmaktadır.

Türeyiş Destanı, aslında bir büyük destanın başlangıç kısmına benzemektedir. Büyük bir ihtimalle, Göktürk-Bozkurt destanı gibi Uygur Türeyiş Destanı da, ilk büyük Türk Destanı olan Yaradılış Destanı'nın etkisi altında gelişip meydana getirilmiş, daha dar bir muhitin veya daha tecrid edilip kavimleşmiş bir soyun küçük çapta bir yaradılış destanıdır. Nitekim, bundan sonra göreceğimiz, yine bir Uygur Destanı olan Göç Destanı, Türeyiş Destanı'nın tabii bir devamı intibahını vermektedir.

Tufan

Birçok yerel efsaneye ve kutsal kitaplara göre Allah-Tanrı veya tanrılar tarafından bir kavmi, milleti ya da tüm insanları cezalandırmak amacıyla gönderildiğine inanılan büyük felaket. Tufan'ın detayları farklı kültürlerde farklılıklar arzetmekle beraber en çok bilinen şekli Nuh Tufanı'dır.

Tufan yalnızca kutsal metinlere özgü bir kavram değildir; kutsal metinlerden önce de mevcut bulunan, pek çok mitoloji, masal, inanışlarda yer etmiş bir kavramdır.

Birçok kültürde büyük felaketlerden bahsedilir. Bunu Herak-

litus, Empedokles, Platon ve Aristoteles, "geçmişte insanlığın uğradığı su ve ateş felaketleri" olarak ifade etmişlerdir.

Pisagor'a göre insanlık, böyle 6 "doğal afet dönemi" geçirmiştir. Aynı şekilde Maya kültüründe de insanlığın geçirdiği çağları birbirinden ayıran, birçok büyük felaket dönemi yaşanmış olduğu belirtilir.

Veive

Etrüsk mitolojisinde intikam tanrısı. Genellikle elinde oklar ve yanında bir keçi ile resmedilmiştir.

Venüs

Merkür'ün astrolojik simgesi, geleneksel olarak cinsiyet değiştiren kişilerin sembolü olarak kabul edilir. Yunan mitolojisinde Hermes (Roma mitolojisindeki Merkür'ün karşılığı) ve Afrodit, Hermafroditus adını verdikleri bir çocuk sahibi olurlar. Bu çocuk, hem erkek hem kadın organlarına sahiptir. (Hermafrodit terimi de buradan gelir) Simgede, üstteki hilâl erkeği, alttaki artı işareti kadını, halka ise her iki yanında birbirini dengeleyen birer cinsiyetin bulunduğu bireyi temsil eder

Vesta bakiresi

(Sacerdos Vestalis) Antik Roma'da aile tanrıçası Vesta'nın kutsal bakire rahibeleriydiler. Birincil görevleri Vesta'nın kutsal ateşini korumaktı. Vestalık büyük bir onurdu ve bu rolü üstlenen kadınlara büyük ayrıcalıklar sağlardı. Roma dinî sistemindeki yegâne rahibeler Vesta bakireleriydi.

Roma mitolojisinde Spurius Tarpeius'un kızı Tarpeia hain bir Vesta bakiresiydi. Mars'ın tecavüzüne uğrayan ve Romulus ve Remus'a hamile kalan Rhea Silvia ve bekâreti sorgulanan Tuccia zaman zaman Vesta bakirelerine örnek olarak gösterilir.

Pompeii'deki "Vestalar Evi"nin keşfi 18. ve 19. yüzyılda Vesta bakirelerini popüler bir konu haline getirmiştir.

Yaratılış

Türklerin Altay-Yakut zamanında çıkan bir destandır. Ayrıca ilk Türk destanlarından olma özelliğine de sahiptir. Asya kıtasının çeşitli bölgelerinde yaşayan Türk boyları ve Altay Türkleri arasında söylenmektedir. Türk destanları arasında en eskisidir. W. Radloff tarafından saptanıp yazıya geçirilmiştir.

Kahramanlarının olağanüstü eylemlerini coşkulu, törensel bir üslupla anlatan ve genellikle birkaç bölümden oluşan manzum yapıtlardır. Bilinen en eski edebiyat türlerinden biridir.

Altay Dağları'nda söylenen yaratılış ve türeyiş destanları, değil yalnız Türklerin; bütün Orta Asya ile Sibirya'nın bile, en gelişmiş ve üzerinde ilgi ile durulan mitoloji verileridir.

İSİMTERİMLER

Bilgenin yüreğinde her dilek,
Anka kuşu gibi gizli gerek.
Damla nasıl inci olur denizde:
Sedefler içinde gizlenerek.

Ömer Hayyam

Agnostisizm

Agnostisizm ya da bilinmezcilik, tanrının ya da tanrıların varlığının ya da yokluğunun bilinemeyeceğini öngören felsefe akımı. Bu felsefenin takipçilerine agnostik denir.

Kökeni eski Yunan'daki Sofistlere kadar uzanan agnostisizm kelime olarak eski Yunanca'daki agnostos, yani "bilinemez olan" kelimesinden gelir. Gerçekte, bir dinden ya da öğretiler bütününden ziyade bir konsepttir. "Bilinmezcilik" olarak tanımlanması, aslında dinlerin öne sürdüğü Tanrı anlayışının gerçekliğinin bilinemezliği değildir. Bu akım, insanın bilme yetisinin sınırlı olduğunu ve bu nedenle, görülebilenin ardındaki hakikati yakalayamayacağını savunur. Thomas Henry Huxley, agnostisizmi tanımlarken insanların ölüm sonrası ve tanrının varlığı konularında akıl yürütmekten kaçınmaları gerektiğini söylemekle kalmamış, bu bakış açısından değerlendirildiğinde değillenemeyecek hiçbir önerme ya da yanlışlanamayacak hiçbir bilgi olmadığını da eklemiştir

Aktivizm

Genel anlamda aktivizm, sosyal ya da politik değişiklik meydana getirmek için kasıtlı bir biçimde yapılan eylem olarak tanımlanabilir. Bu eylem çelişmeli tartışmalarda taraflardan birini desteklemek ya da muhalefet etmektir.

Aktivizm kelimesi sıklıkla protesto veya muhaliflik ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır, ancak aktivizm sayısız politik yönlendirmede yer bulabilir ve geniş bir biçim yelpazesi içinde oluşabilir; bir gazeteye ya da politikacıya bir mektup yazmaktan, politik kampanyadan, ekonomik aktivizmden (tercih edilen şirketleri desteklemek veya boykot etmek gibi), toplantılardan, blog yapmaktan ve sokak yürüyüşlerinden, grevlere ve hatta gerilla taktiklerine kadar. Daha keskin çelişkili durumlarda, yorumlayanın aktivistin yaptıklarını destekleyip desteklememesine bağlı olarak bir kesim tarafından özgürlük savaşçısı diye adlandırılanlar, karşı kesim tarafından terörist olarak tanımlanabilmektedir.

Bazı durumlarda aktivizmin protesto ya da karşı koymayla hiçbir ilişkisi yoktur: Örneğin, kimi dinî, feminist ya da etyemez aktivistler hükümetin yasaları değiştirmesini sağlamak yerine doğrudan insanları davranışlarını değiştirmeye ikna etmeye çalışırlar. Kooperatif hareketi kooperatif ilkelerine uygun yeni kurumlar oluşturmaya çalışır ve genellikle ne lobi ne de siyasi protesto yapar.

Alaylı

Bir işi veya bir mesleği eğitim verilen okulunda okuyarak değil doğrudan doğruya usta çırak ilişkisi içerisinde çekirdekten öğrenen kişilere verilen ad tanımlama! Genel anlamıyla daha çok tiyatroda alaylı oyuncular olarak tanımlanırlar.

Anarşizm

Toplumsal otoritenin, tahakkümün, erkin ve hiyerarşinin tüm biçimlerini bertaraf etmeyi savunan çeşitli politik felsefeleri ve toplumsal hareketleri tanımlayan sosyal bir terimdir. Anarşi, her koşulda her türlü otoriteyi reddetmektir.

"Anarşi" ve "anarşizm" kelimeleri Yunanca an ("-sız", olumsuzluk eki) archos ("yönetici") kelimesinden türemiştir. Bu yüz-

den anarşizm en genel anlamı ile yönetimin gereksiz olduğu ve ortadan kaldırılması gerektiği yönündeki inanç ve düşüncedir. "Anarşi" kelimesi, pek çok anarşistin kullandığı biçimiyle kaos veya anomi anlamına gelmez, gönüllü toplumsal ilişkilere dayanan bir toplumu ifade eder.

Anarşi

Yunanca'da "yönetimi olmayan", "yönetimsiz" anlamına gelen ana kaos sözcüğünden türetilmiş terim. Yaygın olarak iktidar ya da erk tanımazlık olarak bilinen, kimileyin bilinçli olarak olumsuz anlamlar yüklenen "anarşi" terimi, gerçekte geniş anlamıyla düzenin sürdürülmesi için yönetimin ya da yönetici bir iktidarın, bir "baş"ın gereksiz olduğunu vurgular.

Bu bakımdan "anarşi" olumsuz bir yaklaşımdan çok olumlu bir toplumsal talebe karşılık gelmektedir. Başka türlü söylendikte, topyekün bir karmaşa durumundan çok herhangi bir kişi ya da kurumun ötekiler üzerinde tahakkümünün ortadan kalktığı, iktidar ilişkilerinin dışlandığı ya da ötelendiği bir toplumsal düzene karşılık gelmektedir. Yine de kimi anarşist düşünürlerin sözü edilen bu duruma geçiş dönemini ya da yöntemini şiddet kullanmaya dayandırdıklarını da unutmamak gerekir. Ancak bu anarşi döneminin bir özelliği değil, bu döneme geçişin bir yöntemi olarak algılanmalıdır.

Kendini anarşist olarak tanımlayan ilk düşünür olan Pierre-Joseph Proudhon (1809-1865), anarşiyi bir efendi ya da bir hükümdarın olmadığı geleceğin toplumsal düzeni olarak tanımlamaktadır. Bu tanımda Proudhon, iktidar ve yetkeyi toplumsal düzenin sağlayıcısı ya da koruyucusu olmaktan çok düşmanı olarak reddeder ve anarşi yanlılarına yöneltilen toplum ve düzen karşıtı olma suçlamalarını gerisin geriye anarşi karşılanma yönlendirir. Bu yolla, karalanan ve hor görülen terimi arındırıp hak ettiği yere yerleştirmeyi amaçlar.

Aristokrasi

Antik Yunan terimi olarak aristokrasi "en iyinin (veya iyilerin) yönetimde" olduğu hükümet şeklidir. Bu sebeple birçok sözlükte ilk verilen tanım budur.

Terim Türkçe'ye Fransızca aristocratie sözcüğünden geçmiştir. Kökeni ise, belirtildiği gibi, Yunanca'dır; aristokratia - aristos yani "en iyi" ve -kratia yani "güç".

Bununla birlikte tarihte aristokrasiler genelde verasete dayanan plütokrasi şeklinde olmuştur. Bir siyasi hükümet terimi olarak, aristokrasi şu terimlerle karşılaştırılabilir:

Aristokrasi terimi ilk kez Atina kent devletinde kullanılmıştır. Terim orduların başında dövüşen genç vatandaşlara verilirdi. Zira askeri cesaret ve liyakat o dönemde büyük bir erdem olarak görülürdü; ordular "en iyi"ler tarafından yönetilmekteydi. Terim antik Yunan geleneğinden Avrupa Orta Çağı'na geçmiş ve askeri liderlerden oluşan, verasete dayanan bu sınıf "soylular sınıfı" olmuştur. Antik Yunan'daki gibi bu sınıfın üyelerinin köleleri olan bir tebası vardı ve bu kişiler askeri konumlarından dolayı soylu veya en iyi olarak tanımlanıyorlardı.

Arabesk

Girişik bezeme. Kıvrılarak, biribirinin içinden geçerek uzayıp giden yapraklı dalları andıran geometrik görünüşte birtakım biçimlerden oluşmuş bezeme çizgileri.

Argo

Aynı uğraş alanındaki insanların, kullanılan genel dilden ayrı olarak, benimseyip kullandıkları, herkesçe anlaşılamayan, kendilerine özgü sözcük ve deyimlerin yer aldığı özel dil.

İkincisi ise ortak dilden olmakla birlikte her yerde ve her zaman kullanılmayan ya da kullanılması hoş karşılanmayan; külhanbeylerinin, serserilerin ya da eğitimsiz kimselerin kullandık-

ları sözcük, deyim ya da söz. Bir anadilin, genel kültür dilinin, ortak dilin içinde yer alan özel bir dil olan argo, Fransızca argo'dan dilimize yerleşmiştir. İngilizcede slang denir. Argo, kaba ve küfürlü bir dil olarak anlaşılır, bozuk dil olarak anlaşılır, ancak küfürlü dilden veya bozuk dilden (jargon) ayrıdır. Bu dile külhanbeyi dili, kayış dili, pirpirilerin, hazelelerin (saçmalayan) ve erazillerin (reziller) dili olarak bakılmaktadır. Bir gruba has bozulmuş dile jargon, genel olarak kaba halk diline, özel bir terminolojisi olan gizli dile argo denilmektedir. Jargondan argoya, argodan genel dile geçişler olabilmektedir. Ayrıca jargon, nörolinguistikte bir aphasia terimidir. Argo, teklifsiz konuşma, hakaret dili, şakacı dili ile karışmıştır. Argo, anadilin üstdüzeyindeki yazı dilinden ayrı, anadilin altdüzeyindeki konuşma diline özgüdür.

Ragot denilen bir serseriden, Yunanistan'ın Argos kentinden, argu=kavga kelimesinden, gergo=hırsız'dan, argotier=dilenci'den, hargoter=azarlamak'tan, harigoter=yarmak'tan, arigote=kaba saba'dan geldiği üzerinde tartışmalar vardır. Türkçe lügatlarda gizli dil, bir mesleğe has dil, külhanbeyi (gulhan=hamam sıcaklığı), erazil dili, kaba ve aşağılık dil, hilekar ve dolandırıcı dili, tulumbacı dili, ayaktakımı ağzı diye tanımlar yapılmıştır.

Aseksüel

Sekse karşı ilgisiz veya isteksiz olan canlı. Aseksüellik, diğerlerine nazaran nadir karşılaşılan bir cinsel yönelimdir. Aseksüellik bir tercih değil, durumdur ve aseksüeller isterlerse cinsel ilişkiye girebilirler.

Tarihteki ünlü aseksüeller arasında; ressam Salvador Dali, besteci ve piyanist, bilim adamı Newton, felsefeci Kant ve Tüketici Haklarının ilk savunucusu Nader yer almaktadır.

Asosyal

Sosyal olmayan insan davranışları sergileyen bireye verilen ad. Psikolojik hastalık olarak değerlendirilebilir. Kalabalık or-

tamlarda bulunmayı sevmeyen kişidir. Kimsenin olmadığı sakin yerler bu tip insanlar için her zaman ilgi çekicidir. Kalabalık ortamlarda genelde saklanma isteği içindedirler.

Asparagas

Gerçek olmayan, masa başında uydurulan, yalan haber, uydurma haber demektir.

Türkçe literatürde "para az gerisi gaz" denilerek üretilmiş ve asparagas adlı derme çatma bir kulübe de yaşayan insanların öyküsünü işleyen bir haberle terimleşmiş ve kısa zamanda bir gazetecilik terimi olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Asamblaj

('assemblage') terimi ilk defa Jean Dubuffet tarafından 1953'te doğal veya hazır malzemelerin parçalarından oluşturulan sanat eserlerini tanımlamak için kullanılmıştır. Bazı eleştirmenler bu terimin, iki boyutlu olan kolajdan ayrı olarak sadece üç boyutlu nesneler için kullanılması gerektiğini ifade etseler de konuda ulaşılmış bir fikir birliği yoktur. Genel anlamıyla asamblajın, fotomontajlardan mekân düzenlemelerine kadar geniş bir yelpazede yer alan sanat eserlerini kapsadığı söylenebilir.

Ateizm

Ateizm veya tanrıtanımazlık, tanrı veya tanrıların varolmadığını kabul eden ve dinsel öğretiyi kabul etmeyen felsefi görüş. Bu fikri savunanlara ateist veya tanrıtanımaz denir. Ateizm, tanrı inancının yanısıra diğer metafizik inançları ve tüm ruhani varlıkları da reddeder.

Ateizm kelimesinin kökleri Eski Yunanca'ya dayanır. "Atheos" (theos, Yunanca "tanrı" demek olup başındaki "a" ön takısı ile olumsuzluk belirtir.) "tanrısız" veya "tanrıya inançsız" demektir.

İngilizce'ye de Fransızca'dan gelen "athéisme" kelimesinin uyarlanışı "atheism" olarak 1587 civarında bu dile girmiş, Türkçe'ye de çok daha sonraları benzer şekilde uyarlanarak "ateizm" olarak alınmıştır. Ayrıca Türkçe karşılığı olarak belirlenen "tanrıtanımazlık" çok yaygın olmayan kullanım biçimdir.

Avangard

(Fransızca: avant-garde), Fransızca askerî bir terim olan öncü birlik sözcüğünden gelir. Gerek Fransızca'da gerek diğer dillerde kültür, sanat ve politika ile bağlantılı olarak, yenilikçi veya deneysel işler veya kişiler anlamına gelir.

Sanat ve siyaset alanında kullanılan avangard terimi, Rönasansın askeri teorisinden devşirilmiş bir metafordur: Battaglia, retrogard, avangard, hareket halindeki bir ordunun üç bölümünü temsil eder. Bu terimi sanat alanında kullanan ilk kişi Saint-Simon'dur. Bundan sonra devrimci siyasi hareketlerin, özellikle komünist hareketlerin jargonuna girer.

Avangart sanat, kültür, gerçeklik tanımları içindeki kabul edilmiş normları sarsıp sınırlarını değiştirmeyi amaç edinir. Bu normlar sosyal reformdan estetik deneyimlerin değişimine kadar çeşitlilik gösterebilir

Bahailik

Bahai Dini: 1800'lerde İran'da Mehdi inancının uzantısı olarak doğan bir dindir. Bahai Tarihi, 1844'te Bab'ın (Seyyid Ali Muhammed) yeni bir çağın gelmekte olduğunu ve yeni bir Peygamber'in geleceğini ilan etmesiyle başlar. Bahailiğin kurucusu, lakabı Bahaullah olan Mirza Hüseyin Ali'dir. 21 Nisan 1863'te Bağdat'ta sürgünde iken peygamberliğini ilan etmiştir.

Behçet

Bir Türk doktoru olan Hulusi Behçet tarafından 1937 yılında teşhis edilen ve bu nedenle uluslararası literatürde Behçet Hastalığı ya da Behçet Sendromu olarak adlandırılan hastalıktır. Genelde deri altı, göz, beyindeki kan damarlarının iltihaplanmasına yol açan, sebebi bilinmeyen, nadir görülen, bağışıklık sistemi ile ilgili bir hastalıktır.

Biyenal

İki yılda bir düzenlenen faaliyet. Çoğunlukla kültürel veya sanatsal faaliyetler için kullanılan bir terimdir.

Bolşevik

Rusya'da Çarlık rejimini yıkarak Komünist yönetim kuran ihtilalcilere verilen isim.

Bolşevizm

Rus Sosyal Demokrat Partisi, sol kanadının çoğunluğu tarafından ileri sürülen öğretiye denir. XX. yüzyıl başlarında Rusya'da doğan ve Lenin tarafından geliştirilen devrimci kominist harekettir.

Boykot

Boycott Protesto ya da baskı amacıyla, bir şeyi kullanmayı ya da biriyle iş yapmayı organize bir şekilde bırakma çabası. Yüzbaşı Charles Cunningham Boycott (1832-97) İngiliz ordusundan emekli olduktan sonra Erne kontunun İrlanda'daki Mayo kontluğundaki mülk ve arazilerine bakma işini aldı. Kont gibi başka yerde yaşayan mal sahipleri oradaki arazilerin çoğuna sahiptiler ve muazzam kiraları ödeyemeyen kiracı köylüleri araziden zalimce çıkarmalarıyla ün yapmışlardı. Bu nedenle de yerli

halk toprak reformu için harekete geçmeye başlamıştı. Boycott kiraları indirmeyi reddedip bir kiracıyı çıkarmaya çalışınca provakotörler onu hedef aldılar ve onunla bütün sosyal ve ticari ilişkileri kestiler. Uşaklar ve ırgatlar işlerini yapmadılar, vandallar eşyalarını kullanılmaz hale getirdiler, esnaf Boycott'a ve ailesine bir şey satmayı reddetti, postaları iletilmedi, gönderilmedi ve Boycott'un maketleri asıldı (idam anlamında). Bu organize ostracism oyle başarılı oldu ki 2 ay içinde İngiliz gazeteleri "*boycott*" kelimesini hem isim hem de fiil olarak kullanmaya başladılar. Kelime hemen Fransızca, Almanca, Rusça ve Flamancaya girdi.

Budizm

Budizm'in kurucusu Buda (Guatama, Gotama) (MÖ.563 - 483) Kuzey Hindistan'da Lumbini koruluğunda doğmuş bir filozoftur. Buda "aydınlanmış" anlamına gelir. Budizm'in en güçlü yayılma dönemi Hint Hükümdarlarından Aşoka (MÖ. 273 - 236) zamanına rastlar. Aşoka zamanında Budizm 'Hindistan, Seylan, Suriye, Mısır, Makedonya ve Yunanistan'a kadar yayılmıştır. Aşoka'dan sonrada yeni Krallar Budizm'e girmiş yayılmasını sağlamış hatta Çin, Moğolistan ve Japonya'nın ileri gelen devlet adamlarının Budizm'e hizmet etmesini sağlamışlardır.

Budizm, MS 1. yüzyıl Türkistan, 4. yüzyılda Kore, 6. yüzyılda Japonya ve 7. yüzyılda ise Tibet'te yayılmaya başlamıştır. Günümüzde Güney, Doğu, Güneybatı ve Orta Asya'da çok sayıda taraftarı olan Budizm Avrupa ve Amerika'da da yayılmaya ve taraftar bulmaya başlamıştır.

Cassandra Sendromu

İleri sürüldüğünde başkaları tarafından inanılmayan, sonrasında gerçekleşerek insanları şaşırtan kötü ve üzücü olaylar için kullanılan bir terimdir.

İnsanlardaki kötü haber ve olayları gözardı etme isteğini ve

sonrasında gelen reddetme gözardı etme eğilimini gösteren sendrom, adını mitolojideki geleceği görme yetisi verilen, ancak hiçbir zaman doğru söylediğine inanılmayan Cassandra'dan almıştır.

Darwinizm

Charles Darwin'in daha çok evrim ve doğal seleksiyon konularındaki teorilerini belirtmek için kullanılan terimdir. Darwinizm tartışması genellikle doğal seleksiyonun sağladığı evrim konusunda yoğunlaşmıştır. Terim daha çok Darwinizm karşıtları tarafından kullanılır.

Deizm

Deizm kelime anlamı olarak; "tanrı"'dan gelmiştir; Latince "deus" kelimesini kullanır; tam Türkçesi ile "Tanrıcılık"dır.

XVII. yüzyıl öncesinde; deizm yerine teizm kelimesi kullanılmıştır ve benzeri inanışlara sahiplerdir.

Deist kelimesinin ilk kez kullanımı Pierre Viret tarafından Instruction Chrestienne (1564) isimli yapıtında olmuştur. İngiltere'de de Robert Burton *Melankolinin Anatomisi* (1621) eserinde kullanmıştır.

TDK'nın tanımına göre "Tanrı'yı yalnızca ilk sebep olarak kabul eden, Tanrı için başka herhangi bir güç ve nitelik tanımayan, vahyi reddeden görüş, neden tanrıcılık." manasına gelir. O. Wilson'a göre "Bilim adamları Darwinizm demez"

Dekadan

(Décadent) 'düşkünleşmiş' anlamına gelen Fransızca bir kelime.

19. yüzyıl sonlarında Fransa'da natüralistlere karşı ortaya çıkan sembolizm akımına öncülük eden sanatçılara, edebiyatı soysuzlaştırdıkları ima edilerek verilen isim. Akım o zamana kadar gelen edebiyat geleneklerini yıkma yoluna giderek, toplum-

sal ve sanatsal düzenin dışına çıkmayı planlamıştır. İmgeye karşı aşırı neredeyse hastalık derecesindeki duyarlılığa sahip dekadanlar, daha önce görülmemiş imgeler yaratarak bu imgeleri karşılayacak sözcükler oluşturmuşlardır.

Demagoji

Akılcı ve mantıklı çıkarım ve tartışmalardan ziyade, halkın isteklerine, önyargılarına ve korkularına dayalı olarak yapılan siyaset ve destek arayışıdır. Yunanca demos (halk) ve agogos (liderlik yapmak) kelimelerinin birleşiminden türemiştir. Genellikle üstün bir hitabet ve propaganda yeteneği gerektirir. Çoğunlukla, popülist kavramları kullanarak ve milliyetçilik duygusunu sömürerek yapılır. Demagoji yapan kişiye "demagog" denir.

Demagojinin kökenleri antik Yunan ve Roma medeniyetlerine dayanır.

Muhtıra, herhangi bir şeyi hatırlatmak, uyarmak amacıyla yazılan yazı ve bir devletin başka bir devlete politik sorunlarla ilgili olarak yolladığı uyarı yazısı, diplomatik nota anlamlarına gelen Arapça ihtar sözünden türemiş bir kelimedir.

Diyaspora

Diaspora veya diyaspora, (Eski Yunanca: – "saçılma, tohum saçma, zerreler halinde dağılma"; İng: diaspora) bir kavim veya ulusun anavatanından çıkarak başka ülkelere dağılmasına verilen addır. Sözcük hem dağılma eylemini hem de dağılmış olarak yaşayan toplulukları ifade eder

Eski Yunan'da diasporá kavramı, bir anakentten (metropolis) çıkarak dünyanın çeşitli yerlerinde koloniler kuran halk anlamına gelirdi. Daha sonraki dönemde sözcüğün en yaygın kullanım konusu, M.Ö. 586'daki Babil Esareti'nden sonra Yahudi kavminin tüm dünyaya dağılması oldu. Tevrat'ın Yunanca çevirisinde geçen "dünyanın tüm ülkelerine darmadağın olacaksı-

nız" (Deuteronomy/Yasanın Tekrarı 28:25) ayeti muhtemelen sözcüğün bu ikinci anlamının ana kaynağıdır.

Yeryüzünün birçok ülkesine dağılan Yahudiler gibi, anavatanlarından çıkarak dünyanın çeşitli bölgelerine dağılan Türkler de tarihteki ünlü diaspora vakaları arasında sayılabilir

Diktatörlük

Egemen ve mutlak siyasi bir gücün, bir veya birçok kişinin oluşturduğu bir yürütme organınca, denetimsiz olarak yürütüldüğü siyasi düzen veya bir diktatör tarafından yönetilen ülke.

Diksiyon

Konuşulan dilin incelenmesi ve kullanılması. Fonetik sesleri veya fonemleri inceler; diksiyon ise konuşma sanatı ve tekniği olarak fonetiği tamamlar.

Bir şiiri, bir nutku, bir piyesteki rolü söylemek, okuma tarzını belirten "diksiyon" denilen sanat, konuşma organlarının, yatkın veya çalışmayla işlek hale gelmiş olmasını gerektirir.

Diksiyonun çeşitli bölümleri vardır: heceleri belirtme, telaffuz, noktalama, ses perdesini ayarlama, inşat. Bazen ton ve tarz bakımından suniliğe kaçan, bazen günlük konuşma diline, gerçek söyleyişe yaklaşan diksiyon, edebiyat ve tiyatro anlayışıyla bağlantılı olarak gelişmiştir.

Distopya

Anti-ütopya (Yunanca dystopia) çoğunlukla ütopik bir toplum anlayışının anti-tezini tanımlamak için kullanılır.

Distopik bir toplum otoriter - totaliter bir devlet modeli, ya da benzer bir başka baskıcı sistem altında karakterize edilir.

Kelime ilk defa John Stuart Mill tarafından kullanılmıştır. Filozofun Yunanca bilgisi göz önüne alınırsa, kelimeyi "ütopyanın tersi" olarak değil, "kötü bir yer" anlamında kullandığı anlaşılır.

Yunanca bir ön-takı olan dys/dis, "kötü", "hastalıklı" ya da "anormal" anlamını taşır. ou takısı ise "yok", "değil" anlamını taşır ki, ütopya (outopia) Yunanca'da "olmayan yer" demektir. Aslında ütopya, "güzel yer" anlamına gelen Eutopia'ya bir gönderme yapar. (eu ön takısı "iyi, güzel" anlamı katar.) Yani distopya ile ütopya, dysphoria ile euphoria'nın birbiriyle karşıt olduğu gibi karşıt değildir

Dogma (NAS)

Doğruluğu sınanmadan benimsenen, bir öğretinin veya ideolojinin temeli sayılan teori. (Örnek: Hitler'in üstün ırk teorisi)

Doktrin (Öğreti)

Belli bir konuda, bilimsel bir görüşle, aynı hedef ve ilkeler doğrultusunda ortaya atılan düşünceler.

Düalizm

Düalizm terimi, felsefe ve teoloji başta olmak üzere farklı konularda çeşitli doktrinlerden bahsetmek ve bunları tanımlamak için kullanılabilir. Bu doktrinlerin hepsinde iki temel maddenin (çoğunlukla zıt) var olduğu kavramı vardır. Bu zıtlıklar, özellikle de zıt güçler veya zıt ontolojik veya epistemik kategoriler olabilir.

Teolojide düalizm, tüm varoluşu ruh-madde, yaratan-yaratılanlar, öteki dünya-bu dünya gibi karşıt unsurlarla açıklayan bir bakış açısı olarak karşımıza çıkar. Arkaik inanışlarda ise, tüm oluşumları açıklamakta kullanılan yine birbirine indirgenemeyen iki karşıt unsur vardır. Genel anlamda iyillik-kötülük, dişil-erkek ya da aydınlık-karanlık olan bu ikilik, Çin düşüncesinde Yin-Yang, Hint düşüncesinde Tamus-Satva, İran düşüncesinde Ahura mazda-Angra mainyu olarak karşımıza çıkar.

Felsefede ise tüm varoluşlar ve oluşlar, yine birbirine indirgenemeyen karşıt iki unsurla tanımlanır.

Egoizm

Genel anlamıyla bireyin kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmesi ile ilgilidir.

Emperyalizm

Emperyalizm veya yayılmacılık, bir devletin veya ulusun başka devlet veya uluslar üzerinde kendi çıkarları doğrultusunda etkide bulunmaya çalışmasıdır.

Emperyalizm terimi Latince "imperium" sözcüğüne dayanmaktadır ve diktatörlük gücü, merkezî hükümet, keyfî yönetim metotları anlamına gelmektedir. Bu kullanımının dışında Fransa'da 1830'larda Napolyon imparatorluğuna hayranlık duyanları nitelemek için, 1848'den sonra ise III. Napolyon'un kötü yönetimini ifade etmek için kullanılmıştır. Emperyalizm kavramının kullanımı 1870'lerde İngiltere'de yaygınlaşmıştır.

Entelektüel

Kafası işleyen kişi, fikir adamı. Tahsilli, bilgili kişiye eskiden münevver denilirdi, sonra buna aydın denildi. Entelektüelin ise, Batı'dan gelen bir kavram olarak, düşünüre yakın bir anlamı vardır. Tahsilli olan herkes aydın olmayabilir veya her aydın aydınlanmış olmayabilir. Entelektüel bütün bunların toplamıdır: Aydın, alim, filozof, hakikat arayışçısı, düşünür, direnişçi, yol gösterici, dünyayı değiştirici. Belli bir sınıfın, yerin, zamanın entelüktüeli olabilir.

Etik

Etik veya en yalın tanımıyla töre bilimi. Etik terimi Yunanca ethos yani "töre" sözcüğünden türemiştir. Aksiyoloji dalı olan etik, felsefenin dört ana dalından biridir. Yanlışı doğrudan ayırabilmek amacıyla ahlak kavramının doğasını anlamaya çalışır. Etiğin batı geleneği zaman zaman ahlak felsefesi olarak da anılmıştır. Türkçe

ahlak bilimi olarak da anıldığı olmuştur. Ayrıca Türkçe'de etik sözcüğü ahlak sözcüğü ile eş anlamlı olarak da kullanılır.

İnsan davranışının etiksel temelleri her sosyal bilime yansır: antropolojide bir kültürün bir diğeriyle ilişkilendirilmesinde yer alan karmaşıklıklar yüzünden, ekonomide kıt kaynakların paylaştırılmasını içerdiği için, politika biliminde gücün tahsisindeki rolü nedeniyle, sosyolojide grupların dinamiklerinin köklerindeki yeri itibariyle, hukukta etik yapıların ilke ve kanunsallaştırılması nedeniyle, kriminolojide etik davranışı öven etik olmayan davranışı kötüleyen hali ve psikolojide de etik olmayan davranışı tanımlayış, anlayış ve tedavi edici rolüyle mevcuttur

Fanatik

Fanatiklik veya Fanatizm bir durum veya görüş için gereğinden fazla destek çıkmak, gerekli görüldüğünde, o görüş veya durum için aşırı tepki vermektir. Bu duyguyu yaşayan insanlara "Fanatik" adlı verilmektedir. Fanatiklik, çoğu zaman olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Aşırı fanatik insanlar, çevresindeki doğru değerleri görmemekte, bunun yerine sadece kendi bildiği şekilde hareket etmektedir. Kimi kesimlerce hoş karşılanmayan fanatiklik, buna karşılık çoğu zaman desteklenmektedir. Ülkemizde "fanatiklik"; daha yoğun olarak spor dallarında gözlemlenmektedir.

Feminizm

Modern anlamda bir felsefe ve bir hareket olarak feminizmin kökeni kadının eğitimi hakkını savunan Lady Mary Wortley Montagu ve Marquis de Condorcet gibi özgür düşünürlerin de içinde yer aldığı Aydınlanma dönemine götürülmektedir. Kadınlar için ilk bilimsel topluluk Hollanda Cumhuriyetinin güneyinde yer alan bir şehir olan Middelburg'de 1785 tarihinde kurulmuştur. İngiliz kadın yazar Mary Wollstonecraft'ın feminist olarak adlandırılabilen A Vindication of the Rights of Woman (Ka-

dın Haklarının Müdafaası) (1792) adlı eseri bu konuda ilk çalışmalardan biridir. Feminizm XIX. yüzyılda kadınlarda adaletsiz davranıldığına ilişkin inanç arttıkça organize bir hareket haline geldi. Feminist hareketin kökleri ilerlemeci hareket özellikle de 19. yüzyıldaki reform hareketi içinde yer almaktadır. Harekete féminisme adını veren kişi ütopyacı sosyalist Charles Fourier'dir(1837). Fourier, 1808 gibi erken bir tarihte kadın haklarının genişletilmesini tüm tüm toplumsal ilerlemenin genel prensibi olduğunu öne sürmüştür. İlk kadın hakları toplantısı New York, Seneca Falls'da 1848 yılında yapılmıştır. 1869 yılında John Stuart Mill The Subjection of Women (Kadınların Köleleştirilmesi) kitabını yayınlamıştır. Adı geçen kitabında Mill, "bir cinsin diğer bir cinse hâkimiyeti yanlış....ve....insanoğlunun gelişmesinin önündeki en büyük engellerden biridir.." demiştir.

Feng Shui

Sözcük anlamı rüzgâr ve sudur. Yerküreyle uyum içinde yaşama sanatı ve pratiği anlamına gelir. Feng shui inanışına göre yaşamak ve çalışmak için doğru yeri seçerseniz yaşamınız neşe ve bollukla dolar. Yerkürenin rüzgârları ve sularıyla uyum içinde yaşamak kendimize mutlu, olumlu yaşamlar yaratmak anlamına gelir. Feng shuinin binyıllar öncesine dayanan bir tarihi vardır. Genel olarak yalnızca Doğuda uygulanmış, Batıda batıl inanç muamelesi görmüştür. 20. yüzyılda dünyada yayılmıştır ve şu anda tarihinde en popüler olduğu dönemi yaşamaktadır.

Filateli (veya pulculuk)

Posta pullarını konu edinen uğraş alanına verilen isimdir. Posta pulları ile ilgili ilk gün zarfı, özel gün damgası, antiye, posta tarihi ve benzeri maddeler ile de ilgilenir.

Filateli ile uğraşanlara filatelist denir. Çoğunlukla pul koleksiyonculuğu ile karıştırılır, oysa pul koleksiyonculuğu posta pulları ve posta pulları ile ilgili maddelerin biriktirilmesinden ibaret-

ken, filateli, pulları bir inceleme konusu olarak değerlendirir. Koleksiyonculuk Filateli alanının bir parçası değildir, yani filatelik çalışma yapmak için çalışma konusu malzemeleri toplamak gerekli değildir. Elbette filatelistler arasında aynı zamanda koleksiyoncu olanlar çoğunluktadır

Nudizm veya bir başka ifadeyle Naturizm, kişilerin vücutlarından utanmadan rahatlıkla sosyal olarak çıplak bir şekilde bir arada ve doğa ile bütünleşik bulunabilmeleri halidir. Seksüel bir anlam taşımayan nudizm, son yıllarda Türkiye'de giderek daha sıklıkla konuşulur ve daha yaygın kesimlerce uygulanır hale gelmiştir.

Türkiye'de resmi olarak bir nudist sahil bulunmasa da, pek çok ıssız veya yarı ıssız sahilde nudizm rahatlıkla uygulanmaktadır.

Fluxus

(Latince: akmak kelimesinden), ilk olarak 1960 yılında Litvanyalı-Amerikalı sanatçı George Maciunas tarafından John Cage'in 1957-1959 Back Mountain College'daki "deneysel kompozisyon" derslerine katılan sanatçılar ile tanışması sonrasında oluşturulmaya başlanmış uluslararası bir avant-garde gruba verilen addır. Fluxus'ın avant-garde bir grup olarak değerlendirilmesi konusu tartışmalıdır. Avangardizmin 1960'larda neo-avangardizm ya da transnasyonel bir estetik yaklaşımla yok olduğu ileri sürülebilir.

Fluxus, ilk olarak George Maciunas, Almus Salcius, vd. New York'ta ikamet eden Litvanyalıların, bir dergi çıkarmak amacı ile Litvanyalılar Kültür Derneği'ne teklif etmelerinde buldukları isimdir (Bu dergi hiç çıkmamıştır). Maciunas'a göre Fluxus'un amacı "sanatta devrimsel bir gelgitin oluşmasını sağlamak, yaşayan sanatı ve karşı sanatı (anti-art) yaymak" idi. Bu açıdan Fluxus, Dada ile yakından ilişkilendirilebilir. Zamanın çoğu avant-garde sanatçısı Fluxus içinde yer almıştır. Bunlar arasında Joseph Beuys, Yoko Ono, Nam June Paik sayılabilir.

Fundamentalizm

Köktendincilik, (radikal dincilik, dinî fundamentalizm) (İngilizce: religious fundamentalism) İncil'in sözcüğü sözcüğüne okunup savunulması, hayata uygulanması için başlatılan Protestan harekete denilmekteyken, zamanla genişleyerek bütün dini hareketlerdeki ideolojik öze vurgu yapan bir karaktere büründü. Dinin temel prensiplerine sıkı sıkıya bağlı, bu prensiplere dönmeyi savunan, Modernizm ve Sekülerizm karşıtı dini akımları tanımlamak için kullanılır. Dinî metinleri genelde kelime anlamlarıyla anlarlar ve yeni yorumlara karşı çıkarlar. Bu kavram sıklıkla radikalizm (köktencilikle) karıştırılmaktadır.

Fundamentalism kelimesi, Latince temel anlamına gelen fundamentum kökünden türemiştir. Bu kavram ilk olarak 20. yüzyılın başlarında Amerika'da Evanjelik Protestanlar tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonra The Fundamentals (esaslar) adlı kitapçık serisi yayımlamaya başlayan Evanjelikler, İncilin modern yorumları yerine esasını, gerçek anlamını ön plana çıkarmaya çalışmışlardır.

Fütürizm

Kökten ıslahatçı eserleri ve belki de daha çok nazariyeleriyle XX. yüzyıl başında ortaya çıkmış olan aşırı inkılâpçı bir İtalyan edebiyat ve sanat akımıdır.

Bu akımın öncüsü ve şefi İtalyan şair, romancı, oyun yazarı ve yayın yönetmeni Filippo Tommaso Marinetti'dir. Marinetti'nin 1909'de Paris'te "Le Figaro" gazetesinde yayımladığı manifesto futurisita (Fütürizm Bildirisi) gelecekçiliğin manifestosu oldu. Bildiride, "Bizler müzeleri, kütüphaneleri yerle bir edip ahlakçılık, feminizm ve bütün yararcı korkaklıklarla savaşacağız" deniyordu. Bu geçmişin bütünüyle reddi demekti. Aynı bildiride, "Biz dünyadaki gerçekten sağlıklı tek şeyi, yani savaşa ve ölüme götüren güzel düşünceleri yüceltiyoruz" sözleri, siyasal alanda o dönemde gelişen faşizmden yana bir tavrın da açık göstergesiydi

Gecekondu

Kaçak olarak hazine veya özel arazilere yapılan binalar. Daha çok tek katlı, düşük standartlarda hazırlanan evlerdir.

Yetkililer görmeden hızlı bir şekilde inşa edildikleri için 'gece kondu' denmiştir. Son dönemde bazı kaçak villalar ve yüksek katlı binalara da gecekondu denmiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir başta olmak üzere birçok gecekondu mahallesi oluşmuştur. Son yıllarda gecekonduları ortadan kaldırmak için ıslah projeleri uygulanmaktadır. Kendine özgü bir kültürü olduğu belirtilmektedir. Örneğin arabesk gecekondu müziği olarak adlandırılmıştır. Bazı gecekondu mahalleleri zamanla suç üreten merkezlere dönüşmüştür

Gerilla

Küçük ve gizli birliklerin düzenli bir orduya karşı yürüttükleri yıpratma savaşı taktiğidir. İspanyolcada küçük savaş anlamında olan bu kelimenin Türkçesi Gerilla savaşı, Türk Kurtuluş Savaşı sırasında çetelerin yaptığı gibi işgal ordularına karşı olabileceği gibi, Küba devriminde görüldüğü gibi ülkedeki baskıcı yönetime karşı da olabilir. İI. Dünya Savaşı'nda Nazi ordularının işgal ettiği Bulgaristan, Yunanistan, Fransa, Yugoslavya, SSCB gibi ülkelerde yürütülen gerilla savaşlarına, Fransızca kökenli partizan savaşı denir.

Grev

İşçilerin toplu iş sözleşmesi ve diğer hak alma mücadelelerinde, toplu olarak üretimi ve yürüttükleri hizmetleri durdurma eylemidir. Grevler işçi sınıfının hak arama organları olan sendika veya işçi örgütlükleri vasıtasıyla yürütülür.

Paris'te işi bırakan eylemcilerin belediye binasının bulunduğu Grève meydanında toplanması ve bu meydanın Fransa'da sembol haline gelmesinden dolayı bu ismini almıştır. Aslı itibariyle 'çakıl taşı, kum' anlamına gelir.

Zaten meydana bu ismin verilmesi o zamanların Fransa'sının en kalabalık meydanı olmasından dolayı insanlara yapılan teşbihtir.

Hanedan

Hükümran aile, hükümdarlık ailesi, hükümdar ailesi. Bir devletin hükümdarı bulunmuş, hükümdarlığını yapmış kişinin ailesi, onun erkek ve kadın üylerinin toplamı.

Mecâzen eski, soylu, köklü büyük eşraf aileleri hakkında da kullanılsa da, bu manada tarih terimi değildir. Hanedan yerine sülale denilmemelidir. Sülale tarih terimi olarak çok nadir kullanılır ve hanedan terimini tam olarak karşılamaz.

Harem

Harem sözcüğü Arapça haram (yasaklama) kökünden türetilmiştir ve sözcük anlamı olarak kutsal bir alanı tanımlasa da kullanım olarak; giriş ve çıkışın denetimli olarak yapıldığı, belirli kişilerin veya belli tür davranışların bulunmasının yasak olduğu bir yeri anlatır. Osmanlı İmparatorluğu'nda, haremin kutsallığı, saygıdeğerliği, dinsel saflığı temsil eden bir yer olması, sadece burada kadınların (anne, eş(ler), cariyeler vs.) bulunmasından değil, hane reisinin de haremde yaşamasından kaynaklanır.

Hipnoz

Hipnoz Psikoloji'ye göre, telkine yatkınlık gösteren bir tür yapay uyku veya uyku-uyanıklık arası haldir. Terimi ilk kullanan, Yunan mitolojisindeki uyku ilahının adından esinlenen İskoç hekim S. James Braid'dir (1795-1860). Hipnoz, ruh ve beden ilişkisinin gevşemesi sonucunda oluşan bir degajman halidir.

Hip Hop

Afrika ve Latin Amerika kökenli Amerikalı gençler arasında yaygın bir yaşam biçimi, alt kültür ve popüler kültür.

Hippi

Hippi sözcüğü ABD'de 60'lı yılların ortaları ve sonu arasında yer alan genç bir erkeği ya da kadını yetişkin yaşın ortalarından otuzlu yaşlara kadar belirtir. Hippiler daha çok "freaks" diye adlandırılır, yani "uyuşturucu müptelaları olarak. Sözcük büyük bir olasılıkla hipster'in kısaltılması olan, zenci gettolarında yaşayan "hip"ten gelmiştir.

Hippilerin herhangi bir siyasal parti ve ya da hareketle ilişkileri yoktur. Uyuşturucular, müzik ve cinsellik hippi kültürünün içinde el ele yürümeye başlamıştı. Hippiler 1964'de "I Want to Hold Your Hand" diye mırıldanmışsa da 1967'de "Why dont We do it in The Road" adlı şarkıyı söylemişlerdir. Hippilerde vejetaryan beslenme "in" et parçaları "out"tur. 1965'te "hippi" sözcüğünün ortaya çıktığı ve bu olgunun geliştiği yıl ABD Vietnam'a asker gönderir ve buna birçok başkaldırı ortaya çıkar.

Dünyaca ünlü boks şampiyonu Muhammed Ali Clay, bu dönemde basın açıklaması yaparak Vietnam savaşını kınadığını ve askere gitmeyeceğini söyler. Ve bundan dolayı Muhammed Ali'nin unvanı alınır ve 3 yıl süreyle ringlerden uzaklaştırılır. Zenci devrimci lider Malcolm X öldürülür.

Ve zenci birliğinin başına Martin Luther King gelerek ünlü söylevi "I Have a Dream'i" bu dönemde verir.

Homologasyon

Yunanca anlaşma anlamındaki homologos sözcüğünden türetilmiş teknik terim. Genellikle bir otorite tarafından verilen onay anlamında kullanılır. Bu otorite bir mahkeme, hükümet organı, akademik veya profesyonel kurum veya katı kurallar

uygulama yetkisi bulunan herhangi bir kuruluş olabilir. Sıklıkla otomobil ve motosiklet yarışları kuralları anlamında kullanılmaktadır.

Hümanizm

Fransızca humanisme, insancılık, insanları sevme ülküsü, beşeriyetçilik.

Hümanizm Rönesansa, İslamiyetin Altın Çağı'na ve Antik Yunan kalıntılarına dayandırılabilir ve hatta humanist düşünce Buddha ve Konfüçyüs'te de görülebilir. Bunun yanında humanism terimi daha çok batı felsefesiyle bağlaşıktır. Hümanizm terimi 19. yüzyılın başlarında, 15. yüzyıl İtalya'sında klasik edebiyatla ilgilenen kimseler için söylenen umanista sözcüğünden kökenlenir.

İdeoloji

Siyasal ya da toplumsal bir öğreti oluşturan, bir hükümetin, bir partinin, bir toplumsal sınıfın davranışlarına yön veren politik, hukuksal, bilimsel, felsefi, dinsel, moral, estetik düşünceler bütünü. En basit tabirle İdeoloji teorisi içinde Marksist düşünürler önemli bir ağırlığı oluşturur. Marx, Lenin, Gramsci, Lukacs, Frankfurt Okulu, Althusser gibi düşünürlerin bu alanda çalışmaları olmuştur. Bunun dışında, ideoloji teorisiyle ilgilenen öteki düşünürlerin de marksizmle etkileşimli (karşıt ya da yana) olarak çalışmalarını yürütmeleri sözkonusudur.

İdeoloji kelimesi, Fransızca idéologie kelimesinden türetmiştir. (idée [bu bağlamda: fikir; düşünce] ve -ologie [-oloji, yani bilim]).

Idéologie kelimesi, Fransız Devrimi süresinde Antoine Destutt de Tracy tarafından ilk kez kullanıldı, ve ilk kamu kullanışı 1796 yılında idi. De Tracy'e göre, idéologie kelimesi yeni bir "fikir bilimi", yani bir fikir-oloji'yi kastetti. Aydınlanma Çağı'nda tipik olan akılcı bir şevk ile, de Tracy objektif olarak fi-

kirlerin kaynaklarının bulunması imkânsız olmadığını ve bu yeni bilim dalı gelecekte biyoloji ve zooloji gibi istikrarlı bilim dallarıyla aynı statüyü paylaşacağını inandı. Ek olarak, her inceleme türünün temeli fikir(ler) olduğuna rağmen, de Tracy'e göre ideoloji bilim dalların en önemlisi olarak kabul edileceğini ileri sürdü. Fakat de Tracy'nin büyük ümitlerinden ziyade, bu terimin özgün anlamı gelecekteki kullanımına çok az etkisi olmuştur.

İdiot

Aslında psikolojik terim olan kelime genel yetenek seviyesinin en alt basamaklarından biridir. terim anlamı dısında argoya geçmiş kelime

İllüzyon

(Fr. illusion, fausse reconnaissance, İng. illusion, misidentification) duyu yanılsaması ve yanılsama olarak bilinir. Gerçek bir nesnenin duyular üzerindeki izlenimlerinin yanlış değerlendirilmesidir.

Janseniusculuk

Descartes usçuluğuyla Augustinus tanrıcılığını uzlaştırmaya çalışan Piskopos Jansenius'un öğretisi...

Hollandalı piskopos Cornelis Jansenius'a göre insan günahlarla yüklü bir yaratıktır ve ancak tanrı bağışıyla kurtulabilir. Tanrının kendini bağışlamasını dilemek ve beklemekten başka yapacak hiçbir şeyi yoktur. Jansenisme tümüyle Agustinius anlayışına dayanır ve insan özgürlüğü yadsır. Bu yönüyle insan özgürlüğüne büyük pay ayıran Jesuitisenism'in karşısındadır.

Jargon

Belli bir zümreye ya da meslek grubuna özgü günlük konuşmada kullanılan kelimeler bütünü

İletişim ve halkla ilişkilerde, alıcıya sunulacak mesajda kullanılması tavsiye edilmeyen dil.

Jakobenizm

Jakobenizm; Legal yönetime karşı sertlik içeren, fitneci muhalefet yapmaya dayanan düşünce akımına verilen ad.

Fransız devriminin en radikal unsuru olan ideoloji.

İdeolojisini genel kitle ideolojisinden daha yeğ gören ve dikte yolu ile bu ideolojiyi kabullendirmeyi amaçlayan düşünce akımı. Kelime anlamı itibarıyla keskin devrimci anlamına gelir.

Bu akım Fransız devrimi sonrasında kurulan jacobin klübün fikirlerine dayanır. Maximilien Robespierre liderliğindeki bu kişiler toplumun tepeden inmeci, zorba ve totoliter yöntemlerle belirli bir süre yönetilmesi gerektiğini savunmaktadır. Amaçları bir dönemlik dikta yönetimi sonrası "Aydınlanma Çağı" felsefecilerinin öngördükleri doğal düzene ulaşmaktır. Bir tür toplum mühendisliği çabasıdır

Kafir

(Arapça: - kuffar, kadın için kâfire kullanılır, çoğulu: kevâfir) İslam dininde küfür işlemiş kişiye verilen isim. İslam dairesi içerisinde kabul edilmeyen kâfir bu sebeple Müslüman olarak nitelendirilemez; böylece kâfirin İslam ilimlerinde, dinî sosyal ve hukukî hususlarda yeri Müslümandan farklıdır.

Kâfir terimi birçok farklı tartışmaya sebep olmuştur. Bunların başlıca sebebi imanın farklı mezheplerce farklı şekilde tarif edilmiş olmasıdır. Bu sebeple Mümin ile kâfir tanımları çeşitlilik gösterir. Ehl-i Sünnet'in çoğunluğunun bağlı bulunduğu Eş'ari ve

Matûrîdî mezheplerinde iman özde kalbin tasdiki olarak kabul edilir. Buradan hareketle bu mezhepler, kalben tasdik edilmesi gerekilen itikadî şartları tasdik etmeyen, yani bunları bütünüyle veya kısmen reddeden kişiyi kâfir olarak tarif etmişlerdir. Bununla birlikte bu mezhepler içerisinde de ayrıntılarda çeşitlilik, farklılık gözlemlenebilir.

Kalbin tasdikinin yanı sıra dilin ikrarını yani imanını diliyle belirtmeyi de içeren iman tariflerine göre bu her iki şarttan birini yerine getirmeyen kişi kâfir olarak tarif edilir. Yani eğer dili ile kabul eder kalbi ile tasdik etmezse veya tersi şekilde dili ile inkâr eder kalbi ile tasdik ederse kâfir olur. Ameli de imanın bir parçası sayan tariflerde ise iman üç bölümden oluştuğu için bu üç bölümden birinin terki küfre yol açar ve kişi kâfir olur. Bununla birlikte bu iman tarifini kabul eden Selefiler kalp ile tasdik, dil ile ikrar etmesine rağmen, ibadeti red değil de tembellik sebebiyle terk eden kişinin kâfir olmayacağı kanaatindedir. Küfür konusundaki görüşlerin en katısı Hâricilerindir ve bu gruba göre herhangi bir ibadetin - nafile ibadetler dahil - terki küfürdür ve dolayısıyla fail kâfirdir.

Ayrıca kâfir teriminin kullanılabileceği gruplar - bireyler - da tartışma konusu olmuştur. Örneğin Hristiyan ve Musevilerin Ehl-i Kitab olmalarına rağmen kâfir olarak adlandırılıp adlandırılamayacağı tartışma konusu olmuştur. Küfür olan eylemlerin çeşitliliği sebebiyle küfür de farklı çeşitlere ayrılmıştır ve farklı fakihler farklı küfür tiplerinin işleyen farklı kâfirlere dair farklı kararlar ve görüşler ortaya sunmuştur.

Karizma

Karizma isim (kari'zma) Fransızca charisme kelime anlamıyla etkileyicilik, kişinin toplumu oluşturan bireylerin gözünde tek başına, doğal davranışlarıyla herangibi bir için birey için idol olması.

Katarsis

Arınma olarak da bilinen katarsis, Aristoteles'in Poetica adlı yapıtından alınmış bir sözcük olup; ilgili yapıtta trajedinin seyirci üzerindeki etkisini anlatır.

Psikanalizde biliçdışına itilmiş duyguların yaşanıp boşalım olanağına kavuşturularak hastanın patojen duygulardan ve nevrotik belirtilerden kurtarılmasıdır.

Kemalizm

Temel ilkelerini Atatürk'ün belirlediği, Türk ulusunun, akıl ve bilimin yol göstericiliğinde ileri bir toplum olarak çağdaş uygarlık düzeyine erişmesini, tüm insanlığın içinde bağımsız, eşit ve şerefli bir biçimde yer almasını amaçlayan bir düşünce sistemidir. Atatürkçülük olarak da adlandırılan bu sistem, Türk toplumunun gereksinim ve isteklerinden doğmuş; devlet yaşamına, düşünce yaşamına, ekonomik yaşama, toplumun temel kurumlarına ilişkin gerçekçi düşünce ve ilkeleri içeren tümden bir ulusal çağdaşlaşma, değişim ve dönüşüm modelidir.

"Kemalizm" terimi 1930'larda kullanılmaya başlanmıştır. 1934'de Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, Türk kültürü ve Türkiye Cumhuriyeti'ni tanıtmaya yönelik olarak "Kemalist Türkiye" dergisini yayımlamaya başlamıştır. Mustafa Kemal'in kurduğu bu düşünce sistemi, Cumhuriyet Halk Partisi'nin 9 Mayıs 1935'te toplanan IV. Kurultayı'nda kabul edilen 1935 Programı'nda da "Kemalizm" olarak geçmiştir.

Kitsch

('Kiç' diye okunur) varolan bir tarzın aşağı bir kopyası olan sanatı kategorize etmek için kullanılan Almanca bir terimdir. Bu terim ayrıca, kibirli ve bayağı bir tada sahip şeylere ve ticari kaygılarla üretilmiş olan banal ve sıkıcı ürünlere gönderme yaparken de kullanılır.

Kompleks

Türkçe karşılığıyla karmaşa, bilinçdışında var olan ve karar verme yetisini, sağduyu etkileyen, baskı altında tutan, ruhsal dengesizliklere neden olabilen karmaşıklıkların tamamı.

Kompleks teriminin ilk kez Jung tarafından kullanıldığı kabul edilmektedir. Buna göre Kısaltılmış Oxford İngilizce Sözlüğü'nde "Jung'un ortaya koyduğu, belli bir konuyla ilintili bir grup düşünceye karşılık gelen terim." şeklinde yer alır.

Kozmopolit

Yunanca cosmos (evren) ve polis (kent) kelimelerinin birleşiminden oluşmuş bir terimdir. Türk Dil Kurumu'na göre: "Çeşitli uluslardan kimseleri barındıran, içinde bulunduran yer" ve/veya "ulusal özelliklerini yitirmiş kimse" anlamına gelmektedir.

Kozmopolit, ya da kozmopolitan genel olarak bir kişi ya da yerin ulusal niteliklerini yitirmesi ve daha evrensel bir anlayışın etkisi altında olması durumudur. Bu durum bütün insanlığın tek bir ahlaki topluluğa ait olduğu fikrinden ortaya çıkmıştır. Milliyetçilik ve vatanseverlik gibi tekil toplumcu düşünce akımlarına ve ideolojilere karşıt bir anlayıştır. Özellike bu tür tekilci akımların aşırı etkinleşmesiyle ortaya çıkabilecek olan ırkçılığa tepki olarak da kullanılmaktadır. İdari, siyasi ve ekonomik olabileceği gibi kültürel, ahlaki ya da toplumsal da olabilir.

Libido

Sigmund Freud tarafından ortaya atılan, insanoğlunun ana sorun kaynağı olarak görünen, bastırılmış duyguları insan benliğinde ateşleyen terimdir. Türkçede cinsel istek olarak kullanılır.

Libido genel anlamıyla seksüel istek olarak kabul edilir. Daha teknik tanımıyla Carl Jung tarafından bulunmuştur. Genel olarak libido, özgür yaratım ya da psişik olarak bireysel gelişimi ileri iten enerjidir.

Levanten

Osmanlı Döneminde, özellikle Tanzimat sonrasında büyük liman kentlerinde yoğunlaşan ve ticaretle uğraşan, Müslüman olmayan azınlıklara verilen isim.

Fransızca'ya 1575'de giren Levanten sözcüğünün anlamı Ortadoğulu, Yakındoğulu, Doğu Akdeniz ülkelerinden olandır. Ana Britannica, Levanten'i (Levantin yazılır Lövanten okunur) "Osmanlı döneminde, özellikle Tanzimat sonrasında İstanbul'da ve büyük liman kentlerinde yoğunlaşan ve ticaretle uğraşan, Müslüman olmayan azınlıklar" diye tanımlamaktadır.

Linç

Linç, hiçbir adil yargılama olmadan insanları cezalandırma yöntemidir. Linç aslında sağlıklı bir yargılamanın olmadığı gibi, bir ceza yöntemi olarak da öldürücüdür. İlk olarak 18. yüzyılda Amerika'da görülmüştür. İsmini de Lynch'lerden alır. Lynchler'in ikisi asker, diğeri de büyük toprak sahibidir. O dönem altın arayıcılığının ve bununla birlikte hırsızlığın da yoğun olduğu bir dönemdir. Bu dönemde hırsızlar ve kızılderililer için alınmış şeriflerin ve başka güvenlik sağlayanların özellikle olmadığı yerlerde yapılmıştır. Zenciler bu cezalandırma sisteminden bol bol nasibini almış.

Lumpen

Almanca: Lumpenproletariat, "proletarya yığını"; "pejmürde proletarya"), başlangıçta Karl Marks ve Friedrich Engels tarafından ikinci ünlü paydaş çalışımları Alman İdeolojisi'nde (1854) icat edilen terim. Marks daha sonra bu terimi eserlerinde yorumlamıştır. Marks'ın Louis Bonaparte'ın 18. Brumaire'i (1852) adlı eserinde verdiği tanımı: "bütün sınıflar tarafından istenmeyenler", bunlara "dolandırıcılar, itimat hilebazları, genelev sahipleri, çaput ve kemik tüccarları, laternacılar, dilenciler ve toplumun diğer kimsesizleri" de dahildir.

Materyalizm

Maddecilik, özdekçilik veya materyalizm, madde ve maddenin hareketleri ile değişimleri haricinde hiçbir şeyin varolmadığına dair felsefi teori ve inanç sistemidir. Bu görüşü benimseyene maddeci, özdekçi veya materyalist denir. Popüler kültürde materyalizm, maddi varlıklara ve fiziksel rahatlığa ruhani değerlerden daha fazla önem verme anlamında kullanılır.

Materyalizm, dünya fikir tarihinde sistemli bir düşünce olarak ilk defa Antik Yunanistan'da görülmektedir. Bu düşünce Yunan filozoflarından Leukippos ve Demokritos tarafından felsefi bir sistem haline getirilmiştir.

Marksizm

"Bilimsel sosyalizm" olarak bilinen ideolojinin kurucu isimlerinden Karl Marx'ın görüşlerini temel alan öğretinin genel adı.

Marksizm bir öğreti olarak siyasal, ekonomik ve felsefi bir bütünlük içerir.

Marksizm, ideolojik alanda, esas olarak sınıflar savaşımı teorisini ortaya atan ve bu savaşımın zorunlu sonucu olarak proletarya diktatörlüğüne ve oradan da toplumsal eşitlik ve özgürlük dünyası komünizme varılacağını öngören bir öğreti olarak tanımlanır.

Mazoşizm

Kendine zarar verecek şeylerden hoşlanmak, acı çekmekten zevk almaktır. Karen Horney'in kitaplarındaki tanım mazoşizmi daha iyi açıklar. Aslında mazoşizm sadece zevk almak değildir. Mazoşizmin ilerleyen evrelerinde de anlaşıldığı gibi hayattan kopan beyinlerin hissel duyularını kullanma sonucu kendini bir şekilde hayatta tutma yöntemi de sayılabilinir.

Meditasyon

Latince meditatio kelimesinden türetilmiş, sözcük anlamıyla birçok Batı dilinde "derin düşünme" anlamına gelmekte olan bir terim olup, mistik anlamıyla, sözlüklerde, "kişinin iç huzuru, sükunet, değişik şuur halleri elde etmesine ve öz varlığına ulaşmasına olanak veren, zihnini denetleme teknikleri ve deneyimlerine verilen ad" olarak tanımlanır. Meditasyon tekniklerine, ait oldukları, Budizm (Hindistan), Taoizm (Çin), Bön (Tibet) ve Zen (Japonya) gibi inanç sistemlerine göre ve izledikleri yöntemlere göre değişik adlar verilmiştir. Ayrıca günümüzde mevcut farklı inanç sistemleri, mezhepler ve ekoller meditasyonu farklı olarak yorumlamakta ve farklı şekillerde uygulamaktadırlar. Bu bakımdan standart ya da tekbiçimli bir meditasyondan söz etmek olanaksızdır.

Metapsişik

Metafizik" terimiyle karıştırılmaması gereken "metapsişik" terimi, "insanın olağan ruhsal fenomenlerini aşan, henüz yeterince açıklanamayan, insanın birtakım bilinmeyen yetenekleriyle oluşturduğu tüm paranormal olayları konu alan araştırma alanı" olarak tanımlanır. "Bedene Bağlı Ruh'a ait" anlamındaki "psişik" sözcüğü ile "ötesinde" anlamındaki "meta" sözcüklerinden türetilen metapsişik terimi ilk kez 1905'te Paris Tıp Fakültesi fizyoloji profesörü Charles Richet tarafından kullanılmıştır. Terim hem isim hem sıfat olarak kullanılmaktadır. Metapsişik, günümüzde parapsikolojinin kapsamı alanına giren konuları parapsikoloji terimi popüler hale gelmeden önce ele almış olduğundan, parapsikolojinin öncüsü olarak da kabul edilir. Fakat parapsikologların çoğunun paranormal fenomenlerde ruhun varlığının sözkonusu olmadığını ileri sürmelerine karşın, metapsişikçilerin hepsi de bu fenomenlerde kaynağın bedenli veya bedensiz bir ruh olduğunu kabul etmişlerdir. Bu yüzden kimi spiritüalistler parapsikoloji terimi yerine parapsişik ya da metapsişik terimini kullanmayı tercih ederler.

Modernite

Avrupa'da yaklaşık olarak 17. yüzyıl civarında ortaya çıkan, zamanla tüm dünyaya yayılan toplumsal değerler sistemine ve organizasyonuna verilen isimdir. Genel anlamda gelenek ile karşıtlık ve ondan kopuşun; bireysel, toplumsal ve politik yaşam alanlarının tamamındaki dönüşümü ya da değişimidir. Anthony Giddens'a göre moderniteyi özgün yapan niteliklerinden biri devamsızlık özelliğidir. Marxist felsefeye dayalı tarihsel materyalizme dayanan bu düşünceye göre özellikle modernite öncesi ile modernite arasında oldukça belirgin bir kırılma söz konusudur. Modernite, toplumsal ve bireysel hayatın her aşamasını hem derinden, hem de geniş bir açıdan sarsmış ve değiştirmiştir.

Modernleşme ve Modernizm ile ilişkili ama bunlara indirgenemeyecek olan bir kavramdır. Ortak bir bağlama dayansalar da tarihsellikleri ve ifade ettikleri anlam alanları bakımından birbirlerinden ayrılırlar.

Narssisizm

'Narsisizm veya özseverlik, kişinin kendisine duyduğu cinsi arzu, kabaca tabirle kişinin kendisine aşık olması olarak tanımlanan bir terimdir. Farklı tanımları ve kullanımları mevcuttur.

Sigmund Freud Narsizmi 'Dış dünyadan soyutlanan libidonun (cinsel enerji) egoya (ben) yönlendirilmesi' şeklinde açıklamıştır. Yani libidonun büyük bir depoda toplanır gibi egoda toplanması ve daha sonra nesnelere yönlendirilmesi; fakat kolaylıkla tekrar soyutlanarak egoya yönlenmesi durumudur.

Sigmund Freud Narkissos adlı mitolojik kişilikten etkilenerek narsisizm terimini kullanan ilk kişidir. Narsisistler başkalarının halk ve gereksinimlerini göz önüne almadan kendilerini öne çıkarmaya ve her şeyi istedikleri gibi yönlendirmek için başkalarından yararlanmaya çalışırlar. Gerçek dışı güç, para, başarı, güzellik ya da ideal aşk fantezileri geliştirirler. Hiçbir zaman doymazlar. Bunun sonucunda kendine önem verme duygusunun

yerini depresyon ve değersizlik duyguları alır, çünkü sergiledikleri bu üstünlük tavırları derin bir güvensizliği gizler. Duygusal ve cinsel ilişkileri çok yoğun ve doyurucu görünmesine rağmen, kendi mutluluğundan çok karşı tarafın ona hayranlık duyması ve memnun kalmasını önemsedikleri için, hiçbir zaman tatmin olamazlar. Başka insanların düşünceleriyle ilgilenmiyor gibi görünseler de, aslında bu onlar için en önemli şeydir. İstedikleri en önemli şey kendilerine hayranlık duyan, ilgilenen insanlardır ve bunun için hep kişiliklerinden odun verirler ve gerçek olmayan, imgelerin arkasına gizlenirler.

Oryantalizm

(Diğer adlarıyla Doğu bilimi; Şarkiyatçılık, Şarkiyat, Doğubilim)

Yakın ve Uzak Doğu toplum ve kültürleri, dilleri ve halklarının incelendiği batı kökenli ve batı merkezli araştırma alanlarının tümüne verilen ortak ad.

Kelimenin Latince tabanlı diğer dillerde karşılığı "orientalism"dir. Kökeni ise güneşin doğuşunu ifade eden Latince oriens sözcüğüne dayanmaktadır ve coğrafi manada doğuyu göstermekte kullanılmıştır. Kelimenin içerdiği ve Doğu'ya yönelik Batılı önyargısının karşıtı olarak Batı'ya yönelik Doğulu önyargısı anlamında da Oksidantalizm terimi türetilmiştir.

Roma İmparatorluğu döneminde henüz Uzak Doğu kültürleri tam olarak bilinmediğinden günümüzde Orta Doğu denilen bölge Doğu olarak görülmekteydi.

Doğu ile ilgili anlayışlar Batılı kaşiflerin Asya'nın içlerine yaptıkları seyahatlerle değişmeye başladı.

Paradigma

1960'lardan beri paradigma kelimesi herhangi bir bilimsel disiplin veya başka epistemolojik içerikte bir düşünce kalıbına gönderme yapar. Başlangıçta kelime gramere özgüydü: 1900

Merriam-Webster sözlüğü, gramerin içeriğinde sadece onun teknik kullanımını veya onu retorikte bir mesel veya masal (anlamını) açıklayıcıları için bir terim olarak tanımlar. Dilbilimde, Ferdinand de Saussure paradigmayı benzer özellikteki öğelerin bir sınıfı için kullandı.

Paradoks

Görünüşte doğru olan bir ifade veya ifadeler topluluğunun bir çelişki yaratması veya sezgiye karşı bir sonuç yaratmasıdır. Çoğunlukla, çelişkili gözüken sonuç veya sonuçların aslında çelişkili tarafları vardır.

Türkçe'ye Fransızca paradoxe sözcüğünden türeyerek giren paradoks sözcüğünün, etimolojik anlamda kökeni Yunanca paradoxos yani "karşıt/çelişen (düşünce)"dir. Paradoxon, paradoks (karşıt düşünce) içeren iddia anlamındadır. (Yunanca para: Yan(ında), boyunca; üzerinden, dışa; karşı. Yunanca doxa: Düşünce; niyet. Ayrıca Yunanca dogma: Düşünce; karar; tez.) Bu Yunanca kökenli sözcüğün Latince'ye paradoxus olarak girmesi, sözcüğün daha sonra (17. yüzyılda) Batı dillerinde yer almasını sağlamıştır. (Yıldızla belirtilmiş referanslar.) Kökende sözcük 'kabul görmüş bir düşünceyle çelişen, karşıt bir ifade' anlamında kullanılırken, bugün bu anlamdan ziyade yukarıda belirtilen felsefi ve mantıki anlamda kullanılmaktadır.

Paranoya

Aşırı endişe veya korkuyla karakterize edilen, sıkça mantıksız kuruntularla bilinen bir rahatsızlıktır. Kelime Yunanca'da, (paranous) "düpedüz delilik" anlamına gelir (para = dışarda; nous = akıl, aklını kaçırma) ve terim geçmişte kuruntu, delirme durumlarını ifade etmek için kullanılmıştır.

Psikiyatrist, Emil Kraepelin, en önemli veya yegâne belirtinin kuruntulu inançlar olduğu ruhsal hastalıkları tanımlamak

için, "paranoya" terimini, kullanmıştır. Terimin kati kullanımı zaman içinde değişmiştir. Kraepelin'in tanımlaması, günümüzde genel olarak terkedilmiştir. Psikiyatristler tarafından, günümüzdeki kullanımıyla, paranoya; kişinin kendisine yönelik (ben merkezli) herhangi bir kuruntuyu işaret etmek için kullanılır. Daha belirli olarak, eziyet korkusuna yol açan bir kuruntuya işaret etmek için kullanılır. Bundan dolayı, psikiyatrik kullanım değişebilir.

Parlamento

(İtalyanca'dan), Yasama gücüne ve yetkisine sahip meclis veya meclisler. "Konuşmak" anlamına gelen Fransızca "parler" sözcüğünden gelmektedir. Parlamento lügat manasıyle, müzakere eden, yani bir karara varmak üzere, belli mevzular üzerinde konuşan heyet demektir. Parlamento kelimesinin doğuş yeri İngiltere'dir. 13. yüzyılın başlarında kullanılmaya başlanmıştır.

Pasfizm

Uyuşmazlıkların çözümü ya da çıkar sağlama aracı olarak savaşa ve şiddete karşı olmak demektir. Pasifizm, uluslararası uyuşmazlıklara barışçıl yollarla çözüm bulunabileceği ve bulunması gerektiği inancından; askeri ve savaş kurumlarının ortadan kaldırılmasına yönelik çağrılara; toplumun herhangi bir şekilde devlet gücü aracılığıyla örgütlenmesine karşı olmaya (anarşist ya da libertaryen pasifizm); politik, ekonomik ya da toplumsal amaçlara ulaşmak için fiziksel şiddet kullanılmasının reddedilmesine; barış davasını savunmak için mutlaka gerekli durumlar dışında güç kullanılmasının mahkûm edilmesine (pasifisizm); kendini ve başkalarını savunmak dahil, her türlü koşul altında şiddete karşı olmaya dek uzanan, geniş bir düşünce yelpazesini kapsar.

Pasifizm savunusu tarihte ve edebiyatta çok eski zamanlardan beri görülebilir. Mahavira (M.Ö. 599–527) tarafından kuru-

lan Jainizmin merkezinde insan hayatına ve diğer tüm hayat biçimlerine saygı yer alır. Bu doktrin insan hayatına aydınlanmaya ulaşmak için eşsiz bir fırsat olarak değer verir ve ne suç işlemiş olursa olsun herhangi bir kişinin öldürülmesini akıl almaz bir iğrençlik sayar

Platonik aşk

Sekülerlikten çıkarak tinsele dönüşen aşk anlamına gelir. Ünlü düşünür Platon'un adından gelir.

Günlük Türkçe'de, karşılıksız aşk anlamında kullanılır.

Platon'a göre gerçek sevgidir. Fiziksel doyum için değil, yani ilişkide olunan kişiyle gezmek, dolaşmak, öpüşmek vb. yapılabilir ama bu sayılanların yanında seks şart değildir. Kişinin kendisinin kendi olduğu için ona aşık olma durumudur...

Platonik aşkta, insan bir kişiye aşık olurken, önce onun güzelliğine aşık olur, sonra bu güzelliğin tanrıdan geldiğini anlar ve artık herkes güzel görünmeye başlar çünkü herkes tanrının verdiği o güzelliğe sahiptir. Son aşamada kişi tanrıya aşık olduğunu farkeder. Yani bu kişinin aşkı artık seküler değil, tamamen tinseldir.

Tasavvufta buna "müşahhas""tan "mücerret"e ulaşma denir ki, divan şiirinde çokça işlenen bir konudur.

Popülizm

Toplumdaki elit bir tabaka tarafından halkın çıkarlarının bastırıldığını ve engellediğini varsayan ve devlet organlarının bu elit tabakanın etkisinden çıkarılıp halkın yararına ve toplum olarak gelişmesi için kullanılması gerektiğini söyleyen siyasî bir felsefe veya söylem biçimidir. Dolayısıyla "popülist" bir kişi konuşmalarını "sokaktaki adam"ın ekonomik ve sosyal gereksinimlerine yönelik olarak hazırlayan kişidir. 1980'lerden beri popülizmin çeşitli politik ideolojilerin gelişmesine yardımcı olan bir söylem biçimi olduğu birçok ciddi çalışmada tartışılmakta-

dır. Son yıllarda popülist hareketlerin liderlerinin hem sol hem de sağ görüşlüler arasından çıktığı gözlemlenmiştir.

Popülizmin karşıtı elitçiliktir.

Popülist hareketlerin liderleri çoğunlukla büyük şirketlerin gücüne karşı koyacaklarını, "yozlaşmış" elitleri temizleyeceklerini, ve "önceliği halka" vereceklerini söylerler. Popülizm genelde rejim karşıtı siyaseti içerdiği gibi özellikle sağ eğilimlerde milliyetçilik, jingoizm, ırkçılık veya köktendincilik ile birleşebilir. Popülistlerin çoğu ya ülkenin belli bir yöresine ya da toplumun belli bir sınıfına (emekçi sınıf, orta direk, veya köylüler/çiftçiler gibi) hitap eder. Kullandıkları söylem sıklıkla ikilik yaratma üzerinedir ve halkın çoğunluğunu temsil ettiklerini söylerler.

Propaganda

Propaganda çok sayıda insanın düşünce ve davranışlarını etkilemek amacını taşıyan önceden planlanmış bir mesajlar bütünüdür. Propaganda tarafsız bilgi sağlama yerine, en temelde kendi kitlesini etkileyecek bilgiyi sunar. Mesaj doğru olsa da yönlü olabilir ve olayın tümünü dengeli bir şekilde sunmayabilir. Genellikle politikada kullanılır ve hükümetler ve politik partiler tarafından desteklenir.

Latincede propaganda "yayılacak şeyler" manasına geliyordu. 1622 senesinde, 30 yıl savaşlarının başlangıcından hemen sonra, Papa XV. Gregory Hristiyan olmayan ülkelere gönderilen misyonerler vasıtasıyla Hristiyanlığın yayılmasını gözeten Congregatio de Propaganda Fide (İnancı Yayma Meclisi)'ni kurdu. Kelimenin orijinal anlamı yanıltıcı bilgi anlamına gelmiyordu. Modern politik manası I. Dünya Savaşına kadar gider ve orijinali alçaltıcı bir mana içermemektedir.

Propaganda bilinen çok eskiden beri kullanılan bir yöntemdir. Livy gibi Roma İmparatorluğu yazıları Roma yandaşı propagandanın baş eserleri olarak kabul edilir. Terimin kendisi Kato-

lik inancının yayılması ve Katolik olmayan ülkelerde kliseye ait işlerin düzenlenmesiyle görevli papalık makamı olan, İnancın Yayılması için Roma Katolik Kutsal Meclisinden (sacra congregatio christiano nomini propagando veya kısaca, propaganda fide) gelmektedir. Terimin kendisi "yayılması gereken" anlamına gelen propagand- Latince kökünden gelmektedir.

Rasyonellik

Akılcılık ya da usçuluk anlamında felsefi terim ve önerme. Rasyonalizm, rasyonelliği merkez alan bir felsefe öğretisidir. Buna göre, hem gerçekliğin hem de doğruluğun ölçütü rasyonalitede yani ustadır.

İlk olarak rasyonellik, önsel bilginin (a priori) kesin güvenilirliği üstüne kurulmuş bir eğilimdir. Bu felsefi öğretinin dayandığı epistemolojiye göre bilgi, temelden ya da yalnızca akıldan gelir . Hem bilginin hem de yaşamın kurucu ilkesi akıl olmalıdır, der bu yaklaşım.

Duyusal deneyimi ikincil kılar ve dahası önemsizleştirir. Deneyciliğe (amprisizm) karşı, gerçek bilginin deney-dışı bir yapıya sahip olduğunu ve akla dayandığını ileri sürer. Tümdengelimli düşünce yöntemine dayanır.

René Descartes, Leibniz, Spinoza ve Kant gibi düşünürlerde görülen genel yaklaşım biçimi rasyonellik olarak ifade edilebilir. Aydınlanma çağının temelinde rasyonellik fikri, yani her şeyin akıl ile değerlendirilmesi, temellendirilmesi ve düzenlenmesi fikri egemendir.

Reenkarnasyon

Reenkarnasyon veya ruh göçü ruhun sürekli olarak tekrar bedenlendiğine inanan spiritüalistlerin bu olaya verdiği addır.

Retrospektif

Retrospektif (İngilizce 'retrospective' ve Latince retrospectare, "geriye bakmak") genel olarak meydana gelmiş olayların gerisine, geçmişine bakmak anlamına gelir.

Sanatlar Görsel sanatlarda retrospektif, bir sanatçının kariyeri boyunca yaratmış olduğu eserlerden derlenmiş sergilere denir.

Sinemada ise, bir yönetmen veya oyuncuyu iyi bir şekilde temsil ettiği düşünülen seçmece filmlerdir. Genel olarak film festivallerinde görmek mümkündür.

Satanizm

Şeytan'ı kutsal bir varlık olarak yücelten ve belli varyasyonlarında ona tapmayı emreden din. Bazı mezheplerde Tanrı'nın ya da Şeytan'ın varlığına inanılmaz ancak Şeytani değerler yüceltilir. Satanist akımlar başlıca iki grupta incelenebilir: Laveyan Satanizm ve Teistik Satanizm. Bunun dışında Antik Mısır tanrılarından Set'e atfen oluşturulmuş Setianizm'de zaman zaman Satanizm'e dahil edilse de Set Tapınağı din adamları bu iddiaları reddeder. Satanist olup olmadığı tartışmalı olan bir başka grupta Yezidilerdir.

Sadizm

Sadizm, başkalarına acı çektirme ve bundan zihnen doyum sağlama anlamına gelir. Mecazî olarak başkalarına acı çektirmekten zevk duyma denebilir. Sadist sözcüğü, sadizmin fikir babası Fransız aristokrat ve yazar Marquis de Sade'ın isminden türetilmiştir.

Sekülerizm

Sekülerlik, dünyacılık veya sekülerizm (zaman zaman sekülârizm) Latince'de "nesil", "periyod" (zaman dilimi) anlamına gelen zamanla Hristiyan Latincesi'nde "dünya" anlamında kulla-

nılmaya başlanan sæculum'dan türemiştir. Din merkezli veyahut dinî öğeleri hukuki ve siyasi anlamda tayin edici kılan bir yaklaşımın tersine, bunları hukukî ve siyasî kümeden ayıran bir yaklaşımı tanımlar. Çok geniş bir terim olan sekülerizm, içinde birçok akım, farklı çeşit ve teori barındırır. Seküler kelimesi, dünyevi olanı belirtir ve dünyanın nesnel halinin göz önünde tutulması demektir. Türk Dil Kurumu sözlüğü sekülarizmi "Dünyacılık" olarak tanımlamakta ve Türkçe'ye Fransızca sécularisme sözcüğünden türeyerek geçtiğini belirtmektedir. Aynı Türk Dil Kurumu sözlüğü ise dünyacılığı ise şu şekilde tarif etmektedir: "Bireysel katılımı önemli gören, dinin devletten ayrı ve özerk olmasını savunan öğreti, sekülarizm".

Seküler, sekülerlik ve sekülerizm sözcüklerinin hepsi Latince saeculum sözcüğünden türemiştir. Saeculum ise bir "nesil" veya "yüzyıl" gibi bir anlama da sahip zaman belirten bir sözcüktür. Bu anlamda seküler yaklaşık her yüzyılda bir olan bir olay olarak tanımlanır. Sözcük (saeculum) Hristiyan Latincesi'nde ise sözcük "dünya" anlamında kullanılmıştır. Süreç içerisinde seküler sözcüğünün anlamı büyük oranda değişmiştir

Sosyalizm

Üretim ve değişim araçlarını topluma mal edilmesini, ekonominin, devlet tarafından düzenlenmesini, yönetilip denetlemesini, ihtiyaç maddeleri ve kazancın dağıtılıp, dengeleştirilmesini, öngeren toplumsal refahı devlet insiyatifinin getireceğini savunan, işçilerin yönetime katılmalarına ağırlık veren, hür teşebbüsü devletin ve sendikaların baskısı altında tutmaya çalışan telkin ve propagandalarını, eğitim, tarım ve vergi reformları üzerinde yoğunlaştıran ekonomik ve siyasi öğretiye verilen ad.

Spiritüalizm

Spiritüalizm terimi Latince "ruh" anlamına gelen "spiritus" sözcüğünün sıfatı "spiritualis" sözcüğünden türetilmiş olup ruh-

çuluk anlamında kullanılmaktadır. Türkçe'de tinselcilik olarak da adlandırılmaktadır. Günümüzde dinsel, mistik ve felsefi alanlarda pek çok akım, ekol ve gruplar kendilerine spiritüalist adını vermekteyse de aralarında ilke, görüş ve kavram bakımından önemli farklar bulunmaktadır. Aralarındaki temel ortak nokta, ruh denilen manevi bir unsurun varlığını kabul etmeleridir. Fakat bunlardan bir kısmı, ruhun orijinal ve kendine özgü olduğunu kabul etmez, bir kısmı ruhun sürekli gelişim içinde olduğuna karşıdır, bir kısmı ise ruhun sürekli olarak tekrar bedenlendiğini kabul eder.

Spoonerism

İsmi Oxford'da din profesörü olan Mr. Spooner'dan gelme, bir dil sürçmesi türü. Prof. Spooner günlük hayatında bu hatayı sık sık yaptığı için onun adı verilmiştir. Daha çok ikili kelime gruplarında, hecelerin yerini karıştırarak yapılır. 'Bas gaza' yerine 'Gaz basa' 'Sucuklu Yumurta' yerine 'Yumuklu Sucurta' kelime grupları, bu dil sürçmesi çeşidine örnek gösterilebilir.

Stoacılık

Kurucusu Kıbrıs'lı Zenon olan felsefe okulu. Hellenistik felsefenin en önemli felefelerindendir. Zenon okulunu Atina'da Stoa Poikile denilen yerde kurmuştur. Kelime anlamı olarak Stoa Poikile resimlerle süslenmiş duireklerden meydana gelen bir galeri görünümündedir. Okulun bu adla anılmasının sebebi budur. Stoacılar doğaya uygun yaşamayı felsefi ile olarak benisemişler ve dünya vatandaşlığını savunmuşlardır. Mutluluk dış koşullara bağlı olmamalıdır önermesini dile getirmişlerdir.

Şovenizm

Şovenizm yaygın olarak aşırı milliyetçilik anlamında kullanılır. En geniş anlamıyla şovenizm, herhangi bir gruba olan aşırı,

nedene dayanmaksızın oluşan bağlılıktır; sıklıkla karşı gruba olan nefret ve kötü niyet duygularını da bebaberinde getirir.

Bu kavramın isim babası Nicolas Chauvin'dir. Napoleon'un ordusunda asker olan bu Fransız, 17 kez yaralandı ve yine de Fransa için savaşmaya devam etti. Kendisini ülkesi uğruna feda etmekten kaçınmayan Napoleon un askeri Chauvin i model alan saldırgan vatanseverlik için şovenizm denilmeye başlandı.

Tabu

İnsan davranışlarının belli alanları ya da belli normlarla ilişkili olarak kutsal veya dokunulmaz olarak tanımlanmış oldukça güçlü sosyal yasaklara denir.

Hastaları ve ölüleri toplumun geri kalanından ayırmak en eski zamandan beri bir gelenektir. Bazı tabular ise kadınlara, cinselliğe, doğuma veya belli olaylara yöneliktir. Dövüşte ölmüş bir horozu yemek, reisi silah altında olan bir evin erkek hayvanını öldürmek vb.

Bazı tabular geçici, belli dönemler içinken bazıları süreklidir. Bazı kozmik ya da kutsal sayılan bölgeler, kimsenin yaklaşmaya cesaret edemediği yerler, bazı mezarlar gibi.

Bugün farkında olmadan uygulanan bazı gelenekler de tabulardan kaynaklanmıştır. Bazı bölgelerde hükümdar toprağa dokunmamalıydı, çünkü güçleriyle toprağın ölmesine neden olabilirdi; bu nedenle taşınmalı ya da halı üzerinde yürümeliydi.

Evrensel bir tabu yoktur ancak tabu mekanizması her zaman aynıdır. Bazı nesneler, kişiler ya da bölgeler tamamen farklı bir ontolojik sisteme dahil olurlar ve bunlara dokunmak ontolojik düzlemde ölümcül sonuçlar doğuracak bir kırılmaya neden olur.

Bazı tabu örnekleri kaygı ve uzaklaşma yaratan, tuhaf, uğursuz, gizemli vb. olanların normal olanlardan ayrılarak tabu haline getirildiğini gösteriyor. Bu nesne, kişi ya da davranışlar aşağılanmaz, tersine bir değer atfedilir. Kızılderililerde, birçok Afri-

ka kabilesinde, Şamanlarda kutsal güçlere sahip olan kişilerin itici görünüşe sahip, nöropat, sinirsel açıdan dengesiz ya da çirkin kişilerden seçilmesi gibi.

Son olarak Sigmund Freud'dan bahsetmek gerekir. Freud tabuların bilimsel bir analizini yapmış ve bu tür yasaklara karşı güçlü bilinçaltı güdülerle hareket edildiğini ortaya çıkarmıştır.

Tesarus

Tesarus, sözlüğe benzeyen, ama tanımlar ve okunuşlar yerine eşanlamlılar ve zıt anlamlılardan oluşan bir dizindir. Kısaca tesarusu Hiyerarşik Terimler Dizini olarak adlandırabiliriz.

Böyle bir çalışmanın ilk örneği, 1805'te Peter Roget tarafından oluşturulan ve 1852'de basılan Roget's Thesaurus'tur. Roget's Tesarustaki girdiler, alfabetik olarak değil kavramsal olarak sıralanmıştır.

Tête de Turc

Fransızcada alay konusu olan, herkesin dalga geçtiği insanlara söylenen söz.

Teokrasi

Teokrasi dine dayalı yönetim biçimini tanımlamak için kullanılan terim (Dinerki). Daha doğru bir anlatımla, dini otorite organlarının siyasi otorite organları yerine devlet idaresini elde tuttuğu devlet biçimidir. Her ne kadar farklı algılanış biçimleri ve yorumları mevcut olsa da, teokrasi en yalın anlamda "devlet işlerinden bir tür ruhban sınıfının sorumlu olduğu ve devlet işlerinin dini temellere dayandırılmaya çalışıldığı sistem" olarak tanımlanabilir.

Theokrasi teriminin kökeni Yunanca theokratia'dan gelmektedir. Tanrı Düzeni (Josephus) demektir. Kelime Yunanca Teos'dan dönüşmüştür. Theos kelimesinin kökeni Hint Avrupa dil-

lerinde dinî kavramlar içinde yer alır. Theos'un anlamı tanrı, Kratos'un anlamı ise düzen demektir. Kelime Yunancada Tanrı'nın Düzeni anlamına gelir. Teokrasi kelimesi hiçbir şekilde İngilizcede gerçek anlamında kullanılmamıştır. İngilizcede kaydedilen ilk kullanım 1622 tarihlidir. İlahi Esin Altındaki Papazların Hükümeti olarak (Tevrat'ta Krallardan önce kullanıldığı şekliyle) anlaşılmıştır. 1825'ten sonra ise Din adamlığına ve dine dayalı politik ve sivil güce teokrasi denilmiştir

Teozofi

Teozofi (theosophy) terimi Grekçe'de "tanrı" anlamına gelen "theos" sözcüğü ile "bilgi, bilgelik" anlamına gelen "sophos" (sofia) sözcüğü birleştirilerek türetilmiştir. Günümüzde teozofi denildiğinde, öncelikle, kaynağını esas olarak Hint mistisizminin insan ile evren ve Tanrı arasındaki ilişkileri açıklayan felsefesi denebilecek Hint teozofisinden almış olmakla birlikte, Batı teozofisi akla gelir. Batı teozofisi bir yandan okült tradisyon, diğer yandan Doğu tradisyonları üzerine kurulmuş, ezoterik bilgilerden yararlanan felsefi bir sistemdir.

Terörizm

Türkçe'ye, Fransızca "terreur" sözcüğünden geçmiş olan terör sözcüğü Latince kökenlidir. Latince sözcüğün anlamı "korkudan titreme" veya "titremeye sebep olma"dır.

Fransızca Petit Robert sözlüğünde "bir toplumda bir grubun halkın direnişini kırmak için yarattığı ortak korku" olarak tanımlanır. Oxford İngilizce Sözlük'te "genellikle siyasal nedenlerle, halkın gözünü korkutmak ve halkı yıldırmak için dehşet öğesini kullanmak" olarak tanımlanır. Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde, "yıldırma, cana kıyma ve malı yakıp yıkma, korkutma, tedhiş" olarak tanımlanır.

Turan

Eski İran mitolojisinde büyük bir Doğu ülkesinin adıdır. İran ulusal destanı olan Şehname'nin en uzun bölümü, İran ile Turan arasındaki efsanevi savaşları anlatır.

İran Mitolojisinde Turan Şehname'ye göre Turan hükümdarı Efrasiyab, tanınmış bir savaşçı ve İran'ın gelmiş geçmiş en büyük düşmanı idi. Feridun'un oğlu Tur'un yedinci kuşaktan torunu olan Efrasiyab, uzun savaşlar sonunda Heng-i Efrasiyab denilen yerde İran kralı Keyhusrev tarafından öldürüldü.

Avesta'nın M.Ö. 1. binyıla ait olan Farvardin Yaşt'larında, doğuda yaşayan ve İran halkının düşmanı olan Tu¯rya halkından söz edilir. Tu¯ra¯n, Tu¯rya halkının ülkesi demektir (İra¯n da Arya halkının ülkesidir). Horasan'ın doğusunda ve Amu Derya nehrinin öte yanında bulunur. Gerek Zerdüşt metinlerinde, gerek Şehname'de Çinliler Turan halkları arasında sayılırlar.

İslam Kültüründe Turan İslami kaynaklarda Turan kavramı genellikle Orta Asya Türkleriyle özdeşleştirilmiştir. Şehname, "Türk" ve "Turanlı" sözcüklerini eş anlamlı olarak kullanır. Taberi (838-923) de Turanlıların Türkler olduğu kanısındadır. Buna karşılık tarihçi Mesudi (896-956), Efrasiyab'ın kendi çağında Türklere ait olan ülkede yaşadığı için Türk sanıldığını ancak Türk olamayacağını savunur.

Türkler İslamiyetle birlikte İran kültürel referanslarını kabul ederken, Turan kavramını da benimsemişlerdir. Karahanlı hükümdarları (11. yüzyıl) Efrasiyab soyundan geldiklerini iddia ederler. Kaşgarlı Mahmut, Divan-ı Lugat-it Türk'te Efrasiyab'ın Türk efsanesinde adı geçen Alp Er Tunga olduğunu belirtir.

Batı Kültüründe Turan 19. yüzyıl ortalarından itibaren bazı Batılı etnolog ve dilbilimciler, Orta Asya dillerini ve kültürlerini kapsayan bir kavram olarak Turan terimini kullanmışlardır. Alman doğubilimci Max Müller (1823-1900) Türk, Macar, Hun ve Çin dillerini "Turan Dilleri" olarak sınıflandırır. Sonradan Ural-

Altay Dilleri adını alan varsayımsal dil ailesi, özellikle Alman yazarlar tarafından 20. yüzyıla dek "Turani Diller" olarak adlandırılmıştı. Türkiye'de bu kavram özellikle Macar doğubilimci Arminius Vambery (1832-1913) ve Fransız tarihçi Léon Cahun'un (1841-1900) eserleriyle popülerlik kazandı.

Türkiye'de Turan Modern Türk kültür ve siyaset yaşamına Turan kavramı 1896'da Necip Asım'ın Léon Cahun'den tercüme ettiği Asya Tarihi adlı kitabıyla girdi. Kısa süre sonra Turan, Çarlık Rusya'sı yönetimindeki Asya Türklerini "kurtarma" mücadelesinin duygu yüklü bir simgesi haline geldi. 1910'larda sosyolog Ziya Gökalp (1876-1924) ve şair Mehmet Emin Yurdakul (1869-1944) Turan idealini çeşitli yönleriyle işlediler.

Ütopya

Ütopya, aslında olmayan, tasarlanmış olan ideal toplum ve devlet şekli anlamı taşır. Köken olarak Yunanca "yok/olmayan" anlamındaki ou, "mükemmel olan" anlamındaki eu ve "yer/toprak/ülke" anlamındaki topos sözcüklerinden türemiştir. Kullanımı Thomas More'un 1516'da yazdığı De Optimo Reipublicae Statu deque Nova Insula Utopia veya kısaca Utopia isimli kitabıyla yaygınlaşmıştır.

Vandalizm

Vandallık veya akım olarak Vandalizm, bilerek ve isteyerek, kişiye ya da kamuya ait bir mala, araca ya da ürüne zarar verme eylemidir. Vandal diye tanımlanan bir kişi; kırma, parçalama, yok etme, kesme, yakıcı madde atma, boya atma yoluyla sonucunu bilerek, başkasının ya da kamunun sahiplendiği, önemsediği ve değerli bulduğu bir maddeye (örneğin, okul araç-gerecine, müzede sergilenen tarihsel bir yapıta, resim galerisindeki bir tabloya) zarar verir.

Zerdüştçülük

Zerdüştilik, Mecusilik ya da yerel dilde Mazdayasna, dünyanın en eski tektanrıcı dinlerinden biridir. Yaklaşık 3.500 yıl önce Zerdüşt tarafından İran'da kurulmuştur. M.Ö. 600 ve M.S. 650 yılları arası Pers İmparatorluğu'nun resmi dini olmuştur. İranlıların müslümanlıktan önceki dini olarak bilinir. Günümüzde Zerdüştçülüğe dünya çapında inananların sayısının 250.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

KAHRAMANLAR

Düşüncelerin değerleri onu ifade eden kişinin içtenliğine göre değerlendirilemez. Gerçekten hiç inanılmayacak olan düşünceler doğru olabilir.

Oscar Wilde

Apollon

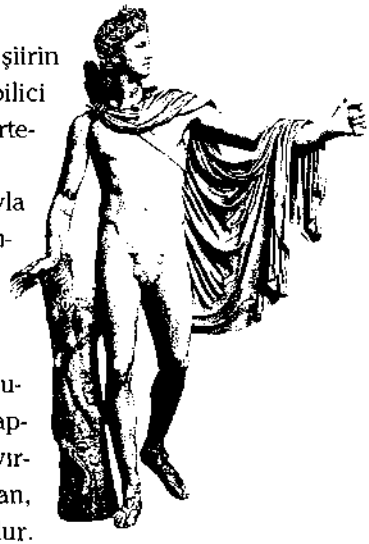

Mitolojide müziğin, sanatların ve şiirin tanrısıdır. Ayrıca kehanet yapan, bilici tanrıdır. Zeus ve Leto'nun oğlu, Artemis'in ikiz kardeşidir.

Altın bir lir çalar. Gümüş yayıyla oku en uzağa o atabilir; okların tanrısıdır. Tıbbı insanlara o öğretmiştir; hekimliğin tanrısıdır. Asla yalan söylemez; ışığın ve gerçeğin tanrısıdır. Kutsal ağacı defne, hayvanları yunus, atmaca, kuğu ve kargadır. Lakapları "okçu", "Likya'lı" ve Latince'de yırtıcı kuşlara ilişkin olarak kullanılan, "yırtıcı" anlamına gelen "Vulturus"dur. Olympusluları altın liriyle eğlendiren, çok uzaklara ok atabilen, hastaları iyileştiren, iyileştirme sanatını hastalara ilk öğreten gümüş yayın efendisi okçu Tanrı olarak Yunan şiirlerine geçmiştir. Aynı güneş ışınları gibi Apollon'un okları da hem hasta edici hem de iyileştiricidir. Bu yüzden güneşle de özdeşleştirilmiştir.

Aquaman

Aquaman

Suyun içinde çok hızlı hareket edebilen ve suyu kontrol edebilen bir DC Comics karakteridir.

Arcangel

Xmen de angel olarak göründükten sonra kötü güçlerin etkisi sonucu sinirli ve asabi ruh haline sahip olan çizgi karakter.

Arcangel

Atom

Atom Karınca (İng: Atom Ant) William Hanna ve Joseph Barbera tarafından 1965 yılında yaratılan çizgi film karakteri ve aynı adlı serinin adı. Atom Karınca şehir halinde bir karınca kolonisinde yaşamakta ve kötülerle mücadele ederken uçabilmektedir. Süper hızlı ve süper güçlüdür. Atom Karınca, şehrin polisi ile işbirliği içindedir. 1990'lı yıllarda da devam eden seride Atom Karınca, Atom karınca geliyoooor! ("Up and At 'em, Atom Ant!") şeklinde bağırarak kötüleri yakalar. Çizgi film, Türkiye'de TRT tarafından gösterilmiş ve çocukların büyük ilgisini görmüştür. Günümüzde Boomerang TV tarafından yayınlanmaktadır.

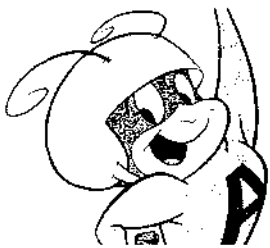

Atom Karınca

Black conary

Justice League Unlimited'da yer alan ve DC Comics karakteri olan bir kahramandır.

Çok iyi dövüşmesinin yanında normalden fazla güçlü gibi durmaktadır

Captain Marvel

Asıl ismi Billy Batson olan DC Comics karakteri.

Shazam dediğinde üzerine sihirli bir yıldırım düşer bu yıldırım büyücü Shazam tarafından Billy'e altı mitolojilik karakterin güçlerini vermesi için gönderilir. İlk olarak 1939 yılında Clarence Charles Beck ve Bill Parker tarafından yaratılmıştır. Captain Marvel The World's Mightiest Mortal (Dünyadaki en güçlü ölümlü) ünvanının sahibidir. Marvel comics'de böyle bir karakteri olduğu için telif haklarından dolayı dergi kapaklarında Captain Marvel yerine Shazam yazılmaktadır.

Güçleri: Solomon'un bilgeliği: Captain Marvel geleceği görebilir, Yeryüzündeki gelmiş geçmiş bütün dilleri bilir, insanları hipnotize edebilir.

Herkül'ün Kuvveti: Captain Marvel inanılmaz boyutlarda süper insan gücüne sahiptir. Kolaylıkla çeliği bükebilir, duvarları delip geçebilir, çok ağır nesneleri kaldırabilir.

Atlas'ın dayanıklılığı: Captain Marvel çok büyük fiziksel saldırılardan bile sağ olarak çıkabilir ayrıca yemeye, içmeye, uyumaya, nefes almaya da ihtiyaç duymaz.

Zeus'un gücü: Captain Marvel shazam dediğinde düşen yıldırım Captain Marvel'ın bütün güçlerini artırır, bu yıldırım silah olarakta kullanabilir. Eğer Captain Marvel olduktan sonra yine Shazam derse normal insan olan Billy Batson haline dönüşür ve hiçbir gücü kalmaz.

Aşil'in cesareti.

Mercury'nin hızı: Captain Marvel super sonic hızda hareket edebilir ve uçabilir. Yaklaşık 1,289 km\s . Yani Superman kadar hızlı uçamaz.

Conan

Amerikalı yazar Robert Ervin Howard tarafından yaratılmış fantastik edebiyat karakteridir. Büyük başarı kazanan çizgi roman serisi ve ardından gelen filmleri ile tüm dünyada geniş kitlelerce tanındı.

Howard 1932'den 1936'ya kadar yaklaşık iki düzine "Kimmerya'lı Conan" serüveni yazdı. Robert Ervin Howard'ın 1936'daki trajik intiharından sonra 1950'lerde Conan öyküleri dizgi kitap halinde yayınlandı. Howard'ın öyküleri bu seride De Bjorn Nyberg tarafından yeniden yazılmıştı. Conan, 1960'larda Frank Frazetta'nın kapak resimleri ve Nyberg'in öyküleriyle dünya çapında popülerlik kazandı. 1970 yılında Marvel editörleri Stan Lee ve Roy Thomas Conan'ı çizgi roman olarak yayınlamaya karar verdiler ve renkli olarak "Conan The Barbarian" serisine başladılar. Roy Thomas'ın öykülerini Barry Smith adındaki genç bir İngiliz çizdi. Birinci sayısı Ekim 1970'de yayınlandı.

Conan karakteri, günümüzden 1200 yıl önce (Howard tarafından Hiborya olarak tanımlanmış çağda), Atlantis'in batmasından 8000 yıl sonra yaşamış Kimmerler kavminden bir hayali savaşçıdır. Çizgi roman'daki Conan karakteri mükemmel biri değildir; hırsızlık yapar, kumar oynar ve yalan söyler. Ancak karakter okuyucunun karşısında farklı zamanlarda barbar, hırsız, paralı asker veya kral olarak çıksa da o her zaman savaşçı ve maceracıdır.

Conan'ın yaratıcısı Robert E. Howard bu karakteri yaratırken büyük Moğol imparatoru Cengiz Han'dan esinlendiği bilinmektedir. Zira Conan da Cengiz han gibi babasının intikamını almak için yola çıkmıştır. Conan'ın karakteri, savaşçı yapısı, dikkafalılığı, zalimliği, özgüveni, kadınlara olan tutkusu ile Cengiz Han'ı andırmaktadır.

Constantine

DC Comics'in korku çizgi romanı olan Hellblazer'dan sinemaya uyarlama 2005, ABD yapımı film. Başrolünde Keanu Reeves'ın oynadığı film, cehennem ve gerçek dünya, iblisler, melekler ve şeytan arasında gidip gelen konusuyla taşıdığı fantastik öğelerinin yanı sıra aksiyon ve gerilim öğelerini de içinde barındırmaktadır.

Keanu Reeves'ın canlandırdığı karakter olan ve filme de adını veren John Constantin özel bazı yeteneklere sahiptir. Bu yetekler sayesinde dünyada dolaşan melez melek ve iblisleri tanıyabilmektedir ve bir gün yolu ölen ikiz kız kardeşinin intiharına bir türlü ikna olmayan dedektif Angela Dodson'la (Rachel Weisz) kesişir. Bundan sonra olaylar İsabel Dodson'ın ölümünün izinden cehennem ve gerçek dünya arasında gelişir.

Cyranade Bergerac

Aynı adlı Savinien Cyrano de Bergerac'ın gerçek hayat öyküsünden esinlenilerek Fransız şair ve oyun yazarı Edmond Rostand tarafından yazılmış ünlü bir sahne eseridir. İlk dört sahne 1640'da, beşinci sahne ise 1655'de geçer. Operası da yapılmış oyunun birçok kere filmi de yapılmıştır. 1897'de yazılmış ve kısa zamanda büyük bir üne kavuşmuştur. Eser Türkçe'ye Sabri Esat Siyavuşgil tarafından 1941'de kazandırılmıştır.

Dampyr

İtalyan kaynaklı bir çizgiroman. başkahramanı da bir vampir avcısı ve aynı zamanda bir "dampyr" olan harlan draka'dır...ve bu çizgiromanda şöyle tanımlanır; eski bir slav söylencesine göre "dampyr", bir kadın ve bir vampirin çocuğudur.

Daredevil

Bir Marvel karakteridir. Kahramanimiz gündüzleri avukat olurken geceleri kötülerin düşmani Daredevil oluyor. Elektra ona yardim eder. Baş düşmani Kingpin'dir. Daredevil'in Türkçe karşiliği Korkusuz'dur. Daredevil küçük yaşta radrasyonik bir maddeyle dolu bir arabanın ona çarpmasıyla kör olmuş sadece ısıya duyarlı olarak görmektedir. Ve yağmur yağdığında görüşü iyice netleşir Kırmızı kostüm giyer.

Dede Korkut

Bazı rivayetler İshak Peygamberin soyundan olduğunu söyler. 9. ila 11. yüzyıllarda Türkistan'ın Aral gölü bölgesinde Sir-Derya nehrinin Aral Gölüne döküldüğü yerde doğduğu, Ürgeç Dede adında bir oğlu olduğu ve bu bölgelerde hüküm süren Türk hakanlarına danışmanlık yaptığı destanlarından anlaşılmaktadır. 570-632 yılları arasında (Mu-

hammed zamanında) yaşadığı da rivayet edilir. Kıpçakların Oğuz Türkleriyle yaptığı mücadeleler Dede Korkut Hikâyeleri'nin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Korkut sözcüğünün "kork-" fiil kökünden türemiş olma ihtimalinin yanı sıra Arapça kökenli olup elçi manasına gelmesi de mümkündür. Her iki ihtimalde de Korkut sözcüğünün bir lakap, bir unvan olduğu görülmektedir. Dede sözcüğünün ise ata manasında kullanıldığı tahmin edilmektedir. Fakat destanlarda daha çok halk arasında büyük hürmet ve kutsallık kazanmış halk bilgini anlamında kullanılmıştır.

Doktor Ahtapot

Doktor Octopus (Doktor Ahtapot). Stan Lee ve Steve Ditko tarafından Marvel Comics dergilerinde yaratılmış bir çizgiroman karakteridir. Örümcek Adamın ana ve en eski düşmanlarından biridir. İlk kez Temmuz 1963'de Amazing Spider-Man dergisinin 3. sayısında okuyucular ile tanıştırılmıştır. Miyop, tıknaz bir karakter olan Ahtapot, deli bilimadamı şablonuyla kurgulanmıştır. Kendi tasarladığı 4 mekanik kolu ile çılgın tasarıları için suç işlemektedir.

Daltonlar

Morris ve Rene Goscinny tarafından yaratılan Red Kit adlı ünlü çizgi roman dizisinin hayali karakterleri olan banka soyguncusu dört erkek kardeştirler. Red Kit ile amansız bir kaçma-kovalama mücadelesi içindedirler.

İlk Dalton kardeşler, -Bob,

Grat, Bill ve Emmett- 1951 yılında Morris tarafından çizilen Red Kit macerasında yer almışlardır. Fiziksel olarak birbirine benzeyen bu dört kardeş, boy uzunlukları açısından birbirinden ayrılır. İlk Dallton Kardeşler'in en kısa boylu ve en tehlikeli olanı Bob adını taşır. En uzun boyluları ise Emmett'tir. İlk Daltonlar, daha sonra ortaya çıkan Daltonlar'dan çok daha tehlikeli insanlardır ve maceranın sonunda ikisi (Bob ve Grat) Kansas'ta öldürülürler. Emmett ise yaralanır ve hapse atılır. Bill Dalton çatışmada yer almaz.

Birkaç macera sonra, Daltonlar'ın kuzenleri ortaya çıkar. Bunlar Joe, William, Jack ve Averell adlarını taşırlar. Aynen daha önceki maceralarda yer alan kuzenlerine benzeyen bu dört kardeşin kişilik özellikleri birbirinden farklıdır: Joe çetenin ateşli lider iken, Avarel, aklı fikri yemekte olan, kafası fazla çalışmayan kardeştir. Bu ikinci Dalton çetesi Red Kit'in pek çok macerasında yer alır. Her ne kadar Red Kit onları yakalayıp cezaevine gönderse de, her seferinde oradan kaçmayı başarırlar ve Red Kit ile yeni bir macera yaşarlar.

Darthvader

Star Wars filmlerinin başlıca karakterlerindendir.
İmparatorluğun gerçek yüzünü yansıtan ve yarı mekanik yarı insan olan Sith Lordu Darth Vader seride gücün kötü yüzünü yansıtan bir karakterdir. Galaktik İmparatorluğun yöneticisi İmparator Palpatine'in (Darth Sidious)üçüncü çırağı olan Darth Vader'ın eski adı Anakin Skywalker'dır. Annesi Shmi Skywalker, karısı Padme Amidala çocukları ise Luke ve Leia Skywalker'dır.

Darkman

Bir adet çizgi roman kahramanı da olan, 1990 senesinde Sam Raimi tarafından filmi çekilmiş, karakteri de Liam Neeson tarafından canlandırılmış; bir adet de devam filmine mazhar olan film, kahraman. Liam Neeson tarafından canlandırılan karakter için ilk başlarda Bruce Campbell düşünülmüş fakat sonradan yapımcıların isteği ile Liam Neeson rolü kapmıştır. Pek bilinmese de, arada kalmış olsa da, kendi içinde ilginç sahneleri olan, yine Tim Burton'dan kapama olduğu belli olmasa da, bir sürü gothamvari şehir tasvirleri olan filmdir.

Darkseid

DC Comics için Jack Kirby tarafından yaratılan süper kötü kahramandır.

İlk olarak Kasım 1970'de Superman's Pal Jimmy Olsen #134 sayısında gözükmüştür. Apokolips isimli gezegenin yöneticisidir. Tanrısal güçleri ve ordusuyla evrendeki gezegenleri fethederek bütün yaşam güçlerini alır. Orion isminde bir oğlu vardır. Superman'in en güçlü düşmanlarından birisidir. Darkseid evrendeki en güçlü orduya sahip olabilmek için genetik çalışmalar da yapar bunların sonucunda Alien ve Doomsday'in klonlarından oluşan bir ordu yaratır fakat hepsi daha sonra Superman tarafından yok edilir.

Güçleri: Çok büyük süper insan kuvveti ve dayanıklılık, ölümsüzlük, süper zekâ, omega ışını, telepati ve zihin kontrol etme güçleri vardır.

Demir Maskeli Adam

Alexandre Dumas'nın bir macera romanı, günümüzün popfilmi ve gündeme gelen "Demir Maskeli Adam". Oysa işin aslı bambaşka. "Demir Maskeli Adam" dünya tarihinin en gizemli olaylarından birisi ve aslında gerçek bir olay. Daha henüz kimse olayın sırrını çözebilmiş değil. "Demir Maskeli Adam" miti öylesine büyümüş ve ilgi görmüştür ki, kara büyüden tutun da ölümsüz efsanevi Kont St. Germain'e, zaman yolcularına hatta günümüzde dünyadışı canlılar karmaşasına dahi girmiştir.

1703 yılının soğuk bir gecesinde, Bastille Hapishanesi'ndeki hücresine geri getirilen mahkûmun durumu iyi değildi. Yatağına yattı ve kendinden geçti. Bir daha uyanmayacaktı, yüzünde bir maske bulunan mahkûm ölmüştü. Her şey bir gün içinde oldu, mahkûma ne bir tıbbi müdahale yapılmış, ne de dinsel bir yardım. Aradan saatler geçti, sonra ses çıkarmadan yürümeye çalışan birisinin ayak sesleri duyuldu. Kim olduğu bilinmeyen konuk, hücrenin kapısını dikkatle açarak içeri girdi ve biraz kaldıktan sonra dışarı çıkarak uzaklaştı. Sabah saatlerinde bir grup görevli hücreye geldiklerinde yüzü maskeli ceset yatağından alınmıştı. Hücredeki eşyaların ve mobilyanın bir hapishane hücresinde olması mümkün değildi; tüm eşyalar bir iğne dahi unutulmadan alındı ve bahçeye götürülerek yakıldı ve eritildi. Hücrenin duvarları kazındı ve sonra beyaza boyandı. Zemin en küçük detayına kadar, kazındı ve bir şey saklanıp, saklanmadığı araştırıldı, en küçük delik dahi kapatıldı. Hatta yer karoları değiştirildi. Ve bütün bunların yapılmasına emir veren kişi, bizzat Fransa Kralı XIV. Louis'ydi. Kral'ın emriyle mahkûm hapse getirildiği andan itibaren, yüzü bir maskeyle örtülmüştü. Yüzünün görülmemesi kesin bir emirdi ve emre uyulmamasının cezası ölümdü. Mahkûm, tek başına tutulmuş ve kamuoyundan kesinlike saklanmıştı. Tarihin bu en gizemli mahkûmuna sonraki yıllarda "Demir Maskeli Adam" adı verilecekti.

Dracula

Kazıklı Voyvoda adını esirleri uzun kazıklara geçirmesinden alır. Osmanlıya karşı yürüttüğü faaliyetler sırasında 1000 Osmanlı askerini kazıklara geçirmiştir. Venedik elçileri şapkalarının düşmesinden çekindikleri için önünde eğilmeyince şapkalarını kafalarına çivilemiştir. Osmanlı ordusu macaristanı ele geçirince kafasını kesmiş ve İstanbulda bir kazığa geçirmiştir . Efsanelerin çıkış noktası burasıdır. Drakulanın bedeninin canlandığı iddia edilir. Ayrıca İstanbula götürülen yüzünün üstündeki bez parçası bulunduğunda geceleri dirildiği iddia edilmiştir. Ancak tarihçiler bez parçasının nedeninin derisi soyularak öldürülmesi olduğunu ve bu görüntünün bir hayli kötü olduğu için üzerine bez konulduğunu söylemişlerdir. Bram Stoker'ın 1897 tarihli Dracula romanında ilk olarak adı geçmiştir.

Elektra

Yunan mitolojisinde, Agamemnon ile Klytaimestra'nın kızıdır. Babaları öldürüldüğünde, kardeşi Orestes'i uzaklaştırarak yaşamını kurtarır. Orestes döndüğünde, annesiyle sevgilisinin öldürülmesinde ona yardım eder, daha sonra Orestes'in arkadaşı Pylades ile evlenir. Ayrıca Günümüzde Gerçek Kişiliği Değiştirilerek Bir Hayal Kahramanı Olarak Filmi Yapılmaktadır

Evildead

The Evil Dead (Türkiye'de "Şeytan'ın Ölüsü" olarak da bilinir) 1981 yapımı bir korku filmidir. Sam Raimi tarafından yazıldı ve yönetildi. Başrollerde Bruce Campbell, Ellen Sandweiss and Betsy Baker vardır. Filmde tatil için Tennessee ormanındaki bir kulübeye giden 5 üniversite öğrencisinin yaşadıkları anlatılıyor. Tatilleri, kötü ruhları uyandıran bir ses bandını buldukları zaman kâbusa dönüşüyor.

Filmdeki vahşet ve şiddet sahneleri çok tartışmalıydı. Avrupa'lı bir dağıtıcı firma tarafından kabul edilene kadar neredeyse bütün ABD'li film dağıtıcıları tarafından geri çevrilmişti. Galası 15 Ekim 1981'de yapıldı. Bütçesinin 375.000 $ olduğu tahmin ediliyor. Günümüzde eleştirmenler ve izleyiciler tarafından korku türünün bir klasiği olarak kabul edilir.

Flash

Barry Allen adlı bir bilim adamının laboratuarına yıldırım çarpması ile ışık hızında koşma yeteneği kazanarak dönüştüğü bir süper kahramandır. Dört tane Flash karakteri vardır. Sonuncusu Bart Allen'dir.

Frankenstein

Frankenstein ya da Modern Prometheus, Mary Shelley'nin 1818'de yazdığı en ünlü romanıdır. Birçok kez sinema ve tiyatroya uyarlanmıştır. Felsefi bir roman olan Frankenstein, daha çok korku romanı olarak hatırlanır. Öyle ki, kitabı okumayıp fil-

mini seyretmeyenler için bile Frankenstein adı bir korku unsuru olmuştur. Gerçekte Frankenstein korku veren roman kahramanı değildir. Roman toplum dışına itilen, kendi savaşını veren ve bu savaşta yenilen farklı insanların acıklı öyküsüdür aslında. Romanın kahramanı Dr. Frankenstein hastalıklara son verebilmek için insanı yeniden yaratmayı, böylelikle de ölümsüzlüğe ulaşmayı istemektedir. Deneyleri sonucunda Frankenstein diye bildiğimiz ucubeyi yaratır ama ondan memnun kalmaz ve kaçar. Yaratık ise kendisini yaratanı tanıyordur ve neden insanların ondan korkup kaçtıklarını bilmiyordur, babasını (Dr. Frankenstein'ı) bulup, ondan hesap sormak ister. Yüreği müşfik, mizacı yumuşak olsa da görenlerde korku uyandırdığı için toplumdan tecrit edilir. Frankenstein bir aileyi izlemeye başlar. Ailedeki fertlerin birbirlerine karşı duyduğu sevgiyi görür ve kendisini yalnız hisseder. Babasından(Dr. Frankenstein)bir eş ister ama Dr. Frankenstein onun duygularını önemsemez. Yalnızlığı arttıkça acımasızlaşır ve kendisini yaratandan korkunç bir şekilde öc almaya girişir.

Yaratıcısı Dr. Frankenstein, bilimsel kibrinin, Tanrı'nın yerine geçmeye arzusunun, kadının rolüne soyunmak ve canlı bir varlık "doğurmak" istemesinin bedelini ödeyecektir. Ucube ve yaratıcısının Mont Blanc'ın gölgesinde karşı karşıya gelmeleri ve kutbun ıssız ve vahşi arazilerinde birbirlerini kovalamaları, bir karabasanın sarsıcı etkisi içinde anlatılır.

Yaratığın, tanrısına başkaldırmasını işleyen romanda, Mary Shelley de tanrıya yaşadığı mutsuzlukların sebebini sormaktadır. Annesinin ölümüne sebep olmasının acısı (annesi onu doğururken ölmüştü), mutsuz ve yalnız çocukluğu, sorunlu eşi, ölen çocukları nedeniyle, yarattığı kahraman aracılığıyla tanrıya başkaldırır: -"Madem beni sevmeyecektin, beni neden yarattın?"

Galactus

Gala marvel evreninin "gezegen yutan" karizmatik adamı. fantastic four ve silver surfer serilerinden hatırlanır. evren bir patlamayla yok olmak üzereyken kendisine büyük kozmik güçler bahşedilmiş, yeniden şekillenen evrende önlenemez açlığını bastırabilmek için gezegenlerdeki yaşam enerjisini sömürmeye başlamıştır. heralds of galactus olarak da bilinen "haberci"leri sayesinde içinde yaşam olan gezegenlere ulaşır. ctus, Marvel Evren'inde "gezegenlerin yok edicisi" olarak ünlenmiştir. Neredeyse her şeye yeten güçleri vardır.

Green Arrow

Kendini suçla savaşmaya adayan ve bunu oklarla yapan bir DC Comics kahramanıdır.

Green Arrow aynı zamanda Justice League adlı çizgi dizide ve Smallville adlı dizide de bulunmuştur. Smallville dizisinde bir miras yedi şeklindedir. Sadace hırsızlık yoluyla alınan eşyaları çalar.

İlerleyen yıllarda Star City'nin belediye başkanı olur, gündüzleri diplomasi yoluyla, geceleri süper kahraman olarak suçla savaşır. Justice League Of America'nın kurucularındandır. Gönüllü kahramanlık yapar. O kadar para ile ense yapmak yerine iyilik yapmayı seçer. Bu yönüyle Batman'a benzetilir.

Green lantern

Yüzüğünü kullanarak uçabilen, ellerini istediği her şekle sokabilen bir süper kahramandır. Ama yüzüğü olmadan sadece sıradan bir insandır. Justice League of America'nın üyesidir.

Hades

Yunan mitolojisinde ölülere hükmeden yeraltı tanrısıdır. Zeus'un kardeşidir. İnananlarının ölüm sayısını artırmak için delice uğraşan, açgözlü bir tanrıdır. Ziyaretçi bakımından zengindir, sonuçta her ölümlü oraya gider. Erynyes'ler onun değerli misafirleridir. Hades, kendisini ziyarete gelenlerin yeraltı dünyasını terk etmeleri konusunda oldukça isteksizdir. Kendisi de yeraltı dünyasından pek ayrılmaz.

Harry Potter

J.K. Rowling tarafından yazılmış Harry Potter serisinin baş karakteri olan hayali kahraman.

Hawkman

İlk olarak 1940 yılında DC Comics'in 'Flash Comics #1' sayısında gözükmüş olan süper kahramandır. Antik mısır üzerine araştırma yapmakta olan arkeolojist carter hall'un (ki kendisinin eski bir mısır prensinin reankarne olmuş hali oldugu söylenir), thanagar gezegeninden geldigi varsayilan "ninth metal" elementinden

yapılmış bir savaş kıyafeti vardır. Bu kıyafet bir çift kanat, şahin gibi görmesini sağlayan bir kask ve topuzdan oluşur. Biraz sert bir yapısı vardır. Çok hoşgörülü olduğu söylenemez. Kendisi jsa üyesidir. Ama jla içinde geçen maceraları da vardır.

Hellboy

Mike Mignola tarafından yaratılan bir Dark Horse Comics çizgi roman karakteridir. İlk kez 1993'te San Diego Comic-Con Comics'in 2. sayısında okurlarla buluşmuştur.

Hellboy Anung Un Rama adındaki; henüz bir çocukken [Nazi] okültistler tarafından dünyaya getirilen bir iblistir. Müttefik güçler tarafından kurtarılmış ve Birleşik Devletler Paranormal Araştırma ve Savunma Bürosu (PASB) tarafından büyütülmüştür. Büyüdükçe kuyruğu, boynuzları ve taştan büyük bir sağ eli olan kırmızı, iri yapılı bir iblis görünümüne kavuşmuştur. Hellboy biraz aksi bir karakter olmasına rağmen, iblislerin doğuştan sahip olduğu düşünülen kötü niyete sahip değildir ve PASB'deki diğer garip yaratıklarla birlikte çalışır. "Dünyanın En İyi Paranormal Dedektifi" olarak anılır.

Herkül

Yunan mitolojisinde Herakles, Roma Mitolojisi'nde Herkül, Zeus ile Miken kralının kızı Alkmene'nin oğludur. Kadına aşık olan Zeus ona kocası kılığında yaklaşmıştır. Herakles'in Zeus'un çocuğu olduğunu anlayan Hera onunla sürekli uğraşmış ve ölümüne neden olmuştur. Herakles doğduğu günden itibaren tanrısal bir kuvvete sahiptir. Hera'nın gönderdiği iki zehirli yılanı öldürdüğünde henüz birkaç günlük bebektir. Herakles üstün bir eğitim görmüştür. En iyi yaptığı işler ok atmak, araba kullanmak

ve güreşmektir. 18 yaşına geldiği zaman Kitharion ormanlarında yaşayan ünlü canavarı öldürmüştür. Kendisine ödül olarak Thebai kralının kızı Megara verilmiştir. Bu kızdan üç oğlu olmuştur. Hera işe karışarak Herakles'i çıldırtmış, Herakles de karısını ve çocuklarını öldürmüştür. Suçlarından arınması için Miken kralının hizmetine girip, onun her istediğini yapması gerekmiştir. Kralın Herakles'e yaptırdığı 12 işe mitolojide Herakles'in 12 görevi veya işleri denir.

Bu 12 iş şunlardır:

1. Nemean Aslanı'nı öldürüp, derisini yüzmek.

2. Lerna gölündeki Hydra'yı öldürmek.

3. Artemis'in kutsal hayvanlarından Kyreneia Geyiğini yakalamak.

4. Erymanthian dağında yaşayan büyük yaban domuzunu ağla tutmak.

5. Augias'ın ahırlarını bir günde temizlemek. (İki büyük ırmağın yataklarını değiştirip ahırlardan geçirerek.)

6. Stymphalos'da yaşayan ve o bölgedeki insanların rahatını kaçıran kuşları Athena'nın yardımıyla kovmak.

7. Girit'e gidip Poseidon'un Minos'a verdiği azgın Girit Boğası'nı getirmek

8. Troya kralı Diomedes'in insan eti yiyen kısraklarını yakalamak. Bunun için önce Diomedes'i öldürmüştür.

9. Amazonlar kraliçesi Hippolyta'dan kemerini almak. Kemeri almak için kraliçe ile anlaşmış, ancak Hera'nın kışkırtmasıyla Amazonlar, Herakles'e saldırmış, Herakles de kraliçeyi öldürmek zorunda kalmıştır.

10. Okeanos'un bir adasında bulunan 3 gövdeli dev Geryoneus'un sığırlarını çalmak.

11. Hesperidler'in altın elmalarını getirmek. Elmaları almak için altın elma ağacını koruyan kızları ve daha da önemlisi onların ejderini geçmesi gerekiyordu. Bunun için Herakles altın elmaların koruyucusu olan kızların babası Atlas'a gider ama o da biraz kurnaz davranarak Herakles'le bir anlaşma yapar.

12. Hades'in ölüler ülkesini koruyan Kerberos adlı köpeği yeryüzüne çıkarmak

Hera

Roma mitolojisi'ndeki karşılığı için bakınız Juno Yunan mitolojisinde Zeus'un eşi ve ablası olan tanrıçadır. Babası Titanlardan Kronus, annesi Rheiadır. Olympos tanrıları arasında kraliçe vasfına sahiptir ve Evlilik Kraliçesi olarak anılır. Eski inanca göre doğum sırasında kadınların ve evliliklerin koruyucusudur. Mitolojide en güçlü, en cesur, ve ikinci en güzel tanrıça olarak nitelendirilir. Hatta Hera Afroditten sonra en güzel tanrıça olduğunu bildiği halde kendisine aşık olan erkekleri hep reddetmiş, kendisini hep Zeusa sunmuştur. Simgeleri nar, zambak, inek ve en önemlisi tavus kuşudur. Çok kıskanç bir tanrıçadır, Zeus'la ilişkisi olduğunu bildiği Kallisto'u ayı, İo'yu bir ineğe çevirmiştir. Zeus Hera yı aldattığı için defalarca cezalandırılır Hera tarafından. Ama Zeus'u etkilemediği aşikardır.

Zeus baştanrı ve Hera baştanrıça olarak bilinir.

Bazı kaynaklara göre de Hera, Zeus'la evlenmiş ve tüm koşullara karşın Zeus'la iyi geçinerek ve zorluklarla baş ederek dünyaya evliliğin kutsallığını göstermiştir.

Hera çok yönlü bir tanrıçadır. Baharla ilişkilendirilir. Aynı zamanda Zeus'u kutsal evliliğe ikna etmiştir. Bu yüzden çetin ceviz olarak da bahsedilir. Ayrıca önemli bir bilgiye göre Heusha adında bir çocukları vardır. Zeus Herayı aldatınca (Hera çok kıs-

kanç olduğu için) Zeus'u cezalandırır ve onu boğaya çevirir. Ayrıca Hephaistos ve Ares adında iki Hera'nın çocuklarıdır.

Hulk

Marvel Comics şirketinin en bilinen ve sevilen çizgi roman karakterlerinden biridir.

Bruce Banner isimli bilim adamının, çölde yapılan bir nükleer deneyde gama ışınlarına maruz kalması üzerine oluşan ve genetik tetikleyicilerle harekete geçen geçici mutasyonlar sonucu ortaya çıkan kahramandır.

Asıl kişiliği zeki ve mantıklı bir bilim adamı olmasına rağmen, HULK zekâ seviyesi düşük ve aşırı duygusal bir devdir.

Hulk dizisinin başroldeki kahramanı şampiyon vücutçu Lou Ferrigno'dur.

Indiana Jones

Başrolünde Harrison Ford'un oynadığı 4 filmden oluşan bir seridir. Dr. Indiana Jones bir tarih profesörü, arkeolog ve hükümet için antika eşyalar arayan bir hazine avcısıdır.

Karakter George Lucas tarafından ortaya çıkmıştır. Dr. Jones, Indy, Henry "Indiana" Jones Jr. olarak da bilinen karakter ilk olarak 1981 yılında Steven Spielberg tarafından yönetilen Kutsal Hazine Avcıları(Raiders of the Lost Ark) filmiyle karşımıza çıktı.

Karakter televizyon serileriyle, romanlarıyla, çizgi romanları ve video oyunlarıyla yapımcılarına büyük paralar kazandırıyor. LucasArts tarafından üç video oyunu piyasaya sürüldü: "Indiana Jones and the Fate of Atlantis", "Indiana Jones and the Infernal Machine" ve "Indiana Jones and the Emperor's Tomb".

Invisible Woman- Fantastik Dörtlü

Kozmik radyasyona maruz kaldıktan sonra dört astronot tüm zamanların en merak uyandırıcı süper kahramanları haline gelirler. Fakat ne yazık ki, uçuş sponsorları da dünyanın en ölümcül kötü süper gücü haline gelmiştir ve aralarında destansı büyüklükte bir karşılaşma artık an meselesidir. Invisible Woman da bu dörtlüden biridir.

Ironman

(Demir Adam) 2008 yılı yapımı Marvel Comics Şirketi'nin Demir Adam çizgi romanı beyazperde uyarlaması olan film. Robert Downey Jr. filmin kahramanı Demir Adam'ı canlandırıyor. Filmde oyuncuya Terrence Howard, Gwyneth Paltrow ve Jeff Bridges eşlik ediyor. Ülkesi için teknoloji harikası silah ve füzeler üreten Stark Industries'in kurucu yöneticisi olan Tony Stark, geliştirdiği yüksek teknolojik buluşlarla dünya çapında çok önemli konuma ulaşmış bir silah sanayicisi ve mucittir. Boş zamanlarındaysa güzeller güzeli kadın hayranlarını ihmal etmez. Yeni geliştirdiği Jericho füzelerin test edildiği bir tatbikat/gösterinin ardından konvoyunun saldırıya uğraması ve bir terörist grubun eline esir düşmesiyle birlikte Tony'nin "tatlı hayatı" bir anda kâbusa döner. Saldırı esnasında zaten zayıf düşmüş olan kalbinin yanına bir şarapnel mermisinin saplanmasıyla hayatı tehlikeye giren Tony, kendisini esir alan terör grubunun esrarengiz lideri

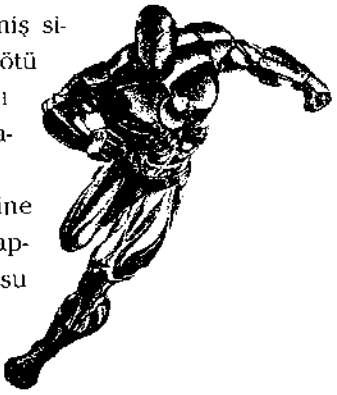

Raza (Faran Tahir) tarafından gelişmiş silahlar üretmeye zorlanır. Ancak en kötü anında bile zekâsını ve yaratıcılığını kullanarak kendisini esaretten kurtaracak bir zırh imal etmeyi başaracaktır.

Teröristlerden kurtulup ülkesine döndüğünde kendi geçmişiyle hesaplaşma noktasına gelen Tony, kurucusu olduğu Stark Industries'i yepyeni bir hedefe yönlendirmeye yemin eder. Eskiden sağ kolu olan ve kendisinin yokluğunda şirketi yöneten Obadiah Stane'in (Jeff Bridges) şiddetli muhalefetine rağmen günlerini ve gecelerini atölye/laboratuvarında çalışarak geçirmeye başlar. Artık tek isteği, kendisine insanüstü güçler ve fiziksel koruma sağlayacak çok gelişmiş bir zırh geliştirmektir.

Bu arada, yıllardır beraber çalıştığı güzel asistanı Pepper Potts (Gwyneth Paltrow) ve arkadaşı yarbay Rhodey'in (Terrence Howard) yardımıyla dünya çapında sonuçlar yaratacak haince bir komployu açığa çıkartmayı başarır. Yeni kırmızı ve altın rengi zırhına bürünen Tony Stark ve ikinci kimliği Iron Man

James Bond

Ian Fleming tarafından 1952'de yaratılan hayali bir İngiliz ajan karakteridir. Fleming, 1964 yılında ölünceye dek bu karakter etrafında birçok roman ve küçük hikâyeler yazmıştır.

Joker

Çizgiroman kahramanı Batman'in en büyük düşmanıdır. Joker 1989 tarihli Batman filminde Jack Nicholson tarafından canlandırılmıştır. 2008 yılında vizyona giren Kara Şövalye'deki Jo-

ker karakterini, film çekimleri bittikten sonra hayatını kaybeden Heath Ledger canlandırmıştır. Jack Nicholson'un canlandırdığı Joker rolüne oranla daha çok şiddetten yana ve karanlık tarafı ağır basan yenilenmiş bir Joker'i oynayan Ledger, karakteri de kendi gibi ölümsüzleştirmiştir.

Kaptan Swing

1966 Temmuzunda Stüdyo EsseGesse tarafından yazılıp çizilmeye başlanan Kaptan Swing, her biri 64 sayfa olmak üzere 280 serüveni yayınlanmıştır. Çok çeşitli senaryolar ve cep kitabı boyutlarında yayınlanan bir dergi olmasına rağmen çok detaylı çizilmiştir. Kaptan Swing'e hayat veren ustalar; Giovami Sinchetto, Dario Guzzon, Pitero Sartoris'tir. Günümüzde Sergio Bonelli Editore tarafından yayınlanmaktadır. Kaptan Swing ülkemizde uzun yıllar çeşitli formatlarda yayınlanmıştır. Şuan da Hoz Comics tarafından aylık iki macera bir arada 128 sayfa ve düzensiz aralıklarla renkli olarak yayınlamaktadır.

1773 yılında Kuzey Amerika kolonileri, İngiltere Kralı'nın adıyla ortalıkta terör havası estiren İngiliz birliklerine karşı ayaklanırlar. "Kırmızı Urbalı"lara karşı kendi askeri birliklerini kurarlar. Bu askeri birliklerden birisi de Ontario Gölü kıyısındaki Ontario kalesinde üstlenmiş bulunan; Kaptan Swing'in yönetimindeki Ontario Kurtları'dır. Başında samur kürkünden şapkası, tabancası, kılıcıyla bu dinamik, genç ve sempatik kahraman okuyucunun beğenisini kazanacak bütün özelliklere sahiptir.

Kızılmaske

İngilizce 'The Phantom', 17 Şubat 1936'da gazete stripi olarak Lee Falk tarafından yaratılmıştı. Çizgi roman dünyasının 'ilk özel kostümlü' kahramanıdır.

Lee Falk 28 Nisan 1911'de St. Louis-Missouri, ABD'de doğmuş ve 13 Mart 1999'da New York'ta ölmüştür. Falk aynı zamanda Mandrake'nin de yaratıcısıdır.

Phantom ilk olarak siyah-beyaz olark basılmıştır. Ama bazı ülkelerde baskı renklendirilmiştir. Daha sonra orijinal baskıda kostümü mor olarak renklendirilse de, daha önce kırmızı renk kostümü tercih etmişyayıncılar maceraları bu renkle yayınlamaya devam ettiler.

Leon

1994 yılı ABD yapımı bir film. Orijinal adı, "Leon the Professional".

Leon Amerikada'da ikamet eden, kendi tabiriyle bir temizlikçi, aslında bir suikastçidir. Hayatını kurallardan oluşturmuş, sert ve tam anlamıyla bir profesyoneldir. Hayatındaki tek amacı öldürmek olan Leon küçük bir kızla yolları kesişince hiç alışık olmadığı bir dünyaya kapısını açar. Aslında bu film yaşça kendinden büyük birine aşık olmak veya yaşça kendinden küçük birine aşık olmayı konu eder.

Mahadma Ghandi

1869 yılında doğdu. "Şiddet göstermeme, inancımın birinci maddesidir. Aynı zamanda o, benim itikatımın da son maddesidir." diyen Hintli pasifist siyasetçi ve düşünce adamı Gandhi, İngiliz sömürgeciliğine karşı Hint milli hareketinin, 1919-

1948 yılları arasındaki en önemli lideriydi. 1869'da Porbandarda Vaşiya Kastı'ndan bir ailenin oğlu olarak doğan Mohondas Karamçand Mahatma (Ulu Ruh) Gandhi, 1888-91 yılları arasında Londra'da hukuk öğrenimi gördükten sonra, iki yıl Bombay ve Rackot Kentlerinde avukatlık yaptı. 1893-1914 yılları arasında Güney Afrika'da da avukat olarak çalıştı. Burada ırkçı Apartheid rejiminin ırk ayrımı politikalarına maruz kalan Hintli göçmen işçilerin haklarının savunucusu durumuna yükseldi. Gandhi'nin Güney Afrika'da geçirdiği yıllarda oluşturduğu ideolojisinin temellerini, şiddet karşıtlığı, sivil itaatsizlik, pasifizm, uzlaşmacılık, çilecilik, Asya milliyetçiliği, Hinduizm akımının dinsel mistik öğeleri, dinlere saygı ve teknoloji karşıtlığı oluşturur. Tam 21 yıl sonra, 9 Ocak 1915'te, ülkesi Hindistan'a dönen Gandhi'yi karşılamaya gelen onbinlerce Hintli, onun artık Hindistan için milli bir simge haline geldiğinin de bir kanıtıdır. Hindistan'da olduğu yıllar boyunca İngiliz emperyalizmine karşı pasif ve uzlaşmacı bir çizgi izleyen Gandhi, gerçekleşen birçok yığınsal milli bağımsızlıkçı ve emekçi eylemlerinden doğan kurtuluş fikrini, olgun bir fikir olarak görmedi. Avrupa ürünlerini boykot, sivil itaatsizlik gibi eylemler gerçekleştiren Gandhi, ayaklanmaya ve ulusal kurtuluş için savaşa karşı oldu. Birinci Dünya Savaşı'nda İngilizler için asker toplamak en büyük hatalarından biri olmuştur. 30 Ocak 1948'de radikal-milliyetçi bir Hintli tarafından gerçekleştirilen bir suikastle öldürdü.

Magneto

Magneto Marvel'in kötü kahramanları içinde adı en çok kötüye çıkmış ve en güçlü olanıdır. Homo safyen varisi olarak doğuştan üstün olduğu iddia edilmektedir. Charles Xavier'le uzun ve çalkantılı bir arkadaşlığı bulunmaktadır. Magneto'nun ailesi İkinci Dünya Savaşı'ndaki

Yahudi katliamında Naziler tarafından öldürülmüştür. O da Auschwitz'deki bir ölüm kampına gönderilmiştir. Nazilerin Yahudileri toplamasına, gaz odalarına götürülmesine ve krematoryuma dönüştürülmesine yardım eden Yahudi anlamına gelen Sonder Komandosu olarak hayatta kalmıştır. Magda isimli bir çingeneye burada aşık olmuştur. Rus birlikleri geldiğinde, kamptan Rusya'ya kaçmayı başarmışlar, evlenmişler ve Anya isminde bir çocukları olmuştur. Anya dört veya beş yaşlarındayken tuzağa düşmüştür. Magneto onun hayatınbı kurtarmak için yeni güçlerini kullanmış ancak Anya o yetişemeden yanarak ölmüş ve etrafına bir kalabalık toplanmıştır. Magneto sinirli bir şekilde saldırmış ve kalabalığı öldürmek için yeni ortaya çıkan mutan güçlerini kullanmıştır.

Magda tanık oldukları karşısında dehşete düşmüş ve kaçmıştır. Magda'nın Magnus'un çocuklarına hamile olduğunu bilip bilmediği bilinmemektedir ancak aylar sonra Wundergoe Dağı'nda Wanda ve Pietro'yu doğurmuş (Quicksilver ve Scarlet Witch Mutanları) ve daha sonra aniden bir kar fırtınasına tutularak öldüğü sanılmaktadır.

Magneto, eşini bulmaya çalışırken ve Rusya'daki kalabalığın ölümünden dolayı onu yakalamaya çalışanlardan kaçarkan bir kalpazana Erik Lehnsherr adında bir kimlik hazırlatmıştır. Yıllar sonra aramaktan vaz geçmiş ve İsrail'e göç etmiştir. Bir psikiyatri hastanesi'nde gönüllü olarak çalışırken ilk kez Charles Xavier'le (Proffessor X) karşılaşmıştır. Arkadaş olmuşlar ve insanların süper yeteneklere sahip insanlarla birarada yaşaması hakkında bir çok sıhbet etmişlerdir. Kısa sürede farklı görüşlere sahip olduklarını anlamışlar ve birbirlerinin düşüncesini kabul etmemişlerdir. Yaşadığı tecrübeler sonucu Magnus, insanların kendilerinden farklı olanları hiç bir zaman kabul edemeyeceğini ve mutanların insanlardan daha üstün olduklarını göremeyeceklerini düşünmektedir. Nazi parçalayaıcı grubu Hydra'yla karşılaştığında Magneto'nun bu fikirleri daha da katılaşmış ve yıllarca or-

talarda gözükmemiştir. Bu süre zarfında Magneto'nun bir istihbarat örgütü için büyük ihtimalle CIA için Nazileri avladığı bilinmektedir. Amerika'nın Soğuk Savaş sırasında S.S.C.B'ye karşı mücadelesinde kullanmak için bir naziyi yakalarken katletmesi ve onların saldırısına uğramasıyla bu birliktelikten vazgeçmiştir.

Mandrake

Lee Falk daha 19 yaşındayken 1924 yılında Sihirbaz Mandrake karakterini yarattı.

Mandrake süper bir sihirbazdır. Kahramanımız Mandrake, sihir gücü ve hipnotik yeteneklerini kullanarak hem uzayda hem dünyada; kah doğaüstü varlıklarla kah gerçek dünyaya ait kötü insanlarla mücadele eder. Çok zeki ve akıllıdır da.

Aklının yetmediği yerde ise Kristal Küp yardımıyla (bazı maceralarda bu Kristal Küre olur) Sihirbazlık Akademisi'ndeki hocası Theron'la telepatik bağlantıya geçip taktik ve tavsiye aldığı da olur.

Martin Mystere

1982 yılında Alfredo Castelli ve Giancarlo Alessandrini tarafından yaratılmış bir Çizgi-roman kahramanıdır. İlk sayısı Nisan 1982'de İtalya'da Bonelli Comics yayınevinden çıkmış olup, iki yıl sonra Türkiye'de de yayın hayatına başlamıştır. O sıralar Türkiye'de çizgi-roman piyasasını elinde tutmakta olan Tay Yayıncılık tarafından çıkartılmaya başlanan Martin Mystere, bazı politik nedenlerden dolayı Türkiye'de "Atlantis" adı altında yayımlanır. Tay Yayıncılıktan çıkan 31 ve 50 sayılık iki serinin sonunda Martin Mystere de yayın hayatına son vermek zorunda kalır. Uzun bir süre yeni bir sayısı Türkiye'de yayınlanmayan

Martin Mystere, 90'larda AD\Doğan Egmont Yayıncılık tarafından yeniden, bu kez orijinal isim ve formatta basılmaya başlanır. 31 sayı süren bu seriden sonra, 2000'lerin başlarında Aksoy Yayıncılık tarafında basılan 15 sayıyla birlikte yayın hayatına ikinci kez ara verir. 2002 yılında Lal Kitap tarafından yeniden yayın hayatına dönen Martin Mystere, halen Lal Kitap tarafından çıkartılmaktadır.

Maske (The Mask)

Jim Carrey'nin başrolü Cameron Diaz ile paylaştığı sinemada ikinci filmidir.

İskandinav mitolojisindeki karmaşa ve muziplik tanrısı Loki tarafından yapılmış ve Dünyaya atılmış bir maskedir. Efsaneye göre maskeyi takan kişi lokinin güçlerine sahip olurmuş.

Bankacı Stanley İpkiss, toplumun itip kaktığı, itibar görmeyen biridir. Araba tamircisi tarafından dolandırılır, disco korumaları tarafından hor görülür. Bedbaht halde deniz kıyısına gidip kaderine üzüldüğü sırada, denizde parlayan bir şey görür. İnsan zannederek denize koşar; ancak bir maske ile karşılaşır. Stanley'in evine götürdüğü maske, intikam alacak, belalara bulaşacak, komedi yaratacaktır. Yaptıklarının ucu elbette ki Stanley'e dokunacaktır

Maximus

Maximianus olarak da bilinir, 383 yılından İmparator Theodosius I'un emriyle öldürüldüğü 388 yılına kadar Batı Roma İmparatorluğu'nda kendini imparator ilan eden Roma'lı gaspçı.

Nathan Never

Nathan Never'ın Haziran 1991'de gazete satış noktalarında yerini alan ilk sayısı, Sardunyalı üç ünlü sanatçının (Michele Medda, Antonio Serra, Bepi Vigna) imzasını taşıyordu. Çizimler, artık Marvel için çalıştığı Amerika'da da tanınan Romalı Claudio Castellini'ye aitti. İlk sayı büyük bir başarı elde etti ve okurların yüreğini fethetti. Uzun süredir beklenen bilimkurgu serisi buydu işte.

Kimdir? Nathan, (kitap, disk ve yüzyılımıza ait çizgiromanlar biriktiren) geçmişten kopamayan, yaşamı acı olaylarla dolu melankolik bir adamdır. Yeşillikler içindeki Gadalas'da büyür, ailesi Japon mafyası Yakuza tarafından katledilir. Güzel eşi Laura Lorring, Ned Mace adında bir suçlu tarafından öldürülür, aynı kişi, biricik kızı Ann'i de kaçırır, Ann daha sonra bulunur ama yaşadığı olayın şoku yüzünden tedavisi mümkün olmayan "otizm" hastalığına yakalanır ve hayatının geri kalan kısmını geçirmek üzere bir bakımevine yatırılır. Eski Birleşik Devletler'in Doğu Kıyısı'ndaki bağımsız bir şehirde yaşayan Nathan, gelecek suçlarıyla mücadelede polise yardımcı olmak amacıyla kurulan sayısız özel teşkilattan biri olan Alfa'nın saygın bir ajanıdır. Olaylar, günümüzden 150 yıl sonra, 2024'te yaşanan yıkımlar sonucu coğrafî düzeni altüst olmuş bir dünyada geçmektedir.

Dostları kimdir? Her şeyden önce diğer Alfa Ajanları. Kafasına koyduğunu yapan (ve artık kendi çizgiroman dizisi olan) Legs Weaver, bilgi teori uzmanı Sigmund Baginov, May ve April Frayn kardeşler, güçlü Jack Ryan, robot Link, zenci Al Goodman, kötümser Andy Havilland, sekreter Janine Spengler. Ve elbette Alfa teşkilatı başkanı, pragmatik fırsat düşkünü Edward Reiser. Bunlardan başka Nathan'la yolları arada sırada kesişen ve ona yardım eden karakterler arasında avukat Olivia Olling, uzay

pilotu Jerry Lone, General Patrick Shea ve psikokinetik güçleri olan esrarengiz yaratık Gabriel sayılabilir.

Düşmanları kimdir? Belirsiz bir gelecekte (geleceğin geleceğinde) Nathan (savaşçı adıyla Nemo) insanoğlunu, et ve metalin lanetli bileşiminden meydana gelmiş Technodroidlere karşı bir savaşta yönetecektir. Kendi "zamanında" sıradan suçlara ve gizli Shade kardeşliği, çılgın multimilyoner Athos Than ve hepsinden ötesi, herkesin saygın bir dinî lider olarak tanıdığı, gerçekte bir suç imparatorluğunun lideri olan Aristotele Skotos'un güçlü teşkilatı gibi daha yaygın ve daha organize tehditlere karşı mücadele eder.

Neo

Thomas A Anderson, (d 11 Mart, 1962 Capital Şehri, the Matrix hesabıyla) Larry ve Andy Wachowski kardeşlerin yazıp-yönettiği Matrix (ve üçlemenin devam) film(ler)inde yeralan, Keanu Reeves'in canlandırdığı ana karakter

Ninja Kaplumbağalar

Ülkemizde Ninja Kaplumbağalar adıyla gösterilmiş olan orjinal adı "Teenage Mutant Ninja Turtles" fantastik çizgi seri, dövüş sanatlarına hâkim 4 tane mutant kaplumbağa ve ustaları mutant fare "Usta Splinter" ile birlikte kötülerin karşısında verdikleri savaşı konu edinir. Bu sırada iyi bir ninja olabilmenin eğitimini sürdürmektedirler.

Kevin Eastman ve Peter Laird,

Kaplumbağaların yaratıcıları olarak, 1984 yılında ilk siyah-beyaz Ninja Kaplumbağalar komedi kitabını 1,200$'a yayınladılar. Onlar sayesinde kaplumbağalar yeraltından çıkarak dünya çapında bir hit haline geldi. En azından, bunun çılgın ve vahşi bir yükselme olduğunu söyleyebiliriz.

Orjinal Amerikan seri 1984'te Mirage Stüdyolarından çıkmıştır. Kevin Eastman arkadaşı Peter Laird ile yaptığı beyin fırtınası sırasında ortaya çıkan eser uzaylı düşmanlardan şehirdeki serserilere kadar birçok kötü karakteri içerir. Hikâye kahramanlarından bir diğeride Kanal Muhabiri April Oneill'dır. Kahramanlarımız Rafael, Donatello, Leonardo, Michelangelo pizzaya düşkündürler.

Daha sonraları Teenage Mutant Ninja Turtles (1990), Teenage Mutant Ninja Turtles II: The Secret of the Ooze (1991) ve Teenage Mutant Ninja Turtles III (1993) 3 filmi çevrilmiştir. Daha sonraları konu 3 boyutlu animasyon teknikleriyle yeniden işlenmiş ve çekilmiştir.

Leonardo takımın lideri gibidir. Katanalarında ve göz bandında da en sevdiği renk olan mavi vardır. Donatello teknik ve teknolojik aletler konusunda takımın beynidir. Bo değneği ve göz bandı da favori rengi olan mordur. Michelangelo hayata en renkli bakan ve en alaycılarıdır. Nunçakuları ve göz bandı da olmasını istediği gibi turuncudur. Raphael grubun en sinirlisidir, her şey onu sinirlendirebilir. Sailleri ve göz bandı da pek iyi sebeplerden olamasa da en sevdiği kırmızıdır.

Oğuz Kağan

Türk destanlarından, Hun-Oğuz destanları grubundandır. Oğuz Kağan Destanı'nın beş ayrı yazması vardır. Çağatayca, Farsça ve Uygurca yazmalardaki Oğuz Kağan Destanı; Oğuz boyları, Türk dili, edebiyatı, folkloru, tarihi ve kültürü hakkında bilgi verir.

Oğuz Kağan destanında anlatılan Oğuz Han, aynı zamanda

Büyük Hun Türk İmparatorluğunun kurucusudur. Türk devlet geleneğinin temel taşlarını koyan, Türk Hakanının vazettiği kanunlar, Oğuz (Türk) Töresi olarak ün yapmış ve 16 Büyük Türk İmparatorluğunun da güç kaynağı olmuştur. 24 Oğuz Boyunun atası olan Oğuz Han, Türk Töresini; Disiplin, Adalet, Ahlak ve Millete hizmet esası üzerine inşa etmiştir.

İlk teşkilatı orduyu kuran Oğuz Han, Onlar-Yüzler-Binler-Onbinler diye tasnif yapıp, kumandanlarınada, Onbaşı, Yüzbaşı, Binbaşı, Tümenbaşı diye de ünvanlar vermiştir, Orduda itaatı esas kılmış, itaat etmeyenlerin boynunu vurdurmuştur.

Pembe Panter

Blake Edwards'ın 1963 yapımı filmi. Bu filmi, bir sıra diğer Pembe Panter filmleri takip etmiştir. Filmden doğan Pembe Panter çizgi film kahramanı da kendi özel çizgi film serisine sahip olmuştur. Filmde usta hırsız Phantom tarafından çalınan Pembe Panter isminde değerli bir elmas söz konusudur. Baş rollerde David Niven ve Claudia Cardinale oynarken, sakar Müfettiş Clouseau yan rolünde oynayan Peter Sellers halkın sevgilisi haline gelmiştir. Bu filmi, 1978 yılına kadar sadece baş rolünü Müfettiş Clouseau olarak Peter Sellers'in oynadığı beş yeni film takip etmiştir. Daha sonra Steve Martin 2005 deki en son filmde Jean Reno ile oynamıştır.

Plastic Man

Superman, batman gibi kahramanların kuşağında popüler olan bir başka çizgi kahraman... Dr. reed gibi uzayabilen, kendini dümdüz yapıp süzülebilen, bunun gibi numaralarla da kahramanlik yapan bir süper kahraman.

Power Rangers

Power Rangers aslı Japon olan Sentai dizisinin Amerikan versiyonudur. Sentai'nin 16. sezonu olan "Zyuranger" ile başlar. Zyuranger'in Amerikan adı "Mighty Morphin Power Rangers"dır. 1993-94 arası yayınlandı ve böylece uzun yıllar sürecek Power Rangers efsanesi başladı. Power Rangers'ın şu ana kadar 14 sezonu yayınlandı.

Red Kit

Belçikalı karikatürist Morris (1923-2001) tarafından çizilen çizgi roman. Orijinal adı Lucky Luke (Maceraların bazıları Fransız René Goscinny (1926-1977) tarafından yazılmıştır. Morris'in ölümünden sonra bazı maceralar Fransız Achdé tarafından çizilmiştir.

Gölgesinden hızlı silah çeken yalnız kovboy "Red Kit" sadık beyaz atı Düldül (Jolly Jumper) ve sevimli köpeği Rin Tin Tin ile beraber suçluların ve adaletsizliğin amansız düşmanıdır. Suçluları temsil eden Dalton kardeşler; Joe, William, Jack ve Averel birçok macerada yer alırlar. Diğer

unutulmaz karakterler Kalamiti Jane, Billy Kid, Yargıç Roy Bean, Jesse James, Akbaba, Posta arabası sürücüsü Hank ve Cenaze Levazımatçı'sıdır.

Red Kit dünyada pek çok defa animasyon ve televizyon serisi olarak filme çekilmiştir. 1983'den sonraki maceralarında sigarayı bırakmış ve ağzında bir saman parçası tutmaya başlamıştır.

Dünyada ilk kez Türkiye'de sinemaya aktarılmıştır. 1967'de Öztürk Serengil'in başrolünü oynadığı filmde Öztürk Serengil gördüğü bir rüyada kendini Red Kit sanar ve vahşi batıda maceradan maceraya koşar. 1971 yılında ise İzzet Günay Red Kit olur ve Daltonlar'la mücadele eder. 1974 yılında ise son Red Kit Aram Gülyüz'ün yönetiminde Sadri Alışık'tır.

Red Kit çizgi film ve romanlarında ikinci planlarda yer alan karakterler başka ırklardandır. Örneğin; ütücü rolünde bir Çinli, temizlik işlerinde bir Afrikalı gibi

Robin

İlk defa 1940 yılında Detective Comics'in 38. sayısında görülen bir çizgiroman kahramanıdır. Bu tarihten itibaren Batman çizgiromanlarında Batman'in yardımcısı olarak görev almıştır. RoBatman'in ilk macerasından yaklaşık bir yıl sonra Batman'i yaratan Bob Kane ve Bill Finger, çinici Jerry Robinson ile beraber Detective Comics 38 (1940)'de Robin the Boy Wonder (Robin, Harika Çocuk)'ı Batman serisine katmışlardır.

"Robin the Boy Wonder" ismi ve ortaçağ kıyafetlerini andıran orijinal kostümü Errol Flynn'in "The Adventures of Robin Hood", "Robin Hood'un Maceraları" isimli filminden esinlenerek yaratılmıştır.

Robin, Batman'in yardımcısı olarak bilinmesine rağmen üç Robin de bir süperkahraman grubu olan Teen Titans'a üyedir ve ilk Robin, Dick Greyson da bu grubun kurucusu ve lideridir.

Aşağıda ele alınan karakterler, DC Universe sürekliliğinin içinde değişik zamanlar ve mekânlarda Robin kimliğini üstlenmişlerdir: bin kimliğini bugüne kadar birden fazla genç karakter üstlenmiştir.

Robin Hood

İngiliz halk hikâyelerinde mevcut olan bir hayduttur. Robin Hood hakkındaki birçok kaynak, onu en çok Fulk Fitzwarin isimli bir Norman soylusunun Kral John'a karşı çıkarak haydut olmasıyla bağdaştırır.

Sandman

Neil Gaiman tarafından yazılıp DC Comics/Vertigo tarafından 1988 ile 1996 yılları arasında yayınlanan, 10 cilt halinde toplam 75 sayıdan oluşmuş çizgi roman serisidir.

Modern Çağın en orijinal, sofistike ve sanatsal açıdan en çok arayışa sahne olmuş çizgi romanı olduğu kabul edilir. Klasik süper-kahraman çizgi roman türünün dışında yer alan Sandman çoğunlukla korku, mitoloji ya da fantastik kurgu öğelerinden beslenir.

Silversurfer

Gümüş Sörfçü, ya da Silver Surfer Marvel Comics isimli şirket tarafından yaratılmış bir çizgi kahraman karakter. Evrenin en güçlü insanıdır.

Silver Surfer ya da gerçek adıyla (kendi dünyasındaki adı) Norrin Radd, Zenn-La isimli kendi gezegenini kurtarmak amacıyla kendini Galactus'un hizmetine sunan ve onun bitmek bilmeyen açlığını doyurmak için yaşam enerjisi dolu gezegenler bulan genç bir astronom ve süper kahramandır. Galactus'un Power Cosmic isimli gücünün ufak bir kısmı ile donatılmış olan sörfü ile tüm uzayı dolaşan kahraman, ışık hızından daha hızlı bir şekilde uçabilmektedir. Gümüşi görünümü ve surf tahtası üzerinde kozmik güçlerle donanmış galaktusun elçisi, dünyadaki görevi esnasında Galactusa isyan ettikten sonra dünyaya hapsolmuş bir süper kahraman haline gelmiş ve Fantastik Dörtlü ile Marvel çizgi romanlarının önemli kahramanlarından biri haline gelmiştir. Korumak için kendini Galactusa adadığı gezgende Shalla Ball adlı bir sevgilisi vardır.

İlk olarak Fantastik 4'lü (Muhteşem 4'lü) adlı çizgi romanın Mart 1966'daki yayınlanmış olan 48. sayısında ortaya çıkan Silver Surfer, 1967 yılında yine Hanna-Barbera tarafından televizyonda yayınlanan Fantastik 4'lü çizgi filminde ortaya çıkmış, en son olarak 2007 senesinde Fantastik Dörtlü 2 Gümüş Sörfçünün Yükselişi isimli film ile ilk kez sinema perdesinde boy göstermiştir. Bu film içerisinde Silver Surfer karakterinin seslendirilmesi ünlü aktör Lawrence Fishburne tarafından gerçekleştirilmiştir. Heroes, Malibu, CA ve Scrubs gibi birçok ünlü Amerikan TV dizisinde bahsi geçen kahraman aynı zamanda, ünlü gitarist Joe Satriani'nin Surfing with the Alien, Flying in A Blue Dream gibi birçok albüm ve şarkısına isim konusunda ilham kaynağı olmuştur.

Skywalker

Star Wars (Yıldız Savaşları) filminde yer alan Mark Hamill tarafından canlandırılmış kurgu bir karakterdir. Luke Skywalker, Jedi Şövalyesi Anakin Skywalker ile Naboo Senatörü Padme Amidala'nın oğlu, Leia Organa Solo'nun sevgili ikiz kardeşi, Mara Jade Skywalker'ın biricik kocası ve Ben Skywalker'ın gururlu babasıdır. Skywalker pek çok ünlüden daha ünlü bir pilot, lider ve efsanevi jedi olmuştur. Skywalker İlk Ölüm Yıldızı'nı yoketmiş, İmparator Palpatine'i öldüren Darth Vader'i kurtarmayı başarıp, Galaktik İmparatorluk'u sonsuza kadar yıkarak Asi Birliği'ın büyük kahramanı haline gelmiştir. Bir süre sonra general rütbesine terfi edip. Yeni Cumhuriyet' te sözü geçen bir üye ve önemli bir Jedi Efendisi olduktan sonra ordu' dan ayrılmayı uygun bulmuştur.

Jedi efendileri Obi-Wan Kenobi ve Yoda gibi Güç'ün yolunda eğitmen olarak ilerledi. Luke bir asker olarak yaşantısına sonsuza kadar kapattı ve Jedi Praxeum ile Yeni Jedi Düzenini meydana getirerek, yeni cumhuriyette koruyucu ve barışın bekçisi olarak hizmet ettiler. Jedi Mara Jade ile evliliğinden bir oğlan çocuk sahibi oldu adı Ben Skywalker. Luke bir süre sonra resmi istek üzerine jedi düzeninin en yüksek dereceli Büyük Jedi Efendisi olmuştur.

Spawn

Spawn bir çizgi roman karakteridir. Aynı isimde Spawn (film) sinema versiyonu da yapılmıştır. Spawn eski adı ile All Simmons CIA gizli işlerinde tetikçi olarak görev yapmaktadır. Bir gün hayatına artık düzen koymak istemesi sebebiyle patronuna tetikçilik işinden vazgeçmek istediğini söyler. Patronu onu son

bir görev yapması şartı ile bunu kabul eder. Fakat bu son görev onun hayatına mal olur. Çünkü görev yapmak için gittiği yerde iş ortağı ve patronu tarafından diri diri yakılır. İşte o anda bir ses duyar, "yeniden dünyaya dönmek istemez misin?" diye. Ali Simmons işte burada ruhunu şeytana satarak dünyaya döner. Vücudu tamamen yandığı için üzeri öldürülen ruhlar ile beslenen necro-plazmatik siyah renkte kendisini anında yenileyebiyen kırmızı uzun pelerinli kafatası sembolleri ile bezenmiş dört ana zincirli ve zincirleri inanılmaz bir şekilde uzayabilen kısaca ölümsüz bir şeyle kaplanmıştır. Bu kostumün 9999 numarasından başlayıp her kullanışta bir miktar azalan bir sayacı vardır. Ve bu sayaç 0 olduğunda SPAWN cehenneme geri dönecek ve oradaki orduyu komuta edecektir. Fakat Spawn'ın asıl amacı kendisini mezara yollayanları bulup intikamını geri almaktır. Spawn orjinal olarak 160 seridir. Fakat okuyucular sık sık şeytan, ruhlar ve hatta böcek solucan gibi unsurları aşırı bir şekilde çizgiromana yansıtılması nedeniyle bunalmıştır. Spawn asla bir halk kahramanı olmamıştır. 1997-1999 yıllarında bir çizgi dizi serisi yapılmıştır.

Spartakus

Önderlik yeteneğiyle dikkati çeken Trakyalı bir köle olan Spartaküs, bir olasılığa göre Roma ordusundan kaçmış, haydutluk yaparken yakalanmış ve köle olarak satılmıştı. Spartaküs İ.Ö. 73'te kendisiyle birlikte Capua'daki gladyatör okulundan kaçan 77 arkadaşıyla Vezüv Yanardağı'na sığındı. Küçük bir Roma or-

dusunca kuşatılan kaçaklar, bir uçurumdan aşağı inerek Romalı askerleri şaşırtıp kaçmayı başardılar. Spartaküs, kendisine katılan ve sayıları 100 bine ulaşan kaçak köle ve gladyatörlerle Lucania'ya doğru yürüdü. Amansız bir çatışma sonucunda Publius Varinius'u yendi ve Thuria ile Metapontion kentlerini yağmaladı. Spartaküs artık Güney İtalya'ya egemen olmuştu. Roma Senatosu birden tehlikenin farkına vardı. İ.Ö. 72'de iki konsülün yönetimindeki güçler Spartaküs'ün üzerine gönderildi. Spartaküs onları yendikten sonra kuzeye, Alpler'e doğru yürüyüşe geçti. Gallia Cisalpina valisi onu durdurmaya çalıştıysa da, yenilgiye uğradı. Köle ordusu artık Alpler'i geçebilir ve güvenlik içinde dağılabilirdi. Ne var ki, kimse İtalya'dan ayrılmak istemedi. Spartaküs, ister istemez güneye yürümek durumunda kaldı. Lucinia'ya geri dönen ordu, orada ilk kez Marcus Crassus'a yenildi. Spartaküs, Sicilya'ya geçmeyi tasarlayarak Messina'ya çekildi. Onları kaçırmaya söz veren korsanlar sözlerinde durmadı. Crassus köleleri kuşattıysa da, Spartaküs kuşatmayı yararak çekildi. Daha sonra, İ.Ö. 71'de, savaşmakta direnen köleler Romalılarca kılıçtan geçirildi. Spartaküs, Crassus'a saldırmak üzere ilerlerken öldürüldü. Romalı general Pompeius, Spartaküs'ün ordusundaki çok sayıda kaçağı yakalayıp öldürdü. 6000 kişiyi tutsak alan Crassus, Appia Yolu boyunca tümünü çarmıha gerdirdi...

Tarzan

Edgar Rice Burroughs tarafından yaratılmış bir öykü karakteridir. İlk olarak 1912 de Maymunların Tarzanı adlı romanla ortaya çıkmış ve daha sonra 23 devamı daha yazılmıştır. Tarzan gemideki isyancılar tarafından Afrika sahillerinde ıssız bir

bölgeye bırakılmış İngiliz bir Lord ve Lady'nin oğullarıdır. O henüz bebek iken anne ve babası ölmüş ve onu bilimsel olarak tanımlanmamış bir maymun türünün üyeleri yetiştirmiştir. Kala onun maymun annesidir. Tarzan (beyaz adam) onun maymun alemi ismidir; ingilizce ismi ise Clayton, Lord Greystoke'dur. Genç bir adam olduğunda, Jane ile tanışır ve Jane Americaya döndüğünde gerçek aşkını bulmak için ormanı terkeder. Tarzan ve Jane evlenirler ve bir süre İngilterede yaşarlar. Bir oğulları, Jack, olur ve bir maymun ismi olan Korak adını alır. Tarzan uygarlığın ikiyüzlülüğü karşısında dayanamaz ve Jane'le birlikte Afrikaya dönerler ve orada ölümsüzlüğe erişerek halen yaşarlar.

Tenten

Tenten'in Maceraları (Les Aventures de Tintin), Belçikalı çizer Hergé tarafından 1929 yılında yaratılmış olan çizgi roman dizisidir. 20. yüzyıl Avrupa çizgi romanlarının en ünlülerindendir. Diziden 200 milyondan fazla kitap basılmış ve dizi 50'den fazla dile çevrilmiştir.

Serinin kahramanı, genç bir gazeteci ve gezgin olan Tenten'dir. Maceralarında ona köpeği Milu, arkadaşı Kaptan Haddock ve başka pek çok renkli karakter eşlik eder.

Bu çizgi roman serisi temiz fakat manalı çizimi (Hergé'nin kendi geliştirdiği bu tarza ligne claire denir), sürükleyici öyküleri, ve sonraki hikâyelerdeki titiz araştırmalar ile uzun süreden beri büyük takdir toplamıştır. Öyküler pek çok tarzı kapsar; fantezi, polisiye ve bilimkurgu elementlerini başarıyla bir araya getirir. Bunun yanında tüm Tenten öyküleri mizah içermektedir, ayrıca tüm öykülerde zeki bir hiciv anlayışı ve politik/kültürel eleştiri bulunmaktadır.

Tenten Belçika'nın başkenti ve Hergé'in doğum yeri olan Brüksel'de yaşamaktadır. Bu, metinde Tenten'in macerasından sonra Brüksel'e döndüğünü söylediği Tenten Sovyetler'de kitabında; ve arkadaşı Çang'ın Tenten'e yolladığı mektubu Brüksel'e yolladığı Tenten Tibet'te kitabında görülebilir. Diğer kitaplarda başka gizli ipuçları da bulunmaktadır (tanınabilir yerler, plaka numaraları vb.). Ancak, Kızıl Korsan'ın Hazinesi kitabında Moulinsart Salonu'na taşınır ki buranın gerçekten nerede olduğu tartışmalıdır

Terminatör

Terminatör, yönetmen James Cameron'un ateşler içinde hasta yatağında yattığı sırada aklına gelen bir projeydi ve düşünülen isimlerden biri de O.J. Simpson'dı. İlk Terminatör'de Schwarzenegger sadece 16 cümle söylüyordu.

Orjinal fikir cyborgun sıradan bir görünüme sahip ve kalabalığa karışabilir bir yapıda olmasıydı. Cameron, senaryonun tüm haklarını 1 dolar karşılığında o zamanlar arkadaşı olan karısı Gale Ann Hurd'a devretti. Böylece çekilecek filmin yönetmeni olmayı garantilemiş oldu. Cameron'un biyografi yazarına göre, eşi Hurd'la buluştukları yerlerden biri de makineli tüfekle atış yapmak için gittikleri atış poligonuydu.

Terminatör rolü için yönetmenini aklına gelen ilk isim, 'Piranha II: The Spawning' filminde başrol oynayan Lance Henriksen'di. Yapımcılara filmde yapabileceklerini göstermek için provalara katılan Henriksen, stüdyolardan birini savaş alanına çevirdi. Tıpkı Terminatör gibi kapıları tekmeledi ve güç gösterisinde bulundu. Bunca zarara rağmen herkesi etkilemeyi başardı.

Henriksen filmde Terminatör olamasa da Los Angeles Polis Departmanı'nda görevli dedektif Vukovich rolünü kapmayı başardı. Diyaloglarının yazımında görev alan ve senaryoya ekstra bir şeyler ekleyen William Wisher, aynı zamanda da filmdeki polislerden birini canlandırdı. 1984 yılında Bilim-kurgu yazarı Harlan Ellison, Cameron'un fikirlerinden bazılarının kendi yazdıklarına benzediği konusunda bir tartışma yarattı ve sonunda adını filmin künyesine ekletmeyi başardı. Bir ara Terminatör rolü için sporcu O.J. Simpson'ın da adı geçti ama prodüktörler Simpson'ın serin kanlı bir ölüm makinesi olarak pek inandırıcı olamayacağı görüşünde birleşti.

Schwarzenegger, canlandırdığı karakterin köpekbalığı gibi sabırlı ve sinsi avlanma biçimini çok sevdiğini söylüyor. Schwarzenegger'in antremanlarında partneri olarak görev alan Franco Columbu, geleceğin Terminatör'ü olarak ufak bir rol de üstlendi. 1984 yapımı filmde Kyle Reese'yi canlandıran Michael Biehn, James Cameron'un üç filminde de oynadı. Terminatör, İlk filmin sonunda ceset torbasına koyulması gereken Bichn, torba kaybolduğu için elbise çantasına kondu ve yanlızca fermuarın kapatıldığı sahne çekildi.

Yine ilk filmin müzikleri 1981 yılında İtalyan-Amerikan ortak yapımı olan kaçıklık komedisi "Shaddap You Face" ile ünü yakalayamayan Joe Dolce tarafından yapıldı.

Cameron'un 'Aliens' ve 'Titanic' filmlerinde de görünen aktör Bill Paxton Terminatör'de cyborgun yanına yaklaşır yaklaşmaz öldürülen mavi saçlı punk genci canlandırıyordu. Schwarzenegger film boyunca toplam 16 cümle söylüyor.

Thor

J.R.R.Tolkien'in hayali orta dünya serisindeki hayali bir cüce karakteridir.

Tomb Raider

Tomb Raider, 8 video oyundan oluşan serinin genel adıdır. İngiliz maceraperest/arkeolog Lara Croft'un maceralarını konu almaktadır. İlk olarak 1996 yılında Core Design ve Eidos Interactive etiketiyle piyasaya çıkmıştır ve video oyunlarına yeni bir boyut kazandırmıştır: Third Person Shooter. Bugüne dek 8 Tomb Raider oyunu yayınlanmıştır, bunların ilk 6'sı Core Design, son 2'si Crystal Dynamics tarafından yapılmış ve hepsi Eidos Interactive tarafından dağıtılmıştır. Tomb Raider serisi bugüne dek 30 milyondan fazla satmış ve Tüm Zamanların En Çok Satan Video Oyun Serisi ünvanını almıştır. Lara Croft da 2006 yılında En Başarılı Kadın Video Oyun Karakteri ünvanıyla Guinness'e girmiştir.

Serinin en çok satan oyunu 1999 yılında çıkan Tomb Raider: The Last Revelation'dır.

Serinin Lara Croft: Tomb Raider (2001) ve Lara Croft Tomb Raider: Yaşamın Kaynağı (2003) adlı, Amerikalı aktrist Angelina Jolie'nin Lara Croft'u canlandırdığı 2 gişe rekortmeni sinema filmi mevcuttur

Tommiks

1955 yılından beri Türkiye'de yayınlanan ve kardeş yayın olan Teksas (İl Grande Blek) ile birlikte çocuklar ve gençler arasında çok büyük ilgi görmüş İtalyan yapımı bir çizgi romandır. Bu romana olan ilgi o dereceye varmıştır ki Türkiye'de bütün çizgi romanlar Teksas-Tommiks adıyla anılmaya başlanmıştır.

Volverine

Marvel Comics tarafından yaratılmış bir hayali karakterdir. James Howlett olarak doğmuş, ama tanınan ismi Logan'dir. Len Wein, John Romita Sr., Herb Trimpe tarafından tasarlanmış ve yaratılmıştır.

Marvel Dünyası'nda birçok çizgi romanda bulunmuştur. Başlıca, X-Men, (New) Avengers, Incredible Hulk, Secret Defenders, Alpha Flight, Weapon X, HYDRA, S.H.I.E.L.D. gibi grup ve çizgi romanlarda mevcuttur.

Wolverine X-Men'e; "All New, All Different" başlangıcında; Giant-Size X-Men'in birinci çizgi romanında katılmıştır (Mayıs 1975) Wolverine; Vietnam Savaşı sonrasında; popüler Amerikan kültüründe otoriteye uymayan, kahraman karşıtı olarak gözükmüştür. Öldürücü ve cani gücü de 1980'lerin sonuna doğru tüm çizgi roman anti-kahramanları tarafından kullanılmıştır.

Sonuç olarak; X-Men markasının en fazla ilgi gören kahramanı olmuştur. Kendine özgü çizgi romanı 1988'de çıkmış ve birçok çizgi film, video oyunlarında ve filmlerde de bulunmuştur. Hugh Jackman'in X-Men filmlerinde canlandırdığı Wolverine; ilk film ardından izleyenleri tarafından en beğenilen karakter olmuş ve diğer iki filmde de ana karakter olmuştur.

William Wallace

(D. 1270 - Ö. 23 Ağustos 1305), Kral I. Edward'ın döneminde İngiltere'ye karşı yapılan direnişte vatandaşlarına önderlik eden İskoç şövalyedir. İskoçya'nın en büyük ulusal kahramanlarından Sir William Wallace ülkenin İngiliz egemenliğinden kurtulması için yürütülen uzun mü-

cadelenin ilk yıllarında İskoç direniş kuvvetlerine önderlik etti. Tarih Wallace'ın asil bir beylikten gelen Robert the Bruce gibi asillerle çelişen insanlardan biri olarak tanımlar.

Bazı tarihçiler Wallace'ın 1270'de doğduğunu iddia ederken, 16. yüzyıl kitabı "William Wallace'ın Tarihi ve İskoç Hadiseleri" (History of William Wallace and Scottish Affairs) William'ın 1276'da doğduğunu söylüyordu. Kesin kanıtların olmamasından dolayı Wallace'ın doğum tarihi ve doğum yeri tartışılır. Tarihe göre Wallace'ın doğum yeri Renfrewshire'deki Paisley yakınlarında Elderslie'dir. Fakat, bazı biyografiar onun doğum yerinin Ayrshire, Kilmarnock yakınlarında olduğunu belirtmiştir.

Ek olarak Wallace'ın ilk hadiselerinden bazıları Ayrshire'da gerçekleşir. Bunun aksine Wallace'ın ilk hadiseleri Elderslie'ye de, Ellerslie'ye de yakın olmayan Lanark'ta gerçekleşir ve daha sonra Wallace, Irvin'deki İngilizler'e karşı savaşan İskoç asillere katılmak üzere Ayrshire'a gider. Wallace Fransa'daki papazlara katılan iki amcası tarafından eğitilmiştir.

Wonder Woman

Gelen her türlü kurşun saldırısını karşılayabilen, hatta bu kurşunları düşmanına tekrar atabilen bir süper kahramandır. Wonder Woman uçabilir ve halkalarıyla atak yapabilir. Amazon kraliçesi Hippolyta kilden yaptığı bir heykelin kendi kızı olarak hayat bulması için olympos dağındaki tanrılara yalvardı. Böylece Wonder Woman dünyaya geldi ve adalet birliğinin saygın ve güçlü bir üyesi oldu. Superman ve martian munther dan sonra adalet birliğinin en güçlü üyesidir.

SIRLAR

Akıl padişahı kafesi kırdı mı,
kuşların her biri bir yöne uçar.

Mevlana

Agarta

Tibet ve Orta Asya geleneklerinde sözü edilen, Asya'daki sıradağların içinde bulunduğu ileri sürülen efsanevi bir yeraltı organizasyonuna verilen addır. Agartaya ait olduğu ileri sürülen tüneller Türkiye'de (Nevşehir yöresinde 40 civarı), Amerika'da ve Brezilya'da da bulunmaktadır. Ayrıca bunun varlığına inanan insanlar Agartalıların bizden çok daha üstün bir teknolojisi olduğunu iddia ederler ve uçan dairelerinde aslında onların yapımı olduğunu söylerler. Ayrıca Nazi Almanya'sında Hitler bu konu üzerinde araştırmalar yaptırmıştır.

Agarta, teozoflara göre Mu ve Atlantis'ten göç eden bilim rahiplerince ya da inisiyelerce kurulmuş, sonradan gizlenme gereği görüp, dağ ve mağara içlerine çekilmiştir. Agartha, Agharta ve Agarthi olarak da yazılır. Kimileri Şambala adında Agarta'ya karşıt olarak kurulmuş, gizli bir olumsuz merkezin varlığını ileri sürüyorsa da, Agarta'nın Tibet geleneklerindeki bir diğer adı Şambala'dır (Shambalah).

Ahit Sandığı

Ahit Sandığı, On Emir'in yazılı olduğu taş tabletleri koymak için yapılmış büyük bir sandıktır. Arkeolog Leen Ritmeyer, İbraniler için bugüne kadar yapılmış en kutsal eşya olarak tanımla-

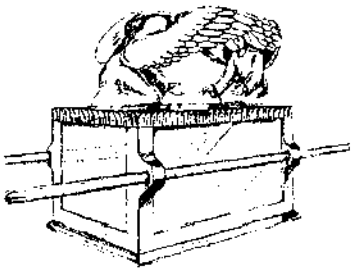

mıştır. Süleyman, Birinci Tapınak'ı yaptırdığında sandık da içine yerleştirilmiştir. Sandıktan en son İ.Ö. 623'te söz edilmektedir. O günlerden bu günlere kadar sandığın nerede olduğuna ilişkin çeşitli iddialar vardır. Levy, bugünkü Kudüste bir yerde olduğuna ilişkin güçlü tahminler olduunu söylemektedir.

51. Bölge

(Şu an Air Force Flight Test Center, Detachment 3 ayrıca Dreamland, Watertown Strip, Paradise Ranch, The Box, Groom Lake, Neverland ve diğerleri şeklinde de bilinmektedir), sahibi Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri olan ve bilindiği kadarıyla uçak ve düşman silahları inceleme, analiz etme ve araştırma merkezi olarak kullanılmakta olan yerdir. Yeni uçakların da test ve geliştirme yeri olarak da kullanıldığına inanılmaktadır. UFO teorilerinin de üzerinde üretilmesi ile ünlüdür.

51. Bölge, ABD Las Vegas'ın 153 km. kuzeyinde, Groom Irmağı yakınında olup Nevada Test Sahasi ve Nellis Hava Kuvvetleri Sahası ile çevrelenmiştir. En yakın yerleşim birimi, hemen kuzey sınırında bulunan Rachel kasabasıdır. 51. Bölge'nin içinde bulunduğu arazi 76 km. karedir ve bu ebat Connecticut Eyaletinden biraz küçük olup, Lübnandan ise biraz daha büyüktür.

Las Vegas'tan 130 mil kadar uzaklıkta, ıssız Nevada Otoyolu 375'de Mile Marker LN 29.5'de, yöreden bir çiftçi tarafından kullanilan tek bir posta kutusu vardir. Black Mail Box (siyah posta kutusu şimdilerde beyaz), bu geniş otobandaki tek sınır noktasi olduğu için burası, inançlı insanların geldiği yerdir. Bu sınırın öte tarafi olan 51. Bölge topraklarına giriş kesinlikle yasaktır. Etrafa girilmez ve güvenlik güçleri girenleri öldürme yetkisine sa-

hiptir yazılı büyük levhalar vardır ve her taraf güvenlik kameralarıyla çevrilmiştir. Ne karadan ne de havadan bu çok gizli üssün 30 mil etrafına hiç kimse yaklaştırılmamaktadır.

51. Bölge'nin özel güvenliği Cammo Dudes ismi verilen bekçiler sağlamaktadır. Sınıra yaklaşan insanları ve araçları belli bir zamandan sonra uyarmakla görevlidirler. Şayet uyarı sonucu siviller sınırdan ayrılmazsa yüksek miktarda para cezası kesilmektedir. Cammo Dudeslerin rütbesi yoktur. 51. Bölge'ye yetkisiz hiç kimse alınmadığından daha üst düzey askeri görevlilerin öldürme yetkisi bulunmaktadır. Area. 51 olarak bilinen bu yerde en önemli şeylerden biri UFO'lardır. UFO'ların gerçek olduğu kanıtlanmıştır fakat 51. Bölge bunu kimselerin duymamasını sağlamıştır.

Astral Seyahat

Astral seyahat terimi Okültizm'de ve Teozofi'de kullanılan bir terim olup, kişinin uyku gibi ruh ve beden bağlarının gevşediği hallerde esîrî beden ya da astral beden (Spiritüalizm'de duble) denilen süptil maddelerden oluşan bedeniyle fiziksel bedeni dışında, bilinci yerinde olarak, başka mekânlarda dolaşmak üzere yaptığı yolculuğu ve bu bedeniyle geçirdiği deneyimleri ifade eder.

Parapsikoloji'de bu, "beden-dışı deneyim" anlamındaki "out-of-body experience" (OBE) olarak, Metapsişik'te ise "şuur projeksiyonu" olarak adlandırılır.

Atlantis

(Yunanca, "Atlas'ın adası", Platon'un Timaeus ve Critias kitaplarında bahsettiği efsanevi batık bir kıta ve uygarlık.

Platon'a göre Atlatis, "Herkül Sütunları'nın ötesinde" yer alanm, Batı Avrupa ve Afrika'nın birçok kısmını fetheden ve Solon'un zamanından 9,000 yıl önce (yaklaşık M.Ö.9500) Atina'yı fethetmeye çalışan, ancak başarılı olamayıp bir gecede okyanusa batan bir uygarlıktır.

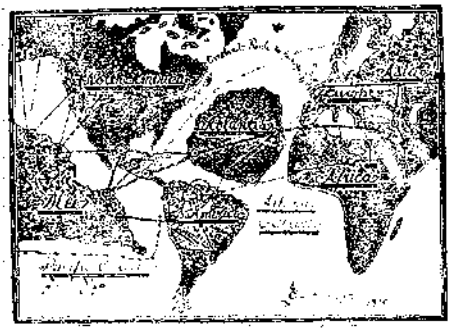

Platon'un diyaloglarında gömülü bir hikâye halinde olan Atlantis, genellikle Platon tarafından kendi politik teorilerini anlatmak için yaratılmış bir efsane olarak görülür. Birçok akademisyen için Atlantis hikâyesinin amacı belirgin olmasına rağmen, Platon'un hikaytesinin ne kadarının eski hikâyelerden derlendiği bir tartışma konusudur. Bazı akademisyenler Platon'un hikâyeyi Thera yanardağ patlaması veya Troya Savaşı'ndaki bazı öğelerle oluşturduğunu savunurken, bazıları ise M.Ö. 373'te gerçekleşen Helike'nin yıkımı veya M.Ö. 415-413 yılları arasında gerçekleşen Atina'nın başarısız Sicilya işgali gibi olaylardan esinlendiğini savunurlar.

Atatürk ve 9 Rakamı

Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatında kehanetlerinin yanısıra 9 rakamının kendisine özgü bir yeri olmuştur. Bu esrarengiz 9 rakamı onun doğumundan başlayıp ölümüne kadar geçen süre içinde kendisini hiç yalnız bırakmamıştır.

Üstünde çok konuşulmuş olmasına rağmen bu konunun ardındaki gizem günümüzde hâlâ çözülememiştir...

İşte Atatürk'ün yaşamındaki 9 rakamları...

19. Yüzyıl'da doğmuştur.

Doğum tarihi olan 1881 yılı da 9 ve 9'un katlarıyla ilgili bir rakamdır: 18' in içinde 2 adet 9'un toplamı, 81'in içinde ise 2 adet 9'un çarpımı vardır. Ayrıca 1+8+8+1=18 eder ki tekrar 1+8'i toplarsak yine 9 rakamıyla karşılaşırız.

1899 yılında Atatürk İstanbul'daki Harp Okulu'na girdi.

29 Aralık 1903'de Kurmay Yüzbaşı oldu.

19 Aralık 1904'de Hürriyet perver fikirlerinden dolayı Yıldız'da sorguya çekildi.

22.9.1909 tarihinde İttihat ve Terakki'nin yıllık toplantısına Trablusgarp delegesi olarak katıldı.

9 Ocak 1912 tarihinde Trablusgarp'ta İtalyanlar'ı bozguna uğrattı.

19 Mayıs 1915'de Albaylığa yükseldi.

89 Ağustos 1915'de Anafartalar grubu komutanı oldu. Emrindeki 19 Tümeniyle Çanakkale Savaşlarına girdi.

29 Ekim 1918'de Yıldırım Orduları Komutanı Limon Von Sanders'in yerine atandı.

9. Ordu Komutanı olarak Erzurum'a tayin edildi.

19 Mayıs 1919'da Vatan'ı kurtarmak İçin Samsun'a çıktı. Yanında 18 kişi vardı. Kendisiyle beraber 19'u buluyorlardı...

8'i 9'a bağlayan 1919 Temmuzu'nda askerlikten istifa etti.

9 Temmuz 1919 gecesi Erzurum Kongresi'ni açtı.

19 Ekim 1919 Erzurum Milletvekilliğinin adaylığını kabul etti.

19 Eylül 1921'de TBMM kendisine Gazi unvanını verdi.

9 Eylül 1922'de Başkomutan olarak yönettiği ordular ülkeyi düşmandan temizledi ve İzmir'i kurtardı.

29 Ocak 1923 tarihinde İzmir'de Uşaklıgiller'in kızı Latife hanımla evlendi.

9 Ağustos 1923'de Cumhuriyet Halk Fırkası'nı kurdu.

9 Ekim 1923'de kendisinin önerisiyle Ankara Başkent oldu.

29 Ekim 1923'de Cumhuriyet ilan edildi.

29 Ekim 1923 gecesi Türkiye'nin ilk Cumhurbaşkanı oldu.

9 Nisan 1928'de Laiklik ilkesini Anayasa'ya ilave etti.

9 Ağustos 1928'de İstanbul Sarayburun'da Latin harflerinin kabulünü milletine müjdeledi.

10 Kasım 1938'de Saat: 9'u 5 geçe Dolmabahçe Sarayı'nda bu dünyadan ayrıldı.

19 Kasım 1938'de cenaze namazı Dolmabahçe Sarayı'nın tören salonunda kılındı.

Nüfus cüzdan numarası 993814B'dir. Ortadaki 938 ölüm tari-

hini, geriye kalan baştaki 9 ve sondaki 14 rakamı ise ölüm saatini (9 dakikalık farkla) vermesi bakımından oldukça düşündürücüdür

Antik çağ bilgisayarı

1900 yılında Girit açıklarındaki bir batıkta araştırma yapan bilim adamları ilginç bir cisme rastladı. Tahta bir muhafazanın içine yerleştirilmiş bir dizi bronz dişliden oluşan bu garip nesnenin kasası, yüzeye çıkarıldığı anda dağıldı ve cihazın içindeki karmaşık yapı ortaya çıktı. Yapılan çalışmaların ardından, bu aygıtın Ay, Güneş ve diğer gezegenlerin konumlarını hesaplamak ve istendiği anda bunların pozisyonlarına yönelik tahminlerde bulunmak için geliştirildiği anlaşıldı.

Amazonlar

Yunan mitolojisinde yer alan ve daha iyi ok germek için bir göğüslerini dağlayan bu savaşçı kadınların, bir zamanlar Kuzey Karadeniz kıyılarında yaşadıkları sanılıyor. Yine bazı tarihçiler, M.Ö. 12. yüzyılda bir grup Amazon'un Anadolu'da yaşadığını ve başkentlerinin Terme olduğunu söylüyorlar. Modern tarihçilere göre, aslında Amazonlar diye özel bir topluluk yoktu. Yunanlılar Anadolu'ya gelmeden önce, burada yaşayan halklar, anaerkil bir aile düzeni içinde varlıklarını sürdürüyorlardı. O yüzden, bu topluluklardaki kadınlara, kadının egemenliği nedeniyle "savaşçı kadın" Amazon adı verildi. Bu halka ilişkin günümüzde çok az şey biliniyor. Onlardan kalma bir mezara henüz rastlanmadı. Son yıllarda, Simerit Gölü'nün derin sularında ortaya çıkarılan antik kentin Amazonlar'a ait olduğu iddia ediliyor.

Anima Mundi

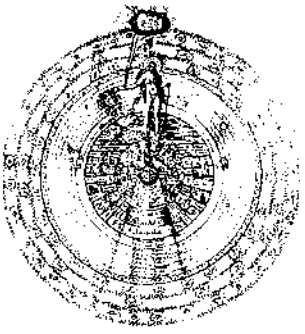

Anima mundi yani dünyanın ruhu, saf semavi ruh ki antik filozoflarca doğanın her yanına nüfuz ettiği öne sürülmüştür.

Fikrin Eflatun ile ortaya çıktığı söylense de, kavramın (konseptin) kökeninin daha antik olduğu ve bazı doğulu filozofların sistemlerinde egemen olduğu ortaya konmuştur. Stoacılara göre o evrendeki tek önemli, hayati güçtür.

Benzer kavramlara Paracelsus gibi hermetik filozoflar ve daha sonra Friedrich Schelling (1775-1854) de sahip olmuştur.

Babilin Asma Bahçeleri

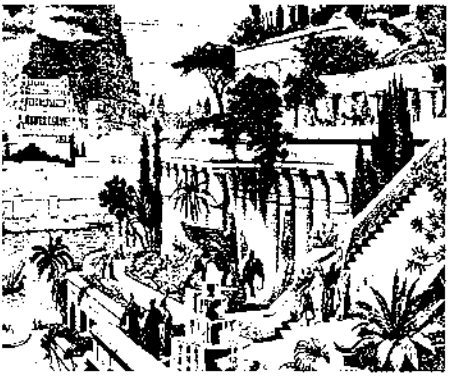

İÖ 600 dolaylarında Babil kralı Nabukadnezar'ın yaptırdığı bahçelerdir. Söylentiye göre kral bunu kraliçelerinden birini sevindirmek için yapmıştı. Bahçeler, bir piramit oluşturacak biçimde taraçalar halinde yükseliyordu ve her taraçaya dünyanın dört bir yanından getirilmiş ağaç ve çiçekler dikilmişti. Bu bitkiler asıl yapıyı gözden saklıyor ve sadece havada "asılı" gibi duran bahçeler görünüyordu.

Balbek şehri

Kafaları karıştıran bir şehir daha Lübnan'daki Balbek şehri. 20 metreden daha büyük taşlarında kullanıldığı bu antik şehir Roma İmparatorluğundanda eski hatta Sümerlilerin bilgilerine göre bile burası antik şehirdi ve o zamanlar taşların büyüklüğünü göstermek amacıyla 2 kişi yapıların arasında dikilmekteydi. Bugün bile burasını kimlerin yaptığını, nasıl yaptığını, ne amaçla ve ne zaman yapıldığı bilinmemektedir.

Bardo Thödol

Bardo Thödol, insan ruhunun ölüm olayından tekrar doğmasına dek içinde bulunacağı koşulları ve geçireceği bilinç hallerini ayrıntılı bir biçimde açıklayan ve ruha ölüm sonrasında geçirebileceği haller konusunda rehberlik yapan bir Tibet kitabıdır. Batı'da bu kitaba Tibet Ölüler Kitabı denmiştir.

Beşinci Unsur

Beşinci unsur (quintessence) kavramı birçok tradisyonda mevcut bir kavram olup, terim, maddenin dört unsur olarak kabul edilen ateş, hava, su ve toprak hallerinden daha farklı olan, algılanamayan halini ifade etmek üzere kullanılır.

Terim, Batı'da bu anlamda ilk kez Aristo tarafından kullanılmıştır. Aristo, dört unsurun ötesindeki süptil maddeyi (esîr) ifade etmek üzere quinta essentia (beşinci unsur) terimini ortaya atmıştır. Maddenin esîr hali Aristo'dan çok daha önce Orfe öğretisinde aether terimiyle ifade edilmekteydi. Pisagor da Orfe gibi aether'i maddenin süptil hali olarak görmüş, fakat onu Aristo gibi bir unsur olarak değerlendirmemiştir. Pisagor'a göre beşinci unsur diğer dört unsura hükmeden ruhtu, yani beşinci unsur

adı ancak evrene canlılık ve yaşam kazandıran ruha yakıştırılabilirdi. Günümüzde, Batı Okültizm'inde de, Teozofi'de de beşinci unsur esîr (ether) anlamında ele alınmaktadır. Hinduizm'de esîr anlamında ele alınan beşinci unsura akaşa denir.

Bermuda Şeytan Üçgeni

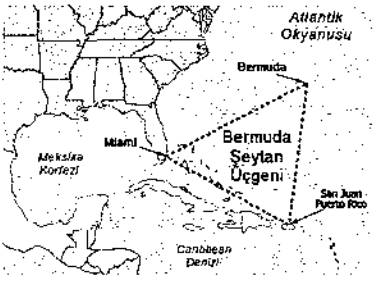

Atlantik Okyanusunda çok sayıda uçak ve geminin kaybolduğu, bazı paranormal olayların yaşandığı bölgenin adıdır. Bu bölge Amerikan sahil koruma örgütünün 7 nolu bölge müdürlüğünün 5720 sayılı sirküler yazısında şöyle tarif edilmektedir: "Bermuda üçgeni ya da şeytan üçgeni diye anılan hayal ürünü yer, Atlantik'te, ABD'nin güneydoğu kıyılarında, açıklanamayan gemi, tekne ve uçak kayıplarının çok yüksek oranda yer aldığı bir alandır. Bu üçgenin köşelerinde Bermuda, Florida'daki Miami, ve Puerto Rico'daki San Juan olduğu kabul edilmektedir.

Kimsenin açıklama getiremediği bu esrarengiz fenomen, içinde bilim adamlarının da bulunduğu pek çok insan tarafından "doğaüstü bir takım güçlerin yaptırımı" olarak algılandı ve öyle lanse edildi. Bu açıklamalar arasında kayıp kıta Atlantis'in orada bulunup (bu düşünceyle paralel olarak Atlas Okyanusu ismini almıştır.) Kayıp Kıta'nın hiçbir zaman anlaşılamayan teknolojik ve manyetik kayıp aygıtlarından birinin etkisinden veya o bölgenin defalarca Dünya dışı varlıkların ziyaretlerinde orada yarattıkları manyetik alanın bir etkisi olduğu, hatta Kristof Kolomb'un bile tuttuğu günlüklerde, o bölgede gökyüzünde uçan tanımlanamaz cisimlerden bahsedildiği iddia edilmiştir. Bu esrarengiz üçgen ile ilgili olarak yapılan son iddia ise uzun yıllardır devam eden araştırmaların birkaç yıl önce bir sonuç verdiğinin iddia

edilmesi ile ortaya çıktı. Bu son iddiaya göre tüm bu gizemli olaylar aslında basit bir doğal gaz cilvesi idi.

Beytlehem Yıldızı

Eski çağların gizleri içinde Hıristiyan inancına göre İsa'nın Nasıra'da Mesih olarak doğduğunu bildiren Beytlehem Yıldızı kadar tartışılanı çok azdır. Matta İncili'nde yıldızın tarifi pek kısadır. "Doğu"daki bir yıldızın müneccimlere Yahudiye'deki Mesih'i bulmaları için yol gösterdiği söylenir. Onları Mesih'in kehanetlerdeki doğum yeri olan Beytlehem'e Yahuda kralı Hirodes gönderdiği için müneccimlerin yıldızı Beytlehem Yıldızı olarak bilinmiştir.

Bazı araştırmacılar "yıldız" falan olmadığına ve hikâyenin İsa'nın ilahi doğumunun mesajını iletmek amacını taşıyan bir efsane olduğuna inanırlar. Ancak hikâyenin tarihi bir temeli olduğuna inananların sayısı da fazladır. O yıldızı bulma araştırmaları ortaya pek çok kuramın çıkmasına neden olmuştur.

1000 yılda yapılan kent

Pasifik Okyanusu'ndaki Mikronezya adası yakınlarına kurulu antik Nan Madol kentinin inşası, M.Ö 200'de başladı ve 1000 yıl sürdü. 250 milyon tonluk dev bazalt bloklar kullanılarak yapılan bu kent, 100 yapay adayı kanallarla birbirine bağlıyor. Bu kadar bazaltın bölgeye nasıl getirildiği ise hâlâ sırdır.

Brütüs

Marcus Junius Brutus (85 –42 MÖ), veya Quintus Servilius Caepio Brutus, Roma Cumhuriyeti'nin bir senatörüdür. Roma Cumhuriyeti diktatörü Julius Caesar'a karşı senatoda yapılan saldırı ile tanınır.

Suikastten sonra Brutus bir ikilem arasında kaldı, eğer Caesar tiran ilan edilirse yaptığı hiçbir şey geçerli sayılmayacak aynı şekilde kendi senatörlüğü de düşecekti. Karşı tarafta ise eğer Caesar tiran ilan edilemezse, kendisi ve arkadaşları katil ilan edilecek, ancak kendilerine genel bir af çıkarıldığı takdirde kurtulabileceklerdi. Brutus Caesar'ı tiran olarak ilan edemedi ve Roma'yı terk etmek zorunda kaldı. MÖ 43'te, Octavian, Roma senatosunun konsolu olduktan sonra Caesar'a suikast düzenleyenlerin hepsinin Roma'nın düşmanı olduğunu ilan etti. Brutus toplam 17 lejyonu ile Roma üzerine yürümeye başladı. Octavian ve Marcus Antonius toplam 19 lejyonla ona müdahele etti ve savaş sonunda Brutus kaybetti. Savaş sonrası elinde kalan 4 lejyonla yakındaki dağlara saklandı. Onu takip eden Marcus Antonius tarafından yakalanacağını fark ettiği zaman intihar ederek kendini öldürdü.

Büyük İskender'in Lahti

İÖ 4. yüzyılın son çeyreğinde yapıldığı sanılan, adını üstündeki kabartmalar arasında bulunan Büyük İskender figüründen alan lahit. Osman Hamdi Bey'in 1887'de yaptığı Sayda (bugün Lübnan'da) kazılarında ortaya çıkarılmıştır. Günümüzde İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde sergilenmektedir. Kime ait olduğu bilinmemekle birlikte, İskender'in olmadığı kesindir. Lahit, yassı bir taban bölümünün üstünde yanlamasına duran bir dikdörtgenler prizması biçimindedir; tepesinde bir Yunan tapınağınınkini andıran bir beşik çatı vardır. Prizmanın dört yan yüzüyle çatının üçgen alınlıkları kabartmalarla kaplıdır. Uzun yüzlerden birinde Yunanlılarla Persler arasındaki bir çarpışma canlandırılmıştır. Bu kabartmanın sol yanındaki, at üstünde betimlenmiş fi-

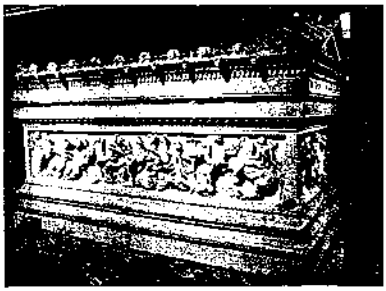

gür İskender'dir. Sırtında Herakles' in simgesi olan aslan postu vardır. Öbür uzun yüzde bir aslan ve geyik avı sahnesi yer almaktadır. Dar yüzlerden birinde ve bunun üstündeki alınlıkta birer çarpışma sahnesine yer verilirken, öbür dar yüzde bir pars avı, alınlıkta ise gene Perslerle Yunanlıların çarpışması konu edilmiştir. Eski Yunan sanatında âdet olduğu gibi, beyaz mermerden yapılmış İskender Lahti' nin de bütün kabartmaları çeşitli canlı renklerle boyanmıştı. Epeyce solmuş ve yer yer kaybolmuş olmakla birlikte, bu boyaların izleri bugün de seçilebilmektedir

Cadılar Bayramı

Cadılar Bayramının kökeni aslen Samhain olarak bilinen kadim Kelt Festivalidir. Samhain Festivali hasat mevsiminin bitişini kutlamak için gerçekleştirilir. Geleneksel olarak, festival kadim Paganlar tarafından kış için malzemelerin ve malların hazırlanması için kullanılırdı. Eski Gaeller şimdi Cadılar Bayramı olarak bilinen 31 Ekim'in yaşayanlar ve ölüler dünyası arasında bir bağ yarattığına inanırlardı. Ölüler kötü niyetli ve tehlikeli kabul edilir, yaşanılan sorunlardan hastalıklardan ve kötü hasattan onlar sorumlu tutulurdu. Festivalde ateşler yakılır, genellikle kış için öldürülen hayvanların kemikleri bu ateşlerde yakılırdı. raufun ruhları taklit edebilmek için maskeler ve kostümler giyilirdi.

Concorde'un Atası

M.Ö 200'de yapıldığı sanılan bu nesne, 1898 yılında Mısır'da bir lahitte bulundu. Ancak gerçek uçaklar icat edilene kadar ne olduğu konusunda kimse bir fikir beyan edememişti. 1972'de arkeolog Halil Mesiha bunun bir model uçak olduğunu, mükemmel bir aerodinamiğinin bulunduğunu ve kanatlarının Concorde'u andırdığını iddia etti

Da Vinci

Da Vinci'nin bir şifresi yok. Eserlerindeki sır, 'Altın Oran'ı kullanması.

Da Vinci bir şifre yaratmadı. O doğanın aritmetiğini, şifresini çözdü ve bunu kullanarak mükemmel eserler ortaya çıkardı. O hem resim yapan fizikçi hem de fizik yapan ressamdır ama her şeyden önce bir dahidir.

Fibonacci 1202 senesinde "Liber abaci" isimli bir kitap yazmış. Kendisi Müslüman matematikçilerden gördüğü cebiri yazıyor.

Bu kitapta yazılan temel prensip şu: Bir odaya iki tavşan koyarsanız bu tavşanlar iki ay boyunca yavrulamazlar. İki ay sonra ilk yavrular doğar ve onların da çoğalması için 2 ay geçmesini beklemek gerekir. Tavşanların sayılarını yan yana dizerek bir dizi oluşturursunuz. 1-1-2-3-5-8-13-21... dizesini uzatmak için sıralamada son iki rakamı birbiriyle toplamak yeterlidir. Bu rakamlara tabiatın numaraları denir.

Mesela ay çiçeğine bakarsanız her zaman tohumların 34'ünün bir istikamete 21'inin de başka bir istikamete göre sıralandığı görülür. Kozalağa bakarsanız 13 ve 8 sayılarını görürsünüz. Dizideki her rakamı bir öncekine bölerseniz 1.618 sayısını buluruz. İşte bu altın orandır.

Aslında daha evvelde bu oranı Mısırlılar ve Eski Yunanlılar kullanmış. Rönesans'ta da Leonardo kullandı. Leonardo doğa-

daki bu mucizevi aritmetiği resimlerinde kullandı. Böylece gerçeğe yani mükemmele en yakın eserleri verebildi. Örneğin insan vücudunda uzuvların mesafeleri arasında da altın oran söz konusu. Üç resimde de resmin tam ortasından geçen çizgi gözlerden birinin ortasından geçiyor. Altın orana bağlı olan üçgenin içinde vücut oturur. Çene ve kulaklardan hiza alan kafanın ebatları tam bir karedir. Onun altına altın oranı yani 1.618 oranında ölçüyü eklerseniz koltukaltı hizasına ulaşılır. En mükemmel portrelerde portrenin tam ortasından indirilen çizginin gözlerden birinin ortasından geçmesi de sanatta matematiğe işaret eder. Yani gözlemledi, doğanın matematiğini keşfetti ve matematikle, sanatı harmanladı. Da Vinci'nin bir şifresi yok. O doğanın şifresini çözdü.

Deniz kızları

Belinden yukarısı dişi bir insan görünümünde olan, ama aynı zamanda bir balık kuyruğuna sahip olan efsaneleşmiş düşsel inanışlardır.

Dünya üzerinde birçok kültürde deniz kızları farklı, ama birbirine çok yakın şekillerde betimlenmiştir. Sirenler gibi bazı deniz kızları denizcilere şarkılar söyleyip onları büyülerler, işlerinden alıkoyarlar ve güverteden denize yuvarlanmalarına ya da daha kötüsü geminin batmasına neden olurlar. Diğer hikâyelerde ise deniz kızları boğulma tehlikesi geçiren erkekleri kurtaran iyi kalpli deniz canlıları olarak betimlenmişlerdir. Aynı zamanda bu erkekleri su altındaki krallıklarında yaşamaya da davet ederler. Hans Christian Andersen'in Küçük Deniz Kızı'nda ise deniz kızlarından

bazılarının erkekleri denizin altına doğru çekerken insanların su altında nefes alamadıklarını unuttukları ya da bilmedikleri söylenir.

Yunan Mitolojisi'ndeki Sirenler ise daha sonraları deniz kızlarıyla bir tutulmuş, hatta bazı dillerde iki yaratık için de aynı sözcük kullanılmıştır. Deniz kızlarına benzeyen diğer mitolojik ve efsanevî deniz yaratıkları ise su perileri (Nemfler gibi) ve başka formlara (Başka hayvanlara ya da diğer efsanevî hayvanlara) bürünebilen hayvanlardır.

Foton Kuşağı

Yüksek enerjili fotonlardan oluşan büyük bir kuşaktır. 2012 yılında güneş sistemimiz tüm gezegenleri ile birlikte bu kuşağa girdiğinde dünyamızın ozon deliği onarılacak ve tüm yaşam 3. boyuttan 5. boyuta geçecektir. İnsanların 2 sarmallı DNA'ları ikişerli olarak bir araya gelip 12 sarmallı bir DNA'ya sahip olacaktır. Bu olay sırasında tüm insanların chakra'ları açılacak ve duyuları ve algılamaları artacaktır. Herkes birbirinin düşüncesini okuyabilecektir. Bu ilk önce kısa süren bir kaosa neden olacak fakat daha sonra herkes bir düşünce birliği halinde bir araya gelerek, önyargının, yalanın ve kötü düşüncelerin olmadığı bir ortama geçilecektir. İnsanlar birbirinin auralarını görebileceklerdir. 12 sarmallı DNA'ya geçiş sonrası insanlarda hiçbir hastalık kalmayacak, hasta olanlar kendilerini ve birbirlerini iyileştirebileceklerdir. İnsanlar ölümsüz olacaktır. Ölüm olayı ise fiziksel dünya'da kalmaktan vazgeçip başka bir boyuta geçmeye karar verme şeklinde olacaktır. Yani, dünyada geri kalanlar (kalmayı seçenler) ölmeye (başka boyut gitmeye) karar verenlerin ortadan bir anda kaybolduğunu görecektir. Fiziksel dünyada kalmayı seçen insanların ışık bedenleri olacak ve bu cennete benzeyen ışıklı dünyada çok güzel vakit geçireceklerdir. Fiziksel olarak 2000 yıl sürecek olan bu olay sonrasında foton kuşağı güneş sistemimizi terkedecektir.

Geleceği gören harita

Coğrafya ve harita uzmanı ünlü Türk denizci Piri Reis'in 1513'te çizdiği Afrika, Amerika ve Güney Kutbu'nu gösteren harita, ortaya çıkarıldığı 1929 yılında ortalığı karıştırdı. Çünkü Güney Kutbu'nun keşfi, haritanın çizilmesinden çok sonra, yani 1818'de gerçekleşmişti. Dahası, Piri Reis'in haritası, kıtanın buz altında kalmış sahil kesimlerini de gösteriyordu. Ancak kıta üzerindeki buzlar, haritanın çizilmesinden tam 6 bin yıl önce erimişti.

Generalin kemer tokası

M.S. 300'lü yıllarda ölen Çinli general Çou Çou'nun mezarında 1956 yılında bulunan kemerin tokası, yüzde 85 oranında alüminyumdan yapılmış. Ama doğada sadece bileşik olarak bulunan alimünyumun diğer maddelerden ayrıştırılarak tek bir madde olarak kullanılabilmesi ilk kez 19. yüzyılda mümkün olmuştu.

Gordion Düğümü

Gordion düğümü, bir öküz arabasını bir sütuna bağlayan karmakarışık bir sarmaşıklar yığınıdır. Araba, Midas'ın ya babası ya da atası olan Gordios'a aittir. Yeni bir lider arayışında olan Friglere bir kahin tarafından, şehre öküz arabası ile giren ilk adamı kral ilan etmeleri söylenir. Bu kişi Gordios'tur. Gordios, kral olur ve öküz arabası tapınakta gösterime konulur. Asırlar sonra Büyük İskender zamanında, Gordios'un öküz arabası, düğümü çözecek kişinin Asya'nın hâkimi olacağı söylentisi ile ünlenir.

Büyük İskender, Gordion'a geldiğinde (M.Ö. 334) düğümü çözmeye çalışır ama başarısız olur. Sabırsız bir öfkeyle, kılıcını çeker ve düğümü ortadan ikiye ayırır. İskender, gerçekten de Pers İmparatorluğu'nun fatihi ve Asya'nın hâkimi olma yolundadır. Ancak 33 yaşında ateşli bir hastalıktan zamansızca ölümü, bilgelerce İskender'in Gordion düğümünü çözmek yerine sabırsızca davranmasının akıbeti olarak görülmüştür.

Harçsız taş set

Peru'nun Cusco bölgesindeki bir İnka kalesinin etrafını 360 metre boyunca zikzak yaparak saran 9 metrelik setlerin yapımında, tanesi 300 tona varan kireçtaşı blokları kullanılmış. Ancak hiç harç kullanılmamasına rağmen bu kayalar, arasına bıçak bile sokulamayacak kadar mükemmel yerleştirilmiş

Hezarfen Ahmet Çelebi

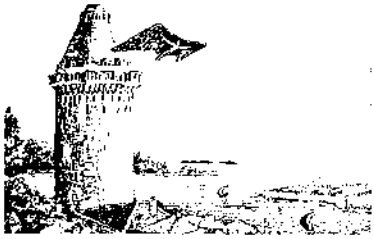

Kendi geliştirdiği takma kanatlarla uçmayı başaran ilk insandır, 17. yüzyılda Osmanlı'da yaşamış Türk bilginidir. 1623-1640 yılları arasında saltanat süren Sultan IV. Murat zamanında, uçma tasarısını gerçekleştirdiği ve geniş bilgisinden ötürü halk arasında, "Bin Fenli" anlamına gelen Hezarfen olarak anıldığı bilinmektedir. (Hezar, Farsça 1000 sayısını nitelemektedir.)

İlk uçma denemelerinde, 10. yüzyıl Türk alimlerinden İsmail Cevheri'den ilham almıştır. Cevheri'nin bulgularını iyice inceleyen ve öğrenen Çelebi, kuşların uçuşunu inceleyerek tarihi uçuşundan önce hazırladığı kanatlarının dayanıklılık derecesini ölçmek için, Okmeydanı'nda deneyler yapmıştır. Ayrıca, Leonardo Da Vinci'nin uçma konusundaki çalışmalarında kendinden çok önce bu konuda deneyler yapan İsmail Cevheri'den ilham aldığı sanılmaktadır.

1632 yılında Iodos bir havada Galata Kulesi'nden kuş kanatlarına benzer bir araç takıp kendini boşluğa bırakan ve uçarak İstanbul Boğazı'nı geçip 6000 m. ötede Üsküdar'da Doğancılar'a inen Hezarfen Ahmet Çelebi, Türk havacılık tarihinin en kayda değer simalarından birisidir. Bu uçuş hakkındaki belgeler şimdiye kadar sadece Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sindeki ifadesinden ibarettir.

Hitler

Yakınlarının anlattıklarına göre Adolf Hitler geceleri çığlıklar atarak uyanıyordu; titreyerek anlaşılmaz sözcükler söylüyor, soluk soluğa yatağından fırlıyor, odanın ortasına dikiliyor, görmeyen gözlerle bakarak 'İşte o, buraya da gelmiş, işte o' diye inliyor sonra yine anlamsız garip sözcükler mırıldanmaya başlıyordu. Zorla teskin edilip yatağına yatırılıyor ama yine fırlayarak 'İşte yine orada, köşede..' diye haykırarak tepiniyor ve çığlıklar atıyordu." Herman Rausching, "Hitler Bana Dedi ki" adlı kitabında Hitler'le ilgili bu iddialarda bulunuyor. Dünyayı titreten Nazi liderini korkutan ne olabilirdi? Çok yazılıp çizilen siyasi ve askeri kişiliğinin ötesinde Adolf Hitler kimdi?

Rausching'in "Hitler Bana Dedi ki" kitabı Hitler'le ilgili başka tanıklıklarda daha bulunuyor:

"Hitler, sürekli olarak zamanın çok az kaldığı endişesindeydi ve sürekli korkuyordu. Sık söylediği şeyler arasında, 'Evrenin Kesin Dönemeci' sözü vardı ama eğitilmemiş olan bizler, gezegende olacak bir kıyameti tam anlamıyla kavrayamazdık. Kitle için 'ruhun yanlış yolu' deyimini kullanıyordu. 'Büyüsel görüşe' sahip olmak, insan tekamülünün amacıydı. Kendisi, o andaki ve gelecekteki başarıların kaynağı olan gizemli bilginin eşiğindeydi. İlkel dünyaya ait efsaneleri inceliyor, ilk toplumları ve kitleleri etkileyen mitleri araştırıyordu. Doğa yasalarının değiştirilmesi

için kullanılan büyüsel antik yöntemler hakkında bir kitap bile yazdı. Kendi gücünün, gizli güçlerden kaynaklandığına emindi. İnsanlığa yeni İncil'i bir an önce bildirmek hevesi içindeydi."

Rausching'in bu sözleri eğer doğruysa Hitler'in büyüyle olan ilişkisi açıkça görülüyor. Nitekim ünlü Fransız bilim adamı Jacques Bergier, "Büyü ve Politika" adlı çalışmasında büyünün 20. yüzyılda birçok biçimde politikayı gizli olarak yönettiği düşüncesini ortaya koyuyor. Bergier, büyünün soyut olmadığını ve her şekilde ortaya çıktığını söylerken, çok gizli politik büyü gruplarının gizli bir savaş içerisinde olduklarını, bu savaşta hatanın kabul edilmediğini ve acımasızlığın ana ilke olduğunu belirtiyor. Artık bu akıl ötesi politik-büyü örgütleri, ulusların ötesinde, kendi çıkarları için mücadele etmektedirler, bu güce bilinçsizce karşı çıkanlar, aldatılarak silinmekte ya da kurban edilmektedir."

İlluminati

1776 yılında Almanya'nın Münih kentinde, Adam Weishaupt isimli Kabbalacı bir Hukuk Profesörü ve Baron von Knigge ile diğerlerinin yardımıyla kurulan gizli topluluk. Illuminati, "Aydınlanmış Olanlar" anlamına gelmektedir. Topluluğun kuruluş amacı cehaletle, baskıcılıkla ve kilisenin dogmalarıyla mücadele etmekti. Her ne kadar asıl amaç, aydınlanarak dinsel dogmalardan uzak, hür düşünceyi ve Newtoncu pozitif bilimin önünü açmak idiyse de, gizli siyasi amaçları olduğu öne sürülerek dünya siyaset tarihinin belki de zaman içerisinde üzerine en fazla komplo teorisi üretilmiş topluluğu halini almıştır.

Münih'te kurulup, o yörede (Bavyera) hızla gelişen İlluminati'nin üye kayıtları büyük bir gizlilik içinde saklanıyordu. Öyle ki, üyelerin her birinin takma isimleri vardı ve yazışmalarda bunlar kullanılır, üyelerin gerçek isimleri ve kimlikleri asla kullanılmazdı. Örneğin, topluluğun kurucusu Adam Weishaupt'un kod adı Spartacus idi. Illuminati üyeleriyle ilgili bilinen tek şey, tüm üyelerinin Cermen kökenli beyazlardan oluştuğudur.

2000 yıllık pil

Alman arkeolog Wilhelm Konig tarafından 1938'de Irak'ın başkenti Bağdat'ın yakınlarında bulunan 2 bin yıllık pil, bilim adamlarını şaşkına düşürdü. Konig, 13 santimetre boyundaki toprak bir kabın içine monte edilmiş bir bakır silindir, onun etrafındaki demir çubuk ve testinin ağzını kapatan asfalttan oluşan bu nesneyi "dünyanın en eski pili" olarak tanımladı. Pilin 2 volt enerji ürettiği saptanırken, 1800'lü yularda modern pili icat eden Alessandro Volta adlı İtalyan kontunun da şöhretine gölge düştü.

İmhotep

İmhotep ("barış içinde gelen", M.Ö. 2667 - M.Ö. 2648), eski Mısır'da mimar, yazar, hekim, mucit ve firavun Djoser'in veziri olan efsanevi kişidir.

Babası mimar Khanofer ve annesi Khereduankh'dir. Ronpetnofret adında bir eşi vardır. Dehasından ötürü sonraki Mısır nesilleri tarafından tanrısallaştırılmıştır. İmhotep ilk yapılan basamaklı piramidin mimarıdır. Bu piramidi yaparken eski Mısır yazılarında kutsal olan Üçgenden (firavunu sonsuzluğa taşıması için) ve merdivenden (firavunu sonsuzluğa daha rahat ulaştırması için) yararlanmıştır.

İmhotep Mısır'da iyi bir hekimdi. Tıbbın babası olarak kabul edilen Hipokrat'dan yüzyıllar önce modern tıbbı kullanmıştır. İmhotepin mezarı hâlâ bulunamamıştır ama hastalarını tedavi ederken kullandığı oda bulunabilmiştir ve modern tıbbı kullandığı kanısına bu yolla varılmıştır.

(10 bin yıllık) Japon Piramidi

1985 yılında Japonya'nın Okinawa Adası yakınlarındaki Yonaguni'nin açıklarında dalış yapan bir balıkadam, hiç beklemediği bir görüntüyle karşılaştı. Suyun metrelerce altında, dipte, derinlere doğru alçalan basamaklarıyla garip bir antik kalıntı uzanıyordu önünde. İlkin göz yanılması sandı, basamaklara yaklaşıp inceledi, yapının çevresini dolaştıkça şaşkınlığı daha da arttı. Bilinmez bir zamandan beri suyun altında yattığı belli olan bu basamaklı yapı, düzenli kıvrımlara, son derece hassas açılara sahipti. Balıkadam, sudan çıkar çıkmaz bildiği her yere bu bulusunu haber verdi. Yonaguni sularının dibindeki bu esrarengiz yapının sırrı henüz tam olarak çözülebilmiş değil. Ama seksenlerden bu yana dalış yapanların olduğu kadar, jeologların ve arkeologların da ilgi odağıdır.

Jeanne D'arc

Fransa'nın yüzyıllar boyunca sembolü, ülkeyi kurtarmak için Tanrı tarafından görevlendirilmiş güzel çoban Jeanne d'Arc efsanesinin, geçmişte İngilizler karşısında zor durumda bulunan Fransız sarayı tarafından uydurulmuş bir "psikolojik silah" olduğu ileri sürüldü.

Konuyu 10 yılı aşkın süredir araştıran ve "L'affaire Jeanne d'Arc" (Jan Dark Davası) adlı eserin yazarları gazeteci Marcel Gay ve Roger Senzig, Fransız kahramanın isminin dahi bir "sapkınlık" olduğunu belirterek, Jeanne d'Arc'ın asıl isminin Jeanne d'Orleans olduğunu iddia ettiler. Jeanne'ın bilinen 19 mektubundan, sadece 3'ü kendi imzalı olan 5 tanesini inceleyen yazarlar, bu mektuplardan hiçbirinde Jeanne'ın kendisine d'Arc demediğini gördüler.

Efsane kahramanın kökenlerinin de tartışmalı olduğunu belirten yazarlar, çoban olduğu söylenen Jeanne'ın Rouen'deki duruşması sırasında "hiçbir zaman koyun veya başka bir hayvan gütmediğini" söylediğine, çok iyi ata binen Jeanne'ın ayrıca

saray Fransızcasına sahip olduğuna işaret ettiler. Gay ve Senzig, Jeanne'ın ölümüyle ilgili de pekçok soru bulunduğunu belirterek, tarihte anlatıldığı gibi eğer 1431'de Jeanne d'Arc yakılarak öldürüldüyse, "Fransa'nın Bakiresi"nin daha sonra Fransa'nın Metz, Belçika'nın Arlon, Almanya'nın Köln ve hatta 1436'da Fransa'nın Orleans kentlerinde görüldüğüne dair yüzlerce belgenin varlığının ne anlama geldiği sorusuna dikkati çektiler. "15. yüzyılda aynı bugünkü gibi kamuoyu manipüle ediliyordu, bu bir gizli diplomasiydi. Efsane güzel, ama gerçek daha güzel" diyen Marcel Gay, İngilizlere karşı zor durumda bulunan Fransız kraliyetinin "psikolojik silahı" olan ve asıl ismi Jeanne d'Orleans olan Jeanne d'Arc efsanesi ile ilgili tezlerinin çok sayıda belgeye dayandığını belirtti.

Kabbala

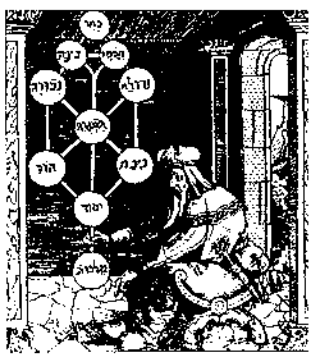

Kabala veya Kabbala, Tanah'ın mistik bir şekilde yorumlanışı esasına dayalı antik Yahudi öğretisidir. İlk başta sözlü olarak ve ezoterik metodlarla (şifreleme dahil) muhafaza edilmiştir. Orta Çağ'da zirvesine ulaşmıştır. Hasidizm'de önemli bir yer tutar.

Kabbala (İbranice "alma", Standard İbranice Qabbala, Tiberian İbranice Qabbālāh; muhtelif şekillerde yazılabilir; mesela: Cabala, Cabalah, Cabbala, Cabbalah, Kabala, Kabalah, Kabbala, Qabala, Qabalah, Kaballah) "alma, kabul etme" anlamına gelen "qibbel" kökünden gelir. Rabbi İbranicesinde qabbalah "gelenek" demektir.

Bu öğretiye göre Tanrı bütün kainatı 10 Sefirot (Sayılar) aracılığıyla yaratmıştır. Sefira ya da çoğulu Sefirot'un sayısı on adet'tir. Sefirotların sayısı değişmez; toplam 10 dur. Bu sayı bir ek-

sik ya da bir fazla olamaz. 10 Sefirayı birbirine bağlayan 22 yol vardır. Bu 22 yol Eski İbrani Alfabesindeki 22 harfe denk düşer. Her İbrani harfinin bir anlamı bulunmaktadır.

Kayıp Kitap Barbanas İncil'i

Bugüne kadar müslümanlar şöyle düşündüler: Madem ki İncil'i alan İsa'dır, o halde, şimdi hıristiyanların elinde bulunan dört İncil'in kayıtları doğru olamaz. Ama geçtiğimiz yüzyıl içerisinde bir bölüm müslüman tarafından barnabas İncil'i gerçek İncil olarak yüceltildi. Bu arada diğer dört İncil'in ise samimi ve özgün olmadığı üzerine daha önceleri yine müslümanlarca ileri sürülmüş iddialar ya unutuldu ya da gözardı edildi. Barnabas İncil'inde bilinen bazı islam tezlerine yer verilmiştir: İsa'nın tanrı'nın oğlu olmadığı, haçta ölenin İsa değil, yahuda iskariyot olduğu, İsa'nın Muhammed'in geleceğine dair peygamberlikte bulunmuş olması vs. gibi... Bu tür beyanlar, ne yazık ki, bir kısım müslüman için Barnabas İncili'nin doğruluğunu kabule yeterli görünmektedir.

Barnabas İncil'inin bilinen tek kopyası italyanca el yazması şeklinde olup viyana kütüphanesindedir. Bu metin laura ve lonsdale ragg tarafından ingilizceye çevrilerek düzenlenmiş ve italyanca ve ingilizce olarak 1907 tarihinde yayımlanmıştır. O günden sonra da bu çalışma arapçaya, urdu diline ve diğer lisanlara çevrilmiştir.

Nereden bakılırsa bakılsın, mevcut tüm kanıtlar Barnabas İncil'inin avrupa menşeli ve aşağı yukarı ondördüncü asır hatta belki de daha sonrasına ait bir taklit olduğunda birleşir. Yazarı sadece Kutsal Kitap'ın İncil kısmındaki bilgilerden faydalanır ve kendi inanışına bağlı olarak da bazı kayıtları ya çıkartır ya da değiştirir. Ancak bundan ayrı olarak, ve diğer coğrafi ve tarihsel yanlışların yanı sıra aşağıda verilen örnek bile bu eserin yazarının sadece İncil ile değil, aynı zamanda Kur'an ile de ters düştüğünü gösterecektir:

Rahip cevap verdi: "....bize doğruyu söylemen için sana yalvarıyorum. beklediğimiz tanrı'nın mesih'i sen misin?" İsa cevap verdi: "gerçekten ben o değilim, çünkü o, benden önce yaratıldı ve benden sonra gelecektir." (l.&l.ragg, bl:96)

Barnabas İncil'ine göre İsa, mesih değildir. Bu hüküm hem İncil ile ve hem de Kur'an ile çelişir. Çünkü her iki kitaba göre de yalnızca İsa, mesih'tir. üstelik barnabas İncil'i, İsa'dan christ (mesih) diye bahsetmekle büsbütün karışıklık yaratır. öyle görünüyor ki, barnabas christ sözcüğünün ibranicedeki mesih'in grekçe karşılığı olduğundan habersizdi.

Kayaya gömülü çekiç

Tahta sap ve demir tokmaktan oluşan bu çekiç, 1936'da Teksas'ta 400-500 milyon yıllık bir kayanın içine gömülü olarak bulundu. Modern bir aletin tarih öncesi bir kaya kütlesinin içine nasıl girdiği bir yana, çekiçte kullanılan demirin günümüz demirlerinden bile saf olması bilim adamlarını hayrete düşürdü.

Kazıklı Voyvoda

Voyvoda III. Vlad, Drakula ya da Kazıklı Voyvoda (Rumence: Vlad Tepeş) 1448, 1456-1462 yılları arası ve 1476 yıllarında Eflak beyliğinin voyvodası (prens) idi.

Voyvoda III. Vlad düşmanlarını (özellikle esir aldığı Osmanlı askerlerini) kazıklara çakarak işkenceyle öldürmesiyle tarihe geçmiştir. Sonradan Bram Stoker'ın Drakula romanına ve Drakula filmlerine konu olmuştur.

Kennedy

1963 yılında Amerika'nın Dallas şehrine yaptığı bir ziyaret sırasında John F. Kennedy bir suikast sonucu öldürüldü. Söz konusu suikast Zapruder adlı bir kişi tarafından 8 mm'lik Bell&Howell kamerası ile görüntüledi. Tüm soruşturmaların ana inceleme dayanağı bu görüntüler oldu. Zapruder milyoner oldu bu sayede. Aynı gün içinde Lee Harvey Oswald suikast suçundan tutuklandı, fakat iki gün sonra Oswald'ın kendisi de Jack Ruby isimli bir kişi tarafından Dallas polis karakolunun bodrum katında vurularak öldürüldü. Suikastta İtalyan yapımı olan Manlicher Carcano dürbünlü tüfeğin kullanıldığı açıklandı. Kennedy üstü açık araba ile halkı selamlar iken ilk kurşun ensesinin altından girip kravat düğümünden çıkmış, ikinci mermi Dallas Valisi Connaly'i sırtından ağır yaralamış, üçüncü ve ölümcül darbe Kennedy nin kafasının üst bölümünü parçalamıştır. O şekilde araç doğrudan hastaneye yönlenmiş ancak Kennedy tüm çabalara karşın kurtarılamamıştır. İlk atış ile son atış arasında yaklaşık 5-6 saniye bulunmaktadır. Ancak olayı araştıran FBI ajanlarının hiçbirisi nişan almaksızın bile benzer şekilde ateş etme başarısını gösterememiştir. Kullanılan silahın en son olarak 1945 yılında üretilmiş olan ve mermilerin tek tek hazneye sürüldüğü kollu mekanizma ile çalışan bir silahtır. Üç merminin ayrı ayrı sürülmesi ve nişan alınması bu kadar sürede başarılamamıştır (suikast sırasında 5 atış olduğuda iddia edilir fakat bunların yankıdan kaynaklandığı varsayılmıştır).

ABD'nin o zamanki başkan yardımcısı olan Lyndon B. Johnson, yemin ederek Kennedy'nin yerine 36. başkan olarak göreve başladı. Kennedy'ye yapılan bu suikastin arkasında İsrail olduğu iddiaları vardır. Bunun nedeni ise Kennedy'nin İsrail'in nükleer programına karşı çıkmasıdır. Mordehay Vanunu isimli

İsrailli bir nükleer tesis işçisi, yaptığı açıklamada "Amerikalı denetçiler tesislere geldiğinde silahlar özel yapım duvarlara saklandı" demiştir. Bu açıklama üzerine büyük tehditler alan Vanunu bir daha bu konu hakkında açıklama yapmamıştır. Bununla birlikte Kennedy suikasti sorumlusunun bir İsrail milliyetçisi tarafından öldürülmesi bu işin arkasında Mossad'ın olabileceği şüphelerini artırmaktadır. Çünkü Kennedy'nin İsrail'in nükleer programını eleştirmesi ve ona destek çıkmaması bu suikastin başlangıç noktası olabilir. Doğaldır ki bütün bunlar kanıtlanamamış varsayımlardan ibarettir.

Bir diğer iddia ise bölge savcısı Jim Garrison'ın ortaya attığı Pentagon, FBI, CIA ve Gizli Operasyonlar birimlerinin ortak bir suikast planladığıdır. Jim Garrison suikast ile birlikte başkan yardımcısının göreve atanması sebebi ile hükümete gizli bir darbe yapıldığını iddia etmiştir. Suikastte 3 nişancının olduğu iddia etmiş ve Clay Shaw adlı işadamının suikastde parmağı olduğu gerekçesiyle sanık olarak. göstermiştir. Fakat gerek delillerin kaybolması, gerek olay gününde görgü tanıklarının çoğunun ifadelerinin kayıt altına alınmaması ve ulusal arşivdeki delillerin ulusal güvenlik sebebi ile gösterilmemesi yüzünden Clay Shaw suçsuz bulunmuştur. 1963'te Gizli Operasyonlar Şefi olan Richard Helms, Clay Shaw'un CIA için çalıştığını 1979'da kabul etmiştir. Meclisin Suikast Araştırmaları Komitesinin dosyaları, 2029 yılına kadar mühür altında olucaktır.

Bu güne kadar söz konusu cinayet aydınlatılamadı. Cinayetlerle uzaktan yakından ilgisi veya bilgisi olan tüm kişiler birer birer delil bırakılmadan ortadan kaldırıldı. Abraham Lincoln'den sonra John F. Kennedy' nin de suikastı ABD halkında derin izler bıraktı.

Kennewick İnsanı

İlk Amerikalılar, bilimadamları arasında çok heyecan uyandıran muammalardan biridir. Washington'daki Benton Co-

unty'de 1996'da Kennewick İnsanı'nın bulunmasıyla bu heyecan daha da artmıştır. Bir ırmak kıyısından bir insan kafatası ile bazı kol ve bacak kemikleri çıkarılmıştır.

Bu kemiklerin, ölüm zamanında 40-45 yaşında, yaklaşık 1,73 boyunda, aşınmış dişli, beyaz ırktan bir erkeğe ait olduğu tespit edilmiştir. Arkeolog James Chatters ilk başta çağdaş bir Avrupalı'yla karşı karşıya olduğunu sanmış, ancak yakın inceleme sonunda sağ kalçada iyileşmiş bir yara içinde bir tür ok başı bulmuştur.

Bunun üzerine yapılan radyokarbon testlerinde iskeletin 9330 ile 9380 yıl öncesinden kaldığı anlaşılmıştır. Bu kemikler, böylece Kuzey ve Güney Amerika'da bulunan en eski insan kalıntısını göstermektedir. Yapılan bilgisayarlı tomografi sonunda esrarengiz nesnenin yaprak biçimli bir taş ucu olduğu anlaşılmıştır.

ABD'nin Toprak İşleri Yönetimi, hemen bütün araştırmaları durdurmuş ve kemikleri federal yasalar uyarınca beş kabileye vereceğini ilan etmiştir. Bunun üzerine bir grup arkeolog Toprak işleri Yönetimi'ni mahkemeye vermiş ve bu da bilimadamlarını devletle ve Amerikan yerlileriyle karşı karşıya getirmiştir. Dava bu kitabın yazılması sırasında henüz bir çözüme kavuşmuş değildi.

Kennewick İnsanının iskeleti, bilimsel bakış açısından erken tarihi ve olağanüstü anatomik çizgileriyle büyük ilgi çekmektedir. İlk incelemeden çıkan sonuca göre, kafatası, yakın zamanların Amerika yerlilerinden çok, çağdaş Batı Avrupalıların kafatası yapısına benzemektedir.

Yakınlarda yayınlanan bilimsel bir raporda James Chatters, Kennewick İnsanının kemiklerinin, çağdaş Amerikan yerlilerin-

kinden, özellikle de Kuzey Amerika'nın kuzeybatısında yaşayan yerlilerinkinden önemli farklılıklar gösterdiğini belirtmektedir. Ancak Kennewick İnsanı, bilinen aynı yaşlardaki altı diğer Paleo-Kızılderili erkekle aynı ortak hatları taşımaktadır.

Bunların hepsinin kafatasları uzun, yüzleri geniş, burunları dar ile orta arasıdır. Uzak kuzey insanlarının karakteristiği olan daha uzun düz yüzler ve daha kısa kol ve bacakları değil de, tropik kökenin izlerini gösterirler.

Kennewick İnsanı daha uzundur, yüzü daha çıkıktır ama genel olarak yüz hatları sıradışı değildir. Ölüm yaşı bile 32 ile 45 yaşlarında ölen Paleo-Kızılderili erkekler için gayet normaldir. Kennewick İnsanı'nın iskeleti, Kuzey Amerika'nın ilk insan yerleşmesinin sandığımızdan daha karmaşık olduğunu, küçük Taş Devri gruplarının Kuzey ve Güney Amerika'ya Buzul Çağı sonlarında ya da hemen sonra uzun bir zaman dilimi içinde küçük gruplar halinde girdiklerini göstermektedir.

İlk Amerikalılar'ın kim oldukları ve nereden geldikleri muamması, nüfusun çok az ve kamp yerlerinin geçici olması nedeniyle, geçmişin en büyük bilmecelerinden biridir. Burada asıl heyecan veren, erken Avrupalı iskânı ya da Kuzey Atlas Okyanusu üzerinden Buzul Çağı sırasında yapılan göçler değil, arkeolojik, biyolojik ve dil ipuçlarının oluşturduğu bu en dağınık problemi çözebilmenin meydan okuyuşudur.

Keops

Mısır'daki üç büyük piramit ve özellikle de "Büyük Piramit" olarak anılan Keops, ilk başta devasa boyutlarıyla insanlar üzerinde büyük bir hayranlık uyandırmıştır. Bugün de buraları gezen turistler, bu yapılar karşısında aynı hayranlığı duymaktadır. Ancak bu devasa yapıla-

rın insanı hayrete düşüren tarafı sadece boyutları değildir... Keops, Dünya üzerindeki bulunduğu yer itibariyle de gariplikerle doludur... Örneğin Piramidin tara uç noktasından geçen meridyen, kara ve denizleri iki eşit parçaya böler.

Keops'un tam olarak tabanından geçen 30. Kuzey Enlemi de Dünya üzerindeki bazı gizemli noktalarla irtibatlıdır. Gize'den aynı uzaklıkta olmak üzere Batı'da Bermuda Üçgeni, Doğu'da ise Japonya açıklarındaki Ejder Üçgeni bu enlemin üzerinde yer alır Merkezi Gize olan bu her iki simetri içinde bulunan bölgelerin geçmişi bugün bile açıklanamayan yaşanılmış bir dizi esrarengiz olaylarla doludur Üstelik aynı enlem Tibet'in gizemli başkenti Lhasa üzerinden de geçmektedir.

Piri Reis Haritası'nın Odak Noktası

Gize'yi coğrafi özelliği bakımından dikkat çekici hale getiren bir diğer belge de kuşkusuz ki, bir zamanlar tüm dünya kamuoyunu meşgul eden ve çeşitli iddiaların ortaya atılmasına neden olan ünlü Piri Reis Haritası'dır. Elimizdeki mevcut parçalardan anlaşıldığı kadarıyla bu haritanın projeksiyon sistemi Gize üzerinde odaklanmıştır.

Kız Kulesi Efsanesi

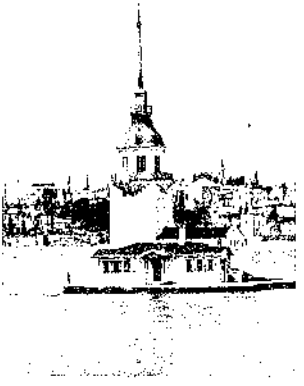

Boğaz girişindeki kayalık üzerine kurulmuş küçük, şirin bir kuledir. İstanbul'un sembollerinden birisidir. Tarih içinde gözetleme kulesi, deniz feneri olarak kullanılmış, Boğaz girişini belirten bir mihenk noktasıdır. Geçen yüzyıldaki görüntüsünü koruyan kule turizme tahsis edilmiş lokanta ve seyir balkonu ile servis vermektedir. Suların, karasevdanın ve söylencelerin gizemini taşıyan Kız

Kulesi, İstanbul'un en romantik ve gizemli mekânlarından biri. Alımlı, sevdalı ve denizin ortasında bir başına, yapayalnızdır...

Kendi kendine yeten bir tarihe sahip olan mekân, yüzyıllardır anlatılan efsaneleriyle de bir ilgi odağıdır. Kızkulesi ile ilgili anlatılan ilk hikâye; Ovidius'un kaydettiği bir aşk hikâyesidir. Zamanında Üsküdar sırtlarında Tarnıça Afrodit adına bir tapınak vardır. Hero'da genç kızların görev yaptığı bu tapınağın rahibelerindendir.

Kulede kumrulara bakmakla görevlidir. Aşka yasaklıdır. Her ilkbaharda doğanın uyanışı adına tapınak çevresinde törenler yapılır, çevre şehirlerden insanlar akın akın tapınağın çevresine gelir, yenilir içilir, aşkı bulamayanlar Afrodit'e mabedinde yakararak aşkı yaşayabilmek için yakarırlar. Boğazın karşı kıyısında oturan Leandros'ta bu törene katılmak için tapınağa geldiğinde Hero'yla karşılaşır. Birbirine aşık olan iki genç, Leandros'un gece kuleye gelmesi ile aşklarını kutsarlar. Kızkulesi her gece iki gencin gizli aşkına tanıklık eder. Leandros'un yüzerek kuleye geldiği fırtınalı bir günde kıskanç bir rahip feneri söndürür. Karanlıkta yolunu kaybeden Leandros boğazın sularına gömülür. Sevgilisinin öldüğünü gören Hero da kendini Kızkulesi'nden Boğazın sularına bırakır.

Kuleyle ilgili söylencelerden biri de Kleopatra'nın sonuna benzer bir sonun anlatıldığı yılan hikâyesidir. Kehanete göre kralın birine, çok sevdiği kızı onsekiz yaşına geldiğinde bir yılan tarafından sokularak öleceği söylenir. Bunun üzerine kral denizin ortasındaki bu kuleyi onararak kızını buraya yerleştirir. Kaderin kaçınılmazlığını kanıtlarcasına, kuleye gönderilen üzüm sepetinden çıkan bir yılan, prensesi zehirler. Kral, kızına demirden bir tabut yaptırarak Ayasofya'nın giriş kapısının üstüne yerleştirir. Bugün bu tabutun üstünde iki delik vardır. Yılanın ölümünden sonra da onu rahat bırakmadığına dair hikâyeler anlatılır.

Kızıl Elma

Türkler özellikle Oğuz Türkleri için Kızılelma, üzerinde düşünüldükçe uzaklaşan ancak uzaklaştığı oranda cazibesi artan ülküler veya düşlerdir.

Kelimenin tam olarak ne zaman, nerede ve nasıl geçtiği bilinmemekle birlikte tarihi akış içerisinde hep batı yönünde ilerlemenin bir sembolü olmuştur.

İstanbul'un Fethi'nden sonra, Kızılelma'nın, Roma'da bulunan Saint-Pierre Kilisesinin mihrabındaki altın top olduğu ileri sürülmüştür.

Kızılelma, Türkler tarafından değişik şekillerde tasvir edilmiş olup bazen bir belde bazen bir taht ya da parıldayan ve dünya hâkimiyetini temsil eden som altından yapılma kızıl renkli bir küre olmuştur.

Bu altın top bazen zaferin işareti, bazen hâkimiyetin sembolü, bazen de fethedilmek üzere hedef seçilen yerin sembolü olarak ifade edilmiştir. Çok eski bir Türk inanç ve töresi olan Kızılelma, Türkistan'dan Hazar Denizi'nin doğusundan gelen Oğuzların, Hazar kağanının ipek çadırının üzerinde hâkimiyetinin ifadesi olarak bulunan altın topu (Kızılelma'yı) ele geçirmeyi ülkü edinmişler.

Türkler, inandıkları Gök Tanrı'nın dünya hâkimiyetini kendilerine ihsan ettiğine iman etmişlerdi.

Klev Astronotu

Ünlü 'Klev Astronotu'. Bu heykel Avrupa'da bulunan 'uzay adamı' özelliklerini gösteren tek buluntudur. Yaşı çok eskidir.

Kristal Kuru Kafa

Maya dönemine ait 1000 yıllık bu kristal kuru kafa, tek bir blok kristal üzerine oyma olarak yapılmıştır. Nasıl yapıldığı hâlâ

anlaşılamayan kuru kafanın altından tutulan ışık, doğrudan göz çukurundan yansımaktadır. Bu teknolojinin bugün bile mümkün olmadığı söylenmektedir.

Kurt Adam

Bir insanın bir hayvan, özellikle de kurt biçimine girebilmeye yetenekli olması, kurtadam söylencesinin çıkış kaynağı hakkında yeterli bir açıklama değildir. Çok eskiden beri çeşitli kaynaklarda ve toplumlarda kurtadam öykülerine rastlanmaktadır. Farklı coğrafyalarda yaşayan insan topluluklarında sadece kurtadamlık değil çeşitli insan hayvan karışımı yaratıklarada rastlanmaktadır. İskandinavların Ayı Adamları, Kızılderililerin Bizon Adamları, Afrikalıların Sırtlan Adamları, Türklerin İtbarak'ları, ve İstanbul'un Kedi Kadınları bunlara örnektir.

Eski Yunanlılar ve Karadeniz'in kuzey kıyılarına yerleşmiş Scythia soyu, bölge yerlileri Neurianları sihirbaz olarak kabul ediyorlardı. Bu olağan üstü büyücülerin her yıl birkaç gün için kurda dönüştüklerine inanıyorlardı. Tarihin babası olarak nitelendirilen M.Ö. 5. yüzyılda yaşamış olan eski Yunanlı Heredot ise dilediklerinde kurda, dilediklerinde insana kolayca dönüşebilen bir insan türünden söz etmektedir..

Bir görüşe göre yüzyıllar önce, insanlığın erken tarihlerinde kurtadam doğal olmayan bir istekle insan etine açlık duyan bir canlı türü olarak kabul edilirdi. Bu insan, çeşitli büyülerin yardımıyla dilediğinde yırtıcı bir kurda dönüşmenin bir yolunu bulmuştu. Eskilerin söylediğine göre, kurda dönüşen kişi insan sesini ve insan gözlerini muhafaza eder. Ancak vahşi dört ayaklı kurdun kuvvet ve kurnazlığını taşırdı. Kurtadamın kim olduğunu ses ve gözlerinden tanımak mümkündü.

Kutsal Kâse

Kutsal Kâse ya da Graal (İng: Holy Grail, Fr: Graal), Hristiyan Mitolojisinde, İsa'nın Son Akşam Yemeği'nde kullandığı iddia edilen, mucizevi güçleri olduğuna inanılan kap. Aramatyalı Yusuf'un, çarmıha gerilen İsa'nın damlayan kanını Kutsal Kâseye koyduğuna inanılır.

Kutsal Kâse'den ilk kez, 12-13. yüzyıllarda yazılmaya başlanmış olan Kral Arthur ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri efsanelerinde bahsedilir. Graal efsanelerinin ilham kaynağı, muhtemelen Kelt Mitolojisi'dir. Kelt Mitolojisinde bolluk kaynağı boynuzlara, hastaları iyileştiren ve ölüleri dirilten kazanlara vs. sıkça rastlanır.

La Madonna e san Giovannino

Filippo Lippi tarafından yapılan "La Madonna e san Giovannino" tablosudur. (15. yüzyıl) Tablodaki koyu renkli ve ışık saçan cisim sanki hareket ediyor gibidir. Çünkü seyredenler vardır. Roma döneminde olduğu gibi günümüzde de "ufo" fenomenleri aynı şekilde gözlenmektedir.

Leprikon

(Modern İrlandaca: leipreachán, diğer kullanımları: leprechawn-lubberkin-lepracaun) İrlanda mitolojisinde İrlanda Adası'nda yaşadığına inanılan yeşil giyinen, ayakkabıcılıkla uğraşan küçük vücutlu cinler. İrlandalı mitoloji araştırmacılarının söylediklerine göre Celt ırkı insanların İrlanda adasına ayak basmadan önce burası Leprikonların ortak yaşam alanıydı.

Leprikonlar ve diğer yaratıklar Celt ve Celt öncesi tarihin birer sembolüdür.

Ayakkabı yapımıyla para kazandıkları, çok zengin oldukları ve savaş zamanında birçok hazine gömdükleri söylenir. Efsaneye göre bir Leprikonla karşılaşıp gözgöze gelen kaçamaz ve o anda ortadan kaybolur.

Lost

Sydney, Avustralya'dan Los Angeles' a uçan ticari bir uçağın Güney Pasifik civarında düşmesiyle esrarengiz tropikal bir adada kazadan sağ kalan kimselerinin yaşamlarını anlatan Amerikan yapımı olan bir dizidir. Her bölüm tipik olarak, bir karakterin flashbacklerle geçmişiyle birlikte anlatılmaktadır. Dizinin yaratıcıları Damon Lindelof, J. J. Abrams ve Jeffrey Lieber'dır. Bölümler Oahu, Hawaii'de çekilmektedir. İlk bölüm olan Pilot bölümü 22 Eylül 2004'de yayına girmiştir. ABC Studios, Bad Robot Productions ve Grass Skirt Productions tarafından yapılan dizi, ABD'de ABC televizyonundan yayınlanmaktadır. Müziklerini Michael Giacchino bestelemiştir. Büyük oyuncu kadrosu ve çekimlerin Hawaii'de yapılmasının maliyeti ile Lost en pahalı televizyon yapımlarından biridir. Dizinin sadece ilk bölümü için 14.000.000 $ harcanmıştır.

ABD'de yayınlandığı ilk yılda bölüm başına 16 milyon izleyici ortalamasına ulaştı. 2005'te En İyi Drama Dizisi dalında Emmy, 2006'da En İyi Televizyon Draması dalında Altın Küre ve 2006'da En İyi Oyuncu Kadrosu dalında SAG Ödülü de dahil olmak üzere birçok ödülün sahibi oldu.

Lût Gölü'nün Hazineleri

Bakır Tomarları hazinesi, hayal ya da gerçek, herhalde Kudüs Tapınağı hazinesidir.

1940'lı yılların sonunda o sırada İngiliz Krallığı'nın Filistin Mandası'nda olan Lût Gölü'nün kuzeybatı kıyısı yakınlarındaki Kumran mağaralarında bir rastlantıyla gizli bir tomar deposu bulunmuştu, İngilizler'in bölgeden çekilmesi üzerine burası Ürdün Haşimi Krallığı'nın bir parçası oldu. Çoğu deri üzerine yazıldıktan sonra tomar haline getirilip küplere konulmuş belgeler birkaç mağaraya yayılmıştı.

Tomarların, Tevrat'ın bütün kitaplarından parçalarla muhtemelen Kumran'da yaşamış bir mezhebin edebiyatını içerdiği anlaşıldı. Bu belgelerin hepsine birden Lût Gölü Tomarları adı ve-

rildi. Bunların arasında, yapıldığı metalden adını alan Bakır Tomarı hepsinin en garibidir.

Bu tomarlar, Tevrat'ın en geç İS 70 yılında bugünkü biçimini aldığının saptanmasını sağlamış, Filistin tarihinin İ.Ö. 4. yüzyıldan IS 135'e kadar yeniden yazılmasına ve ayrıca erken Hıristiyanlık ile Yahudilik arasındaki geleneksel ilişkilerin açıklanmasına da yardımcı olmuştur

Maya Takvimi

Mayalar Güney Amerika bölgesinde yaşamış uygarlıktır. M.Ö. 600 dolaylarında yükselişe geçmiş, M.S. 3. yüzyılda altın çağına (klasik dönem, M.S.250-900) adım atmış, İspanyol işgali ile yıklıma sürecine girmiştir. Son Maya devleti ise 1901'de başkentinin (Chan Santa Cruz) Meksika tarafından işgaliyle ortadan kalkmıştır. Günümüzde hâlâ mayalılar bulundukları yerlerde yaşamakta ve ve maya dillerinin bazılarını konuşmaktadır. Mayalar özellikle astronomi bilgileri şaşırtıcı bir biçimde ileri düzeyde olmuş. Güneş, Ay ve Mars gibi bugün amatör gözlemcilerin dahi gözlemleyebildiği yakın cisimlerle değil, neredeyse bütün uzak yıldızları, yıldız gruplarını ve bunların hareketlerini gözlemlemişlerdi. Hatta bu gözlemleri sayesinde bir yılı bizim bugün süper bilgisayarlarla hesapladığımız süreden milyonda bir hata payı ile hesaplamışlardı.

Yıl 2012

Mayalara Göre; "Sonun Başlangıcı"

Mayaların takvimi 2012 yılında bitiyor bu son değil sonun başlangıcı olarak adlandırılıyor. Daha önce insanoğlu dörk kez geriledi şimdi yükselme devri işaret ediliyor. 22 Aralık 2012'de içinde bulunduğumuz çağ bitecek yepyeni bir çağ başlayacak. İşin ilginç

yanlarından biride daha önceki bahsetttkileri çağlarda küresel felaketler başlangıc olmuş. Şuan içinde bulunduğumuz küresel ısınma, buzulların hızla erimesi gibi. Mayalar'a göre de daha önce yaşanan dört çağda tıpkı bu şekilde sona erdi" diyor.

Peki tüm bu bilgiler bilimsel olarak ortaya konup kanıtlandı mı?

Dünyanın en az dört kez kutupsal kayma (kuzey ve güney kutbu) yaşadığı bilimsel verilerle kanıtlandı. En son Discovery kanalında dünyanın manyetik alanının belirli periyotlarla nasıl değiştiğini bilimsel çevreler açıkladı. Hatta bilgisayar ekranındaki üç boyutlu animasyonlarla gösterimi yapıldı. Şu anda dünyanın manyetik alanında muazzam bir değişim var. Bunun da en büyük nedeni güneşte meydana gelen değişimler. İlginç olan Mayalar bunu biliyordu. Konunun bir diğer yanı da Mayalar'ın bununla da yetinmeyip, gelecekte tüm insanlığı etkileyecek trajediyi bizlere şifreli bir şekilde duyurmuş olmalarıdır. Bu şifreye göre dünya için 2012 yılı çok önemli.

Mayalara göre "zamanın sonu" yeni çağda bizleri ne bekliyor?

Aslında yükleş döneminin daha önce başladığını 2012 nin final yılı olduğu belirtiliyor. Bizleri bekleyenler ise ruhsal aydınlanmalar ve fiziksel değişimler.21 aralıkta bizi bekleyenler;

1-Zamanın ve uzayın kalbindeki kapı açılacak

2- Evren yeniden doğacak, yeniden yaratılacak

3-Döngünün sıfır noktasına erişeceğiz, toplu ruhsal doğuş anı

4- Bizim basit doğamız ters yüz olacak.

22 Aralık 2012 tarihi konusunda hiç şüphe yok mu?

Ancak bu tarihlemede iki yıllık bir hata payı bulunabileceği de gözardı edilmemelidir. Bunun sebebi Maya Takvimi'nin bizim kullandığımız Gregoryen Takvimi'ne çevrilişinde M.Ö. 1'den M.S. 1'e geçilmiş olmasıdır. Aradaki 0 atlanmıştır. Yaptığı araştırmada Astrofizikçi Cotterel de bu konuya dikkatleri çekmiştir.

Marduk

36 milyar km. uzaklıkta olup, 3661 yılda bir dönerek dünyaya yakın geçiş yaptığı iddia edilen gaz gezegen. İsmini Babil tanrılarının kralı Marduk'tan alır.

Sümer yazıtlarında bu gezegene Geçiş Gezegeni anlamına gelen Nibiru denir. Babil gökbilimcileri ise ona, güçlü tanrıları Marduk'un adını verdi. Mısır belgelerinde Milyonlarca Yılın Gezegeni diye geçiyor. Gezegenin neden olduğu en büyük felaketin 13.000 yıl önceki Nuh Tufanı olduğu iddia edilir. Son yörünge geçişini, MÖ 1649'da yaptığı iddia edilen Marduk, bir mite göre Thera yanardağının patlamasını da içeren bir dizi doğal âfete neden olmuş, Mısır'dan Çıkış mitlerine esin kaynağı oluşturmuş, yakındoğu başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde siyasi ve sosyal dengeleri altüst etmiştir.

Maya kozmolojisine göre içinde bulunduğumuz çağın, yani Beşinci Güneş'in bitiş tarihi olan 2012 yılının baş kahramanı yine bu gizemli gök cismidir. Mayaların takvimine göre Marduk'un dünyaya yaklaşma tarihi kesindir. Binlerce yıl önce Meksika'da Mısır piramitlerine benzeyen dev anıtlar inşa edebilen Maya kavminin bu takvimi nasıl bir bilgiyle hazırladığı tam olarak bilinmiyor. Aynı tarihlerdeki Sümer, Akat ve Babil belgelerinde de aynı dev gezegenden ya da gök cisminden sembolik olarak söz ediliyor. Hititler ve Asurlar Marduk'u kil tabletlere resmetmişlerdir. Bu tabletler şu anda İstanbul'daki müzelerdedir.

Bilim çevreleri tarafından son yıllarda Güneş Sistemindeki 9. gezegen olduğu belirlenmiş ve belirli aralıklarla Dünya'ya çok yaklaştığı tespit edilmiştir. Sümerler tarafından Nibiru olarak adlandırılan gezegenin, bugüne kadar sadece 1983 yılında IRAS kızılötesi teleskopu sayesinde görülebildiği iddia edilmektedir.

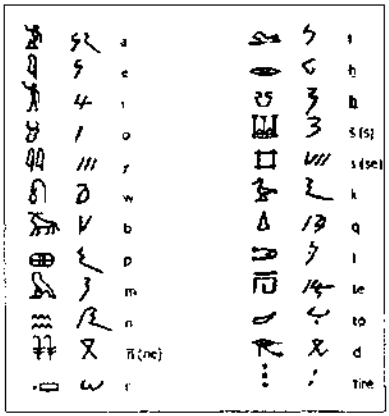

Meroe Yazısı

Meroe uygarlığı eski Mısır'ın bir parçası değil, Sahra-altı Afrikası'nın en önemli ilk devletlerinden biriydi. Uygarlığın arkeolojik kökenleri İ.Ö. 3. binyıla kadar giderse de, tarihe girişi -Mısır hiyeroglif kitabelerinde yapılan atıflarla- yalnızca İ.Ö. 8. yüzyıldadır. Kuş kralları İ.Ö. 712-656 yılları arasında Mısır'ı fethetmişler ve 25. hanedan olarak kabul edilip merkezi Sudan'dan Filistin sınırlarına kadar uzanan bu imparatorluğu yönetmişlerdir. Kuş'ta İ.S. 1. yüzyıla kadar Mısır hiyeroglifleri kullanılmıştır. Ancak bunlar Mısır yazısı gibi hem hiyeroglif hem de hiyeroglifin bir tür el yazısı versiyonu gibi olan Meroe yazısıyla birlikte kullanılmıştır.

Meroe ve diğer yerlerde bulunan Mısır/Meroe çift-dilli kısa kitabeler bilimadamlarının, özellikle de Francis Llewelyn Griffith'in Meroe yazısının fonetik değerlerini çözmelerine imkân vermiştir. Çoğu Mısır yazısından alman yalnızca 23 hiyeroglif işaret (ve aynı sayıda hiyeroglifin el yazısı versiyonuna benzeyen yazılar) vardı. Diğer bir deyişle Meroe hiyeroglifleri görsel bakımdan Mısır hiyerogliflerine benzese de, aslında bir alfabedir.

Bu nedenle Meroe adlarının çoğunu çevirebilir ve paralel Mısır kelimeleriyle kıyaslayarak ad olmayan bazı Meroi dilindeki kelimelerin anlamlarını tahmin edebiliriz. Ancak Meroe dili bir bütün olarak tam bir muammadır.

Elimizdeki kelimelerin Eski Nübye diline ya da bölgenin, Nil-Sahra ya da Afro-Asyatik ailesine mensup Afrika dillerinden herhangi birine benzerliği bulunamamıştır. Böylece basit bir dil çözümü yoktur: Mısır hiyerogliflerinin çözülmesinde anahtar olan Kıptî dilinin Sahra-altı eşdeğeri yoktur. Dilin çözümünde en iyi

ilerleme umudu çift-dilli, Meroe ve Mısır dillerinde yazılmış daha geniş bir metin bulunmasıdır.

Belki de Griffith'in ileri sürdüğü gibi Kuş krallığını yaratan insanların günümüzde Kızıldeniz yakınlarındaki doğu çöllerinde dolaşan ve adlarından "Bedevi" sözcüğünün türediği göçebelerin dili olan Beja'nın daha eski bir biçimini konuştuklarını öğreneceğiz. Bazı dilbilimciler ise, Meroe dilinin Nübye ya da Doğu Sudan dilleriyle akraba olduğunu da ileri sürmüşlerdir. Ancak kesin bir şey söylemek için hâlâ erkendir.

Megalitler

Bir yapı veya anıt oluşturmak amacıyla kullanılan büyük bir taştır. Bu yapılar bir veya birkaç megalitten oluşabilir. Megalitik sıfatı bu tür taşlardan yapılmış anlamını taşır, taşlar harçla değil birbirlerine geçmeli olarak bir arada dururlar. Sözcük, Yunanca megas (büyük) ve lithos (taş) sözcüklerinden türetilmiştir.

Megalitler başlıca iki grupta toplanabilir: Dayanak gerektirmeden ayakta duran taşlar; bunlar yalnızken "Menhir", bir doğru veya daire şeklinde dizilirse "Cromlech" (Kromlek) adını alırlar.

Tarih öncesi çağın en tanınmış megalitleri eski Avrupa'nınkilerdir. Kimi çok uzun olan tek taşlar vardır: İngiltere'nin en büyüğü olan Rudston megaliti 8,8 metredir. Fransa'nın en büyüğü Le Grand Menhir Brise ("Büyük kırık taş anıt") şimdi yerde dört parça halinde durmaktadır ve 280 ton ağırlığındadır.

Bu taşın, eğer başarıyla dikilmiş olsa boyu 20 metreyi bulacaktı. Brötanya'nın güney kıyılarındaki Menec megalitleri, 1100 metrelik bir alan boyunca uzanan 11 sıra 1099 granit megalitten oluşmuştur. Gene Fransa'da Cornec'teki paralel dizilmiş olanlar ise toplam 1935 adettir.

Kayanın uzun ve dar parçalar halinde bölünebildiği durumlarda ayakta duran megalitler, İskoçya'da Lewis adasındaki Callanish'teki gibi uzun ve incedirler.

Mithra Kültürünün Esrarı

Mithra Kültü, bildiğimiz kadarıyla, 1. yüzyılın sonlarına doğru Romada ortaya çıkmıştır. Kültün ana esrarı tanrı Mithranın bir mağarada beyaz bir boğayı öldürmesidir ve bu eylemin insanlığa kurtuluş getirdiğine inanılmıştır. Boğa öldürme sahnesi ("tauroctony") ülke boyunca tanrının bütün tapınaklarında (mithraeum) çok küçük farklılıklarla betimlenmişti.

Bazı mithraeumlarda resmedilmiş bir iki dize ile yakınlarda Berlinde bulunan bir papirüs parçası dışında herhangi bir ayin metni olmadığı için, Mithra Kültünün sırlarını çözmeye yarayacak elimizdeki tek ipucu bunlardır ve bu esrarı çözmek de hiç de kolay bir iş değildir.

Mona Lisa

(İtalyanca ve İspanyolca: La Gioconda; Fransızca: La Joconde), İtalyan Rönesans sanatçısı Leonardo da Vinci'nin eseridir. Tablodaki kadın, yüzündeki "gizemli gülümseme" ile sanat tarihinin bir parçası haline gelmiştir.

Leonardo, "Mona Lisa" tablosu için çalışmalarına 1503 yılında başladı ve eseri tamamlaması üç - dört yıl sürdü. Eser şu anda Fransa'daki Paris - Louvre Müzesi'nde sergilenmektedir. Ayrıca tablonun güvenliği gelişmiş bir X-ışını sistemiyle sağlanmaktadır.

Yüz ayrıntısı:

Mona Lisa" tablosunda betimlenmiş olan kişinin kimliği kesinlikle belirlenememiş olmasına karşın; sanat tarihçileri, modelin kimliği ile ilgili pekçok fikir yürütmüş ve iddialarda bulunmuşlardır. Leonardo hakkındaki ilk biyografiyi yazan Vasari, dönemin önemli kişilerinden biri olan Francesco del Giocon-

do'nun eşi Mona Lisa'nın tabloda resmedilen kişi olduğunu düşünmüştür. Bu kişinin kimliği ile ilgili sayısız iddiadan sadece biridir. İşte bu nedenle "Mona Lisa", aynı zamanda "Jocondo" olarak da anılır.

Bell Laboratuvarları'ndan, Dr. Lillian Schwartz Mona Lisa'nın, Leonardo'nun kendi-portresi olduğu fikrini ortaya atmıştır. Bunu savı ortaya atarken dayandığı kanıtlar, sayısal analizler yardımı ile elde edilen, Leonardo'nun ve tablodaki modelin yüz özelliklerinin aynı olduğununa dair sonuçlardır. Ayrıca bazı iddialar da Mona Lisa'nın Leonardo Da Vinci'nin yanında çalışan bir kişi olduğu yönündedir. Doğruluğu kanıtlanmasa da bu yönde iddialar vardır. Tablonun en önemli özelliği ise bir tek fırça darbesi bile olmamasıdır.

Mu

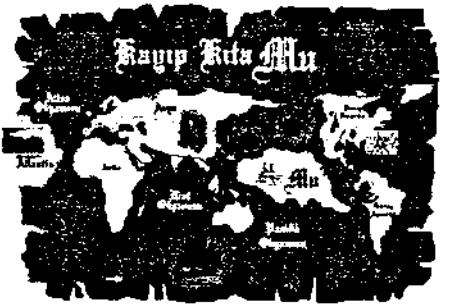

Büyük Okyanus'ta yer aldığı iddia edilen efsanevi batık kıta. Bilim çevrelerinde levha tektoniği konusundaki bilgi birikimi sayesinde Atlantis gibi bir efsane olduğu konusunda görüş birliği vardır. Levja tektoniğine göre kıtaları oluşturan SiAl (silisyum/alüminyum) kayalar, okyanus diplerini oluşturan SiMG (silisyum/magnezyum) kayalar üzerinde "yüzerler". Büyük Okyanus dibinde Mu kıtasını kanıtlayacak herhangi bir SiAl kayya rastlanmamıştır.

İlk kez James Churchward tarafından ortaya atılan, geçmişte üzerinde ileri bir uygarlığın bulunduğu, Pasifik Okyanusu'nda bir kıtanın varlığı konusundaki görüş, çeşitli belge ve bulgular mevcut olmakla birlikte, henüz arkeologlar arasında yaygınlık kazanmamış bir görüş veya bir varsayım olmaktan öteye gide-

memiştir. Türkler'in de Mu Kıtasından geldiği söylentileri de varsayım olarak eklenmiştir. Mu Kıtası, Türkiye'nin ilk cumhurbaşkanı M. Kemal Atatürk'ün talimatıyla kurulan bir ekip tarafından araştırılmıştır.

Churchward'un iddia ettiğine göre Mu uygarlığını araştırmasına başlaması, Batı Tibet'teki, adını vermediği gizli bir tapınağın arşivlerinde bulunan, çok eski bir dilde yazılmış olan Naacal Tabletleri'ni okumasıyla başlamıştır. Söylediğine göre, bu tabletleri okuyabilme becerisini de yine o tapınakta bulunan bir Tibet rahibinden öğrenmiştir. Churchward sonraki yıllarda, mineralog ve arkeolog olan Dr. William Niven tarafından Meksika'da ortaya çıkarılan tabletler üzerinde çalışmıştır. Churchward'a göre, Mexico City yakınlarında 1921-1923 yılları arasındaki kazılarda keşfedilen bu 2600 tablet, Tibet'te öğrendiği Naga-maya dilinde yazılmıştı. Churchward'a göre bu tabletler 12.000 yıldan daha eskiydi.

Mumyalar

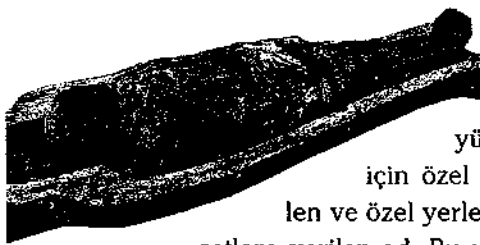

Kokmaktan ve çürümekten koruyabilmek, bozulmaksızın yüzyıllarca saklayabilmek için özel eczalarla muamele edilen ve özel yerlerde (lâhid) saklanan cesetlere verilen ad. Bu usulü eski Mısırlılar icat etmişler ve onlar uygulamışlardır. Mısırlılar, insan öldükten sonra ruhunun yaşadığına ve o ruhun kendi vücudunu aradığına inandıklarından, mumya yapımına önem vermişlerdir. Bu sebeple, eski Mısır Firavunlarının üç bin yıllık mumyaları, daha yeni mezara konmuş gibi bulunmuştur.

Roman ve korku filmlerinin başlıca konularından biri olan mumyalar bize, doğrudan Mısır'ı hatırlatır. Oysa, yalnızca Mısırlılar değil, fakat Eski ve Ortaçağ boyunca pek çok ulus için ölü-

leri mumyalamak yaygın bir gelenektir. Mumya uygulamasının teolojik kökeni tam olarak bilinememekle beraber, ruhun öteki dünyada yaşamını sürdürebilmesi için, bedenin korunması düşüncesine bağlanabilir.

Arkeologların paylaştığı bir kanaate göre, insanoğlu çok erken tarihlerde ruhun ölmezliğine inanmış fakat, ruhun vücuttan bağımsız kalabileceğine inanmamıştı, dolayısile ne yapıp yapıp "cesedin yok olmamasını sağlamak" gerekiyordu. Her şeye rağmen, bazı yönleriyle mumyacılık bugün bile esrarını koruyor. Mumyalama işlemi, ilke olarak, cesedi kurutup tahnid ederek dış biçiminin korunmasını sağlamaktır. Bu işlemden geçen insan veya hayvan cesedine mumya denir. Mumya kelimesi arapçada balmumu, mum anlamında olup Türkçeye buradan geçmiştir. Farsçada ise "içeni bütün hastalıklarından kurtaran ilaç" anlamındadır. Mumya deyimi işlemin özüyle değil, kimyasıyla ilgili olarak kullanılmaktadır.

Naacal Tabletleri

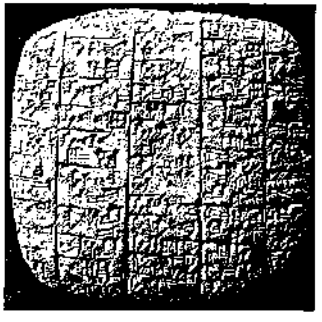

Naacal Tabletleri ya da okunuşuyla Naakal tabletleri varsayımsal yitik uygarlıklardan Mu Uygarlığı'nın bilim rahipleri Naacaller'in tek tanrılı Mu dini ve kozmik bilgilerine ilişkin bilgilerinin yazıya geçirildiği tabletlerdir. Herhangi bir müzede sergilenmeyen bu tabletler Mu araştırmacısı James Churchward'un iddiasına göre Tibet'teki bir manastırın arşivinde bulunmaktadır. Bu manastırdaki rahibin açıklamasına göre, çok eskiden Orta-Asya'da yaşanan bir doğal felaketin ardından artakalan, Uygurlar'a ait Naakal tabletleri Tibetliler'in ataları tarafından Tibet'e taşınmıştır.

James Churcward elli yılı aşkın bir zaman içerisinde tüm dünyayı dolaşarak Mu ile ilgili pek çok belge elde etmiştir. Tibet

bir mabedin başrahibi (rishi) tarafından kendisine gösterilen ve okutulan tabletler Naacal bilgilerini içermektedir. Churchward tabletleri okuyabilmek için Naga-Maya adını verdiği dili de, söylediğine göre, bu rishi'den (Doğu'da üstad anlamında kullanılan bir terimdir)

Noel Baba

(Aslen Santa Claus, Saint Nicholas, Saint Nick, Father Christmas, Kris Kringle, Santy veya Santa) Noel gecesi (24 Aralık'ı 25 Aralık'a bağlayan gece) çocuklara hediye dağıtan yerel bir kahramandır.

Türkiye'de ise Noel Baba yılbaşı gecesi hediye dağıtan kişiye dönüşmüştür. Kökeni Saint Nicholas'a dayanır, fakat kültüre göre farklılık gösterir. Noel Baba dünya çapında daha çok sevilmiş ve Santa Claus isminin yerini almıştır. Örnek olarak "Santa" yerine İtalya'da "Babbo Natale", Brezilya'da "Papai Noel", Çek Cumhuriyeti'nde "Deda Mráz", Portekiz'de "Pai Natal", Romanya'da "Moş Crăciun", Almanya'da "Weihnachtsmann", İrlanda'da "Daidí na Nollag", Fransa'da "Le Père Noël", İspanya ve Meksika'da "Papa Noel", Türkiye'de "Noel Baba" olmak üzere farklı isimler kullanılır.

Hikâye Antalya-Türkiye doğumlu tarihsel bir figür olan psikopos Saint Nicholas'ın (Nikola) fakirlere hediye dağıtmasına dayanır. Bilinen en meşhur yardımı da, üç kızı olan bir babayla arasında geçenlerdir. Bu olayın 320'li yıllarda gerçekleştiğine inanılır. Fakir bir baba kızlarına çeyiz parası karşılayacak durumu yoktur, bu yüzden hiçbir erkek onlarla evlenmek istemez. Böyle bir durumda da kötü yola düşmek zorunda kalabilirler. Oldukça eğitimli ve zengin bir aileden gelen Nikola da üç kızı için üç külçe altını geceleyin gizlice fakir adamın penceresinden içeri atar. Hikâyenin bu noktada birçok versiyonları mevcuttur. Bu üç külçe altının 3 gün arayla ya da 3 yıl ard arda atılması ile ilgili; ancak sonu aynıdır. Fakir adam çıkıp kendisini görünce şa-

şırır ve o'na teşekkür eder; bir rahip olan Nikola da "Bana değil, Tanrı'ya teşekkür et." der. Bu olayın ortaya çıkmasından sonra, o yörede birçok gizlice yapılan yardımların aslında Nikola tarafından yapıldığı anlaşılır. Nikola'nın ölümünden sonra da yöre halkı birbirlerine gizlice hediye vermeye başlarlar ve bir gelenek oluşur.

320 yılından önce Jermen kültüründen mevcut olan senelik hediye verilmesi ise, Odin'e dayanır. Odin'in uçan atı Sleipnir için çocuklar patiklerinin içine havuç ve şeker koyup duvara (ya da kapıya) asarlar. Odin de bu iyiliği karşılığında çocuklara hediyeler, tatlılar, ve şekerlemeler verir.

Bu olay mitolojik bir karakter olan Sinterklaas'a esin kaynağı olmuştur. Hollanda, Belçika ve Almanya'da (ölüm tarihi 6 Aralık bir gece önce 5 Aralık'ta kutlanmaktadır) Sinterklaas adına büyük kutlamalar düzenlenir. Aslında Flemenkçe "Sinterklaas" kelimesinin New Amsterdamlılar(sonradan New York) tarafından yanlış telaffuz edilmesiyle Santa Claus şekline dönüşmüştür.

Noel Baba, batılı ülkelerde, Japonya'da ve Asya'nın doğusunda bir Noel geleneği olarak varlığını sürdürmektedir.

Napoléon

Dünyaca ünlü Fransız Komutan Napolyon Bonapart, gönderildiği Elbe Adası'nda bir süre sürgünde kaldıktan sonra 7 Mart 1815'te kaçıp Paris'e döndü.

İkinci kez tahttan indirilen Napolyon, son yıllarını geçirdiği Atlantik'teki St. Helena anılarını yazdırdı. Napolyon 5 Mayıs 1821'de öldü, ancak cenazesi 1840 yılında Paris'e getirilebildi. Napolyon'un, uşağı tarafından zehirlendiği ileri sürülmüştü.

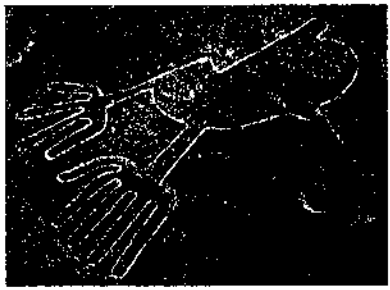

Nazca Çizgileri

Güney Peru'daki Nazca Çölü'nde bazı canlı biçimlerini ya da çeşitli geometrik biçimleri betimler tarzda yere çizilmiş, bazıları kilometrelerce uzunlukta olan çizgilere verilen genel addır.

Çizgilerin çizildiği ya da kazındığı zemin, demiroksitin gri rengini kazandırdığı çakıllarla kaplıdır. Düz çizgi, üçgen, sarmal, kuş, maymun, köpek, örümcek, çiçek vb biçimler çok büyük olduğu için yerden bakıldığında anlaşılmaz, ancak çok yüksekten bakıldığında görülebilir. Bu yüzden bazılarının biçimleri uydu fotoğraflarında daha belirgin görünmektedir. Bkz. Nazca çizgilerinin uydu fotoğrafları-1, uydu fotoğrafları-2. İlk Nazca çizgisi 1926'da keşfedilmiştir. Bunları kimin, ne zaman çizdiği bilinmemekle birlikte, 12. yüzyıldaki İnka uygarlığından eski oldukları kesindir. MÖ 200 ile MS 700 arasında tarihlendirilmektedirler. Bazılarının takvim ya da gökbilimle ilişkili olduğu, bazılarının ise doğa ayinlerinin bir parçası olarak yapıldığı sanılmaktaysa da, ne amaçla yapıldıkları hakkında kesin bir veri elde edilememiştir. Bölgenin aşırı kurak iklimi, bu çizgilerin bugüne değin bozulmadan kalmasında yardımcı olmuştur. Nazca çizgilerinin yüksekten bakılmaksızın muntazam bir şekilde çizilmeleri, kimilerine göre, olanaksızdır.

Neron

Claudius Caesar Augustus Germanicus (15 Aralık 37 – 9 Haziran 68), Esas adı Lucius Domitius Ahenobarbus olan ve aynı zamanda Nero Claudius Caesar Drusus Germanicus olarak da bilinen, Julio-Claudian Hanedanı'nın beşinci ve son Roma İmparatoru. Nero, büyük amcası Claudius tarafından tahtın vârisi olarak evlatlık edinilmiştir. Nero Claudius Caesar Drusus olarak,

İmparator Claudius'un ölümünün ardından, 13 Ekim 54'de Roma tahtına oturmuştur.

54 - 68 yılları arasında İmparatorluğu yöneten Nero, saltanatı boyunca dikkatini daha çok diplomasi, ticaret ve imparatorluğun kültürel sermayesinin arttırılması üzerine yöneltmiştir. Tiyatrolar yapılmasını emretmiş ve atletizm yarışmaları düzenlemiştir. Saltanatı sırasında, Part İmparatorluğu ile başarılı bir savaş yapılmış ve ardından barış müzakereleri yürütülmüş (58–63), 60–61 arasındaki Britinya İsyanı bastırılmış ve Yunanistan'la diplomatik bağlar güçlendirilmiştir. 68 yılında bir askeri darbe ile devrilen Nero, Roma Senatosu'nun idam tehdidi altında, katibi Epaphroditos'un yardımıyla kendini öldürmek zorunda kalmıştır.

Popüler tarih Nero'yu çapkın ve tiran olarak hatırlar; "Roma yanarken Lir çalan" imparator ve Hıristiyanlara ilk zulmedenlerden biri olarak bilinir. Bu hikâyeler, bazı erken dönem Hıristiyan yazarlarla birlikte tarihçiler Tacitus, Suetonius ve Cassius Dio'un anlattıklarına dayanır. Öte yandan bazı eski kaynaklara göre Nero, halkın gözünde hükümdarlığı sırasında ve sonrasında oldukça popülerdi. Nero, güzel sanatlar, müzik ve spor etkinliklerinin coşkulu bir hamisiydi. Kendisini eleştirenler bunun imparatorluğun zararına olduğunu iddia etmişlerdir. Nero'nun saltanatını gerçekle kurguyu birbirinden tamamen ayırarak ele almak mümkün değildir.

Nostradamus

Nostradamus ya da asıl adıyla Michel de Nostredame (14 Aralık 1503, Saint-Rémy-de-Provence - 2 Temmuz 1566, Salon), Fransız hekim, eczacı, kahin ve astrolog.

1546-47 yıllarında başgösteren veba salgınları sırasında hazır-

ladığı özel tedavi yöntemleri ve ilaçlarla ün yaptı. 1547 ile 1549 arasında yaptığı İtalya yolculuklarında, Milano'da bir simyacı ile tanıştı. Bu simyacıdan öğrendikleriyle 1552'de ilk kitabını ilaçlar üzerine yayımladı.

Tüm çağdaşları gibi, astrolojiyle de ilgilenen Nostradamus 1550'den itibaren gök cisimleri esas alınarak yapılmış kehanetler içeren bir almanak yayımlamaya başladı. Kehanetlerinin ilgi görmeye başladığı o yıllardan itibaren yazdığı dörtlüklere "Nostradamus" imzasını atmaya başladı. Nostradamus terimi Latince'de "bizim hanımımız" anlamına gelmekten ziyade "biz bizim olan şeyleri veriyoruz (damus)" ya da "biz derde deva olan şifa ilacını (pancea, panase) veriyoruz" anlamına gelir.

Nostradamus'un kitaplarındaki kehanetleri açık ve seçik olmayan, yorum gerektiren sembolik ifadelerden oluşmaktadır. Bir okültist olan Nostradamus okültizmin sembolizm ilkesini esas alarak, kehanetlerini hem « yalnızca anlayabilenler anlasın » diye, hem de Kilise ve koyu dindarlar tarafından suçlanamasın diye bir hayli sembolik bir dille kaleme almıştır. Yani geleceğe ait öğrendiği gerçekleri yazmaktan kaçınmamış, fakat kitabındaki bu gerçeklere herkes ulaşamasın diye birtakım örtüleme yöntemlerine başvurmuştur.

Araştırmacılara göre, başvurduğu bu örtüleme yöntemlerinden başlıcaları şunlardır:

Semboller kullanma.

Mitolojik referanslar verme.

Sözcükleri ters çevirme (anagramme).

Kitabında Fransızca'dan başka, Latince, İspanyolca ve İbranice sözcüklere de yer verme.

Sözcüğün yalnızca bir harfini değiştirme.

Örneğin; Nostradamus'un yüzlüklerinde deşifre edilememiş sözcüklerden biri, özel bir isim olmamakla birlikte, anlamsız bir sözcük olan "chyren" sözcüğüdür. Yüzlüklerde sık sık sözü edilen "Grand Chyren" ifadesinde bir harf oyunu olduğunu varsayanlara göre, Nostradamus'un kimi zaman "en yüce hükmedici", "alemin hükümdarı" niteliklerini verdiği, ne olduğu anlaşılamamış bu ad, sıradan bir kralı değil, Fransızca'da "Büyük Köpek" anlamına gelen "Grand Chien"i, yani Sirius'un bulunduğu Büyük Köpek (Grand Chien) Takımyıldızı'nı ve bu takımyıldızdaki "Yüce Köpek" lakaplı Sirius'u ifade etmektedir.

Nuh'un Gemisi

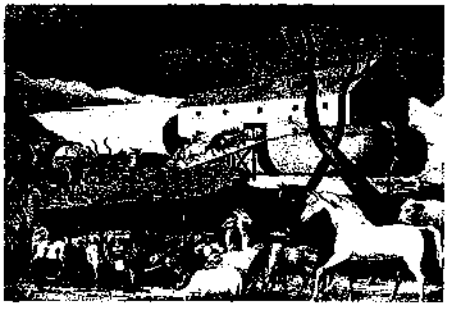

Tevrat'ın Tekvin (Yaratılış) bölümünde anlatılan Tanrı'nın insan ve diğer canlıların ırkının devam etmesi için büyük tufandan önce Nuh'a yapmasını emrettiği büyük gemidir. Gemi Nuh'un ailesi ve dünyada bulunan diğer çekirdek hayvanların korumaya alınması amacıyla hazırlanmıştır. Bu hikâye Tevrat'ın Tekvin bölümü ve Kur'an-ı Kerim'de de anlatılmaktadır.

Orta Asya'daki Türk Piramitleri

Bugün Çin sınırları içerisinde yer alan, Xian şehrine 100 km uzaklıkta Qin Ling Shan Sağları'nda ÖnTürk uygarlıklarından birisi tarafından inşa edilmiş, etrafında irili ufaklı 100 adet piramitle beraber, 300 metre yüksekliğinde bir piramit bulunmaktadır: Beyaz Piramit

Beyaz Piramit'in İkinci Dünya Savaşı sırasında Çin'e yardım malzemesi götüren bir C-54 uçağından çekilen fotoğrafı 1957 yılında ilk kez Life dergisinde yayınlanmıştır.

Bu piramitleri araştırmak üzere 1994 yılında Şensi bölgesinde bir araştırma gezisi yapan Alman bilim adamı Hartwig Hausdof kendi koleksiyonundan birkaç resmin halka açılmasına izin vermiştir. Hausdorf'a göre piramitlerin yapım tarihi en az M.Ö. 2500'ler civarındadır.

Bölge Çin tarafından yasak bölge ilan edilmiş olduğundan dolayı piramitler içerisinde bulunan mısır medeniyetinden çok ileri bir teknikle mumyalanmış olan cesetler ve Ön-Türkçe yazıtlar üzerinde araştırma yapılamamaktadır.

Piramitlerin ebat, orijinal şekil ve büyüklükleri, dikkat çekmemesi açısından Çin Hükümeti tarafından maksatlı olarak tahrip ve kamufle edilmiştir. Piramitlerin üst tarafları kesilmiş ve üstleri toprakla doldurulup, kamuflaj amacıyla ağaçlandırılmıştır.

Orfe

Kimilerince gerçekten yaşamamış efsanevi bir isim veya mitolojik bir şair olarak görülmesine karşın, ezoterizmde, antik Yunan'a bilgeliği Pisagor ve Platon'dan önce getirmiş, en büyük inisiyelerden biri olarak kabul edilir.

Osiris dini

Osiris dini, yitik efsanevi kıta Atlantis'ten Mısır'a getirilmiş olduğu ileri sürülen bir öğreti ya da tektanrılı bir dindir. Terim ilk kez ünlü Mu araştırmacısı James Churchward tarafından kullanılmıştır.

Paskalya Adası'ndaki Heykeller

Dünyaca ünlü, her turistik kitapta anlatılan taş heykeller Moai diye adlandırılırlar. Pater Sebastian Englert, bu heykellerden 638 tanesini numaralandırmış ve kategorize etmiştir. Esasında bu heykellerin daha önceden 1000 adedin üstünde olduğu tahmin edilmektedir.

Çok sayıda araştırmaya rağmen bunların ne amaçla yapıldığı bilinmemektedir. Tam ne zaman yapıldığı da bilinmeyen heykellerin, M.S. 1000 ile 1600 yılları arasında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Yine tahminlere göre bu taş heykeller yerlilerin ruhlarla iletişim kuran atalarıdır. Boyları 1 ile 20 m arasında değişen Moailerin en büyüğünün ağırlığı 50 tondur. Adanın doğusundaki Rano Raraku yanardağının tüf ve taşlarından yontulmuştur. Ahu adı verilen platformlar üzerinde yerleşmiş heykeller, bakışları yerleşim bölgesini görecek şekilde yerleştirilmişlerdir. Ahular o kadar güzel işlenmişlerdir ki yontma taş plakalarının arasına bıçak sırtı bile sığmaz.

Phaistos Diski

3 Temmuz 1908 yılında Girit adasının Festos şehrinde bulunmuş olan bu diskin üzerindeki resim yazısı Mısır Hiyeroglif yazısını andırmaktadır. Merkezden başlayıp çevreye doğru spiral bir helezon şeklinde kazılmış olan bu işaretler bugüne kadar sırlarını korumaktadırlar. Gerek Yunanca gerekse Latince ile uğraşan dil uzmanları bu işaretleri okumakta başarılı olmamışlardır. Günümüzde bu işaretleri bilgisayara yükleyip, makine mantığı ile çözmek için girişimler sürmektedir. Nurihan Fattah ise hem işaretlerin anlamını Türkçe ile çözmekte hem de bu diskin ne zaman ve kimler tarafından okunduğunu tahmin etmektedir. Büyük olasılıkla, evlilik töreni sırasında gelin olacak olan genç kız bu diski çevire çevire okumakta ve tanrılara, tanrıçalara dua ederek bir tür sadakat yemini yapmaktadır.

Penglai (Penglai Dağı veya Penglai Adası)

Çin mitolojisinde ölümsüzlük verdiğine inanılan bir tür mantarın yetiştiği, ölümsüzlerin yerleşmiş olduğu bir ada. Sekiz Ölümsüzün ikâmet ettiği adada aynı adlı bir dağ da bulunurdu. Doğu Çin Denizi'nde olduğuna inanılan adanın kökeni Daoist gelenektir. Shan Hai Jing'de ada, ölümsüzlerin ikâmet ettiği dört diğer ada ile birlikte anılır, bunlar: Fangzhang, Yingzhou, Daiyu, and Yuanjiao'dur. Dağın beyaz, dağdaki sarayların altından olduğuna, ağaçlarda mücevherlerin yetiştiğine inanılırdı. Belirli ve gerçek bir adanın mite kaynaklık edip etmediği bilinmemektedir ve durumu tartışmalıdır. Yichu efsanevi adanın aslında Japonya, dağın ise Fuji Dağı olduğunu iddia etmiştir.

Çin'in Shandong eyaletinde Penglai adında bir şehir bulunmakla birlikte, buranın efsanede geçen yer olup olmadığı tartışmalıdır. Gene de şehir efsaneye sahip çıkmakta, İnsanların dünyasında, peri ülkesi sloganını kullanmaktadır.

Peru'daki Esrarengiz Ica Taşları

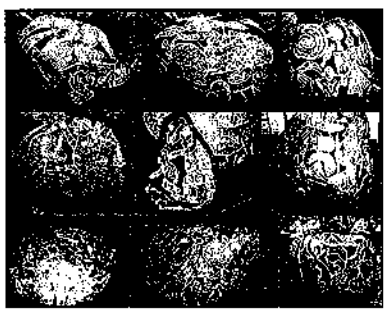

İca taşlarının gösterdiğine göre, dinozorlar yakın geçmişe kadar yaşamışlardı. Bunun yanı sıra ileri bir uygarlık mevcuttu.

Günümüzde bazı bilimsel araştırmalar gösteriyorki, bazı dinozor türlerinin 60 milyon yıl önce soylarının tükenmesine rağmen, bazı türlerin Afrika'nın henüz keşfedilmemiş yağmur ormanlarında yaşamış olma ihtimali var. Buna tek delil, orada yaşamış olan yerli halkın gördüğünü söyledikleri harika yaratıklar. Eğer Kongo'daki yağmur ormanlarında daha ayrıntılı bir araştırma yapılırsa, belki daha fazla delil bulunabilir.

İca taşları Peru-İca şehrinde bulunmuşlardır. Bu taşların bü-

yüklüğü tenis topundan bir köpek büyüklüğüne kadar değişmektedir. Bu taşlar el ile kazınmış olup, ilkel (tarih öncesi) balıklar, dinozorlar ve görünüşe göre gelişmiş bir teknoloji kullanan yerliler görülmektedir.Sorun ise, bilim adamları bu taşların yaşını belirleyememektedirler.

İca taşları ilk olarak bilim dünyasının ilgisini 1966 yılında çekti. Doktor Javier Cabrera doğum gününde üzerinde kazınmış resim bulunan bir taş hediye aldı. Kazınmış taş çok eskiye benziyordu. Fakat doktorun daha çok ilgisini çeken şey, taşın üzerine kazınmış olan tarih öncesi bir balık resmiydi. Taşın nereden geldiğini araştırmasıyla, yakında 15 bin taşlık bir koleksiyona sahip olması uzun sürmedi. Hediye aldığı ilk taştaki balığın soyunun tükenmiş olduğunu ispatlamak zordu, ancak diğer taşlardaki resimleri tanımlamak çok kolaydı. Kolaylıkla tanımlanabilen resimler arasında Triceraptos, Stegosaurus, Apatosaurus gibi dinozor türleri ve uçan bir Pterodactylus'un sırtında oturan insan figürleri bulunmaktadır. Ayrıca, insanların dinozor avladıkları sahnelerde bulunmaktadır. Bunun dışında, teleskoplarla gökyüzüne bakan insanlar, açık kalp ameliyatı ve sezeryanla yaptırılan doğum sahneleri de göze çarpmaktadır.

Piramitler

Binlerce yıl önce yapılan piramitlerde bugün bile hâlâ binlerce sır yatmaktadır. O tarihlerde piramitleri yapan insanlar herhalde metre kavramını bilmiyorlardı. Ve bütün bunları göz kararıyla yapmalarında imkânsız. Bugün bile çok düzenli bir şekilde yapılan gökdelenlerde çok hafif bir sapma sözkonusu olabiliyor. Peki o zamanlar bunları yapan insanlar ölçüm için ne kullandılar. Saniye mi? Arşın birimi mi?

Mısır endazesi mi? Bilemiyoruz. Şimdi bu piramitlerde, özellikle Gize bölgesindeki büyük piramitin çeşitli oranlarda ölçümlerine bir bakalım. Bunların hepsi bir rastlantı mı? Olabilir. Ama bu kadar çok rastlantıda insanı düşündürüyor!

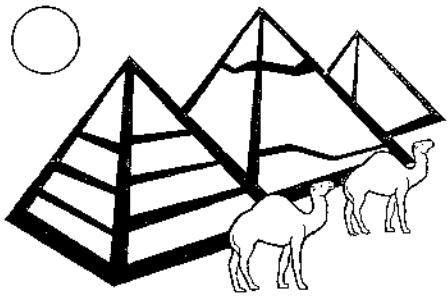

Piramitlerin Gizemi:

• Her biri 20 ton olan taşlardan inşa edilmiştir ve bu taşları temin edilebilecek en yakın mesafe yüzlerce kilometre uzaklıktadır. Bu taşların nasıl getirildiği konusunda kesin olmayan farklı varsayımlar bulunmaktadır.

• Piramit, kimin adına yapıldıysa, onun bulunduğu odaya, yılda sadece 2 kez güneş girmektedir. (doğduğu ve tahta çıktığı günler)

• Mumyalarda radyoaktif madde bulunduğundan mumyaları ilk bulan 12 bilim adamı kanserden ölmüştür.

• Piramitlerin içerisinde ultra sound, radar, sonar gibi cihazlar çalışmamaktadır.

• Kirletilmiş suyu, birkaç gün Piramit'in içine bırakırsanız; suyu arıtılmış olarak bulursunuz.

• Piramit'in içerisinde süt, birkaç gün süreyle taze kalır ve sonunda bozulmadan yoğurt haline gelir.

• Bitkiler Piramit'in içinde daha hızlı büyürler.

• Piramit'in içine bırakılmış su, 5 hafta süreyle bekletildikten sonra yüz losyonu olarak kullanılabilir.

• Çöp bidonu içindeki yemek artıkları, hiç koku vermeden Piramit içinde mumyalaşır.

• Kesik, yanık, sıyrık gibi yaralar büyükçe bir Piramit'in içinde daha çabuk iyileşme eğilimi gösterir.

• Piramitlerin bazı odalarının içinde ne olduğu hakkında bir bilgi yoktur; araştırmacıların çoğu, ya içinde kayboldular ya da aynı yerde birkaç tur attılar, fakat içlerini göremediler.

• Piramitlerin içi yazın soğuk kışın sıcak olur.

• Büyük Piramitin açıları, Nil'in delta yöresini iki eşit parçaya bölerler.

• Gize'deki üç piramit aralarında bir Pitagor üçgeni olacak şekilde düzenlenmişlerdir. Bu üçgenin kenarlarının birbirlerine göre oranı 3:4:5'dir.

• Büyük Piramitin tabanının yüzeyi, anıtın yarısının iki katına bölündüğünde pi=3,14 sayısı elde edilir.

• Büyük Piramitin dört yüzeyinin toplam yüzölçümü, piramit yüksekliğinin karesine eşittir.

• Büyük Piramit, dünyanın kara kitlesinin merkezinde yer alıyor.

• Büyük Piramit, dört ana yöne göre düzenlenerek inşa edilmiştir.

• Piramit dev bir güneş saatidir. Ekim ortasıyla Mart başı arasında düşürdüğü gölgeler mevsimleri ve yılın uzunluğunu gösterirler. Piramiti çeviren taş levhaların uzunluğu bir günün gölge uzunluğuna eşittir. Bu gölgelerin taş levhalar üstünde gözlenmesiyle günün 0,2419 bölümünde yılın uzunluğu yanlışsız olarak saptanabiliyordu.

• Büyük Piramit'le dünyanın merkezi arasındaki uzaklık, Kuzey kutbuyla arasındaki uzaklığa eşittir ve kuzey kutbuyla dünyanın merkezi arasındaki uzaklığa eşittir.

• Piramitin yüksekliğiyle, çevresi arasındaki oran, bir dairenin yarı çapıyla çevresi arasındaki oranın dengidir. Dört kenarlar dünyanın en büyük ve çarpıcı üçgenleridir.

• Gizde'den geçen boylam, dünyanın denizleriyle anakaralarını iki eşit parçaya böler. Bu boylam ayrıca, kara üstünden geçen en uzun kuzey-güney yönlü boylam olup, bütün yer küresinin uzunluğuna ölçümünde doğal sıfır noktasını oluşturur.

• Büyük piramitin tepesi Kuzey kutbunu, çevresi ekvatorun uzunluğunu temsil eder. Ve iki uzunluk aynı mikyasa uygunluk gösterir.

Puma Pumku'nun Taşları

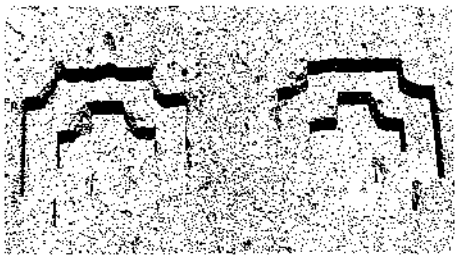

Puma Pumku'daki bu büyük incelikle işlenmiş taşlar, teknolojik alanda ilerlemiş bir topluluğa işaret ediyor. Puma Pumku, Bolivya daki dağların yüksek tepelerine yapılmış olan antik şehir Tiwanaku' nun 1,5 km. uzağında bulunmaktadır. Bu alan İnka'lar tarafından yerleşim için kullanılmış olsa da, kanıtlar buranın çok daha eskilerde gelişmiş bir uygarlığın usta zanaatçıları tarafından yapıldığını göstermektedir. Puma Pumku bugün bir harabe görünmündedir ancak, taşlarının çok ilginç özellikleri vardır. Bir çoğu yerinden oynatılamayacak kadar ağırdır. Ancak Baalbek taşlarından ayrı bir formattadır. Uzun, ince oyuklar ve özenle yapılmış matkap delikleri inanılmaz örnekler sunmaktadır. Diğer taşlar, metal menteşelerle birbirine tutturulmuşluğun izlerini taşımaktadır. Çok sert bir taş olan Andesit örneği. Bu taşlar bilinmeyen bir topluluk tarafından kusursuzca işlenmiştir. Bazılarına göre belkide bu topluluk "lazer" kullandı. Puma Pumku hakkında araştırmalar yapmış olan NASA uzay yolculuğu teknisyenlerinden Maurice Chatelain Uzaydan Gelen adlı kitabında şöyle diyor; Çok eski atalarımız statik elektriği, elektriksel akımı, aküleri, yüksek akım üzerinde marangozluğu biliyorlardı. Onlar 1753 derecede eriyen platini ve ancak 19. yüzyılda keşfedilen aliminyumu kullanmışlardır. Puma Pumku nun varlığı klasik bilimle çatışmaktadır. Eski çağların taş ustaları eserlerini öylesine sebepsiz yapmamışlardır. Anlamak için çok daha fazla çalışmamız gerekiyor.

Philadelphia Deneyi

Philadelphia Deneyi, 28 Ekim 1943 yılında Amerikan donanmasının Pensilvanya eyaletine bağlı Philadelphia şehri limanında yaptığı iddia edilen deneydir. İddiaya göre donanmaya ait bir koruma destroyeri olan DE 173 sınıfı 1240 tonluk USS Eldridge birkaç dakika içerisinde 600 km.'den fazla bir uzaklığa gidip tekrar gelmiştir. Deneyin varlığı konusunda hiçbir delil bulunmamaktadır. Amerikan donanması da böyle bir deneyin kayıtlarda varolmadığını belirtmiştir. Al Bielek hariç deneye katıldığı iddia edilen tüm askerler bunu yalanlamış, hikâyenin bir aldatmaca olduğunu söylemişlerdir. Bielek'in hikâyesi de daha sonra yalanlanmıştır. Gökkuşağı Projesi (Rainbow Project) adıyla da bilinen bu deney, 1984 yılında beyaz perdeye aktarılana kadar ciddiye alınmamıştı. Ancak o tarihden bu güne kadar resmi makamlarca defalarca yalanlanmasına rağmen en çok merak edilen konulardan biri olmuştur.

Romanov'lar

Rusya'ya 1613-1917 yılları arasında egemen olan hanedan. Kökü Litvanya'ya dek uzanan Romanovlar 14. yüzyıl ortalarında Rusya'ya göç etmişlerdi. Hanedanın adı, Anastasya adlı kızı, Korkunç İvan ile evlenen Roman Yureviç'e bağlanır. Bu aile, III. İvan'ın (1462-1505) generali olan Yuri Zakariyeviç, IV. İvan'ın (1533-1584) ve I. Fiyodor'un (1584-1598) danışmanlığını yapan Nikita gibi önemli kişiler yetiştirdi. Rus Patriği Filaret'in oğlu olan Mişel'in 1613'te ulusal meclis tarafından çar seçilmesi, Romanov egemenliğinin başlangıcı oldu. Romanovlar döneminde Rusya, adı az bilinen bir ülke olmaktan çıkıp

büyük güçler arasına katıldı ve sınırlarını, dünyanın altıda birini kapsayacak biçimde genişletti. 1917 Şubat Devrimi ile tahttan çekilen Çar II. Nikola'nın daha sonra ailesiyle birlikte öldürülmesi Romanov hanedanının sonu oldu.

Rasputin

Rasputin, Rus Çarı 2. Nikolas zamanında sarayda etkili olmuş kişi. Doğaüstü yeteneklere sahip olduğu söylenen, deli papaz olarak da bilinen Rasputin, istediği kişiyi kolayca etkisi altına alabilmesiyle ünlüdür.

Sfenks'in Sırrı

Gize Piramitleri'nin (Keops, Kefren, Mikerinos) binlerce yıllık bir de bekçisi vardır... Bu bekçiliği yapan aslan bedenli insan başlı Sfenks'tir. Tarih boyunca birçok kez kumlar altında kalan Sfenks, en az piramitler kadar sırrını muhafaza eden Mısır'ın bir diğer bilmecesidir. Sfenks sadece Gize'nin kumları üzerinde yükselen dev piramitlerin değil, bunların yanı sıra kumların altında uzanan yeraltı galerileri ve tüneller sistemlerinin de bekçiliğini yapmış ve yapmaya bugün de devam etmektedir. Bir zamanlar iki ayağının altındaki bir noktadan bu yeraltı galerilerine geçilebiliyordu. Bugün için bu giriş kapalı bulunmaktadır.

Sirius

Büyük Köpek Takımyıldızı'nda yer alan bir çift yıldızdır.

Çeşitli uygarlıklara ait en eski astronomik kayıtlarda adı geçen Sirius, eski Mısır'da Sopdet (Grekçe'ye uyarlanmış haliyle Sothis, yıldızın Grekçe'deki adı ise Seirios'dur) olarak bilinirdi. Eski Mısır'da "Orta Krallık" döneminde, Mısırlılar takvimlerini Sirius'un eliyak doğuşuna göre düzenlemişlerdi. Bu takvimde esas alınan gün ise, Sirius'un doğuşunun Güneş'in ışığından yeterince uzaklaşmış olmasından sonra, Güneş'in doğuşundan he-

men önce açıkça görülür hale geldiği gündü. Bir başka deyişle bu, Sirius'un Mısır göklerinde 70 günlük yokluğundan sonra belirdiği gündü ve Nil Nehri'nin her yılki taşmasından hemen öncesine ve yaz gündönümüne denk gelirdi. Sirius'u (Sothis) ifade eden hiyeroglifin glifleri üçgen, beş uçlu yıldız ve yarım dairedir. Sirius-A eski Mısır panteonunda İsis ilahesi ile özdeşleştirilirdi ki, İsis, eşi Osiris ve oğlu Horus ile bir üçlem oluştururdu. Sirius'un gökyüzünde görülmediği sözkonu 70 gün, İsis ve Osiris'in duat denilen öte-alemde seyrettikleri dönemi simgelerdi. Pek çok eski Mısır tapınağı, iç odaları Sirius'un görecek biçimde inşa edilmişti. Örneğin, Keops Piramidi'nin Kraliçe Odası'nın duvarında açılan bir kanal yalnızca Sirius'u görmek üzere yapılmıştı. Eski Yunanlılar, Sirius'un bu kaybolduğu dönemden sonra tekrar gökyüzünde belirmesinin sıcak ve kurak yazı haber verdiğine inanırlar ve ayrıca bunun canlılar üzerinde bitkileri solduran, erkekleri güçsüzleştiren, kadınları tahrik eden birtakım etkileri olduğunu sanarak kaygılanırlardı

Sion Tarikatı

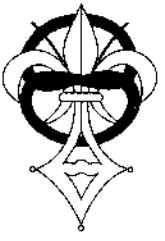

(İngilizce: Priory of Sion, Fransızca: Prieuré de Sion) çeşitli komplo teorilerinde adı geçen, bin yıllık olduğu iddia edilen, gizli politik ve dini örgüt. Yakın dönemde Dan Brown'un Da Vinci Şifresi kitabıyla tekrar gündeme gelmiştir.

Skull and Bones

1832 yılında William Huntington Russell ve Alphonso Taft tarafından Yale Üniversitesi'nde Society of Skull and Bones ismi ile kurulan, gizli yapısı ile üye profilinin yüksek seviyesi sebebiyle o yıllardan beri sayısız komplo teorisine karıştırılmış olan öğrenci topluluğudur.

Skull and Bones'a üye olabilmenin doğal şartları erkek olmak, beyaz olmak ve protestan bir aileden gelmekti. Son yıllar-

da kız öğrencilerin de üye yapıldığı söylenir, fakat bu henüz kesinleşmiş bir bilgi değildir. Topluluğun üye listesi, üniversite yönetimi de dahil olmak üzere, tüm halka açılabilecek yerlerden gizli tutulur.

Sodom ve Gomorra

Eski Ahit'in Tekvin Kitabı'nda sözü edilen günahkâr kentler. İsrail'de, Lut Gölü'nün güneydoğusundaki el-Lisan Yarımadasının güneyinde sığ suların altında kaldıkları tahmin edilmektedir. Admah, Tseboim ve Tsoar ile birlikte Kitabı Mukaddes'te adı geçen beş ova kentini oluştururlar.

Tekvin'de işledikleri günahlardan ötürü gökyüzünden yağan kükürt ve ateşle yok edildiği anlatılan (19:24) bu iki kentin, İsrail'deki Şeria Irmağından Doğu Afrika'da Zambezi Irmağına uzanan Büyük Rift Vadisinde MÖ y. 1900'de meydana gelen bir depremle yok olduğu sanılır.

Arkeolojik bulgular bölgenin Orta Tunç Çağında (MÖ y. 2000-1500) ekilebilir olduğunu, tarım yapmaya yeterli tatlı su kaynaklarının da bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle İbrahim peygamberin yeğeni ve ona inanan ilk kişi olan Lut, Sodom ve Gomora'nın yer aldığı Siddim Vadisini (Lut Gölü) hayvanları için otlak yeri olarak seçmiş olmalıdır. Kitabı Mukaddes'te sözü edilen kükürt ve ateşin, bölgenin jeolojik yapısını bütünüyle değiştiren deprem sırasında yeraltındaki petrol ve doğalgaz kaynaklarının patlayarak yanmasından kaynaklandığı sanılmaktadır. Sodom kentinin adı, denizin güneybatı ucundaki Sodom Dağından gelir.

Stonehenge

İngiltere'deki Salisbury Düzlüğü'nde eskiden dinsel törenler için kullanılan ve Kelt rahiplerinden oluşan bir sınıf olan Druidlere atfedilen büyük taşlardan oluşan bir çember vardır. Druidler'in bu taş çemberini kullanmış olması mümkünse de, başlangıcı İngiliz Adaları'ndaki Neolitik insanlara kadar uzanmaktadır. Keskiyle yontulmuş, düzgünleştirilmiş ve dışarıdan yerel bölgeye taşınmış, dik konumundaki 30 taştan (bunlardan halen 17'si ayaktadır) oluşan ve kavisli hale getirilerek dik duran taşların üzerine yerleştirilen lento(kiriş) taşlarını içeren ve böylelikle çember şeklinde kapı boşlukları oluşturan tek taş çemberdir. Stonehenge'in çemberi bölen ve yapının girişinden geçen ekseninin yaz dönencesindeki (21 Haziran) gündoğumuna doğru konumlandırılmış olması, buna karşılık, yakındaki İrlanda'da yaklaşık olarak aynı zamanlarda inşa edilen Newgrange anıtının kış dönencesindeki (21 Aralık) gündoğumuna yöneltilmiş olması ilginçtir.

Ayrıca yapının yapılış amacı son araştırmalarla ortaya konmuştur. Daha önceleri güneş-uzay gözlemevi, güneş saati veya ufo iniş yeri olabileceği idda edilen Stonehenge, 500 yıl boyunca mezar alanı olarak kullanılmış. Günümüzden önce 5000 yılından itibaren mezarlık olarak kullanılan Stonehenge, M.Ö. 3000 yılında İngiltere'nin en büyük mezarlığıydı.

Şambala

Şambala öğretileri, dünyanın sorunlarını çözebilecek temel bir erdemin herkesin içinde bulunduğu bilgisine dayanır . Bu erdem, hiçbir kültüre veya dine ait değildir ve ne doğudan nede batıdan gelmektedir. Bu daha çok, birçok kültürde ve tarihin birçok yerinde var olmuş bir savaşçılık geleneğidir. "

Tapınak Şövalyeleri

1118 yılında Clairvauxlu St. Bernard önderliğinde on Fransız şövalye tarafından kurulan gizli örgüt. Tapınak Şövalyeleri amaçlarının kutsal toprakları ve Hristiyan hacıların güvenliğini sağlamak olduğu iddia etmişlerdir. Bazı çevreler tarafından amaçlarının zenginlik ve güç elde etmek ve gerekirse savaşarak Kabalistik dogmayı yerleştirmek olduğu iddia edilir

Taos Uğultusu

ABD'nin New Mexico eyaletinde bulunan küçük Taos kentini ziyaret eden bazı turistler ve vatandaşlar, yıllardır, çöl havasında gizemli, güçsüz, düşük frekansa sahip bir uğultu ve titreşim duyduklarını anlatıyorlar. Bazıları bunun çöldeki garip birtakım akustik sorunlarından kaynaklandığını düşünürken, bazıları da bir çeşit kitle histerisi ya da uğursuz bir sır olduğuna inanıyor. Duyulduğu iddia edilen sese ister vızıltı, ister uğultu, ister titreşim deyin; ister psevolojik, ister doğal, ister doğaüstü olduğuna inanın... Hakkında bilinen bir tek gerçek var: O da şimdiye kadar hiç kimsenin bu garip sesin kökenini ortaya çıkaramadığı.

Teotihuacan (ya da okunuşuyla Teotihuakan) günümüzde Kolomb-öncesi K. Amerika'nın en ünlü kenti olarak kabul edilmektedir. Kimler tarafından kurulduğu ve niçin aniden terkedildiği halen açıklığa kavuşmamış bu kadim metropolun kuruluş tarihi hakkında da farklı görüşler ileri sürülmektedir. Kentten söz eden -hiyeroglifik olmayan- hiçbir metin ve belge bulunmamaktadır.

Thera Patlaması ve Minos

Bir adı da Santorini olan Thera Adası, Ege Denizi'nde ve bir zamanlar 16 kilometre çapı olan bir adadır. Eskiler deniz yüzeyinden 1600 metre yükselen volkanik bir dağına sahip bu dimdik ama verimli ādāya Kalliste, yani "güzel" adını vermişlerdi.

Hiroşima'daki atom bombası patlamasından daha büyük olan 7500 megatonluk patlama, bir adadan üç ada yaratmıştı. Bunlar dik süngertaşı ve kül yamaçları olan 80 kilometre karelik bir kütleyi çevrelerler. Ada üzerine milyonlarca ton volkanik kül yağmış ve her tarafı toz tabakalarıyla kaplamıştı. Kuzeybatı rüzgârları volkanik külü Doğu Girit'e ve Doğu Akdeniz'e kadar taşımıştır.

Girit'teki Minos tarlalarına birkaç metre kalınlığında kül düşmüş, ürünü mahvetmişti. Derin deniz araştırmalarında Santorini külünün 300.000 kilometre karelik bir alana ve rüzgâr yönünde 700 kilometre kadar uzağa yayıldığı bulunmuştur. Örneklerdeki tanecik boyutları yazın kuzeybatı rüzgârlarıyla taşınmaya uygun kül ile uyumludur.

Patlamanın merkezinden tsunamiler de yayılmış olmalıdır. 365 ve 1650 yıllarındaki daha küçük Santorini patlamaları Girit'in kuzey kıyılarında büyük hasarlar yaratan tsunamiler doğurmuş ve bu dalgalardan, Mısır'daki İskenderiye bile etkilenmiştir.

1956'da yakınlardaki Amorgos'ta bir deprem 40 metrelik tsunami dalgaları yaratmıştı. Çok daha büyük bir felaket olan Thera dalgaları, patlamanın şiddeti ve denizin derinliği nedeniyle çok daha büyük olmuş olmalıdır. Girit'in yalnızca 100 kilometre ileride olan ve pek çok Minos topluluğunun yaşadığı kuzey kıyıları, tsunamilerin etkisi altında elbette kalacaktı.

Minoslulara Ne Oldu?

Thera felaketinin Minosluların yaşamı üzerinde, özellikle de kuzey kıyılarında ya da Doğu Girit'te volkanik kül bulutunun yolu üzerinde yaşayan çiftçi toplulukları ve saraylar üzerinde çok

ciddi bir etki yaratmış olduğu tartışılmazdır. Yağan küller tarladaki ürünü örtüp aynı yerlerin bir daha sürülmesini engellemiştir. Kıtlıktan ve açlığın sonucunda oluşan bulaşıcı hastalıklardan yüzlerce ve belki de binlerce kişi ölmüştür.

Knossos denizden içeride ve yüksekte bulunduğundan dev dalgalar kıyıdaki yerleşim birimlerini sular altında bırakmış ama sarayı basmamış olmalıdır. Yüzlerce ticari gemi, balıkçı teknesi ve daha küçük tekne dalgalar sonucunda parçalanmıştır ve bu da Minos uygarlığını besleyen şarap ve zeytinyağı ticareti üzerinde çok ciddi sonuçlar doğurmuş olmalıdır. Ancak felaket, patlamadan sonra birkaç kuşak boyunca yaşadıkları ve hatta geliştikleri anlaşılan Minosluları herhalde yok edememiştir

Tibet Budizmi

Tibet'e Budizm, M.S. 5. yüzyılda gelmiş ve 7. yüzyılda Tibet Kralı Srongtsen Campo tarafından yaygın hâle getirilmiştir. Sekizinci yüzyılda ilk defa, Tibet budistleri kurumsal bir yapı kazanmıştır. Bugünkü kırmızı şapkalılar lakaplı Niyingma okuluna ait Tibet rahipleri, bu ilk yapının devamıdır. Tibet Budizmi'nin tatbik edilen şeklinde, Buda Dharma'nın öğrenilmesi, ahlakî öğütler, nefisle mücadele, tefekkür ve meditasyon gibi içe bakış yöntemleri önemli yer tutar.

Tibet Budizmi, insan ruhunun ölüm olayından tekrar doğmasına dek içinde bulunacağı koşulları ve geçireceği bilinç hallerini ayrıntılı bir biçimde açıklayan ve ruha ölüm sonrasında geçirebileceği haller konusunda rehberlik yapan Tibet'in Ölüler Kitabı-Bardo Thödol, farkındalık uygulamaları, ileri seviye içebakış-meditasyon teknikleri ve şefkat geliştirme uygulamaları ile öne çıkan, Budizm'in önemli bir koludur.

Titanic

White Star Line'ın sahibi olduğu, Harland and Wolff (Belfast, İrlanda) tersanelerinde üretilmiş, Olympic Sınıfı yolcu ge-

misidir. 14 Nisan 1912 gecesi ilk seferini yaparken bir buz dağına çarpıp, iki saat kırk dakika içinde batmıştır. 1912'de yapımı tamamlandığında dünyadaki en büyük buharlı yolcu gemisiydi.

Batışı 1.517 kişinin ölümüyle sonuçlandı ve dünya savaşları dışındaki en büyük deniz felaketi olarak tarihe geçti. Titanic zamanın en iyi teknolojisi kullanılarak yapılmıştı ve batışına kadar "batmaz" bir gemi olduğuna inanılıyordu. Bu derece ileri teknoloji ve eğitimli mürettebata rağmen batışı birçoğu için şoktu. Medyada ise Titanic'e olanlar hakkında birçok efsane ortaya atıldı, fakat 1985'te Robert Ballard ve takımı geminin enkazını keşfetti ve Titanic'e tam olarak ne olduğu açığa çıktı.

Troya Savaşı Efsanesi

Homeros'un İlyada'sında yer alan Troya Savaşı hikâyesi İ.Ö. 750 yılından kalmıştır. Ardından gelen Yunan tarihçileri, özellikle Herodotos ve Thucydides, Homeros'un hikâyesini kabul etmişler ve Troya'nın İlyada'dâ anlatıldığı gibi Hellespont (şimdi Çanakkale Boğazı) yakınlarında bir kent olduğuna ve Mykenaİ (Argos) kralı Agamemnon liderliğinde birleşen Yunanlılar'la yapılan Troya Savaşı'nın gerçek olduğuna inanmışlardır.

Çağdaş yazarlar ve bilginler daha kuşkulu davranmaktadırlar. Ne de olsa, Homeros'un hikâyesini ya da Troya'nın varlığını doğrulayacak tarihi kayıtlar yoktur. Ancak İlyada'daki birleşik bir Yunan gücünün –belki de köle ve doğal kaynak elde etmek üzere– Batı Asya'ya uzun bir sefer düzenlemiş olması (Herodotos'a göre İ.Ö. 1250 sularında) mümkündür.

Tulpa

Kısaca düşünce formudur denilebilir. Tibet mistizminde yer alır. Efsaneye göre 20 keşiş bir golem hayal etmişler, öyle çok meditasyon yapmışlar ki sonuçta golem gerçek olmuş. Van gölü canavarı, Loch Ness canavarı veya Kocaayak'ın tulpa olduğu düşünülür. Tulpalar sadece inanıldığı için gerçek olurlar denilebilir.

Tutankamon

Firavun mezarlarından sadece biri istisna olarak hiç soyulmadan günümüze kadar gelebilmeyi başarmış. Tutankamon'un mezarı. Dünya tarihinin en büyük arkeolojik keşfinin, "Tutankamon'un mezarının ortaya çıkarılması" olduğu söylenegelir. Oysa ki Tutankamon, Mısır tarihinin çok önemli firavunlarından biri değildir. Ramses hiç değildir. Peki arkeolojik açıdan onu bu denli önemli kılan olay nedir? Genç yaşında hayata gözlerini yuman firavun olmasının etkisi vardır elbette, onu diğer tüm firavunlardan ayıran esas özellik, mezarı hiç soyulmayan ve tüm hazinesi günümüze kadar ulaşan tek firavun olmasında gizlidir. Yani mezar hırsızlarının gözünden kaçırdığı bir ayrıntı olmasa Mısır tarihi içinde onca önemli firavun varken bugün Tutankamon'un pek de esamesi okunmayacaktı (Mısır hükümeti ülkenin tanıtımında Tutankamon'un yüz maskesini kullanıyor.) Tutanhamun'un mezarını 1922'de İngiliz arkeoloğu Howard Carter buldu. Mezarında Mısır tarihini aydınlatan belgeler, çok değerli sanat eserleri vardı. Bazı kaynaklar bu firavunun rahip tarafından öldürüldüğünü yazar ancak mezardaki mumyanın bulguları ünlü firavunun genç yaşında ölmesi sebebinin bacağındaki kırıklar olduğunu belirtir. Tutanhamun'un zehirlendiği söylentisi de vardır. Mumyasını bulan ve ilgisi olanların da çok yaşamadığı boş rivayetler arasındadır. Gerçekten de bu firavunun çok genç yaşlarda çıktığı tahta yirmili yaşların başında veda ettiği bilinmektedir. bulunanlar arasında Tutankamon'un kolyesini in-

celemeye alan De Michele değerli bir taş olduğu varsayılan bu kolyenin aslında camdan olduğunu ve Mısır uygarlığından çok daha önce yapıldığını ortaya çıkardı. Söz konusu camın ancak çok yüksek bir sıcaklıkta meydana gelebileceğini, bu sıcaklığa ise yeryüzünde ulaşmanın mümkün olmadığı öne sürüldü. Uzaydan gelen göktaşlarının daha önce gökyüzünde şiddetli patlamalara yol açtığı ve benzer bir patlamanın da Mısır çöllerinde gerçekleşmiş olabileceği belirtiliyor. Ancak, camın bulunduğu bölgede meteora kanıt olabilecek herhangi bir bulgu yok. "Tutankamon'un kolyesindeki camın oluşması için atom bombasının tesirinin on binlerce katı bir patlamanın meydana gelmiş olması gerekiyor. Esas soru, bu şiddete ulaşacak patlamanın yeryüzündeki kaynağı nedir?"

Tutankamon'un mezarı krallar vadisi'nde yer almaktadır. Mezar diğer mezarların görkemi yanında sönük kalır. Bugün bile bunun nedeni bilinmemektedir. Sanki Tutankamon aceleyle gömülmüştür. Araştırmacılara göre mezar bir soylu için hazırlanmaktaydı fakat o sırada Tutankamon ölünce aceleyle buraya gömdürüldü. Tutankamon'un mezarı iki odadan ve ilk odaya inen bir merdivenden oluşmaktadır. İlk odada bir at arabası, Tutankamon'un tahtı ve bunlar gibi Tutankamon'un hayattayken kullandığı paha biçilemez eserler bulunmuştur. Bu oda bulunduğunda, odanın Krallar Vadisi'nde yer almasından dolayı, bir mezar olması gerektiğini düşünen Howard Carter ve arkadaşları odanın duvarlarına vurarak duvarın arkasındaki boşlukları aradılar. Sonunda bir boşluk bulundu ve duvar kırıldı. Duvarın arkasındaki bir odada, yeni bir oda gibi görünen kocaman bir tahta kutu vardı. Kutu mühürlüydü. Howard Carter, mührü hayatında gördüğü ve göreceği en güzel şeyi görmüştü. Bir lahtin içindeki som altından tabut mum ışığında bile parlıyordu. Mükemmel Mısır işçiliği bu fazla bilinmeyen firavunun mezarında bile tüm gösterişiyle parlıyordu. Howard Carter bu keşfi ile kendisine iyi bir kariyer sağlasa bile fakirlik ve unutulmuşluk içinde

ölürken cenazesine bir iki kişi dışında kimse katılmamıştır. Ayrıca mezara giren kişilerin ateşli bir hastalıktan teker teker ölmesi de firavunun laneti adında bir hurafe başlatmıştır.

Türkler'deki "Yada Taşı"

Çok eski devirlerden kalan yaygın bir inanca göre:

"Türkler'in atalarma göklerden gelen sihirli bir taş armağan edilmiştir. Bu taş her devirde Türk Samanları'nın ve büyük Türk komutanlarının ellerinde bulunmuştur." Ve yine bu inanca göre günümüzde hâlâ bu taşın önde gelen Şamanlar'ın ellerinde bulundukları iddia edilmektedir.

Bu anlatılanların sadece bir inançtan ya da söylentiden ibaret olmadığını binlerce yıl öncesine ait eski Çin Tarihi Kayıdan da teyid etmektedir. Eski Türkler'in de elinde bu tür bir taşın (Yada Taşı) bulunduğuna dair çok sayıda tarihi kayıt vardır. Çin Kaynakları tarafından tutulan bu kayıtlarda, Türkler'in bu taş vasıtasıyla istedikleri zaman yağmur veya kar yagdırabildikleri uzun uzun anlatılmaktadır.

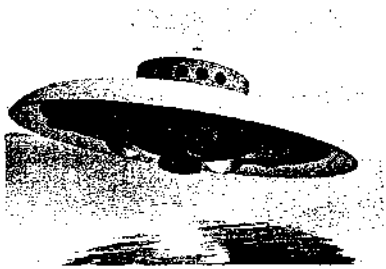

UFO

Roswell UFO vakası, 1947 Temmuz ayında ABD'nin New Mexico eyaletinin Roswell şehrinde meydana geldiği iddia edilen olay.

8 Temmuz 1947 yılında New Mexico eyaletinin Roswell kasabası yakınlarında, ABD'nin Idaho Eyaleti'nde orman servisi için kurtarış pilotluğu yapan Kenneth Arnold'un, 25 Haziran'da kayıp bir uçağı Washington'daki Cascade Dağları üzerinde aramaya çıkışının ve tahminlere göre, 4000 m. yükseklikte saatte 1200 mil hızla giden dokuz tane disk şeklinde uçan daireler gördüğünü iddia edişinin iki hafta sonrasında bir " fincan tabağının" ele geçirildiği duyuldu.

Ancak ertesi gün ABD Ordusu bu haberi yalanlayarak bunun bir araştırma balonu olduğunu iddia etti.

Uzaylılar için iniş pisti

Peru'nun Pampa sahilindeki 450 kilometrekarelik alan üzerine çizili motifler, M.Ö. 300 ve M.S. 600 arasındaki dönemi kapsayan hayvan ve bitki şekillerini resmediyor. Nazca medeniyeti tarafından yapıldığı düşünülen bu garip motiflerin, uzaylılar için bir iniş pisti vazifesi gördüğü öne sürülüyor.

Vampir

Günbatımı ile şafak arasında dirilerek mezarından çıktığına, insanlara saldırıp kanlarını emdiğine inanılan hayali canavardır.

Vampir kültürü Babil'den kalan örneklere dayanır ve yüzyıllar boyunca değişimini inceleyen kapsamlı folklorik tarihsel araştırmalara konu teşkil eder. Kan emme ve öldükten sonra dirilme efsaneleri Ortaçağ'da yayıldı. 1200'lerde İngiltere'de Galli bir din adamı olan Walter Map bir vampirin bütün bir köy ahalisinin kanlarını emmek suretiyle öldürdüğünü iddia etti. Map'ın iddasına göre köyde sağ kalan son kişi kılıcını çekip kana susamış cehennem yaratığının kafasını ensesine kadar ikiye bölmüş ve tehlikeyi sona erdirmişti.

Sadece Hıristiyan Avrupada değil çeşitli toplumlarda vampir efsaneleri yaratıldı. Hindistan'da kimi kadınlar, uyurken kana susamış cinlerin saldırısına uğradıklarına inanırlar. 1001 Gece Masalları'nda dişi vampirlerle ilgili öyküler yer almaktadır. Yeni Gine'nin Camma kabilesinde Ovengua cini ya da Borneo adasındaki Dayak kabilesinde Buau adlı varlık da benzer inanışlara dayanan yaratıklardır.

Tarihçiler vampir kelimesinin Sırpça, Lehçe ya da Türkçe'den türetildiğini öne sürer. Bu efsanenin ayyuka çıktığı ve

vampir avlarının düzenlendiği 1730'lu yıllarda Aydınlanmanın ünlü filozofu Voltaire konuya şöyle bir yorum getirir: "Gerçek kan emiciler mezarlarda değil, aramızda. Borsa spekülatörleri, tüccarlar ve işadamları halkın kanını hergün emmekteler. Bunlar kesinlikle ölmüyor ama yaşarken çürüyor." Karl Marx'ın konuya yaklaşımı ise şu şekildedir: "Sermaye ölü emektir. Ancak canlı emeğin emilmesi ile vampirlere özgü biçimde hayat bulur. Ne kadar emerse o kadar hayat bulur."

Voynich elyazması

Bilinmeyen bir yazıyla yazılmış, anlamı çözülemeyen gizemli bir kitap.

1450 ila 1520 yıllarında yazıldığı tahmin edilmektedir. Kitaba ismini veren, 1912 yılında varlığını ortaya çıkaran Wilfrid M. Voynich adındaki sahaftır. Yapılan bilimsel incelemeler, kitabın Voynich tarafından yapılmış bir sahtekârlık olmadığını kanıtlamıştır.

Kitap çok sayıda ilginç resim içerir. Bunlardan bir kısmı yıldızları, bitkileri ve tuhaf bir tesisatla birbirine bağlı küvetlerde yıkanan çıplak kadınları gösterir. Resimlere bakılarak kitabın belli konularda (astroloji, bitkibilim, vs.) bölümlerden oluştuğu tahmin edilmektdir.

Kitabı Roger Bacon, John Dee ve Edward Kelly dahil çeşitli kişilerin yazdığı öne sürülse de bu iddiaların hiçbiri kanıtlanamamıştır.

Voynich elyazması yıllardır dilbilimciler, kriptologlar, tarihçiler, diğer branşlardan bilimadamları ve meraklılar tarafından yoğun olarak incelenmekle birlikte, çözüldüğüne dair hiçbir kanıt bulunmamaktadır. İstatistiksel ve dilbilimsel çözümlemeler, metnin rasgele yazılmış anlamsız bir işaret yığını değil, doğal bir dilin yazıya geçirilmiş hali olduğunu göstermektedir. Ancak bunun hangi dil olduğu bilinmemektedir

Vudu

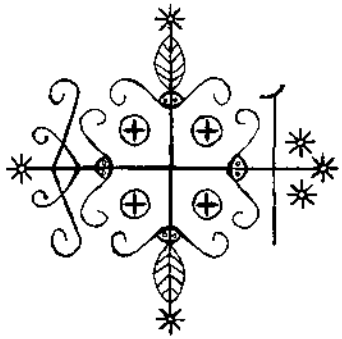

Benin'de Vodun; Haiti'de Vodou ve Dominik Cumhuriyeti'nde Vudu), Batı Afrika kökenli ruhçu-animist bir dini gelenek.

Batı Afrika'da, batı Nijerya'dan doğu Gana'ya, yaşayan Fon, Ewe ve Yoruba gibi çeşitli topluluklardan çıkmıştır. Benin'de Vodun ulusal dindir ve nüfusun %60'ı tarafından benimsenmiştir. Vodún, Fon-Ewe dilinde "ruh" anlamında kullanılan kelimedir. Diğer Vudu gelenekleri özellikle Orta Afrika adetlerinden etkilenmiştir. Örneğin Kuzey Haiti'de Lemba olarak da bilinen Kongo ayini Batı Afrikalı öğeler kadar yaygın olsa da Kuzey Amerikalılar tarafından pek önemsenmemiştir.

Vodun, tektanrıcı (monoteistik) ve büyüsel (büyü içeren) bir animizm türüdür. Batı Afrikalı çeşitli etnik gruplar tarafından ortaya çıkarılmıştır. Kültürel anlamda Fon, Gun, Mina ve Eve toplulukları ikici (dual) kozmolojik bir prensip etrafında gelişen metafiziki bir düşünceyi paylaşır. Bu ikici kozmolojik düşünceye göre; Nana Buluku, Tanrı-Yaratıcı ve Tanrı(lar)-Oyuncu(lar) veya Vodun(lar), yani Yaratıcı'nın ikiz çocukları olan Mawu (ay tanrıçası) ve Lisa'nın (güneş tanrısı) kız ve oğul evlatları, vardır. Tanrı-Yaratıcı, Nana Buluku, kozmogonik ilkedir ve dünyevi işlerle uğraşmaz - dünyevi olaylarla uğraşmak için çok büyük ve önemlidir; böylece Vodun(lar), Tanrı(lar)-Oyuncu(lar), dünyevi işleri yönetenlerdir.

Vodunların panteonu (tanrıların toplamı) çok geniş ve komplekstir. Mawu'nun doğrudan 7 oğlu, tarihi veya mitik kişiler, birçok etnik Vodun, belli klan ve kabilelerin koruyucuları veya liderleri ve bazı modern Vodunlar bulunur.

Her ne kadar soya ve atalara verilen önem ile Batı Afrika (ve-

ya Benin) Vodun'u, Haiti Vodou'suna benzese de, her ruh ailesinin özel bir ruhban sınıfı vardır ve bu sınıf genellikle ırsidir - miras yoluyla devredilir. Afrika'da; su tanrıçaları Mami Wata, Haiti'deki yaşlı betimlemesinden farklı olarak genç ve erkeksi olan Legba, demir ve demirciliği yöneten Gu, hastalıkları yöneten Sakpata ve Batı Afrika'ya özgü birçok farklı ruh bulunur.

Batı Afrika'daki totaliter rejimler Vodun'u ve diğer dinleri bastırnmaya çalışmış olsa da, bugün bu din ve gelenekler yeniden gelişmeye başlamıştır ve Vodun bölgede 30 milyondan fazla kişi tarafından benimsenmektedir.

"Geode of Ceso" antik bir parçadır. Bu kaya parçasının üzeri doğal kristallerle kaplanmıştır. İçinde bir boşluk bulunmuştur. Bu boşlukta, malzemesini metal ve porselenin oluşturduğu garip bir cisim bulunmuştur. Bu cismin üzerinde meydana gelen ve onu kaplayan kristal oluşumlu kabuğun oluşabilmesi için 500 bin yıl geçmesi gerekiyor!

Yılan Taşı

Genellikle de tılsım yapımı için kullanılır. Kadim Mısır Uygarlığı'ndan beri kullanılmaktadır. Dış görünümünün bir yılanın derisine benzediğinden dolayı bu adı almıştır. Bu sebepten dolayı her türlü böcek sokmaları, akrep ve yılan sokmaları gibi durumlarda iyileştirici gücü olduğu düşünülür. Aynı zamanda kişilerde romatizmal rahatsızlıklara iyi geldiği söylenir. Romatizma tedavisinde, ağrılı yerlere bu taşı sarılır. Diğer bir özelliğide yaralarda biriken iltahabı akıtmak için kullanılabilen bir taştır.

KAYIP SEMBOLLER

İyi geçirilmiş bir günün, mutlu bir uyku getirmesi gibi;
iyi yaşanmış bir hayat da mutlu bir ölüm getirir.

Leonardo da Vinci

"Lost Symbol"e (Kayıp Sembol) bir gönderme

Birazdan önemli sembollerini sergileyeceğimiz bu iki roman son yıllarda yediden yetmiş yediye herkesin beğenisini kazandı; bilimin, dinlerin ve semboller dünyasının yeniden aynı pota içinde görülmesine, çatışmalarının ve yolgöstericiliklerinin anlaşılmasına yol açtı. Bunda kuşkusuz yazar Dan Brown'un gerilim ve kurgu ustalığının da payı büyük. Yazar aynı zamanda özellikle Melekler ve Şeytanlar* ile Vatikan'ı karşısına aldı. Da Vinci Şifresi* ile zaten Kutsal Kâse konusundaki tabuları yerinden oynatan bir cephede yer almıştı Dan Brown.

Dünyada bu denli çok sevilen iki romanın sembolleri yeniden gündeme zevkli bir okur-izleyici koltuğuyla getirmesi üzerine SEMBOLLER kitabımızın sonunda bu iki romanda adı geçen sembol, gizem, kavram ve kişileri "Kayıp Semboller" başlığı altında veriyoruz. Bu başlık da hiç kuşkusuz bu dizinin 3. kitabı olan "Lost Symbol"e (Kayıp Sembol) bir gönderme.

---

* Romanlar Altın Kitaplar Yayınevi tarafından yayınlandı. Türkçeye Petek Demir çevirdi. Kitaplar aynı zamanda albüm formatıyla da okurlara sunuldu. Romanların filmleri de 3 sene arayla gösterime girdi.

Ambigram

Ambigram, diğer bir deyişle tersine çevirme (inversion) , sunulduğu şekliyle okunabildiği gibi, tam tersine çevrildiğinde de okunabilen grafiksel figürlerdir. Douglas R. Hofstadter ambigramı "2 farklı okunuşu, birbirinin aynı eğrileri tıkıştırmak için yöneten bir kaligrafik dizayn" olarak tanımlamıştır. Ambigram sanatı ilk olarak kelimenin orijinini arkadaşına atfeden Hofstadter tarafından yayınlanmıştır. Hofstadter'in 1999 yayını Gödel, Escher, Bach kapakta 3 boyutlu bir ambigramı belirtiyordu.

Ambigram Çeşitleri

Eksensel: Sabit bir eksen üzerinde dönerken farklı açılardan gözükebilen ambigram dizaynları çeşididir. Çoğunlukla 180 derecedirler; ancak 90 ve 45 derece olan ambigramlarda vardır. Ambigrama yazılmış kelime farklı açılardanda bakılsa genellikle aynıdır ancak bazı ambigramların farklı açılarda farklı kelimeleri gösterdiği de olur.

Ayna: Bir aynadan bakıldığında ya da yansıdığında okunabilecek şekilde dizayn edilmiş ambigram çeşididir.

Figür-Zemin: Bir kelimenin harfleri arasındaki boşlukların başka bir kelime oluşturduğu ambigram çeşididir.

Zincir: Sözcüklerin birbini tekrar ettiği bir zincir olarak dizayn edilmiş olduğu ambigram çeşididir. Zincir ambigramlarında kelimeler genellikle bir sonraki sözcüğün üstüne binerek anlam kazanır. Bazen zincir ambigramlar dairesel olarak yapılırlar.

3 Boyutlu: 3 boyutlu bir nesneye farklı açılardan ışık vurulduğunda gölgelerin farklı harfler oluşturmasıyla elde edilen bir ambigram çeşididir.

Arimatea'lı-Romalı Yusuf

Graal adı verilen kutsal kadeh gizli bilimlerde, İsa'nın havarilerle yediği son yemekte kullandığı kadehtir. Romalı asker Longinus, çarmıhtaki İsa'nın kalçasını mızrağıyla yarınca, Romalı Yusuf, yaradan akan kanla suyu bu kadehe almıştır. Ve efsaneye göre, Romalı Yusuf, Graal'ı Büyük Britanya'ya getirip gizlemiştir. İçinde "ölümsüzlük iksiri"nin bulunduğu varsayılan bu kutsal kadehe, "Graal'ın Aranışı"yla ilgili bütün ortaçağ efsanelerinde rastlanır...

Ariusçuluk-Arianizm

Teslisi kabul etmeyip tevhide inanan eski Hıristiyan gruplardan biri. Muvahhid papaz Arius'un izinden giden tevhide inanan Hıristiyanlık. IV. Yüzyıl ve sonrası Hıristiyanlığında büyük tartışmalara yol açan ve Katolik kilisesince sapıklık sayılan İskenderiye'li papaz Arius'un, Hz. İsa'dan beri, papalığın ve sonraları devletin tüm baskılarına rağmen devam edegelen tevhidî çizgideki hıristiyanlık Ariusçuluk veya Arianizm diye isimlendirilir. Bu inanca göre, Hz. İsa, kesinlikle bir tanrı değil; peygamberdir. İzmit'li Eusebios da bu çizginin şiddetli savunucusudur.

Aziz Petrus ve Petrus Haçı

Petrus, İsa'nın oniki havarisinden biridir. Ayrıca Simon/Simun, Peter, Kifas/Cephas/Kefas/Kepha isimleri ile bilinir. Hristiyanlıkta adının önüne "aziz" unvanı getirilir. Celile / Filistin'de dünyaya gelmiştir. Asıl mesleği balıkçılıktı. Katolik Kilisesi'ne göre ilk Papa, İsa'nın varisi ve Kilise'nin kurucusudur.

Petrus, Hristiyanlığa göre İsa'ın Kilisesini üzerinde kurmak istediği Kaya'dır. (Temel Kişi) "Kaya" anlamına gelen Aramice "Kifas" (Latince Petrus) künyesini kendisine İsa vermiştir.

İsa'nın ölümünden sonra İseviler sımsıkı şekilde onun etrafında kenetlendiler, Romalılar'ın tüm saldırılarına karşı inançlarını korudular, bunda Petrus'un büyük bir katkısı vardı. Simon Pavlik Kiliseler oluşana dek Cemaat'in (Kilise/ Kudüs Kilisesi) tek başı olmaya devam etti. Romalı Komutan Pavlos uzun yıllar dıştan yaptığı saldırılarla delmeyi başaramadı.

Bir gün Pavlos, Barnabas'ın himayesinde Petrus'a gelerek Kilise'ye katılmak istediğini söyledi, gördüğü vizyonlardan bahsetti. Ne kadar günahkâr olsa da döndüğünü söyleyen kişiye şans tanımak gerektiğine inanan Petrus ona bu fırsatı tanıdı. Hatalarının kefareti olarak Pavlos, İncil'i (Evangelion/İyi Haber/Müjde/Paraklit'i haber veren Beşaret) yaymak için misyon (tebliğ) gezilerine gönderildi. Petrus onu yetiştirmesi için Barnabas ve yeğeni Markos'u da onun yanına verdi. Pavlos çıkarttığı huysuzluklarla sehayatlerinin ikinci aşamasına geçmeden önce Barnabas ve Markos'suz yola devam etmenin altyapısını hazırladı.

Dolaştığı beldelerde kendi cemaatini (Pavlik Kiliseler) oluşturdu. İsevilik Geleneği'nde köklü değişiklikler yaptı. Petrus'un referanslığını (Kayalık/İmamlık) misyonu çiğneyerek sünneti Yahudi olmayan yeni inanırlardan kaldırdı, domuz yasağını kaldırdı. Artık İsevilik Pavlik Kiliseler tarafından Hristiyanlığa dönüştürülmüştü. Petrus'un yeğeni Markos, İsa'ın yaşamöyküsünü, Vahiy'den başlamak üzere kaleme aldı.

Petrus Haçı veya Aziz Petrus Haçı ters çevrilmiş bir Latin haçıdır. Bu sembolün kökeni Petrus'un ters biçimde çarmıha gerilmesidir; İsa ile aynı şekilde çarmıha gerilmek için fazla değersiz olduğunu düşünmüştü ve bu nedenle ters biçimde çarmıha gerilmişti.

Petrus'un isteği üzerine baş aşağı çarmıha gerildiğini ilk bildiren kişi İskenderiyeli bilgin Origen'dir. Bazı Katolikler bu tür

haçı, İsa ile karşılaştırıldığında değersizliğin bir sembolü olarak kullanmaktadırlar.

Sıklıkla satanizm ile ilişkilendirilmiştir. Alistair Crowley sembolün lütufun tersi veya İsa'nın lütfundan uzaklaşmak anlamına sahip olduğunu ileri sürmüştür.

Beş Köşeli Yıldız

Grafik köken açısından Venüs gezegeni ile bağlantısı var. Romanın kahramanı Langdon genç bir astronomi öğrencisiyken, Venüs gezegeninin her dört yılda bir ekliptik semada beş köşeli mükemmel bir yıldız çizdiğini öğrendiğinde çok şaşırır. Ve bu bilginin eski uygarlıklar tarafından bilindiğini araştırmayla anlayınca, bu bilgilere nasıl ulaştıkları konusundaki şaşkınlığı daha da artar.

Eski uygarlıklar bu ilginç fenomeni fark ettiklerinde öylesine büyülenirler ki, Venüs ile onun beş köşeli yıldızı mükemmellik, güzellik ve aşkın sembolü haline gelir. Langdon, Venüs'le ilgili açıklamalarına şöyle devam ediyor:

"Eski Yunan'da, Venüs'ün büyüsüne övgü olsun diye, onun dört yıllık devrini Olimpiyat Oyunları'nı düzenlerken kullanmışlardı. Pek az insan, dört yılda bir yapılan modern Olimpiyat Oyunları'nın hala Venüs'ün devrelerini takip ettiğinin farkındadır. Bundan daha da az insan, beş köşeli yıldızın Olimpiyat amblemi olmak üzereyken son anda değiştirildiğini bilir, oyunların çok kapsamlı ruhunu ve ahengini daha iyi yansıtması amacıyla beş köşeli yıldız, iç içe geçen beş halkayla değiştirilmiştir.

Büyük Hadron Çarpışması

CERN'deki Büyük Hadron Çarpıştırıcısı (LHC) projesinin amacı, "büyük patlama" sonrasında yaşanan yüksek enerji ve yüksek yoğunluğu yaratmaktır.

Birincisi, maddeye kütle kazandıran parçacık olan "Higgs parçacığı"nı bulmak, "Büyük Patlama" teorisini ispatlamak.

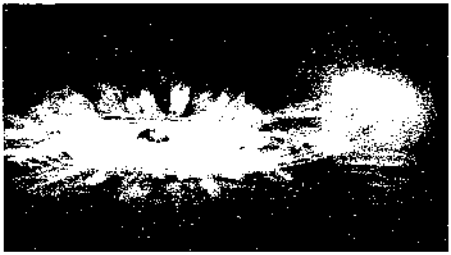

İkincisi "karanlık madde"nin ne olduğunu anlayabilmek. Evrenin yaklaşık yüzde 30'unun "karanlık madde"den oluştuğunu biliyoruz. Fakat ne olduğunu, içeriğini bilmiyoruz. Buradaki amaç yüksek enerjiye ulaşıp "karanlık madde"yi deneylerde ortaya çıkarıp özelliklerini ölçmek.

Üçüncü olarak da, fizik kanunlarına göre evrenin yarısının anti maddeden oluşması gerekiyor. Ama evrende anti madde yok denecek kadar az. Çünkü her parçacığın bir anti maddesi var. Evren bu kanunun üzerine kurulmuş. "Büyük patlama"dan sonra bu anti maddeye ne oldu? Bu sorunun yanıtı aranacak. Maddenin ve evrenin nasıl oluştuğu anlaşılacak.

Parçacıkların neden kütlesi olduğu, bu kütlenin varlığının sağladığı düşünülen "Higgs parçacığı"nın keşfedilmesi ve evrenin yüzde 96?lık bilinmeyen kısmının ne olduğu gibi sorular cevabını bulacak.

Bu patlama gerçekleşirse fizik kanunları değişebilir, gelişebilir veya yeni kanunlar ortaya çıkabilir. Hatta birçok yeni parçacıkların da ortaya çıkması bekleniyor. Önce en küçük parça olarak atomları biliyorduk. Sonra çekirdeği bulundu. Sonra çekirdeğin içinde nötron, protonların var olduğunu öğrendik.

Bilimsel merak bu kez de proton ve nötronların içinde kuarklar ve gluonların var olduğunu buldu. Şimdi onların içinde de neler olduğu ortaya çıkabilir. Bilgisayar, elektronik, nanoteknoloji, süperiletkenler, yeni malzemelerin geliştirilmesi, enerji teknolojisi, savunma ve uzay sanayiinde çok büyük teknolojik gelişmelere yol açacak. Bilindiği gibi internetin de çıkış yeri CERN?dir. Hatta şimdiden bilgisayar teknolojisinde çok yeni gelişmeler oldu bile.

Maddeye kütle kazandıran "Higgs parçacığı"nın bulunması-

nın 2 yıllık bir süre alacağı tahmin ediliyor. Toplam deneylerin süresi ise 10 yıl olarak planlanıyor. LHC"nin üzerinde farklı yerlerde 4 adet dedektör bulunuyor. ATLAS ve CMS dedektörleri, "Higgs parçacığı"nı bulmaya çalışacak. LHCb dedektörü, "büyük patlama" anında madde ile eşit miktarda olduğu düşünülen anti maddeyi bulmaya çalışacak. ALICE dedektörü ise, "büyük patlama"dan hemen sonra evrenin ilk mikro saniyelerinde daha protonlar oluşmadan ortaya çıkan kuark ve gluonları dedekte edecek. Çarpışmalar bu dedektörlerin içinde olacak.

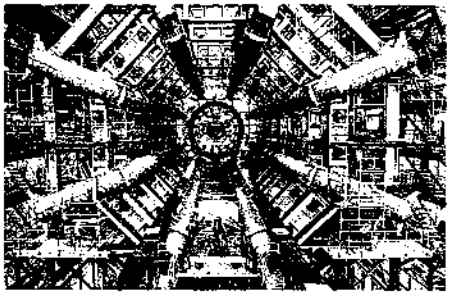

CERN Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi

CERN Nükleer Araştırmalar için Avrupa Konseyi anlamına gelen Fransızca Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire sözcüklerinin kısaltmasıdır. Bu kurum, İsviçre ve Fransa sınırında yer alan dünyanın en büyük parçacık fiziği laboratuvarıdır. 1954 yılında 12 ülkenin katılımıyla kurulmuş olan CERN'in günümüzde 20 asil üyesine ilaveten Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 8 gözlemci üyesi vardır.

CERN'de yüzlerce bina, 3000 kişilik destek personeli ve CERN personeli olan 2500 kadar fizikçi vardır. Bunlardan 100 kadarı kuramsal fizikçilerdir. Diğerleri ise, teorisyenlerin fikirlerinin tecrübe edildiği deney düzeneklerinin projelerini hazırlayan, yapımını sağlayan ve deneyleri yürüten tatbikatçılardır. CERN'in kendi personeline ek olarak dünyanın seksen ülkesinden yaklaşık 8000 kadar fizikçi ve mühendis de CERN'de yer almaktadır.

CERN'de en önemli yeri, yeraltındaki parçacık hızlandırıcıla-

rının, yani akseleratörlerin olduğu bölgedir. Tarım arazisinin altında kilometrelerce uzanan dev makinalarda atom parçacıkları ya birbirleriyle, yahut atom çekirdeği ile korkunç hızlarda çarpıştırılırlar. 1956'da kurulan 28 GeV'lik eşzamanlı proton hızlandırıcısından sonra 1976'da da 450 GeV'lik bir başka hızlandırıcı daha kulanıma girdi. 1981'de geliştirilerek çarpışma halkası olarak kullanılabilecek duruma getirilen bu cihazdan bugün, dönüşümlü olarak parçacık hızlandırıcısı ve çarpıştırıcı olarak faydalanılmaktadır. Çarpışmalar ile bazı kısa ömürlü garip madde biçimleri bu arada parçacık fizikçilerinin ilgilendiği W ve Z parçacıkları ortaya çıkarılmıştır. CERN, Avrupa'nın fizik alanında Amerika ve Rusya ile yarışa girmesini sağlamıştır.

Camerlengo

Camerlengo ya da camerlingo olarak da yazılan bir İtalyanca kelime. Papa'nın yaveri sayılmaktadır. Papa'nın özel işleri ile ilgilenir, ona mihmandarlık eder. Genellikle bir kardinal olan camerlengo -ki kardinal olması zorunlu değildir- papa öldüğünde, kardinaller heyeti yeni papa'yı seçene dek, Papa'yı temsil eder, protokolde Papa muamelesi görür.

Melekler ve Şeytanlar'da Camerlengo'yu ünlü İngiliz oyuncu Ewan McGregor oynadı.

Da Vinci Şifresi

Paris Louvre Müzesi müdürü Jacques Saunière, ünlü simgebilim profesörü Robert Langdon ile buluşacağı gece, müzede bir cinayete kurban gider. Otel odasında istirahat etmekte olan Langdon resepsiyondan gelen telefonla uyanır. Telefondaki görevli, polis teşkilatından Teğmen Collet'in kendisiyle görüşmek istediğini söyler. Teğmen Collet, müze müdürü Saunière'nin cesedinin fotoğraflarını Langdon'a gösterir ve müzeye gelmesini ister.

Langdon'u müzede Yüzbaşı Faché karşılar ve cesedin bulunduğu yere götürür. Langdon, Müdür Saunière'nin yerde kolları

ve bacakları açık, çırılçıplak cesedini görür. Cesedin hemen yanında ise Saunière'nin ölmeden hemen önce yazdığı bir mesaj vardır. Anlaşılan Saunière birilerine bazı mesajlar vermek istiyordu. Langdon mesajı çözmeye çalışırken müzeye kriptoloji ajanı Sophie Neveu gelir. Yüzbaşı Faché bir numaralı cinayet zanlısı olarak Profesör Langdon'u görmektedir. Sophie Langdon'a, Paris ABD Büyükelçisi ile temas kurması gerektiğini ve kendisine bir mesaj olduğunu söyler. Araması için kendi telefonunu Langdon'a uzatır. Longdon Amerikan Büyükelçiliğini aradığında karşısına telesekreter mesajı çıkar, mesajdaki ses ise Sophie'nin sesidir. Sophie mesajında profesöre tehlikede olduğunu, Faché'nin cinayet zanlısı olarak Langdon'u gördüğünü söylemektedir. Telefonu kapatan Langdon tuvalete gider. Bu arada Faché ve Sophie tartışıyorlardı ve Faché Neveu'nun olay yerini terk etmesini istiyordu. Sophie olay yerinden uzaklaştı ama müzeyi terk etmedi. Profesöre yardım etmesi gerekiyordu, gizlice tuvalete gitti. Profesöre cebinden çıkardığı cesede ait bir fotoğrafı gösterdi. Saunière'nin yazdığı mesajın sonunda "P.S. Robert Langdon'u bul" yazıyordu. Yüzbaşı Faché bu cümleyi sildirmişti. Langdon, neden cinayet zanlısı olarak görüldüğünü şimdi anlamıştı. Eğer geri dönerse Faché tarafından tutuklanacaktı. Sophie, tek çarenin tuvaletteki küçük pencereden Amerikan Büyükelçiliğine kaçmak olduğunu söyledi. Profesör ise kaçarsa cinayeti kabulleneceğini düşünüyordu. Profesörün cebine yerleştirilen ve sinyal gönderen küçük bir aleti bir sabunun içine yerleştirdikten sonra camı kırarak kırmızı ışıkta bekleyen kamyonun üzerine fırlattılar.

Yüzbaşı Faché ise Langdon'un kaçtığını zannederek adamları ile birlikte sinyali takibe başlar. Bu sırada Ajan Neveu ve Profesör Langdon olay yerine dönerler. Sophie yerde yatan Saunière'nin büyükbabası olduğunu söyler. Sophie ve Saunière uzun süredir görüşmemektedirler. Mesajdaki "P.S." ise Saunière'nin torununa taktığı lakap olan Prenses Sophie kelimelerinin baş

harfleridir. Saunière arkasında bıraktığı sırların Profesör Langdon tarafından çözülebileceğini düşünerek torununa bu mesajı bırakmıştır.

Langdon ve Sophie, Saunière'in bıraktığı mesajın bir anagram yani şifre olduğunu keşfederler. Mesajda "Leonardo Da Vinci, Mona Lisa!" yazmaktadır. Müzedeki Mona Lisa tablosunun arkasında haçı andıran ve ortasında P.S. yazan bir anahtar bulurlar. Bu anahtarın Saunière'in Zürih Emanet Bankası'ndaki kasasının anahtarı olduğunu anlarlar ve hemen bankaya doğru yola çıkarlar. Bu arada polis onların peşindedir, ABD Büyükelçiliği'ne giden yol kesilmiştir.

Zürih Emanet Bankası Müdürü André Vernet ile görüşen Langdon ve Sophie kasayı açarlar ve içinden çıkan kutuyu alırlar. Bu sırada Yüzbaşı Faché ve adamları bankaya gelmişlerdir. Sophie ve Langdon, Müdür Vernet ile birlikte bankanın arabalarından birine binerler ve Vernet sayesinde polisleri atlatırlar. Fakat Vernet, Langdon ve Sophie'yi güvenli bir bölgeye getirdikten sonra silahını onlara doğrultur ve kutuyu ister. Langdon ve Sophie, Vernet'yi atlatmayı başarır. Kutunun içinden şifreli bir kripteks çıkar. Şifreyi çözebilmek için Langdon'un arkadaşı Sir Leigh Teabing'e giderler.

Teobing hayatını Kutsal Kadehi bulmaya adamış, İngiliz Kraliyet ailesi tarafından kendisine Sir ünvanı verilmiş usta bir tarihçidir. Teabing, Langdon ve Sophie'ye kripteksin İsa Mesih'in "Kutsal Kâse"sine ulaşmak için gerekli olan "Kilit Taşı"nın yerini gösteren bir şifre olduğunu belirtir ve Kutsal Kâse ile Da Vinci arasındaki bağlantıyı anlatır: 1099 yılında kurulan Sion Tarikatı kardeşlik bağları çok güçlü olan bir tarikattır. Tarikatı yönetenler arasında Leonardo Da Vinci, Isaac Newton, Victor Hugo gibi önemli isimler vardı. Tarikata üye olmak ve güven kazanmak çok zordu. Sion Tarikatında, Hıristiyanlığın aksine kadın çok değerliydi. Tüm bilinenlerin aksine Hz.İsa evliydi ve çocukları vardı. Hz.İsa çarmıha gerilirken, karısı Magdalalı Meryem hamileydi ve İsa'nın soyunu devam ettirmek için Fransa'ya kaçmıştı. Si-

on Tarikatı üyeleri kendilerini bu gerçekleri korumaya adamışlardı. Tarikatın simgeleri olan Gül ve Kutsal Kâse Magdalalı Meryem'i temsil etmektedir. Kilise yani Vatikan ise yüzyıllarca bu gerçeği saklamıştır ve belgelere ulaşmak için bir çok tarikat üyesini öldürmüştür. Saunière ise bu tarikatın son büyük ustasıydı ve bu sırrı saklaması için torunu Sophie'yi seçmişti.

Kutsal Kâse'nin peşinde olanlar sadece Langdon, Sophie ve Teabing değildi. Karanlık bir tarikat olan Opus Der tarikatının başındaki Piskopos Manuel Aringorasa da gizli belgeleri ele geçirmek niyetindeydi. Belgeleri Vatikan'a vererek kiliseden bazı imtiyazlar ve yüklü miktarda para kazanmayı düşünüyordu. Kutsal Kâse'yi bulmak için Silas adındaki tarikat üyesi görevlendirilmişti. Silas ise talimatları "Öğretmen" lakaplı bir adamdan alıyordu. Müdür Saunière'yi de Silas öldürmüştü ve şimdi de Langdon, Sophie ve Teabing'in peşine düşmüştü.

Langdon, Sophie ve Teabing çözdükleri şifrelerden yola çıkarak Kutsal Kâsenin İngiltere'deki bir mezarda olduğunu tahmin ederler ve birlikte İngiltere'ye giderler. Fakat Saunière'nin katili Silas onları bulur ve Sir Teabing ile birlikte kripteksi kaçırır. Langdon şifrelerden yola çıkarak mezarın Isaac Newton'a ait mezar olduğunu tespit eder ve kripteksi çalan kişinin de mezara geleceğini düşünür. Fakat mezara geldiklerinde onları büyük bir sürpriz beklemektedir. Karşılarında Sir Teabing durmaktadır. Öğretmen lakaplı kişinin aslında Teabing olduğunu öğrenirler. Langdon, Teabing'i etkisiz hale getirir ve kendilerini Londra'ya kadar takip eden Yüzbaşı Faché'ye teslim eder. Böylece Langdon ve Sophie de aklanmış olur.

Langdon ve Sophie, son şifreyi de çözerler ve Rosslyn Şapeli'ne giderler. Rosslyn'de Kutsal Kadehi ararlarken yanlarına genç bir adam gelir ve onları Rosslyn Vakfının başkanı ve büyükannesi olan Maria'nın yanına götürür. Maria Sophie'nin büyükanesidir ve Sophie'yi hemen tanır. Sophie büyükbabasının küçükken kendisini buraya birkaç kez getirdiğini hatırlar. Maria

tüm gerçekleri Langdon ve Sophie'ye anlatır. Ailenin Hz. İsa'nın soyundan geldiğini, güvenlik amacıyla soyadlarını değiştirdiklerini söyler. Sophie'nin anne ve babası esrarengiz bir trafik kazasında ölmüşler ya da öldürülmüşlerdir. Saunière de eşini, Sophie'yi ve kardeşini buraya yerleştirir.

Sophie, büyükannesi ve kardeşini bulmuştur. Ama Profesör Langdon ise hala Kutsal Kadehin yerini aramaktadır. Langdon şifreleri takip eder ve Kutsal Kâse'nin Louvre Müzesinde olduğunu anlar. Ama bu gerçek onunla saklı kalacaktır.

Dört Element

Element, Grekçe'de "elementa" kelimesinden türemiştir ve bir merdivenin ilk basamaklarına tırmanmak anlamına gelir. Bir bilim veya metodun ilk unsurları anlamına gelen bu kelime, ayni zamanda kimyada farklı atom yapısına sahip 108 madde türlerine de denilir. Ancak simya, astroloji ve diğer kadim ökült bilimlerde söz edilen geçen elementler farklıdır. Gerçek bir ezoterik örgüt veya okulda, ezoterik açıdan elementleri tanımak bir okült eğitiminin ilk sırlarını, ilk basamaklarını, ilk inisiyasonlarını oluşturur. Bu açıdan aşağıda sunacağımız bu yazı bazı sırları açıklayacaktır. Bu sırların bazıları daha önce yayınlanmış olması önemli değildir. Biz ölümlü insanlar açısından halen birer sırdırlar, çünkü fizik ortamın idrak sınırlarının ötesindedirler ve tam anlaşılması için bazı içsel anahtarlara sahip olmamız gerekiyor. Bu anahtarlar para veya her hangi diğer bir fiziksel meta karşılığında verilmez, kendi liyakat ve içsel çabamızla kazanılır. Yine de belirmek isterim ki bu sunduğumuz yazıların bazıların okunması belli bir sırayı takip etmesinde yarar vardır.

Kadimler dört, beş ve hatta bazen yedi elementten söz ederler. Ancak dördün üzerindeki elementler daha seyyal oldukları için genelde dikkate alınmaz. Bu elementler hava, ateş, su ve topraktır. Evrende her şeyin onlardan oluştuğu söylenir. Unut-

mamalı ki, kadimler bu unsurların kendileri değil, fakat içerdiği prensipleri kast etmişlerdir. O halde, ateş elementi denildiği zaman akla bir tutuşma değil de ateşi meydana getiren ve simgelediği öz nitelik gelmelidir. Burada yeni görme duyusu yerine zihinsel göz, veya sezgi geçerlidir.

Eski bir inanca göre her element dört ayrı unsurdan ikisini içerir. Bu dört unsur, sıcaklık, kuruluk, ıslaklık ve soğukluktur. Ateş sıcak ve kurudur; hava sıcak ve ıslaktır; su soğuk ve ıslaktır ve toprak soğuk ve kurudur. Platon'a göre ateş parlak, ince ye hareketli; hava karanlık, ince ye hareketli; su karanlık, kalın ve hareketli ve toprak karanlık, kalın ve hareketsizdir.

Galileo Galilei Davası

Galileo 1611'de Roma'ya gitti ve oradaki Bilim Akademisi'ne üye seçildi. Floransa'ya dönüşünde hidrostatik üzerine pek çok profesörün itirazına sebep olan kitabı ile 1613'te güneş lekeleri üzerine yazdığı eserini yayınladı. Bu eserinde Kopernik sistemini açık bir şekilde müdafaa etti. Bundan dolayı papazların ağır hücumuna uğradı. 1615'te bizzat Roma'ya giderek iddiasını müdafaa etti. Ancak 1616'da Papa Beşinci Paul tarafından kitaplarını tetkik için bir komisyon kuruldu. Bu komisyon Galileo'nun kitaplarını yasaklamadı. Sadece Dünya'nın döndüğü iddiasından vazgeçmesini istedi.

Galileo, bir müddet bilimin pratik yönüne döndü, mikroskobu geliştirdi. Ancak 1618'de üç kuyruklu yıldızın görülmesiyle kiliseyle münakaşaya girdi. Arkadaşının Sekizinci Urban olarak Papa seçilmesinden cesaret alarak yazdığı "İki Kâinat Sistemi Üzerine Konuşmalar" adlı eserini 1632'de yayınladı. Ancak kitabı daha önce yapılan uyarılarla çeliştiği söylentilerine rağmen Roma'da mahkemeye çağrıldı. 1633'te bu kitap yasaklandı ve

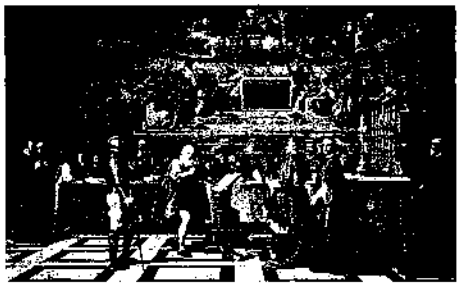

Kutsal Engizisyon'ca müebbet hapse mahkûm edildi. Cezası kendi evinde göz hapsine çevrildi. Yetmiş yaşında hapsedilen Galileo kör oldu ve 1642 yılında hayatını yitirdi.

Gian Lorenzo Bernini

(7 Aralık 1598, Napoli – 28 Kasım 1680, Roma), Heykeltraş. 17. yüzyıl Romasında, Barok tarzında çalışan bir heykeltraştı.
Bernini bir heykeltraş, ressam ve mimardır. Roma'daki eserlerin yaklaşık yüzde yetmişi Bernini'ye aittir. En çok bilinen eseri Dört Irmak Çeşmesi'dir. Ayrıca Santa Maria Della Vittoria Kilisesi'nin mihrap nişinde yer alan kompozisyonunun temeli Azize Theresa'nın dinsel duygular içinde kendinden geçisine dayanmaktadır. Vatikan şehrinin yapılarını o tasarlamıştır.Roma ve Vatikan şehirlerindeki eserlerin büyük çoğunluğuna sahip olmasının sebebi,büyük yeteneği sayesinde kilisenin himayesine girmiş olmasıdır.Dönemin devlet sanatçısı konumundaki Bernini, eserlerinin büyük bölümünü küçük maketler halinde tasarlayıp, kendi eğittiği ve ya keşfettiği genç çıraklara yaptırmıştır.

Ayrıca Dan Brown'un Melekler ve Şeytanlar adlı kitabında bir İlluminati üyesi olduğu iddia edilmektedir. Hatta İlluminati'nin gizli toplantı yeri olan Aydınlanma kilisesinin yerini eserleriyle belirttiği iddia edilmektedir. Doğanın dört mistik öğesi Toprak, Hava, Ateş ve Su her bir eserin temasıdır. Toprak eseri Habakkuk ile Melek heykelidir. Hava işareti St. Pietro meydanında bulunan Batı Rüzgârı adlı eseridir. Ateş işareti Azize Tere-

sa'nın Vecdi heykelidir. Son olarak su işareti ise Dört Irmak Çeşmesi'dir.

Fontana del Moro Roma, Piazza NavonaPiazza Navona, Barok mimarisinin süsleyici devingenliğinin simgesi Fontana del Moro in RomeTrue, Roma fıskiyeleri, halka yönelik çalışmalar ve Papalık anıtları onun hünerini en çok ortaya çıkaran yapıtlardır. Bernini, Triton Fıskiyesi ve Barberini Fıskiyesi (Fontana delle api) adlı yapıtların da sahibidir. Dört Irmak Fıskiyesi (Fontana dei Quattro Fiumi), bir başyapıt olmasının yanı sıra politik bir kinaye anlamı da taşır. Sıklıkla yinelenen ancak doğru olmayan bir anlatıya göre Bernini'nin ırmak tanrılarından biri Sant'Agnese in Agone (yetenekli bir sanatçı olmasına karşın politik açıdan zayıf olan rakibi Francesco Borromini tarafından yapılmıştır)'ye yüz çevirir. Ne var ki bu fıskiye, kilisenin ön yüzünün tamamlanmasından yıllar önce yapılmıştır.

Gül ve Haç Kardeşliği

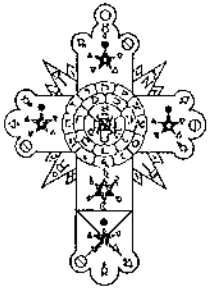

Gül-Haç hareketinin öğretisine göre Gül ve Haç bağı Diriliş ve Kurtuluş'un sembolüdür. Golden-Dawn tarikatının üyeleri göğüslerinin üzerinde 22 farklı renklerde çiçek yapraklarından oluşan bir Gül-Haç sembolünü taşırlardı. Bu çiçek yaprakları İbrani alfabesinin 22 harfini ve 10 Sefirot'u birbirine bağlayan Yaşam Ağacı'ndaki 22 yolu temsil ederlerdi. Bu çiçek yapraklarından, her ruhsal-tinsel gücü temsil edebilecek bir geometrik sembol oluşturulmuştu. İsmi ise önceleri İbranice harflerle aktarılmıştı, daha sonraları ise gülün üzerine yazıl-

dığı zaman ismin her harfinin birbirine bağlanmasını sağlayan bir motif çizilmişti.

Christian Rosenkreuz (1378-1484) kendi adıyla anılan gizli topluluğun efsanevi kurucusu olarak görülüyor. 16. Yüzyıl'da, İlm-i-Simyanın, Batı Avrupa'da yetişen en önemli temsilcisi Paracelsus yetişti. Paracelsus, Hristiyanlık tarihinin en gizemli örgütü olan "Gül ve Haç Kardeşliği'nin" tarihsel önderi oldu.

Paracelsus'un J.V. Andreae'nin (1586-1654) uydurması olduğuna kesin gözüyle bakılıyor. Rosenkreuz'a dayanan gizli bir kardeşlik örgütü olduğu inancı bu yüzyıla kadar (Golden-Dawn tarikatı) sürdü. 18.yüzyılda ise özellikle Gold ve Rosenkreuz taraftarları bu isme atıfta bulundular.

17.yüzyıldan önce Gül-Haç tarikat ve taraftarlarının olmadığına kesin gözle bakılabilir. Gül-Haç düşüncesi gayretkeş Protestanların ikinci ve kapsamlı bir reformasyona olan arzularından kaynaklandığı düşünülüyor.

Haçlı Seferleri

Mecdelli Meryem'e tanrıça olarak tapan Sion Tarikatı'na göre Hz. İsa çarmıha gerildiğinde karısı Meryem hamileydi. Kutsal Kâse hikayesinde anlatılan İsa'nın kanı ile dolu olan kadeh aslında Meryem'i anlatıyordu. Mesih'in soylu kanını taşıyan Kutsal Kâse'ydi Meryem. Ve İsa'nın bir soyu vardı. Vatikan bu sırrı 4. yüzyılda örtbas etmeye çalışmıştı. Haçlı Seferleri'nin bir nedeni de buydu.

Hz. Süleyman'ın Mührü

Bundan binlerce sene önce yeryüzünün büyülü devirlerinde insan henüz üçüncü gözünü kaybetmemişken efsanevi bir Kral

Peygamber yeryüzünün ve gökyüzünün efendisi olmuştu. Cinlere insanlara ve hayvanlara hükmeden bu kral peygamber Hz. Süleyman'dı. Ve yetkesinin kaynağı olduğu sanılan güçlü bir mühür yüzük taşıdığı söyleniyordu. Fakat bir gün bu muhteşem yüzük çalındı. Süleyman sahip olduğu herşeyi kaybetti. Ve mührün yokluğunda geçen o acı günlerde kendisindeki asıl mührü, Mühr-ü Süleyman'ı buldu. "

Hazineleri dillere destan olan 3 semavi dinde de ismi haşmetle birlikte anılan biridir Süleyman / Hz. Süleyman / King Soloman / Peygamber Süleyman. Ona bu özelliği veren dünyasal ve ilahi güçlere hâkim bir yönetici olduğu düşüncesidir. Asıl olarak Peygamber / Kral Davud'un oğludur. Hem Tevratta hem Kuran-ı Kerim de hikayeleri ve hayatıyla saltanatı anlatılır.

İlluminati

1776 yılında Almanya'nın Münih kentinde, Adam Weishaupt isimli Kabbalacı bir Hukuk Profesörü ve Baron von Knigge ile diğerlerinin yardımıyla kurulan gizli topluluk. İlluminati, "Aydınlanmış Olanlar" anlamına gelmektedir. Topluluğun kuruluş amacı cehaletle, baskıcılıkla ve kilisenin dogmalarıyla mücadele etmekti. Her ne kadar asıl amaç, aydınlanarak dinsel dogmalardan uzak, hür düşünceyi ve Newtoncu pozitif bilimin önünü açmak idiyse de, gizli siyasi amaçları olduğu öne sürülerek dünya siyaset tarihinin belki de zaman içerisinde üzerine en fazla komplo teorisi üretilmiş topluluğu halini almıştır.

Münih'te kurulup, o yörede (Bavyera) hızla gelişen İlluminati'nin üye kayıtları büyük bir gizlilik içinde saklanıyordu. Öyle ki, üyelerin her birinin takma isimleri vardı ve yazışmalarda bunlar kullanılır, üyelerin gerçek isimleri ve kimlikleri asla kullanılmazdı. Örneğin, topluluğun kurucusu Adam Weishaupt'un

kod adı Spartacus idi. İlluminati üyeleriyle ilgili bilinen tek şey, tüm üyelerinin Cermen kökenli beyazlardan oluştuğudur.

Kilisenin düşünce tarzına ve dayatmalarına büyük bir garez besleyen Galileo Galilei, bir topluluk kurarak bu dogmalarla mücadele etmek ve parlak gençleri ve aşırı derecede zeki insanları bünyesinde toplayarak onlara özgürlüğün, hür düşüncenin ve aydınlanmanın faziletlerini aşılamak istiyordu. 1774 yılında Mason olan Weishaupt, bu emellerinin Masonluk içerisinde var olduğunu görse de, Masonluğun emellerinin ve felsefesinin siyasetler üzeri olması itibariyle ve Almanya'daki kilise/cizvit egemenliğini sona erdirmek istemesinden ötürü, bu doğrultuda bir topluluk kurmaya karar verdi ve kendisi gibi düşünen 11 arkadaşıyla beraber 1776 yılında İlluminati'yi kurdu. Vatikan'a bağlılığıyla bilinen Bernini de bir İlluminati üyesiydi. Aydınlanma yolunu o hazırlamıştı. Aydınlanma yolu 4 kiliseden geçip melekler kalesine varmaktaydı. Bu kale güçlü idi. İlluminati topluluğu, tıpkı Masonluk gibi ve benzer anlamları olan, üç derecede çalışırdı.

12 kişi ile kurulan İlluminati topluluğu, gelişmelerini Mason Localarından kendilerine uygun üyeler kazanarak sağlamaya çalışmışlar, ilk sene sonunda 80 üyeye çıkmışlardır. Daha önceden bir Mason olan Baron Adolf von Knigge'nin katılımı ile ciddi bir ivme kazanmış,Baron'un kazandırdığı seçkin üyeler ile ciddi bir yükselişe geçmişlerdi. Baron ayrıca, Masonluğun şövalye derecelerinden etkilenerek hazırlanmış bir de Illuminatus Dirigens adlı bir ek derece daha oluşturmuştu. Baron'un bu kadar öne çıkması, Weishaupt'un pek hoşuna gitmemiş ve anlaşmazlık, Baron'un kısa süre sonra topluluktan ayrılmasıyla sonlanmıştı.

22 Haziran 1784'te tüm Bavyera'da Masonluk ile birlikte İlluminati de, gizli siyasi amaçları olduğu öne sürülerek yasaklanmıştı. Masonluğun, tarih boyunca kendisine yönelen tüm baskı ve yasaklamaların altından hiçbir zarar almadan çıkması gibi yine zararsız çıktığı bu süre İlluminati'ye pek yaramamış ve büyük ölçüde gücünü ve varlığını yitirmişti.

19. yüzyılın başlarında ünlü Alman filozof Hegel'in katılımıy-

la canlanan ve eski parlak günlerine dönen İlluminati, bu yıllarda, bir yandan üyesi olan Hegel'in tez-antitez kuramlarıyla Yeni Dünya Düzeni düşüncesinin geliştiği bir topluluk haline gelmişti. Dünya üzerindeki çeşitli toplulukları etkileyen bu düşüncenin mirasçıları bugün halen çalışmalarını sürdürüyor.

İznik Konseyi

Birinci İznik Konsili M.S. 325 yılında İmparator Konstantin tarafından Roma İmparatorluğu'nda resmi din olacak Hristiyanlığın içerisinde tartışılan bazı konuları netleştirmek amacı ile toplanmıştır.

İznik Konsili'nin ana konusu Mesih İsa'nın gerçek Tanrı olup olmaması idi. Mısır'ın İskenderiye kilisesinde başlayan anlaşmazlıkta o kilisenin bir presbüteros (ihtiyar) olan Arius ünlü oldu. Arius'un öğretisine göre Mesih İsa dünya'nın kuruluşundan önce Tanrı tarafından yaratılmıştır. Arius'a karşı çıkanlardan en meşhur isim o zaman İskenderiye kilisesinin bir diakonu (hizmetkarı), daha sonra ise kilisenin piskoposu olan Atanasius idi. Atanasius Mesih İsa'yı yaratılmamış, ezelden beri var olan Tanrı Baba ile aynı özü olan gerçek Tanrı olarak kabul etti. İki grup İsa Mesih'in dünyanın tek kurtarıcısı olarak kabul etti ve İncil'e dayanarak fikirlerini savunmaya çalıştılar.

İznik'te toplanan kilise önderlerin büyük çoğunluğu Mesih İsa'nın gerçek Tanrı olduğu fikrini pekiştirdiler. Konsilde bu konuda onaylanan İznik İnanç Bildirisi bugüne kadar Katolik, Ortodoks ve Protestan Kiliselerin ortak olarak kabul ettiği metinlerdendir.

Konsilin konuştuğu başka konulardan bazıları şunlardı: Paskalya (Diriliş) Bayramı'nın tarihi, Roma ve İskenderiye Patriklerinin özel yetkileri, piskoposların atanmasıyla ilgili bazı prosedürler vs. İncil'in içeriği bu konsilde konusu değildi.

Ardından bir çok konsil daha yapılmış günümüz Katolik ve Ortodoks görüşlerinin temellerini oluşturan kararlar alınmış, buna uygun olan ve olmayan yazılı kaynaklar sınıflandırılmıştır.

Kripteks

Da Vinci Şifresi'nde geçen bir neolojizm. Buna göre kripteks gizli iletileri saklamakta kullanılan, taşınabilir bir kasa/kutudur.

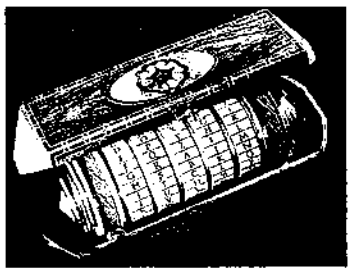

Sözcük kriptoloji ve kodeks sözcüklerinden türetilmiştir.
Her ne kadar romanda orijinal tasarımın Leonardo da Vinci tarafından yapılmış olduğu ve onun gizli günlüklerinden geldiği söylense de bu kanıtlanamamış bir iddiadır. Ayrıca kimilerince kripteks, (gizli bilgi, belge ve paralarını saklamak için) Tapınak Şövalyeleri'nce yapılmıştır. Fakat bu da kanıtlanamamıştır.

Kripteks, bir bisiklet kilidine benzetilebilir. Bir silindirin üstüne sabitlenmiş 5 adet halka ve her halkanın üstünde bulunan tüm alfabenin dizili olduğu bir halka var. Anahtar tam halkalara denk gelen yerlerde boşluklara sahip, diğer yerlerde çıkıntıları var. Harfler doğru sıraya getirildiğinde en alttaki halkalar anahtarın çıkabileceği bir boşluk oluşturuyorlar ve bu sayede anahtar çıkıyor.

Dan Brown'un anlattığına göre, güvenlik nedeniyle, papirüs üzerine yazılmış gizli belge bir şişe sirkeye sarılıp öyle kriptekssin içine konuyor. Bunda amaç şifreyi bilmeyen ve zorla açmaya çalışan birinin şişeyi kırıp papirüsü eritmesini sağlayabilmek. ayrıca her parça kendi ekseni etrafında diğer çarçalardan bağımsız olarak dönebilmektedir. Bazı özel amaçlı yapılmış kriptekslerde şifreyi girmek için bir tek hakkınız vardır.

Çeşitli sıvıların antik belgelere zarar verdikleri bir gerçektir. Ama bugün, sirkenin papirüsü eritmediği bilinmektedir. Papirüs, güçlü bir maddedir. Bir ay boyunca sirkenin içinde kalsa bi-

le papirüse bir zarar gelmez. Hatta hidroklorik asidin içinde bile birkaç saat dayanabilmektedir.

Ayrıca, kullanılan sirkeye göre değişmekle birlikte, sirkenin donma noktası -2 dereceden düşük olamaz. Bu sıcaklıkta katılaşan sirke, papirüsü eritmez ve kripteks zor kullanılarak açılabilir. Kışın dünyanın çoğu yerinde sıcaklık bundan düşüktür.

Kral Dagobert

Roma Kilisesi, İsa'nın neslinin artmasından, İsa ve Mecdelli Meryem sırrının açığa çıkmasından ve temel Katolik öğretilerine meydan okunmasından korkuyordu. Bugünkü Vatikan'ın, o dönemdeki Roma Kilisesi'nin tüm engellerine rağmen İsa'nın nesli çoğalmaya devam etti. 15. yüzyıla kadar bu nesil gizlice çoğalmıştı. Ancak bu tarihte İsa'nın neslinin son temsilcisi, Fransız asillerinden biriyle evlendi. Merovinjian hanedanı diye bilinen İsa'dan gelme bir soy oluştu. Vatikan, bu soyu yok etmek için türlü çabalar içine girdi. İşte bu krallıkta bir isim öne çıktı: Kral Dagobert. Dagobert Merovinjian kralıydı. Yani İsa'nın neslini temsil eden hanedanlığın da kralı. 17. yüzyıl sonunda bu hanedanlık yok olma aşamasına geldi. Dagobert öldürüldü. Oğlu Sigisbert kaçmayı başardı. Aileye sonradan bir isim eklendi. Godefroi de Bouillon. İşte İsa'nın sırrı bu isimle birlikte bir gizli cemiyetin himayesine girdi. Son temsilci İsa'nın bu sırrını koruyan Sion tarikatı kuruldu. İsa'nın neslinden olan Merovinjianların bugün soyunu temsil eden soyadları ise Plantard ve Saint Clair. Bu soyadları tarikat tarafından yıllarca korundu. İsa soyunun son temsilcisi bugün hayatta. Fransa'da yaşıyor ve tarikat tarafından gizlice korunuyor

Kutsal Kâse

Da Vinci'nin Şifresi romanının ele aldığı en ilginç sembollerden biri de Kutsal Kâse sembolü. Kutsal Kâse, Son Akşam Yemeği'nde İsa"nın içmek için kullandığı ve Arimatea'lı Yusuf'un

çarmıha gerilen İsa'nın kanını doldurduğu kadeh olarak geçer. Kutsal Kâse, İsa'nın kadehi olarak kabul ediliyor.

Ama tarihte Sangreal Belgeleri adıyla anılan belgeler de inanışa göre Kutsal Kâse ile birlikte gömülü. Belgelerin bin yıllardır Tapınak Şövalyeleri adı verilen gizli bir örgüt tarafından korunduğuna inanılıyor. Belgelerin Tapınak Şövalyeleri'ne bunca güç vermesinin nedeni, sayfalarda Kâse'nin gerçek tabiatının açıklanması.

Tapınak Şövalyeleri'ne göre Kutsal Kâse bir kâse değil. Kâse efsanesinin yani ayinde kullanılan kadehin dahice düşünülmüş bir alegori olduğunu iddia ediyorlar. Kâse efsanesindeki ayinde kullanılan kadeh, başka bir şeyin, çok daha güçlü bir şeyin mecazi hali. Kutsal Kâse insanlık tarihinde en çok aranan hazine olmuş. Kâse efsanelere, savaşlara ve bitmek tükenmek bilmeyen sorulara neden oldu. Dikenli Taç, Çarmıhta kullanılan Gerçek Haç, Titulus hepsi bin yıllarca arandı ama tarih boyunca aralarında en özeli Kutsal Kâse olmuş.

Prieure de Sion tarikatında (Tapınak Şövalyeleri'nin diğer adı) gül sembolü kâse için kullanılmış bir sembol. Gülü Kâse sembolü olarak kullanmalarının nedeni ise gizlilik. En eski gül türlerinden biri olan rosa rugosanın, aynı Venüs yıldızı gibi beş yaprağa ve beşgen bir simetriye sahip olması güle, kadınlıkla güçlü ikonografik bağlar sağlıyordu. Bununla birlikte gülün 'doğru Yön' ve yol bulmak kavramlarıyla çok yakın bağları vardı. Pusula gülü, aynı Gül Çizgisi gibi, seferilere haritalardaki boylamlara bakarak yön bulmakta yardımcı oluyordu. Bu yüzden dişi kadeh ve gizli gerçeğe götüren yıldız anlamındaki gül, pek çok açıdan gizlilik, kadınlık ve yön tayini olarak Kâse'yi tanımlayan bir sembol olarak kabul edilmişti.

Kase aslında eski bir kadınlık sembolüdür. Kutsal Kâse dişiyi ve elbette şimdi tamamen yok edilmiş olan tanrıçayı temsil eder. Kadının gücü ve onun hayat verebilme yetisi bir zamanlar kutsaldı ama erkek egemen bir toplumda tehdit oluşturuyordu. Bu yüzden kutsal dişi şeytanlaştırıldı ve ona günahkâr dendi.

Havva'nın elmayı yiyerek insan ırkını çöküşe uğrattığı 'ilk günah' kavramı alegorik bir anlatımdı. Bir zamanlar hayat veren kutsal kadın artık düşman olmuştu.

Kâse kayıp tanrıçanın sembolüdür. Kayıp Kâse'yi arayan şövalye efsaneleri, aslında kayıp kutsal dişinin arandığını anlatan yasak hikayelerdi. 'Kadehi aradığını' iddia eden şövalyeler, kadınlara boyun eğdiren, tanrıçaları dışlayan, inanmayanları yakan ve paganların kutsal dişiye saygı göstermesini yasaklayanlardan korunmak için şifreli bir biçimde konuşuyorlardı. Onlara göre taşıdığı sır öyle güçlü ki, açıklandığında pek çok şeyi temelinden sarsabilir.

Leonardo da Vinci de, kardeşliğin Büyük Üstat'ı olarak 1510 ve 1619 yılları arasında bu mezhebe başkanlık etmiş. Yaşayan üyelerin kimliklerinin son derece gizli tutulduğu kardeşliğin simgesi ise P.S ve fleur-de-lis.

Leonardo ve Son Akşam Yemeği

Tarikatı başkanlığını da yaptığı öne sürülen Leonardo da Vinci'in Son Akşam Yemeği tablosu bugün yeniden tartışılıyor. Çünkü 13 havari ve İsa olarak bilinen tablodaki karakterlerin 13'üncüsü meğer Mecdelli Meryem'miş. Leonardo da Vinci, Kutsal Kâse'nin sırrını saklayanlardan biri ve Milano yakınlarındaki Santa Maria delle Grazie Kilisesi'nin duvarında bulunan 'Son Akşam Yemeği' freskinde bu gizemin anahtarını ele veriyor. İsa'nın 12 havarisiyle birlikte ekmek kırıp şarap içtiği bu freskte sağ yanında oturan kişi bir erkek değil, kızıl saçları, narince kıvrılmış elleri ve göğüsleriyle bir kadın. Yani Mecdelli Meryem.

Mecdelli Meryem

Mecdelli Meryem veya Mecdelli Meryem (Batılı dillerde: Maria veya Mary Magdalena), Yeni Ahit'e göre İsa'nın takipçilerinden biri. Markos ve Yuhanna İncillerine göre, öldükten ve gömüldükten sonra dirilen İsa'yı ilk gören kişidir. 22 Temmuz, Hristiyanlıkta Aziz Mecdelli Meryem Günü'dür.

Mecdelli Meryem'in, Celile'nin Tiber Gölü kıyısındaki "Mecdel Nunayya" kasabasından olduğuna inanılır. Luka İncili'ne göre İsa onu kötü ruhlarından arındırmıştır. Luka İncili 7:37'de bahsedilen günahkar kadının Mecdelli Meryem olduğu kabul edilir.

Melekler ve Şeytanlar

Harward Üniversitesinde çalışan simge bilim profesörü Robert Langdon, merkezi İsviçre'de bulunan Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN)'nden bir çağrı alır. Merkezde çalışan ünlü fizikçi Leonardo Vetra öldürülmüştür ve göğsüne anlaşılmaz bir yazı dağlanmıştır. CERN Direktörü Maximilian Kohler, olayı çözmek için Langdon'dan yardım ister. Ünlü fizikçi Vetra'nın göğsündeki yazı, çok eski zamanlarda kurulmuş ama artık faaliyette olmayan gizli bir kardeşlik tarikatına "İlluminati"ye ait bir semboldür. İlluminati genellikle bilim adamlarından oluşan ve kiliseye karşı savaş açmış bir cemiyettir. Üyelerinin bir çoğu da kilise tarafından öldürülmüştür. Bu durum Langdon'un kafasını karıştırmaktadır. Çünkü İlluminati yüzyıllar önce yok olmuştur ve bir bilim adamını öldürmesi hiç de mantıklı değildir. Babasının öldürüldüğünü haber alan bilim adamının kızı Victoria Vetra da derhal merkeze gelir. Ancak ortada bilim adamının öldürülmesinden daha korkunç bir durum vardır. Öldürülen fizikçi Leonardo Vetra tarafından bulunan ilk karşı madde zerrecikleri çalınmıştır. Karşı madde son derece kararsız, havayla bile te-

mas ettiğinde patlayabilecek ve bir gramlık miktarının patlamasında bile Hiroşima'ya atılan atom bombasının 20 kiloton büyüklüğünde yıkıntıya yol açabilecek enerji içermektedir.

Victoria, karşı madde çalışmalarını babası ile birlikte yürüttüklerini ve başka hiç kimsenin bu maddeden haberdar olmadığını söylüyordu. Fakat karşı madde, varlığından haberdar birileri tarafından çalınmıştı. Üstelik karşı maddeyi bir kutu içerisinde askıda tutan ve herhangi bir şeyle temas etmesini engelleyen manyetik alanın bataryasının 24 saatlik ömrü vardı. Bu süre sonunda karşı madde tekrar şarja konulamazsa kutuya düşecek ve patlayacaktır.

Bu sırada Vatikan'da, güvenlik kameraları çok ilginç bir görüntü tespit etmiştir. Kamerada nerede olduğu belli olmayan bir yerde, bir kutu içerisinde ve havada asılı duran su damlacığı görünmektedir. Karşı maddenin Vatikan'da olduğu anlaşılmıştır ve CERN direktörü Kohler Vatikan'a çağrılır. Fakat Kohler rahatsız olduğundan Langdon ve Victoria Vatikan'a giderler. Bu sırada Vatikan'da, 15 gün önce ölen papanın yerine yeni papa seçimi yapılacaktır. Dünyanın birçok yerinden gelen çok sayıda kardinal, papa seçimi için yapılacak toplantılara katılacaklardır. Yani kilisenin tüm önemli isimleri bir bomba tehlikesinin içindedirler. Papanın ölümünden sonra geçici olarak Camerlengo papalığa vekâlet etmektedir. Camerlengo, ölen papanın yanında ve himayesinde yetişmiştir ve oğlu gibidir. Kardinaller toplantısına çok kısa bir zaman kalmıştı, fakat papa seçilmesi muhtemel dört aday da ortada yoktu. Bu sırada televizyonlarda geçen bir haber

herkesi dehşete düşürür. İlluminati üyesi olduğunu söyleyen Haşhaşin adındaki bir katil, dört kardinali kaçırdığını ve hepsini birer saat arayla öldüreceğini duyurmuştur.

Langdon ve Victoria, İlluminati'nin kullandığı sembolleri kullanarak kardinalleri bulmaya çalışırlar. Kardinallerin öldürüldükleri yerleri tahmin edebilirler ama sürekli katilin bir adım gerisinde kalmaktadırlar. Katil öldürdüğü kardinallerin göğsünü, İlluminati'nin dört temel simgesi olan toprak, su, ateş ve hava sembolleri ile dağlamıştır. Langdon ve Victoria, son kardinalin öldürüldüğü yerde katil ile karşı karşıya gelirler. Katil, Langdon'u öldü zannederek, yanına Victoria'yı da alır ve kaçar. Langdon, İlluminati'nin sembollerini kullanarak, katil Haşhaşin'in saklandığı yeri bulur ve onu öldürür.

Bu sırada, öldürülen fizikçinin günlüklerini inceleyen CERN Direktörü Kohler, karşı maddeden haberdar olan üçüncü kişiyi tespit etmiş ve Vatikan'a gelmiştir. Kohler Vatikan'da Camerlengo ile görüşür. Görüşme sırasında içeriden Camelengo'nun çığlıkları duyulur. Vatikan'ın gönüllü koruyucuları olan İsviçre Muhafızları ve Robert Langdon odaya girerler ve Camerlengo'nun göğsünde "melekler ve şeytanlar" yazısının dağlanmış olduğunu görürler. Kohler'in elinde ise bir silah vardır. İsviçre Muhafızları direktörü öldürürler. Direktör ölmeden önce Langdon'a küçük bir video kaseti verir. İlluminati'nin liderinin CERN direktörü Kohler olduğu düşünülmektedir. Camerlengo durumu kardinallere açıklar ve Vatikan şehrinin boşaltılmasını ister. Kardinaller St.Pietro meydanında toplanırlar. Papalık seçiminin sonucunu bekleyen kalabalık halk topluluğu da St.Pietro Meydanını doldurmuştur. Bu sırada karşı maddeyi alan Camerlengo Vatikan'a ait bir helikoptere biner. Ona engel olmaya çalışan Langdon da helikoptere binmiştir. 24 saatlik sürenin dolmasına çok az zaman kalmıştır. Camerlengo helikopteri St.Pietro meydanının üstünde mümkün olduğu kadar yükseğe çıkarır ve helikopterde bulunan tek paraşütü alarak atlar. Langdon helikopterde kalmıştır. Helikopterin içinde bir branda bulur ve paraşüt gibi

kullanarak o da atlar. Bu sırada gökyüzünde bir patlama meydana gelir. Birkaç dakika sonra Camerlengo, katedralin tepesinde, ellerini gökyüzüne açmış dua etmektedir. St.Pietro meydanındaki herkes ilahi bir güce tanıklık ettiklerini düşünmektedirler.

Robert Langdon ise küçük bir adanın yakınına denize düşmüştür. Adadaki hastane çalışanları Langdon'u bulurlar ve ilk müdahaleyi yaparlar. Langdon, Kohler tarafından kendisine verilen video kasetini izler. Hastanenin helikopteri ile derhal Vatikan'a hareket eder. Vatikan'da ise Camerlengo'nun papa olması yönünde kardinaller görüş birliğine varmışlardır. Langdon kardinallerin bulunduğu salona girer. Odada bulunan videoya kaseti koyar ve kardinallere izlettirir. Kasetteki görüntülerde, Camerlengo ile Kohler arasında geçen görüşme vardır. Görüşmede Camerlengo, her şeyi kendisinin planladığını itiraf etmektedir. Kohler, Camerlengo'yu konuşturmak için silah kullanmıştır. Camerlengo, Kohler'in kendisine saldırdığını göstermek için kendi kendini dağlamıştır, papayı aşırı dozda ilaç vererek öldürdüğünü de itiraf etmiştir. Papa ölmeden önce Camerlengo'ya bir oğlu olduğunu söylemiştir. Ayrıca papa bilime çok destek vermiş, CERN'deki araştırmaları desteklemiştir. Bilimin tanrıya karşı gelmek olduğunu düşünen Camerlengo, papanın böyle bir günah işlemesini kabul edememiş ve papayı öldürmüştür.

Camerlengo kardinallerin bulunduğu salona girdiğinde Langdon'u ve televizyondaki görüntüleri görür. Amacının, son yıllarda yozlaşan kilisenin itibarını kurtarmak, Vatikan'ın ve insanların inançlarını güçlendirmek olduğunu söyler. Öldürülen papanın yardımcılarından olan kardinal Mortati, papanın gençliğinde bir rahibe ile aşk yaşadığını ve bir çocuk sahibi olmak istediğini, ancak inançları buna izin vermediği için bilimin sayesinde herhangi bir ilişkiye girmeden çocuk sahibi olduğunu söyler. İşte o çocuk Camerlengo'dur. Duydukları karşısında yıkılan Camerlengo, katedralin tepesine çıkar ve kendini ateşe verir.

Merovinjian Hanedanı

Merovinjian hanedanı 5. ve 8. yüzyıllar arasında bugünkü Fransa ve Almanya arasında bulunan bölgede hüküm sürmüş Frank hanedanı. Hanedanın Mecdelli Meryem'in soyundan geldiğine inanılır.

Hanedanın ilk kralının ismi Merovech (Fransızcası Mérovée)'tir ve bu nedenle onun soyundan gelenler kendilerini Merovinjianlar olarak adlandırmışlardır. Fransa ülkesinin kurucuları oldukları söylenir. Soyları Mecdelli Meryem'e dayandırılır. Mecdelli Meryem'in İsa'nın çocuğuyla Kudüs'ten kaçıp Fransa'ya gittiği ve Fransa'da Merovinjian Hanedanı'nı kurdukları sanılmaktadır.

5. yüzyılda bu soy Frank kraliyet soyuyla birleşerek yeniden ortaya çıkmıştır. M.S. 496 yılında kilisenin bu hanedanlıkla bir anlaşma yaptığı ve sonsuza kadar Merovenj soyuna sadık kalacağını belirttiği bilinmektedir; bu muhtemelen soyun gerçek kimliği bilindiği için olmuştur.

Opus Dei

'Opus Dei olarak bilinen Vatikan Piskoposluğu, Dan Brown, Da Vinci Şifresi'nin girişinde Opus Dei için şu notu eklemişti: 'Opus Dei olarak bilinen Vatikan Piskoposluğu, beyin yıkama, baskı ve bedensel çile denen tehlikeli bir ibadet yapıldığına dair tartışmalar yaratan, koyu dindar bir Katolik mezhebidir."

Opus Dei 1928 yılında İspanyol papaz Josemaria Escriva de Balaguer tarafından Madrid'de kuruluyor. Geçtiğimiz yıllarda 'aziz' ilan edilen Escriva Madrid'deki bir kiliseye günlerce kapanıyor ve orada 'inzivada' iken Tanrı'dan aldığı mesajla 'OPUS DEİ tarikatını kuruyor.

Aziz Escriva 26 Haziran 1975'te ölünce yerine yıllardır yanında bulunan Dr. Diez Sollano geçiyor.

Opus Dei, Latince'de 'Tanrı'nın işi' anlamına geliyor, OPUS DEİ'ciler de 'Tanrının işçileri...'

Tarikatın misyonu; ruhban sınıfından olmayan kişilerin toplum içinde 'Tanrı'nın sözünü' yaymakta dinamik bir rol üstlenmesini sağlamak.

Tüm dünyada toplumun değişik kademelerinde, orta sınıftan, üst yönetici sınıfa, finans ve politik çevrelere kadar her seviyede OPUS DEİ üyesi bulunuyor.

Sempatizanlarının bugün 1 milyonu bulduğu belirtilen Opus Dei tarikatı, Katolik dünyasında adeta ikinci bir kilise durumunda.

Günümüzde Vatikan'da en etkili olan -Laik- kurum olan OPUS DEI'nin tüm üyeleri Katolik meslek sahiplerinden oluşmakta fakat her ülkede örgütten sorumlu bir Kardinal bulunmakta. Vatikan pasaportu taşıyan bu Kardinaller'in dokunulmazlıkları var ve sadece Papa'ya karşı sorumludurlar.

Opus Dei, İspanyol General Franco döneminde son derece önemli ilişkiler kuruyor. Derken Başbakan Jose Maria Aznar hükümetlerinde de etkin görevlere getirildikleri biliniyor. Tarikat üyesi olduğu iddia edilenlerden biri de IMF Başkanı Rodrigo Rato. ABD'de değişik görevlerde 30 bin kayıtlı üyeleri bulunuyor.

Opus Dei'nin Vatikan'daki esas aktörü ise Papa'nın sözcüsü, İspanyol Dr. Joaquin Navarro-Valls. 1978-1985 arasında, Opus Dei'ye yakınlığıyla tanınan İspanyol ABC gazetesinin Doğu Akdeniz temsilciliğini de yapan Navarro-Valls'un devamlı oturduğu Roma'dan gayet sık bir şekilde İstanbul'a seyahat ettiği biliniyor. Sonraki yıllarda Vatikan'a geçerek basın sözcülüğü yapan Navarro-Valls'un, Türkiye'ye giden Vatikan resmi heyetlerinde de yer alıyor.

Halen OPUS DEI'nin dünya çapında 400 üniversitesi ve 200'e yakın koleji, 700 civarı gazete ve dergisi, 60 radyo ve televizyon kanalı, 40 haber ajansı ve 12 sinema şirketi var. Sembolleri dünyayı temsil eden bir dairenin içindeki haç.

Pagan İnancı

Kelimenin kökleri Latince deki paganus kelimesine kadar gider ve taşrada oturanlar anlamına gelir. "Paganlar" taşra bölgelerindeki doğaya tapınan, inançlarına sadık kalan, diğer dini öğretilerle ilgilenmeyen ve inançları da pek doğru dürüst anlaşılmayan kimselerdi.

Beş köşeli yıldız bu inancın temel sembolü. Ve doğaya tapınmakla ilgili, İsa öncesinde gelen bir sembol. Eski çağ insanları, yaşadıkları dünyayı iki yarı halinde düşünürdü, erkek ve dişi. Tanrılarla tanrıçalar bir güç dengesi kurarlardı. Yin ile Yang. Erkek ile dişi dengelendiğinde dünyaya ahenk gelirdi. Dengesizlik olduğunda kaos yaşanırdı.

Bu inançta, beş köşeli yıldız, bütün varlıklardaki dişiyi temsil ediyor. İlahiyat tarihçilerinin 'kutsal dişi' ya da 'ilahi tanrıça' dedikleri bu kavram,tarih içinde pek çok öğretide kendine değişik isimler bulmuş.

Eski dinler doğanın ilahi düzenine dayanıyor. Tanrıça Venüs ile Venüs gezegeni de bu inançta birleşiyor. Tanrıça gece gökyüzünde yer sahibiydi ve pek çok isimle anılırdı. Venüs, Doğu Yıldızı, Ishtar, Astarte. İki resim Astarte Hepsi de doğa ve Dünya ana ile bağları olan güçlü dişi kavramlardı.

Papalık

Papa, Roma Başpiskoposu, Roma Katolik Kilisesi'nin başı, Katolik Hristiyanların dini lideridir. Katoliklere göre Havari Petrus'un halefidir.

İlk zamanlar tüm piskoposlara verilen papa unvanı, sonraları yalnız Roma Piskoposu için kullanılmaya başlandı. Katolik kilisesi, kilise çerçevesinde Petrus ve haleflerinin temsil ettiği en yüce makam olan papalığın tanrısal bir kurum olduğunu iddia eder: İsa, papalık görevini Petrus'a devretmiş ve Petrus da Uruc'dan itibaren bu görevi fiilen yapmıştır. Kilisede yerleşmiş

bir geleneğe göre Petrus, Roma'da din kurbanı olarak ölmüştür, dolayısıyla de en tabiî halefleri Romalı piskoposlardır.

Papalık tarihi birçok bakımdan kilise tarihiyle birleşir; bununla birlikte bu tarihin bazı dönemleri Papalık kurumunun gelişmesi bakımından ayrı bir özellik taşır. İlk üç yüzyıl boyunca papalar, daha çok Roma kilisesine önem vermişlerdi; ama kısa bir süre sonra çeşitli ölçülerde başka kiliselere de karışmaya başladılar: örneğin papa Clemens I'in Korinthos'lulara Mektup'u (1. yüzyıl sonu); papa Victorios'un paskalyanın tarihi konusunda çıkan tartışmalara müdahalesi (2. yüzyılın sonu) vb. büyük kiliselerarası konsiller döneminde (4. ve 5. yüzyıl) papanın önderlik etkisi daha da açıkça belirdi; 451'deki Kadıköy konsili, "Aziz Petrus'un papa Leo'nun ağzında iradesini bildirdiğini" ileri sürdü. Doğu kilisesinin Batı kilisesinden ayrılması, Papalığın batıdaki etkisini büyük ölçüde arttırdı; buna karşılık Doğu, yavaş yavaş Papalıktan koptu ve Michael Kerularios'un ortaya attığı mezhep ayrılığıyla (1054) Papalığın yargılama yetkisini tanımaz oldu. Papalık tarihinin en buhranlı dönemi 10. yüzyıla ("Karanlık yüzyıl" adı verilen dönem) rastlar. Bu dönemde Papalık, Roma'da çeşitli hiziplerin elinde oyuncak oldu; Papalığın Roma'dan ayrılıp Avignon'a yerleştiği Avignon Dönemi'nden itibaren, papalar özellikle Fransız siyasetinin etkisinde kaldılar; bir ara üç ayrı yerde (Roma, Avignon, Pisa) aynı anda üç ayrı papanın bulunduğu büyük ayrılık döneminden (1378-1417) itibaren de, Kiliselerarası konsilin papaya üstünlüğünü savunan "uzlaştırma" teorisi ağır basmaya başladı. Diğer buhranlı dönemler küçük sarsıntılarla atlatıldı. (Rönesansta din duygusunun zayıflaması, protestan reformu, aydın zorbalık devri ve Napolyon devri). Buna karşılık papalık, 11. yüzyılın sonuyla 14. yüzyılın başı arasında Gregorius VII'nin (1073-1085) reformları ve Laterano konsillerinin (özellikle Innocentius III tarafından toplanan 4. Laterano konsili) aldığı di-

siplin kararları sayesinde çok parlak bir dönem yaşadı. Bugün, papalığın yalnız kilise içinde büyük etkisi vardır. Pius IX, Sillabus (1864) adlı genelgesiyle liberal ve modern akılcı düşünceleri mahkûm ettikten sonra Leo XIII'ün Rerum Novarum (1891) adlı genelgesinden itibaren, Papalık, sosyal sorunları ele almak için geniş bir çaba gösterdi ve Johannes XXIII'ün papalığı sırasında çağdaş dünya meseleleriyle yakından ilgilendi.

Papalık ve imparatorluk mücadelesi Papalık ve imparatorluk mücadelesi, Almanya ve İtalya'da, kilise otoritesiyle (Papalık) laik otoriteyi (İmparatorluk) karşı karşıya getiren mücadeledir (1154-1250). Papaz ve piskoposların tayini konusundaki anlaşmazlığa son veren Worms konkordatosundan sonra (1122), Guelfi'ler (papa taraftarları) arasındaki rekabet, imparatorluk etkisini zayıflattı ve papaların Alman ruhban sınıfı üzerindeki otoritesini arttırma ve imparatorluk seçimlerine müdahale imkânını sağladı. Fakat Friedrich von Hohenstaufen'in seçilmesi üzerine (1152), Almanya'da Welf'ler ile Stafer'ler barıştı. Gözü yüksekler-de olan yeni hükümdar, imparatorluğu bir siyasi varlık haline getirmek istiyordu. Kilise otoritesini zayıflatmayı amaçlayan bu tasarı, Papalık ve İmparatorluk mücadelesinin başlamasına yol açtı. 1154'te papa Adrianus IV, 1143'ten beri Arnoldo di Brescia tarafından ayaklandırılan Romalıları dize getirmek üzere, Friedrich'i yardıma çağırdı, böylece ona İtalya'ya müdahale etme fırsatını vermiş oldu. 1155'te imparatorluk tacını giyen Friedrich I'in papa ile uzlaştığı sanılıyordu, fakat aslında bu uzlaşma sadece görünüşteydi. 1157'de Besançon'da toplanan diyet'te kardinal Bandielli'nin imparatora kilisenin üstünlüğünü hatırlatması üzerine anlaşmazlık başladı. Bunun üzerine Friedrich I, İtalya'ya girdi, 1158 Roncaglia diyetinde Lombardia şehirlerini boyun eğmeye zorladı. Daha sonra, Adrianus IV'ün ölümü üzerine papa seçimine müdahale etti ve kardinallerin çoğunluğu tarafından seçilen Alexander III'e (Bandinelli) karşı antipapa Victorius IV'ü çıkardı (1159). Batı ve Doğu krallıklarından destek gören Alexander III, rakibini aforoz ederek Sens şehrine sığındı ve Lombardi-

ya şehirlerini ayaklanmaya kışkırttı. Bu isyanı bastırmak için, Friedrich I, 1160'ta Crema'yı ve 1162'de Milano şehrini yakıp yıktı. 1165'te bir kurtarıcı olarak Roma'ya giren, Venedik'in ve Sicilya kralının müttefiki olan papa, şehir birliklerini (Verona birliği, Lombardia birliği, 1167) desteklediği ve Lombardia'da Alessandria kalesini yaptırarak direnme hareketinin başına geçti. İmparatorluk orduları bu kale önünde geri püskürtüldü.

Roma

İtalya'nın ve Lazio bölgesinin başkentidir. Tiber ve Aniane nehirleri arasında ve Akdeniz'e yakındır. 2.7 milyon nüfuslu (Aralık 2006) şehirde Katoliklerin ruhani lideri Papa'nın yaşadığı bağımsız devlet Vatikan da yer almaktadır.

Roma, İtalya'nın en kalabalık şehri ve 1290 km²'lik yüzölçümüyle Avrupa'nın en geniş yüzeye yayılmış başkentlerinden biridir. Milano, Napoli, Torino, Bolonya, Palermo, Catania, Floransa, Cenova ve Bari'nin toplamından daha geniş bir yüzölçümüne sahiptir. Roma Büyükşehir'in toplam nüfusu 4 milyondur. 75 milyar $'luk gelirle İtalya'nın toplam milli hasılasının %6.5'ini tek başına kazanır.

2800 yıllık şehir, sırasıyla ve resmi adlarıyla; eski Roma'nın, Roma Krallığı'nın, Roma Cumhuriyeti'nin, Roma İmparatorluğu'nun, Papalık Yönetiminin, İtalyan Krallığı'nın ve İtalya Cumhuriyeti'nin merkezi ya da başkenti olmuştur. Roma da, 7 tepe üzerinde kuruludur. Bu tepeler Palatino, Aventino, Campidoglio, Quirinale, Viminale, Esquilino, Celio'dur.

Roma Kilisesi

Katolik Kilisesi veya Roma Katolik Kilisesi, ruhani başkanı Roma Başpiskoposu (Papa) olan, en fazla cemaate sahip Hristiyan mezhebi. Dünyada yaklaşık 1,2 milyar mensubu vardır. Katolikler yoğun olarak Güney Amerika'da ve Avrupa'nın güneyinde bulunurlar.

Katoliklik, Kutsal Ruh'un kaynağı, İsa'nın tanrısal yönü, geleneklere verdiği önem, dini törenler ve Havari Petrus'un halefi kabul ettiği Roma Başpiskoposu'na (Papa) verdiği ayrıcalıklarla diğer Hristiyan mezheplerinden ayrılır. Papa'nın yanılamayacağı 1870'de alınan bir kararla resmileşmiştir.

Katolik Kilisesi azizlere ve Meryem'e diğer kiliselerden daha fazla kutsiyet verir. Sadece erkekler papaz olabilirler. Evlenemezler, cinsel ilişkide bulunamazlar. Katolik Kilisesi boşanmaya, kürtaja ve suni döllenmeye karşıdır. Günah çıkarma çok önemli bir yer tutar.

Katoliklik de Ortodoksluk gibi 4. Ekümenik konsil olan Kadıköy Konsili (Kalkedon Konsili)'nin kararlarını tanıyan bir kilisedir ancak Ortodoks Kilisesi sadece ilk 7 konsili tanımış bundan sonra yapılanları geçersiz saymıştır. Oysa Katolik kilisesi 20 Konsilin kararlarının da bağlayıcı olduğunu savunur.

Süleyman'ın Anahtarı

Süleyman'ın Tapınağı'nın Haçlı Seferleri sırasında Kudüs'te arandığı, Templer Şövalyelerinin yerini bulduğu ve kutsal bazı emanetlerle Avrupa'ya döndükleri iddia edilmiştir. Kimileri kutsal kadeh Graal'ı, kimileri Felsefe Taşı'nı, kimileri ise Mühr-ü Süleyman'ı bulduklarını düşünmüşlerdir. Tapınak Kral Süleyman'dan sonra yağmalanacaktır ancak o zamana kadar Musa peygamberden beri nesilden nesile saklanan Hz. Musa'nın emaneti olan Ahid Sandığı'nı (orijinal Tevratın levhalar halinde içinde bulunduğu Tabut-i Sekine) muhafaza edecektir.

Kral Süleyman majisi 15.-16. asırda yazılmış ve British Museum'de (İngiliz müzesi) bulunan birkaç el yazmasına dayanmaktadır. Toplu olarak adı Süleyman'ın Anahtarı 'Clavicula Salomonis' olan bu yazmalar iki bölümden oluşur. Birinci bölüm Büyük Anahtar Hermetic Order of the Golden Dawn kurucularından S.L. MacGregor Mathers tarafından İngilizce'ye tercüme edildi ve ilk defa basıldı (daha önce el yazması olarak mevcuttu) . Bu

kitap M.Ö. 10. asırda yaşamış Kral Süleyman tarafından yazıldığı iddia edilmekte. Ancak buna MacGregor-Mathers dışında çok az kişi itibar etmektedir.

Bilindiği gibi Kral Süleyman Yahudi tarihinin yegâne altın çağında tahta oturuyordu. Öldükten kısa bir süre sonra İsrail ikiye bölündü ve uzun sürgün ve dağılma dönemine girmmişti. Ünlü Süleyman mabedini inşa etmişse de Süleyman Yahudiler tarafından bir peygamber olarak değil de bir kral olarak görülürdü. Bilgeliği ile ünlü Kral Süleyman'da Hitit kanı vardı karısı Mısır Firavun'un kızıydı. Güçlü bir majisyen olarak Yahudi Hıristiyan ve Müslüman efsanelerine adı geçmiştir. Bazı metinlere bakılırsa farklı tanrılara dinlere ve inançlara da itibar göstermekteydi.

Ortaçağ Avrupa'sında 'grimoire' denilen birçok büyü reçete kitapları satılıyordu. Bunlar çoğu para şan şöhret mevki aşk şehvet düşmana zarar vermek gibi abes konularda başarı vaat eden kara büyü kitaplarıydı. Bir yandan büyücünün oruçlar ve riyazetler uygulamaları İsa Meryem Anaya Azizlere Tanrıya uzun dualar haykırışlar sunmaları ön görürken diğer yandan çelişkili olarak Şeytan ifritler ve cinler ordusu çağrılıp büyücünün en nefsi isteklerini yerine getirmek üzerine celp ve çağrılar uygulanıyordu. Grimoire'lar satmak üzere düzenlenmişti ve oradan buradan alıntılar yapılır tahrifatlar uygulanıp çarpıtılıyordu. Yazarları tanınmış kişilere Papalara peygamberlere addediliyordu. Ancak her ne kadar grimoire'ler zaman zaman Süleyman'ın Anahtarından alıntılar yapmışsalar Süleyman'ın Anahtarı bu sınıflandırmaya girmiyor. Menşei ne olursa olsun kutsal metinleri andıran yetkin ve zengin bir dilde yazılmış ve Yahudi kökenlidir. Hıristiyan unsuru yoktur. M.S. Birinci asır Yahudi tarihi yazarı Josephus Süleyman'ın yazdığı ve çeşitli varlıkları çağırmak için reçeteler içeren bir kitaptan söz eder. Ancak 'Süleyman'ın Anahtarının' daha yakın bir tarihte yazıldığına inanılmaktadır.

Yine de bu kitapta majisyen için ön görülen dualar uzun ri-

yazetler oruçlar ve talimatlar açısından modern majisyenler tarafından çağrılan şer varlıklara kıyasla daha ürkütücü gelmiş olmalıdır ki pek rağbet görmemiştir. Süleyman kitaplar arasında ikinci seriyi ve beş kitaptan oluşturan 'Legemeton' modern majisyenler tarafından daha rağbet görmüştür. Özellikle birinci kitabı 'Goetia - Kral Süleyman'ın Küçük Anahtarı' (Goetia go-eyşia olarak telaffuz edilir) ve 'Armadel' kitabı. Goetia majisi üzerinde majisyen Aleister Crowley bazı denemeler yapmışsa da pek başarı sağladığı söylenemez. Kral Süleyman'a addedilen kitaplar gibi Orta Çağı Grimoire'lar genelde modern majisyenler tarafından tehlikeli ve uzak durulması gereken uygulamalar olarak görülür.

Tapınak Şövalyeleri

Kudüs, İsa'nın doğduğu yerdi ve kutsal bir topraktı. Hıristiyan Avrupa halkı Kudüs'ün ne pahasına olursa olsun "İsa adına" mutlaka ele geçirilmesine inandırılmıştı. Ama konu sadece din değildi. Doğu'da yaşayan Müslüman halklar refah içinde yaşarken Batı'daki Hıristiyanlar sefalet içindeydiler. Doğu'nun zenginliği Batı'nın gözünü kamaştırıyordu. Doğu'da Müslümanlar Hıristiyanlara ve Musevilere karşı hoşgörü içindeyken Batı'da Hıristiyanlık dışında bir gerçeğin kabul edilmesi mümkün değildi. Ortaçağ bağnazlığı en üst seviyesindeydi. 1095 yılında Papa II. Urban, Müslümanlara karşı Kutsal Savaş'ı ilan etti. Savaş kazanıldığı takdirde Roma İmparatorluğu'nun tüm kültürel mirasına oturan Vatikan, kavuştuğu güç ile imparatorluğunu mutlak kılacaktı.

1099 yılında Kudüs ele geçirildi. Kudüs'te yaşayan kimi kaynaklara göre 50 kimi kaynaklara göre 70 bin Müslüman ve Musevi (erkek, kadın, çocuk) acımasızca öldürüldü, tecavüze uğradı. Bu kolay kolay sonu gelmeyecek bir savaştı. Böylesi bir savaşta ise yenilmeyecek ve hayatını rahatlıkla riske atabilecek kişiler, rahiplerden başkası değildi. Orta Çağ'da iki yüz yıl boyun-

ca güçlü bir dinsel tarikat olan Tapınak Şövalyeleri, 1096 yılındaki Kudüs'e düzenlenen I. Haçlı Seferi'nin ardından 1119 yılında Fransız asil Hughes de Payens tarafından kuruldu ve Kudüs Kralı II. Baldwin, Hz. Süleyman'ın Tapınağı'nın harabeleri üzerinde kurulmuş bir tapınağa Payens ve adamlarının yerleşmesine izin verdi.

Tapınak Şövalyeleri, hem asker hem din adamı idi. Çok sıkı ve çok sert bir eğitimden geçerek seçiliyorlardı. Tarikata katılımlarından sonra da sıkı kurallar aynı şekilde devam ediyordu. Ama bu inançlı kişileri aynı amaç uğrunda tutabilmenin en önemli yolu ise aralarında bir kardeşlik bağı kurabilmekti. Hıristiyanların yönetimde olduğu her ülkede örgütlendiler ve her ülkenin başı Master olarak adlandırılıyordu. Master'ların başında ise Grand Master yer alıyordu. Grand Master, Doğu'da yapılacak savaşları ve Batı'nın bu savaşlara olan parasal katkısını planlıyor, krallara, asillere ne kadar para ödeyeceklerini ve ne yapmaları gerektiğini söylüyordu. Tapınak Şövalyeleri'nin başı olan Grand Master, Papa'nın otoritesinin üzerine bir güce kavuşmaya başlamıştı.

Tapınak Şövalyeleri, kalın zırhlar giyen, keskin kılıçlarla kuşanmış gözüpek kişilerdi. Birbirlerine kardeş derlerdi ve üzerlerinde "Hıristiyan dayanışmasının sembolü sayılan" kırmızı bir haç sembolü bulunurdu. (Belki bugün bir yardım kuruluşu olan Kızıl Haç'ın da aynı sembolle ifade edilmesinde bir benzerlik olabilir.) Hiç evlenmezler, okuma yazma bilmezler, genellikle gelir durumu iyi ailelerden değil, yoksul ailelerden gelirlerdi. Tapınak dışında bir yerde yaşamayan bu kişiler savaşta öldüklerinde ise doğrudan Cennet'e gideceklerine inandırılmışlardı. Bütün bunlar örgütün tek bir emir komuta altında yönetilmesini kolaylaştırıyordu. "Savaşan kardeşler"in yanında "hizmet eden kardeşler" de vardı. Bunlar aslında sivil yaşamda olan ve örgüte çeşitli şekillerde destek veren önemli pozisyonlarda bulunan kişilerdi. Bu kişiler evli olabilirlerdi. Örgüt içi hiyerarşide yerleri savaşçıların arkasında idi. Örgüt ile anlaşma imzalarlar ve her

koşul altında ve bedeli ne olursa olsun örgütteki kardeşlerine yardımcı olma sözü verirlerdi.

Tapınak Şövalyeleri'ni hem korkutucu hem de ilginç kılan "kardeşlik duygusunu devam ettirmeye" yönelik seremonileri ve sahip oldukları iddia edilen sırlardı. Zira Kudüs'e yerleştikten sonra Hz. Süleyman'ın Tapınağı'nda gizli bilgiler buldukları, Musevi mistizmi olan Kabala'dan etkilendikleri, Müslümanlarla savaşsalar bile geceleri her iki tarafın da ileri gelenlerinin aslında buluşup gizli bilgileri değiş tokuş ettikleri söyleniyordu.

Tapınak Şövalyeleri belki de tarihin ilk finansman uzmanları ya da bankacıları idi. Kudüs'e seyahat edecek olan siviller mallarını, paralarını, mücevherlerini belli bir miktar bağış karşılığında örgüte teslim eder, örgüt bu kişilere bir kupon verir ve Kudüs'e varıldığında ise kupon karşılığında teslim edilen şey geri verilirdi. Teslim eden kişi yolda ölür ise teslim ettiği şeyler genellikle örgüte kalırdı. Tapınak Şövalyeleri zaman içinde hem askeri hem de parasal açıdan güçlü bir örgüt haline geldiler. Hıristiyan aristokrasinin ve Vatikan'ın yarattığı bu güç bir sonra kabına sığmaz oldu ve devlet adamlarını bile rahatlıkla tehdit edebilecek güce kavuştu. 1147 yılında tüm dünya üzerinde 3,468 kale mülkiyetlerine geçmişti. 1215 yılında Tapınak Şövalyeleri'nin desteğini arkalarına alan İngiliz soyluları, monarşinin gücünü sınırlayan tarihi Magna Carta belgesini rahatlıkla İngiliz Kralı'na imzalatabilmişlerdi.

Tapınak Şövalyeleri'nin sahip olduğu gücün bir gün her krallığa ya da Vatikan'a yönelmesinden korkan Fransız Kralı Güzel Philip (IV. Philip) ve dönemin Papası V. Clement, gizli bir plan yaptılar. Ekim 1307'de Fransız Kralı Güzel Philip şövalyeleri toplantı bahanesi ile denetimindeki bir kaleye çağırıp yüzlercesini bir anda yakaladı ve birçoğunu işkence ile öldürdü. Ardından bir insan avı başlatıldı. Hayatta kalan Tapınak Şövalyeleri yaşamlarını kurtarabilmek ve kültürlerini devam ettirmek için yeraltına indiler ve Papa'nın denetimi dışında olan İskoçya'ya kaçtılar. Papa V. Clement Tapınak Şövalyeleri'ni 1312'de yasakladı

ve yakalananlar engizisyonun ağır eziyetlerle dolu sorgulamasına tabi tutuldular. Bir kısmı da halk önünde yakıldı.

Tapınak Şövalyeleri'ne engizisyonda yönlendirilen suçlamalardan biri de "kedileri idolize etmek, kedilere tapınmak ve kedilerden ilham almaktı." Tapınak Şövalyeleri'nin bir kısmı Engizisyon'un ağır işkencesi altında bu suçlamayı kabul ettiler. Kediler belki de gerçekten Tapınak Şövalyeleri'nin ilgi alanına girmişti ama kedileri şeytan ile bir tutan dönemin bağnaz Hıristiyan anlayışının saldırganlığı sadece kedilere değil kedilere ilgi duyanları da şiddet çemberi içine alıyordu. Tapınak Şövalyeleri, Ortaçağ'da öldürülen milyonlarca kediyle aynı kaderi paylaştılar.

Vatikan

Vatikan (Pontificio), İtalya'nın Roma şehrinde bulunan, Hıristiyanlık dininin Katolik mezhebinin yönetim merkezi olan devlet. Yerleşik nüfus 930 civarındadır. Fakat Vatikan turistik bir yer olduğundan bu nüfus turistlerle 1.500'ü aşmaktadır. Çevresi yüksek duvarlarla kaplıdır ve kameralarla izlenmektedir. Dünyanın nüfus ve yüzölçümü olarak en küçük ülkelerindendir. Mutlak monarşiye dayalı bir yönetim uygulanır. Devlet başkanı olarak Papa'nın sözleri yasa hükmündedir. Papa, hem devlet başkanı, hem de Katolik mezhebinin ruhani lideridir. Katolik kilisesinin genel başkanı, Vatikan devleti'nin de başkanı olur. Papa yasama, yürütme ve yargının da başkanıdır. Vatikan'ın 100 kişilik küçük bir ordusu vardır.

İtalya'nın tarihiyle hemen hemen aynı tarihe sahip olan dünya Katolik dininin merkezi kabul edilen 0.44km karelik alana sahip. Pontificio ruhban sınıfı tarafından yönetilir. Devlet başkanı Papa'dır.

1929'da İtalya Devleti'yle Kilise arasında Patti Lateranensi antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla ülkenin resmi dininin Katolik dini olduğu ve Roma'nın kutsal bir şehir olduğu ilan edildi.

Sonsöz
Sembollerin Üzerine

Ruhun Gizli Doğası

C.G. Jung'a göre sembol, ne bir istiare ne de basit bir imgedir. Sembol, ruhun varsayılan ve gizli kalmış doğasını en iyi ifade eden imgedir. Ona göre ruh, insanın bilinç ve bilinç altını kendi içinde; dinsel, ahlaki, yaratıcı ve estetik yapıtları ise bir noktada toplar; bireyin tüm entelektüel, düş kurucu, duyuşsal davranışlarına renk verip, biyolojik yapının karşısında yaratıcı ilke olarak yer alır. Sembol, içine hiçbir şey almaz, açıklamaz: Bizi, henüz öteki dünyadan çıkmamış, anlaşılamayan ama karanlıkta sezilen, hiçbir kelimenin tam olarak ifade edemeyeceği bir anlama götürür. Jung, Freud'un tersine, sembolleri başka bir şeyin maskelenmiş hali olarak görmez. Onun için semboller, doğanın bir ürünüdür. Semboller, anlamsız değildirler ama taşıdıkları anlam da mutlaka sansür konusu değildir.

İçinde saklanan gün açığa çıkarsa sembol ölür. Canlı olduğu takdirde sembol, bir olgunun olabileceği en iyi ifade şeklidir. Sembol, anlamla dolup taştığı sürece canlıdır; sezilen, hissedilen fakat henüz tanımı yapılmamışlığın ifadesi olarak kaldığı takdirde canlıdır.

Sembolü, aldığı ışığı, façetaya göre geri ve farklı yansıtan bir kristale benzetebiliriz. Canlı bir varlıktır o. Hareket halinde ve

değişimde olan varlığımızın bir parçasıdır. Onu hayranlıkla seyrederken, düşünme konusu yaparken biz kendimiz de izleyeceğimiz yolu görmüş oluruz.

Sembolün değerini yeniden saygınlığına kavuşturmakla estetik veya dogmatik öznelciliğin savunmasını yapmıyoruz. Sanat eserlerini entelektüel öğelerinden, dolaysız ifade yeteneklerinden arındırmak, aynı şekilde dogmaları tarihsel temellerinden yoksun bırakmak gibi bir niyetimiz yok. Sembol tarihte vardır. Gerçeği de yok etmez. Onlara bir boyut, bir belirginlik, bir derinlik katar. Olgu, nesne, imge ile ussal ötesi; imgelemeci ilişki ve varlık seviyeleriyle kozmik dünyalar arasında ilişki kurar. Her iki duygunun da fark edilebilmesi için, yakın olanı uzaklaştırıp, uzak olanı yakınlaştırıyor sembol.

Sembolü algılayıp kavramak için seyirci değil, oyuncu olmak gerekiyor. Öznel kavrayışlar ve davranışlar, kavramlaştırmaya değil, deneyime bağlıdır. Sembolün özünde telkin edici olma vardır: Herkes kendi görsel gücüne göre onu algılar.

Yapılan tarihsel araştırmalar, kültürler arası karşılaştırmalar, sözel ve yazılı gelenekler tarafından yapılmış sembol yorumları incelemeleri ile psikanalitik araştırmalar, sembollerin anlamı hakkında bizlere ışık tutmaktadır. Fakat anlamı belli kalıplarda dondurmamak gerekir: Sembolün anlamı, onu belli kalıplara sokmak isteyen şemaların, mekanizmaların, kavramların, betimlemelerin dışına taşar. Asla sabit değilir, herkese farklı görünür fakat bu, onun belirsizlikle özdeşleştiği anlamına gelmez. Sembol, sonsuza dek uzanan çeşitlemeleri olan bir tür temaya dayanmaktadır. Sembol, varlığın ve biçimin yetersizliğini ortaya çıkartır.

(Jean Chevalier, Alain Gheerbrant,
Dictionnaire des symboles,
Türkçesi: Elisabeth Sayın)

Sigmund Freud ve Rüyalardaki Sembollerin Anlamları

Psikanalizin kurucusu Sigmund Freud rüyaları bilinçaltına giden bir kral yolu olarak tanımlar. Ona göre toplumsal baskıyla bilinçaltına ittiğimiz tüm duygu ve düşünceler uyku sırasında ortaya çıkar. Psikiyatrist Carl Gustav Jung ise, rüyaların sadece kişisel bilinçaltı değil, kollektif ortak bir bilinçaltının sonucu olduğunu savunur. Ona göre binlerce yıl önce yaşamış atalarımızın korku, istek ve ihtiyaçları da bugün rüyamıza girebiliyor. Yüksekten düşme rüyasının temeli, aslında yüzyıllar önce vahşi hayvanlardan kaçarken uçurumdan düşme endişesi yaşayan atalarımızın yaşadığı korku. Freud'un rüyalara getirdiği cinsel yorumlardan bazıları ise;

Ağaç: Sabit fikirlilik. Ağaç gövdesi erkeği, dalları kadını simgeliyor.

Ata binmek: At cinsel isteği, ata binmek karşı cinse dokunma isteği.

Böcek: Bilinçaltı cinsel istek.

Çanta: Güzelse ruhsal rahatlık ve cinsel doyum.

Çiçek: Bekaret, bekaretle ilgili problemler.

Dağ: Korunma, rahatlama arzusu.

Diş: Kadın görüyorsa çocuk arzusu. Dişler dökülüyorsa bilinçaltı kendini cezalandırma.

Düşmek: Moral bozukluğu.
Eski sevgili: Eskiye özlem.
Ev: Korunma isteği, sıcaklık.
Hava: Havanın durumu ruh halimizi yansıtır.
Hırsız: Korku.
Kedi Köpek: Kedi kadını, köpek erkeği simgeler. Köpek yavrusu ise çocuğu.
Kuş: Erkek cinselliği.
Manzara: Sevilen kişiye özlem.
Mezar: Geçmişe, kaybetiklerimize duyulan özlem.
Otomobil: Cinsel istek; otomobil duruyorsa, benzini bitmişse cinsel isteksizlik.
Ölmek: Başkalarına karşı suçluluk duygusu.
Para: Her konuda güçlülük.
Seyahat: Evden ayrılıp, kendi ayakları üzerinde durma isteği.
Sınav: Eski günlerin özlemi.
Silah: Kızgınlık.
Su: Suya girmek, yüzmek ana rahmindeki suyla bağlantılı. Kişinin geriye dönme isteği, annesinin yanında güvende olma arzusu.
Şeytan: Kadın için cinsel istek.
Tren: Aile temsili.
Tuvalet: Cinselliği çirkin görenlerin gördüğü rüya.
Uçak: Erkek cinselliği.
Uçmak: Gençler görüyorsa cinsel istek duyması.
Yılan: Cinsel yaşamda mutsuzluk.

Edebiyatta Ev Sembolü

Ev, aile ocağıdır, çocuklarla erkekleri barındırmak, kendileri için yapılmış bir yerde tutmak, sağa sola dağılmalarına engel olmak, yüzyıllardan beri içlerinde yatan kaçıp gitme, serüvenlere atılma heveslerini unutturmak içindir. İnsan şu an en çetin ko-

nuya el attığında, bu evin temsil ettiği o çılgınca girişim hakkında kadının kafasında beliren düşünceye, o kaygan, pürüzsüz gerece ulaşmak ister. Çocuklar ve erkeklerle arasındaki ortak bağlayıcı noktaya ulaşmak ister.

* * *

İşin altından kalkamayan kadınlar vardır, içini alabildiğine doldurdukları, ıvır zıvır yığdıkları evleriyle başedemeyen, kendi bedenleri üzerinde dışarıya doğru hiç bir açıklık bırakmayan, bütünüyle yanılan ve buna karşı hiç bir şey yapamayan, evi yaşanmaz hale getiren ve böylece çocukların onbeş yaşına basar basmaz, tıpkı bizim gibi, kaçıp gitmesine yol açan kadınlar. Evden kaçarız, çünkü anamızın öngördüğü tek serüven budur.

Bende köklü bir evi çekip çevirme duygusu vardır. Bütün ömrüm boyunca duydum bu eğilimi. Hâlâ içimde bir şeyler kalmıştır ondan. Şimdi bile, dolaplarda yiyecek ne olduğunu, canlı kalabilmek, yaşayabilmek, yıkımlara dayanabilmek için, her an, yeterli şeyin bulunup bulunmadığını bilmem gerekir. Ben de, sevdiklerim ve yavrum için, yaşam gemisinin, yaşam yolculuğunun kendi yağıyla kavrulmasını isterim.

* * *

Belki de kadın kendi umutsuzluğunu analıkları, eşlikleri boyunca kendi içinde üretmektedir. Bütün ömrü boyunca, her günün umutsuzluğu içinde, egemenliğini yitirmektedir. Gençlik özlemleri, gücü, sevgisi en katkısız yasallık içinde açılmış ve kabul edilmiş yaralardan akıp gitmektedir. Belki böyledir bu iş. Belki kadın belli bir idealin kurbanıdır. Belki becerikliliğini, sporculuğunu, mutfak ustalığını, erdemini ortaya koymakta tam anlamıyla başarıya uğramış kadının kaldırılıp atılması gerekir.

* * *

Evin birtakım maddi nesnelerle dolması her şeyden önce ve aynı zamanda, düzenli olarak Paris'i istila eden, bilmem ne zamandan beri sürüp gelen bir dinsel törenden, ucuz satışlardan, indirim indirimlerinden, yok fiyatına satışlardan gelmektedir. Beyazlar, sonbaharda yapılan yazlık ürün fazlalarının, kışın yapılan sonbahar ürün fazlalarının satışları, gerçekten gereksindikleri için değil, ucuz olduğu için, kadınların uyuşturucu yutar gibi aldıkları nesneler, eve gelir gelmez bir köşeye atılıveren bütün o "çılgınlıklar". Sorarsanız: "Bana n'oldu bilmem..." derler. Yabancı bir erkekle otelin birinde geçirdikleri bir gece için söyleyecekleri gibi.

(Marguerite Duras, *Somut Yaşam*, 1988,
Türkçesi: Bertan Onaran)

BİBLİYOGRAFYA

Meydan Larousse Ansiklopedisi, 1973, Meydan Gazetecilik ve Neşriyat.

Ana Britannica Ansiklopedisi, Ana Yayıncılık, 1986.

Sosyoloji Sözlüğü, Gordon Marshall; Bilim ve Sanat Yayınları; 1999, 917 sayfa.

Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü, Rasim Bakırcıoğlu, Anı Yayıncılık; Ankara, 2006, 266 sayfa.

Mitoloji Sözlüğü, Azra Erhat, Remzi Kitabevi; İstanbul, 2007, 15. baskı, 15.5 x 23.5 cm., 335 sayfa.

Mezopotamya Mitolojisi sözlüğü Tanrılar ifritler semboller, Anthony Green, Jeremy Black, Aram Yayınları; İstanbul, 2004, 14 x 20 cm, 241 sayfa, Türkçe.

Antropoloji Sözlüğü, Kudret Emiroğlu, Suavi Aydın, Bilim ve Sanat Yayınları; Sözlükler, Antropoloji; İstanbul, 2003, 14 x 20 cm., XII+963 sayfa.

www.vikipedia.org